

چاپی چواردم

سید احمد

سندھ زیار عثمان



تصویر ابو عبد الرحمن الکردي



منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

سید احمد
م

بدرگی ۱ - ۱۰



ناوەند راکریانانی ئارا

ههنگاوێك به‌رهو راگه‌یانندی کوردیی ئیسلامیی هاوچه‌رخ



ناوی کتێب: به‌رهو ئیسلام - به‌رگی ١ - ١٠

نووسەر: ئەندازیار عوسمان

هه‌خشه‌سازی به‌رگ: ئومید محمدعلی هه‌ره‌داغی

تیراژ: (٢٠٠٠) دانه

نۆیه‌ی چاپ: چوارهم - ٢٠١٠

له‌به‌ریوه‌به‌رایه‌تی گشتی کتێبخانه گشتیه‌كان ژماره

(٢١٦) ی سالی ٢٠٠٦ ی هه‌ی دراوه

07703587100

07501069589

07480134669

ara.m@hotmail.com

مافی له‌چاپدانه‌ی ئهم به‌رهه‌مه‌ پارێزراره‌ بۆ ناوه‌ندی راگه‌یانندی ئارا

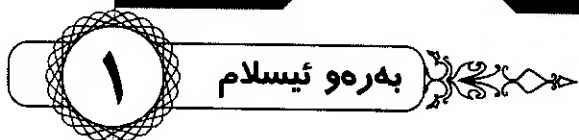
شەرقىي ئاسىيا

بەرگى ۱ - ۱۰

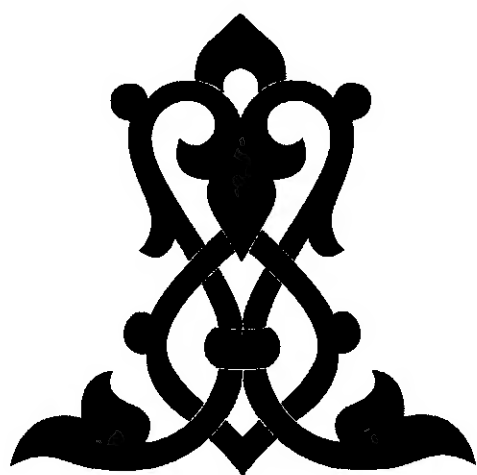
نووسىنى
ئەندازىار عوسمان

چاپى چۈرەم
۱۴۳۱ ك - ۲۰۱۰ ز

الله الرحمن الرحيم



ئازادىيى



پيشه‌کي

سویاس و ستایش بۆ خوی په‌روه‌ردگارو دروودوسلاویش له‌سه‌ر گیانی سهرداری پیغه‌مبه‌ران و یارویاوه‌ران.. قورنانی پیروز ده‌فرمویت: ﴿وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَٰئِكَ هُمُ الرَّاكِدُونَ ﴿٧﴾ فَضَلًا مِنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾ المحرات: ۷ - ۸

به‌فەزل و په‌حه‌متی خواجه که پتی راستمان گرتووه و نیمان و نیسلامه‌تیمان هه‌لب‌ژاردووه، که نه‌مه‌ش گه‌وره‌ترین نیعمه‌ته خوا پتی به‌خشیوین، بۆیه چهند باسی نیمان و نیسلامه‌تی بکه‌مین هیشتا هه‌رکه‌مه‌و، چهند باسی بانگه‌وازکردن بکه‌مین بۆ نه‌م په‌یامه پیروزه له وینه نه‌بووه، که‌مایه‌ی سهر‌فرازی دنیاو قیامه‌ته هه‌ر دل‌پێکه له ده‌ریایه‌ک.

پاش نه‌وه‌ی له‌سایه‌ی خواوه (ژیانه‌وه) و (به‌هاری دلان) و (له‌خزمه‌ت قورناندا) و (به‌ره‌و په‌روه‌رده‌ی نیسلامی) و (به‌رچاو‌پرونی) و (فه‌ره‌هنگی بانگ‌خوازان) و (پامان له قورنان) پۆلی خۆیان بینی، پیمان باش بوو که له‌م گه‌شته نیمانییه‌ش دا به‌ خۆینه‌رانی نازیز بگه‌ینه‌وه‌و ناومان نا (به‌ره‌و نیسلام).

ته‌وه‌ری سه‌ره‌کی هه‌موو په‌راو و باسه‌کان، مو‌عجیزه‌کانی قورنان و سوننه‌ت و موسولمان بوونی به‌رده‌وامی خه‌لکی‌یه له‌ پۆژه‌ه‌لات و پۆژنا‌وادا، که پتیستی نه‌م سه‌رده‌مه‌یه، بۆ به‌ره‌رچدانه‌وه‌ی گومان و په‌روپاگه‌نده‌ی دوژمنان، که هه‌رده‌م له‌ که‌مینه‌دان بۆ موسولمانان و پاره‌وپولی دنیا بۆ دوورخسته‌وه‌ی خه‌لکی له‌ نیسلام به‌خت ده‌که‌ن.. قورنانی پیروز له‌م باره‌یه‌وه ده‌فرمویت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصَّدَّاعْنَ سَبِيلَ اللَّهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ﴾ الأنفال: ۳۶ . واته: به‌راستی کافران پاره‌و مالی خۆیان به‌خت ده‌که‌ن بۆ دوورخسته‌وه‌ی خه‌لکی له‌ نیسلام، پاره‌کانیان به‌خت ده‌که‌ن و سه‌ره‌نجام ده‌بیته‌ خه‌م و خه‌ف‌ت بۆیان و ژیر ده‌که‌ن، کافرانیش بۆ دۆزه‌خ راپیتچ ده‌کرین..

نا‌ژانسه‌کانی ده‌نگ و باس ده‌لێن: له‌ مۆسکۆی پایته‌ختی رووسیا، که‌زیاتر له‌ هه‌فتا ساڵ ویستیان به‌ ناگرو ناسن نیل‌حادی به‌سه‌ردا فه‌رز بکه‌ن، سالی (۲۰۰۴) پانزه‌ هه‌زار که‌س

موسلمان بوون و له سالی (۲۰۰۵) ژماره که زیادبووه بۆ (۲۰) هزار کهس. نهمه له کاتیکدا که له گهڼ نهو ههموو فشارو تنگ پتیهلچینهی سهرانی کوفرو نیلحادیشدا بۆ خه لکی نزیکهی بیست ملیۆن موسلمان همن له پروسیاداو پابهندی ناینی پیروزی نیسلامن... ژماره ی حاجیانی سالی (۲۰۰۵) له روسیاوه نهوهنده و نیوی ژماره ی حاجیانی سالی (۲۰۰۴) و زۆر به شهوق و خوشی یه وه خۆیان ناماده ده کهن به ره و هه جی مالی خواو زیاره تی نهو پیغه مبه ره ی که ره حمه ته بۆ عالم...

ناشکراشه که خه لکی روسیا له سای سهری حوکه مه تی گهنده ل و مافیاکانی پژی مه وه له هه ژاری و نه بونییدا ده ژین و هه ج نزیکه ی (۲۰۰۰) دۆلاری تیده چی، که نهو بره پاره یه بۆ نهوان زۆره که چی گو ی ناده نی و مالی خۆیان به خت ده کهن و به ده م سرودی (لبیک اللهم لبیک) پی دووری هه ج ده گرنه به رو وه لایمی بانگه وازه کی پیغه مبه ر نیبراهیم نه ده نه وه سه لامی خوا ی لیبت، که خوا ی گه وه ره فرمانی پیدا بانگی خه لکی بکات بۆ هه ج ﴿وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ﴾ الحج: ۲۷. ههروه ها دهنگ و باسه کان ده لێن که موسلمانان له شاری (نیس) ی فره نسی له هه ولدان که مزگه وتیک دروست بکه ن و سه روکی شاره وانی نهو شاره ش که پیاوکی (مطرف) ه ناستهنگ ده هینیته رییان، شایه نی باسه موسلمانانی (نیس) بیست هزار که سیک ده بن و نزیکه ی ده هۆلی نوێ کردنیان هه یه که جیان نابیته وه و خه لکی له سه رجاده و شوسته کانی ده وری مزگه وت نوێ ده کهن...

نهم هه والانه و سه دان هه والی تری له م جوړه له م لاو نه و لاوه ده بیستین، دیاره نه مانه به لگه ن له سه ر بلاوی و نه وه ی نیسلام و موسلمان بوونی به رده وامی خه لکانیکی زۆر له هه موو لایه کی دنیاوه، به راستی ته نها نیسلامه وا زیاتر له چواره سه ده یه توانیویه تی خۆی بگریت و خه لکی که مه ندکیش بکات به ره و لای به رنامه کی...

شکاندنی کۆت و پێوهندهکان

ناینی پرۆزی نیسلام سهرهتا که هات، کۆیلايهتى نيزامیكى جیهانی بوو، ورده ورده بهیچی بهرنامهیهکی رێک و پێک و نهخشه بۆکیشراو، کۆیلايهتى کهم کردهوهو سهرههجمیش نهیهشت، نیسلام باسی رێزدارى نادهمیزادی کردو فهرمووی: ﴿وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ﴾ (الإسراء: ۷۰)، پێغه مبهريش ﷺ دای بهگوئی جیهاندا که هیچ جیاوازییهک نیه له نێوان عهره بێک و عهجه مێکدا مهگر به تهقوا و خواناسین... عومهری کورپی خهتتاییش فهرمووی (مسی استعبدتم الناس وقد ولدتهم أمهاتهم أحراراً) بهمهش کۆت و پێوهنده مادیهکان کرانهوهو نه مان.

کۆت و پێوهندی تریش هه ن که (مهعنوی)ن، بههاتنی پێغه مبهر نهو کۆت و پێوهنده نهش کرانهوه :

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَإِذْ بَلَغَا أَهْمَاتَهُمْ يَرْجُوهُ وَنَضَّرُوهُ وَخَصَّرُوهُ وَأَجْبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (الأعراف: ۱۵۷). واته: نهوانه ی شوین نهو پێغه مبهره نه خوینده واره ده کهون که له لایان نوسراوه مژده بههاتنی دراوه له تهورات و نینجیلدا، که فهرمانیان پێ نهدا به چاکه و جله و گیرییان ده کات له خراپه و، بۆیان هه لال ده کات شتانی پاک و پوخت و یاساگی ده کات لێیان شتانی پیس و ناهه موارو، باری گران و کۆت و پێوهندیان لاده بات، جا نهوانه ی پروای پێ دیتن و سه ری ده خه ن و دوا ی نهو نوره ده کهون که هیناویه تی هه ر نهوانن سه رفرازو سه رکه وتوو ...

ههروه ها له سوره تی (البینه) ش دا ده فهرمویت: ﴿لَا يَكْفِي الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْكِحِينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۖ﴾ (البینه: ۱-۲) ... واته: نهوانه ی که بێ پروا بوون له خاوه ن نامه و بت په رسته کان، ده ستیان هه لته گرت له بێ پروای و کۆت و پێوهنده کانیان نه کرانه وه، تا نیشه نه پوونه که یان بۆ هات، که نه ویش پێغه مبه ریکه له خواوه نه خوینیه ته وه به سه ریا نا چه ند په ریه کی پاک که قورنانه، که تیایا نایه

چهند نامه‌یه‌کی به‌نرخ ... (یان تیایدایه پوخته و پالاوته‌ی چهند نامه‌یه‌کی به‌نرخ‌ی ناسمانی پیغه‌مبه‌رانی پیشوو) .. نایینی نیسلام پۆژانه پیتج جار بانگی (حي على الصلاة و حي على الفلاح) ده‌دا به‌گوئی ناده‌میزادا، هه‌ستن بۆ نوێژ، هه‌ستن بۆ شکاندنی گشت کۆت و پێوه‌نده ماددی و مه‌عنه‌وی‌یه‌کان، هه‌ستن به‌ره‌و پرزگاری و سه‌رفرازی . بۆ غوونه به‌خیلی و چرووکی کۆت و پێوه‌ندی‌که ده‌ستی خاوه‌ن مال ده‌به‌ستی و نایه‌لی خێرو چاکه بکات، بۆیه قورئان نامۆزگاری ده‌کات و ده‌فه‌رمویت: ﴿وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا﴾ الإسراء: ۲۹.

ریق و کینه‌و هه‌سوودی دلی مروؤ به‌ند ده‌کات و کۆت و پێوه‌ند ده‌کاته گه‌ردنی، نایه‌لی نه‌و دله بچوئی به‌رامبه‌ر موسلمانان و نایه‌لی سۆزو به‌زه‌یی و میه‌ره‌بانی بییت، بۆیه به‌واداران دوعا ده‌که‌ن که خوا له‌و کۆت و پێوه‌نده پرزگاریان بکات و، دلیان پاک و سینه‌یان ساف بییت، به‌رامبه‌ر خوشک و برا نیمانداره‌کانیان: ﴿وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ﴾ الحشر: ۱۰. کافره‌کانیش که له‌دنیا‌دا خوای گه‌وره له‌باره‌یا نه‌وه ده‌فه‌رمو:

﴿إِنَّا جَعَلْنَا فِيْٓ أَغْنٰهُمْ أَغْنٰلًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُّقْمَحُونَ ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿٩﴾ وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ یس: ۸ - ۱۰

واته: نه‌م کافرا نه‌ له‌ بێ ناگایی و به‌روا نه‌هێنانیا‌ندا وه‌ک که‌سانێکن که زنجیرمان کردیته‌ ملیان و تا چه‌ناگه‌یانی داگیرکردبێ، که‌واته سه‌ریان به‌رز نه‌بیته‌وه به‌رده‌می خۆیان نابینن و، وه‌کو که‌سانێکن که‌له‌به‌رده‌م و پشتیا نه‌وه دیوارو (به‌به‌ست) مان دانابی و به‌رچاویان گیرابی و نه‌هیچ بیهینن و نه‌به‌شتوانن بچوئین، جا نه‌وانه بیانترسینی و ناگاداریان که‌یته‌وه یان نه‌یکه‌یته‌وه وه‌کو یه‌که‌و هی نه‌وه‌ن که ده‌ستیان لی بشوژی، نه‌وه‌نده پۆچوون له‌ کوفرو جه‌هاله‌تدا، نه‌و کافرا نه‌ی که‌له‌دنیا‌دا کۆت و پێوه‌ندی هه‌واو ناره‌زوو پهل به‌ستی کردوون و نایه‌لی بێن به‌ره‌و هه‌ق و راستی، له‌قیامه‌تدا سزا که‌یان دۆزه‌خه به‌ده‌ست و پهل به‌ستراوی‌یه‌وه، هه‌روه‌ک لی‌ره له‌کۆت و پێوه‌ندا بوون و نازاد نه‌بوون، له‌ قیامه‌تیشدا هه‌روا ده‌بن، قورئان ده‌فه‌رمویت:

﴿ خُذُوهُ فَعَلُوهُ ۝۳۰ ثُمَّ لَمَّا جُمِعَ صَلَواتُهُ ۝۳۱ ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ۝۳۲ ﴾

إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ﴿ الحاقة: ۳۰ - ۳۳.

واته: بیگرن و کۆت و زنجیر بکهنه دهستی، له پاشا بی سوتینن له دۆزه‌خا، نینجا به زنجیریکی حفتا گهزی بیبه‌ستنه‌وه، چونکه نهو پروای به‌خوای گه‌وره نه‌نه‌کردو هانی خه‌لکی نه نه‌دا له‌سه‌ر ناندان به هه‌ژاران و یارمه‌تی و ده‌ست گرتنیان..

هه‌روه‌ها قورن‌ان ده‌فه‌رم‌و‌یت: ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ الْأَغْلَلُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿ الرعد: ۵۰. واته: نه‌وانه پروایان نه‌هیتناو کافر بوون، نه‌وانه که کۆت و پیوه‌ند له گه‌ردنیا‌ندایه وه نه‌وانه‌ن که هاوده‌می شاگری دۆزه‌خن و تیایا هه‌تا هه‌تایی ده‌بن^۱.

به‌تگه‌کان

قورنانی پی‌و‌ژ هه‌رده‌م جه‌خت ده‌کاته سه‌ر هیتانی به‌لگه‌و بورهان و هه‌میشه زه‌می چا‌ولیکه‌ری کو‌یرانه ده‌کات، هه‌روه‌ک له‌م چه‌ند نایه‌ته‌دا ناما‌ژه‌ی بو‌کراوه:

به‌که‌م: داوا‌کردنی به‌تگه‌و بورهان:

۱- ﴿ أَمَّنْ يَبْدُوا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكَ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَلَمْ يَكُنْ مَعَ اللَّهِ قُلْ

هَآئِنَا بُرْهَانُكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿ النمل: ۶۴، واته: نایا کی له سه‌ره‌تاوه دروست‌کراوان به‌دی ده‌هیتیت، پاشان دوا‌ی نه‌مانیان دروستیان ده‌کاته‌وه، کی له ناسمان و زه‌وی‌یه‌وه پرز و پرۆزیتان پی‌ده‌به‌خشیت؟ نایا له‌گه‌ل خوا‌دا که‌سی تر هه‌یه شایانی په‌رستن بیت؟ پی‌یان بلی نه‌اده‌ی به‌لگه‌تان چی‌یه بی‌هیتنه مه‌یدان نه‌گه‌ر نی‌وه راست ده‌که‌ن..

۲- ﴿ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا

يُقْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿ المؤمنون: ۱۱۷.

۱- له خزمه‌ت قورن‌اندا - نووسه‌ر - ل ۲۷۴.

نه و که سدی خوابه کی تر بریار بدات و بیگاته شهریکی خوا، له کاتیکدا که هیچ به لگه یه کی به ده ستموه نیه، نه وه به راستی حساب و لیپر سینه وهی لای پهروه رد گاریتی، بیتگومان بیتاوه ران و خوانه ناسان سرفراز نابن .

۳- ﴿ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي

الْأَرْضِ اِنْ عِنْدَكُمْ مِّنْ سُلٰطٰتٍ بِهٰذَا اَقُولُوْكَ عَلٰى اَللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴾ یونس: ۶۸
خوا نه ناسان ده لیتن: خوا مندالی بو خوی بریار داوه! پاکی و بیتگه ردی شایسته ی نه وه خوابه یه، نه وه زاته بیتنیازه (پتویستی به کورو کچ نیه)، هرچی له ناسانه کان و زه ویدا هدی هه هر خوا خاوه نیانه، بیتگومان هیچ به لگه و نیشانه یه کتان نیه بو نه م بوختانه نار ه وایه، نایا شتیک هه لده به ستن بو خواو بیتاکانه ده لیتن، که هیچی لی نازانن و هیچ بنه مایه کی نیه؟!

۴- ﴿ اَلَمْ تَرَوْا اَنَّ اَللّٰهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ وَاَسْبَغَ عَلٰیكُمْ نِعْمَهُ ظَهَرَ

وَبَاطِنُهُ وَمِنَ النَّاسِ مَنۢ يُجَادِلُ فِی اَللّٰهِ بِغَیْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدٰی وَلَا کِتٰبٍ مُّنِیْرٍ ﴾ لقمان: ۲۰
واته: نایا سدر نجتان نه داوه که به راستی خوا هرچی له ناسانه کان و زه ویدا هدی هه هر هه مووی پام کردووه بو خزمه تی نیوه دروستی کردووه، ههروه ها نیعمه تی ناشکراو په نهانی به سهردا پرژاندون، له گه ل نه وه شدا هه ندیک له خه لکی مجاده له و گفتوگو ی نابه جی ده رباره ی خواو بهرنامه کی ده کهن، بی هیچ به لگه یه کی زانستی و پتیمونیه کی پیغه مبه ران و کتیبیکی پروونکه ره وهی خوابی..

ه- ﴿ وَقَالُوا لَیۡنَ یَدْخُلَ الْجَنَّةَ اِلَّا مَنۢ كَانَ هُوْدًا اَوْ نَصْرٰیۤیۡنَ تِلْكَ اَمَانِیُّهُمْ قُلْ

هَاقُوْا بِرُءُوسِكُمْ اِنْ کُنْتُمْ صٰدِقِیْنَ ﴾ البقرة: ۱۱۱، واته: گاوارو جووه کان ده لیتن: کهس ناچیت به هه شته وه بیتجگه له جووله که یان گاوار، جا نه وه ناوات و خه یالیانه، بیتیان بلی: نه گهر راست ده کهن به لگه کانتان بهیتن..

دووه: جله وگيري له چاوليکهري کویرانه :

۱- ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَّلًا

كَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ﴾ ﴿نفس: ۲۱، واته: کاتیک پټیان بوتريت شویڼی شو بهرنامهیه بکمون خوا ناردویهتی، ده‌لین: نه‌خیر شویڼی نه‌وه ناکه‌وین، به‌لکو هر شویڼی شو شتانه ده‌که‌وین که باو و باپیرانمان په‌پړه‌ویان کردوه، نایا نه‌گهر شه‌یتانیش بانگی کردېن بږ سزای داگیرسای د‌وزخ هر په‌پړه‌وی ده‌که‌ن !

۲- ﴿وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّنَا الشَّيْطَانُ﴾ ﴿الأحزاب: ۶۷، واته:

وتیان: په‌روږدگارا نیڼه به‌گوئی گه‌وره ده‌سه‌لاتدارانمان کرد سهرگه‌ردانیان کردین و له پټی راست لایان داین، په‌روږدگارا دوو به‌رابر و دوو چمندانه سزای نه‌وانه بده‌و نه‌فرینیکی گه‌وره بږ نه‌ندازه‌ویان لی بکه. (به‌لئ،) عه‌قلیان نه‌خسته کار و کویرانه دواي ناغاکانیان که‌وتن و نیستاش که هیچ فریایان ناکه‌وی دواي سزای دوو قاتیان بږ ده‌که‌ن).

۳- ﴿وَإِذْ يَتَحَايَرُونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا

لَكُمْ بَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُعْتَنُونَ عَنَّْا نَصِيبًا مِّنَ النَّارِ﴾ ﴿غافر: ۴۷، واته: له د‌وزخ‌خدا کټشهو ده‌مه‌ده‌می دروست ده‌بیت، لاوازو چه‌وساوه‌کان به ده‌سه‌لاتدارو لووت به‌رزه‌کان ده‌لین: به راستی نیڼه شویڼکه‌وتهی نیڼه بووین، نایا نیڼه ناتوانن تو‌زیک سزای ناگرممان له‌سهرکه‌م بکه‌نوه ؟ له وه‌لامیاندا خو‌به‌زل زانه‌کان ده‌لین: نیڼه هه‌موومان له ناو ناگردا گیرمان خواردوه، بیگومان خوی گه‌وره دادوه‌ری کردوه له نیوان به‌نده‌کانیدا و برپاره‌کانی پراوه‌ته‌وه.

سییه‌م: سوود وهرگرتن له چاوو گوئی و دل :

۱- ﴿وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِّنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ

وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ ﴿النحل: ۷۸، واته: خوا نیڼه‌ی له سکی دایکستان ده‌ره‌تیاوه بږ نه‌وهی هیچ شتیک بزاتن، نینجا چاووگوئی و دلی داونه‌تی، بږ نه‌وهی سپاسگوزاری بکه‌ن..

۲- ﴿وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ

عَنْهُ مَسْئُولًا﴾ (الإسراء: ۳۶، واته: (نهی نینسان) له شتیک مه‌دوی و شوینی شتیک مه‌که‌وه که زانست و زانیاریت ده‌بارهی نیه، چونکه به‌راستی گوی و چاو و دل هه‌ر هه‌موویان به‌ربرسیارن له به‌رامبه‌ریه‌وه خوا محاسبه‌تان ده‌کات له سه‌ری.

۳- کافران که‌رولال و کویرن و هیچیش حالی نابن :

﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٧٠﴾ وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي

يَنعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَاءً وَنِدَاءً صُمُّ بُكْمٌ عُمْىٰ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ﴾ (البقرة: ۱۷۰ - ۱۷۱، واته: نه‌گه‌ر پی‌یان بو‌تریت: شوینی نه‌و به‌رنامه‌یه بکه‌ون که له‌لایهن خواوه ره‌وانه‌کراوه، ده‌لین: نه‌خیر هه‌ر شوینی نه‌وه ده‌که‌وین که با‌وو‌یا‌پیرانمان پی‌نوهی نالوده برون و له‌سه‌ری پا‌هاتوون، نایا نه‌گه‌ر با‌وو‌یا‌پیرانی‌شیان تینه‌گه‌یشتوو و هیچ نه‌زان و هی‌دایه‌ت نه‌درا‌وبن (هه‌ر شوینیان ده‌که‌ون)؟!..

نمونه‌ی بی‌با‌وه‌ران (له‌گه‌ل پی‌غه‌مبه‌ردا، له‌وه‌ی که سوود وه‌رنا‌گرن لهم قورنانه) وه‌کو شه‌و شوانه وایه که هاوار ده‌کات به‌سه‌ر نا‌ژه‌له‌کانیداو تی‌ی نا‌گه‌ن، مه‌گه‌ر نه‌وه‌نده که گو‌ییان له هات و هاواریکه، نه‌وانه که‌رولال و کویرن و ژیری و عه‌قل‌یشیان له ده‌ست داوه.

لهم نایه‌تانه‌وه تیده‌گه‌ین که‌نیمان و نی‌سلامه‌تی ناسان‌کراوه هه‌موو که‌س ده‌توانی له هه‌موو کات و سه‌رده‌می‌کدا به‌شی پی‌ویستی لی‌توه‌رگری، به پی‌چه‌وانه‌ی ری‌باز و به‌رنامه‌کانی ترو نایه ته‌حریف کراوه‌کانه‌وه که زۆر مه‌سه‌له‌ی ته‌لیسم و نا‌روونی تی‌ایه‌و عه‌قل قب‌ولی نا‌کات، بۆیه خه‌لکی به‌وه ده‌خه‌له‌تینن که نه‌و بواره ته‌نها بۆ پی‌اوانی نایینی و که‌سانی تایبه‌تی خو‌یانه..

موعجيزه‌کاني قورئان و سوننه‌ت

قورئانی پیرۆز تاقه پەراوی پارێزراوه که به‌وه‌حی نێردراوه بۆ پیغه‌مبەر ﷺ و هیچ گومان و ناتەواویەکی تیا نیه، هیچ وشەیه‌کی تیا نیه که زیاده‌بێ و بێ مەبەست هاتبێ، قورئان له‌باره‌ی خۆیه‌وه ده‌فه‌رموێت: ﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا﴾ النساء: ۸۲، واتە: بۆ ورد نابنەوه له قورئان، نه‌گەر له‌لایەن غەیری خواوه به‌هاتایه‌وه هی خوا نه‌بوایه جیاوازی و دژایه‌تیه‌کی زۆریان تیا دا ده‌دۆزیه‌وه .

جا نه‌وانه‌ی که به‌ویژدان و هه‌ق و یست له نه‌هلی کیتاب، هه‌روه‌ها نه‌و زانایانه‌ی که هه‌واو ناره‌زوو ده‌مارگیران خستۆته لاوه، باش ده‌زانن نه‌م قورئانه له‌لایەن خواوه هاتووه‌و، هه‌ق و راستیه‌و پێنمایی کاره بۆ پیتی خوای خاوه‌ن ده‌سه‌لات و شایسته‌ی سوپاس و ستایش ﴿وَبَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ﴾ سبأ: ۶، له‌ فه‌رموده‌یه‌کیشدا هاتووه که ده‌فه‌رموێت: (أعربوا القرآن والتمسوا غرائبه)، واتە: بگه‌ڕێن به‌ دوا‌ی ورده‌کاریه‌کانی قورئان و نه‌و شتانه‌ی که نه‌وه له‌ دوا‌ی نه‌وه - وه‌ك به‌لگه‌ زانسته‌یه‌كان - ده‌رده‌كه‌ون..

به‌ئێ.. پۆژگاریك هات به‌سه‌ر مرۆڤایه‌تی‌دا، كه‌له پۆژئاوا به‌ناوی تاینه‌وه دژایه‌تی زانست کرا، نه‌مه‌ش بووه مایه‌ی هه‌لگه‌رانه‌وه‌ی خه‌لكی له‌ ده‌سه‌لاتی كه‌نیسه‌و جیا‌كردنه‌وه‌ی ناین له‌ سیاسه‌ت و ده‌سه‌لات و ته‌نانه‌ت له‌ ژبیانی‌ش، نه‌م به‌لا‌و نه‌گه‌یه‌یه‌ش گه‌یشه‌ت و لا‌ته ئیسلامیه‌كان، و كه‌سانێکی نا‌حالی و یستیان نه‌وه‌ش به‌رامبه‌ر ئیسلام بکری‌ت، له‌ کاتی‌کدا که ئیسلام هه‌رگیز دژایه‌تی زانستی راستی نه‌کردووه‌و، ته‌نانه‌ت یه‌كه‌م تايه‌تمان به‌ ﴿أَقْرَأْ﴾ ده‌ست پێده‌کات و، له‌چه‌نده‌ها تايه‌ت و فه‌رمووده‌ی تری‌شدا رێز له‌ نه‌هلی زانست گیراوه‌و ته‌نانه‌ت ناما‌ژه به‌وه‌ش کراوه که زانا‌کان به‌ راستی له‌ خوا ده‌ترسن.

له‌گه‌ڵ پێشكه‌وتنی زانست دا پۆژه‌پۆژ زیاتر گه‌وره‌یی نه‌م تاینه‌ ده‌رده‌كه‌وێت، زۆر نمونه‌مان له‌ په‌راوه‌کانی پێشتردا باس‌کردووه لی‌ره‌شدا ناما‌ژه به‌چه‌ند تايه‌تێك ده‌که‌ین:

۱- حاکم له "مستدرک" دا پیاویه‌تی کردووه ۴۹۲/۲.

۱- گیانله به رانیش وهك مرقف ئومه تن :

قورئانی پیرۆز له سورتهی الانعام نایهتی (۳۸) دا ده فرمویت: ﴿وَمَنْ دَابَّتْ فِي الْأَرْضِ وَلَا ظَلِمٌ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَلُكُمْ مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ۝ وَالَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا صُورًا وَبُكْمًا فِي الظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَأِ اللَّهُ يُضِلَّهُ وَمَنْ يَشَأِ يُجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾ الأنعام: ۳۸ - ۳۹. واته: هیچ زینده وهرو گیانداریک نیه به سهر زه ویدا

بروات و هیچ بالنده یهك نیه به باله کانی بفریت، گهل و ئومهت نه بن وهك نیوه، دلتیابن هیچ شتیك نیه پشتگویمان خستیت له کتیبه تاییه تیه که ی (لوح المحفوظ) دا، له وهو دوا هه ره هه موو نه وانه کۆده کرینه وه بۆ لای پهروه رد گاریان، بۆ نه وهی دادگایی بکرتین و هه موو که س مافی خۆی وه رگریت..

باشه که سیکی نه خوینده وهاری وهك پیغه مبه ر ﷺ که زانست و زانیسی نه وهتۆی له بهرده ستا نه بووه، چۆن باس له مه سه له یهك ده کات که پاش چهنده ها سه ده وپاش لیکنۆلینه وهو دیراساتی هه زاران زانا، ئنجا گه یشتنه نهو راستیه ی که هه موو گیانله به ران گهل و ئومه تن وهك مروژ، نیزام و یاساو به رنامه ی خۆیان هه یه له ژیاندا، هیچ شتی له م دنیا یه دا له گوتره وه هه ره مه کی نیه! نه وه تا پیغه مبه ر ﷺ ده فرمویت (لولا أن الكلاب أمة من الأمم لأمرت بقتلها كلها)^۱ واته: نه گهر سه گ ئومه تیك نه بووایه له ئومه ته کانی نه م سه ر پرووی زهوی یه، فه رمانم نه دا هه موویان له ناو ببرتین و قری بکرتین..

به راستی ته نها نه م نامه ژه زانستی یه به سه بۆ که سینک که بیهوی بگاته هه ق وراستی، که چی به داخه وه زۆر که س خۆی له هه ق و راستی ویل ده کات و هه روا به که رو لالی و کویری خۆی ده هیلتیه وهو نایه وی له تاریکاییه کان بیته ده ره وهو له پروونا کیدا بژی.. ﴿وَالَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا صُورًا وَبُكْمًا فِي الظُّلُمَاتِ﴾ الأنعام: ۳۹. بینگومان نه وهی هه ق و راستی نه ویته خواش هیدایه تی نادات و نه وهش که به دوای هه ق و راستی دا بگه رپیت و مه بهستی بیته، خواش کاری

بۆ ناسان دەكات و هیدایهتی ده‌دات ﴿مَنْ يَشَأِ اللَّهُ يُضِلَّهُ وَمَنْ يَشَأِ يُجْعَلْهُ عَلَى صِرَاطٍ

مُسْتَقِيمٍ﴾ (الاعراف: ۳۹ ..)

نەگەر ھەر کەس بە ویژدانەو سەیری جیهانی بalthدە بکات کە چۆن دەژین و لە شۆنیتیکەو بۆ شۆنیتیکى تر کۆچ دەکەن، ھەروەھا ھەر کەس سەیری جیهانی میروولە بکات کە چۆن ھاوکارن و گیان فیدان و ورده‌کارن لە ژياندا، تیندەگات کە قورنان چەند مەزن و گەورەیه کە ناماژەى کردو بۆ وردبوونەو لێیان و بە ناشکرا باسی گەل و ئومەتیانی کردووە .. لە فلیمی دۆبلاژکراوی کۆمەڵەى ئارا (الإعجاز فى النملة) دا باس لە جوړى میروولەى بەرگدروو دەکات، کە چۆن زۆر بە وردی گەلا بەیەکەو نەدزوون و شارە میروولەیکە بۆخۆیان دروست دەکەن .

چەند میروولەیکە بەیەکەو لێواری گەلاکان رادەکیشن و نزیکیان دەکەنەو، چەند میروولەیکە تریش، میروولەى (کرمۆکە) دەهینن کە هیتتا نەشوفاى تەواو نەبوو و هیتتا نەبوو بە میروولە (چونکە ماددەیکە دەر دەدات کە وەک دەزوو وایە) و بەهۆیانەو گەلاکان بەیەکەو دەبەستەووە ..

ھەندى میروولەى تریش لە دارستانەکانى ئەمازۆن، (۵۰۰) ھەزاریان بەیەکەو دەژین و دەمیان دوو چەقۆى پێوہیە کەبە مادەى (زینک) داپۆشراووە گەلا دەپرن و کۆمەلێکیش رینگایان بۆ چاک دەکەن، ئەو میروولەیکە کە گەلاکە ھەلەدەگرێ نەگەر بە راوردبکری بە مەوۆ وەک ئەو وایە مەوۆتیکى وەک نیمە (۲۵۰) کیلوئى ھەلگرتبى و بە خێرایى (۱,۵) کم بپرات لەیەک خولەکدا، بە راستى گورج وگۆل ونازاو لەخۆیردوون ..

میروولەیکەش دەچیتتە سەر گەلاکەو دەبیتتە پاسەوان و حیمایە، نەک لە پێدا زەردەزێرەیکە یا دوژمنیک پەلامارى میروولە بار ھەلگەرە کە بدات کە دیارە ناتوانیت بەرگری لە خۆى بکات ..

کە گەلاکانیان ھێنایە شارەکەیانەو یەکسەر بە لیکیان پاکى دەکەنەو کەمادەى (نەنتیبایوتیک) ى تیاہ، نەک گەلاکە پيس بێت و نەخۆشى بلاوبیتتەو، ئنجا کۆمەڵى میروولەى تر وردى دەکەن، ئەمەش بۆ ئەوێ کە پرووى لەسەر سەوز بێت، ئینجا ھەموویان لە کەرووہ کە دەخۆن، پاشان کۆمەلێکی تریان ورده گەلاکان وپاشاوەکان فری ئەدەنە دەرەوہ.

چەندەھا زانا چەندەھا سالا دیراسەى شارە مێروولەیان کرد لەسەر تاسەرى جیهاندای زۆر دياردهى سەر سۆرپەتەریان دۆزیەوه، وهك زانای به ناوبانگ (رۆیال دیکنسۆن) که بیست سال خەریکی لیکۆلینەوه بوو لەسەر شارە مێروولە لە جیهاندای لە پەراوە کەیدا (شخصية الحشرات) زۆر راستی تۆمارکرد، که ئیبداع و تصمیم پیشان ئەدات لە دروستکراوەکانی خوادا..

زانایان بۆیان دەرکەوت که شارە مێروولە :

- دەرگای هەواگۆرکێی هەیه.. (باب التهوئة).

- شۆینی تایبەتییان هەیه بۆ پاسەوانان، تا مێروولەى نەناسراو نەیه تە ژووری.

- شارە مێروولە جارى وایە چەند قاتە، قاتی یەكەم بۆ پشودانی نەوانەیه که کاردەکەن

به تایبەت لە هاویندا..

- عەمباری تایبەتییان هەیه بۆ هەلگرتنی خواردن.

- شۆینی تایبەتییان هەیه بۆ خواردن..

- شۆینی تایبەتییان هەیه بۆ سەربازەکانیان..

- ژووری تایبەتییان هەیه بۆ شازن بۆ گەرادانان..

- شۆینی تایبەتییان هەیه بۆ بەخێوکردنی مێروولە بچوکهکان..

- شۆینی تایبەتییان هەیه بۆ ناشتنی ئەو مێروولانەى که دەمرن..

- لە ئەمازۆن شارە مێروولە هەیه که (۵) تا (۷) مەتر قوولەو سەدان ژوورو نەفەقى

تیایە، شارە مێروولەى وا هەیه چەندەھا تەن خۆلى لى دەرئەدەن و زۆر بەشێوەیهكى نەندازەیی و تەلار سازى بینای دەکەن..

- مێروولە ئەو دهنکه تۆوانەى دەیبەن هەلى بگرن، دەیکەن بە دوو کەرتەوه بۆ ئەوهى

سەوز نەبیّت و چەکەرە نەکات، بەلام هەندى تۆو هەیه که ئەگەر بکری بەدوو لەتیشەوه هەر

سەوز دەبیّت وهك تۆوى قەیتەرەن (الكذبرة) بۆیه دەیکەن بە چوار لەتەوه بۆ ئەوهى سەوز نەبیّت

و چەکەرە نەکات..

- ئەگەر بەهۆى بارانەوه تۆوهکان تەپبوون، ئەیهیتنە دەرەوهى شارەکەیان و لەبەر هەتاو

ئەیدەن بە هەواو هەلى دەخەن تا وشك دەبیّتەوه.

- زانا (رۆیال دیکنسۆن) دەلى: ئەو نيزام و پىك و پىكى یەى لەشارە مێروولە دایە

لەشارە گەورەکانى مرۆفدا بەدى ناکەیت.. ئەم زانایە بۆى دەرکەوت که مێروولە هەیه

قالونچەى بچوروك دةهينن و به خيىرى دةكەن لەناوشارەكەياندا، پاشان وەك چۆن مەرۆڤ مانگا پادەگپى و دەيدۆشى ئەوانيش ئەوانە پۆژانە ئەدۆشن و پىيان دەوترى (مانگاي مېروولە)..

هەر وەها مېروولە سوود لە حەشەرەيەكى تر وەرەگريت كە پىيى دەوترىت (بق النبات) كىچى پووەك، ئەم حەشەرەيە لەسەر پووەك دەژى و لىي جيانا بىتتەو، بۆيە مېروولە گەراكانى ئەم حەشەرەيە دەباتە ناو شارەكەيەو و پاشان خزمەتى دەكەن تا هەلدى و گەرە دەبىت، دوايى پۆژانە لە هەريەكە لەو حەشەرانە (٤٨) قەترەيەك وەرەگري كە وەك هەنگوين شيرينەو مېروولەكان دەبنۆن و سوودى لىوەرەگرن و كۆمەلئى مېروولەى تايبەت كاربان تەنھا ئەو دۆشينيە.

٢- سورەتى "النمل" و چەند ئىعجازىك:

قورنان باسى چىروكى پىتەمبەرى سولەيمان دەكات: ﴿وَحِشْرَ لِّسَلِيمَنَ جُودُهُ مِنْ آلِهِنَ وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوعُونَ﴾ (١٧) حَتَّى إِذَا أَتَوْا عَلَى وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَأْتِيهَا النَّملُ ادْخُلُوا مِنكُمْ لَّا يَحْطَمَنَّكُمْ سُلَيْمَنُ وَجُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٨﴾ فَبَسَّ ضَاحِكًا مِّن قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَن أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَادِيَّ وَأَن أَتِمَّلَ صَاحِبَاتِي تَرْضَاهُنَّ وَأَذْخُلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ﴾ النمل: ١٧ - ١٩. واتە: هەرچى سەربازو لە شەركى سولەيمان هەبوو لە پەرى و ئادەمیزادو بالنەدەكان كۆكرانەو و غايشيان كرد بەرپز و بەرپكويىكى، هەمويان بە سەرەتاو كۆتاييان يەكيان گرت.. هەتا گەيشتنە دۆلى مېروولە، مېروولەيەكى مېيە هاوارى كردو وتى: مېروولەينە، بچنە ماله كانتانەو نەو كە سولەيمان و سەربازانى بتانەكيتن، لە كاتىكدا هەستان پىنەكەن.. سولەيمان كە گوئى لە مېروولەكە بوو پىكەنى و وتى: پەرەردگارا يارمەتيم بدە، دل و دەروون و پۆج و گيانم كۆيكەرەو، تا سوپاسگوزارى نازو نيعمەتەكانت بم كەبەسەر من و دايك و باوكم دا پژاندوتە، هەر وەها كۆمەكيم بكە تا كاروكر دەوى چاك نەبجم بەدەم كە تۆ پىي پازيت و بە مېهەربانى خۆت بمخەرە ريزى بەندە چاكەكانتەو.

١- پىنگەى (مەوسوعەى نىعجازى عىلمى لە قورنان و سونەت) دا..

نهم چند نایه‌ی سوره‌ی (النمل) چند راستیه‌ی زانستی تیایه:

أ- قورئان دهرمویت میرووله‌ی کی مییه، زانستی سرده‌میش نه‌وی سه‌ماندوه که میرووله‌ی مییه‌ی نه‌زوک هه‌لده‌ستی به کوکرده‌وی خواردن و سرپهرشتی بچوکه‌کان و پاراستنی شاره میرووله، جا نه‌گهر وه‌حی خوا نه‌بی له کوپوه حزه‌ت ﷺ زانی که میرووله‌ی مییه بهو کاره هه‌ستاهو ده‌توانی ناوا به وردی باس له پرووداویک بکات که پیش چند هه‌زار سال له مه‌وبهر پرویداوه ..

زانایان ده‌لین: نی‌ره‌ی میرووله ته‌نها له ماوه‌ی بیتین دا رۆلایان ده‌بیت و دهرده‌که‌مون ..

ب- قورئان باس له قسمی میرووله ده‌کات، که سوله‌یمان سه‌لامی خوی لی بی لی تی گه‌میش، دیاره ته‌نها خوا زانیویه‌تی و له‌م دوایه‌شدا له (۲۰۰۵/۹/۱۷) دا زانایانی پروس زمانی میرووله‌یان دۆزیوه که گه‌وره‌ترین به‌لگه‌یه له‌سهر راستیتی و موعجیزه‌ی قورئان . له‌پینگه‌ی (موسوعة الإعجاز العلمی فی القرآن والسنة) دا ده‌نگ و زمانی میرووله تۆمارکراوه له‌لاین زانایانه‌وه له وتاری (لغة النمل) دا ده‌توانیت له ویه گویت لیتی بیت .

ج- هه‌ندی ناحه‌ز و دۆژمن به‌نیسه‌لام بلایان کرده‌وه گوایه چۆن قورئان ده‌لین: (لَا يَحْطُمَنَّكُمْ)، با نه‌تانشکینی؟! بۆ نالی: با نه‌تانکوژی، با نه‌تانپلشینیته‌وه .. گوایه نه‌و وشه‌یه له شوینی خۆیدا نی‌هو ناگوچی!!

دیاره قورئان هه‌رچه‌یک بلی و هه‌ر وشه‌یه که به‌کاربه‌ینی حیکمه‌تی تیایه و له‌سه‌دا سه‌د ته‌واوه .. له‌م سالانه‌ی دوایه‌دا زانایه‌کی نوسترالی دیراسه‌ی پیکهاته‌ی له‌شی میرووله‌ی کردو بۆ ده‌رکه‌وت که ریزه‌یه‌کی زۆر ماده‌ی شوشه هه‌یه له پیکهاته‌که‌یدا، که زانی قورئان وشه‌ی (شکاندن) ی بۆ به‌کاره‌یتاوه، موسلمان بوو ..^۱

د- خوی گه‌وره له‌باره‌ی هه‌نگه‌وه ده‌هرمویت: ﴿وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّعْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ اللَّبَالِ يَوْمًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ﴾ الحن: ۶۸، واته: په‌روه‌ردگاری تو نینگاو نیله‌های

۱- هه‌مان سه‌رچاوه‌ی پیتشو.

کردوه بۆ ههنگ که جینگه بۆ خۆی ساز بکات له کون و کهلینی چیاکان و، له کهله بهری درهخته کان و لهو شوینانهش که ناده میزاد بۆی ناماده دهکات..

له کورهی ههنگدا سالانه چل ههزار تا ههشتا ههزار کارکهری می (شغالات) که نهزۆکن کارده کهن، نزیکهی دوو سهد نیرهش کارده کهن که نیشیان تهنها تهلقیح کردنه.. نایاته که نهگهر چی بۆ هه موو ههنگه بهلام تایبه تیشه به ههنگی مییه (اِنَّ اَتَّخِذِی) که نهوان هه لدهستن به گهراڤ و دیاری کردنی شوینی تایبهت وچاک بۆ بینا کردنی کورهی ههنگ، وه ههر نهوانن که بینای ده کهن و صیانهی ده کهن و پاکی ده که نهوه و ده بیاریژن..

ههروهها له بهر نهو شه که نهه فهرمانهی تریش ههر بۆ مییهی ههنگه که ده فهرمویت

﴿ثُمَّ كَلِمَٰةٍ مِّنْ كُلِّ مَلَكٍ مَّا سَلَكَ سُبُلَ رَبِّكَ ذَٰلَکَ﴾ النحل: ۶۹.

پهغه مبه ریش ﷻ له بهاری گرنگی ههنگوینهوه ده فهرمویت (علیکم بالشفاءین العسل و القرآن)^۱: گرنگی بدهن به دوو چاره سه ره که قورنانه و ههنگوین.. نه مییش هه رموعجیزیه و پوژانه زیاتر گرنگی ههنگوین ده رده که ویت.

هه - قورنانی پهروژ له چهروکی سوله یاندا (سهلامی خوای لیبت)، باسی نهو شه شه رهیه دهکات که گۆچانه کهی سوله یان دهخوات، که نه مهش په کهم ناماژی زانستییه بۆ نهو جوژه شه شه رهیه له میژوودا و زانایان لهه سه دانهی دوا ییدا دۆزیانه وهو زانرا که شه شراتی وهک (أَرْضُ) ههیه داروته خته دهخوات و زیان ده گهیه نیت به که له په لی ته ختهی ناو مال، له بهر نهو شه نه ندازیاران لهو ناوچانهی که نهو شه شه رهیه ههیه مادهی تایبهت ده کهن به بناغهی دیواری بینا کانه وه، تاوه کو نهو شه شه رهیه له ناو بهریت و نه توانیت بهجیته ناو ماله که وهو زیان بدات.. ﴿وَلَسَلِمَنَّ الرَّيْحُ غُدُوهاَ شَهْرٌ وَرَوْاحُهاَ شَهْرٌ وَأَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ الْقَظْرِ

وَمِنَ الْجِنِّ مَن يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَمَن يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نَذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ

﴿۱۳﴾ يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَّحْرِبٍ وَتَمْثِيلٍ وَحِفَافٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَّاسِيَتٍ أَعْمَلُوا

مَا لَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ ﴿۱۴﴾ فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا

دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَأَتَهُ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنَّ أَنْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي

الْعَذَابِ أَلْمُهِنِينَ ﴿١٢﴾ س: ١٢ - ١٤، واته: بۆ سوله یانیش (با) مان خسته ژیر فرمانیه وه، به یانیان
یهك مانگه پئی ده پویشته و نیواران یهك مانگه پئی ده هاته وه، کانی (مس) یشمان بۆ تونده وه،
له پهری یه کانیش هه ندیکمان بۆ راهینا که له بهرده ستیدا کاربکهن به فرمانی پهروه ردگاری،
جائه وهی له فرمانی نیمه ده رجیته سزای دۆزه خی پیته چیژین. سوله یان هه رچی بویستایه
پهری یه کان بۆیان دروست ده کرد، له چهنده ها جۆری میحراب وشوینی خواپهرستی، له پهیکهرو
قاب وکاسه وهك ههوزی فراوان، ههروه ها مهغه لئی گه وهی وا که له جیگه ی خۆی دامه زراوه و
ناجو لیت، تنجا پیمان وتن: نهی نه وهو شوینکه وتوانی داود نیوه به کردارو گوفتار
سویاسگوزارین، هه رچه ند که میك له بهنده کاتم زۆر سویاسگوزارن..

کاتیك بریاری مردنی سوله یانمان داو مرد، تهنها هه شه ره یهك نه بیته که گۆچانه که ی کلۆر
ده کردو خواردی، هیچ شتیك نهوانی ناگادار نه کرد له مردنه که ی، جا که سوله یان کهوت
به پروودا، نهوسا پهری یه کان زانیان سوله یان ده میکه مردوه، جا نه گهر غهیب زان بوونایه،
ناوا له کارو فرمانی قورس و ناخۆش و پيسواکه ردا بهرده وام نه ده بوون..

٣- تیاچوونی هه موو له شی ئاده میزاد ته نها کلینچکه

نه بیته:

محمد ﷺ نه گهر پیغه مبه ر نه بیته نیشی چی یه به باسی تیاچوونی هه موو له شی ئاده میزاد
ته نها کلینچکه نه بیته، که له وه وه دروست بووه له ویشه وه دروست ده بیته وه له رۆژی قیامه تدا،
زانستی سه رده میش پاش زیاتر له چواره سه ده پاش لیکۆلینه وه ی زۆر راستی نه و فه رموودانه
ده سه لیمینیت.. پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: (کل ابن ادم یا کله التراب إلا عجب الذنب، منه خلُق
وفیه یرکب)^١، ههروه ها ((إِنَّ فِي الْإِنْسَانِ عَظْمًا لَا تَأْكُلُهُ الْأَرْضُ أَبَدًا فِيهِ يَرْكَبُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ)،
قالوا: أي عظم يا رسول الله ؟ قال: عجب الذنب))^٢.

١- مسلم

٢- مسلم.

له کۆمهڵی تاقیکردنوهی یهك به دوای یه کدا زانای تهلمانی جووله که (هانس سبیمان) و قوتابخانه زانستیه کهی سالی (۱۹۳۱ - ۱۹۳۵) سهلماندی که (عجب الذنب: الخیط والعقدة البدائین) بهرپر سه له دروست بوونی هه موو ته ندامه کانی لهشی کۆرپه له، بۆیه ناو نراوه به (رێنکه خه ری بنه ره تی) یان رێنکه خه ری سه ره تای. .. نه و زانایه هه ستا به برینی (کلینچکه) له کۆمهڵی گیاندارى وشکاوه کی و زه رعى کرد له (جنین) کۆرپه له یه کی تر دا، بینى که بۆ خۆی نه شو نما ده کات به جیا له نا و نه و کۆرپه له یه ی که تیایدا زه رع کراوه .. ههروه ها وردی کردو تنجا زه رعى کرده وه له کۆرپه له یه کی تر دا، به هه مان شیوه نه شو نما ی کرده وه به جیا کۆرپه له یه کی تری دروست کرد، بۆی ده رکه وت ورد کردن کاری تیناکات، تنجا کولانی و بۆی ده رکه وت کولانیش کاری تیناکات، له نه هجامی نه م دۆزینه وه گرنگه دا له سالی (۱۹۳۵) دا خه لاتى نۆیلیان دایه ..

له سالی (۲۰۰۳) دا دکتۆر عوسمان گه یلان تاقیکردنوه یه کی کرد له یه مه ن له سه ر پینچ کلینچکه ی مه ر به وه ی که به ده مانچه ی غاز بۆ ماوه ی ده خوله ک سووتاندنی تاته واو بوون به خه لۆز، پاشان که دیراسه ی کرد بۆی ده رکه وت که خانه کانیان زیندوون و هیه چیان لینه هاتوه .

ههروه ها دکتۆر (زه غلول النجار) ده لیت: که نه م فه رموده یه م بۆ چه ند زانایه کی پۆژشا و باس کرد، وتیان: به راستی ته نها نه م فه رموده یه به سه که به لگه بیت له سه ر پیغه مبه ری تی محمد دروودی خوی له سه ر بیت.^۱

هاتنی بهردهوام به رهو ئیسلام

به دریزایی میژوو که سانیك هه بوون که سوودیان له هۆکاره کانی زانین وه نه گرتوه و چاو و گوێ و دل یان له ده ست داوه و به وه ش دۆزه خ بۆ ته جییان:

﴿وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ

لَا يَبْصُرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَٰئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ﴾

الأعراف: ۱۷۹. واته: سویند به خوا بیگومان نی مه زۆر له په ری و ناده میزاد مان بۆ دۆزه خ

۱- (ج: ۱۹۴ من آیات الإعجاز العلمي/ الحیران فی القرآن الکریم/ زغلول النجار).

دروستکردووه، نهوانه دلیان ههیمو هیچ تیناگهن، چاویان ههیمو هیچ نابینن و، گوییان ههیمو هیچ نابیستن، نهوانه وهك ناژهلن و بهلكو سرگهردانترن و نهوانه غافل و بیناگان له ههق و راستی..

لههمان کاتیشدا به دریزایی میژوو له کۆن و نویدا کهسانیک ههبوون که پهروانهی چرای ههق و راستی بوون و ههردهم عهودالی دۆزینهوهی بهرنامهی خوا بوون و زۆر به چاکی سودیان له چاوو گوی و دلیان وهرگرتوووه ههرگیز به کویرانه دواي هیچ نهکهوتوون..
نمونهش بۆ ئهم حالته زۆره:

یه کهم: موسولمان بوونی دکتۆر میلەر

(دکتۆر میلەر) یه کیتک برو له مژده دهره چالاکهکان و شارهزاییهکی باشی ههبوو له تهورات و ئینجیلدا.. نه مه بیجگه لهوهی که زۆر ههزی له بیرکاری و منگق بوو... ناوبراو (که نه دی) یه ماوه یه کیش مامۆستابوو له زانکۆی (شافه هدی نهوت) له سعودیه..
پۆژیک ویستی قورئان بخوینیتتهوه بهمه بهستی نهوهی ههلهو کهم و کوپیه کانی قورئان ده ریئیت و به کاری بهیئتی دژی موسلمانان و خه لکی پی راکیشی به رهو مه سیحیه ت.
د. میلەر وای زانی سه رکه وتوو ده ییت له کاره کهیداو ههلهو ناته وای زۆری چنگ ده کهویت، چونکه په راویک چواره سه ده له مه و بهر نیردراپی و، لهو که شو هه وایه نیوه دورگه ی عه ره بدا سه ری هه لداپی چۆن خۆی ده گری له به رده م زانستی سه رده مداو، چۆن ده توانیت به رگه ی دیراسه و لیکۆلینه وه ی شاره زایان بگری.

کهچی ته وای به پیچه وانه وه ده رچوو، شتی وای بیینی له قورئاندا که له هیچ په راویکی تر دا نیه، (د. میلەر) چاوه پیتی نه وه بوو قورئان باسی هه ندی بارو زرو فی ناخۆش بکات که به سه ر پیغه مبه ردا هاتوو ﷺ، وهك مردنی خه دیچه ی هاو سه ری و مردنی کچه کانی و کوپه کانی، کهچی هه یچی لهو باره یه وه نه بیینی.. له کاتی که دا سو ره تیکی ته وای بیینی به ناوی (مریم) وه سه لامی خوا ی له سه رییت، که نه وه نه ده به ریزه وه باسی ده کات که له لای گا وه کانیش ناوا دهستی ریزی لینه تراوه.

ههروه ها بیینی که (عیسا) سه لامی خوا ی لییت (۲۵) جار له قورئاندا ناوی هاتوو کهچی پیغه مبه ر ﷺ (۵) جار ناوی هاتوو.. زیاتر سه رسام بوو..

زیاتر دیراسه‌ی قورنانی کردو نهم نایه‌ته نه‌ونده‌ی تر سه‌رنجی ږاکیشا که ده‌فهرمویت: ﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ أَلَفَرَأَنَّهُ لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا﴾ النساء: ۸۲،
 واته: نه‌وه بۆ له قورنات ورد نابنه‌وه، خو نه‌گهر له لای خواوه نه‌هاتایه نه‌وه جیاوازی و
 ناته‌واوی زوری تیا ده‌بوو. (د.میلهر) ده‌لئیت: (هیچ نووسه‌ریک نیه له جیهاندا په‌راویک بنوسی
 و بویریټ بلئیت: نهم په‌راوهم هیچ هه‌له‌ی تیا نیه، که‌چی قورنات ږایده‌گه‌یه‌نیټ که هیچ هه‌له‌و
 که‌م و کورټی تیانیه و که‌س ناتوانیټ ناته‌واوی تیادا بدوژیته‌وه)...

نایه‌تی (۳۰) سوره‌تی (الانبیاء) یش به‌هه‌مان شیوه سه‌رنجی ږاکیشا که ده‌فهرمویت:
 ﴿أَوَلَمْ يَرِ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَفَقَنْهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ
 كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ﴾ الأنبياء: ۳۰.

دکتور وتی: نهم نایه‌ته کت و مت نه‌و لی‌کولین‌وه زانستی‌یه که زانایه‌ک له سالی
 (۱۹۷۳) دا دوزیه‌وه له سر ته‌قینه‌وه گه‌وره‌که و پاداشتی (نزیل) یان دایه...

هه‌روه‌ها ده‌لئیت: سه‌یرکه‌ن چو‌ن قورنات به شیوه‌یه‌کی مه‌نتی‌قی و به‌لگه‌ی جوانه‌وه
 وه‌لامی نه‌وانه ده‌داته‌وه که ده‌یان وت: شه‌یتانه‌کان و په‌ری‌یه‌کان قورناتیان بۆ محمد هیناوه،
 ﴿وَمَا نَزَّلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ﴾ (۳۱) ﴿وَمَا يَلْبِغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ﴾ (۳۱) إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ

لَمَعَزُولُونَ﴾ الشعراء: ۲۱۰ - ۲۱۲. ننجا نهم قورنانه‌ش فهرمانی داوه که هه‌ر خویندت په‌نا
 بگریټ به خوا له شه‌یتانه‌کان و بلئی: (أعوذ بالله من الشيطان الرجيم)...

له‌و چیرۆکانه‌ی که سه‌رنجی دکتوری ږاکیشا، چیرۆکی پیغه‌مبه‌ر ﷺ بسو له‌گه‌ل
 (نه‌بوله‌هه‌ب) دا، دکتور ده‌لئیت: (نه‌بوله‌هه‌ب) زور دژایه‌تی نیسلا‌می ده‌کرد، به‌جو‌ریک که دوا‌ی
 پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌که‌وت و نه‌گهر قسه‌ی له‌گه‌ل که‌سی‌کدا بکردایه، دوا‌ی نه‌و ده‌چووه لای و
 ساردی ده‌کرده‌وه نه‌یخسته‌گومانه‌وه، پی‌ش ده‌ سال له مردنی نه‌بوله‌هه‌ب سوره‌تی (مَسَد)
 هاته‌ خواره‌وه فهرمو‌ی: نه‌بوله‌هه‌ب ده‌چیته دوزه‌خه‌وه، نه‌مه‌ش نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی که موسلمان
 نایټ. له ماوه‌ی ده‌ سال‌دا نه‌گهر نه‌بوله‌هه‌ب به درو‌ش بوا‌یه، شایه‌قمانی به‌ی‌نایه‌و، به‌ فی‌ل وای
 بی‌شان بدایه که موسلمان‌ه، ده‌یتوانی گه‌وره‌ترین دو‌ژمنایه‌تی نیسلا‌م بکات، که‌چی له‌و هه‌مو
 ساوه‌ درټه‌دا، هی‌چی نه‌وت و به‌ کافری و شا‌خر شه‌ری سه‌ری نایه‌وه‌و ته‌نانه‌ت لاشه‌و

که لاکه کمی نه‌ونده بزرگن و خراب بوو له‌دوره‌وه خۆل و به‌ردیان بۆ هه‌لداو له چالێکدا شاردیانوه، باشه نه‌گه‌رنه‌وه وه‌حی نه‌بیّت، پیغه‌مبه‌ر ﷺ چوزانیّت که نه‌بوله‌هب تا دوا ساتی ته‌مه‌نی موسلمان نابیّت و به‌ کافریتی سه‌ر ده‌نیته‌وه (خۆ نه‌بوسوفیانیش سه‌رکرده‌ی کافره‌کان بوو، گه‌وره‌ترین دژایه‌تی نیسلا می کرد بۆچی هیچی له‌سه‌ر دانه‌به‌زی، دیاره‌ خوا‌ی گه‌وره که عالی می غه‌یبه ده‌یزانی موسلمان ده‌بیّت) ..

هه‌روه‌ها قورنان چه‌نده‌ها باسی داها توو ده‌خروشی نیّت، که که‌س ناتوانی زه‌مانه‌تی ها تهنه‌دیان بکات، مه‌گه‌ر خوا که خاوه‌نی ناسمانه‌کان و زه‌ویسه .. نه‌وه‌تا قورنان ده‌فه‌رمویّت: جووله‌که سه‌رسه‌خترین دوژمنی نه‌م ناینه‌ن و هه‌رواش ده‌بن، به‌لام گاوره‌کان زیاتر نزیکن له موسلمانان و زیاتر لیبیان موسلمان ده‌بیّت، نه‌وه‌ش راسته که گاوره‌کانیش دژایه‌تی نه‌م ناینه‌یان کردوو ده‌یکه‌ن به‌لام زۆری به‌ فیتی جووله‌که‌یه‌و له ژێر سه‌ری جووله‌که‌دایه ..

قورنان ده‌فه‌رمویّت: ﴿لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الْيَهُودُ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُم مَّوَدَّةً لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرُكَ ذَٰلِكَ بِأَن مِّنْهُمْ قَتِيسِينَ وَرُحْبَانَا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٨٢﴾ وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا ءَامَنَّا فَاكْتُبْ مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨٣﴾ وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا رَبَّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ﴾ المائدة: ٨٢ - ٨٤ .

دکتۆر ده‌چیته سه‌رباسی کی تر که جی تیپرامانه، ته‌نها قورنانه که توانیویه‌تی هه‌والێک بدات و بلیت: نه‌ تۆ و نه‌ نه‌وانه‌ی له‌گه‌لتدان نه‌تان بیستوه، هه‌روه‌ک ده‌فه‌رمویّت:

﴿ذَٰلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَقُولُ أَقْلَمْنَاهُمْ إِلَهُهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ﴾ آل عمران: ٤٤ .

هه‌روه‌ها که ده‌فه‌رمویّت: ﴿تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَٰذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَقَابَ لِلْمُتَّقِينَ﴾ مود: ٤٩ .

له سوره تی (یوسف) یاشدا ده فەرمویت: ﴿ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ

لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ﴾ یوسف: ۱۰۲.

بەراستی هیچ پەراوێکی پێرۆز نیە بەم شێوەیە قسە بکات، هەموو پەراوەکانی تر لە گەڵ نەوێشدا کە دەستکاری کراون، هەندێ زانیاری باس دەکەن لە بارە ی پاشایەکی یان سەرکردەیەک لە شەڕێکدا یان لە شوێنێکدا نێر نالێ کەس نەبێستووێ لە پێشتردا .

نەوی سەیرە خەلکی مەککە نەیان توانی بلێن: بێستوو مانە، نەیان توانی پووبە پووی قورئان بوەستەنەو، دە ی کەواتە: تەواو، کە خۆی و گەلەکی نەیان زانیبێت و نەیان بێستبێت، نە ی لە کۆی ئەم باسە ی وەرگرت، دیارە وەحیە و خوا کە عالیمی غەیبە ناگاداری کردووێ .. ناوێراو لە سالی (۱۹۷۷) دا موسولمان بوو، وە چەند پەراوێکی نووسی وەک (جیاوازی نێوان قورئان و کتێبی موقەددەس)، (القرآن المذهل) و (نظرة إسلامية لأساليب المبشرين)^۱.

دووهم: موسولمان بوونی زانای مەجەری عبدالکەرم

جرمانوس

ناوێراو زانایەکی گەورە ی بلیمەتەو نووسەری بەناوبانگ (عَقَّاد) لە بارە یەوێ دەلێ: (عبدالکەرم: دە زانایە کۆیۆتەو لە یەک کەسدا) ..

ئەم زانایە هەشت زمانی زانیوێ و بە چاکی توانیویەتی پەراوی پێ بنووسێت، ئەو زمانانەش (فارسی، تورکی، ئوردی، ئەلمانی، مەجەری، ئیتالی، ئینگلیزی، عەرەبی) هەروەها ئەندام بووێ لە (مجمع) ی زمانی عەرەبی لە دیمەشق و قاھیرە و بەغدا و رباط و، زیاتر لە (۱۵۰) پەراوی هەبەو زمانانە ی کە دەیزانین، وەک پەراوی (معاني القرآن)، (الله أكبر)، (الحركات الحديثة في الإسلام).

دکتۆر دەلێت: هەرزە کار بووم، پۆژێکی باران لە مالهوێ بووم سەیری وێنە ی لاپەرەکانی گۆشتاریکی کۆنم دەکرد، چاوم کەوت بە تابلۆیەک کە وێنە ی کۆمەلێ خانووی لە سەر هەلکە ندرابوو کە خانووەکان گۆمەزی بچوکیان هەبوو، هیلالیش بە سەر لوتکە ی گۆمەزەکانەوێ بوو، لە وێنە کەدا لە سەریانێک پیاوانێک دانیشتبوون بەرێز و بەرێکۆپێکی و جلی سەیریان

۱- ج: ۲۳۲ بەهاری دڵان - نووسەر ..

لهبهردا بوو، دياره نهوه ویننه پړژهلالت بوو که جياواز بوو لهو وینانه ی نیمه له پړژناوادا ده مانینین.

من لهوکاته دا قوتابیه کی (۱۶) سال بووم و هزیکی زورم له لا دروست بوو بۆ زانینی نهو نوره ی که له ویننه که دا زال بوو بوو بهسر تاریکیدا..

کهوتمه دیراسه کردنی زمانی تورکی، و دواتر بۆم ده رکهوت که زمانی تورکی وشه ی فارسی و عهره بی تیا به، بریارم دا ههرسی زمانه که بزاتم..

له پشوی هاویندا چووم بۆ بۆسنه که نزیکتین ولاته له پړژهلالتی مهجه پوه، له نوتیلک دابهزیم بۆ نهوه ی شاره زای حالی موسلمانان بيم..

شهو ی هاتمه سر جاده که به که می پروناک کرابوه وه و له قاوه خانه یه که دانیشتم که دووپیاویش لهسر میزیک دانیشتبوون و جلی میلی خویانیان لهبهردا بوو، خه نجر بهقه دیانه وه بوو..

من غه ریب بووم و نهوانیش به سه رسامیه وه بۆیان ده روانیم، کابرای قاوه خانه قاوه یه کی بۆ هینام و نیشاره تی کرد بۆ دوو پیاوه که، منیش سلوم لیکردن و زور ده ترسام که پیاو خراب بن و بده نه بهر خه نجر، که چی پاش تۆزیک هاتنه لامه وه و سه لامیان لیکردم و به پرویه کی خۆشه وه هه ریه که یان فهرموویان لیکردم بۆ ماله کانیا ن که له لایان بيمينه وه و خزمه تم بکه ن.. نه مه یه که م به یه که گه یشتنم بوو به موسلمانان..

چهند سالتیک تیپه ری، که پر بوون له هاتوچۆ دیراسه و لیکنۆینه وه و وردبوونه وه، له گهل تیپه ربوونی کاتدا زیاتر چاوم ده کرایه وه بهسر ناسۆی فراوانی سه یردا..

سه ردانی هه موو ولاتانی نهو روپام کرد، له زانکۆی (قسطنطنیه) ش وانهم وته وه، زور تام و چیژم وه رگرت له بینینی نهو (آثار) نه ی که له ناسیای (صغری) و سوریادا بینیم.. فیتری زمانی تورکی و فارسی و عهره بی بووم، گه یشتمه پله ی مامۆستای کورسی دیراساتی نیسلامی له زانکۆی (بۆدایست)، هه زاران لاپه رهی نوسرای زانیانی کۆم خۆینه وه زور به وردی، که چی له گهل هه موو نهوانه دا پۆحم به تینویه تی مایه وه..

من لهو په راوانه وه پۆشناییم به دی کرد بۆ هه ندی قۆناغی زانست، به لām به په رۆش بووم بگه مه خۆشی هه تاهه تایلی له ژیر سیبه ری دینداریدا.. عه قلم پر بوو، پۆحیشم تینوو..

شەوئەکیان لە خەمدا پێغه مبهرم بینی (سەلات و سەلامی خوای لەسەر بیت)، بە
 ڕیشیکی درێژی خەنەکراو و جل و بەرگێکی سادەى سپۆرتى بۆن خۆشەو، چاوەکانى
 نەدرەوشانەو بە درەوشانەو یەکی بەهێزى کاریگەر، زۆر بە نەرم و نیانى پێى و تم: بۆ
 سەرسامیت، بەراستى ڕینگای راست لەبەردەمتایە، ئەمەین و تەختە وەك ڕووی زەوى، پیاپۆز بە
 هەنگاوى نیمانى دامەزراوەو...

منیش لەو خەو سەیرەدا بەعەرەبى پێم وت: بە راستى ئەى پێغه مبهرى خوا ئەو بۆ تۆ
 ناسانە، کە تۆ توانیوتە زالّ ببیت و دوژمنانت ژێر خەیت، کاتیك ڕینگات گرتە بەر بە ڕێنمایى
 پەرەردگارت و خواش سەرکەوتنى پێبەخشیت، بەلام من هێشتا گێروگرفت لە ڕێما ماوە و،
 کى دەزانى کەى دلنیاى دەست دەکەوى؟ شەویش بە عەزم و جەزمەو، پاش کەمێك
 بێرکردنەو سەیری کردم و دەستى موبارەکى بە توندی خستە سەرسنگم و بە زمانى عەرەبى
 کە هەموو وشەکانى لە گوتما دەزرنگیتەو فەرمووى ﴿أَلَمْ تَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهْدًا ۝٦﴾ وَالْجِبَالَ
 أَوْتَادًا ۝٧﴾ وَخَلَقْنَاكَ أَزْوَاجًا ﴿البأ: ٦ - ٨.

منیش بە تەنگە نەفسى و نازارەو و تم: (من ناتوانم بنووم، ناتوانم ئەو نەهێنایە ناشکرا
 بکەم کە بەپەردەى ئەستوور داپۆشراون، ڕێنمایم بکە ئەى (عەمد)، ڕێنمایم بکە ئەى
 پێغه مبهرى خوا)...

دەنگێكى پچر پچر لە گەروم دەهاتە دەرى، هەروەك خنکام لە ژێر بارى ئەو خەویدا،
 ئەشترسام پێغه مبهر ﷺ زویر ببیت، نەجا هەستم کرد هەروەك لە بەرزاییەکەو بەکەومە خواری،
 لە پڕ لەخەو خەبەرم بوو و ئەو عەرەقم لێدەچۆرا، خەریک بوو دلم بوەستى، نەجا هێمنى و کش و
 ماتییەکم بەسەردا هات هەروەك کش و ماتى سەر قەبران و هەستم بە تەنیاى کرد...

لە ڕۆژى جومعهى داهاتودا چووم بۆ مزگەوتى گەورەى (دەهلى)، جلى هەندیم لەبەر
 کردبوو، هەموو ئەو (ویسامانەى) کە سولتانە تورکەکان دابوویانمى کردم بە سنگمەو...
 نزیکەى چوار هەزار کەس نامادەى نوێژ بوو و بە خەشوعەو بە ڕیزى ڕێك و پێك
 دانیشتبوون و پاش بانگ گوتیان لەوتارى هەینی گرت و نوێژیان خوێند...

پاش نوێژ (عبدالهي) برادەرم دەستى گرتە بەرەو دوانگەکەو چوومە سەر پلهى حەوتەمى
 و ڕووبەرووی نامادەبووان کە هەموو چاویان تێبەبێوم و تم: (بەپێزینە، من لە دوورە و لاتەو

هاتوم، به دواى زانستېځدا که لای خۇمان دهست ناکه ویت، هاتوم شتیکم دهستکه ویت که
 پوځم به پەرڅشه بوی، ئیوهش هاوکاریتان کردم) ننجا باسی نهو دهورم کرد که نیسلام
 بینویه تی له میژووی جیهاندا و باسی نهو موعجیزانهم کرد که خوا دابووی به پیغه مبه رﷺ،
 پاشان باسی حالتی موسلمانان و ههستانه و هیانم کردو وتم: نهو هه وهستاوه ته سهر ئیراده ی خوا
 له کاتیکدا که دهفرمویت ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾ (الرعد: ۱۱).
 من له سهر قسمی خوّم بهردهوام بووم و له هه موولایه که وه دهنگی (الله اکبر)
 به رزبووه وه...

له سهر دوانگه دابه زیم و خه لکی باوهشیان پیاده کردم و نه یانویست سهرم ماچ بکه ن و
 داوای دوعای خیریان لیده کردم... من خوّم به شهرمه زار ده زانی، ده بی من چیم نه وانه ناوا
 سهیری من ده که ن؟!...

نیتر گه رامه وه ماله وه و خه لکیش له پوژی دواتردا پۆل پۆل ده هاتن بۆ پیرۆزیایی
 موسلمان بووم و نه وهنده خوڅه ویستیان دامی که به شی هه موو ژیانم ده کات...
 دکتۆر عبدالکریم ده لیت: نیسلام لا خوڅه ویست بوو، که دینی پاکیه، پاکی لاشه و
 په وشت و هه ست، چهنده ها گه وههرم دۆزیسه وه له دلی موسلماناندا که له زپ به نرختن،
 موسلمانان خوڅه ویستی و برایه تیان دامی و فیری کاری خیرو فه رمان دان به چاکه و جله و
 گیرى له خراپه یان کردم...

موسلمانان پتویسته له سهریان که دان بگرن به و په وشته به رزانده که هه یانه و، به شهواره
 نه که ون به بریق و باقی پوژناوا، چونکه بریق و باقیکی بی نرخ و پووچه...

له پینماییه کانی نیسلامدا یه که وشه نیه ریگریّت له بهردهم پیشکه وتنی موسلماناندا..
 له پینماییه کانی نیسلامدا شتیک نیه نه توانی پیاده بکری، به راستی نیسلام
 موعجیزه یه کی گه وهیه و به وهش جیاوازه له بهرنامه و رپبازه کانی تر، نیسلام نایین
 پوڅنپیرانه و نه شبیته بیروپای نازاده کان.^۱

سیټهم: قیبتیه‌کان له میسر

له ولاتی میسر دا (٦٦) ملیۆن موسلمان هه‌یه، چوار ملیۆن ټیکیش که‌مایه‌تی تر هه‌یه که قیبتیه‌کانیش به‌شیکن له‌وان و سالانه چهند هه‌زار ټیکان لی موسلمان ده‌بیټ، بۆ نمونه: نه‌ندازیار سه‌میر خوشکه‌زای باباشنوده موسلمان بووه، نافره‌تیکی که ناوی (إجلال) ه و خزمی ناوبراوه به‌همان شیوه موسلمان بووه و چوشه بۆ حه‌جی مائی خوا..

قه‌شه بی‌شوب که هاوکاری باباشنوده‌یه له راپۆرتیکی ناوخۆیی خۆیاندا ده‌لیت: سالی هه‌شت هه‌زار ټیکان لی موسلمان ده‌بیټ..

ده‌زگا‌کانی هه‌واڵ له‌م دوا‌یه‌دا له میسر سه‌رگه‌رمی کی‌شه‌ی (وفاء قسطنطین) بوون که هاوسه‌ری قه‌شه‌یه‌که‌و کو‌رو کچی‌کی هه‌یه، کو‌ره‌که‌ی نه‌ندازیاره.. (وفاء) چهند سالی‌ک له‌مه‌یه‌ر له نه‌جمی به‌رنامه‌یه‌کی ته‌له‌فزیۆنی میسری‌یه‌وه که باسی (نیع‌جازی قورئانی) کردووه موسلمان ده‌بی و حه‌فده جزم قورئانیش له‌به‌ر ده‌کات و ته‌نها کچه‌که‌ی به موسلمان بوونه‌که‌ی ده‌زانیت..

سه‌ره‌نجام ماڵ و حاله‌که‌ی به‌جی ده‌هیلێ و موسلمان بوونه‌که‌ی ناشکرا ده‌کات، به‌مه‌ش هه‌لایه‌کی گه‌وره به‌رپابوو، باباشنوده مانگرتنی خۆی راگه‌یاندا و لیژنه‌ی تایبه‌ت له قیبتیه‌کان دانیشتیان له‌گه‌ڵ (وفاء) دا کرد، تا قه‌ناعه‌تی پێبکه‌ن په‌شیمان بیته‌وه، (وفاء) یش وتی: من موسلمانم و نه‌وه‌ته حه‌فده جزم قورئانیشم له‌به‌ره، هه‌رچیان کرد سوودی نه‌بوو لئه‌وه‌نده مه‌سه‌له‌که گه‌وره بوو ته‌نانه‌ت قیبتیه‌کان دا‌وای یارمه‌تیان له سه‌رۆک (بۆش) و (شارون) کرد فشار ب‌ه‌نه سه‌ر حکومه‌تی میسری..

سه‌ره‌نجام که هیچ شتی‌ک سوودی نه‌بوو بۆ گه‌رانه‌وه‌ی (وفاء)، قیبتیه‌کان (وفاء) یان فراندو، له‌لای خۆیان به‌ندیان کردووه له ژێر نه‌شکه‌نجو نازاردا ده‌یانه‌وێت په‌شیمانی بکه‌نه‌وه و تا کاتی نه‌م نووسینه ده‌نگ و باسی دیار نیه!..^١

١- دکتۆر زه‌غلول نه‌جار له‌م دوا‌یه‌دا ده‌لیت شه‌هیدیان کردووه.

چوارهم: موسلمانوونی قوتابیه کی دکتورا

موسلمانان له بنه کی نیسلامی له (کییف) له نۆکرانیا راهاتوون له سهر نهوهی که ههرچهند رۆژنیک و یه کیچ له نۆکرانیه کان دیت له مزگه وتدا موسلمان دهبی.. به لام نه بچاره ههروا ناسایی و ساده نه بوو. گه نجیکی نۆکرانی که ناوی (دیمیتری بولیاکوف) هو قوتابی دکتورایه له بواری فیزیادا، هاته مزگهوت و له ته نیشته نیمامهوه دانیشته دواي نویت، یه کی له لاوه چالاکه کانی مه کته بی ناساندنی نیسلامی مهزگهزه کهشی له گه لدا بوو، نیمام هه ندی قسه ی کرد وهک پێشه کی یهک و، پاش ماوه یه کی کهم (دیمیتری) به دوایدا شایه تمانی هیئا (أشهد أن لا إله إلا الله، وأشهد أن محمداً رسول الله).. به ئی.. دیمیتری باسی موسلمان بوونه که ی بۆ ناماده بووان کرد، که له پتی زانستی فیزیاه موسلمان بووه.. ناوبراو ده ئیت: له گه ل تیمیکی لیکنۆلینه وهی زانستی دا کار ده کات له بواری فیزیای بۆشایی دا (الفيزياء الفراغية)، به سه ره رشتی پرۆفیسۆر نیکۆلای کوسینیکوف، که یه کی که له گه وره زانا کانی نهو بواره، له لیکنۆلینه وه که یاندا چهند نمونه یه کیان وهک زهوی دروست کرد و تاقی کرد نه وه یه کیان له سه ر کرد، تا وه کو دیراسه ی بیردۆزی تازه ی خولانه وهی زهوی بکه ن به ده وری ته وه ره کهیدا، بیردۆزه که ی پرۆفیسۆر کوسینیکوف دانه ئی به تازه ترین و به جور نه ترین بیردۆز له ته فسیری دیارده ی خولانه وهی زهوی به ده وری ته وه ره کهیدا

تیمه که ی هه ستان به دروست کردنی چهند تۆپیکی تایبه تی وهک زهوی که ناوه وهی پر بوو له کانزایه کی تواوه، که له بواریکی موگناتیسی تایبه تدا ده خولانه وه.. ههروهک زهوی که به هۆی بواری موگناتیسی خۆره وه (که په یوهندی ههیه به چری وزه ی خۆره وه) ده خولیتسه وه.. که ناراسته ی قوتبی باکور ده وه ستیتته سه ر نهو بواره..

وه تیینی کراوه که خیرایی قوتبی موگناتیسی زهوی تا سالی (۱۹۷۰) به خیرایی ۱۰ کم له سالی کدا ده جولا، له م سالانه ی دوایدا نهو خیراییه ی گه شتۆته (۶۰) کم له سالی کدا.. ته نانه ت له ژیر نهو بواره دا موگناتیسیه دا به یه کجار له سالی (۲۰۰۱) دا قوتبی موگناتیسی زهوی (۲۰۰) کم خزاوه.. نه مهش وا ده کات که له داهاتوودا هه ردوو قوتبه موگناتیسیه که ی زهوی جیگۆرکی بکه ن و به مهش زهوی به پێچه وانوهه بخولیتسه وه، نه مهش یانی هه له اتنی خۆر له خۆر ناواوه.

به‌لئی.. دیمتری نهم تاقیکردنه‌وانه‌ی به چاوی خۆی بینی، وه که زانی پیغه‌مبه‌ر ﷺ باس له پروودای وا ده‌کات له فەرمووده‌دا، که ده‌فرمویت: هه‌رکەس پیش هه‌لهاتنی خۆر له خۆرناواوه ته‌وبه‌ بکات خوا ته‌وبه‌که‌ی لیوه‌رده‌گریت.. یان که ده‌فرمویت: له ناخ‌زه‌مانداکه ده‌جال دیت و چل پۆژ ده‌مینیتته‌وه، درییی یه‌کی له پۆژه‌کانی سالیڤک ده‌بییت و پۆژیکیشی درییی یه‌که‌ی مانگیڤک ده‌بییت و پۆژیکیشی درییی یه‌که‌ی هه‌فته‌یه‌ک و پۆژه‌کانی تریشی وه‌ک پۆژی نیستای لیڤیتته‌وه (قلنا یا رسول الله وما لبثه فی الأرض؟ قال أربعون، یوما کسنة ویوم کشهر ویوم کجمعة وسائر آیامه کأیامکم، قلنا یارسول الله فذلک الیوم الذی کسنة أتكفینا فیہ صلاة یوم؟ قال: لا أقدرؤا له قدره)١.. واته: پیغه‌مبه‌ر باسی هاتنی ده‌جالی کرد بۆ هاوه‌لان نه‌وانیش پرسیان چهند ده‌مینیتته‌وه؟ فەرمووی: چل پۆژ، پۆژیکیشی به‌قه‌ده‌ر سالیڤکو پۆژیکیشی به‌قه‌ده‌ر مانگیڤکو پۆژیکیشی به‌قه‌ده‌ر هه‌فته‌یه‌که‌و باقی پۆژه‌کانیشی وه‌ک پۆژی ناسایی یه، هاوه‌لان وتیان: نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا نه‌و پۆژه‌ی که به‌قه‌ده‌ر سالیڤکه هه‌ر نویژی پۆژیکیشی تیا بکه‌ین؟ نه‌ویش فەرمووی: نه‌خیر له‌سه‌ر پۆژی ناسایی حسابی بۆ بکه‌ن.. (هه‌ر بیست و چوار سعات و پینج فەرزه‌که‌ی تیا بکه‌ن)، دیاره نه‌مه‌ش په‌یوه‌ندی به‌ خاوبونه‌وه‌ی زه‌وی یه‌وه هه‌یه، چونکه زانایان له نه‌نجامی لیڤکۆلینه‌وه‌ی زۆره‌وه بۆیان ده‌رکه‌وت که زه‌وی له سه‌ره‌تاوه نه‌وه‌نده خیرا سوپاوه‌ته‌وه که شه‌وو پۆژیک چوار سعات بسوه و ورده ورده خاوبۆته‌وه به‌ ملیار سال تا گه‌یشتۆته نیستا که شه‌وو پۆژیک بیست و چوار سعاته‌و به‌رده‌وامیش له خاوبونه‌وه‌دا یه هه‌رچهند بره‌که‌ی زۆر که‌مه سالانه، نه‌گه‌ر له چوار سعاته‌وه بوو بیست و بیست و چوار سعات ناسایی یه که‌ببی به‌ حه‌وت بیست و چواری و ببی به‌ سی بیست و چواری و ببی به‌ سی سه‌دو شه‌ست و پینج بیست و چواری و، ننجا به‌ پینچه‌وانه‌شه‌وه بخولیتته‌وه و خۆر له خۆر ناواوه ببینین که هه‌لدیت، به‌لام که‌ی و چۆن؟ نه‌وه خوا ده‌زانیت..

نه‌مانه وای کرد که دیمتری بیته‌ بنکه‌ی ئیسلامی (کییف) و له مزگه‌وته‌که‌یدا موسلمان بوونی خۆی راگه‌یه‌نیت و.. نیستاش که به‌رده‌وام ده‌بییت له سه‌ر ناماده‌کردنی نامه‌ی دکتۆراکه‌ی، به‌ گوروتین و بیروبوچونیکی تره‌وه کارده‌کات، که گورپو تینی زانایه‌کی فیزیایی خواناسی موسلمان به‌ که‌ له کاره‌کانیدا ده‌سه‌لاتی خوای په‌روه‌ردگاری بالاده‌ست ده‌بینیت.

رهنګه چەند سالتیک لەمەوبەر نەم راستی یە بەلای زۆرێک لە خەلکی هەو سەیر بووین و جیتی گومان و پرسیار بووی، بەلام نەمرۆ زانستی سەردەم بە دنیای ڕاگەیاند، بەلێ.. هەلەتانی خۆر لە خۆرناوای هەلەسەر زەوی ناوا دەینرێت راستییەکی زانستیەو عەقڵی زانستی سەردەم دانی پیا دەنیت و تەصدیقی دەکات.. کە نەمەش موعجیزە یەکی گەورە ی پیغەمبەرە کەبای ناوای کردووە لە چوار دەسەدە لەمەوبەر هەو..

بەلێ.. ژیان لەسەر نەم ڕووی زەوی یە فرسەتە، تەمەن فرسەتە، بۆ کارو کردەوی چاکە، بە راستی پیغەمبەر ﷺ چاکی فەرمووە کە دەفەرمویت: فرسەت بێن لە پینچ شت (اغتنم خمساً قبل خمس): گەنجی پینش پیری، دەوڵەمەندی پینش هەزاری، ساغی پینش نەخۆشی، ژیان پینش مردن، دەست بەتالی پینش سەرقالی.. هەروەها دەفەرمویت (بادروا بالأعمال ستاً: طلوع الشمس من مغربها)^١. دەست و یرد بکەن بۆ کاری چاکە پینش ئەو ی شەش کارەسات بیت کە یەکی لەوانە هەلەتانی خۆرە لە خۆرناوای..

پیتجەم: موسلمان بوونی ملقاه فقادو:

ناویرا و لەبارە ی موسلمان بوونی هەو دەلێت: چەند سال لەسەر گەردانی دا ژیا، نەم ئەزانی قەدەر چی بۆ شار دو مەتەو، خزمەتی کەنیسەم کرد و پلە بە پلە سەرکەوتم تا گەیشتمە پلە ی بەرزو بووم بە یەکی لە سەر کردەکانی کەنیسەو بەرپرستی گەورەم هەبوو..

هەزم زۆر لە خویندەنەو بوو، هەرچی لەبارە ی ئینجیلەو بوو خویندەمەو، هەندێ کتیب ئەو پرسیارە ی تیا بوو نایا دینی ئیسلام نایینکی ئاسمانیە یان نا ؟؟، منیش ئەمەم لا دروست بوو، پاش ماو یەک پەراوێکم دەستکەوت کە تەفسیری قورئان بوو بە زمانی (أمهری)، کەوتە بەراورد کردنی لە گەل ئەوانە ی پینشتر خویندەبو مەو، تا توشی گومان بووم لەوانە ی کە دەمزانی و قەناعەتم پینی بوو لە پینشتر دا، تا بەتەواوی دلتیا بووم کە من لەسەر گەردانی دام و تەنها ئیسلامە کە هەق و راستیە و دینی خوا یە، بۆ یە موسلمان بووم و ناوی خۆم کرد بە (عەمد سعید فقادو) کەوتە دیراسە ی ئیسلام و پەراوێکم ئامادە کرد لەسەر ئەو ی کە بزچی موسلمان بووم و هەلەکان و تەحریفاتەکانی ئینجیلیش خستە ڕوو.. ئەو نوسینەشم پینشکەش بە مەجلیسی ئیسلامی ئەعلا کرد لە ئەدیس ئەبابا.

که‌نپسه هه‌روا نه‌وه‌ستا و بێ‌ده‌نگ نه‌بوو، چۆن بێ‌ده‌نگ بن که‌من ف‌ض‌حم کردن، که‌وتنه‌جم و جۆل و پیلان گێ‌ران و، له‌ زه‌مانی ده‌سه‌لاتی کۆم‌ن‌ئ‌ی‌ستی (منگ‌ستۆ) دا به‌ گرتیان دام بۆ سێ مانگ له‌به‌ر نه‌وه‌ی مو‌سل‌مان بووم .

دوای هاتنه‌ ده‌ره‌وه‌م له‌ س‌ج‌ن زیاتر له‌ دووسه‌د و هه‌شتا که‌سم مو‌سل‌مان کرد، بۆیه‌جاریکی تر (کارلویوس) سه‌رۆکی قه‌شه‌کان به‌رتیلی دا به‌ ده‌سه‌لاتداران و گرتیاغه‌وه‌، زانیم نه‌جاره‌ پ‌ز‌گار بوونم نیه‌..

خوا کردی (د. عبدالله عمر نصیف) نه‌مینی عامی رایبته‌ی عاله‌می ئیسلامی سه‌ردانی ئ‌شیوبیای کردو به‌مه‌سه‌له‌که‌ی زانی و هه‌ولێ زۆری بۆ دام لای به‌ر‌پ‌سیاران تا نازاد ک‌رام.. به‌ئێ، قه‌شه‌ فه‌ق‌ادو باوکی جوله‌که‌ و دایکی گاور بوو، له‌ لادێ یه‌کی ئ‌شیوبیا له‌ دایک بوو، هه‌ر له‌ منالیه‌وه‌ وریاو لێهاتو بوو، ه‌ز‌ی به‌ شاره‌زابوون ده‌کرد له‌ ته‌ورات و نینجیلدا.. ته‌ورات و نینجیلی بی‌نی ته‌نها کۆمه‌لێ چیرۆک و به‌سه‌ر هاته‌و ده‌ستی مرۆڤ و ته‌ح‌ریفی پێ‌وه‌ دیاره‌، رقی له‌ ئیسلام بووکه‌ هه‌رده‌م دلێان ک‌رم‌ی ده‌کرد به‌رامبه‌ری، که‌چی نه‌مه‌ وای لێنه‌کرد که‌ هه‌روا دانیشی و خوا بۆی ئاسان کرد که‌ دیراسه‌ی ئیسلام بکات.. هه‌رچه‌ند پله‌و پایه‌ی باشی هه‌بوو، سه‌یاره‌، ماڵ، مووچه‌ی باش، به‌‌پ‌ز‌ه‌وه‌ مامه‌له‌ی له‌ گه‌ڵ ده‌ک‌را، ده‌ستی ماچ ده‌ک‌را.. بۆ خوا وازی له‌ هه‌مووی هێنا و نه‌و کاره‌ی که‌له‌ که‌نپسه‌دا شه‌ش سالی‌خایاند ده‌ست به‌رداری بوو.

یه‌کێک له‌ هۆکانی مو‌سل‌مانبوونی ده‌گه‌‌پ‌تته‌وه‌ بۆ نه‌وه‌ی که‌ شه‌وێک له‌ خه‌ویا پیاوێک لێی نزیک بووه‌وه‌ ده‌نگێکی گۆی لێ بوو که‌ شه‌هاده‌ت (أشهد أن لا إله إلا الله، وأشهد أن محمداً رسول الله) هه‌روه‌ها سو‌ره‌تی اخلاص ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝﴾ و لَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿ی فیر ده‌کرد.. به‌ترسه‌وه‌ له‌ خه‌و هه‌ستاو نه‌یده‌زانی ته‌م خه‌وه‌ چیه‌ له‌ خواوه‌ یه‌ یان له‌ شه‌یتانه‌وه‌یه‌ .

دوو شه‌وی تر خه‌وه‌که‌ دووباره‌ بووه‌وه‌، له‌شه‌وی سی‌هم دا ر‌ووناکیه‌کی بی‌نی له‌به‌رده‌می‌ه‌وه‌ و پیاوێکی بی‌نی‌ه‌وه‌ که‌ شه‌هاده‌ت و سو‌ره‌تی ئیخلاصی بۆ ده‌خویند، زانی که‌ نه‌وه‌ له‌ خواوه‌یه‌و له‌ شه‌یتانه‌وه‌ نیه‌.. نه‌و نوره‌ی بی‌نی له‌ دل‌یا جی‌گ‌یر بوو بۆیه‌ مو‌سل‌مانبوونی راگه‌یانندو، کاتێ به‌ ژنه‌که‌ی وت نه‌ویش مو‌سل‌مان بوو هه‌روه‌ها سێ مناله‌که‌شی.. به‌ئێ.. ناوی خۆی کرد به‌

(محمد سعید) محمدی به خسته وەر و، پوژنی موسلمان بوونه که ی دانا به پوژنی له دایک بوونی راسته قینه ی، هه موو نهوانه ی پتیان دابوو لییان سهنده وه، ناشکرایه عه قیده و بیروباوه پ قوربان ی دانی دهوی، ههروهک هاوه لآن ره زاو ره جه تی خویان له سه ری.

محمد سعید ده لی: به هوی شاره زایی زۆرم له تهورات و نینجیلدا توانیم زۆر موعجیزه ی قورنان ههست پی بکه م و قورنانیشم زۆر له بهر کرد.

له بهر نه وه ی که قه شه یه کی ناودارو چالاک بوو، شاره زایی زۆری هه بوو، هه موو نهوانه ی سوود لینه رگرت بۆ بانگه واز کردن بۆ نیسلام و، ده لی: ناوا تم نه وه بوو که دایک و باوکم موسلمان بن و بیه شو پره سوار یکی بانگه وازی نیسلام ی و بتوانم خزمه ت به نیسلام بکه م.. که نیسه وازیان لی نه هینا له بهر نه وه ی زۆر چالاک بوو ترسان خه لکی ناوچه که هه موو موسلمان بکات.. وستیان به پیلانی ک له ناوی بهرن، بۆیه مه کته بی رابیته ی عاله می نیسلام ی له نه شیویا رزگاریان کردو هینایان بۆ مه که تا له زانکۆی نوم القری بخوینی و زیاتر شاره زای نیسلام بیت.

له بهر نه وه ی زۆر به توانا بوو له ماوه یه کی که م دا فیزی زمانی عه ره بی بوو.. پیاو یکی خواناسی لینه رچوو که هه رده م له خو شی نیما ن و نیسلام فرمی سکی شادی نه رشت.. به دو ور که وتنه وه شی هه ر وازیان لی نه هینا و به پیلانی ک کچی بهر پر سی که نیسه ی آپو بیایان بۆ نارد گوایه موسلمان بووه له ده ست که س وکاری هه لته اتوو و که س شک نابا ت هانای بۆ به ریت.. نه ویش پتیان خه لته تا و هاوکاری کردو له سه ر داوای خو شی ماره ی کرد، ماوه یه کی که م هاو سه ری بوو، تومه ز نه م که چه نایدزیتی و بۆ نه وه نیردراوه نه می ش توشبکات و به وه له ناوی بهرن، به م جو ره نه م پیاو ه خواناسه توشی نایدز بوو ژنه که ی خو شی تووش بوو هه ردو کیان شه هید بوون وله مه که ناشتیان.

شه شه م: موسولمان بوونی ئافره تی کی یابانی

ئافره تی کی یابانی سه رگوزه شته ی خۆی باس ده کات و ده لی ت:

من کیژی کی یابانی ته مه ن بیست سال م، جوان ی و قه شه نگیه کی که م ویتهم هه یه، من بیرم نه کرده وه که به م جوانیه ی خۆم لاوان که مه ندکی ش نه که م و نه وه ی خۆم به وه ی به ده ستی دینم، نه م جوانیه م ببوه هۆی به خیلی کیژانی هاوته مه م، من وام زانی نه م جوانیه به خسته وه ریم بۆ دینی، هه رگی ز بیرم له وه نه نه کرده وه که له وانیه کلۆلی و کویره وه ریم بۆ بی نی.

له تهمه نى پانزه سالاندا تووشى نازار نه بوم به هۆى توانج و قسه و چاوى لاوانه وه،
 له تهمه نى ههژده سالاندا تووشى نيغتصاب بوم، له نه بجمى نمو نازارو نارچه تيبه وه تووشى
 نازارتيكى دهروونى بوم و، بۆ ماوه يهك رۆيشتمه نه خۆشخانهى دهروونيه وه تا حالتهى
 دهروونيه چاك بيبته وه، پينج مانگ پاش نه وهى كه هاته دهري جاريكى تر تووشى زه وتكردن
 بوومه وه.. تهمه نه وه ندهى تر رووخاندمى.. نهمده زانى چى بكهم؟ روو له كوئ بكهم و پهنا بۆ
 كئى ببهم؟

وتم: لهوانه يه تهمه هۆى نمو قژه خاوو جوانه بئى كه جوانيه كهى جوانتر كردووم، با له
 بنويخدا بيبريم به لكو رزگارم ببئى و له دهست تيرى ژهراوى چاوى چاو برسياه كان رزگارم ببئى،
 كه جهسته مى هه موو كون كون كردبوو، به ئئى، ههروام كرد، پاك سهرم تاشى و و قژه جوانه كه
 به سهرمه وه نه هيشت، به لام ههروان بوم.

من تهميست وهك نافرته تيك دايكى مندا لى بم و، نهم نهويست وهك كالا يهك هه رۆژى
 له بهر يه كيكا و به دهست يه كيكه وه بم، حهزم له سهقامگيرى و حهوانه وه بوو له پهناى ميترديكا،
 نهم نهويست ببه خوشكاني كه نيسه وه بهر به نى بيمته وه و تهركى دنيا بكهم، تهميست وهك
 سروشتى نافرتهى خۆم ژيان به سهر بهرم.. بۆيه دنيا لى تال بوو بوو، نهمده زانى روو له كوئ
 بكهم و چۆن چاره سهري بۆ خۆم ببينمه وه..؟

رۆژتيكان لهو بازارهى شتومه كم تيا نه كرى نافرته تيكى جوان و نازهنينى داپوشراوم بينى،
 نهم نافرته له چكيكى به سهريا دابوو، بهرگيكي بالا پۆشى له بهر كردبوو، پياوان به شيوهى
 گورگى برسى سهريان نه نه كرد، نه بئى تهمه چ نه نيه كى هه بئى، كه له يهك كاتا جوانيه كهى
 شاراوو ناشكرايشه؟! بيگومان هوكاره كه دهگه رپته وه بۆ نمو بهرگهى پۆشويه تى.. بريم لهو
 نه كرده وه، تۆ بلئى تهمه له نافرته تانى كه نيسه بئى؟ له وه لامدا به خۆم نهوت: پرواناكه،
 چونكه تهمه مندالتيكى جوانى پيبه، واته: شووى كردوو و خيزانى ههيه.

بئى هيج بيركردنه وه يهك چوم له چكيكم كرى و دام به سهرما، نه رۆيشتم به ريدا و هه موو
 گيانم متمانه بوو به خۆم، به لام كۆمه لئى پرسيارم بۆ دروست بوو بوو، شه بئى هۆى چى بئى نمو
 نافرته جوانه نمو بهرگهى پۆشيوه؟ له دلى خۆمدا نه موت: لهوانه يه ويستبىتى بهو كرده وه يه
 خۆى له تيرى چاوى پياوان بپاريژئ.. ماوهى ده رۆژ له سهر يهك رۆيشتم بۆ بازاره كه تهنيا بۆ
 نه وهى نمو نافرته ببينمه وه، به لكو وه لامى شهو پرسيارانه م دهستكه وئ.. تا دواين رۆژيان

بیینیم و خۆم پئی نهگیرا به دهنگی بهرز و تم: نهی...! نهوه خۆیهتی، خه لکیش سهیریان نه کردم و وایان زانی شیت بووم، بهلام گویم بهوه نه دا خه لکی چی نه لئین و چون بیر نه که نه وه! به گورجی پیم هه لگرت و به سۆزو شهوقیتکه وه به ره و پرووی پۆشتم، به و هیواییه خۆمی پئی بناسینم و وهلامی پرسیاره کانی زوو لی وه رگرم...

پئی گهیشتم... باسی خۆم بۆ کردو، پاشان پرسیارم لیکرد: هوی چیه سهرت دا پۆشیوه؟ وام نه زانی نه لی بۆ نه وهی (خۆم له تیری چاوی لاوان وقسه و قسه لۆکیان بپاریزم)، بهلام شتیکی تری وت، که تیایدا سه رسام بووم!
وتی: نه مه فه رمانی خواجه!

له دهروونی خۆما بیرم کرده وه نه بی نه و خواجه کی بی؟ نه و په یامه ی نه و له باره یه وه نه دوی نه بی چی بی؟ نه بی موحه مه د کی بی؟ نه و به ره وه وام باسی نیسلامی نه کرد، شاخو نه م نیسلامه چی بی که باسی نه کات؟! بۆ من هه موو نه مانه کۆمه له وشه یه کی نو ی بوون، خۆم وه که نه و قوتابییه نه هاته پیم چا و که نیمتیحان له شتیکا نه دات و هیچی لی نازانی و نه ی خویندو وه... نه نجامی نیمتیحانه کهیشی پاشه پۆزو داها توی دیاری نه کات. له بهر نه وه دهستم کرد به هه لدا نه وه ی لاپه ره ی کتیه کان و گه ران به ناودلی نینه رنیتا، نه وسا نیسلام ناسی و زانیم پیغه مبه ری نه و ناینه کییه و، قورنان چ په یامیکه.

قورنانیکی بۆ یابانی وه رگێرداوم بۆ ماله وه برده وه... چون؟ نازانم... ته نیا نه وه نه ده نه زانم من له بهر ده م نه م په راوه دانیشتووم به ره وه وام نه یخوینمه وه، وه که به شوین شتیکی ونبو دا بگه ریم ناوه ها بینم به خویندنه وه ی گرتبوو، نه گه رام و نه مو یست زیاتر و زیاتر شاره زا بېم و، لی بیزار نه نه بووم، تا پۆزی دواتر هه ر خه ریکی خویندنه وه ی بووم و توانای خه وم نه بوو... نه مه ی به ره دهستم چیه؟! وا له هه موو ژیاغا بابه تی وا خۆشم نه خویندۆته وه!

پۆزی دوا یی به گورجی پۆشتم بۆ بازاره که به لکو نه و نافره ته موسلمان به بینمه وه که به لئین بوو له وی بیبینم، نیتر بیر نه وه نه بوو که من له خۆشیا دوو سه عات پیم کاتی دیاریکرا و هاتووم. له وی مامه وه و، چاوه پروان بووم. قورنانه که شم به دهسته وه بوو، به هیوای زیاتر شاره زا بوون به ئاره زوومه ندیه وه نه م خویندنه وه، نیتر ههستم به پۆشتمنی کات نه نه کرد، شیرینی وشه کان به ره و خۆیان که مه ندکیشیان کردبووم، هاوړی موسلمان که م هات... پیم هه موو شتی هه والی ته ندروستیم پرس و... له هه گبه که ما چی پرسیارکی تیا هه بووو خالیم

کرده‌وه، به هیوای وه‌لامدانه‌وهی.. نه‌ویش چه‌نده‌ی نه‌زانی وه‌لامی دامه‌وه، نه‌وه‌شی که نه‌یده‌زانی به‌لّیتی دا که‌سیکم پېښناسیتّی که وه‌لامی لابی.. له‌و کاته‌دا نه‌وه‌ی به‌خه‌یال‌مدا هات نه‌وه‌بوو، که نهم بات بۆ (که‌نیسه‌ی نیسلا‌می)! چونکه ناوی مزگه‌وت و زانای ناینیم نه‌بیستبوو.

به‌لّی رۆښتین بۆ لای زانا ناینیه‌که، نه‌ویش کورپکی لای پاکي رواله‌ت جوان بوو، له کاتی پتک گه‌یشتنا به نه‌ده‌بیکي زۆره‌وه مه‌عه‌زه‌رتی بۆ هینامه‌وه که ناتوانی ته‌وقه‌م له‌گه‌ل بکات، چونکه له ناینی نیسلا‌مدا هه‌رامه‌ پیاو ده‌ستی له ده‌ستی نافرته‌ی بینگانه بکه‌وی.. له ماوه‌ی نه‌و هه‌موو کاته‌دا سه‌یری منی نه‌نه‌کردو، نه‌وه‌حاله‌ته‌ش منی سه‌رسام کردبوو.

بۆ ماوه‌ی چه‌ند چرکه‌یه‌ک له قسه‌کانی بیتا‌گابووم، نه‌ویش بۆ نه‌وه‌بوو تا به‌راوردی‌ک له نیوان نهم لاوه‌وه ته‌وانه‌دا بکه‌م که‌من نهم ناسین.. به‌لّی له ماوه‌ی چه‌ند سه‌عاتی‌کا وه‌لامی به‌شی زۆری پرسیاره‌کانی دابه‌وه.. وه‌ک شتیکی چاوه‌روان نه‌کراو بوو که پیش نه‌وه‌ی به‌جی بیلم نهم پرسیاره‌م کرد؟ چۆن من بیمه‌ ناو نهم ناینه‌وه ؟ له‌گه‌ل بیستنی نهم هه‌واله‌دا خۆشییه‌کی وام له رواله‌تیا به‌دیکرد، که هه‌رگیز نهم بینیبوو، پاش نه‌وه رتنمایی کردم بۆ نه‌وه‌ی پتویسته و، منیش کردم وموسلمان بووم.

پاش نه‌و ماوه دوورو درێژه له ماندوویی و ونبوون، پتّی خۆم دییه‌وه، نه‌وسا حالّی بووم که نامانج له هاتنه‌ دنیای مندا چیه؟ چونکه نه‌وماوه دوورو درێژه‌ی ژیانم نهم نه‌زانی مه‌به‌ست له ژیان چیه!! تیگه‌یشتم چۆن به ناشتی و ناسووده‌یی و دلنیا‌یه‌وه بژیم دور له چاری ته‌ماعاران وله‌سایه‌ی خواوه به ماوه‌یه‌کی زۆر کورت خوام ناسی و شاره‌زای نیسلا‌م بووم.^۱

حه‌وته‌م: موسولمانبوونی موچه‌مه‌د یوسف

نه‌مسالّ یاریزانی ناوداری کریکی‌تّی پاکستاني (محمد یوسف) یه‌که‌م چالاکی نهم وه‌رزهی له ژیر ناویکی نوّی و ناینیکی نویدا نه‌نجام دا.. محمد یوسف یا - یوسف یوحنا - ی پیشوو ته‌نیا یاریزانیکی فه‌له‌ بوو له‌ناو تیپی کریکی‌تّی نیشتمانی پاکستاني‌دا و، نه‌ویش له مانگی نابی رابردوودا موسلمان بوونی خۆی ئاشکرا کردو، ئیستا به موسلمان‌بوونی یوسف له ناو تیپی

۱- سه‌رچاوه: سایتی مامۆستا حه‌سه‌ن پێنج‌جینی.

کریکیتی نیشتمانیدا جگه له تهنیا هیندۆسیهك به ناوی: دانیش کانیرا، هه موو نه ندامانی تیپه كه موسلمانن..

ئیسیتاش له گهڵ تیپه كه یا خۆی بۆ یه كه م یاری كردنی نێو ده ولته تی نهم وه رزه له به ریتانی ناماده كردوو هه، نه مه ش یه كه م یاری نێوده ولته تی یه پاش راگه یاندنی موسلمان بوونی خۆی، یوسفی ته مه ن (۳۱) ساڵ وتی: (به نیسه بت منه وه، موسلمان بوونه كه م سه ره تیه كه بۆ ژیا نیکی نوێ و، موسلمان بووم هه موو ژیا نی گۆزیوه).

له ۲۰۰۵/۱۱/۱۲ به هه والته یی هه والته كانی فه ره نه سه ی راگه یاند كه به ویستی خۆی نیسلامی هه لێژاردوو هه، هیچ گوشاریکی له سه ره نه بووه بۆ گۆزینی نایه كه ی، چ له لایه ن تیپه كه یه وه، چ له لایه ن جه ماوه ریه وه، ته نیا نه وه نه بی له کاتی راگه یاندن و ناشکرا کردنی موسلمان بوونی خۆیدا، كه سوکارو بنه ماله كه یان به ئاسانی بۆیان قبول نه کراوه، تا گه یشته راده یه كه دایکی هه ره شه ی خۆسو تاندنی لی کرد نه گه ر له و بریاره نه گه رپته وه. محمد یوسف ده لیت: بیگومان نه وه هه والته سه ختوو بۆیان و، کاری تیکردن، به لām ناواته خوازم کاره كه باشر بیئت وه یور بیئت وه..

شایانی باسه سی ساڵ پێش نه وه ی محمد یوسف له شابی (۲۰۰۵) دا موسلمان بوونی خۆی ناشکرا بکات، به ته وا ی موسلمان بوو بو، به لām چاوه رپی باروزرو فیکی گونجاو بوو كه تیا یا راییه گه یه نیئت..

ناو گۆزین:

ته نگۆه وله مه ره یك كه ها تو ته رپی ناو گۆزینه كه یه تی له و سجال نه ی کریکیتی جیهانی دامه زراوه ی (ویسدن نه لماناك)، كه زانیاریه تاییه ته کان به کریکیت و یاریزانه کانه وه بلاو نه کاته وه و مه لبه نه ده که شی له به ریتانیادایه.

وته بیژیک به ناوی نه وه دامه زراوه یه وه راییه گه یاند كه: (سیاسه تی گشتی له ویسدن نه لمانا کدا نه وه یه كه ویست و ناره زووی یاریزانه کان له ژوو ره هه موو شتیکی تره وه ن، به لām نییه ناتوانین سجه له کۆنه کان بگۆزین).

وتی: (له بهر نه وه له م یاری کردنه دا كه له نێوان پاکستان و به ریتانیادا نه بجام نه دریت له تو مارگاکانی نییه دا به ناوی محمد یوسف یوحه ناوه نه بیئت).

يوسف لەناو خېزانىكى ھەژاردا چاوى ھەلپىناو، خېزانەكەيان لە مالىكى يەك ژوروى
لە شارى لاھورى پاكستاندا ژيان و، لەسەرەتاي ژيانى ھەزىكى بېسنورى لەيارى كرىكىت
بوو.

باوكىشى ويستويەتى كورەكەى بخوئى و لەناو كۆمەلگەدا پلەيەكى كۆمەلایەتى
بەدەست بېئى و لەو ھالەتە پزگارىيان بېئى، بەلام محمدیوسفى ئەویندارى يارى كەمترین
نارەزووى لە خوئىندا بېئى و، لە قوتابخانە ھەلەدیت بۆ يارىگانى كرىكىت.

باوكى قەناعەت پەيدا ئەكات كە كورەكەى خوئىندى ناوى، ئەببات بۆ لای بەرگدروویەك
تا فېرى دروومان بېئى، بەلام لەویش ھەركات ھەلى بۆ ھەلەكەتايە بەرەو يارىگا ھەلەدەھات،
تا باوكى بەتەواوى لىئى ھىوا ئەببىت و وازى لى دىئىت، محمدیوسف بە ناواتى خۆى گەشت و
ئەو پۆژەى بۆ ھاتە دى كە بېئىتە يارى زانىكى لىزان و لەناو تىپى نىشتامانى كرىكىتى
پاكستاندا شوئىتەك بۆ خۆى بكاتەو. لەو كاتەو پۆژ بە پۆژ ئەستىرەكەى بەرز ئەبەو ھەتە
بوو یەكەك لە ناودارترین يارىزان لە تىپەكەیدا.

محمد يوسف پاش دەرخستنى موسلمانبوونى خۆى، موسلمانبوونى ژن و مندالەكانىشى
پاگەياند، وتى: خېزانى كە ناوى (تانییە) بوو، پاش موسلمانبوونى ناوى فاتىمەى بۆ خۆى
ھەلپىاردوو، ھەروەھا وتى: من و خېزانم سوپاس بۆ خوا پىنچ فەرزە نوێژەكان ئەكەين و،
لەخواش داواكارم ھەموو خەلكى دنیا پىنمووى بكات.^۱

ھەشتەم: نەخشەى كەنىسە بۆ گاوركردنى مسولمانان لە جىھاندا

* موسلمانبوونى يەكەك لە گەورە قەشەكانى ئەفرىقا كە لە سەر دەستى ئەو لە ماوہى
دوو سالدا زياتر لە (۱۵۰) ھەزاركەس و (۲۵۰۰) قەشە ھاتوونە ناو نىسلام .
* ئاشكرا بوونى ھاوہەيانىەكى قىزەون لە نىوان كەنىسەى پۆژشاواو عىلمانىەتى
پۆژھەلات .

ئەشۆك كۆلن يانق لە چەند دېرەكدا :

۱- سەرچاوە: سايتى نىسلام نۆن لاین.

لە شاری یەرول ی ناوچەى بوحەیرات لە خوارووی سۆدان لە دایک بوو و خۆیندنى
سەرەتایی هەر لەویدا تەواو کردوو .

خۆیندنى ناوەندى و دوا ناوەندى لە ئۆغەندە تەواو کردوو .

زانبارى لاهوتى لە ویلايەتى تەكساسى ولاتە يەكگرتووەكانى ئەمريكا تەواو کردوو .
بساوكى بەرپرسي كەنيسە بوو لە پۆژھەلات و ناوھەراستى ئەفریقا كەنەكەكەى لە
ئوغەندەيە .

چەندەھا شەھادەى دبلۆمى وەرگرتوو لە بوارەكانى خۆیندن و نەخشەكێشانی كەنەسى و
بە گاورکردن و گەشەسەندنى كۆمەڵ لە نەروىچ و كینیاو خەرتوم .

ماجستېرى بە دەست ھێناو لە زانبارى لاهوتا لە زانكۆى ئۆكسفورد لە بەریتانیا .
بۆتە خاوەن زۆرىك لە پلەو پایە كەنەسیەكان لەوانە:

بەرپۆھبەرى پێكخراوى نەروىچى بۆ یارمەتیدانى كەنەسى .

بەرپۆھبەرى پێكخراوى نەروىچى بۆ یارمەتى و گەشەى منالان .

بەرپۆھبەرى پێكخراوى لادان و نەھیتشتنى پوداوەكان بوو لە سۆدان، كە پێكخراویكى
ھاوبەشى سویدی و داغاركى و ھۆلەندیە .

قەشە بوو لە كەنيسەى ئەسقەفى لە خەرتوم .

بەرپۆھبەرى بەرنامەى گەشەسەندن بوو لە سۆمال كە سەر بە نەتەوە يەكگرتووەكانە .

ئەمىندارى گشتى كۆپى كەنيسەى جیھانى بوو بۆ پۆژھەلات و ناوھەراستى ئەفریقا
(١٩٩٢-١٩٩٣ز) .

لێپرسراوى خۆیندنى بالای كەنيسە بوو لە ناوھەراست و پۆژھەلاتى ئەفریقا .

بەرپۆھبەرى كۆلیجى نیل بوو بۆ دیراساتى لاهوتى لە سۆدان .

ئەمىندارى گشتى پێكخراوى لاوانى مەسیحى بوو لە (١٩٨٧ و ١٩٨٨ز) .

ئەمىندارى گشتى پێكخراوى يەكگرتنى مەسیحى بوو لە ئەفریقا .

لە سالى (٢٠٠٢ز) بوو بە موسلمان ولە (٢٠٠٣ز) دا بوو ئەمىندارى گشتى پێكخراوى
يەكگرتنى ئىسلامى بۆ گەشەسەندن و ناوھەدانکردنەوى سۆدان .

دوای نه‌وی که گه‌وره‌ترین هیوای که‌نیه بوو بۆ بلا‌یونه‌وی مه‌سیحیه‌ت، حه‌قیقه‌تی دۆزیه‌وه و زۆریکیش له پاستیه شار‌اوه‌کانی ده‌رباره‌ی که‌نیه و نه‌خشه‌کانی که‌نیه‌ی ناشکرا کرد .

دوای چهنده‌ها دیراسه و لی‌کۆلینه‌وه و خۆتندن له نایینی که‌نه‌سیدا، گه‌شته نه‌ه پاستیه‌ی که‌ته‌نها دینی‌ک پاست بی و نه‌شیتۆنرابی نایینی نیسلامه .

دوای نه‌وی که نوینه‌ری که‌نیه بوو بۆ چهنده‌ها شوین، بووه نوینه‌ری نیسلام و ژیا‌نی خۆی ته‌رخان کرد بۆ خزمه‌ت‌کردنی نیسلام.

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویتی به‌رام‌به‌ر گا‌وره‌کان: ﴿وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ ۖ انْتَهُوا خَيْرًا لَّكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهٌ وَاحِدٌ﴾ النساء: ۱۷۱ واته: واز بی‌تن له به‌خوا کردنی عیسا‌ودایکی و سی‌خوایی نه‌وه باش‌ته بۆ نی‌وه...

به‌پاستی بووه یه‌کی‌ک له‌وانه‌ی که‌باش‌ترین و چاک‌ترین هه‌لبژارد له ژیا‌نیدا. دوای نه‌وی که هیوای هه‌ره گه‌وره‌یان پیتی بوو که خوارووی سۆدان هه‌مووی بکات به‌گا‌ور، له ما‌وه‌یه‌کی که‌می مسو‌لمان بو‌ونیدا زیاتر له (۱۵۰) هه‌زار که‌سی کرد به‌مسو‌لمان که (۲۵۰۰) له‌وانه قه‌شه‌و شار‌ه‌زا‌بوون له نایینی نه‌سرا‌نیدا .

هه‌روه‌ها پ‌ووی قی‌زه‌ونی هه‌ندی له عیلمانیه‌کانی هه‌لمالی که‌چۆن بۆ دژایه‌تی نیسلام ناماده‌ن له گه‌ل هه‌موو که‌س و لایه‌نی‌کدا هه‌ما‌هه‌نگ بن و کارو پیشه‌یان ته‌نها دژایه‌تی کردنی نیسلامه‌نیتر به‌هه‌ر شی‌وه‌یه‌ک بی‌ت. گو‌فاری (المج‌تمع) ی‌که‌وه‌یتی ژماره (۶۲۹) چاپ‌یکه‌وتنی کرد له‌گه‌ل (اشوک کولن یانق) دا که زۆر خالی گر‌نگی له‌خۆ گر‌توه :

نه‌مینداری گشتی پیت‌شووی که‌نیه‌کانی جیهانی بۆ پۆژ‌ه‌ل‌ات و نا‌وه‌پاستی ناسیا مه‌ترسی هه‌مه‌لایه‌نه‌ی نه‌خشه‌کانی که‌نیه‌ی ده‌رخست که‌نه‌یان‌ه‌ویتی بی‌گر‌نه به‌ر بۆ به‌گا‌ور‌کردنی گه‌لانی مسو‌لمان له‌پ‌نگه‌ی چهنده‌ها پ‌یک‌خرا‌و که‌به‌به‌رگی مرۆیی دا‌پۆ‌شرا‌ون و به‌هۆی چه‌کی یارمه‌تیدان یان فشار بۆ سه‌ر ده‌وله‌ته نیسلامیه‌کان هه‌وله‌ده‌ن دا‌وا‌کاریه‌کانیان جی‌به‌جی بکه‌ن، له چاپ‌یکه‌وتنه‌که‌دا نه‌شوک نه‌وی را‌گه‌یا‌ند که‌به‌شداری کۆی‌ونه‌وه‌یه‌کی نه‌ینی پ‌یک‌خرا‌وه که‌نه‌سیه‌کانی کردووه له ویلا‌یه‌تی ته‌ک‌سا‌سی نه‌م‌ریکی، بۆ لی‌کۆلینه‌وه له‌حالی هه‌موو ده‌وله‌ته نیسلامیه‌کان هه‌ر یه‌ک به‌جیا‌و چۆنیه‌تی به‌گا‌ور‌کردنیان و هه‌ول دان له

گه‌لێاندا تاكو واز له ئاینی ئیسلام بێنن، شه‌وه‌شی ڕوونكره‌دوه كه په‌یوه‌ندیه‌کی به‌هێژ هه‌یه له نێوان ڕێكخراوه كه‌نه‌سیه‌كان و عیلمانیه‌كانی عه‌ره‌بدا، به‌وه‌ی كه به هه موو شیوه‌یه‌ك یارمه‌تی عیلمانیه‌كان نه‌ده‌ن بۆ لێدانی ئیسلامیه‌كان و، وتی: له لایه‌ن كه‌نیسه‌ی هۆله‌ندیه‌وه داوام لێكرا كه هه‌لسم به گه‌یاندی ڕۆی ملیتۆنێك و (٨٠٠) هه‌زار دۆلار بۆ كه‌نیسه‌ی میسری، شه‌ویش به مه‌به‌ستی به‌خشین و دابه‌شكردنی به سه‌ر بزوتنه‌وه عیلمانیه‌كان و به تایبەت شه‌و كه‌سایه‌تیه عیلمانیانه‌ی كه زۆر توندو تیژن به‌رامبه‌ر به ئیسلام له به‌رامبه‌ر فشار خستنه سه‌ر ته‌وژمی ئیسلامی و گرتنی چه‌نده‌ها له سه‌رانی بزوتنه‌وه‌ی (الاخوان المسلمین) به شیوه‌یه‌ك كه زۆریان له گرتوخانه‌كان توند بكرێن و ته‌نانه‌ت تیروركردیان نه‌گه‌ر پتویستی كرد .

هه‌روه‌ها ڕوونی كرده‌وه كه هه‌رچی پاره‌و سامانی یارمه‌تی ڕۆژشاوا هه‌یه له ولاتی ئیسلامی بۆ چالاکیه كه‌نه‌سیه‌كان نه‌روات و سه‌رف نه‌كری‌ت، هه‌روه‌ها كه چۆن شه‌پۆلێکی به‌رفراوانی به گاوركردن ولاتی ئیسلامی گرتۆته‌وه :

بفه‌رموون ئیوه‌و ده‌قی چاوپێكه‌وتنه‌كه‌:

-ده‌وری شه‌و ڕێكخراوه خێرخوازیه ڕۆژئاواییانه چیه له جیهانی ئیسلامی به گشتی و نه‌فریقا به تایبەتی ؟

* له ڕاستیدا شه‌وانه ڕێكخراوی كه‌نه‌سین و له ژێر په‌رده‌ی ڕێكخراوه مڕۆیه‌كاندا كار ده‌كهن، به‌لام ناوه‌ڕۆکی كاره‌كه‌یان به گاوركردنی مسوڵمانان و دورخستنه‌وه‌یانه له دینه‌كه‌یان به چه‌نده‌ها ڕێگه‌و شیوازی جیاواز .

- ژماره‌ی شه‌و ڕێكخراوانه چه‌ندن كه كۆپی كه‌نیسه‌ی جیهانی به‌ڕێوه‌یان ده‌بات و چاودێریان ده‌كات؟

* سه‌ر ژمیری كردن و ژماردن ئاسان نیه، به‌لام نه‌توانم بڵێم كه ژماره‌یان له چه‌ند هه‌زار تیپه‌ر شه‌كات، ته‌نها له سو‌داندا (٥٠٠) ڕێكخراوی كه‌نه‌سی هه‌ن كار بۆ كه‌نیسه نه‌كهن .

-ڕێكخراوه كه‌نه‌سیه‌كان چۆن هه‌لته‌سن به كاری به گاوركردنی مسوڵمانان ؟

* ڕێكخراوه كه‌نه‌سیه‌كان، یان ڕاسته‌ر بڵێن نه‌سرائیه‌كان، له خۆوه كویڕانه هه‌لناسن به‌و كار، به‌لكو به پیتی نه‌خشه‌یه‌کی دارپێژراو ورد كار نه‌كهن، لێكۆلینه‌وه له‌سه‌ر شه‌و ولاته‌یان

ئەو شۆيىنە ئەكەن كە ئەيانەۋى كارى تيا بىكەن، بە پىتى نەخشەى ئەو ئاينانەى كە تيايەتى و شۆيىن كەۋتەى ھەر ئاينىنك، پەيۋەست بونى خەلگەكەى بە ئاينەكەيانەۋە، پىتۈيىستى ئەو خەلگە بە خزمەتگوزارىيەكان ۋەك پارەو خواردن و تەندروستى و خويىندن و خزمەتگوزارىيەكانى تر...

ھۆكارەكانى بە گاۋر كىرەنىش زۆرن، بە پىتى ئاينى ئەو كەسەى كە ئەيانەۋى بىكەن بە گاۋر نەندازەى وابەستە بونى بە ئاينەكەيەۋە نەگۈرپىت، ئەو كەسە چەندە پىتۈيىستى بە پارەو مال و يارمەتى و چارەسەر كىردنى بارى گوزەرەن و تەندروستى ھەيە، بۆ ئىۋونە: بى دىنەكان ھىچ گىرتىكىيان نىە لەۋەى كە بىن بە گاۋر ئەگەر پىتۈيىستىيەكانيان بۆ ئەنجام بەدن، بەلام مەسۇلمانەكان رىتكىخراۋە كەنەسەيەكان لە دوو رۈۋەۋە كاريان لەسەر ئەكەن: يان كىردىيان بە گاۋر، يان دورخستەنەۋەيان لە ئاينەكەيان ئەگەر نەبۈن بە گاۋر، ۋە ھۆكارەكانى بە گاۋر كىردنى مەسۇلمانان پەلە پەلە قۇناغ قۇناغەو نەزۇن لە گەلىداۋ ھەلىنەنن و ئىغراى ئەكەن بە زۆر شت.

- نىۋە چۆن كەسكى مەسۇلمانان لە ئاينەكەى دور نەخستەۋە؟

* ئەگەر بابەند بۈايە بە دىنەۋە ئەۋە لە رىگەى ئىغرا كىردن و ھەۋاۋ ئارەزۋەكانەۋە- شەھەۋات- ئەچىنە ژۈرەۋە، ۋەك پىدانى شۈھرەت و ئاۋبانگ و دەستەبەر كىردنى خويىندن يان پەلەۋپايە يان ئافرەت، يەكىنك لە شارەزاكانان بەردەۋام ھاورپىيەتى دەكات، ھەمۈو پىتۈيىستىيەكانى بۆ جى بە جى دەكات و بەردەۋام لە گەلىدا دەبىت بۆ شىكىردنەۋە چارەسەر كىردنى گشت گىرتەكانى تا ۋاى لى دىت دەبىتە كۆيلەى دەستى ئىمەۋ لە ھەمۈو كاريكىدا دەگەرپىتەۋە بۆ لامان، نىتر وردە وردە لە گەلىدا خەرىك دەبىن تاكو زۆر بە ئاسانى يان دەبىتە گاۋر دىتە ئاۋ ئاينەكەۋە، يان لە ئاينەكەى خۆى دور ئەكەۋىتەۋە باۋەپى پىتى نامىنى.

- ئەى ئەگەر لە ھەندى ۋلاتدا سەرنەكەۋتەنەيە لە مەبەستەكانى خۇتاندا چىتان ئەكرد؟

* ئەگەر ئەۋە سەرى نەگرتايەو سەركەۋتو نەبۈنيانە، ئەۋە چەندەھا ھۆكارى ترمان ئەگرتە بەر ۋەك فشار خستەنە سەر ئەو ھۆكۈمەتانەى كە بە تەۋجىھاتى كەنىسە نەنەرپۇشتى بەرپۈە، لە پىتى چەند ۋلاتىكى رۆژناۋايىيەۋە ئەو ھۆكۈمەتە ئاگادار ئەكرايەۋەۋ، ھەرپەشەمان ئەكرد بە بىرىنى ئەو يارمەتى و خزمەتگوزارىيەى كە ئەماندا بە گەلەكانيان.. ئەو خزمەتگوزارىيەى كە نەيانشەتۈانى ۋازيان لى بىنن و زۆريان پىتۈيىست پىتى بو، يان رىگەيەكى

ترمان نهگرته بهر نهویش دانانی جوریک له گهماروی نابوری له سهریان، یان دروستکردن و نانوهی ناژاوهی تایهفهگه‌ری و ثانی له ناویاندا.

- ده‌رباره‌ی سه‌رچاوه‌ی نه‌ویارانه‌ی که‌نیه‌ ده‌ستی نه‌که‌وێت و نه‌یه‌خشیت چی هه‌یه‌؟

* له پۆژناوادا به‌ پێی نه‌و یاسایه‌ی که هه‌یه‌ پێژه‌ی ۵% هه‌موو نه‌وانه‌ی که له وی کار نه‌که‌ن نه‌روات بۆ که‌نیه‌سه‌و پێک‌خراوه که‌نه‌سیه‌کان، نه‌مه جگه له‌وه‌ی که زۆریه‌ی نه‌و دامه‌زاراوه پۆژناواییانه‌ی نه‌فریقیاو ناسیا که‌نه‌سین به‌ پله‌ی یه‌که‌م، به‌ مانای نه‌وه‌ی که‌ پاره‌کانیان بۆ به‌رژه‌وه‌ندی که‌نیه‌سه‌و چالاکیه‌کانی که‌نیه‌سه‌ نه‌روات و که‌نیه‌ش له لای خۆیه‌وه‌ بۆ چالاکی و کاره‌کانی خۆی به‌کاری دێنێ، بۆ نمونه: که‌نیه‌ی میسری زیاتر له (۱۰) هه‌زار قوتابی له‌ خوارووی سۆدان له‌ خۆی گرتووه‌و یارمه‌تیا‌ن نه‌دات، تا له‌ داها‌توودا بینه‌ قه‌شه‌ یان شاره‌زا له‌ ثانی نه‌سرا‌نیدا .

- زانراوه که‌ تۆ زۆریک له‌ پله‌و پایه‌ی که‌نه‌سی به‌رزت هه‌بوو، هه‌ستت به‌ چ جوره‌ ژیا‌نیک کردووه‌ له‌ ناویانداو چۆن ژیا‌ویت؟

* پێک‌خراوه‌ پۆژناواییه‌کان بۆ لیپرسینه‌وه‌ پاره‌یان بۆ نه‌رشتین و هه‌موو پێویسته‌کیان بۆ دا‌بین نه‌کردین، دا‌و مۆدیلی سه‌یاره‌و خانووی چاک و هه‌رچی پێویسته‌که‌ی ژیا‌ن بوو له‌ به‌ر ده‌ستمانا بوو، سه‌فه‌رکردن‌ان به‌ سه‌رانسه‌ری دنیا‌دا نازاد بوو پاره‌که‌شی ده‌را، له‌ خۆشی و ژیا‌نیک‌ی بۆ وینه‌دا بووین، به‌لام له‌ گه‌ل نه‌وانه‌شدا به‌رده‌وام هه‌ستم به‌ بێزاری و دل‌ه‌راوکی نه‌کرد، هه‌ستم نه‌کرد که‌ نه‌م کارانه‌ی من نه‌یکه‌م له‌ گه‌ل سروشت و فیه‌ره‌ی مندا نا‌گوفیتم، قه‌ت هه‌ستم به‌ هیمنی و تارامی ده‌روونی نه‌نه‌کرد.

- چۆن نه‌م ژیا‌نه‌ خۆش و پا‌بوارده‌نه‌ت واز لی هینا‌و به‌ره‌و ئیسلام هاتی؟ چۆن قه‌ناعه‌تت به‌ ئیسلام کرد؟

* سوپاس بۆ خوا پێگه‌ی راستم دۆزیه‌وه‌و هه‌موو خۆشی وشته‌کاتم به‌ جێهێشت بۆ که‌نیه‌سه‌، به‌ راستی هه‌ستم کرد تازه له‌ دا‌یک بووم، دا‌وی نه‌وه‌ی له‌ سالی (۲۰۰۲) بوومه‌ موسو‌لمان و ئیسلام قبول کرد نیتر ته‌واو ده‌روونم که‌وته‌ تارامی و خوشیه‌وه‌ له‌ گه‌ل نه‌وه‌شدا که‌ له‌ چاو حا‌لی پێشومدا ژیا‌نیک‌ی نیجگار نه‌بوونی و ده‌ست کورت نه‌ژیم، شاره‌زای ئیسلام بووم له‌ پێگه‌ی به‌راورد‌کردنی نایه‌که‌نه‌وه‌ و، له‌ کاتی‌کا که‌ دیراسه‌ی ماجسته‌ی‌رم نه‌خویند به‌م ده‌ره‌نجامانه‌ هاتمه‌ ده‌ره‌وه‌:

قورئان ناوی نووسه‌ری هه‌لنه‌گرتوو هه‌ک له ننجیله‌کاندایه و هه‌ر یه‌که به ناوی‌که‌وه‌یه .
 قورئان فهرموده‌ی خوای گه‌وره‌یه، باس له ژیا‌نی پی‌غه‌مبه‌ران نه‌کات هه‌ر له گه‌وره‌مان
 ناده‌مه‌وه تا‌کو عه‌مد ﷺ.

ژیا‌نامه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ دو‌پاتی ده‌کاته‌وه که نی‌سلام یه‌که‌م ناین و دو‌اترین نای‌نیشه .
 هه‌موو پی‌غه‌مبه‌ران بان‌گه‌شه‌ی ته‌وحیدو یه‌که‌تاپه‌رستی‌ان کردوو، نه‌مه‌ش ته‌نها له
 نی‌سلامدا به‌و شی‌وه‌یه پ‌وون ک‌راوه‌ته‌وه .

هه‌ر پی‌غه‌مبه‌رێک گر‌نگیه‌کی تایبه‌تی هه‌بووه‌و بۆ گه‌لی‌کی تایبه‌ت نی‌ر‌راوه، به‌لام
 پی‌غه‌مبه‌ری نی‌سلام بۆ هه‌موو مر‌وفایه‌تی ره‌وانه‌ک‌راوه .

له‌کتیبه‌ پی‌ش‌وه‌کاندا ناتوانین جیا‌وازی بکه‌ین له‌ نیتوان و‌تاری خواو و‌تاری پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌و
 و‌تاری نووسه‌ره‌که‌دا، هه‌رچی نه‌ما‌غو‌تنده‌وه: یو‌حه‌ننا و‌تی، بو‌ترس و‌تی، وه‌ هه‌روه‌ها .

به‌لام له‌ نی‌سلامدا فهرموده‌ی خوا پ‌وونه که قورئانی پ‌ی‌ر‌ۆزه‌و، قسه‌ی پی‌غه‌مبه‌ریش
 ناش‌ک‌رایه‌و زان‌راوه، ژیا‌نیشی هه‌مووی نو‌س‌راوه‌ته‌وه‌و ون نه‌بووه، زانایانی نی‌سلامیش قسه‌کانیان
 روونه (هیچ کام له‌ فهرموده‌ی خواو پی‌غه‌مبه‌رو قسه‌ی زانایان تی‌که‌ل به‌ یه‌که‌تری نابن) نه‌مانه
 به‌ل‌گه‌ن له‌ سه‌ر پاراستنی خوا بۆ نه‌م دینه .

نی‌سلام داد‌په‌روه‌ری و یه‌که‌سانی تیا‌یه بۆ هه‌موو موس‌ول‌مانه‌کان به‌ بی‌ جیا‌وازی، به‌لام له‌
 مه‌سی‌حیه‌تا یه‌که‌سانی نیه، من زۆر شت هه‌بوو جی‌گه‌ی شه‌رمم بو‌و به‌ هۆی ره‌نگی پی‌ستم،
 چون‌که من شه‌رمم به‌ خۆم نه‌هاته‌وه له‌ به‌ر ره‌ش پی‌ستیم له‌ به‌رامبه‌ر سپی پی‌سته‌کانا،
 سه‌ره‌پای نه‌وه‌ی که مر‌وف له‌ مه‌سی‌حیه‌تا چ‌ه‌ند جۆرو پ‌له‌یه‌کن، ره‌شه‌کان بۆ خۆیان نو‌یژ نه‌که‌ن،
 سپی پی‌سته‌کانیش بۆ خۆیان، له‌ که‌نیه‌سه‌کانی نه‌مریکا‌دا ره‌ش پی‌سته‌کان ناتوانن له‌ که‌نیه‌سه‌ی
 سپی پی‌سته‌کاندا نو‌یژ بکه‌ن، وه‌زیری ده‌ره‌وه‌ی نه‌مریکا (کۆلن پاول) ناتوانیت ب‌ج‌یت‌ه
 که‌نیه‌یه‌کی سپی پی‌سته‌کان و قسه‌یان بۆ ب‌کات، به‌لام له‌ نی‌سلامدا نه‌م جیا‌وازیه‌ نیه، هه‌ر
 که‌س زوتر گه‌یشته‌ مز‌گه‌وت نه‌وه‌ پ‌یزی پی‌شه‌وه‌ی به‌ر نه‌که‌ویت، مر‌وفه‌کان لای خوا یه‌که‌سانن،
 زۆر ئاساییه‌ نه‌گه‌ر ئی‌مامه‌که‌ سپی پی‌ست بیت یان ره‌ش پی‌ست بیت و هیچ گر‌فتی‌ک نیه،
 به‌پ‌ر‌یزترین که‌س لای خوا نه‌وه‌یه ته‌ق‌واو خ‌واناسی زی‌اتر بیت بی‌ گو‌یدانه‌ زمان و ره‌گه‌زو و‌لات.

- چۆن که‌نیه‌سه‌ هه‌والی نی‌سلامه‌تی تۆیان پی‌ گه‌یشته‌؟

* زۆر بىزار بوون و توشى ھەلچونىكى زۆر بوون، بە ھەموو شىۋەيەك ھەوليان دا كە پەشيمانم بكنەنەو لە ئىسلام، سەرەتا بە ھەلنان و ئىغرا كردن، ھەموو شىتيكيان خستە پىشم تاكو پاشگەز بىمەو، وەعدو پەيمانى زۆر شتيان پىدام، كۆمەللى شاندى زۆر لە ناوھو و دەرەوھى سۇدان ھاتن بۆ لام و پالەپەستۆيەكى ئىجگار زۆريان كرده سەرم، بەلام كە زانيان بى سوودە و من بە تەواوى لە ئىسلام تىگەشتوم، ئىتر كەوتنە ھەرەشە لىكردنم بە كوشتن، تەنانت ھەرەشەكە لە قسەو گوشتار تىتى پەپاندو ويستيان بە كردهو جى بەجىي بكن، تا ئىستە چەند جارتيك ھەولى كوشتنيان داوم، ئىستە من ناويزم سەفەر بكم بۆ ولاتە پۇژناوايەكان لە ترسى ئەوھى نەوھە بكوژن، ھۆزەكەم بەردەوام بەرگريم لى نەكەن، لەو كاتەو ھاتومەتە ناو ئىسلام ھەست نەكەم لە پارىزگارى پەرورەدگاردام، دلتيايى تەواوم بۆ دروست بوو كە مردن و ژيان بە دەستى خوايە، لە بەر ئەو لە مردن ناترسم، ئەوھى لە پىناوى بەرگري لە ئىسلامەكەيدا بكوژى شەھىدە، پاداشتىكى گەورەو نەپراوھى لاي خوى گەورە ھەيە، گاووړو جووھەكان زۆر سوورن لە سەر ژيان و ژيانيان زۆر خۆش دەوئ، بەلام مەروفي موسولمان نايەكەى لە ژيانى خۆى خۆشتر دەوئ و ھەرچەكى بە سەر بىت لە پىناويدا پىي رازيە.

- دواى ئەو كە موسولمان بووئ... چ نەخشەيەكت بۆ داھاتو كىشا؟

* ھەندى كتيپم نووسى لەوانە (بۆچى موسولمان بووم؟) و كتيپكىش لە سەر نەرم و نيانى و سەمەحاتى ئىسلام، دانەيەكى تريش لە سەر شتە داھىتارەوھەكانى مەسيحيەتى نوئ و، ژيانى خۆم تەرخان كرد بۆ بانگكردنى ناموسولمانەكان بۆ ئىسلام و، بۆيەشداری كردنى كردهويى و بە بەرھەم لە بنيادنان و نوئكردنەوھى سۇداندا لە رىگەى رىكخراوى (يەكگرتنى ئىسلامى بۆ گەشەپىدان و ناوھەدانكردنەوھى سۇدان) كە خۆم سەپەرشتى نەكەم.

- كتيپى (بۆ موسولمان بووم) گەنگەرين باسەكانى چين؟

* بەراوردىكم كەردووە لە نيوان ئىسلام و نايەكانى تردا، دژايەتى نيوان ئەو نايانەى تەرم پوون كەردۆتەوھە دەرم خستروە لە بەرامبەر جىنگىرپوونى ئىسلام، بە راستى ئەوھى كە زۆر سەرنجى پاكىشام و پىي سەرسام بوون بەرنامەى ميراتە لە ئىسلامدا كە بە چ شىۋەيەكى رىك و دروست دانراو، لە نايىنى جوولەكەدا ياساى ميرات ھەيە، بەلام ناپىك و پىكەو ناتەواوى زۆرى تيايەو دادپەرورەنە نىو، لە مەسيحيەتا ياساى ميرات ھەر نىو، بەلام ئىسلام بە شىۋەيەكى زۆر ووردو رىك و پىك چارەسەرى كەردووە، تەنانت ھۆزى -دينكا- كە من نەگەپمەوھە بۆى و

مه‌سیحین، چهنده‌ها سال کیشهی به‌شکردنی میرات هه‌بوو له نیتوانیانداو، جیبه‌جیکردنی یاسای میرات له نیسلامدا بووه هۆی چاره‌سهرکردنی کیشه‌کانیان و ناکوکیان کۆتایی هات .

- ژمارهی نه‌وانه که دواى موسولمان بونت شوینت که‌وتوون چهندن ؟

* به‌فەزلی خوای گه‌وره تاكو نیسته ژمارهی نه‌وانه‌ی که له سه‌ر ده‌ست‌دا موسولمان بوون گه‌یشتۆته (١٥٠) هه‌زار که‌س، که (٢٥٠٠) یان له گه‌وره قه‌شه‌و رێبه‌رانی نه‌سرانین، که هه‌موویان له خوارووی سۆدان و شاخه‌کانی نۆیه‌و ناوچه‌ی نه‌مجنسان.

- چۆن قه‌ناعه‌تت به‌و ژماره‌ زۆره‌ کردوه که بێنه‌ ناو نیسلامه‌وه‌؟

* زۆر ناسانه‌ وا بکه‌یت ناسولمانه‌کان قه‌ناعه‌ت به‌ نیسلام بێنن، چونکه‌ هه‌یج شتیکی وایان پێ نیه‌، دواى نه‌وه‌ بۆم پروون کردونه‌ته‌وه‌ که نیسلام نایینکه‌ هه‌یج گومانێکی تیا نیه‌، نایینکه‌ خوا تایبه‌تیه‌کی پێداوه‌ هه‌ر نه‌و دینه‌ لای خوای گه‌وره‌ قبۆله‌و وه‌رنه‌گیریت: ﴿إِنَّ

الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾ آل عمران: ١٩ و دواندن و خیتابی بۆ هه‌موو مرۆفایه‌تیه‌ به‌ گشتی، نایینکه‌ چاره‌سه‌ری هه‌موو گرفته‌کانی ژیان نه‌کات، هه‌روه‌ها هه‌لساوم به‌ ناردنی چهنده‌ها نامه‌ بۆ نه‌و که‌سانه‌ی باوه‌ریان به‌ مه‌سیح هه‌یه‌و نه‌م شتانهم بۆ نووسیون:

خوای ته‌نهایه‌و هه‌یج هاوه‌لێکی نیه‌و، خوای سێ به‌ش نیه‌و تاك و ته‌نهایه‌ .

عیسا سه‌لامی لیبت مرۆفیکه‌و پیغه‌مبه‌رێکه‌، خوای ناردویه‌تی بۆ گه‌له‌که‌ی، نه‌ خوایه‌و نه‌ کوری خواشه‌ .

عیسا پیغه‌مبه‌ری خوایه‌ بۆ نه‌وه‌ی ئیسرائیل به‌ ته‌نهاو، پیغه‌مبه‌رێک نیه‌ بۆ گشت مرۆفایه‌تی و نایینی نه‌سرانی ته‌نها بۆ نه‌وه‌ی ئیسرائیل بوو، کوری خوا نیه‌و ها‌تیبته‌ خوارێ بۆ نه‌وه‌ی هه‌لبواسری و بیته‌ قوریانی له‌ پیناوی تاوانه‌کانی مرۆڤ و گه‌راپیته‌وه‌ بۆ لای خواو له‌ لای راستی باوکیه‌وه‌ دانیشتی؛ به‌لکو به‌نده‌و پیغه‌مبه‌ری خوایه‌ .

- نه‌ی باشه‌ حال و وه‌زعی نا‌هه‌مواری موسولمانان بێزاری نه‌کردیت و وای لێنه‌کردی که نه‌یه‌یه‌ ناو نیسلامه‌وه‌؟

* به‌ راستی واقم و پرما، کاتیک که موسولمان بووم بینیم موسولمانان نیسلام له‌ ناو خویاندا جیبه‌جی ناکن، به‌ راستی خوای گه‌وره‌ دووسه‌رچاوه‌ی راست و دروستی بۆ ژیا‌نی مه‌ده‌نی و سیاسی داناوه‌ که نه‌وانیش قورئان و سوننه‌تن، به‌لام به‌ داخه‌وه‌ موسولمانه‌کان له‌

ژبانی خوځایاندا جیبه جیبی ناکهن و فهرمان پره وایی پېنناکهن، وه حکومت ته کانیش له ولاته نیسلامیه کاندا پابه ند نین به یاسای نیسلامه وه، لاوازی موسولمانان له نه غجامی دوور که و تنه و هیان له ناینه که هیانه وه دروست بووه، وه نه گهر بگه پرېنه وه بڼ دینه که هیان نه واه به هیژ ده بنه وه و سهر که وترو ده بن.

- له نه غجامی نهو شاره زاییه که هه ته له که نیسه، نایا هیچ په یوه ندیه که له نیوان ریچک خراوه که نه سیه کان و زایو نیزمی جووله که دا هدی ؟

* چهنده ها جار سهر دانی نیسرائیلیم کردوه له چوار چیوهی نهو په یوه ندیه به هیژهی که له نیوان ریچک خراوه که نه سیه کاندا هدی به بڼ بهرگری له نیسرائیل و پاراستنی، تنانه ت من وام لیته اتوه که نیسته به ته وای نه توانم به عیبری قسه بکه م و، هیچ جیاوازیه که نیه له نیوان نیسرائیل و نهو ریچک خراوه که نه سیانه دا، هه ده ف و مه به ستیان هاویه شه، شه ویش دروست نه کردنی ده وله تیکی فله ستینی راسته قینه یه چونکه نه بیته مه ترسیه که بڼ سهر نیسرائیل، له بهر نهوه هیژهی ته مړوی پوژناوا له بهر ژه وندی نیسرائیل و به هه موو شیوه یه که هه ولتی پاراستنی زایو نیزم نه دن، هه ریویه نهو ده وله تانه ی که نریک ترن له نیسلام زیاتر له ژیر ته وژم و هیژهی پوژناوادان وه که نه فغانستان و سوډان، جا نیتر نه گهر ملیان نه دا بڼ داواکاریه کانی پوژ ناوا نه واه تووشی سه پاندنی گه ماروی نابوری نه بن.

- نهو یارمه تیانه ی که نه مریکا نهیداته میسر هیچ ولاتیکی تر بهو شیوه یه وه ری ناگریت، بڼچی؟

* له بهر شوینی نیستراتیجی میسر بڼ پاراستنی نیسرائیل، بویه میسر ناتوانیت هیچ داواکاریه کی نه مریکا رت بکاته وه چونکه بۆته کوپله ی یارمه تییه کانی نه مریکا، نه مریکا سه پاندی به سهر میسر دا که سه فاره تی نیسرائیلی بکاته وه له گهل نه وه شدا که هه موو گه لی میسری نارازی بوون و دژی نهوه بوون، نه توانم بلیم که پوژناواو که نیسه و زایو نیزم هه رسیکیان یه کیان گرتوه بڼ بهر هنگار بوونه وای نیسلام، هه ریبه که هیان باریکی هه لگرتوه و کاریکی له نه ستو گرتوه، که نیسه هه لته ستی به نه خشه کیشان، پوژناواش هه لته ستی به جیبه جی کړدن و، نه گهر که نیسه سهر نه کهوت له کاره به گاور کردنه کانیداو له هه ر شوینی کدا توشی نسکو هات، نه واه یه کسهر له ری ولاته پوژناوا ییه کانه وه پاله په ستونه خرپته سهر نهو ده وله ته تا کو بیته ژیر بارو به مه رجه کانی که نیسه پازی بیت و داواکاریه کانی جیبه جی بکات.

- ھەز نەكەين كە باسى ھەندى لىو چالاكيانەمان بۆ بىكەيت كە بەشداريت تىاكرودون

دژى نىسلام.

* لى سالى (۱۹۸۱) كۆنگرەيەكى نەينى لى بىكەي لىكۆلئىنەوئى ستراتىجى لى
ويلايەتى تەكساس گىرا، مەن يەككە بووم لى نەندامە كاراكانى نەو كۆنگرەيە، دروشەكەي
برىتى بوو لى: "چۆن بەرەنگارى شەپۆلى نىسلامى بىينەو؟" لىوئىدا ولاتە نىسلامىەكانان
جىاكرەوئى پۆلئىنمان كىردن بۆ نەو ولاتانەي كە زىياتر كارىگەرى نىسلاميان تىايەو
پىشكەوتوترن ەك مىسرو عىراق و پاكىستان و، ولاتانىكش كە زىياتر خۆشەويستى نىسلاميان
ھەيىت ەك نەفغانستان و تاجىكىستان و شىشان و سودان و تەشادو توركىا.

كۆنگرەكە ھەر ولاتەي بە تەنيا خستە ژىر دىراسەو لىكۆلئىنەوئى تايىتەوئى،
لىكۆلئىنەوئىكەش بۆ ەلامدانەوئى پرسىيارىكى گىرنگ بوو نەويش: چۆن بچىنە ناو نەو
ولاتانەوئى كار بىكەين بۆ بەگاوركىردنپان؟ ە نەگەر لىو مەبەستەمان سەركەوتو نەبوين و توشى
نسكۆ ھاتىن، نەوا كەنىسە ھەلئەسەيت بە نانەوئى ناژاۋەي ناوخۆيى، نەمەش بە كىردار كەنىسە
بە يارمەتى ولاتانى پۆژشاۋا پىي ھەلئساۋ سەركەوتوبوون لىو خالەداۋ توانپان كە فىتنەو
ناژاۋەي ناوخۆيى لى نەفغانستاندا دروست بىكەن و يارمەتى ھەموو كۆمەلە شەركەرەكانپان
نەدا تاكو دژايەتى يەكترى بىكەن .

ھەرۋەھا لى ئىراندا ھەلپاندا بۆ نەوئى كە سوننەو شىعە بىكەن بە گۆ يەكاۋ يەك نەگىر
و، نەو تەمىر مژو ناكۆكى و تايەفەگىرەي كە لى ئىران و ولاتانى كەنداۋدا ھەيە نەنجامى ھەول
وتەقەلاي نەو رىكخراۋە كەنەسيانەيەو، كاتىك ھاتنە سۆدان بىينپان كە نىسلام ناينى بەرچاۋو
بلاۋە لى خواروۋى سۆدانا، سەيرپان كىرد كە سۆدان دراوسىي كۆمەلەي ولاتى نىسلامىەو
كارىگەريان ھەيە لى سەر خەلگەكە، فەرمانرەۋاي نەو كاتەي ئىنگلىز ھەلئسا بە دانانى
ياسايەك بە ناۋى "ناۋچە كەفالىت كراۋەكان" كە بە پىي نەو ياسايە قەدەغە بوو خەلگى
سەروو بچىتە بەشى خواروۋو، ە خەلگى خواروۋوش پروات بۆ ناۋچەكانى تر، نەمەش بۆ نەوئى
بتوانن كە مەسىحىت بە تەۋاۋى لى خواروۋدا بلاۋ بىكەنەوئى نىسلامى تىا پىشەكش بىكەن،
نەم ياسايە كارى پى كرا تا سەردەمى سەريەخۆيى سالى (۱۹۵۶)، و نەوئى ويستپان كىردپان،
ئىستاش كەنىسە بە ھەموو ھەلپكى نەيەويىت كە لى دەسەلاتى نىسلامى بدات لى سۆدانا،
چونكە باۋەرى وايە كە بەرامبەر شەپۆلى تەنسپرى ەستائە.

- نهی نه‌خشه‌ی که‌نیسه چی بوو بۆ شه و لا‌تانه‌ی که خستبونی‌ه ژیر پۆلینی پیشکه‌وتوتری و لا‌تانه‌کان له و کۆنگره‌یه‌دا که له سالی (۱۹۸۱) به‌سترا‌بوو؟

* له و لا‌تانه عی‌راق و می‌سرو پا‌کستان، پۆژ نا‌وا به ئی‌عازی که‌نیسه خستنی‌ه ژیر ورد بینه‌وه تا‌کو بتوانی‌ت حوکمی‌ان به سه‌ردا بدات، شه‌وش له رینگه‌ی دروستکردنی گرفت و کی‌شه‌ی نا‌وخۆیی له لایه‌ک و خولقانی نا‌کوکی و شه‌رو بی‌ متمانه‌یی له گه‌ل درا‌وسێ‌کیانیان له لایه‌کی تهره‌وه، مه‌به‌سته‌که‌ش وه‌ستان و په‌که‌که‌وتنی پیشکه‌وتن و گه‌شه‌سەندنی زانستی و ته‌کنۆلۆجی شه و لا‌تانه بوو شه‌ویش له‌به‌ر خزمه‌تی قه‌واره‌ی زایۆنی، به تایبەت عی‌راق که‌سه‌رانی داگیرکه‌ری کۆنی عی‌راق به‌ری‌تانیان هاتن بۆ لای سه‌ددام و به پیتی شه نه‌خشه‌ کۆنانه‌ی که هی سه‌رده‌می داگیرکردنیان لایان مابۆ‌وه، توانیان سه‌ددام قه‌ناعه‌ت پێ‌که‌ن که کویت به‌شیکه له عی‌راق و پارێزگایه‌کی عی‌راقی بووه له کۆندا، هه‌لیان نا تا له سه‌ر داگیرکردنی کویت سور بێت، نه‌مریکاش ده‌وریکی زۆر گه‌وره‌ی هه‌بوو له هه‌لنانی سه‌دامدا بۆ داگیرکردنی کویت، نیت‌ر دوا‌ی نه‌وه‌ی سه‌دام به‌و شتیه‌یه‌ی کرد که نه‌مریکا ویستی، نه‌مریکاش رینگه‌ی بۆ خوش بووبکه‌وتیته جی به جیکردنی چه‌نده‌ها سیناریۆ که ئی‌سته له به‌ر چا‌ومانه‌و هه‌ندی‌کیان ده‌بینین .

- چ ده‌وری‌کت پی‌ سپی‌را که پیتی هه‌ل‌سیت و، شه و لایه‌نانه چی بوون که کارت له گه‌ل نه‌کردن؟

* پاسپیری کۆنگره‌که نه‌وه‌بوو که پتویسته عیلمانی‌ه‌کان به کار بێ‌نین بۆ که‌مبونه‌وه‌و به‌ریه‌ست کردنی ئیسلامیه‌کان له جیهانی ئیسلامیدا، شه‌ویش له رینگه‌ی پال‌پشتیکردن و یارمه‌تیدانی کۆمه‌له عیلمانی‌ه‌کان و، فشارخستنه سه‌ر و لا‌ته ئیسلامیه‌کان که سه‌رانی بزوتنه‌وه ئیسلامیه‌کان له گرتوخانه‌کان توند بکه‌ن، ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر پتویستیش بکات سه‌رانیان له ناو به‌رن و ته‌سفیه‌یان بکه‌ن.

جا له‌م بواره‌دا ده‌وری من کورت کرابۆ‌وه له‌وه‌ی واسیته بم له نی‌وان که‌نیسه‌ی پۆژنا‌وا‌و پۆژه‌لا‌ندا تا‌کو بتوانین یارمه‌تی عیلمانی‌ه‌کان بده‌ین دژی ئیسلام، هه‌ستام به گه‌یاندنی بری ملیۆنی‌ک و (۸۰۰) هه‌زار دولا‌ر له که‌نیسه‌ی هۆله‌ندی‌ه‌وه له شاری نه‌مستردام بۆ که‌نیسه‌ی میسری تا‌کو به سه‌ر سه‌رانی عیلمانی میسردا بی‌یه‌خشن بۆ نه‌وه‌ی که ئیسلامیه‌کان بگرن و نه‌گه‌ر پتویستیشی کرد ته‌سفیه‌ی لاشه‌ییان بکه‌ن، به تایبەت به‌رامبه‌ر کۆمه‌لی "الاخوان

المسلمون" نەم پارەيش لە نێوان ساڵەکانی (١٩٩٦ - ١٩٩٨) تەسليم کردوو، نەجا يەك لە دواى يەك راپۆرتەکاغان پى نەگەيشت، نەو كۆمەلانەش كە نەم كارانەيان نەنجام نەدا هەيچ كاميان بەوى تريانى نەنەزانى.

- كى بوون نەو كەس و لاينانەى كە لەو كۆنگرەيەدا بەشدار بوون؟

* نوێنەرانى كەنيسەكانى ولاتە عەرەبى و ئيسلاميهكان و، ولاتە پوژناواييهكان، تەوهرەى كارى كۆنگرەكەش بریتی بوو لەوہى كە چۆن كەنيسە بتوانیت زال بیت بە سەر ولاتە عەرەبى و ئيسلاميهكانداو كاريان تيا بكات، يان لە ژێر پەردەى يارمەتيدانى مەزەيسى، يان نەگەر لەو رێنگەو بەروبووى نەبوو لە پى فشارخستنه سەر حكومەتەكان وەك باسم كرد .

- نایا و نابینیت نەم قسانەى ئەيکەيت ژيانت بچەنە مەترسى يەو؟

* بەلى هەست بەو نەكەم و نەزانم، بەلام ويستم كە چەند نیتەنيەكى كەنيسە كە لە دووتوی لاپەرە شاراوەكانى خۆياندايە دژى ئيسلام ناسكران بکەم، بە تايبەت دواى نەوہى كە بوومە موسولمان هەيچ لە مردن ناترسم بە تايبەت نەگەر بەرگرى بيت لەم تايە پیرۆزە.

- كام ولاتى عەرەبى و ئيسلامى رێكخراوو بانگەوازی بە گاورکردنى تێدايە؟

* زۆریەى ولاتە عەرەبى و ئيسلاميهكان شەپۆلى بەهێزى بە گاورکردن گرتويەتيەو، بۆ هەر ولاتيك بەرنامەى تايبەتيان هەيە، پوژناوا نەتوانیت بە چەندەها شپۆزەو هۆكار چەند كەنيسەى بویت لەو ولاتانەدا دروستى بكات.

- لە چوارچێوەى نەوہى كە ناو نەبریت بە ئیرەبى نێودەولەتى ديارە كەوا نەخشەيەك هەيە بۆ ليدانى كارە خێرخوازيە ئيسلاميهكان، سيناريۆى نەم نەخشەيە چۆن نەبينیت؟

* پەرەسەندن و زيادبونى كارە خێرخوازيە ئيسلاميهكان كەنيسەى بيزارو بيتاقەت كەردبوو، لە بەر نەوہ هەلساوون بە نەنجامدانى چەند بەرنامەيەك بۆ نەمانى كارى خێرخوازی ئيسلامى لەوانە:

- تەوجیهى ولاتە ئيسلاميهكان و ناگادارکردنەوہيان بەنەهیشتن و بن پرکردنى كارە خێرخوازيە ئيسلاميهكان .

- كارکردن بە هەموو شپۆهەيەك بۆ راوەستان و پەكخستنى رێكخراوە خێرخوازيە ئيسلاميهكان، تاكو گوڕەپانەكە چۆل بیت بۆ رێكخراوە كەنەسيەكان و بتوانن بە نارەزووى خۆيان هەرجيان نەوێت بيكەن.

- پەرەپێدان و گەشە پێکردنی پێکخراوە ڕۆژناواییەکان کە لە ژێر پەردە ی پێکخراوە مەزبەکاندا کار نەکەن، تاکو هەڵسەن بە کاری سیخووری و هەواڵنێری و کۆکردنەوهی زانیاری لە سەر ئەو ولاتانەی کە کاریان تیا نەکەن.

- نەگەر کەنێسە سەر نەکەوت لەوه داو فەشەلی هێنا، ئەو هەندێ لە شوێن کەوتوو نەلقە لە گۆنیکانی خۆی بە کار دێنی لە دروست کردن و هەلگیرساندن فیتنەو ناژاوەی نەهلی و ناوخۆیی، تاکو ناسایش و هیتمنی تێک بجێت و بێتە هۆی دەست تێوەردانی ولاتە ڕۆژ ناواییەکان .

- بە بۆچونی تۆ.. هۆی چیه ئەم هەموو هیژشە ئەکرێتە سەر پێکخراوە خێرخوازه نیسلامیەکان و، ئەم هیژشانە لە کەیهوه دەستی پێکردووه؟

* لە بەر ئەو ی بلابونەوهی نیسلا م بەم شێوە خێرایە نەمریکاو ئەوروپای ترووشی مەترسی کردووه، کەنێسە بە هەموو توانایەکیەوه هەول ئەدات بۆ بەرگریکردن و قەدەغەکردنی پێکخراوە نیسلامیەکان لە کارەکانیانداو وشک کردنی سەرچاوەکانیان، نەگەر هەر بە تەواویش پەکی نەخرا ئەوا سنووردارکردنی کارەکانی و، ئەم نەخشەکیشان و هەولانە ئەو بۆ ماوهی (۲۰) ساڵە دەستیان پێ کردووه نێستە لە قۆناغی کۆتاییەکان و ئەیانەوێت هەرچی پێکخراوە خێرخوازیە نیسلامیەکان هەیه هەمووی دا بچەن، چونکە ئەم پێکخراوانە دەورێکی گەورەو بەرچاویان هەیه لە بلاوکردنەوهی نیسلا م و دا بێنکردنی پێوستی موسولمانان، بۆیه لە کاتی کە نەبێن نێستە پێکخراوە کەنەسیەکان لە شوێنە لێقه و ماوو بێ دەره تانەکاندا کار نەکەن، ولاتە یە کەگرتووه کانی ئەمریکا شمشیریان لە سەر ولاتە عەرەبی و نیسلامیەکان بەرز کردۆتەوه بۆ قەدەغەکردن و کەنارکردنی هەموو پێکخراوە نیسلامیە خێرخوازیەکان تاکو نەتوانن پەیا می خۆیان بگەیهێنن و خزمەتی موسولمانان بکەن، ئەو هەش بۆ ئەو یە کە بەر بەره لا بکری ت بۆ پێکخراوە کەنەسیەکان بە ناره زووی خۆیان بێ مونا فیس کار بکەن.

- چ یە یامێکت هەیه کە پێت خۆش بێت بێگە یە نیت بە موسولمانان؟

* بە برا موسولمانە کائەم ئەلێم: خۆی گەورە نیعمەت و بەختەوهی رشتوو بە سەر تانا بەم نیسلا مە، دوور مە کەونەوه لێی و کە مە ترخە می تیا مە کەن، چونکە بە راستی ڕۆژاوا ی مەسیحی هەموو مە بە ستی کی لە ناو بردن و پوکانه وهی نیسلا مە، ئەم نیسلا مە ش گەورە ترین دە سما یە سەر وەتی نێ مە یە، نەگەر نیسلا مە تان لە ژیا نی خۆ تاندا جێبە جێ کرد ئەو بە هیژ نە بن

و پوژناوا لیتان نه ترسیت، تنهها نه وهی که له سهرتانه نهویه که گرنگی بدهن به زانست و زانیاری تا بتوانن بڼه مایه کی پتووه به هیژ دروست بکهن و بتوانن به شیوهیه کی ماددی و مدعنه وهی به رڼگاری نهو هه موو هیژ شه بڼه نهو که پووه پرووی خوټان و ناینه که تان نه بیته وهو، به بیرو پای من نه گهر موسولمانه کان ۱۰٪ له ناینه که یان جیبه جی بکهن، نهوه زال نه بن به سهر پوژناوا داو، زوړیهی گرفته کانیان چاره سهرده کرد، دهی چوڼ نه بیته نه گهر هه موو نیسلام جی به جی بکهن!

نویه م: موسولمانوونی دکټور مؤریس بؤکای:

ناوړاو پزیشکیکی جه پراچی فهره نسی ناوداره و سهرؤکی بهشی نه شته رگهریه له زانکوی پاریس، له سالی (۱۹۸۲) موسولمان بووهو باسی گهرانی خوئی دهکات به دوی هق و راستیدا و ده لیت: ههر که سیکی موسولمان بهاتایه و عه مه لیاتم بؤ بگردایه پاش عه مه لیات و چاکبونه وهی لیم ده پرسی رات چیه به رامهر قورنان، نایا له لایه ن خواوه نیردراوه بؤ محمد، یان قسهی محمدو به دهم خواوه هه لی به ستوه؟

وه لامیان نه دامه وه که قورنان له لایه ن خواوه یه محمدیش پیغه مبهری خوايه؟

منیش نه موت: من وانا زانم له لایه ن خواوه هاتبی! من نه مه م دهووت و بهرامهر که شم بیده نگ ده بو! تا جاریک مه لیک فیه سالی کوری عبدالعزیز هات بؤلام و نه شته رگهریم بؤ کرد، هه مان قسه شم به و ته وهو، نهویش وتی: نایا قورنانت خویندو ته وه؟ وتم: به لی وهر گپړانه که یم خویندو ته وه به زمانی نینگلیزی، وتی: چاک وایه به زمانی عهره بی بیخوینیته وه، چونکه وهر گپړ ناتوانی هه قی قورنان بدات و رهنکه هه له شی کرد بیت.. وه لامه که یم به لاهه په سهند بوو، وتی: په یمام به ده ری که فیری عهره بلی بیت و وه خوئی بیخوینیته وه، منیش ده ستم خسته ده ستیه وهو په یمام دایه، ننجا چووم بؤ زانکویه کی فهره نسی و داوام له ماموستایه ک کرد که به پاره فیری زمانی عهره بیم بکات.. به لی به دووسال نریکه ی حهوت سه دو سی سه عات عهره بی پتو وتم تابه چاک فیری بووم، ننجا قورناتم به زمانی عهره بی خوینده وهو بؤم ده رکهوت که به راستی قورنان تاقه په راوه که پوژنبری نه م سهرده مه ناچار بکات دان بنی به ودا که له خواوه یه یه پیتی ده ستکاری نه کراوه و زیادو که می نی یه، بؤشم ده رکهوت که ته ورات و ههر

چوار ئىنجىله كەش تەحرىف كراون و درۆى زۆريان تىايەو ناگوئىت زانايەكى نەم سەردەمە پروايان پىئەيتى.

جا كاتىك لاشەى مؤمياكراوى فیرعهونيان هینا بۆ فیرهنسا لە سالى (۱۹۸۱) دا و، سەرۆكى فیرهنسى وەرپرسان وەك سەركرده كان لە فڕۆكه خانه پىشوازيان لە مؤمياكه كرد و پاشان خرايه بەر دەستى مؤررس بۆكای تا دیراسەتى لە سەر بکات، ناویراو وتى ئەمە لە ناودا خنكاوہ لە ناو سکیا قەوزەو خوتى دەریا هەیه، كەپىيان وت: ئەوہ فیرعهونەو قورنان دەفەرموت: لە دەریادا خوا غەرقى کردووہو خنكاوہ، سەرى سورماو زانى كە ئەوہ تەنھا لە عىلمى خوادا بووہو ھەر ئەو لەقورناتا بە پىغەمبەرى ﷺ راگەياندووہلەپىش ھەزارو چوارسەد سالدا، لە كاتىكدا كە ئەو مؤميايە لەسالى ۱۸۹۸ ى زاینیدا دۆزرايەو ھەكەس ھىچى لەوہ پىش لە بارەوہ نەدەزانی، تەنانت تەورات و ئىنجىلىش باسى دەرهیتانەوہى لاشەى فیرعهونيان نەکردووہ، ئەمەش بووہ ھۆى موسولمان بوونى.. دکتۆر مؤررس بۆكای لە وتارىكدا لە ئەكادىمىەى علومى فیرهنسى لە پاريس لە بەردەم كۆمەلتىكى زۆر زانادا وتى (تایا نەكرى پىم بلین محمد ئەم زانستە نوێیانەى لە كۆى هینا؟ لە كاتىكدا كە بەراستى نێوہ دلتىابون ئەى زانایانى پۆژھەلات و پۆژناوا پاش دیراسەو باسى زۆر كە ئەوہى لە تەورات و ئىنجىلدايە دەستكارى كراوہو ناگوئىت لە گەل زانستى نویدا، ديارە تەنھا وەلام ھەبىت ئەوہیە كە ئەو زانستەى قورنان لەلایەن خواوہ نێردراوہو محمدیش پىغەمبەرى خوايە)..

دکتۆر پاش دەسال دیراسە پەراوێكى نووسى بە ناوى (القرآن والتوراة والانجيل والعلم.. دراسة الكتب المقدسة في ضوء المعاريف الحديثة) و پەراوێكى تریشى نووسى بەناوى (القرآن الكريم والعلم العصري) كە خەلاتى (التارىخ) ى لە ئەكادىمىەى فیرهنسى لە سالى (۱۹۸۸) دا لەسەر وەرگرت.. شایانى باسیشە دکتۆر دادەنرىت بە پەمزى پرشنگذاری فیرهنسا كەوہك خال ديارە بەرووى فیرهنساوہ .

ناویراو دەلێت پاش دەسال دیراسە بۆم دەركەت كە قورنان ﴿لَا يَأْتِيهِ الْبَطْلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ

وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ﴾ فصلت: ۴۲

لە سالى (۱۹۸۲) دا دکتۆر چوو بۆ كۆنگرەيەكى پزىشكى لە سەعودیەو باسى دۆزىنەوہكى خۆى كرد كە پاش دیراسەى مؤمياى فیرعهون بۆى دەركەوتووہ كە فیرعهون لە

دهريادا خنكاوه، كه نهم نايه تهيان له قورناندا پيشان دا ﴿فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلَقَ آيَةً وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا لَغَفُلُونَ﴾ ﴿يونس: ٩٢﴾ به دهنكي بهرزه بهردهم ناماده بوواندا وتی: من نيمانم بهم قورنانه هيټاو موسلمان بووم.^١

شاياني باسه کاتيک کتيبي يه که می نووسی بۆ چهند زمان وهرگيردراو به رۆژه لالت و رۆژناو ادا بلاويووه، زۆرکس ويستی وه لامي باته وه، يه کي له وانه دکتور وليام کامبل بسو که کتيبيکی نووسی به ناوی (قورشان و کتيبي پيرۆز له رۆشنایي زانياري و ميژوودا) نهموي سهيره نه که هيچي پينه کرا به لکو پاش ماوه يه که دکتور وليام کامبل بۆ خوشي موسلمان بوو.^٢

دهيه م: پاپا قايل نابيت به ئاشکرا دانوستان بکات:

خوای گه وره نه فهرمويت: ﴿قُلْ يٰٓأَهْلَ الْكِتٰبِ تَعَالَوْا اِلٰى كَلِمَةٍ سَوَامٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اَلَّا نَعْبُدَ اِلَّا اللهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا اَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللهَ اِن تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوْا بِاَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ ﴿آل عمران: ٦٤﴾ واته: نهی خاوه نانی کتيب وهرن بۆ لای وشه يه که يه کسان بيت له نيوان ئيمه و نيوه دا که هيچ که سيک نه پهرستين ته نها الله نه بيت و، هيچ هاوه ليکيشي بۆ بريار نه دهين، نه مه بانگه شه يه کی خوايه بۆ هه موو نه وانهي که بانگه شه ي نه وه نه کهن که خاوهن بهرنامه ن که وهرن با يه که وشه هه لگرين که يه که تاپه رستي خوای گه وره يه .

کاتيک پيغه مبهري ﷺ نامه ي بۆ هيره قلی گه وره ي پۆم - که له سه ر نايینی نه سرانی بوو - نارد بۆ نوی: (أسلم تسلم والا فان عليك اثم الاریسين) واته: موسولمان بيه سه لامه تیت، نه گهر نا نه وا هه موو تاوانی ده ست و پيوه ندو که سانی توت له نه ستويه .

نه گهر سه يريکی ميژووی بابووی بکه ين جگه له يه که حاله ت نه بيت ئيتر هه ميشه بابا له بهردهم وهرگرتنی نايینی خوای گه وره دا وه ستاوه وه که ديوارتيکی نه ستور نه يه يشتوه شويته که وتوانی نايینی پاستی خويان پيبيگات.

کاتیڤ هیره قل نامه که پیغه مبهری پیگهشت، نهویش یه کسه ر نامه ی نووسی بۆ حیرری نه عزمی رۆما، که نامه ی پیغه مبهر گه یشت به حیر و خویندیه وه، زانی که نه مه نامه یه کی ناسایی نیه و خاوه نی نه م نامه یه پیغه مبهری خوایه و نیت خۆی له رۆما وه هات بۆ لای هیره قل له سوریا، دای تاوتوی کردنی ناوه رۆکی نامه که بابا نیعلانی باوه رپونی خۆی کرد، به لام نهوانی تری دهوری هیره قل نه مه یان پی وهر نه گیرا وهر لهوی کوشتیان و بوو به شایه تیک به سه ریانه وه، نه وه بوو هیره قلیش ویستی نیمان بیئیت به لام ده سه لات و ده ستیپتیه ندو قه شه کانی ده ور بهری بونه ریگری و په شیمان بۆوه (په راوی له خزمهت قورناندا - بهشی کۆتایی/نووسه ر).

له و کاته شه وه (پۆلس) ی جووله که توانی ناینی نه سرانی له ناینی یه کتاپه رستی یه که خوا ییه وه به ره و سی خوایی و به و شتیه به ریت که نیسته هیه، نیت میژووی که نیسه بووه چه واشه کردنی حه قیقه ت و چه وسانه وه ی خه لک به ناوی ناینه وه.

گه وه ره ترین سستم شار د نه وه ی راستیه کانه، گه وه ره ترین راستیش ناسینی خوای په رده رده گاره و شوین کهوتنی دوا یین پیغه مبه ره که محمه ﷺ، له گه ل نه وه هه موو به لگه رۆشن و پونانه ی که له بهر چارون، به لام هه می شه بابا کان و نه وانیش له دای نه وانیه وه هاتون راستیه کانیان له شوین که وتوه کانی خۆیان شار دۆته وه چه واشه یان کردون، له کاتی کا زۆر به دلنایییه وه نه زانن که محم ﷺ پیغه مبهری خوایه و مه سیح علیه السلام مژده ی هاتنی پی داوه، خوای گه وه ره نه فه رمویت: ﴿الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ أَلْكَتَبَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمْ﴾ القرة: ۱۴۶.

نهوانه ی کتیبمان پی داوون نه و پیغه مبه ره نه ناسن هه ره وک چۆن مناله کانی خۆیان نه ناسنه وه بۆیه کاتیڤ گا وه ره کانی نه جران هاتنه خزمهت پیغه مبه ر دای مشت و مریکی زۆر، دای نه وه ی نه و نایه ته ی سه ره وه ی بۆ خویندنه وه نیت داوای موباه له ی لی کردن (واته: کۆبوونه وه ی هه ر دوولا به مال و مناله وه یارانه وه که له عه نه تی خوا له درۆزان بیئت) به لام نهوان نه یانویرا، بۆ؟ له بهر نه وه لایان رۆشن بوو که محم پیغه مبهری خوایه و راست نه کات و نه ترسان له وه ی که خوا نه یینیان هه لمالیت و ناودلیان که شف بکات.

یه کیک له گه وه ره ترین و ترسناکترین سته می پاپا بۆ شوین که وتوانی بریار دانی نه وه و فرستاده یه بۆ خوای گه وه ره - په نا به خوا - سه ری تاوانیش لی ره دا پاپایه، پوون و ناشکرایه که

مه‌سیح (علیه السلام) به یه‌کتابه‌رستی هاتووه بۆ نه‌وه‌ی نیسرانیل، وه داوای لی‌ک‌ردوون که تمنها خوا به‌رستی و به‌س، به‌لام دوا‌ی مه‌سیح به‌چهند سه‌د سالی‌نک پۆلس هات (جوله‌که‌یه‌کی دوژمن بوو به‌ نه‌سرانیه‌کان)، به‌رده‌وام نه‌شکه‌نجو سازاری شوین که‌وتووانی مه‌سیحی ده‌دا، به‌لام سه‌یری کرد چهند توند بیت له‌ سه‌ریان هه‌ر زیاتر نه‌بن و گه‌شه نه‌که‌ن، نیت و تی پتو‌سته من به‌ شتو‌ازنکی تر نهم دینه له‌ ناوبه‌رم، نه‌ویش به‌وه‌ی ده‌بی بنچینه‌ی ناینه‌که له‌ته‌وحیدو یه‌کتابه‌رستیه‌وه به‌کم به‌ ناینی شیرک و هاوه‌لگیری، نه‌وه‌بوو بلا‌وی کرده‌وه که‌ من تا نیسته جوله‌که‌ بووم به‌لام له‌ نیسته به‌ دواوه نیت بۆم ده‌رکه‌وتوووه که‌ ناینی مه‌سیحی راسته‌و بوومه‌ گاور، نه‌وه‌ بووه‌ خالی وه‌رچه‌رخانی ناینی نه‌سرانی له‌ ناینیکی یه‌که‌خواناسیه‌وه بۆ ناینی سی‌ خرابی، پۆلس توانی نه‌وه‌ی به‌ نه‌شکه‌نجو بازار بۆی نه‌کرا، به‌م شتیه‌یه‌ بیه‌شیو‌ینیت وله‌ ناوه‌رۆکی خۆی دوری بجاته‌وه، نیت له‌و کاته‌وه تا‌کو نیسته‌ش نهم ناینه‌ بۆته سه‌رچاوه‌ی شیرک و هاوبه‌ش په‌یدا‌کردن، کاتی‌ک که‌ مه‌سیح دیته‌ زمان نه‌ل‌یت: من به‌نده‌ی خوام ﴿إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ﴾ مر: ۳۰ و نال‌یت من کو‌رو فرستاده‌ی خوام، به‌لام نه‌مانه‌ی نیسته‌ فرمان نه‌ده‌ن به‌ دوومیلیار مه‌سیحی که‌ بل‌ین عیسا کو‌ری خویه‌و نار‌دویه‌تیه سه‌ر زه‌وی له‌ پینا‌وی تاوانی مرۆفایه‌تیداو زۆر‌نک له‌و قسه‌ بی‌ بنه‌مایانه‌.

نه‌گه‌ر تۆز‌نک به‌ می‌ژو‌ودا به‌چینه‌ خواره‌وه نه‌بینین که‌ پاپا ده‌ور‌نکی نی‌جگار خرابی هه‌بووه‌و، هه‌میشه ده‌سه‌لات‌نکی توندو تی‌ژو داپ‌لۆسینی به‌ کاره‌یناوه‌.

قوسته‌نتینی ده‌سه‌لات‌داری رۆما پیش نه‌وه‌ی بی‌ به‌ نه‌سرانی، بت په‌رست بوو، کاتی‌ک‌یش نهم ناینه‌ی وه‌رگرت، هه‌ر سه‌ره‌تا به‌ لاری وه‌ری گرت و نهم ناینه‌ شتیاوه‌ی که‌ تیکه‌لا‌و بوو به‌ بی‌روبو‌چونی بت په‌رستی، بووه‌ به‌ردی بنا‌غی نیمه‌راتۆریه‌تی رۆمانی و تا نیسته‌ش سه‌ری ڤمه له‌ دوژمنایه‌تی کردنی خوی گه‌وره‌دا و نهم دوژمنایه‌تیه‌ش تا رۆژی دوا‌یی هه‌ر به‌رده‌وامه‌، به‌م شتیه‌یه‌ نهم ناینه‌ تیکه‌لا‌و به‌ هه‌واو نار‌ه‌زوی قوسته‌نتین وه‌واو نار‌ه‌زوی بابای نه‌و کاته‌ بووه‌ ناینی په‌سمی نیمه‌راتۆری رۆمان. له‌ سه‌ده‌کانی ناوه‌راستدا سی‌ کۆچکه‌ی پاشاو ده‌ره‌به‌گ و بابا ده‌ستیان له‌ بینه‌قاقای هه‌ژاران و خه‌لکی دامای نه‌وروپا نابوو، به‌ شتیه‌یه‌ که‌ می‌ژوو شه‌رم نه‌کات با‌سی بکات، چۆن دینی‌ک که‌ بابا گه‌وره‌ترین نوینه‌ریه‌تی و ده‌ستی له‌ گه‌ل زو‌لم و

سته مدا تیکه لاو کرد، چۆن نوینهری خوا له سهر زهویدا گهسته شهوی که بههشت مهتر به مهتر بفروشی که به "پسوولهی لیخۆشبوون" ناسراوه له میژوودا...!

نموونهی زولم و ستهمی که نیسه به نوینهرایهتی بابا له میژوودا کم بووه، به لگه نه توانین بلیین هاوشیوهی نه بووه، دواي نهوهی که دهولتهی نیسلامی له نهنده لوس روخواو خاچ په رسته کان زال بوون، سه رپرینگایه کیان دانا به ناوی دادگا و نویان نا (محاکم التفتیش - دادگای پشکین) که میژوو سهر دانه خات کاتیک باسی نهکات، چۆن ژن و منال و گهره و بجوک به هه موو شیویهک سزا دراو و زوریان لی کراوه که دینی خویان بگۆرپ نه نا نه کوژرین و چهنده ها چیرۆکی دلته زین که میژوو تۆماری کردوه به شیویهک که دواي چهنه سالیکی کم تاکه مسولمانیک به ناشکرا له و لا تانه دا نه ما.

که نیسه به نوینهرایهتی پاپا چهنه دی له توانادا بپوایه ههولتی نه دا کهس له نینجیل نریک نه بیتهوه ته نها خۆی نه بیته، له سه ده کانی ناوه راستدا قه دهغه بوو ههر که سیکی تر جگه له بابا و قه شه کانی تر نینجیل بخویننهوه ههر چهنه خۆینه واریش کم بووه، کاریگهری خراپی نه م فهتواو ده سه لاتهی بابا وای کرد که بزوتنه وهیه کی چاکسازی له ناو خودی مه سیحیه کاند ا دروست بیته که مارتن لۆسه ر پابه رایهتی نه کردو کۆمه لتی داواکاری که له (۹۲) خال پیک هاتبون بیخه نه به رده م پاپاو له دوايشدا که نیسه ی پرۆتستانته به ته وای پینکهات و له کاسۆلیک جیابونهوه، یه که مین داواکاریشیان نهوه بوو که نابیت له نیوان خواو مرۆفدا هیچ واسیته یه که هه بیته و هه موو که سیکی مه سیحی بۆی هیه په راسته وخۆ نینجیل بخویننهوه و هه شاره زای ببی، که نه مه شیان له مسولمانه کانه وه وهر گرتبوو، چونکه کاتیک له هیرشی خاچ په رسته کاند ا بینیان وا موسولمانه کان هه موویان خویان قورئان نه خویننهوه و تیی نه گهن، نیتر وتیان بۆ نیمه ش وه که نه وان نه کهین، بۆچی نینجیل ههر نه بی لای قه شه بی و ههر نه و شاره زایی هه بیته تیایدا.

که نیسه به نوینهرایهتی پاپا جهنگیکی بی بهزهیی به رپا کردبوو دژی ههرچی زاناو شاره زاو پرۆشنیر هیه، به ناوی خواوه تا سهر نیسقان دوژمنایهتی زانسته و زانایانی نه و کاتهی نه کرد، سه ر هتا خه لکی لایهنگری که نیسه بوون، به لام ورده ورده که نیسه لاواز بوو تا کو به م شیویهی نه مرۆ له چوار دیواردا خۆی بینیه ته وه و پهرو دامارو په که که وته کان نه بیته کهس هاتو چۆی ناکات.

له سده كانی ناوه پاستا كه نيسه به نوينه رايه تي بابا سهری پم بوو دژي جيهانی نيسلامی
 نهو کاته، پاپا نوربانی دووهم وهك مهكوك نه گهرا به سهر ولاته كانی فدره نسو به ريتانياو
 ولاتانی تردا تاكو توانی هه موو نهو روپا يهك بخت بۆ هيرش كردنه سهر جيهانی نيسلام، نهوه
 بوو هيرشه كانی شهرې خاچ په رستی دروست بوو كه پاپا كانی نهو کاته دهوری سهره كيان هه بوو
 تيايدا و ههستی ناينی پالنه ريان بوو، نهو کاته ش نهو روپا چاوی ته ماعی برېبوه به روپومی
 جيهانی نيسلامی، له يه كيک له قسه كانياندا وتويانه: به راستی ولاتی موسولمانه كان
 ههنگوين و گه زوی لیّ دهباری.. نه مهش بووه هوی هيرش يکی دريؤ خايه ن بۆ سهر موسولمانان و،
 وهك ميژوو ده لیت: تنهها له قودس دا حهفتا ههزار كهسيان كوشت و سهریان برپين، تنه ناهت
 يه كيكيان كه لهو کاته دا سهر دانی بيت المقدس ی کردووه ده لیت: نه متوانی قاچ هه لگرم له
 بهر سهری نهو موسولمانانه ی كه سهر پر ابوون و ليكر ابونهوه خوین له ههندی شوین تا خوار
 نه ژنؤ هاتبوو، بهم شيويه جيهانی نه سرائی نهو کاته له شهر و كوشتن و برپين زياتری نه نه زانی،
 تاكو تيكه لاوبوون له گه ل موسولمانان و سهریان كرد كه موسولمانان خاوهنی شارستانی و
 زانیاری و خویندن و كۆمه لئ شتی ترن كه نيسته جيگهی باسی نيه، تیت ورده ورده ههوليان
 دا كه خویان خهريکی خویندن و خوینده واری بکه ن، چونكه تا نهو کاته رهنگه به په نجهی
 دهست خوینده واره كانی نهو روپا بؤ ميژد رانايه، نهك خوینده واری بگره دژي خویندنيش بوون و
 هه ر كه سيك خاوه ن تيروانين و تيوريکی زانیاری بووايه توشی نه شكه نجهو نازار ده بوو.

به ناگاداری كه نيسه به فرمانی پاپا سهدان زاناو رۆشن بېرو هونه ردۆست و بيرياری نهو
 کاته ی سده كانی ناوه پاست له سيداره دران يان سوتينران يان نهفی و دهر به دهر کران، غوونه كانی
 وهك برؤنؤ كه سوتينراو گاليلؤ كه پاپا فرمانی دهر كرد كه نابيت كهس بيدوييت و تنه ناهت
 ژنه كهشی لیّ قه دهغه كرد، تاكو له دواييدا به ملكه چی په شيمان بؤوه هاتهوه دهستی پاپای
 ماچ كرد، تاوانه كهشی تنهها نهوه نده بوو كه باوه رپي به خولانه وهی زهوی هه بوو كه پينجه وانه
 بوو له گه ل بؤچونه كانی كه نيسه كه باوه رپان وابوو زهوی وه ستاوه ناخوليتته وه. فشاری كه نيسه
 له سهر زاناو رۆشن بيران هيته توندو تيژو به هير بوو تاكو گه شته پادده يهك كه هه موو نهو روپا
 هه لسا له كه نيسه به يه كجار شوړ شيان به رپا كرد كه تيژوری په ره سهندي داروين و كتیبه كه ی
 "بنچينه ی جؤره كان" خالی وهر چه رخان بوو له ميژووی دژ به كه نيسه داو بۆ دوا جار خه لکی
 رووی کرده تيلحادو بی باوه رپي.

بۆچی ئەوروپا ئىلحدادو بى دىنيان ھەلبۇئارد؟ بۆچى بەھەموو شىۋەيەك كەۋىتتە دژايەتى
کردنى كەنىسە؟

لە بەر ئەۋەى كەنىسە ھىمىاى دواكەۋتوبى و نەخوئىنەۋارى بوو، بە ھەموو ھىزو
توانايەكەۋە بەرگىرى لە نەخوئىندەۋارى نەكرد، كەنىسە ھىمىاى دەرەبەگايەتى بوو، ھەمىشە
قەشەكان و دەرەبەگەكان لە يەك ناستا نەژيان، ھەندىك لە قەشەكان پىشېرېكئيان نەكرد ئەۋەى
كە كاميان دەرەنگىر خۆى نەشۋات يان دەم و چاۋى نەشۋات تاكو لە مەلەكوت نىزىكتىر بىتتەۋە،
جا نايىنكى ناۋەھا بە ھەق تىلپاكى گەلانىو پىئويستە بىرئىتە ناو چوار دىۋارەۋە.

كاتىك ئەو كىشەيە بە سەرکەۋىتى عىلمانىيەت و بى دىنى لە ئەوروپا كۆتايى ھات،
يەكەمىن دەۋلەتى ئىلحدادو بىباۋەرى لە فەرەنسە دروست بوو كە لە سەر بناغەى دژايەتلىكردنى
ئەو دىنە پىكھاتبوو كە پاپا و شىرېنكەۋتوانى نوئىنەرى بوون، بۆيە ھۆى سەرەكى ئىلحدادو
بىباۋەرى ئەوروپا نەگەرېتتەۋە بۆ پاپا قەشەكان كە بە ھەموو شىۋەيەك بە ناۋى دىنەۋە بە
ناۋى خراۋە دژايەتى ھەموو زانست و زانىارەكيان نەكرد.

پاپاى پىشتىر يەكىك بوو لە بەناۋىانگىرېن پاپاكانى كەنىسە لە مېژوودا، لە بەر ئەۋەى
مامۇستا بوو لە دەرۋنناسىدا، ئەيزانى چۆن وشە ھەلبۇئىرېت و چۆنىش خۆى لى دەرېاز بىكات،
يەكىك لە درۋشە گەۋرەكانى كە بەرزى كىرەبۆۋە ھىۋارو گىتۇگۆ بوو لە گەل مەسولماناندا، بە
تايبەت لە دۋاى سالانى ھەشتاكانەۋە لە زۆر شۆئىندا باسى ئەۋەى نەكرد كە پىئويستە گىتۇگۆ
بىكرېت لە گەل مەسولمانەكاندا، بەلام لە راستىدا مەبەستى پاپا گىتۇگۆ نەبوو، بەلكو بە
گاۋر كىردنى مەسولمانەكان بوو، ھەركاتىك پاپاچوئىتە ۋلاتىك كە زۆرىنەى مەسولمان بوئىت
(پاپاى پىشۋوزياتر لە بىست ۋلاتى ئىسلامى گەراۋە)، بانگەشەى گىتۇگۆ ھىۋارى كىردوۋە لە
گەل مەسولمانەكاندا، بەلام كاتىك كە دەرەفەت لە بار بوۋە بۆ گىتۇگۆى راستەقىنەۋ بى پەردە
دەريارەى ئەو دوو ئايىنە گەۋرەيە، پاپا خۆى دىزىۋەتەۋە گۆئى لى خەۋاندوۋە، نەم قەسەش لە
خۆمانەۋە ناكەين و لىرەدا ھەز نەكەم غوونەيەكى زىندوۋ بەئىنمەۋە لە سەر راستى بانگەشەى
پاپاۋ كەنىسە لە مەر دانۇستان لە گەل مەسولمانەكان، ئايا بە راستىيانە يان ھەر فەرت و
فىلېكە بۆ لە بار بوونى ناۋو ھەۋاۋى گونجاۋ تاكو مەسولمانەكان بەرەۋ مەسىحىيەت بېرۆن .

مامۇستا ئەھمەد دىدات لە نامىلەكمى (خەسۇن ألف خطأ في الكتاب المقدس و حوار
مع البابا) لاپەرە (۱۶) بەناۋىشەنى (حوار البابا يعني التحول) دەئىت: ئىمە ئەزانىن كە بە

راستی پاپا نایه‌وی حیوارو گفتوگو بکات، له راستیدا نهو بانگه‌شه بۆ مژده‌ده‌ره‌کانی نه‌کات تاکو برۆن و موسولمانه‌کان بگۆژن به‌ره‌و مه‌سیحیه‌ت، به‌لام نه‌گه‌ر وشه‌ی گۆژینی به‌کاره‌ینا نه‌وا موسولمانان ناگادار نه‌بنه‌وه‌و به‌رگری له‌ دینه‌که‌یان نه‌که‌ن، نه‌و زۆر به‌ وردی و لیها‌تویه‌وه وشه‌ی گفتوگو -الحوار- به‌ کاردێنی له‌ بریتی وشه‌ی گۆژین -التحویل-.

جا بۆ لابرینی نه‌م گومانه‌ به‌ سه‌ر قوداسه‌تی پاپاوه‌، ئیمه‌ به‌ ده‌م داواکه‌یه‌وه‌ هاتین و ویسته‌که‌یان به‌ جیه‌ینا له‌ کردنه‌وه‌ی گفتوگۆیه‌کی راسته‌قینه‌ و بانگه‌شه‌مان کرد که‌ ئیمه‌ ناماده‌ین به‌ گرتنی حیوارێکی کراوه‌ له‌ گۆژه‌پانی قدیس بوتروس له‌ ناو فاتیکاندا له‌ پۆما له‌ کات و میژووی له‌ باردا که‌ نه‌وان پێیان قبۆله‌ تاکو نه‌رکی سه‌رشانی قوداسه‌تی پاپا قورستر نه‌که‌ین و، نامه‌یه‌که‌مان بۆ نوسی له‌ به‌رواری (۱) ره‌مه‌زانی سالی (۱۴۰۴) کۆچی، به‌رامبه‌ر به‌ (۱) یونیوی (۱۹۸۴)ز.

پاپا په‌شیمان بووه‌وه‌: دوا‌ی سی‌ نامه‌ی ترو بروسکه‌یه‌ک له‌ ئابی (۱۹۸۴)دا که‌ بۆمان نارد، پاپا وه‌لامی دایه‌وه‌ به‌وه‌ی به‌ شیوه‌یه‌ک رازه‌یه‌ که‌ له‌ سه‌کرتاریه‌تی پاپا گفتوگۆکه‌ نه‌ه‌جم بد‌ریت و له‌ دانیشتنیکی تاییه‌تیشدا بی‌ت. منیش له‌ (۱۷) سی‌یه‌مه‌یه‌ری (۱۹۸۴) به‌م نامه‌یه‌ وه‌لامی قوداسه‌تی پاپام دایه‌وه‌:

"به‌راستی ئیجگار دلخۆش بوین به‌وه‌ی که‌ ئیوه‌ بارودۆختان بۆ یه‌ک‌ترینینمان ناماده‌ کردوه‌، به‌لام ئیمه‌ نه‌وه‌ زۆر گرنگه‌ به‌ لامانه‌وه‌ که‌ هه‌روه‌ک نامه‌که‌مان بۆتان گشتی و ناشکرایه‌، به‌و شیوه‌ش به‌ یه‌که‌گه‌شته‌که‌مان گشتی و ناشکرا بی‌ت، وه‌ من خۆم نه‌و پێشنیاره‌م کرد که‌ به‌ یه‌که‌گه‌شته‌که‌ له‌ گۆژه‌پانی القدیس بگیری‌ت، چونکه‌ گفتوگۆ له‌ نێوان مه‌سیحیه‌ت و ئیسلامدا، جێی گرنگی پێدان و خولیا‌ی شوێن که‌وته‌ی هه‌ردوو نایسنه‌ گه‌وره‌که‌یه‌ که‌ ژماره‌یان ده‌گاته‌ دوو ملیار که‌س زیاتر، جا له‌ پێناوی نه‌وانه‌دا، وه‌ له‌ پێناوی حه‌قیقه‌ت و راستیدا، وه‌ بۆ ره‌زامه‌ندی خواش، پێویسته‌ خۆمان به‌ دوور بگرین له‌ گۆشه‌گیری و دانیشتنیکی به‌ ته‌نه‌ایی که‌ هیچ پێویست ناکات، ئیمه‌ زیاتر له‌ چاوی‌که‌وته‌نیکمان مه‌به‌سته‌ که‌ له‌ سه‌کرتاریه‌تی ئیوه‌ بک‌ریت وه‌ک له‌ پێشنیاره‌که‌تاندا هاتوه‌، به‌ شیوه‌یه‌ک ئیمه‌ ته‌نها له‌ خوارووی نه‌فریقیدا نه‌وه‌نده‌ که‌س هه‌یه‌ که‌ مه‌به‌سته‌یه‌تی و حه‌ز نه‌کات که‌ ناگاداری نه‌و حیوارو گفتوگۆیه‌ ببی‌ت که‌ سی‌ ته‌یاره‌ش نایانگ‌ریت، که‌ له‌ (جوهانس‌بیرگ و دوربان و کیب

تاون) هوه دین. نومید هوارین ناگادارمان بکهن له گونجانی سکر تاریه تی نیوه بۆ شوینی نهو هه موو خه لکه ی که دین و نه مه له گه ل هه زاران که سی تریش که رهنگه بیان هویت به شداری بکهن لهو چاوپیکه وتنه دا، ههروه ها له پیناوی نهوی که هه زاران که سی تر هه ن که ناتوانن بین و به شدار بن داوانه کم و هیوادارم که رهزامه ندی بنوینن بۆ نهوی که بتوانین بابه ته کانی گفتوگۆ که به شریتی فیدیۆ توّمار بکهین تاکو گفتوگۆ که مان بگاته نهوانیش، وه نه گهر وا نه بیّت نهوا نیّمه سوودی نهو گفتوگۆیه له خه لکی نه برین و بی بهشیان نه کهین .

دوای نهوی که پاپامان له قافا گرت، بی دهنگ بوو (وه لّامی نه دایه وه)؟!

نیتر دوای دوو مانگ چاوه روانی بروسکه یه کی ترمان بۆ نارد له (۲۹) نۆفه مبه ری (۱۹۸۴)، بۆ سکر تاریه ت و بۆ خودی پاپا، وه دوای مانگیکی تر له (۲۷) سیبته مبه ر دوو بروسکه ی ترمان بۆ نارد به لّام بی سوود بوو، نیتر بۆ دوا جار له هه ولّیکی بی نومیدیدا بروسکه یه کی تریشمان بۆ خودی پاپا ناردو به ناو خه لکیشدا بلاومان کرده وه ((به راستی نیّمه نه مانزانی که بانگه شه کردنی پاپا بۆ حیوارو دووباره کردنه وه ی نه م وشه یه: نیّمه حیوارمان نه ویت، نیّمه حیوارمان نه ویت، ته نها فیلیکی گه وره یه و هیچی تر، وه به راستیش نیّمه هه لّساین به وه لّامی فیله که ی و سه لماندمان بۆ جیهان که نه مه ته نها بۆ پیکه نینه و هیچی تر، به راستی پاپا نهو گفتوگۆیه ی که هه ر باسی نه کرد له ناوی بردو هه لّیه وشاند، وه نیّمه بی تاقه تین به شکستی پاپا و وه لّام نه دانه وه ی، به لّام نه مه تووشی هه لّچون و بیزاریمان ناکات)).

نه مه ده قی نامه و قسه کانی مامۆستا دیدات بوو که بۆ سه ری که نیسه ی کاسۆلیکی نوسی بوو، وه ناماده ی حیوارو گفتوگۆ بوو له گه لّ پاپا و له مهیدانی فاتیکاندا، نه مه ش هه قیه ته ی بانگه شه ی پاپا بوو بۆ حیوارو گفتوگۆ له نه گه لّ نیسلامدا.

لیره دا چه ند خا لّیک کۆ نه بیّته وه:

یه که م: نهو هه موو بانگه شه یه ی پاپا نه یکرد بۆ حیوار و گفتوگۆ له گه لّ مسو لّمانه کاندا له راستیدا جگه له فرت و فیلّ هیچی تر نه بوو.

دوه م: دوای نهوی که بۆی ده رکه وت که مسو لّمانه کان به جدی نه یانه ویت به شیوه یه کی ناشکراو له بهر چاری ملیۆنه ها که س ناماده بن، پاشگه ز بۆ وه و ویستی به شیوه یه کی نه پینی له سکر تاریه تی پاپا خۆی بیّت.

سییم: پاش نه‌وهی به‌وهش پازی بوون، پاپا خۆی له‌وهش دزیه‌وهو نه‌هات به دهم داواکه‌یان‌هوه...

پاپای فاتیکان ترسناکترین په‌یاننامه‌ی مۆرکرد له ته‌مه‌نی خۆیدا که بی‌به‌ری کردنی جوله‌که بوو له‌خوینی مه‌سیح، نێمه نه‌زانین که خوای گه‌وره پێش (١٤٠٠) سال جوله‌که‌ی بی‌به‌ری کردوه لهو خوینه‌و براندویه‌تی‌هوه که مه‌سیح (علیه السلام)، نه کوژراوه و هه‌له‌واسراوه ﴿وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ﴾ النساء: ١٥٧، به‌لام نه‌مه‌ی پاپا کردی به‌رامبه‌ر به جوله‌که، مانای نه‌وه‌یه به درێژایی (٢٠٠٠) سالی میژووی که‌نیسه به درۆ بوه‌تانیان بۆ جوله‌که کردوه، دوا‌ی نه‌وه نه‌گه‌ر جوله‌که به‌رین له خوینی مه‌سیح و هه‌لیان نه‌واسیوه نه‌ی نێتر نه‌و خاچه چی نه‌گه‌یه‌نیت و چ مانایه‌کی نه‌ییت؟! به‌لام له لایه‌کی تره‌و کاتیک هات بۆ سو‌ریاو داوایان لێ کرد که داوای لی‌بوردن بکات له هێرشه‌ خاچه‌رسته‌یه‌کانی سه‌ده‌کانی ناوه‌راست بۆ سه‌ر موسو‌لمانان، ناماده نه‌بوو داوای لی‌بوردنی نه‌کرد، هه‌روه‌ها ناماده‌ش نه‌بوو که به‌جێته سه‌ر گۆ‌ری صلاح الدینی نه‌یویی، پاپا ناماده‌یه جوله‌که به‌ری بکات که به هه‌موو توانایه‌کیانه‌وه دژی مه‌سیح (علیه‌السلام) و هه‌واریه‌کانی شوین که‌وته‌ی بوون و هه‌مووجۆ‌ره سزادانیکیان به کار هێنا له دژیان، به‌لام ناماده نه‌یه داوای لی‌بوردن له موسو‌لمانان بکات که زیاتر له ملیارێکن و له شه‌ره‌کانی خاچ په‌رسته‌کاندا نه‌وان هێرشیان هێنایه سه‌ر ولاتی نی‌سلامی و قودسیان داگیر کرد!

له کۆتاییدا نه‌وه‌مان له بیر نه‌چیت که پاپا یه‌کی‌ک بوو له پاپا گه‌ڕۆکه‌کان و به (پاپای گه‌ڕۆک ناسراوه) و له کۆتاییه‌کانی ژیانیشدا هه‌موو هه‌ولێکی ته‌رخان کردبوو بۆ بلا‌وکردنه‌وه‌ی نه‌سرانیته له ولاتی نی‌سلامدا، به تایبه‌تی عێراق و بیستی له سه‌رده‌می به‌عسدا بی‌ت بۆ عێراقیش به‌لام له‌به‌ر باری نه‌منی نه‌یتوانی، یه‌کی‌ک له قسه‌ گه‌رنه‌گه‌کانی ده‌رباره‌ی عێراق دوا‌ی داگیرکردنی له لایه‌ن نه‌میریکاوه ده‌ییت: "إن الأجواء في العراق مهياة للتنصير كأفضل ما يكون" بارودۆخ له عێراقدا زۆر گو‌نجاو به ته‌نسیرکردن و به گاو‌رکردنی موسو‌لمانان، هه‌روه‌ها به ماوه‌یه‌کی که‌م پێش له ناوچون و مردنیشی جێ‌گه‌ڕێکی تازه‌ی دانا بۆ نیشوکاری باب‌ه‌وی له نیوه‌دو‌رگه‌ی عه‌ره‌بدا که ولاته‌کانی به‌حه‌رین و سه‌ودی‌ه‌وه کویت و قه‌ته‌رو نی‌مارات و عومان و یه‌مه‌ن نه‌گه‌ڕێته خۆ.

نه گهر پاپا نيمانی به خوی تاك و تنهها بېنایه و شوین پیغه مېره کدی بکه و تايه، جيگهی به هه شتی بهرین نه بو له دواړوژدا ﴿وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَكَفَّرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأَدْخَلْنَاهُمْ جَنَّاتِ النَّعِيمِ﴾ المائدة: ۶۵ به لام تاوانی خوئی و هه موو شوین که وتوه کانیشی له گهل خوئی به ره و قیامه تی هه تا هه تایی برد.

یازدهیمه: هه زاران نه مساوی پووده که نه ئیسلام:

(تووشی سه سرورمان بووم و واقم وړما له و بهرنامه خوايیهی له دوتویی سوره تی به قهره دا هاتوه، که وای لی کړدم هه ست به بوونی خوا بکه م و نیمان له ناخدا کلپه بکات و سهره لذات...) به م وشانه بهر پرسی ده سته ی راگه یان دنی بنکه ی نسلامی له نه مسا باسی چو نیه تی مسولمان بوونی خوئی کرد.

نامینه بیگاتی به کی که له هه زاران نه مساوی که سالانه دینه بنکه نسلامیه کانی نه مساو نسلامه تی خو زیان راده گه یه نن، نه وهی جی سی سرغبه له دوی پودوی سیبته مېره ی (۲۰۰۱) وه پرسیار دهریاری نسلام بو ته دیارده یه کی بهرچاو بو خه لکی نه مسا به تاییه ت چینی نافرته تان و بهر ده وام دینه بنکه نسلامیه کان به تاییه تی له فیه ننا ی پایته خت و دوی خویندنه وه و لی کولینه وه له ناینی نسلام نسلامه تی خو زیان ناشکرا ده که ن.

به پیی نه و لیدوانه ی دکتور فرید الخوتی بهر پیوه بهری بنکه ی نسلامی له شاری فیه ننا بو په یامنی ری (نیسلام نون لاین) ته نهها نه مسال بنکه ی نسلامی پی شوازی له (۵۰) هه زار ها ولاتی نه مساوی کردوه به مبه سستی شاره زابوون و تی گه یشتن له ناینی نسلام.

ههروه ها وتی: که زورتک له زانکوکان و قوتا بغانه و بنکه کومه لایه تیه کان داوایان کردوه که زیاتر شاره زای نیسلام بن و له گهل مسولماناندا به کتر بیینن و راگوزینه وه بهردوام هه بیت. هوی مسولمان بونی زورتک له نه مساویه کانیش نه گه ریته و بو نه وهی که هیچ توندوتیژی و گرتیه ک نابینن له وه لامدانه وهی پرسیاره کانیا ن کاتی پرسیار له هه ر بابه تی کی نسلامی نه که ن، له کهش و هه وایه کی نازادو سهریه خو دا وه لام نه درینه وه.

هۆكاری دیکهش هه ن بۆ غورونه وهك شوکردنی هه ندی له کچانی نه مساوی به
مسولمانه کان، یان وتووێژو راگۆڕینه وهو قسه کردن له سه ر نیسلام له کاتی نیشکردندا له
کارگه و شوینه کانی دیکه دا.

شایانی باسه که نایینی نیسلام خیراترین نایینه له بلایوبونه وه دا له نه مسادا و به په سمی
ناسیتراوه.

ژماره ی مسولمانه کان له نیوان (۳۵۰) تا (۴۰۰) هه زار که س نه بن له کۆی دانیشتوانی
نه مسا که هه شت ملیۆن و، مسولمانه کان له هه ر نۆ ویلایه ته که ی نه مسادا بلایوه یان کردوه
به تایبه ت له ڤیه نای پایته خت.

له نه مسادا ته نها یه ک مزگه وت هیه که مناره ی هه بیته شه ویش مزگه وتی ڤیه نایه،
به لām زیاتر له (۲۰۰) شوینی نوێژکردن هیه که وه ک مزگه وتی بچوک نوێژیان تیا ده کریت.

ههروه ها جیتی باسه که زۆریه ی نهوانه ی دینه ناو نیسلام له نه وروپا و شوینانی تریش له
نا فره تانن، نه مه ش نه وه نه سه ملیتی که نایینی نیسلام مافی گه وری داوه به نا فره ت و له شوینی
گوڤاوی خۆی داینا وه نه و پروپاگه نده و هیرشانه ی که نه کرینه سه ر نیسلام که گوایا مافی
نا فره تانی پیشیل کردوه، هه یج بنه مایه کی زانستی نیه و کۆمه لتی مه به سستی ده ره کی یان تی
نه گه شتنی له خۆگرتوه ..

له سالی (۲۰۰۴) به پیتی سه ر ژمیتری کۆری مو فتیانی روسیا زیاتر له بیست هه زار که س
له مۆسکۆو ده و روبه ری بوونه مسولمان که ۷۰% یان نا فره تن. نه مه نه گه ر به لگه بیته له سه ر
شتیک به لگه یه له سه ر نه وه ی که نا فره تان به تایبه تی مافی خۆیان له م نایینه په رۆژه دا
نه دۆزنه وه .^۱

**دوا زده یه م: هه لمه تی به گاور کردن له چهنه
سه ر ژمیتری به کدا!**

ماوه یه که لیته و له و ی باس له به گاور کردن ده کریت له کورده ستاندا، جیگه ی باسه له
دوا ی جهنگی عیراقه وه چه نندین ریکخواوی به گاور کردن ها تر نه ته عیراق و کورده ستان و،

چهندها كتيب و ناميلكه بلاوده كه نه وه به مهبهستی به گاوركردنی عیراق به گشتی و كوردستان به تاييه تی و سهرجهم گهلانی ناوچه كه .

شایانی باسه شه هه لمه تی به گاوركردنه وه كو باس ده كریت سهرجهم ناوچه كانی كوردستانی گرتۆتوه به ناحیه و قهزاكانیشه وه .

بۆیه به پتیوستی ده زانی سهرژمیرییه ك بلاوبكهینه وه سه بارهت به كاری ته بشیرو كاریگه ریان له سهر خهلكی، كه تیایدا ده رده كه ویت له گهل شو هه موو هه ول و ماندوو بونه دا كه وا ده داریت له هه موو جیهاندا بۆ به گاوركردن، به لام چونكه خوی گه وه به لینی داوه كه وا پاشه پۆژ هه بۆ نیسلا مه ده بینین نایینی نیسلا له گهل شو هه موو كیشه و گرفتانه دا پۆژ به پۆژ له بلاوو بونه وه دایه و به پیچه وانوه نایینی خاچه رستی و جووله كه پۆژ به پۆژ له هاتنه دواوه كه مېوونه وه دان .

نیستاش با سه ریریکی شو سهرژمیرییه بكهین كه وا ده رباره ی هه ر سی نایینه كه (نیسلا م، مسیحیهت، جووله كه) به سی قۆناغ له نیوان سالانی (۱۹۷۱-۲۰۰۱-۲۰۲۵) دا كراوه .

۱- بری یارمه تی دیاری كراو به مهبهستی بلاو كرده ی نایینی مسیحیهت له سالی (۱۹۷۰) دا گه یشتۆته (۷۰ ملیۆن) دۆلاری نه مه ریکی و، له سالی (۲۰۰۱) دا بری شو یارمه تییه گه یشتۆته (۲۸۰ ملیۆن) دۆلاری نه مه ریکی، وه پیشبینی ده كریت كه وا له سالی (۲۰۲۵) دا ریژه كه بگاته (۹۵۰ ملیۆن) دۆلاری نه مه ریکی .

۲- ریژه ی تاوانكردن كه وا له سالی (۱۹۷۰) دا له كه نیسه كاندا تۆمار كراوه (۵ ملیۆن) تاوان بووه، وه له سالی (۲۰۰۱) دا ریژه كه گه یشتۆته (۱۷ ملیۆن) تاوان، پیشبینی ده كریت كه وا ریژه كه تا سالی (۲۰۲۵) بگاته (۶۵ ملیۆن) تاوان .

۳- ژماره ی شو ریكخراوانه ی كه وا نیترداون بۆ بلاو كرده ی مسیحیهت له سالی (۱۹۷۰) دا (۲۲۰۰) ریكخراو بووه، له سالی (۲۰۰۱) دا ژماره كه گه یشتۆته (۴۱۰۰) ریكخراو، وه پیشبینی ده كریت تا سالی (۲۰۲۵) بگاته (۶۰۰۰) ریكخراوی به مسیحیكردن .

۴- ژماره ی شو كه ناله راگه یاندانه ی (پادیۆته له فزیۆن) كه به مهبهستی بلاو كرده ی نایینی مسیحیهت كراونه ته وه له سالی (۱۹۷۰) دا (۱۲۳۰) كه نال بووه، له سالی (۲۰۰۱) دا ژماره كه بووه به (۴۴۵۰) كه نال، پیشبینیش ده كریت تا سالی (۲۰۲۵) ژماره ی كه ناله كان بگاته (۵۴۰۰) كه نال .

۵- ژماره‌ی گویگرانی که‌ناله مه‌سیحیه‌کان له‌سالی (۱۹۷۰) دا (۱۵۰ ملیۆن) گویگربروه، له‌سالی (۲۰۰۱) دا زیادی کردوه بۆ (۶۱۹) ملیۆن گویگر، وه‌پیشینی ده‌کریت تاسالی (۲۰۲۵) بگاته (۱۳۰۰) ملیۆن گویگر.

۶- ژماره‌ی نه‌و نه‌خشانه‌ی که‌ دانراوه بۆ به‌ مه‌سیحی کردنی گه‌لان له‌ سالی (۱۹۷۰) دا (۵۱۰) نه‌خشه‌ بووه، له‌سالی (۲۰۰۱) دا ژماره‌که‌ زیادی کردوه بۆ (۱۵۴۰) نه‌خشه، و پیشینی ده‌کریت که‌وا تا سالی (۲۰۲۵) بگاته (۳۰۰۰) نه‌خشه.

نێستاش به‌ سێ قۆناغ ژماره‌ی شوێنکه‌وتروانی هه‌رسی نایین (نیسلام-مه‌سیحیه‌ت-جووله‌که‌) که‌وا له‌و لیکنۆلینه‌وه‌یه‌دا پروونکراوه‌ته‌وه‌ له‌ نیوانی سالانی (۱۹۷۰-۲۰۰۱-۲۰۲۵) دا بڵاوه‌که‌ینه‌وه، تا پروون وناشکرا بیت که‌وا له‌ گه‌ل نه‌و هه‌لمه‌ته‌ گه‌وره‌یه‌دا که‌ ده‌ستی پێکردوه بۆ به‌ مه‌سیحی کردنی گه‌لانی موسولمان تاجه‌ندیک نایینی نیسلام به‌ره‌و پیش و نایینی مه‌سیحی به‌ره‌و دوا گه‌راونه‌ته‌وه‌:

۱- ژماره‌ی موسولمانانی هه‌موو جیهان له‌ سالی (۱۹۷۰) دا (۵۵۳،۵۲۸،۰۰۰) موسولمان بووه، وه‌ له‌ سالی (۲۰۰۱) دا بووه به‌ (۱،۲۱۳،۳۷۰،۰۰۰) موسولمان، وه‌ پیشینی ده‌کریت تا سالی (۲۰۲۵) بگاته زیاتر له‌ (۳،۸۴۸،۷۶۰،۰۰۰) موسولمان.

۲- ژماره‌ی مه‌سیحیه‌کانی هه‌موو جیهان له‌ سالی (۱۹۷۰) دا (۱،۲۳۶،۳۷۴،۰۰۰) مه‌سیحی بووه، وه‌ له‌سالی (۲۰۰۱) بووه به‌ (۲،۰۲۴،۹۲۹،۰۰۰) مه‌سیحی، پیشینی ده‌کریت تا سالی (۲۰۲۵) بگاته (۲،۲۶۱،۶۶۷،۰۰۰) مه‌سیحی.

۳- ژماره‌ی جووله‌که‌کانی هه‌موو جیهان له‌ سالی (۱۹۷۰) دا (۱۴،۷۶۷،۰۰۰) جووله‌که‌ بووه، وه‌ له‌ سالی (۲۰۰۱) دا بووه به‌ (۱۴،۵۵۲،۰۰۰) جووله‌که‌، وه‌ پیشینی ده‌کریت تا سالی (۲۰۲۵) بگاته (۱۶،۰۵۳،۰۰۰) جووله‌که‌ (جووله‌که‌ خه‌لک بانگ ناکه‌ن بۆ نایینه‌که‌یان).

به‌ سه‌رنج دان له‌و سه‌رژمێریانه‌ی سه‌ره‌وه‌ نه‌و راستیانه‌مان زیاتر بۆ پروون ده‌بێته‌وه‌ که‌وا خۆری نیسلام به‌ بێژنگی مه‌سیحیه‌ت ناگیریت و، نووری نیسلام به‌ فووی ده‌میان ناکوژیته‌وه‌

ته گهر هه‌لمه‌ته‌كه‌يان زۆر له‌وه گه‌وره‌تریش بکه‌ن. بۆیه ئێمه‌ی موسوڵمان ده‌بی‌ت زۆر گه‌شبین بین، چونکه خوای گه‌وره به‌لێنی داوه كه‌وا پاشه‌پۆژ هه‌ر بۆ ئیسلام و موسوڵمانانه.^۱

سیازده‌یه‌م: به‌رزبوونه‌وه‌ی پێژهی موسوڵمانان له‌هندستان:

له‌ تازه‌ترین سه‌رژمی‌یدا ناشره‌ کره‌ موسوڵمانه‌كان نموونه‌ی خیراترین نه‌ته‌وه‌ن بۆ بڵاوبوونه‌وه‌ ته‌شه‌نه‌کردن له‌ هیندستان، له‌ کاتی‌که‌دا نایه‌ه‌کانی دی به‌ تایبه‌ت هندۆسه‌كان به‌ره‌و دوا ده‌کشینه‌وه‌ و ژماره‌یان به‌ره‌و که‌مبوونه‌وه‌ ده‌چیت.

له‌و سه‌رژمی‌یه‌دا ناشره‌ کره‌وه که ژماره‌ی موسوڵمانه‌كان بوه‌به (۱۳۸ ملیۆن) و پێژه‌یان ده‌کاته (۱۳,۴٪)ی سه‌رجه‌می دانیشتوانی هندستان که ژماره‌یان (۱,۰۲۸ ملیار) که‌سه.

له‌ هه‌مان سه‌ر ژمی‌یدا هاتوه‌ که هندۆسه‌كان به‌پێی دروست بوونیان زۆرینه‌ی دانیشتوانی هندستان پێک دێنن، که ده‌کاته (۸۰,۵٪)، به‌ پێی هاوکی‌شه‌ی زیاد بوون و بڵاوبوونه‌وه‌یان له‌ هندستان له‌ سالی (۱۹۹۱ تا سالی ۲۰۰۱) واته له‌ ماوه‌ی (۱۰ سال‌دا) پێژه‌که‌یان به‌ره‌و که‌مبوونه‌وه‌ چووه له‌ چاو سالا‌نی تره‌دا. نه‌مه‌ش به‌ پێی شه‌و سه‌رژمی‌ریانه‌ی که‌له‌و ماوه‌یه‌دا کره‌وه‌و کۆکره‌وه‌ته‌وه له‌ لایه‌ن لیژنه‌ی پسپۆژه‌وه له‌ هندستان.

مامۆستا (ئه‌ستیش بوزی) پسپۆژه‌ له‌ بواری سه‌رژمی‌ری دانیشتوان له‌ بابه‌تی‌که‌دا که له‌ سایه‌ی (اله‌جزیره‌ نت)دا بڵاوه‌کره‌یه‌وه ده‌لێت: ژماره‌ی دانیشتوانی موسوڵمانان به‌ شیوه‌یه‌کی زۆر خیرا روو له‌ زیاد بوون ده‌کات، نه‌ویش به‌ هۆی به‌کارهێنانه‌ی رێگای به‌رپۆه‌بردن و رێکخسته‌نی خێزان وه به‌رزبوونه‌وه‌ی هاوکی‌شه‌ی دایک له‌ نێوانیاندا، له‌ به‌رامبه‌ره‌دا که‌مبوونه‌وه‌ی هاوکی‌شه‌ه‌کانی زۆر بوون و نه‌شوفاکردن لای هندۆسه‌كان به‌رپۆژه‌ی (۴,۸٪) له‌ ماوه‌ی سالا‌نی (۱۹۹۱ تا ۲۰۰۱)، واته له‌ (۱۰ سال‌دا) به‌ جیاوازی له‌ چاو سالا‌نی پێشوده‌ا. وه له‌ گه‌ل نه‌مه‌شه‌دا به‌رزبوونه‌وه‌ی پێژه‌ی موسوڵمانه‌كان به‌ پێژه‌ی (۱,۵٪) له‌ هه‌مان ماوه‌دا.^۲

۱- پێگه‌ی زاگرۆس.

۲- پێگه‌ی زاگرۆس.

چواردەيەم: موسلمانەکان لە پښت کە مېوونەوهی تاوان لە هۆلەندا :

لە ناوهرپاستی سەدهی راپوردووه کۆچکەرە موسلمانەکان تاک تاک و کۆمەڵ کۆمەڵ بەرەو ولاتانی ئەوروپی کۆچیان کردوو کە نەمە وردە وردە بۆتە هۆی دروستکردنی دیاردەیهکی ئیسلامی لە پۆژناوا.

هۆلەنده یه کێک بووه له ولاته داگیرکەرەکانی سەدهکانی راپوردوو کە بە درێژای سی سەده دەوری بووه له داگیرکردنی هەندێ له ولاتانی ئیسلامی، بەلام له گەڵ دەرکەوتنی نەستیرەي ولاتانی دیکە بە تاییەت دواي جیهانی دووهم ئیتر دەستی کیشاوتەوهو بۆتە ولاتیکی فرە پەگەزو فرە نایین کە هەموو کەسیک مافی ژبانی تیا نەبینیتەوه، ئەمەش بۆتە هۆی ئەوهی کە زۆریک له کۆچکەرەکان پووی تی بکەن و ببیتە جیتی حەوانەوهو کارکردنیا.

نەمڕۆ یه کێک له گرتە گەورەکانی پۆژناوا بە گشتی بریتی یه له زۆری تاوان بە گشت جۆرەکانیەوه، تاوانی کوشتن یان زۆریکردنی جنسی یان لێدان و داپلۆسینی ژن له لایەن مێردەوه، بە شیوەیهک کە هەندێ له کۆمەڵگەکانی پۆژناوا بۆ نمونە ئەمریکا بۆتە کۆمەڵگەي تاوانکردن و له شهوورپۆژیکدا سەدها تاوانی جۆر بە جۆر پوونەدات، ئەمە له گەڵ ئەو رێکوپێکی و توندوتۆڵیەي یاسا کە هەیهو پولیس هەمیشە له خزمەتی کۆمەڵگەکەدا یه.

له سەدهی راپردودا پولیسی هەندێ له ویلایەتەکانی ئەمریکا نامۆژگارکاره موسلمانەکانیان دەبرده گرتوخانەکان تاكو نامۆژگاری ئەوانه بکەن کە هەمیشە خەریکی تاوان بوون و جار له دواي جار نەگیرین له بەر تاوان، تاكو واز بێنن و بگهڕێنەوهو، ئەم ئەزمونە تا رادهیهک کاری خۆی کرد و خەلکیکی زۆری له تاوان گیرایهوه .

هۆلەندهش هەستی بەوه کردوو کە هەستی نایینی و بیروباوهری نایینی دەوری بەرچاوی هەیه له کەم کردنەوهي تاوان و واز لێهێنانی، له بەر ئەوه یارمەتی دەوری مزگەوت و شۆڕنانی تر نەدات بۆ زāl بوون بە سەر گرتی تاوان له شاو کۆمەڵدا. پێگهی (الاسلام الیوم) چاوپێکەوتنیکی له گەڵ بەرپۆهەری بنکەي پۆشنیری کۆمەڵایەتی له شاری پوتردام له هۆلەنده کردوو، کە له چەند خاڵیکی کورتدا باسی دەکەین:

١- ژمارەي دانیشتوانی هۆلەنده نزیکەي (١٥) ملیۆنەو پێژەي موسلمانان ١٠% یه .

۲- ھۆلەندە بە کۆمەلگەيەکی نازاد دانەرنیٹ بە تایبەت شارەکانی و پەيوەندیەکی زۆر لاوازیان بە ناینەوہ ھەيە، تەنھا ۲۲٪ ئی ئەوانەي ژن دینن ئەچنە کەنيسەو ژنەکانیان مارە دەکەن، ئەوانەش سەردانی کەنيسە ئەکەن چەند کەسێکی کەم و پێرو پەککەوتەن.

۳- بە پێی سەرژمێری کە لە بنکەي نەتەوہی سەرژمێری ھۆلەندیەوہ دەرچووہ لە سالی (۲۰۰۳) ژمارەي مۆسولمانەکان لە ھۆلەندە يەک ملیۆن دەيیت .

۴- ئەوانەي کە مۆسولمانبوون لە خەلکی ھۆلەندە نزیکەي (۱۰) ھەزارن کە ۶۵٪ نافەرەتن و ۳۵٪ لە پیاوانن .

۵- گەلی ھۆلەندە بە دلقراوانی و وەرگرەتی رای بەرامبەر ناسراوہ گەلێکی پەرگەز پەرست نیە لە لایەني ناینەوہ و کراوہ فرە پەرگەزە .

۶- لە ھۆلەندە (۴۰۰) مەزگەوت و (۳۶) قوتابخانەي سەرەتایی ھەيە بۆ مۆسولمانەکان کە یارمەتی لە حکومەتەوہ وەرەگرن و یاساین.

۷- لە ئەنجامی بلایونەوہي تاوان و خراپەکاریەکی زۆردا لە کۆمەلگەي ھۆلەندیادا، حکومەت یارمەتی پێکخراوہ ناینەکان ئەدات وەک مەزگەوت و شوێنەکانی تر تاکو بتوانن زال بن بە سەر دیاردەي بلایونەوہي تاوان لە ناو کۆمەلگەي ھۆلەندیادا.^۱

پازدەيەم: مۆسولمانان دەبنە زۆرینە لە ئەوروپا لە کۆتایی سەدەي بیست و یەکدا:

نایینی ئیسلام ئەو بەرنامەيەيە کە مەزۆفایەتی پزگار کرد لە تاریکیەوہ بەرەو پووناکی و، ئیسلام تاکە بەرنامەيە کە گونجاوہ بۆ ھەموو سەردەم و کاتێک چونکە وەلامی ھەموو پرسیاریکی لایەو، چارەسەري ھەموو کێشە وگرفتە کۆمەلایەتیەکان، سیاسییەکان، نابووریەکان... ھتد، لای دەست دەکەوێت و، لەگەڵ کاریکەردنیدا مەزۆفایەتی بەرەو نارامی دەبات، ئەگەر چاویکیش بە میژووی ئیسلامدا بھشیین ئەو راستیەمان بۆ پوون دەبێتەوہ، بۆیە دەبینین پۆژ بە پۆژ خەلکی لە ھەموو شوێنیکی سەرزەوی یەوہ بەرەو ئیسلام دین، ئەوہتا چەندەھا زانا و پەسپۆر لە ولاتانی ئەوروپا و ئەمەریکا لەسەر پۆل و کاریگەري ئیسلام و مۆسولمانان دەنووسن و قسە دەکەن، ھەفتەي پابردوو (بەرنارد لويس) کەکەسێکی شارەزاو

۱- پێگەي زاگرویس.

پسپوړه له کاروباری پوځه لاتې ناوهر استدا دوپاتی کرده وړه پايگه ياند که نه وروپا له کوتايی سده دی بیست و یه کدا ریڼه ی موسلمانان دهنه زورینه تیایدا، نه مهش له سهر بنچینه ی نه و دیو کراسیه ی که له نه وروپا دا هیه ..

(برنارد لويس) ماموستا یه له زانکوی (برنستون) و خاوهنی چنده ها کتیب و نو سراه دهر باره ی پوځه لاتې ناوهر است، له چاوپیکه وتنی کدا له گهل پوځنامه ی (یقیلی) نه لمانی دا ده لیت نه وروپا ده بیت به به شیک له مغربی عهره ی و، من یه که ده نگم له گهل نه و هواله ی له ده زگای هوالی سعودی دا (وابن) بلاو کرایه و، که تیایدا چهند هؤکاریک دیاریده کهن که وا کؤمه لگای نه وروپا به ره و کؤمه لگه یه کی موسلمان ده بات، له وانه ش:

۱- هؤکاری کؤچکردنی لاوان له ولاتانی نیسلا مییه و به ره و نه وروپا که نیستاش پوځ به پوځ روو له زیاد بوونه، نه مهش ده بیت هؤی سر ههلدانی رابوونیکی نیسلا می به هیز و پته و له نه وروپا و، تیکه لاوبوونی به کؤمه لگای نه وروپی له هه موو روانگه کانی ژیانوه که ده توانن کاریگه ری ته واد دروست بکه ن له ماویه کی کورتدا له داهاتووداو، ههروه ها کردنه وه ی چنده ها بنکه و ریکه خراوی نیسلا می و له هه مووشیان گرنگر نه و ژماره به رچاوانه یه له مزگهوت که له هه موو شارو شاروچکه یه کی نه وروپی دا بلاو بوته وه، که ده وریکی بالایان هیه له بلاو کردنه وه ی نیسلا مدا.

۲- نه وروپه کان له ناستیکی درهنگی ته مه نیاندا خیزان پیکه وه ده نین و، کاتیکیش که خیزان پیکه وه ده نین ژماره یه کی که مندالیان ده بیت، به لام به پیچه وانه وه موسلمانان له نه وروپا له ته مه نی لاوتی دا خیزان پیکه وه ده نین و ژماره یه کی زورتر مندالیان ده بیت.

۳- له تازه ترین توپوینوه شدا که ناماده کراوه، ناماژه بؤ نه وه کراوه که دوا ی (۱۰) سالی تر ریڼه ی خانه نشینان له ریزی نه وروپه کاند زور زیاد ده کات و نه وانه ی شوتینان ده گرنه وه و پؤسته کانیان پرده کهنه وه بریتین له موسلمانان کان و ها ولاتیانی ولاتی سیته م، نه مهش واته موسلمانان ده چنه ناوجه رگه ی هاوکیشه نابوریه کانی نه وروپا وه، که نه وروپاش پیی وایه که ناسایشی نابوری ههروه کو ناسایشه سیاسیه کی وایه.

ههروه‌ها (لویی) له چاروپێکهوتنه رۆژنامه‌وانیه‌که‌یدا ده‌لێت: واپشبینی ده‌کریت وه به‌پێ ئەو راستیانه‌ی که ئێستا ده‌بینرێت نه‌روویا ده‌بیته نه‌روویا‌یه‌کی موسلمان که زۆریه‌ی دانیش‌توانه‌کی موسلمان ده‌بن له‌ کۆتایی سه‌ده‌ی بیستویه‌کدا.^۱

دواوته‌ی ئەم به‌شه:

هه‌ندێ لێکۆڵینه‌وه‌ی تازه‌ که‌ له‌ سه‌ر هه‌ندێ که‌سی خۆیه‌خشی نه‌نجام دراوه‌ له‌ وڵاته‌ یه‌که‌گرتوه‌کانی نه‌مه‌ریکا، ده‌ری خستوه‌ که‌ گوێگرتن له‌ قورئانی پیرۆز ده‌بیته‌ هۆی گۆڕانکاری فسیۆلۆجی و خۆنه‌ویست له‌ مرۆڤدا. یارمه‌تیده‌ره‌ له‌ هێمن کردنه‌وه‌ی باری تێکه‌چونی ده‌روونی و، لێکۆڵه‌ره‌وه‌کان ده‌ریان خستوه‌ که‌ گوێگرتن له‌ قورئان نارام که‌ره‌وه‌ی له‌ ۹۷% ئەو حاڵه‌تانه‌یه‌ که‌ تاقیکردنه‌وه‌کانیان له‌ سه‌ر نه‌نجام داوه‌ و بۆته‌ هۆی هێمن کردنه‌وه‌ی باری ده‌روونی ئەو خۆیه‌خشانه‌ی که‌ تاقیکردنه‌وه‌کانیان له‌ سه‌ر نه‌نجام دراوه‌ له‌ کاتێکدا که‌سیان زمانی عه‌ره‌بی نازانن و، تاقیکردنه‌وه‌کان ده‌ریان خستوه‌ له‌ کاتی گوێگرتنی قورئاندا پله‌ی پێوه‌ری نه‌خشه‌ی میتشکیان له‌ خێرای (۱۲-۱۳) له‌ خوله‌کێکدا دابه‌زیوه‌ بۆ پله‌ی هێواشی (۸-۱۰) که‌ نه‌مه‌یان حاڵه‌تی ئازامی ته‌واوی ده‌روونه‌و، لێکۆڵه‌ره‌وه‌کان تێبینی نه‌مه‌یان کردوه‌ ئەو خۆیه‌خشانه‌ی که‌ زمانی عه‌ره‌بی نازانن له‌ کاتی گوێگرتن له‌ قورئان هه‌ستیان به‌ نارامیه‌کی قول کردوه‌ که‌ نه‌مه‌ش یه‌کێکه‌ له‌ موعجیزه‌کانی قورئان هه‌روه‌ک پێغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رموێت: ما اجتمع قوم في بيت من بيوت الله يتلون كتاب الله ويتدارسونه بينهم إلا نزلت عليهم السكينة وغشيتهم الرحمة وحفتهم الملائكة وذكرهم الله فيمن عنده^۲.

خوای گه‌موره‌ به‌م قورئانه‌ پێغه‌مبه‌ری پایه‌سه‌رزکرد **﴿وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ﴾** الشرح: ٤، هه‌رکه‌شیش شوێنکه‌وته‌ی قورئان بێت به‌ هه‌مان شێوه‌ پایه‌سه‌رز ده‌بیته‌ **﴿وَأَنَّهُ لَذِكْرُ لَكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُنْكَلُونَ﴾** الزحرف: ۴۴، پێغه‌مبه‌ریش ﷺ ده‌فه‌رموێت: (ان الله تعالى ليرفع بهذا القرآن اقواما ويضع به آخرين) ابن حبان عن عمر، هه‌رکه‌شیش بانگه‌وازی بۆ بکات باشترین

۱- پێگهی زاگروسی.

۲- رواه مسلم.

کرده ده کات بۆ دنیاو قیامهتی ﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ

إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ مکت: ۳۳.. کهاته با هملبدیهین بانگخوازین وههرچیمان بۆ ده کریت

بیکهین لهم بواره دا و چاو له هیممهت بهرزان بکهین تاله گهل نهواندا حهشر بکریین..

بانگخوازیک له دهروازی شاری (میونخ)ی نهلمانی لهوحیهکی گهوره دهبینیت

نوسراوه (تۆ نازانیت تایه ی یوکوهوما چ تایهیه که)، نهویش له لایهوه لهوحیهکی گهوره ی دانا

که لهسهری نووسرابوو (تۆ نازانی نیسلام چ ناینیکه، نه گهر دهتهویت شاره زابیت بهم غهری

تهلهفونانه په یوهندیان پیوه بکه)..

خه لکیکی زۆری نهلمانی په یوهندیان پیوه کردو نهویش وهلامی گشت پرسیاره کانیانی

دانوهو لهسهر دهستی لهسایتیکدا ههزار نهلمانی ژن و پیاو مسولمانبوون.. تنجا بههول و

کۆشی ههموان مزگوتیک و بنکهیهکی نیسلامیان کردهوه که بهردهوام ده رگای لهسهر پشت

بیته بۆ هیدایهتی خه لکی..

بانگخوازیکیش له هۆلهندا ههرکات بوازی بپوایه سواری شه مهنده فهر دهبوو تنجا

ههرکه سیکی بهدی بکردهیه که بهتهنها دانیشتوهو به که لکی نهوه دیت نیسلام وهرگریته

دهچوه لایهوهو باسی نیسلامی بۆ ده کردو لهوسهریش که ده گهراپهوه به ههمان شیوه دهچوه

لای که سیکی تروه، بهم ریگایهش چهندهها کهسی مسولمان کرد..

بانگخوازیکیش تریش له ولاتیکی کهنداو که خه لکی بیانی زۆری لییه، به چند زمانی

وهک نینگلیزی و ربهنگلادیشی و یابانی و چینی لهسهر لهوحیهک که دانه نریت له بهردهم جامی

نوتومبیلدا بۆ گهرما له کاتی وهستاندا نووسیبهوی: نه گهر دهتهویت فیری نیسلام بییت

په یوهندیان پیوه بکه، بهمهش که دهاتهوه چهنده کهس بیویستایه لیتی کۆده بوونهوه و نه مهش

سندوقی نوتومبیلکهی بۆ ده کردنهوه که چهندهها کتیبی تیابوو بهو زمانانه و ده یخسته

بهردهستیان، چ کتیبیکت دهویت بیبه، که نه مهش زۆر جار دهبووه مایه ی هیدایهتیان.

به کورتی و به کوردی ههرچیت بۆ ده کریت بۆ دینی خوا بیکه نه مپۆ دنیاهو سبهینیش

مه حهشر، تهنها خوا ده زانیت که ی و له کو ی تمواو ده بین، ناشکرایه ههموشمان مردنیک

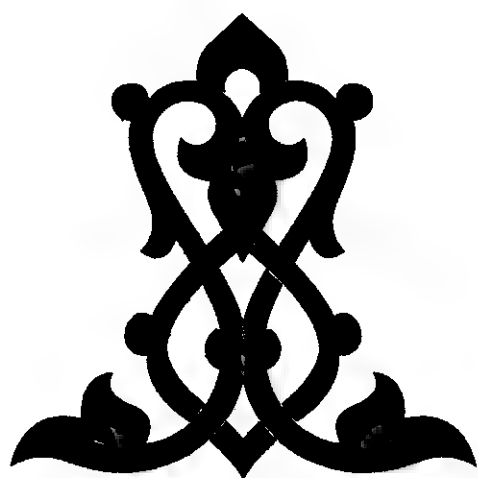
قهرزارین..

باشه له فەرمووده دا نه هاتوو ههركهس زانستىكى لايىت و بيشارىتهوه و نه يگهيه نييت،
 خوا له قيامهتدا لغاوى ناگرين ده كاته ده مى، باشه له فەرمووده دا نه هاتوو كه له قيامهتدا
 خواى پروهردگار گلهيى له بندهى خوئ ده كات و ده فەرمويت: يا عبدي استسقيتك فلم
 تسقي؟ نهى بندهى من داواى ناوم ليكردى و نه تدامى؟ نه و يش ده لىت: پروهردگار كهى تو
 پيويستت به ناو بووه تا من بنده مى؟ پروهردگارش ده فەرمويت: فلان عبدم داواى ناوى
 ليكردى و نه تدايه نه گهر بتدايه تى نيستا لاي من ده ستت ده كه وت هوه و ده كو دايىتت به من
 وابوو!

باشه نه گهر كه سيك تينوى نيمان و باوه پيىت كه دنياو قيامهتى وه ستاوه ته سه رى و
 فرياي نه كه وين، نه بى خواى پروهردگار چهند سه رزه نشتان بكات؟

به لى با هه رده م له يادمان يىت كه بووغان به هوى هيدايه تى كه سيك به هيندهى دنياو
 هه رچى تيايه خيرمان ده ست ده كه وىت ﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا
 وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ نك: ۳۳.. به تاييبت له م سه رده مه دا كه دوژمنان به هه موو
 شيوه يه كه خه ريكن خه لكى له رپى راست دوور بخه نه وه.. شه و تا سه روكى نه مريكى نيكسژن
 له په راوه كه يدا (نصر بلا حرب) دا ده لىت (گيژه لويه كى نيمانى له روزه له لات هوه هه ليكردووه،
 نه گهر نه توانين رپى لي بگرين هه ولده ده ين رپه وه كهى بگوپين) بويه ده بيت هوشيارين و نه كه وينه
 داوى دوژمنانه وه بهر چا وروون بين له بانگه وازه كه ماندا و كوژنه ده ين.. هه رشادين .





پیشہ کی:

سویاس و ستایش بڑخوای پھرورہ گاری جیہان و درودو سہ لامیش لہ سہر گیانی
سہرداری پیغہ مہبران و یارویا و ہران و شونکہ و توان..

ہاتن بہرہ و نیسلام، ہاتنہ بہرہ و دوا بہرنامہ ی خواہی بڑ مرؤ قایہ تی، کہ تہ و اوترین
و پاسترین بہرنامہ ی و، نہ و پیبازہ یہ کہ خوا رازی لہ سہرہ پہیرہ و پراگرامی نادرہ میزاد بیت
ہتا رژی قیامت ﴿ اَلْیَوْمَ اَکَلْتُ لَکُمْ دِیْنَکُمْ وَ اَتَمَمْتُ عَلَیْکُمْ نِعْمَتِی وَ رَضِیْتُ لَکُمُ الْاِسْلَامَ
دِیْنًا ﴾ المائدہ: ۳.

بہ لئی.. قورنن گہورہ ترین نیعمہ تی خواہ کہ بہ خشییوہ تی بہ مرؤ چونکہ نارامی
و ناسوودہ یی دنیا و قیامہ تی بڑ دینئی.. ﴿ وَ مَنْ اَعْرَضَ عَنْ ذِکْرِیْ فَاِنَّ لَہٗ مَعِیَۃً ضَنْکًا
وَ تَحْشُرُہٗ یَوْمَ الْفِیْئَمَہٗ اَعْمٰی ﴾ طہ: ۱۲۴. ﴿ اَلَا بِذِکْرِ اللّٰہِ تَطْمِیْنُ الْقُلُوْبُ ﴾ الرعد: ۲۸.
ہر کہ سہ بہ ویزدانہ و سہیری بارو گوزہ رانی خہ لکی نہم سہرہ مہ بکات بہ ناشکرا
دہ بینیت دور لہ خواہی یانی چی؟! نہ و ہتا نہ خوشییہ زایہ ندییہ کان و ہک نایدزو نہ وانی تر
بہ ملیونہا مرؤ لہ ناو دہ بن و تاوان و کوشتن و برین و دہست درژی کردنہ سہرناموسی
نافرہ تان و چہ و ساندنہ و ی گہ لان و سوو خوردن بہ ملیونہا ی تری دامو و سہرگردان کردوہ.
کیشمہ کیشی نیوان ہق و ناہ قیش بہرہ و امہ و دوژمنان لینا گہ پین کہ پرواداران ہروا
دانیشن و، خہ لکی بہ خواہیشتی خویان دوا ی ہق و راستی بکہون، شہو و رؤژ لہ ہہ و لدان و
بہرہ و ام پیلان دادہ نین ﴿ بَلْ مَكْرُ الْاِیْلِ وَالنَّهَارِ لِذٰ تَاْمُرُوْنَ اَنْ تُکْفَرَ بِاللّٰہِ وَ یَجْعَلَ لَہٗ
اَنْدَادًا ﴾ سبأ: ۳۳.

لہ کڑبونہ و یہ کدا باس لہ و کرا کہ عہہ بروخینن، یہ کن لہ نہ جبارہ کانی جوولہ کہ کہ
ناوی (شاحوم مینان) و تی: (من و ہک نیرہ بیر نا کہ مہ و ہ (کہ عہہ) ی پەرستگای موسلمانان
بروخینن، چونکہ نہ و زیاتر رقیان ہلہ دستینئی و ہست و ہنشیان دہ ہہ ژینئی، بہ لام نہ توانین
وایان لیبکہین کہ پیروزی کہ عہہ یان لانہ ہیلین و و ہک بینایہ کی بہرہ ی گہ لہ پوری بابوایپران
سہیری بکہن و، ہرہ و ہا وایان لیبکہین کہ لہ گہ لماندا روو بکہنہ (قبس الاقداس) لہ شاری
قودس).

موسلمانان لاواز و ژیردهستن چونکه لهم کیشمه کیشده دهستیان له بهرنامه کهمی خرا بهرداوه و دوی بهرنامه کانی پوژه لآت و پوژناوا کهوتوون، له کاتیکدا گاوره کان سالانه سیسه د ملیار دۆلار کۆده که نهوه بۆ به گاورکردن و جوله که کانیش تابتوانن پابهندی بیروباوه پری خۆیانن.

کاتیک (بیگن) هاته میصر بۆ به شداریکردن له ناشتنی (سادات) دا، له (منصه) کهوه بۆ (نوتیل) کهمی کهسی کیلۆ مه تربوو رازی نه بوو سواری نۆتۆمییل بیت و، وتی: نه مپۆ پوژی شه مەیه و له پوژی شه ماندا نینه سواری نۆتۆمییل نابین، چه ند تکاو رچایان لیکرد سوودی نه بوو، وتی: نه گهر وانه بیت ده گهر پیمه وه، نه مهش ئیجراجه کی زۆری بۆ حکومه تی میسری دروستکرد که ناچاربوو لهو پتگا دورودریژه دا پۆلیس و ناسایش بلاویکاته وه بۆ پاراستنی ناویراو. نه مه بینجه له وهی له (کنسیت) تهورات ناخوینتی تا (کلاوه) ره شه که نه کاته سه ری.^۱ نهوان ناوا پابهندن به خورافیات و جهاله تی خۆیانمه و، ناوا خۆشیان پیشان ده دهن، جانه وه چارناکرئ مه گهر به عه قیده و بیروباوه پتکی وه ک نیسلام که پرواداران به چاکی پابهندی بن.

له م بهرگی دووه مهی به ره و نیسلام به ناوی (ناسووده یی) باس له پیلانی دوژمنان و گهره یی نیسلام وه اتنی خه لکی به ره و نیسلام ده کهین که هیوادارین جۆی سوودو په زامه ندی هه موولایه ک بیت.

حالی ئومه ت :

دکتۆر عبدالله النفیسی که پیاوئکی سیاسه ته داری کوهیتی به له وتاریکیدا له ژیر ناویشانی (أي مستقبل للأمة في زمن الاحتكارات) دا ده لیت: نیزامی ده ولی به لای منه وه دوو نه لقه یه، یه که میان ناوی نه نیم ولاتانی مه رکز (دول المركز) که نه مه ریکا و نه وروپای رۆژناوایه و، نه لقه ی دووه میشیان که فراوانتره ناوی ده نیم ولاتانی ده ورویه ر (دول الأطراف) که هه موو ولاتانی تر ده گریته وه بینجه له نه مه ریکا و نه وروپای رۆژناوا.. جا ولاتانی مه رکز (نه مریکا و نه وروپا) به چوار هۆکار ده ستیان گرتوه به سه ر باقی ولاتانی تر دا:

۱- مرقع العوده الاسلامی: ۲۷/۳/۲۰۰۶.

يەكەم: قۇرخ كىردى ھەموو تەكنىكى سەربازى بۇخۇيان:

ئەمىرىكاو ئەوروپاى رۇژناوا نەھەقەيان داوۋە بۇخۇيان كەپىشەسازى چەك و تەقەمەنى بەھەموو جۇرەكانىيەو قۇرخ بىكەن بۇخۇيان و، قەدەغەيە ولاتانى تر يىجگە لەخۇيان دەست بىخەنە نەپىشەسازىيە گىرنگەوۋە.

ئەمىرىكا و ئەوروپا شىپىزەبوون كاتىك نىجىم الدىن ئەرىكان وەزىرى پىشەسازى بوو لەتورىكا، بەتايىبەت كاتىك ناويراوا داواى لە نەغومەنى وەزىران كىرد كە دەست بىكرىت بەدروستكىردنى فىشەك وگوللە تۇپ واتە (زەخىرەى چەك) بۇ سوپاى توركى، بەھەموويان كەوتتە فشارخستتە سەرحكومەتى توركى و بە پىلاننىك ئىنقىلابىتىكى سەربازيان بەسەر نىجىم الدىن ئەرىكەكاندا كىردو لەبەندىخانە توندىيان كىرد، ئەمە لەبەر ئەوۋى كە ئەرىكەكان تەنھا بىرى لەو بوارە كىردەوۋە و بەمەترسىيان زانى لەسەرخۇيان.

چەك و تەقەمەنى، دروستكىردنى، فروشتىنى، بلاو كىردنەوۋەى، بەخشىنى، نەبەخشىن و قەدەغە كىردنى ئەبىت بەدەست ئەمىرىكاو ئەوروپاى رۇژناوا بىت و سەرجەم ولاتانى تىرىش لەسەريانە ئەو چەك و تەقەمەنى يە سەرف بىكەن.

دىيارە ئەوۋى تەھكەكوم بەچەك و تەقەمەنى بىكات، ھەرنەوۋە تەھكەكوم بەجەنگ دەكات و ھەرنەوۋىشە تەھكەكوم بەنەنجامى جەنگ و كاتى بەرپابوون و وەستانى دەكات.

ھەرلىرەشەوۋەيە كە پىيان داوۋە بەھكومەتى ئىسرائىل چەكى ئەتۆمى ھەبىت و ھەرۋەك دەلئىن (۲۵۰) كىلاوۋى ئەتۆمى ھەيە لە مەفاعىلى دىمونا لە بىبابانى نەقەب و، رىئادەن ولاتانى ئىسلامى ھىچيان ھەي، تاھەردەم ئىسرائىل زال بىت بەسەر عالمى ئىسلامىدا.

مىن وانا زانم جولەكە دەستى كىشايىت بەسەر ئەمىرىكاو رۇژناوادا، شەو ئەوۋەندە مەزىن نىيە بتوانى كارى واپكات، بەلكو بەلاى مەنەوۋە جولەكە عەساي دەستى ئەمىرىكايەو ھەركاتى بىيەوۋى عەرەبى پى سەرشكىن ئەكاو ئەگەر سنورى سورىان بەزاند تەمىيان دەكات.

دەست گىرتن بەسەر تەكنىكى سەربازى دا مايەى سەيتەرە كىردەن، ولاتانى ئىمە والايە لەبەردەم دوژمىناندا، ھەركاتىك بىيانەوۋى تازەترىن چەك بەسەرمانا تاقى دەكەنەوۋە..

لەسالى (۱۹۷۵) دا كاتىك ولاتى عەرەبى سەئودى و دەوۋلەتى ئىماراتى عەرەبى وىستىيان نەوت نەدەن بە ئەمىرىكا لەزەمانى (فىصل كورى عبدالعزىز) دا، ئەمىرىكا ھەرەشەى لە ولاتانى

که‌نداو کرد، که نه‌گهر وابه‌که‌ن نه‌وا شریتی نه‌وت له‌ کوه‌یته‌وه تا سه‌لته‌نه‌ی عومان ده‌گریته، وه نه‌مه‌شی خسته به‌رده‌ست کۆنگریسی نه‌میریکی و، نیستاش نه‌و پلانه بلاوکراوه‌ته‌وه و هه‌رک‌ه‌س بیه‌وێ ده‌توانی بیخوینیته‌وه.

دوای هینان و بردن و راگۆزپه‌وه کۆنگریسی نه‌میریکی وتی: پتیوست به‌ داگیر کردنی سه‌ریازی ناکات، چونکه نه‌و ولاتانه به‌نرخه‌ی گونجاو نه‌وت نه‌ده‌ن به‌ نه‌وروپا و نه‌میریکی پۆژناوا..

به‌لا نه‌میریکا و نه‌وروپا له‌پێی حیلێی نه‌تله‌سی‌یه‌وه که لیژنه‌ی تایبته و شاره‌زای زۆری هه‌یه‌ چاودێری نه‌و ولاتانه‌ی تر ده‌کات که نه‌بهنه‌ خواهنی ته‌کنیکی سه‌ریازی و هه‌رده‌م له‌دواوه بن له‌و بواره‌دا..

دووهم: ده‌ست‌گرتن به‌سه‌ر مه‌وادێ نه‌وه‌لی و خامدا:

۱- ده‌ست‌گرتن به‌سه‌ر نه‌وت دا:

ولاتانی مه‌رک‌ه‌ز (نه‌میریکا و ولاتانی نه‌وروپای پۆژناوا)، ده‌یان‌ه‌وێت هه‌موو کینگه‌کانی نه‌وت و بیره نه‌وته‌کان له‌ژێر ده‌سه‌لاتی خوێاندا بێت، دیاره عیراقیش له‌پێش هه‌مانه‌وه‌یه، خۆنهم جه‌نگه‌ی دوایی ته‌نها بۆ لا‌بردنی (سه‌ددام)ی دیکتاتۆر نه‌بوو، له‌به‌ر چاوی کالی عیراقیه‌کانیش نه‌بووکه نه‌میریکا هه‌زاران سه‌ریازی خۆی به‌کوشت دا، به‌لکو بۆ ده‌ست‌گرتنه به‌سه‌ر نه‌وت‌دا، له‌ ده‌رهینان و گواسته‌نه‌وه و فرۆشتن و نرخ داناندا..

نهم ولاتانه‌ی خۆمان راسته نه‌وت به‌ره‌م دێنن به‌لام تانیستا بۆیان نییه که شتی باره‌هلگری نه‌وتیان هه‌بێ، بۆیان نییه سوود له‌و نه‌وت گواسته‌نه‌وه‌یه وه‌رگرن، هه‌موو نه‌وانه (ده‌رهینان، گواسته‌نه‌وه، فرۆشتن، نرخ) به‌ده‌ست جه‌وت کۆمپانیای پۆژناواوه‌ن و ده‌ستیان گرتوه به‌سه‌ر نه‌وتی سه‌رووی نه‌فریقیاو عیراق و نیوه دورگه‌ی عه‌ره‌ب دا..

که‌واته تا نیستا نه‌و نه‌وته به‌کار دێت بۆ به‌رژه‌وه‌ندی نابوری ولاتانی مه‌رک‌ه‌زو، به‌کارنایه‌ت بۆ ته‌غیبه و به‌ره‌و پێشچوونی ولاتانی خواهن نه‌وت، نه‌وت نه‌مپۆ ته‌نها بۆ ده‌سته‌که‌وتنی ووزه نییه، به‌لکو بۆ (نفوذ) و ده‌سه‌لاتی نیو ده‌وله‌تییه.

پیشه‌سازی چین دیوه‌زمه‌یه بۆ نه‌میریکا و، پتیوستی به‌نه‌وتی زیاتره له‌ عیراق و که‌نداوا، به‌لام چونکه نه‌میریکا ده‌ستی گرتوه به‌سه‌ر ناوچه‌که‌دا، نه‌وا ده‌ست ده‌کیشیته

پەيوەندى نىئون چىن و ولاتانى نەوتەو، بەمەش تەوق دەكاتە گەردنى تەغىەوپىشەسازى چىنەو. ھەر لەبەر نەوشە كە نەمىرىكا بەورىيى و دوودلىەو لەگەل كىشەى كۆريى باكوردا مامەلە دەكات، لەترسى نەوى نەك ولاتى چىن بىتە سەرخەت و ھاوكارى كۆريى باكور بكات و ھەردووكيان بەھىز بن، نەمىرىكا دەيەوئىت (چىن) سەرقال بكات بەجۆرىك كە نەبىتە مونافىسى.

ھەروەھا (يابانىش) ھەمان مەسەلەيەو نەوئىش پىئويستى بەنەوتەو نەوئەندە مەوادى نەوئەلى و خاماتى نىيە مونافەسەى ولاتانى تىركات، ھەرچەندە دەستى كارکردنى زۆرە وتەكنىكى پىشكەوتووە... يابان پىئويستى زۆرى بەنەوتە و نەوتىش لەژىر دەستى نەمەرىكا و نەوروپاى خۆرئارا دا يە لەجىھاندا.

نەوروپاى خۆرئاراش پىئويستى زۆرى بەنەوت ھەيە بۆ بەرەو پىشچوون و تەغىە، نەمەرىكاش نەوئەندە پى بەوان نەدات كە لە بەرژەوئەندى ھاوسەنگى نىستراتىجى خۆى و نەوروپادا بىت و، نەبى نەوش بزانين كە جىاوازى گەورەو راجىيى زۆر ھەيە لەنىوان نەمەرىكاو نەوروپادا.

كىسئەجەرىش كە نەندازيارى سياستى دەرەوى نەمەرىكايە زۆرى لەم بارەيەوە نوسىو، بەتايبەت پەراوہ گەورەكەى (الشراكة المضطربة)، كەباس لەجىاوازى نىوان نەمەرىكا و نەوروپا دەكات.

تائىستا نەوروپا ناتوانى پىياوانى ئاسايشى تەواو دابىن بكات بۆ پاراستنى شارە سەرەكى يەكانى و ھەزەئىكى شىپرزو شىئاوايان ھەيە و تا ئىستا لەژىر سىبەر و بالى نەمەرىكەكاندا دەژين و نەترسن بەن بە نەمەرىكادا، حىلفى نەتەلەسىش وا لە ژىر نىرا دەى نەمەرىكادا.

۲- دەست گرتن بەسەر گەنم دا:

كىسئەجەر لەسالى (۱۹۷۵) دا سەرى دا لەنىوہ دورگەى عەرەب و، لەباسەكانياندا چوونە سەر مەسەلەى چاندى گەنم لە ولاتى سەودىيەدا، بە بىزارىيەوە پرسى: گەنم بۆ دەچىتن؟ نىمە دەتوانين گەفتان بۆ بەئىننە ميناى جدە بەنرخىكى كەمتر لەوہى كەلای ئىوہ تى دەچىت، ئىتر بۆچىتانە؟ پىيان وت: مەلىك فەيسەل كۆرى عبدالعزىز دەيەوئىت نىكتىفاى زاتى خۆراك بكات لە سەودىيەدا، زەوى باشمان ھەيە بۆ نەو مەبەستەو بەچاكى دەزانين سوودى لىوہەرگىن.

نەمەریکا لەمە بېزار بوو، کیستنجەر لە فرۆکه‌خانه‌ی ریاچ کۆنگره‌یه‌کی پۆژنامەوانی گرت و بەزمانێکی هەپه‌شه نامیز وتی: (چیتان نه‌وئ بیکەن لە نیوه دوورگه‌ی عه‌ره‌بدا، دواپۆژ بۆتان ده‌رده‌که‌وێت که ناتوانن نه‌وت بخۆنه‌وه)، مه‌به‌ست نه‌وه‌بوو نه‌گه‌ر رازی نه‌بن ده‌ست بگه‌ڕین به‌سه‌ر نه‌وت و گه‌م دا دواپۆژ واتان لێده‌که‌مین په‌شیمان بینه‌وه... به‌لێ... به‌ده‌ست گرتن به‌سه‌ر نه‌وت دا ده‌ستیان گرتوه به‌سه‌ر ته‌غیه‌دا و، به‌ده‌ست گرتن به‌سه‌ر گه‌م دا ده‌ستیان گرتوه به‌سه‌ر گه‌ده‌ی خه‌لکیداو که‌ی بیانه‌وئ برسیان ده‌که‌ن.

هۆکاری سێ‌یه‌م:

شه‌رعه‌تی ده‌ولی: که نه‌مپۆژ لە نه‌ته‌وه یه‌که‌گرتوه‌کاندا خۆی ده‌بینێته‌وه، ولاتانی مه‌رکه‌ز (نەمەریکا و نه‌وروپای خۆرشاوا) نه‌ته‌وه یه‌که‌گرتوه‌کان وه‌ک ناله‌تیک یان قه‌لغانێکی یاسای نیو ده‌وله‌تی به‌کارده‌هێنن به‌رامبه‌ر به‌جیهان، نه‌وان ده‌ستیان گرتوه به‌سه‌ر مه‌جلیسی نه‌من داو هه‌قی (فیتۆ)یان هه‌یه، که‌ی ویستیان بریار ده‌ده‌ن که نه‌م ده‌وله‌ته‌ له‌یاسا ده‌رچوه‌، نه‌م ده‌سه‌لاته‌ دیکتاتۆره‌ و، نه‌م ولات و ده‌سه‌لاته‌ ری‌نه‌دری بیه‌نی و، نه‌م ولات و ده‌سه‌لاته‌ش نابێ بیه‌نی.

نه‌م ده‌ست به‌سه‌را گرتنه‌ش لە دانانه‌وه‌ی (بطرس غالی)دا ده‌رکه‌وت که له به‌رژه‌وه‌ندی ولاتانی ترو فه‌ره‌نسادا بوو که بیه‌نی و له به‌رژه‌وه‌ندی نەمەریکا و نه‌وروپادا نه‌بوو، بۆیه فشاری زۆریان دروستکردو کوفی نه‌نایان دانا بۆ هێنانه‌دی به‌رژه‌وه‌ندیه‌کانیان.

هۆکاری چواره‌م: عه‌وله‌مه‌ی ثقافه و ڤاگه‌یاندن :

نەمەریکا و نه‌وروپای پۆژناوا له‌په‌ڕێ عه‌وله‌مه‌ی ثقافه و ڤاگه‌یاننده‌وه ده‌ستیان گرتوه به‌سه‌ر ولاتانی تردا، ماوه‌یه‌که له‌مه‌وه‌یه‌ر له‌ناوچه‌ی که‌نداو (شریتی نه‌وتی له‌که‌وته‌یه‌وه بۆ سه‌لته‌نه‌ی عومان) به‌داخه‌وه پێشوازی (لیز چینی) کچی (دیک چینی) کرا هه‌روه‌ک ده‌رگای داهاتوومان بۆیکاته‌وه‌، فه‌تحمان بۆ بکات!

به‌پێزیشیان له‌کۆنگره‌یه‌کی پۆژنامه‌وانیدا وتی: (من شووم نه‌کردوه وشووش ناکه‌م، من (سحاق)یم و ڤروام به‌ شووکردنی ژنه به‌ ژن و ڤیاوه به‌ ڤیاوو هه‌تا نه‌شمرم هه‌روا نه‌بم) نه‌م عاجباتی‌یه به‌رپرسان و وه‌زیره‌کان پێشوازیان لێکرد و نه‌ویش به‌په‌پری جورته‌ته‌وه پێی وتن:

(پتویسته چاو به بهرنامه‌کانی خویندتانا بگپږنه‌وه و پتویسته نه‌وه فیری مندالنه‌کانتان بکه‌ن و نه‌وه‌شیان فیرنه‌که‌ن)...

(لیز) گه‌را به‌سهر وه‌زاره‌ته‌کانی په‌روه‌ده‌و فیرکردندا له ولاتانی که‌نداوداو چاوپیکه‌وتنی کرد له‌گه‌ل لیژنه‌کانی مهنه‌جی خویندنداو پئی راگه‌یاندن: (نه‌بئی نهم په‌راوه بخوینرئ و نه‌و په‌راوه‌ش نه‌خوینرئ! نه‌بئی نیوه‌ گرنگی بدن به‌ثقافه‌ی موسته‌قبل و خوشه‌ویستی نیوان گه‌لان! نهم نایه‌تانه‌ش که‌باسی جوله‌که ده‌که‌ن له‌قورنندا رق و قین دروست ده‌که‌ن له‌ناو گه‌لندا، بژیه ده‌بیت هه‌ریه‌ته‌واوی لایبه‌ن و له‌بیری عه‌ره‌ب و موسلمانانی به‌رنه‌وه)..
به‌راستی مامه‌له‌ی نه‌مریکا له‌گه‌لماندا بهم لووت به‌رزیه به‌لگه‌ی گه‌وره‌یه له‌سهر نه‌وه‌ی که پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فهرمویت: (کما تکنوا یُل علیکم).

هه‌رچوئیک بن کاربه‌ده‌ستانیشان واده‌بن! دیاره نیمه موسته‌حق‌ی نه‌وه‌ین، نیمه وازمان هیناوه له‌هه‌قی خو‌مان و له‌ناسنامه‌و عه‌قیده‌و داهاتومان! تا وامان لی‌هات نهم عاجباتی‌یه بیته‌ رینماییکار و ماموستامان و نه‌و ریمان بۆ دانئ چی‌بکه‌ین وچی نه‌که‌ین، چ سوکی و پسواییه‌که نیمه پئی گه‌یشتوین؟! به‌راستی گه‌یشتوینه‌ته‌ حالیک که هه‌قه‌ نیت وریابینه‌وه! نیستا له‌قه‌ته‌ر ده‌زگایه‌که هه‌یه به‌ناوی (راند کوربریشن) که چه‌تریکی گه‌وره‌ی ده‌زگای سیخوپی نه‌مریکایه بۆ یاری کردن و ده‌ست وه‌ردان له‌به‌رنامه‌ی خویندنی شریتی نه‌وتی (کو‌هیت تا سه‌لته‌نه‌ی عومان).

(شاریل بنار) که ئافره‌تیکی نه‌مساوی‌یه‌و له‌قه‌ته‌ر دانه‌نیشی و هاوسه‌ری (زه‌لمای خلیل زاد)ی سه‌فیری نه‌مریکایه له‌به‌غداد، دیراسه‌یه‌کی بلاوکرده‌وه له‌ده‌زگای (راند) وه به‌ناوی نیسلامی دیوکراتی! که‌تیایا ده‌لئت: چۆن مامه‌له‌ بکریت له‌گه‌ل نیسلامداو، هه‌روه‌ها چۆن مامه‌له‌ بکریت له‌گه‌ل حه‌ره‌کاتی نیسلامیدا، گویا هه‌ندئ حه‌ره‌کاتی نیسلامی هه‌یه ده‌بیت دوور بخویننه‌وه و هه‌ندیکی تر هه‌یه نزیک بخویننه‌وه و هی واش هه‌یه نه‌بئی ریشه‌ کیش بکریت..
جا نهم دیراسه‌یه‌ بۆته به‌رنامه‌ی ده‌زگا‌کانی ناسایشی ولاتانی که‌نداو و به‌موو لی‌ی لانه‌دن!

به‌راستی نه‌وه‌یه واقعی نیزامی ده‌ولی که‌تیایدا نه‌ژین، ده‌ستگرتن به‌سهر چه‌ک و ته‌قه‌مه‌نی و پیشه‌سازی سه‌ریازیداو، ده‌ستگرتن به‌سهر نه‌وت و گه‌نم و مادده‌ خامه‌کانداو ده‌ستگرتن به‌سهر شه‌ریعه‌تی ده‌ولی و عه‌وله‌مه‌ی ثقافی و راگه‌یاندندا.

نەمەریکا بۆ چەسپاندنی نەم دەسلەتە لە کۆنگرسەوه چەندەها یاسای دەرکردووه، وەك یاسای پاراستنی كەمایەتییهكان لەجیهاندا، كە بەهۆیەوه كەى بیهوى گورزى خۆى دوهوشینى بەناوى پاراستنى كەمایەتیەكانەوه لە ولاتاندا.

نەمەریكا سەرپەرشتى كۆبونەوهیەكی كرد بۆ توندپروە قەتییەكان لەنەمەریكاو پالەشتى خۆى بۆ راگەیاندن كە هەرچى دەكەن بێكەن و لە كەس نەترسن، ئەوانیش بەنارەزوى خۆیان هەرهەشیان لەمیسەر كرد، لەكاتێكدا ئەو ماف و دەسلەتەى كە قەتییەكان هەیانە لە ميسردا لەهیچ ولاتێكى پوژناوادا نیانە.

نامیلكەیهكى بچكۆلە كە مارۆنى مەسیحى (فیکتوریا سحاب)ى لوبنانى نوسیویەتى و هەر ئەهوىش پێشكەشى كردووم، بەناوینشانى (كۆ گاورە عەرەبەكان دەپارێزێ)، لەو نامیلكەیهدا دەیسەلمینى كە بە دەرژاوى میژوو، نیسلام و دەولەتى نیسلامى گاورە عەرەبەكانیان پاراستووە نەك پوژناوواو خاچەرستان كە لە پوژناوواو هاتن، تەنانت خاچەرستان بوونە مایەى ناپەرەحتى و نازارى زۆر بۆ گاورە عەرەبەكان.

لەكوهیت دا گاوری كوهیتى نیه، بەلام (۱۹۲) كەسى گاوار لەفەلەستین و عێراق و شامەوه لەسییهكان و چلەكانەوه، كەپزیشك و پەرستیار (معرضة) و وەرگێڕ بوون، بۆنیش كردن هاتنە كوهیت و ژیاينىكى خۆشى پەرەفاهیەت دەژین و جنسییهى كوهیتیشیان وەرگرتووه، كەچى (۳۵) كەنیسهیان بۆ بنیاتنراوه، واتە هەر پێنج كەس و كەنیسهیهك (نەمە بێجگە لەوهى نیستا داواى كردنەوهى كەنیسهى تریش دەكەن)!! ناخر باشە ئەمە مانای چى؟!

ئەمە مانای وایە كە ئەمەریكا دەیهوێت بەهۆیەوه دەست بکێشێتە ناو كوهیتەوه و مەسەلەكە سیاسیه نەك ئاینى، نیستا ئەمەریكەكان لە داگیركردنەوه بەرهو نیشتهجێ بوون دەچن لەم ولاتە نیسلامیانەدا!

جاران لە فرۆكەخانەكانمان پێشوازی ئەمەریكیە سورو سپیەكانمان دەكرد بەخۆیان و جانتاكانیانەوه، كە بەمەقەدى نیش كردن دەهاتن! بەلام نیستاخۆیان ومالومندالیان دین لەنەمەریكاو ئەوروپای پوژناوواو بۆ نیشتهجێ بوون لەكەنداوا.

ئەوان زۆر هەولیاندا بۆ دەستكارى كردنى یاسای ئەم ولاتانە تا بتوانن هەقى مولكدارى و مانەوهى بەردەوامیان هەبێ!

ههقه بېرسرئ مه‌به‌ست چييه له هاتنی نهم هه‌موو نوروپي و نه‌مريکي‌يه بؤ ولاټانی
که‌نداو؟ با دوو حاله‌تتان بؤ باسبکه‌م له سنغافوره و ته‌يموري پوژه‌ه‌لات:

نیستا سنغافوره ده‌وله‌تمو له‌سالی (۱۹۶۵ز) دا دامه‌زرا، به‌لام چۆن دروست بوو؟
سنغافوره به‌شیک بوو له فیدرالیته‌تی نیسلا می مالیزی، جا په‌نگه بزائن که دوو نه‌ته‌وه
هه‌یه له‌مالیزیا (مالیه) و (چینی یه‌کان)، کاتیک نینگلیز زانی نه‌بی سنغافوره به‌جی به‌ی‌لی،
هانی چینی په‌گه‌زه‌کانیان دا که کۆچبکه‌ن بؤ سنغافوره، نه‌وانیش ژماره‌یه‌کی زۆریان کۆچیان
کرد بؤ نمو ولاټمو، له‌به‌رنه‌وه‌ی که‌له‌ژیر ده‌سه‌لاتی به‌ریتانیا دا‌بوو ده‌رگایان بؤ خسته‌نه‌ سه‌ر
پشت و کاتیک چینه‌یه‌کان زۆر بوون پییان وتن: (نیستا نیوه زۆرینه‌ن و حه‌قی دیاری‌کردنی
چاره‌نووسی خۆتان هه‌یه).

نینگلیز په‌یوه‌ندیان کرد به نه‌ته‌وه یه‌کگرتوه‌کانه‌وه و هینایانن بؤ ناو مالیزیا بؤ
پارسی، به‌و جوړه به‌نه‌خشه‌ی نینگلیز چینی‌یه‌کان بریاریان دا جیا‌بینه‌وه له فیدرالیته‌تی
نیسلا می مالیزی ولاټیکي تازه له‌دایک بوو له سالی (۱۹۶۵) ز دا به‌ ناوی سنغافوره و
سه‌رۆک وه‌زیرانی (لیکوان یو) بوو که نه‌صلی چینی‌یه‌و، من ده‌یناسم به‌هۆی نه‌وه‌ی که‌نه‌و
ده‌رچوی کۆلیجی (چه‌رچل) له (کامبریج)، که‌منیش هه‌ر له‌وئ ده‌رچووم و زۆر قسه‌و باسان
کردوه به‌یه‌که‌وه و جه‌ختی شه‌کرده سه‌ر نه‌وه‌ی که نینگلیز سنغافوره‌یان دروست‌کرد بؤ
لاواز‌کردنی مالیزیا.

ته‌يموري پوژه‌ه‌لاتیش، له‌ناوه‌پارستی نه‌رخه‌بیلی نیسلا می نه‌نده‌نوسیا بوو، نه‌نده‌نوسیاش
گه‌وره‌ترین ده‌وله‌تی جیهانی نیسلا می یه له‌ژماره‌ی دانیش‌تواندا، پوژناوا که‌وتنه‌ پیلان گیران و
که‌نیه‌وه مه‌جلیسی که‌نایسی جیهانیان جو‌لاند له‌گه‌ل مه‌جلیسی نه‌من دا، ننجا بارو
وه‌زعیکیان دروست‌کرد که‌بووه مایه‌ی جیا‌بوونه‌وه‌ی ته‌يموري پوژه‌ه‌لات له نه‌نده‌نوسیا و له ژیر
حیمايه‌تی نیو ده‌وله‌تیدان.

به‌پارستی نیستا حاله‌ته‌یک هه‌یه له ولاټانی که‌نداو و نیوه دورگه‌ی عه‌ره‌بدا، که
ده‌مانه‌وێت هه‌موان ناگادار که‌ینه‌وه لی، نه‌وه‌ش نه‌ویه که‌نه‌مريکا و نه‌روپیه‌کان وه‌کو وتان
له‌حاله‌تی داگیر‌کردنه‌وه — که هه‌موو نمو ولاټانه‌یان داگیر‌کردوه و بریاری نیستراتیجی
به‌ده‌ستی نه‌مريکایه نه‌ک کاربه‌ده‌ستان - ده‌رۆن به‌ره‌و حاله‌تی نیشته‌جی‌بوون، کئ ده‌لی
سنغافوره که‌ دووباره‌ نایته‌وه؟ من بۆخۆم سی سال له نیمارات ده‌خوێند له‌سالی (۱۹۸۱) تا

(۱۹۸۴) و که به شەقامەکانی دووبەیی دا دەپۆشتم وام هەست دەکرد بە شەقامیکی لەندەن دا دەپۆم، ئەوەندەم بیانی دەبینی!

جارێکیش چووم ئۆتۆمبیلێک بکڕم، تا ئۆتۆمبیلەکم وەرگرت هەرچیم بینی لە کۆمپانیاکەدا هەرەهەمووی بیانی بوون!

دەلێن دانیشتوانی ئەسلی دووبەیی لەسەدا پێنج یان لەسەدا حەوت دەبن، دیارە ئەمەش کێشەیدەکی ئەمەنی دروست دەکات، ئەگەر ئەو بیانیانە بیانەوێ هەر بەی چەک و بەچەپلە هەموو خەلکی دووبەیی دەکەنە دەرەو، شۆڕشیکی سپی دەکەن بەسەریاندا!

یەمەن و سعودیەش تانیستاشترن کە ئەمریکا و ئەوروپا لەلایەنی ئێمە و کۆمەڵایەتیدا نەیانئەوانیوە زۆر کاریان تێیکەن، ئەمەش خۆیان باش لیتی حالی بوون، بۆیە ئەمریکا لە ڕینگەیی (رانند کوربیریشن) هە دەیهوێ دینداری یەمەن و نیوێ دوورگەیی عەرەبی هەلۆهشتین، لەپێی هاندانی ئافەرەت و دەوری سیاسی زیاتری ئافەرەتان، بۆیە لەپێی بینیمان هەندێ لەبەرپرە عەرەبەکان کە تانیستاش لەعەصری عەباسیدا دەژین و هیشتامافی پیاوانیان نەداو، باس لەمافی ئافەرەتان دەکەن..

ئێمە واین لە دوورپانیکی میژوویدا، منظمی تیجارەیی عەلەمی دەیهوێت هەموو ئەم ولاتانە بکاتە بازار بۆ ئەمریکا و دیانەوێ دنیا ملکەچ بێت بۆیان! (لێرەدا قسەکانی ئەفەسی تەواو بوو). (بۆ زانی ئەم دەزگای رانندە ئیستراتیجیەتی جەنگی ساردی (۲۰۰۷) ی کە بۆ خۆی دیاری کردبوو بریتی بوو لە هەلۆهشتانی نیسلام لەناووەی خۆیدا لە عەقیدەو شەریعەدا، بەلام خەیاڵیان خاوە وەعدی خواوە کە کافران بێهێوان لە هەلۆهشتانیان و میژووش شایەتە ﴿الْيَوْمَ يَاسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا عَشْوَهُمْ وَآخِثُونَ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَمَّتْ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ عَفُوٌّ رَحِيمٌ﴾ المائدة: ۳.

ده زگا کانی لیکۆلینه وه:

له پۆژناواو نه مریکا دا بیر یارو توێژه ره کاتیان بهرده وام له دیراسه و لیکۆلینه وه دان و زۆر پهراوو لیکۆلینه وه ی گرن گ ناو به ناو ده خه نه بهرده ست و، بۆنهم کارهش به ملیۆنه ها دۆلار خه رج ده کریت، له و لیکۆلینه وه نهش:

(بات بۆکانان) که خۆی ههلبێژاردوه بۆ سه رۆکایه تی و لات ه یه که گرتوه کانی نه مریکا له سالێ (۱۹۹۲) و (۱۹۹۶) داو، نزیک و راوێژکاری سیان له سه رکرده نه مریکه کان بووه و خاوه نی چهنده ها په راوه و له یه کێکیاندا ده لێت: نه مریکا و نه وروپا به ره و مردن و تیاچون و توانه وه ده چن نه گه ر به خێرای به سیاسه ت و وه زعی خۆیاندا نه چنه وه و پراستی نه که نه وه، گه وه ترین مه ترسیش که هه ره شه یان لێده کات له دوو خاڵدا خۆی ده بینیت ه وه، که مه بوونه وه ی پێژه ی له دایک بوونی منداڵ و زۆری شه پۆلی کۆچکردن بۆ نه مریکا و نه وروپا له و لات ه نیسلا میه کانه وه.

که مه بوونه وه ی پێژه ی منداڵ بوونیش ده گه ریت ه وه بۆ بیرو پۆچونیک ی کۆمه لایه تی که گرایه ژیان و مه به ست له ژیان له ززه ت و رابواردنه به هه موو جوړه کانی ه وه و خێزانی ش بۆته بارێکی گران و که م که س شان نه داته به ری، به تایبه ت که تێرکردنی هه واو ئاره زوو به ری ره لایه و له هه موو لایه که وه ده ست ده که ویت.

جا چینیکی به رفراوان هاتونه ته پێشه وه که پر وایان به هاو سه رگیری نه ماوه و هه موو هه ولێان پاره په یدا کردن و بازرگانی و ده و له مه مند بوونه و، ناهه تانی ش له به ر نی شی ناو کارگه کان و ده ره وه ی کارگه کان نایان په رژی ته سه رما ل و مندا ل و خێزان و مندا ل بوون.. له م لاشه وه کۆچکردنی بهرده وامی موسلمانان بۆ پۆژناوا و پێژه ی مندا ل بوونی زۆریان، به لگه و ناماژه یه کی ناشکرایه له سه ر تیاچوون و قه ربوونی پۆژناوا.

به لێ.. نه مریکا و نه وروپای پۆژناوا له پێی لیکۆلینه وه ی زۆریان له هه موو بوا ریکدا ده ستیان گرتوه به سه ر جیهاندا و له م پێنا وه ش دا سوود له رۆشنیرو کهسانی پسپۆرو شه ره زا وه ده گرن..

له‌رې لادانی ئافره‌تی ئه‌مريکي:

په‌راوړيکي نووسه‌ري ئه‌مريکي (دکتور هنري ماکور) به‌ناوې (له‌رې لادانی ئافره‌تی ئه‌مريکي) (فسوق المرأة الأمريكية) ه‌درايه‌کي گه‌وره‌ی نايه‌وه، که‌نه‌مه‌ش ليک‌کولینه‌وه و باس و تي‌پرواينی نووسه‌ره له‌سهر حالي ئافره‌تی ئه‌مريکي و پاشان به‌راوړدکردنی له‌گه‌ل ئافره‌تی مسولماندا. دکتور هنري ماموستای زانکزيو پسرپوره له مه‌سه‌له‌ی ئافره‌تان و بزوتنه‌وه‌کانی نازادبوونی ئافره‌تاندا.. هم په‌پراوه ده‌ريده‌خات که مروفتيک نه‌گهر به‌تينصاف بيت چوڼ دان نه‌يت به راستيه‌کاندا و خوی دوور ده‌گريټ له ده‌مارگيري کوټرانه.

دکتور هنري ده‌ليټ: له‌سهر ديواري نوسينگه‌کم دوو وټنه ه‌ديه، يه‌که‌ميان وټنه‌ی ئافره‌تيکي بالاپوشي موسلمان و به‌ته‌نيشتيشيموه وټنه‌ی ئافره‌تيکي ئه‌مريکي که به‌شدار بووه له‌پيشبرکي جوانانداو به‌رگيکي زور که‌می له‌به‌ردايه، يه‌که‌ميان به ته‌واوې داپوشراوه‌و دووه‌ميشيان به پيچه‌وانه‌وه.. نه‌مه مه‌دخه‌لي په‌پراوه‌کي ناوېراوه‌و له‌ويشموه نينجا باسي ه‌له‌سوکه‌وت و په‌وشت و خوی نه‌و دووکه‌سايه‌تیه جياوازه ده‌کات.

پاشان نووسه‌ر ده‌چيته سهر هوکاري شاراوه‌ی هيرشي روظناوا بو‌سهر موسلمانان که برتیه له‌جه‌نگيکي سياسي و ثقافي و نه‌خلاقي، هم جه‌نگه‌ش له‌به‌ر به‌رژه‌وه‌ندی نابوري‌يه و بو ده‌ستگرتنه به‌سهر خي‌روخي‌راتی نه‌م ولاتانه‌دا، له‌م جه‌نگه‌شدا ده‌يانه‌ويټ که‌نه‌و شي‌وه ئافره‌ته بالاپوشه بگوزږن به‌و غوونه پروت وقته‌ی لای خوځان..

نووسه‌ر به‌رده‌وام ده‌بيت له‌سهر قسه‌کانی و ده‌ليټ: دياره ئافره‌تی مسولمان پوړليکي گرنگي ه‌ديه له‌سهر روضنيري و روظناواش ده‌يه‌ويټ نه‌و پوړله گرنگي نه‌هيتلا، جا شان به‌شانی نه‌وه‌ی که‌ده‌يانه‌ويټ ده‌ست بگرن به‌سهر بيره نه‌وته‌کاندا له‌پوړه‌هلاتی ناوه‌راستدا ده‌يانه‌ويټ ناين و خووپه‌وشتی خه‌لکي هم ناوچه‌يه‌ش بگوزږن.

نووسه‌رده‌ليټ: غوونه‌ی يه‌که‌م که‌نه‌افره‌تی مسولمانی داپوشراوه سووره له‌سهر مال و خي‌زانی و گرنگي ده‌دات به‌په‌روه‌رده‌ی نه‌وه‌ی نوټ و ه‌م‌رده‌م باوه‌شيکي گهرمه بو کوزپه‌کانی و بو هاوسه‌ره‌کي.. که به‌پيچه‌وانه‌وه غوونه‌ی دووه له‌به‌رده‌م مليونه‌ها که‌سدا ده‌وه‌ستيت له شاشه‌کانی ته‌له‌فزيونه‌وه‌و جوانی خوی عرج ده‌کات و مولکي مال و مي‌رد و مندالتي خوی نيه به‌لکو مولکي عامه‌يه‌و ده‌يه‌ويټ جوانی و شوخ و شه‌نگي بفروشي به‌به‌رزترين نرخ

لەمەزادکردنێکی ناشکرای پێشپڕکێدا. لە ئەمەریکا پیتوهری نرخى ئافرهت له جاذیبهت و جوانی و سهرنج ڕاکێشانیایهتی، که بهمهش بهراستی زوو نرخى داده بهزیت و ئەو ئافرهتانه سهر قالدەبن و ئەعصابیان دەسوتێ بۆچاکتر خۆدەرخستن و خۆ غایشکردن.

ئینجا دکتۆر هنری دهچیتە سەر ئافرهتە هەرزەکارە موراھیقەکانی ئەمەریکا و ده‌ئیت: ئەوانە مامۆستا و سەرەشقیان گۆرانیبیژێکی وەك (بریتنی سبیرز)ە که نیمچه پووتهو، ئەوێ لێوہ فێردەبن کاتێ خۆشەویست دەبن که خەریکی ڕابواردن و تێرکردنی هەواوئارەزوو بن لەدەرەوێ خێزان و هاوسەرگێری شەرعیدا، هەروەها وایان لێدیت سیفاتی ئافرهتانهیان ون دەکەن و لاسایی پیاوان دەکەنەو و زیاتر بەرەو شەپەرەنگیزی دەچن...

دکتۆر هنری ده‌ئیت: ئەم هەموو هەراو و هوریاھێ نازادکردنی ئافرهتان درۆن کە ئەمەریکا و پۆژناوا بانگەشە بۆ دەکەن و خەڵەتاندنێکە لەخەڵەتاندنەکانی نێزامی عەلەمی تازە، کە بوو بە مایه نەهێشتنی بەرزى و گەورەیی ئافرهتان و لەخشتە بردنیان و پاشان وێرانکردنی شارستانیەتی پۆژناوا...

نەخۆشی ئایدزو چەند ئاماریک:

لەجیهاندا پۆژی یەکی دیسەمبەری هەموو سالتیک دانراو بەپۆژی جیهانی بۆنەهێشتنی نەخۆشی ئایدز، کە ناو دەبرێت بەتاعونی سەردەم، چونکە زۆر بەخێراى بۆلۆدەبیتەو و چارەسەریشی زۆر گرانە بەتایبەت لە ولاتانی ئەفریقا دا کە بە دەست هەژاری و نەبوونی یەو دەنالیئن.

لەئەفریقا پۆژانە شەش هەزار کەس دەمرن بەهۆی ئایدزەو، کە ئەم ژمارەیهش زیاترە لەژمارەى ئەو کەسانەى کە بەهۆی کارەساتەکانی ترەو دەمرن پۆژانە لەجیهاندا.

خوارووی ئەفریقا دووچارى مەترسێهکی گەورە بۆتەو کە هەرپەشە لەهەموو دانێشتوان دەکات بەتیاچوون، کە لە چل و پینج ملیۆن کەسی دانێشتوان نزیکەى پینج ملیۆنیان تووشی ئەو نەخۆشییە بوون، کە ئەمەش زۆرترین پێژەى توشبوونە لەجیهاندا.

ئەم نەخۆشییە کارى کردۆتە سەر بواری خوێندن و تەنها لە سالێ (٢٠٠٤) دا چوار هەزار مامۆستای کۆشتوو.

له‌ئەفریقا و پۆژەهلانی ناوهراسیتیش دا نهم نه‌خۆشییه نابوری نهم ولاتانهی خستۆته مه‌ترسییه‌وه، تا سالی (۲۰۲۵) نه‌گهر چاره‌سهر نه‌کریت له‌سه‌دا سی و پینجی ده‌ستکه‌وتی نه‌و ولاتانه ده‌بات، ههرچهنده هه‌ندی ولات پۆژه‌که‌ی هیشتا زۆرکه‌مه به‌تاییه‌ت نه‌وانه‌ی که خه‌لکه‌که‌ی پابه‌ندی ناینی پیرۆزی نیسلاهن، چونکه نهم نه‌خۆشییه ۹۵٪ ی به‌هۆی په‌یوه‌ندی سی‌کسی نامه‌شروعوهه بلآوده‌بیته‌وه.

پێکخراوی ته‌ندروستی جیهانی رایگه‌یانده‌که‌چل و دوو ملیۆن که‌س توشی نهم نه‌خۆشییه بوون له‌سه‌رتاسه‌ری جیهاندا و له‌سالانی رابردووش دا نزیکه‌ی سی ملیۆن که‌س به‌هۆی نه‌و نه‌خۆشییه‌وه مردوون و به‌رده‌وامیش پۆژه‌ی تووشبون زیاد ده‌کات و له‌ سالی (۲۰۰۲) دا (۴,۵) ملیۆن که‌س بووه و، له‌ سالی (۲۰۰۴) دا بووه به‌ (۴,۹) ملیۆن که‌س.. نهمه بیجگه له‌وه‌ی پۆژانه شەش هه‌زار منداڵ و گه‌نجی ته‌مه‌ن (۱۴ تا ۲۴) سال توشی نه‌و نه‌خۆشییه ده‌بن له‌جیهاندا.

نه‌و پێکخراوه له‌ راپۆرتی‌کی‌دا ده‌لێت: سالانه ملیۆنه‌ها منداڵ له‌دایک ده‌بن و هه‌لگری فایرۆسی نایدزن و سالانه‌ش شەش سه‌د هه‌زار منداڵ توشی نایدز ده‌بن.. نهمه بیجگه له‌وه‌ی که‌ منالانیکی زۆر هه‌تیو ده‌کمون به‌هۆی مردنی دایک ویاوکه‌وه به‌ نایدز، که‌ نیستا ژماره‌ی نه‌و منالانه دانه‌زیت به‌ (۱۳) ملیۆن منداڵ له‌ جیهاندا.. هه‌روه‌ها راپۆرتی نه‌و پێکخراوه ده‌لێت: له‌ ۶۰٪ ی تووشبوان ناهه‌تن له‌ خوارووی بیابانی پۆژتاواو، له‌ پۆژه‌هلانی ناسیاش ۵۶٪ و له‌نه‌وروپای پۆژه‌هلات و ناوهراسیتی ناسیاش دا پۆژه‌ی بلایوونه‌وه له‌ ناهه‌تاندا به‌رزبۆته‌وه بۆ ۴۸٪.

به‌لێ به‌م جوړه نایدز بلآوده‌بیته‌وه و هه‌ره‌شه له‌ سه‌رجه‌م مرۆفایه‌تی ده‌کات، له‌ کاتیکدا که‌ به‌ره‌می خوا هه‌رچه‌ند فایرۆسی نایدز بچوکه‌تریشه له‌ فایرۆسی مه‌لاریا که‌چی له‌ پێی می‌شوه‌له‌وه ناگۆزیریتته‌وه.^۱

عموله مهی به دره وشتی:

نهمریکا و نهورویای پوژناوا له پږی عموله مهوه دهیانه ویت بهرله لای و به دره وشتی له ولاته نیسلامیه کاندایلاویکه نه وه، تا له م ریگایه شه وه زیاتر توانای لاوانیان به هدهر بدن و ژیرده سته یان بکه ن. . نهمهش دیاره سیاسه تی نه مپوژیان نیه، کاتیک ناپلیون هیږشی هیڼایه سهر میسر له گمل که شتیبه جهنگیه کاندایلاویکه پوون له سهر بازو تفاقی جهنگ، که شتی پر له نافرته ی سوزانی و به دره وشتی له گمل خویدا هیڼاو، که پرسپاریان لیکرد له وباریه وه که نه مانه ت بو هیڼاوه، وتی: نهم نافرته تانه له سوپاکه کاریگرترن بو نه هیشتنی ره وشت و خوی بهرزو ده ست گرتن به سهر میسر دا.

به پراستی دوژمنان له پږی ههواو ههوس و ناره زو په رسته یوه دهیانه وی هیلی بهرگری موسلمانان بشکینن و ده سته موژیان بکه ن، قورنان ده فرمویت: ﴿وَرِيدُ الْذِيكَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ يَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا﴾ النساء: ۲۷. واته: نهوانه ی که داوی ههواو ناره زو شه هوات که وتوون دهیانه ویت که زور به خرابی له پږی پاست لاتان بدن.

به لای... پوژناوا له پږی عموله مهی به دره وشتیه وه دهیه ویت پاستیه کان لای خه لکی ناوه ژوو بکاته وه و بیروبوچونی خه لکی بگوږیت و، به یاساو له پږی فشاره وه بو سهر ده ولت، تاوانبارو فاحیشه کاران بیاریزیت و ههرکس داوی پاکی و په وشت بهرزی بکات ناموویت و دژایه تی بکریت، ههروه زه مان ی پیغه مبهری (لوط) سهلامی خوی لیبت که پایه کی گشتیان دروست کردبو، که داوی ده کرد نهوانه ی سهر به (لوط)ن له ولات شاریه درکرین ﴿أَخْرِجُوا آلَ لُوطٍ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَّتَطَهَّرُونَ﴾ النمل: ۵۶.

واته: نالی لوط له ولات دریکه ن نهوان که سانیکن داوی پاکیتی و په وشت بهرزی ده کهن.

نمونه یه که بو ده ست وهردانی نهمریکا له کاروباری ولاته نیسلامیه کان، شهو نامه یه یه که نه ندامانی کوڅگرسی شه مریکی ناراسته ی بالویزی ده ولته تی نیماراتی عهره بی کرد له واشنتون، له سهر نه وه ی که ده ولته تی نیماراتی عهره بی بیست و شهش که سی به دره وشت که له نویتله کانی أبوظبی خه ریکی کاری گه لی لوط بوون گرتنی، له نامه که وه تیډه گهین که نهم ولاتانه گه یشتونه ته چ پله یه که له کوڅیلایه تی، به جوړیک که له نیجرانایکی ناوا ناسایدا

ئەمەرىكا فشار دروستدەكەت لەسەریان، دیارە كەپشتەر وەزارەتی دەرەوێ ئەمەریکی ناپەرەزایی خۆی بەرامبەر بەو گرتنە دەرپرێوەو ننجە ئەندامانی كۆنگرەسی ئەمەریكیش دەنگی خۆیان دەخەنە پال دەنگی وەزارەتی دەرەوێ ئەوانیش ھەرەشەیی خۆیان دەكەن، نامەكەش دەلیت:

١٩ كانونی یەكەم / ٢٠٠٥ ز

بەرێز عصری ظاهری - بالیۆزی دەولەتی ئیماراتی عەرەبی یەكگرتوو

بالیۆزخانەیی دەولەتی ئیماراتی عەرەبییی یەكگرتوو

(٣٥٢٢) دادگای نیۆدەولەتی NW

واشتنۆن دی سی (٢٠٠٨)

جەنابی بالیۆز..

ئێمە ئەمەت بۆ دەنوسین تاپالپشتی خۆمانت بۆ دەرخەین بۆناپەرەزاییەكەیی وەزارەتی دەرەوێ ئەمەریکی لەسەر مەسەلەیی گرتنی (٢٦) كەسی عەرەبی (شاڤ)، كەپولیس لە دووبەیی ھەلی كوتایە سەریان لە توتیلیتێكی ئەبوظەبی.

ئێمە دەزانین كەئەو پیاوانە دادگایی دەكەین و پەنگە حوكم بەدەین بەبەندكردن، یان جەلدەلێدان، جەھەرەك لە قەسەویاسی وەزارەتی ناوختانەو دەرەكەوێت كەھاوڵاتیەكی ئیماراتی ئەگەر رازی بێت بەچارەسەری ھۆرمۆنی ئەو سزاكەیی كەم دەكرێتەو.. ئەگەر ئەمەراستە، ئێمە وادەزانین كە ئەمە كاریكی زۆر لێكردنەو ناگوێجی لەگەڵ یاسا نیۆ دەولەتیەكاندا..

ھەرەوھا دەشترسین لەوێ كەئەم گرتنانە بەشێك بن لە ھەولێكی فراوانی بەرنامە بۆ داپۆراو بۆدۆزینەو گرتنی(شاڤ)ھەكانی ولاتەكەتان، كە لە پاستیدا پاش ئەو گرتنانە وەزیری دادوکاروباری نیسلامییتان پایگەیاندا كە: (كاری شازو گەلی لوط لەسەر خاکی دەولەتی ئیماراتی عەرەبی جێی ناییتەو).

ھەرەوھا ناوبراو لەبانگەواژەكەیدا بۆ باوكان و دایكان كە ناگاداری لادانی منداڵەكانیان بن، نامەییەكی ئاشكراو بۆ (شازەكان) كەئەك ھەر بێزراون لە ولاتدا، بەلكو دژایەتی كردنیشان سیاسەتیكی گشتییەو ئەولەویەتی ھەیە. ئێمە ھمز دەكەین ناگادارت بەكەین كەئەم

هەولانی نيمارات بۆدۆزىنمەوى شازەكان كە نازارى كەس نادەن و دادگای كردنيان، ئەو نيه
كە نيئمه لە ئيوە چاوەڕێی بووين كە ولاتيكي هاپەيانن، ھەر ھا هانت دەدەين كە ھەر نیستا
رابگرێ!

نیمه واده‌زانی که تم هه‌ولانه نه‌ک هه‌ره‌له‌یه‌کی ره‌ه‌شتین، به‌لگو موقوفی ولاته‌که‌تان له‌کۆمه‌لگای نیتود هه‌وله‌تیدا ده‌روخینه‌ی که‌له‌هه‌ولدان بۆته‌وه‌ی و به‌ره‌یتانی بیانی به‌یتنه‌ لای خۆتان و له‌هه‌ولتی به‌رد هه‌امدان بۆته‌وه‌ی بینه‌ بنکه‌ی پۆژه‌ه‌لاتی ناوه‌راست بۆ هۆکانی گواستنه‌وه و راگه‌یاندن و گه‌شتیاری.

نه‌وهش (دوبه‌ی) که زۆر خێرایه له‌سه‌رناس‌تی جیهاندا له‌پرووه‌کانی گه‌شتیاری که ده‌ستکه‌وتی گه‌شتیاری تیا‌یدا ۱۷% ی ده‌سکه‌وتیا‌نه.. ئی‌مه نا‌واته خ‌وا‌زین که‌تی‌بگه‌ن که به‌د‌وا‌دا‌چوونی و‌لاته‌که‌تان بۆ (پیا‌وه شازه‌کان) و دا‌دگای ک‌ردنیا‌ن ده‌بی‌ته بی‌زاری بۆ زۆر له‌وه گه‌شتیارانی جیهان که ده‌تانه‌وی پ‌روویکه‌نه و‌لاته‌که‌تان، هه‌روه‌ها ده‌بی‌ته بی‌زاری بۆ زۆر له‌حکومه‌ت و ده‌زگا‌کان، که‌وا دا‌ده‌نی‌تن ئه‌م په‌فرک‌ردنه‌ ترسناکه بۆ ئه‌و تا‌کانه‌ی کۆمه‌ڵ له‌سه‌ر مه‌ی‌لی جنسیان شتیکه‌ قبو‌ل نا‌ک‌ری‌ت. ئه‌وانه‌ی که وا‌ژیا‌ن ک‌رد‌وه.

النائب باري فرانك النائبة إيلانا روس ليتين

النائب توم لانتوس النائبة سو كيلى

النائب جيمس لينتش النائبة جاري أكرمان

النائب كريستوفر شير

شایانی باسه چوارکەس لەم هەشت کەسە جوله کەن!

بہ ندیخانہ کانی ٹھمیکا :

په پامنیږی وه کاله تی رویتز (آلن ایلستر) لپه پراوه تازه کیدا (دهرگاګانی ستم) باسی
کومه لا زانیاری ده کات له سر بهندیځانه ګانی نه مریکا که نه ک خه لکی به ګشتی به لکو
نه مریکیان خوښیان ژور به بیان نابزان.

نمو ناماراندى که (آلن أليستر) دهيهينى سوسوپهينره، بهتاييهت که دهليت: (۲،۲) ملسون کهس لههنديغانه کاني نه مريگادان، که نه مهش زورترين ريژهي بهندکراوه له چاو

دانیشتوانیاندا له ولایتیکې ناوا پیښه سازیدا، بڼه نوته: له بهریتانیا (۷۰۲) بهندکراو هدیو له فەرهنساش که مټره..

نوسه و تهیه کی جیسی جاکسون له کتیبه کهیدا باس ده کات که ده لیت: (نیمه همیشه باس لهوه ده کهمین که ولاتی چین ولایتیکې دیکتاتوروه مافی خه لکی پیشیل کردوه، له کاتیکدا لای خومان له نه مریکا ژماره دانیشتوانان یه که له سر چواری دانیشتوانی نه وانه، پینچ سه ده زار بهندکراومان له وان زیاتره.. همروه ها لای نیمه هه ژاران و نه خوینده واران و مودمینه کان ده خینه بهندیغانه و هیچی نه وتویان بڼه ناکریت له چاو نه و ولاتانه ی که هه ولی چاک کردن و چاره سرکردنی بهندکراوه کانیاں ده دن).

شایانی باسه که نم بهندیغانه پاره یه کی زوریان بڼه ده نریت که ده گاته (۵۷) ملیار ډولار له سالتیکدا له کاتیکدا که له سالتیکدا ته نها (۴۲) ملیار ډولار ده دریت به وه زاره تی پروه ده، نه و پاره یه ش که بڼه پروه ده و فیز کردن دانه نریت دیاره که مه و بهش ناکات و واش دهره که ویت که له کالیفورنیا دا سالی (۶) هه زار ډولار بڼه قوتایه کی زانکڅ سهر ف ده کریت و بڼه بندکراو ټیکش (۳۴) هه زار ډولار له سالتیکدا که نریکه ی شه ش قاته..

له ناماریکدا دهر که و توه که ژماره ی فرمانبرانی بهندیغانه کان زیاترن له ژماره ی کارمندانې هه سې کومپانیای گه وری نه مریکی (جنرال موتورز) و (فورد) و (وول مارت). مامده ی بهندکراوه کانیش تابلیتی خراپه و زیاتر به و توندو تیژی و توندپوهیان ده بات و کومده عه صابه ی گه وریان لیدروسست ده بیت و نه و بهندکراوانه ی به سه زمان و بی ده سلاتن ده چه و سیرینه و ته نانه ت کاری فاحیسه شیان له گهل ده که ن.. نه مه بیتجگه له و ی که ماده بیتوشکه ره کان به ناسانی له بهندیغانه کانداه بریت و ده هیتریت و حکومتیش زور گوئی ناداتی. جاله به نه وانه نه و که سانه ی که ماوه ی سزا که میان ته واده که ن و دینه دهره و زیاتر له جاران و به نه زمونځیکې زیاتره و ده که ونه تاوان کردن و به مه ش کومده لگا زیاتر گیره خوات به ده ستیانوه.

وه زعی نافره تانیش خراپه نه بی چاکتر نیه له پیاوان و ژماره یان نریکه ی (۲۰۰) هه زار نافره ته و دو له سر سیثیمان دایکن و به رده وام توشی چه و ساندنه و لیدان و سووکایه تی و پرودای ناخوش ده بن له سر دهستی فرمانبرانی بهندیغانه پاسه وانه کانداه.

(أليستر) ده‌لٲت: به‌رپرسي يه‌كه‌م له‌م بارو وه‌زه‌ش هه‌ردوو حيزبي (جه‌موري) و (ديموكراتي) يه‌كه‌ له‌ سالاني هه‌فتاكانه‌وه‌ دروشي توندو تيريان به‌رزكردۆته‌وه‌ به‌رامبه‌ر تاوان وسه‌ره‌نجامه‌كه‌شي زيادبووني به‌ندكراوه‌كانه‌كه‌چوار قات زيادي كردوه‌..

ئه‌وانه‌ي كه‌ گيراون دوو له‌سه‌ر سييان له‌سه‌ر ماده‌ه‌ بٲه‌ژشكه‌ره‌كان گيراون له‌ ره‌ش بٲست وه‌له‌كاني نه‌مريكاي باشور، له‌كاتي‌كه‌دا سبي بٲسته‌كان حكومه‌ت كه‌مه‌تر ده‌يانگرئو به‌نديان ده‌كات، ئه‌م چاوپۆشينه‌ش له‌ سبي بٲسته‌كان بۆته‌ مايه‌ي زيادبووني هاتنه‌ ناوه‌ي تلياك بۆناو نه‌مريكاو بازرگاني پٲوه‌كردي.^١

ئاسووده‌ي له‌ خواناسيندايه

قورئان ده‌فه‌رموٲ ﴿ وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمًى ﴾ طه: ١٢٤. واته‌: هه‌ركه‌س پش‌ت بكاته‌ يادي من و به‌رنامه‌كه‌م، ژيانتي‌كي ته‌نگ و تالي ده‌بٲت و له‌ قيامه‌تيشدا به‌ كوٲري هه‌شري ده‌كه‌ين..

گوڤاري (حياة) ژماره‌ (٢) له‌ راپۆرتي‌كه‌دا ده‌لٲت: ژياني ناوداران دنيايه‌كي پ‌ر سه‌يروسه‌مه‌ره‌يه‌و، له‌ به‌رچاوي جه‌ماوه‌ريان به‌وپه‌ري كه‌شخه‌بي ده‌رده‌كه‌ون كه‌ چاكت‌رين مۆديلي جلي نه‌مريكي و نه‌ووبي له‌ به‌رياندايه‌و، خاوه‌ني جوانت‌رين و به‌رزت‌رين مۆديلي نۆتۆمبٲلن كه‌ كۆمپانيا گه‌وره‌كاني نۆتۆمبٲل به‌ره‌ميان هٲنابي و، له‌چاوپٲكه‌وتنيشدا زه‌رده‌خه‌نه‌ له‌سه‌ر ليويانه‌و واده‌رده‌خه‌ن كه‌ زۆر به‌خته‌وه‌رو دلخۆش وئاسووده‌ن، كه‌چي له‌ پاستيشدا وانيه‌و ژياني زۆربه‌ي ئه‌وانه‌ به‌خۆكوشتن يان شٲت بوون يان ته‌نهايي له‌خانه‌ي پيراندا كۆتاي پٲديت، كه‌ ئه‌مه‌ش له‌ته‌نجامي نه‌بووني بيروياوه‌ريكي راسته‌وه‌يه‌ له‌ ژيانداو، له‌ نه‌نجامي دووريانه‌ له‌خواوه‌.. نمونه‌ش بۆئه‌م حااله‌ته‌ زۆره‌ له‌وانه‌:

يه‌كه‌م: رۆمان نوسي به‌ناوبانگي نه‌مريكي (نه‌رنست هه‌نگواي) كه‌ به‌هۆي چيروكي به‌ناوبانگي (الشيخ والبحر) وه‌ خه‌لاتي نۆبلي وه‌رگرت له‌ نه‌ده‌بدا، له‌ كۆتايي ژيانيدا له‌گه‌ل ئه‌و هه‌مرو ناوبانگه‌ي هه‌يبوو، هه‌ستي به‌ته‌نهايي ده‌كردو نه‌خۆشيش سه‌ري هه‌لدابوو ليي،

١- پينگي (مفكرة الاسلام).

بۆيە بېرىددا كۆتايى بەژيانى خۆى يېتىۋ، تەننەگە كۆنيتكى ھەبوو لەمالەو ھە خۆى پىن كوشت لەسالى (۱۹۶۱) ز دا.

دووەم: (دايل كارينجى) خاوەنى پەراوى (دع القلق وأبدأ الحياة) و (كيف تكسب الأصدقاء وتؤثر في الناس) ە و زۆر بنەماى جوانى بۆمامەلەو ھەلەسوكەوت داناو ھە تەمروۋ لە دلەراوكى پزگارى يېت ويزانيت چۆن لە ژياندا ھەلەسوكەوت دەكات، لەگەل ھەموونەوانەشدا دلەراوكى زالبوو بەسەر ژيانىاو نەميش بەرگەى ژيانى نەگرت وپۆزگارى خۆى كۆتايى پيەتينا.

سەيەم: ویتەكيتشى بەناوبانگى ھۆلەندى (فان چوخ) كە تابلۆكانى لەمەزادا لە لەندەن وپارىس بە مليۆنەھا دۆلار دەفرۆشترين، تەننەت تابلۆى گولەبەرۆژەكانى بەشەش مليۆن دۆلار فرۆشرا لەم دوايەدا.

لەسەرەتاي ژيانىەو ھەشەبوو، تينجا كەوتە ویتەكيتشان و، لە بوارى ھونەرى تەشكيليدا لەسەر ناستى جيهان بوو كەسيتكى ناودارو ناسراو، بەلام ئەوانە ھەمووى نەيانگەيانەدە بەختيارو لەسالى (۱۹۸۰) دا پەناى بڕدە بەرخۆكوشتن و بەمەش كۆتايى بەژيانى ھات و تابلۆى گولە بەرۆژەكەيان بڕدە سەر قەبرەكەى.

چوارەم: نووسەرى ميسرى (نيسماعيل ئەدھەم) دكتوراى لە بيركاريدا ھيتا لە زانكۆى مۆسكۆ لە گەرمەى دەسلالتى شيوعىيەت و ماركسيەتدا. كاتى گەرايەو ھەميسر بيروبوچونى ماركسيەتى بلۆدەكردەو لە بارەى ژيان و بونەو ھەمىزەو ھەم، چەندەھا پەراوى نووسى لەوانە (بۆچى من مولحيدم) كە ھەرايەكى گەورەى نايەو لە زەمانەدا.

ناوبراو چەند زمانيتكى دەزانى و چەندەھا دىراسات و نووسراو و ليكۆلنەو ھەيە، بەلام ديارە ھەموو ئەوانە ناسوودەيان نەكردو زانى ژيانى بىئامانجەو ئەو فەراغە پۆحى يەى ھەيەتى پىرنايەتەو، بۆيە لە (۲۲ يوليۆ ۱۹۴۰) دا خۆى ھەلدايە دەرياو لە نەسكەندەريە ولەجلەكانيدا نامەيەكى تياوو كە لەژيان بىزار بوو بۆيەخۆى كوشتوو...

پيەنجەم: (كريستينان ئوناسيس) كچى مليۆنەرى يونانى (ئوناسيس) ە كە خاوەنى چەندەھا دوورگەو كەشتى و فرۆكە بوو، يەكئ بوو لە دەولەمەندەكانى جيهان، كريستينان تاقە كچى بوو، ھەموو نەو سامانەى بۆ بەجيتما، كچى ناسوودە نەبوو، چەند جار شوى كرد سەرکەوتوو نەبوو، دواجار شوى بە كۆمونيستى كردو چو لە گەپرەكيتكى ھەژارى مۆسكۆدا

دانیشت، هر بهخته‌وهر نه‌بوو، نه‌میش بۆراکردن له‌و باروزروفه‌ ده‌روونییه‌ی تیا ده‌ژیا کوتایی به‌ژیانی خۆی هی‌ناو خۆی ده‌رمان خوارد کرد !

شه‌شه‌م: گۆزانی بیژنی به‌ناوبانگ (دالیدا) له‌ گه‌ره‌کیکی شه‌عبی قاهیره‌وه‌ سه‌ری هه‌لداو، له‌سالی (١٩٥٦ز) دا چوو بۆ فه‌ره‌نساو ناوبانگیکی ده‌رکرد که هی‌چ گۆزانی بیژنیکی عه‌ره‌ب پێش خۆی نه‌یگه‌یشتبوویه‌.. له‌ماوه‌ی بیست ساڵدا شه‌ش سه‌د گۆزانی به‌هه‌شت زمان وت که نزیکه‌ی (٨٥) ملیۆنی لی‌ فروشرا.. چهنده‌ها خه‌لاتی جیهانی وه‌رگرت، نه‌مانه‌ هی‌چی به‌خته‌وه‌ریان نه‌کردو سه‌ره‌نجام له‌سالی (١٩٨٧ز) دا خۆی ده‌رماخوارد کردو نامه‌یه‌کی لای خۆیه‌وه‌ به‌جی‌هێشت که تیا نوسرابوو (الحياة لأتحتمل سامحوني).

حه‌وته‌م: دکتۆره (دوریه‌ شه‌فیق) له‌پاریس دکتۆرای هی‌ناو، که گه‌رایه‌وه‌ میسر یه‌که‌م حیزبی ژنانی دامه‌زراندو چهنده‌ها گۆفاری ده‌رکردو چهنده‌ها خۆپیشاناندانی سازدا بۆ نازادی نافره‌تان، سه‌ره‌نجام ناخر شه‌ر بوو، نه‌ک نازادی و به‌خته‌وه‌ری بۆکه‌س نه‌هی‌نا به‌لکو نه‌یتوانی خۆشی به‌خته‌وه‌ر بکات و له‌ داخی دنیا له‌ شوقه‌که‌یه‌وه‌ که له‌ نه‌ژمی شه‌شه‌م بوو خۆی فرێدایه‌ خواره‌وه‌و کوتایی به‌ژیانی هی‌نا. (شایانی باسه‌ نه‌کته‌ری به‌ناوبانگیش (سوعاد حوسنی) پاش نه‌وه‌موو ناوبانگه‌ به‌هه‌مان شێوه‌ی دوریه‌ کوتایی به‌ژیانی هات).

نه‌مانه‌ هه‌موو به‌دوای ناوبانگدا رایان کرد له‌ پۆژه‌لآت و پۆژتاوا، هه‌رچه‌نده‌ گه‌یشتنه‌ پله‌وپایه‌و پاره‌و ناوبانگ، به‌لام نه‌گه‌یشتنه‌ ناسووده‌یی و به‌خته‌وه‌ری، خوای گه‌وره‌ به‌حیکمه‌تی خوایه‌تی خۆی، به‌ دادپه‌روه‌ری خۆی، ناسووده‌یی و به‌ختیاری نه‌خستۆته‌ پاره‌و سامان و ناوبانگه‌وه‌، چونکه‌ دیاره‌ خه‌لکانیکی که‌م له‌چاو هه‌موو خه‌لکیدا ده‌گه‌نه‌ نه‌و پله‌وپایه‌و ناوبانگ و ده‌وله‌مه‌ندی یه‌..

نه‌وانه‌ هه‌مووی (متاع) و هۆکاریکی رووکه‌شی دنیان و پۆحی مرۆف ناسووده‌ ناکه‌ن، ته‌نها نیمان و برۆیه‌ که مرۆف به‌پراستی ناسووده‌ بکات و هه‌مووکه‌سه‌یش ده‌توانی‌ت بیگاتی ﴿أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ (العهد: ٢٨) هه‌روه‌ها ته‌نها نیمان و ئیسلامه‌ ته‌فسیری ژیان و مردن و قه‌زاوقه‌ده‌ر بکات. خوای گه‌وره‌ ده‌یه‌وی‌ت برۆادار نه‌ به‌بوون له‌ تایم ده‌رچۆ و نه‌ به‌نه‌بوون و زیان لیکه‌وتنیش به‌خه‌فه‌ت خۆی بکوژێ، نه‌مه‌ش ده‌به‌ستیتیه‌وه‌ به‌ قه‌زاوقه‌ده‌رو نیراده‌ی خواوه‌ تاده‌رگا له‌سه‌ر شه‌یتان داخه‌رتۆ له‌ پێی وه‌سه‌سه‌وه‌ مرۆف تووشی ناشارامی و

دلہ پراوکی نہ کات، نموہتا قورنن زور بہ جوانی و زور بہ پوونی جہخت دہ کاتہ سہر نہم راستیہ و دہ فرمویت: ﴿لَکِنَّا لَا تَسُوْا عَلٰی مَا فَاٰتَکُمْ وَلَا تَقْرَحُوْا بِمَاۤ اٰتَٰکُمْ وَاللّٰهُ لَا یُحِبُّ کُلَّ مُخْتَالٍ فَخُوْرٍ﴾ الحديد: ۲۳.

له زانکۆی نایوا له نهمریکا دیراسه‌ی حالّی (۵۵۰) کهسیان کرد که تهمه‌نیان له سه‌رو (۶۵) ساله‌وه بوو بۆیان ده‌رکه‌وت که ته‌وانه‌ی ب‌پروادارن و سه‌ردانی په‌رستگا ده‌که‌ن زیاتر دلتارام و ناسووده‌ن و به‌رگه‌ری له‌شیان زیاتره‌ بۆ نه‌خۆشی و ته‌وانه ۳۵٪ زیاتر ژیان له‌وانه‌ی که ب‌پروایان نه‌بوو.. که ته‌مه‌ش به‌لگه‌یه‌کی ناشکرای گه‌رنکه له‌سه‌ر رۆژی نهمان له ژياندا..^۱

کھوتنه خواروه و تياچوون :

خوای گه‌وره مرۆڤی له‌چاک‌ترین و جوان‌ترین شیوه‌دا دروست کردووه، پێزی تایبەتی لیڭرتووه ﴿وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ﴾ (الإسراء: ۷۰)، هه‌روه‌ها ده‌یه‌وێت نمو پێزداری و پله‌به‌رزیه‌ی بێنیّت له دنیا و له ناخه‌رتدا، بۆیه به‌هه‌زاران پێغه‌مبه‌ری ناردووه سه‌لامی خاویان لیڭیت، تاده‌ستی مرۆڤ بگرن و پێنمایی بکه‌ن بۆهه‌رچه‌ک که له به‌رژه‌وه‌ندیه‌تی له دنیا و له ناخه‌رت دا، جانه‌گه‌ر له‌و پێیازه‌ش ترازا سه‌ره‌نجامی که‌وته‌نه خواره‌وه‌و مل شکان و تیاچوونه: ﴿حُفَاءَ لِلّٰهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِۦ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخَطَّفَهُ الطَّيْرُ أَوْ نَهْوٰی بِهِ

الرَّيْحُ فِي مَكَانٍ سَجِيٍّ ﴿٣١﴾ المَج: ٣١ واته: نهوى هاوهل و شەرىك بۆخوا بېرىار بدات، وه كو نهوه وايه له ناسمانه وه بهریتته وهه بالنده په لامارى بدات و پارچه پارچه ی بکات، یان په شه بایه کی به هیزو گمده له ولولیک ییفرتنت و بیات بۆ شوئنتکی دوور و قول لهوئ بیدات به زه ویدا...

خوای په روږدگار سویتند ده خوات له سمر نه وړاستیږه یی سهر ووهو ده فخر مویت: ﴿وَالَّذِينَ وَالزَّوْجِ

﴿١﴾ وَطُورِ سِينِينَ ﴿٢﴾ وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ﴿٣﴾ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ﴿٤﴾ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ

﴿٥﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٦﴾ فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ

بِالَّذِينَ ﴿٧﴾ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعَزَّ لَلْعٰكِمِينَ ﴿٨﴾ التين: ١ - ٨ واته: سویند به هه نجیرو زهیتون، به کیوی

طوری سینا (که خوا گفتوگویی له گهل پتغه مبهری موسا لهویدا کرد)، سویند بهم شاره نه مینه که مه ککویه، به راستی نیمه مروّمان له جوانترین و ریکوینکترین شیوه دا دروستکردوه، نه گهر رینبازی خوانه گریت ده مینه نرمترینی شوینه نزمه کانهوه له دوزه دا، جگه له وانیه که باوه رپیان هیناوه و کارو کردهوه چاکه کانیا نهمجامداوه، پاداشتی ههمیشهو نه پراوه یان بۆ نامادهیه.

جانیت نهی مروّشی سهرکش چی وای لیکردوی باوه رت به پروژی قیامت و لیپرسینهوه نهییت، نایا خوا چاکترین دادپهروهو فرمانپهروا نییه؟!

به لئی.. نهی پهروهرد گارمان ههر تۆ چاکترین و دادپهروهترین فرمانپهروا ده سه لاتداریت، له دادی تۆوهیه که دهییت قیامت بییت، بۆ نهوهی ههرکس پاداشتی خوئی وهرگریت و ههقی کس به سهر که سهوه نه مییت..

مروّ که ههول بسات بپروادارو چاکه خوازییت به پله کانی نیمان و نیسلامه تیداسه رده کهویت، به ههشتیش پله پلهیه (درجات)ه، به پتجهوانه شهوه دوزه خ (درکات)ه و دابه زینهو قولاییهوه نهویش چهند بۆی دابهزی سزاکهی سهخترده بییت و دوورپوه کانی و ان له پله کانی خوارهوه و سزای زۆر سهختدا چونکه به پروکهش موسلمانن و له

دلشدا بپهروان ﴿إِنَّ الْمُنْفِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ﴾ النساء: ۱۴۵.

به ردهوام کیشمه کیش ههیه له نیتوان ههق و ناههق داو، ناحهزان به شهو و به پروژ له ههولدان و پیلان داده نیتن تامروّ لهو پلهوپایه به رزه دا نهییت و سه ره نری بییت و بکهویتته خوارهوه و له دنیا دا سهرگهردان و له قیامتیشدا دوزهخی بییت.

نه مروّ هۆکاره کانی راگهیاندن گمورهترین کاریگه رپیان ههیه له سهر دل و دهروونی خه لکی بۆ سهرگهردان کردنیان، به تاییهت لاوه کان که کهم نهزموونن و ههواو ئاره زوویان له دوا پله دایه.. بۆمونه: بهرنامهیه کی وهک (سوپهر ستار) کۆمپانیایه کی نه مریکی سهر به رشتی ده کردو خه لکیکی زۆری سهرقال کرد، پینج ملیۆن کچ و کوپی ههرزه کار ناوی خۆیان تۆمارکردو، به چهندها قۆناغی تاقیکردنهوه دا بران تاوه کو یه کیک بییتته (سوپهر ستار) و خه لات وهرگریت.. دیاره هه لپۆیراوان گۆزانیان دهوت و خه لکیش له هه موو ولاتانهوه دهنگیان بۆنه دان.. له ناماریکدا هاتوه که ههشتا ملیۆن په یوهندی ته له فۆنی کراوه، له میسرهوه بیست

و سى مليۆن پەيۋەندى و لە ولاتى سەئۇدىيە نەزىكەى يانزە مليۆن و لە لوبنانەو نەزىكەى
 ھەژدە مليۆن و لە سوريەو شانزە مليۆن و... ھتە... دەلەين تەنھا لە ولاتى سەئۇدىە ھەژدە
 مليۆن كەس سەيرى ئەو بەرنامەيەيان كەردووە و نەزىكەى دووسەد چەشتخانە شاشەى گەورەيان
 دانابو تائەوانەى لەو چەشتخانانەدا نانايان دەخوارد سەيركەردنى بەرنامەكەيان لە كەيس نەچەت؟!
 تا بە ھەول و كۆششەى زۆر چەند گۆرانى بێژو نەكتەرىك دەگەرتنەووە لە خراپەكارى
 دوور دەكەونەووە، ئەوان بەم بەرنامە شەيتانىيە سەدان كەس دروست دەكەنەووە... بەرنامەى
 سوپەر ستارو ھاوشىۋەكانى وا داپژىراون كەنەوہەكى لاو تازە پىگەيشتو سەرگەردان بكەن و
 لە بەرنامەى خوا دووريان بچەنەووە، كە نەمەش ناواتى رۆژئاواو جولەكەيە..

رۆژنامەكانى جولەكە زۆر گرنگيان دەدا بە دەنگوباسى ئەم بەرنامەيسەو چەندەھا
 لاپەرەيان بۆ تەرخان دەكەرد، تاعەرەب و مۇسلمانان خەرىكى گۆرانى و سەماين و خوشيان
 خەرىكى بەرھەمھەنانى بۆمبى نەتۆمى بن..

(جەلەاد شالوم)ى وەزىرى جولەكە لە رۆژنامەى (ھارتس)ى جولەكە لە ۲۱/۸/۲۰۰۳ دا
 دەلەيت: ئەو بەرنامەيە لەو بەرنامە چاكانەيە كە پەيۋەندى نەتوان عەرەب و ئيسرائيل خوش
 دەكات..

ھەروەھا (دورى گۆلد)ى راوژكارى سياسى شارۆن بە رۆژنامەى (واشنتۆن پۆست)ى
 ئەمريكى و ت لە ۲۲/۸/۲۰۰۳ دا كە: بەرنامەى سوپەر ستار زۆر شتى سەلمانە، گرنگەترينى
 نەوہە كە تىگەيشتين ئيمە دوژمنان مۇسلمانان نين (چونكە ئەو تە بە بەرنامەيەكى ناوہا
 سەرقال دەبن و بىرى دين و نيمانايان ناميتن)، بەلكو دوژمنان ئيسلام و پەنمايەكانىيەتى..

ھەروەھا رۆژنامەنووسى جولەكە (دايفيد سليفان)يش لە رۆژنامەى (جىروزالم پۆست) لە
 ۲۲/۸/۲۰۰۳ دا بلاوى كەردەو: واقع ئەوہى دەرخت كە ئەوانەى پروايان بە نەھيشتنى
 جولەكەيە زۆر كەمن و بەرنامەى سوپەر ستار ھىواى داينى كە نەوہەكى عەرەبى مۇسلمان
 ھەيە نەرمەو رازى يە بەپىتكەوہە ژيان لەگەل دەولەتى جولەكەدا!

پرسیار کړا له وهزیری بهرگری (شاوول مؤفاز): میستر مؤفاز، نایا کهس و کاری
بندکراوه فلهستینهکان داوای نازادکردنیا ناکمن؟ وتی: نهخیر، کهسوکاریان سهرقالتی
سهرکردنی سؤیر ستارن'..

ئهپانهوئ نووری خوا بکوژتنهوه :

تاچهند سالتیک لهممویر زانینی هلویتستی نهامریکا بهرامبهر به نیسلام و موسلمانان
وردبوونهوهو گهپانی دهویست، بهلام تهمرؤ دژایهتی نهامریکا و پیلانهکانی زؤر ناشکران
وجارویاریش به ناوی له دهم دهرچونهوه کهتهستهمه لهدهم دهرچوون بیت راستی نهدرکینن،
ههروهك (بؤش) لهدوای یانزهی سیپتهمبهر وتی: جهنگی خاچپهرستان سهری ههلداوتهوه..

(کابلان) پؤژنامهنووسیکی تهامریکیهو له بلاوکراوهیهکی هفتانهی نهامریکیدا باسینکی
بلاوکردهوه بهناوی (القلوب والعقول والدولارات)، کهپاش چوار مانگ گهران توانیبوی کؤی
بکاتهوه، باس لهپروژهیهکی تازهی نهامریکی دهکات بهناوی (گهیشتن بؤ عالمی نیسلامی) و
ههرچهند لهلاین لیکؤلنوههوان و حکومهتهوه بلاونهکراوتهوه ونهویستراوه بلاویتهوه، کهچی
ناویراوتوانی بگاته نمو پروژهیهو بلاوی بکاتهوه، که سیاسهتیکي نوئی نهامریکایهو
بهرژهوندهی خؤی لهوهدا دهیینیتتهوه، بؤ جیبهجئکردنی نهم پروژهیه نهم هؤکارانه دانراون:

۱- بودجهی تایبعت بؤ جیبهجئکردنی که به ملیونهها دؤلاره..

۲- پروژهکه بریتی دهبیت له ههلمتیکي جهنگی سیاسی ههروهك سهردهمی جهنگی

سارد..

۳- چندهها پسپوړی بواری جهنگی دهروونی کاری بؤدهکمن.

۴- چندهها عهمیلی نهپنی (سی، نای، نئی) کاری بؤدهکمن.

۵- چندهها دهزگای لیکؤلنمهوه کاری بؤدهکمن.

۶- هؤکارهکانی پاگهیانندن کاری بؤدهکمن که نهامریکا پالتشتیان دهکات، وهك

کهنالنهکانی (الحره) و(تیم بی سی)

۷- پروژهکه گرنگی دهادات بهبلاوکردهوهی بهها نهامریکیهکان، دیوکراتیهت و

لیبورهی و نازادی نافرتهان و پروپاگهنده بؤ شیوازی ژبانی پؤژناوا.

۸- نازاوه نانهوه له نښان کۆمهله ئیسلامیه میانپوه و کۆمهله ئیسلامیه توندپوهانه کان و، هاوکاري میانپوهانه کان بۆدژایه تی نهوانی تر.

۹- شیانندی سومعهی نهو کۆمهله ئیسلامیه و نهو سه رکرده ناینیانهی که له خه تی نهوان لانه دن له لایه ن پیاوانی (سی، نای، نهی) هوه.

۱۰- گۆرینی پرۆگرامی خویندنی قوتابخانه و په یانگا ئیسلامیه کان و لابرندی هه ر بابه تی که به لای نهوانه وه هۆکاری توندپوهی بیت.

هه زاران په حه مت له نووسه ری شه هید (سید قطب) که له شهسته کانی نه م سه ده یه وه له وتاریکدا باس له وه ده کات که نه مریکا ده یه ویت ئیسلامی که نه مریکی بی نیته کایه وه، ئیسلامی که په روبا ل کرایت و به دلی خو یان له قالیان دایت.

به لای راسته ئیسلام نه رم و نیانه وه هه ولای ده سه ته به رکردنی مافه کانی مرؤ ده دات و ده یه ویت زولم و ستم نه میتیت، به لام نه مه مانای وانیه که جیهادی راسته قینه نه کریت له شوین و کاتی پیوستدا، هه روه ک پیغه مبه ر ﷺ ده فرمویت: (إِنِّي لَمْ أُبْعَثْ بِالْيَهُودِيَّةِ وَلَا بِالنَصْرَانِيَّةِ، وَلَكِنْ بُعِثْتُ بِالْحَنِيفِيَّةِ السَّمْحَةِ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَغَدْوَةٌ أَوْ رُوحَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا، وَلِمَقَامِ أَحَدِكُمْ فِي الصَّفِّ خَيْرٌ مِنْ صَلَاتِهِ سِتِينَ سَنَةً)^۱. نه مه ش جه خت کردنه له سه ر نه وهی ناینی نیمه هه رچه ند سنگ فراوانه و نازادی ته واه و ده دات و، کئ ده یه ویت پروا بی نی و کئ نایه وی زوری لی تا کریت ﴿فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ﴾ ﷻ الکهف: ۲۹، به لام جیهادیش به هه موو جو ره کانی هه به رام به ر دوژمنانی نه م ناینه فه رزه و، گه و ره ترین په لوه پایه یه له دینی خوادا که سی که یه وی ده ستی بکه ویت..

ناحه زان و دوژمنانی نه م ناینه ده یانه ویت جیهاد له بهر مو سه لمانان به نه وه و ده سه مۆیان بکه ن و هه رچیان کرد به رام به ریان فه نه که ن و نه گه ر شتیکیان کرد له وه زیاته نه بیت که نا ره زایی ده برپینیک بیت که هه یچ له و اقیع نا گۆریت، هه روه ک نیستا هه یه و ده کریت..

۱- سایتی المختار الاسلامی.

۲- فتح الباری/۱/۹۴.

به‌ئى، ده‌يانه‌وئيت چ نايه‌تيك باس له‌خراپى وړاېر دووى جوله‌كه ده‌كات لايه‌رن وچ نايه‌تيك باسى جيهادو به‌ره‌نگار بوونه‌وه ده‌كات له به‌رنامه‌ى خوئندنه‌كاندا بيسر نه‌وه، به‌وه‌ش نيسلاميك بهيټنه‌كايموه كه به‌موان بخوات و به‌دلى نموان بيټ..

(بؤ نمونه: له‌م دواييه‌دا نه‌مريكاو نه‌روپا فشاريان خسته سهر توركييا كه و تارخوئنه‌كانى له و تارى همينيدا ﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾ آل عمران: ۱۹ نه‌خوينن و له جياتى نه‌وه فهرمووده‌يك يان شتيكى تر بلين جا بؤنم كار هس كؤمه‌لئ زاناي به‌ناو موسلمان به‌كارد ينن تا ناسايى بيټ لاي خه‌لكى و پيلانه‌كانيان بؤ بچيټه سهر، نه‌مانه‌ش نه‌و بانگ‌خوازانن كه به‌ناو موسلمانن و خه‌لكى بانگده‌كن به‌ره‌و دؤزه‌خ، چونكه كاره‌كانيان ليشيو او و حقه به‌ناحق ده‌بينن و ناحق قيش به‌حق ديتنه به‌رچاويان، پيغه‌مبه‌ر ﷺ ناماژه به‌حاليكى ناوه‌ها ده‌كات و ده‌فهرمويت: (كيف بكم اذا طغى نساؤكم و فسق شبابكم و تركتم جهادكم ؟ قالوا: و ان ذلك لكائن يا رسول الله؟ قال: نعم والذي نفسي بيده و اشد منه سيكون. قالوا: و ما اشد منه يا رسول الله؟ قال: كيف انتم اذا لم تأمروا بالمعروف و لم تنهوا عن المنكر؟ قالوا: او كائن ذلك يا رسول الله؟ قال: نعم والذي نفسي بيده و اشد منه سيكون. قالوا: و ما اشد منه يا رسول الله؟.. قال: كيف انتم اذا رايتم المعروف منكرا و رايتم المنكر معروفا؟ قالوا: و كائن يا رسول الله؟ قال: نعم و اشد منه سيكون...)^۱

واته: نايا حالتان چؤن ده‌بيټ كاتيک نافره‌تاتان له‌سنور دهرده‌چن و لاوه‌كانتان فاجيرو خراپه‌كارده‌بن و واز له جيهاده‌كه‌تان دينن؟، و تيان: بؤشتى واده‌بيټ نه‌ى پيغه‌مبه‌رى خوا؟ فهرمووى: به‌لئ به‌و خوايه‌ى گياني منى به‌ده‌سته له‌وه‌ش خراپتر ده‌بيټ... و تيان له‌وه خراپتر چي به نه‌ى پيغه‌مبه‌رى خوا؟

فهرمووى: حالتان چؤن ده‌بيټ كاتيک فهرمان ناده‌ن به‌چاكوو جلوه‌گيرى ناكه‌ن له‌خراپه؟ و تيان: بؤشتى واده‌بيټ نه‌ى پيغه‌مبه‌رى خوا؟ فهرمووى: به‌لئ به‌و خوايه‌ى گياني منى به‌ده‌سته له‌وه‌ش خراپتر ده‌بيټ... و تيان: له‌وه خراپتر چي به نه‌ى پيغه‌مبه‌رى خوا؟

فهرمووى: حالتان چؤن ده‌بيټ كاتيک چاك به‌خراپ و خراپيش به‌چاك ده‌بينن! و تيان: بؤشتى واده‌بيټ نه‌ى پيغه‌مبه‌رى خوا؟ فهرمووى به‌لئ: له‌وه‌ش خراپتر ده‌بيټ و خوا

ده فەرمووت: نالە و کاتەدا توشی فیتنە یەکیان دەکەم کە ژیره کانیان دۆش دایمێنن ﴿یقول الله لأتیحن لهم فتنة یصیر الحلیم فیها حیران﴾.

ئیمە کە باسی پیلانی دوژمنان و نیەتی خراپیان دەکەین بۆ ئەوەیە بەرچاروون بین و خۆمانی لیباریزین و نەخەڵەتین و سەرگەردان نەبین، هەروەک چۆن حوزەیفە کورێ یەمان کە نەهینی پاریزی پێغه مەهر بوو ﷺ، پرسیری لە پێغه مەهر کرد ﷺ لە بارە ی ئەو بارودۆخە خراپە ی کە دیت بە سەر موسلماناندا، بخاری لە حوزەیفە دەگێرێتەوە کە وتیەتی: خەلکی پرسیریان لە پێغه مەهری خوا دەکرد لە بارە ی خێرو چاکە و تاییکەن و پاداشتیان دەستکەوت، بەلام من پرسیارم لێ دەکرد لە بارە ی خراپە و گوناھو ناپەحەتییە کە پێش دیت تاخۆمی لیباریزم، بۆیە بە پێغه مەهرم وت ﷺ: ئە ی پێغه مەهری خوا ئیمە لە ئەفامی و شەردا بووین و خوا ئەم خێرە ی بۆناردین، نایا دوا ی ئەم خێرە شەر هەیە؟

فەرموی: بەلێ، وتم: ئە ی دوا ی ئەو شەرە خێر هەیە؟ فەرموی: بەلێ بەلام ئەواو نیەو ساخ نیەو خەوش و خالی تیایە! (قال: فیه دخن)، وتم: (دخن) هەم نائەواوی و ساف نەبوونی چیە؟ فەرموی: کەسانێک دین کە کارە کانیان جیتی گومانەو چاک و خراپیان تیکە لکردووە (قوم یهدون بغیر هدی تعرف منه وتنکر).

وتم: دوا ی ئەو خێرە هەرچەند ئەواویش نیە، شەر دیتەو؟ فەرموی: بەلێ بانگخوازانێک دین لە بەر قاپی دۆزەخن و هەرچی وەلامیان بداتەو بە دەنگیانەو بچیت فری نیە دەنە ناوی، وتم: ئە ی پێغه مەهری خوا بۆمان وەسف بکە، فەرموی: ئەوان لە ئیمەن و بەزمانی ئیمەش قسە دەکەن.. وتم: ئە گەر گەیشتمە ئەو دەور و زەمانە چی بکەم؟ فەرموی: (تلتزم جماعة المسلمین وإمامهم) واتە: لە گەڵ کۆمەڵی موسولمانان و پێشەواکە یاندا بە! وتم: ئە گەر کۆمەڵ و نیمام نەبوو! فەرموی: لە هەموو کۆمەڵە خراپەکان دوورکەوەرەو ئە گەر واشت لێهات بە تاقی تەنها بێنیتەو و باوەش بکە بە قەدی دارێکدا... (نعم فەرموودە یە بەلگە یە لە سەر ئەو ی کە بوون لە گەڵ کۆمەڵی موسلماندا پارێزەرە لە فیتنە، کاری بە کۆمەڵ مەسەلە یەکی زۆر گرنگە کە بە داخەو تە ئیستە زۆریە ی موسلمانان باش لێی حالی نەبوون).^۱

سه‌ریازی نه‌ناسراو :

خوای گه‌وره فەرمانی داوه به‌م نومه‌ته که درێژه پێده‌ری خه‌باتی پێغه‌مبه‌ران بی‌ت، هه‌ر له‌ ئاده‌مه‌وه سه‌لامی خوای لی بی‌ت تا محمد ﷺ، ننجا نومه‌تیک بیه‌وێت پێشه‌وایه‌تی بکات و سه‌ر قافله‌ی به‌شه‌ریه‌ت بی‌ت به‌ره‌و خێرو خوشی و به‌ره‌و به‌هه‌شت نه‌گه‌ر چاو له‌وان نه‌کات نه‌ی چاو له‌کی بکات...

نه‌م‌پۆ نه‌مه‌ریکه‌کان ده‌یان‌ه‌وی ئیمه‌راتۆریه‌تی که دروست بکه‌ن به‌لام هه‌ر به‌ عه‌قلیه‌تی نیستعه‌ماریه‌ که‌نه‌که‌و هه‌ندێ بۆیاخ و مکیا جیا بۆ کردوه، لای نه‌وان (الغایه‌ تبر الوسیله‌) نینجا زۆر به‌لیزانانه‌ جه‌ماوه‌ری بیتاگا تاوه‌ده‌ن که گیانیان ده‌رچوه له‌ ژێر باجدا، باجیک که ده‌گاته ۲۵٪ ی ده‌سکه‌وت و په‌نج و عه‌ره‌ق و ماندوو بوونیان و له‌م لاوه له‌ شه‌رو داگیرکردن و یارمه‌تی دانی نه‌و حکومه‌تانه‌ی سه‌ریه‌خۆیانن سه‌رفی ده‌که‌ن...

دیاره نه‌مه‌ به‌رنامه‌ی نومه‌تی نیسلام نی‌یه و ناشیبت مه‌گه‌ر قورئان نافه‌رموێت: ﴿كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ﴾ آل عمران: ۱۱۰ نێوه باشت‌ترین نومه‌تیکن که خوا له‌نه‌بوونه‌وه هیناوانیته‌ی بوون، بۆچی؟! کاری چیه‌؟! ﴿تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ﴾ آل عمران: ۱۱۰. فەرمان ده‌ده‌ن به‌ چاکه‌و جلّه‌و گیرێ ده‌که‌ن له‌ خراپه‌و به‌رواتان به‌ خوا هه‌یه...

نهم نومه‌ته به‌رنامه‌ی هه‌یه‌و کاروانیکی به‌رده‌وامه‌و هه‌رگیز نابچرێت له‌ واقعیی ژیان، تا خۆر له‌ خۆرناواوه هه‌لدیته.. هه‌مووکات ته‌بێ چاو له‌ پێغه‌مبه‌ر بکه‌ن ﷺ له‌ هه‌موو شتی که‌داوچی بی‌ی نه‌و هه‌لگه‌رن ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ﴾ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿الأحزاب: ۲۱

پێغه‌مبه‌ریش که سه‌ر قافله‌و مامۆستاو پێشه‌وامانه، چاو له‌ مامۆستایانی پێش خۆی ده‌کات ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فِيمُدَّتْهُمْ أَمَّتَدُهُ﴾ الأنعام: ۹۰. نه‌و پێغه‌مبه‌رانه سه‌لامی خوایان لی‌بیته‌ خوا هیدایه‌تی داوون و له‌سه‌ر راسه‌ شه‌قامی نیمان و نیسلامه‌تی بوون تۆش نه‌ی عه‌مد ﷺ چاو له‌وان بکه‌.

له ئەمریکا که ئەم زریانەى ریتا هات و وەك كۆپرەوە كەى خۆمان خەلكى ڕەوى كرد، زۆر كەس بەفرسەتى زانى لەو گەلە بە ناو پێشكەوتوو، كەوتنە تالانى و جەردەبى... لاشمان سەیرنەبێت لەبەریتانیدا! چوار ملیۆن كامپرا مورا قەبەى خەلكى دەكات تادزى نەكەن و مبالغەفات نەكەن، كاتێك كارەبا دەكوژیتەو بە چەند خولەكێك بە هەزارەها دزى دەكریت لەوچەند خولەكەدا، لە كاتێكدا نىسلام بەجۆرتك مرۆڤ پەرورە دەكات كەهەست بە مورا قەبەى خوا بكات و ئەمەش دادەنى بەپەلەى الاحسان..

وترا: نىحسان چىيە؟! پێغەمبەر ﷺ فەرمووى: نىحسان ئەو يە كە خوا بپەرسى هەرەك ئەو يە بپيىنى، خۆ ئەگەر تۆ ئەمەش نەپيىنى ئەو تۆ دەپيىنى.

ئەم نۆمەتە لە خشتە برا، هەرەك مەسەلەى بپچوو هەلۆكەى بە سەرھات؟! كە دەلێن: منالێكى جەربەزە، هێلكەى هەلۆيك دەهێنى و دەپچاتە لای هێلكەى مەريشكى مائەوەيان كە كركەوتوو لە سەريان، كاتێك كە بپچوو هەلۆكە لەهێلكەكە دیتە دەرى هەرەك جوو جەلەكان هەلسوكەوت دەكات و دەكویتە كرم خواردن و هەر چاوى بەرەو خوارەو دەبەو بەدواى ڕۆزى خۆیدا دەگەڕێت لەسەرە نوێلكەكاندا..

زىاتر گەرە دەبێت، ڕۆژتێك سەرتك بۆ ئاسمان هەلەدەبرێت هەلۆيك بە ئاسمانەو دەپيىنى، ئاواتى پێدەخوازى، ئەو بۆ وا بەرز دەفڕى و ئەم بۆ واى! تادۆستێك قەسەى بۆ دەكات و دیتەو تەيم و قەناعەت دەكات كە هەلۆيك ئەمەش دەداتە شەقەى بال و، كاتى بەخۆى دەزانى لە ئاسماندا گەشت دەكاو جیھانى مەريشك و جوجەلە بەجێدەهێلى..

موسولمانانیاں چەواشە كرد، پێیان وتن: ئێو كۆنەپەرست، دواى بەرنامەيكە كەوتوون باوى ئەماو، دىباى ڕۆژناوا پێشكەوتوون و پێشكەوتنیشیان بەو يە وازيان لە ناين هێناو، ديارە ئەمانەش هېچى وادەرنەچوون، چونكە زولم و زۆرى كەنىسەى ئەوان و وەزەى ئەوان مەسەلەيكەو لای ئێمەش جۆرتكى ترە..

لەئەمەتى نىسلامدا كە سانێك دەردەكەون، كەمايەى ژيانەو تازە بوونەو ژيان، خۆيان دەمرن و ژيان بۆ خەلكى دەهێنن، شەوئوونى دەكەن تا خەلكى بچەوینەو، قورئان لەبارەيانەو دەفەرمووت: ﴿مَنْ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ

نَجْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ وَمَا بَدَلُوا تَبْدِيلًا﴾ (الأحزاب: ٢٣)

به لئی هه یانه نه مانه ته که ی دایموه به پهره ردگاری و خوی گه وره لیتی وهرگرتیه و ناویان هه زیندوه، هه شیانه ماون و بهرده وام له ههول و کۆشش و خهباتدان.
 نهو خهباتکارانه چاو له خالید ده کهن له سه رکردایه تی سوپادا و، چاو له نهبو عوبه ییده ده کهن له نه مینیداو وه که نه بویه کریش ههولتی راستگۆیی ده ده ن و، وه که عومهریش ده یانه وئ دادپهروه رین.

پیغه مبه ر ﷺ غومنه ی نهو جوړه که سانه ی بۆ یاس کردوین، که هه موو مه به ستیان په زامه ندی خوییه وده فهرمویت: (طوبی لعبد آخذ بعنان فرسه، أشعث رأسه مغيرة قدماه، بطير على ظهره عند كل هيلة) ١، واته: خوځی بۆ نهو سواره ی که لغاوی نه سپه که ی به دهسته ویهو، سه رووژی شیواوه و پیکانی تۆزای یه و بالده گری له سه ر پشتی نه سپه که ی هه رکاتی که بانگ به دیت بۆ جیهاد.

به راستی نه م جوړه که سانه ن که هه می شه ناماده ن و جیهاد وهه ول و تیکۆشانیان لاپهروژه و به واجبی خوینی ده زانن، دیاره به ههشت به ناسانی و به قاله ی ده م ده ست ناکه ویت و ههول و تیکۆشانی به نامه داری ده ویت، خو مانده و کردنی ده ویت ﴿وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا﴾ الإسراء: ١٩.

پیغه مبه ر ﷺ له فهرمووده یه که تر دا سیقاتی تری نهو سه ر یازه نه ناسراوانه باسده کات (طوبی لعبد آخذ بعنان فرسه، مغيرة قدماه، أشعث رأسه، إذا كان في الساقة كان في الساقة، إذا كان في الحراسة كان في الحراسة، إذا شفع لأشفع، وإذا استأذن لأؤذن له) ٢.

نه م سه ر یازه نه ناسراوه به پرووت و په جالی و نه بوو نیشموه کۆلنادات له خهبات بۆ دینی خواو، له سوپادا به پچ پروات گۆی ناداتی و له حه راسه تدا داینی ی حه ره سی چاکه، هه رچه ند له کۆمه لگاشدا حسابی بۆ نه کریت، نهو قاره مانه نه وه نه ده باسی خو ی ناکات بناسری و کاره کانی شاروه ن، بۆیه شه فاعه ت بکاو تکا بکا بۆ که سی که به قسه ی ناکه ن و نه گه ر داوای شتی یکیش بکاو روخسه ت وهر گری رپی پینا دریت.. نه م پیاوه (طوبی) ی بۆ هیه، که شوینی کی به هه شته یا دره ختی که که سوار تی که سه دسال به ژتیریا پروات نایریت..

١- رواه بخاری.

٢- بخاری وابن ماجه.

له فەرمودەییەکی تریشدا زیاتر سیفاتی ئەمەواناسە تێکۆشەرە لەخۆبوردووەمان
 بۆیاسدەکات و دەفەرمویت: (إن أغبط أوليائي عندي لمؤمن خفيف الحاد ذو حظ من صلاة،
 أحسن عبادة ربه، وكان غامضاً في الناس، لا يُشار إليه بالأصابع، فعجلت منيته وقُلَ تراشه
 وقُلْتُ بواكيه)^١ واتە: خۆشەویست و دۆستم، برۆادارتکی بارسوکه کە نوێژەکانی دەکا و هەقی
 دەدات و بەچاکی پەرستشی پەروردگاری دەکات و، نادیارە لەناو خەڵکیدا وکەس پەنجە
 بۆراناکیشت و زوودەمری یان شەهید دەبێ و میراتی کەمەر کەشیش نی یە بۆی بگری!

ئەو برۆادارە:

١- باری سوکه و قەسرو قسوری نیە خەمی بێدوای خۆی بۆکێ ییت؟! خۆ بوون باشە
 بەلام نابێ لەپێناویشیدا دنیا پەرست ییت، دەبێت لە دەستی ییت ئەک لەدلتا، نەپارە لای
 کەسو نەکەشیش داوای هیچی لێدەکات.. لەیەکەم بانگی جیهادا لەپیزی پێشەوێ.

٢- گرنگی دەدات بەنوێژ و هەرەک پێغەمبەر ﷺ هەول دەدات (قرة عين) ییت بۆی
 (چاوی گەش دەکاتەو و دلی رۆشن دەکات)..

٣- بەچاکی پەرستشەکانی ئەنجام دەدات، هەرەک خواى گەرە بپینى خۆنەگەر
 نەشیپینى خۆنەو ئەم دەپینى!

٤- لەناو خەڵکدا پەنجە بۆراناکیشت، ئەم کارى بەوەش نیە، نەبوو بەدەنگ و
 باسی مەجلیسەکان، واتە سەریازی نەناسراو..

٥- لەجیهادا گیان فیدایە، هێرش بەرو چاوەترسە، یەخەى مردن دەگریت و بەدوای
 مردندا رادەکات ئەک لەمردن پابکات!

٦- بۆیە کەشەهید دەبێت لەغەرییدا، لەساحەى جەنگدا، کەس نییە بۆی بگری و
 فرمیسکی خۆشەویستی بۆ دابارینى، هەرەک حەمزە کە لەئوحددا شەهید بوو پێغەمبەر ﷺ
 فەرمووی (لكن حمزة لا بواكي له) حەمزە بەپراستی کەسى نییە بۆی بگری، چونکە کەس و
 کارو خزمانیان هەموو لە مەککە بوون. جەغەرى نامۆزای پێغەمبەرىش ﷺ هەروابوو لەگەڵ
 پۆمدا جەنگا و کەس فرمیسکیکی بۆنەرشت.. ئەوانە بەغەریبی ژيان و بەغەریبیش سەریان
 نایەو، بەلى قرتا لەشەرداو خواى گەرە لەبەهەشتدا بەلى ئالتونى بۆکرد.

١- ذكره المقدسي في مناهج القاصدين.

سویای موسلمانان له گڼل پړوم ده جنگان لای شام و پیغه مبه ریش له مه دینه و تاري ددها،
خوا ناگاداری کرد به وحی و فرموی به ناماده بووان، نهوا جعفر شهید بوو، نهوا زهید
شهید بوو، نهوا عبدالله کوری په واحش شهید بوو، سئ سر کرده ی دانابوو، هرسکیان
یه که به دوا ی یه کدا شهید بوون، ننجا فرموی نهوا شمشیریک له شمشیره کانی خوا نالاکی
گرته دهست و موسلمانانی پژگار کرد.

نویس خالید بوو که ژیرانه کشایه وه له جنګه کهو نه په یشت یه که قوریانی هدیته،
له کاتیکدا زورترین کهس له کشانموی جنګدا ده کوژین. ننجا پیغه ممبر ﷺ چوو بومالی
جعفری ناموزای و مناله ورده کانی هاتن بهر و پیری، باوه شی پیا کردن و فرمی سکی پشت و،
ننجا هوالی شهید بوونی دابه خیزانه که ی دیاره هاوسره که شی زور شپرزبوو بویه به
دهرود راوسیکه ی فرموو: ناگاداری مال و مندالی جعفرین و بده میانمونه بن!

به راستی نه م سیه ته سیه (له غریبی سرده نیتمه و کهس نیه فرمی سکی
بویژن). نهو هممو صاحبیه له فقهی ولاتاندا له بخارا و سهرقه ندو نه فغانستان و
فارس و رومدا شهید بوون و کهس نه بوو ژور سریان بگری، کهس نه بوو قومی ناو بکات
بده میانمونه. کهس نه بوو فرمی سکی بویژن بویان. جا له راستیشدا فرمی سکیان بوی یه ؟؟
کهس خوا خوشی بوو نهو گیانه ی که نه مانته و نه بی بیداته وه بهو شتوه جوانه به ختی بکات
له پری خوادا نیت باکی چیه؟! نه مه هر مه له دنیایه ! نه گینا برودار له هر کو بیته
دوست و هوالی مه لانیکه تی له گه لدا یه و، مژده ی خیری نه داتی ﴿ تَحْنُ أُولَآئِكَ فِي الْحَيَاةِ

الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا شِئْتُمْ أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ ﴾ نصلت: ۳۱.
یه کنی له و نه بهردانه پاش و هفاتی پیغه ممبر ﷺ، له شپری یه رموک دا هاته لای نه بو عوبیده
که نه میریان بوو وتی: هیچ پاسارده و کاریکت نییه لای پیغه ممبر ﷺ؟! وتی: بوی یه؟! وتی: من
ده زانم شهید دهم و ده چم بولای پیغه ممبر ﷺ له قیامته د! نه گهر پاسارده یه کت هیه
باییگه یه نم. نه بو عوبیده ش وتی: سه لامی نیتمی پیبگه یه نمو بلای (قد وجدنا ما وعدنا ربنا
حقا). نهو ی خوا و هعدی دابوینی له سرخستنی نیسلام و ابینیمان و هق بوو!

نهو قاره مانه له جنګدا نه ونده ی نه برد شهید بوو، میژوونسان د لاین یه که م شهید ی
یه رموک بوو که له پیش هم مواندا هواله کانی گمانده پیغه ممبر ﷺ له قیامته د.

کەس نازانی ناوی چیه، چ کارهیهو له چ بنه ماله یه که؟!

عومهری کورێ خهتاب چاوه پێی بهریدی ده کرد که هه والی فهقی نه هاوهندی بۆ بهیستی، نه و که سهی هه واله که ی هیتا عومهر لێی پرسی کێ شه هیدبووه ؟؟ کابراش وتی: نوعمانی کورێ موقرن شه هیدبووه و فلان و فلانی له سه رکرده کان و هه ندێ که سیش له سه ربازان که کەس نایان ناسی! عومهر به چۆکا هات و گریاو فرمووی: مه لا کەس نایان ناسیت!! چ باکیانه نه گهر عومهری کورێ خهتاب نه یانناسی و خوایه که له سه رو هه وت ناسمانه وه بیانناسی و شه هیدی بکات به نسیبیان!..

ئه وانه سه ربازی نه ناسراو بوون و وه ک ره گ له سه سه ربیان دره ختی نیسه لامیان راگرتبوو هه رچهند که سیش نه یده یینین.^۱

هاوه لان به یعه تیکی بی سنووریان دا بو به پیغه مبه ر ﷺ نه ک هه رله ژیا نی خویدا به لکو دای کۆچی موباره کیشی هه رله سه رعه هد و په یانه که بوون..

سه عدی کورێ مو عادی ته مه ن (۳۵) سا ل، نوینه ری نه نصار بوو، له جه نگی به دردا پیغه مبه ر ﷺ که به ته مای کاروانه که بوو، تووشی سو یای کافران هات، هه زی نه کرد یه که سه رجه نگی، بۆیه راوێژی له گه لکردن که نایا بجه نگیان نا؟ سه عدیش وتی: ئیمه باوه رمان پیت هیئاوه، متمانمان پیتاویت، شایه تیمان داوه نه وه ی تو هیئاوته راسته، له سه ر نه و بنه مایه ش په یان و به لێتمان داوه که گوێرا په لت بین، نه ی پیغه مبه ری خوا برۆ بۆ نه و مه به سه ته ی خو ت ده ته ویت، سویندم به و که سه ی تو ی به هه ق ناردوو، بمانکه ییت به گژ نه و ده ریا یه دا له گه لت دین و، یه ک پیامان دوانا که ویت و ناترسین له وه ی سه به نی بجین به گژ دوژمندا، ئیمه له م جه نگه دا نارام ده گرین، راستگو یین له رو به رو بوو نه وه دا، به لکو خوا ی گه ره به هۆی ئیمه وه شتیکت نیشان بدات که دل و چاوتی پێ خو شنوود بیت، باغخه ره ری له سه ر به ره که تی یه زدان.

نه وه یه هه لوتست، دیاره هه ر نه وه شی لی چاوه ری ده ک ریت، معاذ نه و هیممه ت به رزه بوو که ته مه نی هه موو نیسه لامه تی هه ی هه وت سالتیک بوو، له جه نگی خه ندق دا به رینار بوو، پاش ماوه یه ک به رینه که ی نه زیفی به ربوو به شه هیدی سه ری نایه وه عه رشی خوا ی بۆ ها ته له رزه.^۲

۱- ل: ۶۹ خواطر دعویة / احمد قطان.

۲- (گولای سه رمۆز).

گه‌ران به‌دوای ئاسووده‌ییدا

یه‌که‌م: سه‌عید زه‌یانی:

شیخ سه‌عید زه‌یانی باسی ژیاننامه‌ی خۆی ده‌کات و ده‌لێت: منیش وه‌کو خه‌لکی عهودالێ به‌خته‌وه‌ری بووم و وامده‌زانی که به‌خته‌وه‌ری وا له‌ ماڵ و سامان و پله‌و پایه‌دا، له‌منالیه‌وه به‌شداریم کرد له‌ به‌رنامه‌ی منالاندا له‌ ته‌له‌فیزیۆندا و که‌ گه‌وره‌ش بووم نه‌کته‌روگۆرانییێژکی به‌ناوبانگم لێده‌رچوو، زۆر له‌ کاربه‌ده‌ستان بوونه‌ هاوه‌لم وه‌ک سه‌رۆک وه‌زیرانی مه‌غریب که‌زوو زوو سه‌ردام ده‌کردو، زۆر له‌ هونه‌رمه‌ندانیش بوونه‌ هاوه‌لم وه‌ک (عبدالحلیم حافظ)، به‌خۆم ده‌وت: باشه نه‌گه‌ر بشگه‌مه (عبدالحلیم) خۆ شه‌وه‌تا خۆی ده‌لێ به‌خته‌وه‌ر نیه، پاشان مردنی ناویراو زۆر کاری تی‌کردم و، هه‌رده‌م بیرم لای گه‌یشتن بوو به‌ ئاسووده‌یی و به‌خته‌وه‌ری.

جارتیکیان له‌ سالی (۱۹۷۴) دا پۆژنامه‌نووسێک پرسیا‌ری لێ‌کردم و وتی: تۆ ناوت (سه‌عید)ه‌ نایا گه‌یشته‌وێته سه‌عاده‌ت و به‌خته‌وه‌ری؟ منیش وتم: ناوه‌که‌م له‌ چوار پیت پینکه‌هاوه‌وه سێ پیتی (سعی)یه‌و هه‌وله به‌دوای دۆزینه‌وه‌ی پیتی(د)دا تا به‌ته‌واوی بگه‌مه به‌خته‌وه‌ری، په‌یمان بێت که‌ گه‌یشتم هه‌واڵت بده‌م.

به‌لێ پاره و سامانم زۆریوو، ناو و شه‌ره‌تم زیادبوو، سه‌ردانی پۆژناوام کرد، که‌چی هه‌ر به‌خته‌وه‌رنه‌بووم. شه‌یتانیش وه‌سه‌سه‌ی پینده‌کردم و هانی ده‌ده‌م که‌ماده‌م ناگه‌مه به‌خته‌وه‌ری و ناشادم خۆم بکوژم!

له‌و ماوه‌یه‌دا په‌راویکی نووسه‌ریکی فه‌ره‌نسیسم ده‌ستکه‌وت که‌باسی خۆکوشتنی ده‌کردو ناماری زۆری تیا‌بوو، لام سه‌یریوو که‌ پێژه‌ی خۆکوشتن له‌ سوید زۆر زۆر بوو، له‌ کاتی‌کدا زۆر ژیان نارام و خۆشه‌ له‌ وڵاته‌دا.. ته‌نانه‌ت پردیکیان هه‌یه‌ پیتی ده‌وت‌تریت پردی خۆکوشتن، نه‌وه‌نده خه‌لکی له‌ژیان بێزار خۆیانی لێ فری‌ده‌نه‌ خواره‌وه‌..هه‌ر له‌و ماوه‌یه‌دا په‌راویکی ترم خۆینه‌وه‌ له‌باره‌ی نه‌و که‌سه ناودارانه‌ی له‌ پۆژناوا موسلمان‌بوون، وه‌ک گۆرانی بێژی به‌ریتانی کات ستیفنس، که‌ناوی خۆی کرد به‌ یوسف ئیسلام. نه‌وانه به‌ به‌رنامه‌ی خوا گه‌یشته‌ن لوتکه‌ی به‌خته‌وه‌ری..

براکهشم به هۆی کۆمه‌لی براده‌ری بانگخوازه‌وه له هۆڵه‌ندا بوو به پیاوێکی خواناس و به‌ته‌واوی ژیا‌نی گۆ‌ردرا و، زۆر هه‌وڵیشیان له‌گه‌ڵ من دا، بۆیه منیش پریارم دا ته‌وبه‌بکه‌م و په‌یره‌وی به‌رنامه‌ی خوا بکه‌م.. به‌مه‌ش گه‌یشتمه‌ نه‌و به‌خته‌وه‌ری و ناسووده‌یه‌ی که به‌ دوا‌یا وێ‌ل بووم، که نه‌وه‌ش نا‌واتی دایکه‌م بوو که‌هه‌میشه‌ ده‌ست به‌دوعابوو خوا هیدایه‌تم بدات..ئنجا نامه‌م نووسی بۆ‌نه‌و پۆ‌ژنامه‌نوسه‌ی که کاتی خۆی پرسیاره‌که‌ی لێ‌کردم، وتم: وا پاش دوا‌نزه سا‌ل له پرسیاره‌که‌ت له سایه‌ی خوا‌وه پیتی چواره‌می نا‌وه‌که‌مم دۆ‌زیه‌وه و له سایه‌ی به‌رنامه‌که‌ی خوا‌وه به‌خته‌وه‌ری‌بوم.^١

دووهم: شادیه:

هونه‌رمه‌ندی میسری شادیه هه‌تا ته‌مه‌نی (٥٥) سا‌لی نه‌ستیره‌ی گه‌شی ناسانی هونه‌رو گۆ‌رانییێ‌ی مورا‌هیقه‌کان بوو، به‌ چل سا‌ل کاری هونه‌ری له سه‌د فلیمه‌دا به‌شداری کردو (٤٠٠) گۆ‌رانی تۆ‌مارکردو، له‌سا‌لی (١٩٨٤) دا شانۆ‌گه‌ریه‌که‌ی زۆر سه‌رکه‌وتووی پێشکه‌شکرد به‌نا‌وی (ریا و سکینه) وه..له‌ لوتکه‌ی سه‌رکه‌وتندا بۆی ده‌رکه‌وت که دوا‌ی سه‌راب که‌وتوو و، کاتی له (١٩٨٤) دا چوو بۆ‌حه‌ج بۆی ده‌رکه‌وت که به‌خته‌وه‌ری و ناسووده‌یی وا له به‌رنامه‌که‌ی خوا‌داو له هه‌یج لایه‌که‌ی تر وه‌ ده‌ست نا‌که‌وێ‌ت..

له‌ته‌مه‌نی (٥٥) سا‌لیدا له‌به‌رده‌م ئارامگه‌ی په‌سوولی نازداردا بریاری گۆ‌رانی دا، شادیه ده‌لێ‌ت: نه‌و پۆ‌ژه خۆ‌مم دۆ‌زی‌یه‌وه و زانی‌م بۆ‌چی ده‌ژیم و به‌رچاوم پوون بوو، هه‌ستم به‌ ناسووده‌یی و به‌خته‌وه‌ری پاسته‌قینه‌ کرد.. زۆر جار ده‌یان‌ه‌وێ‌ت له قیستی‌قالی نا‌وخۆ جیهانی‌دا خه‌لاتم بکه‌ن له‌سه‌ر کاره‌کانی پابردووم منیش نامو‌ی چونکه له هه‌موو پابردووم په‌شیمانم نی‌تر چۆن خه‌لاتی له‌سه‌ر وه‌رگرم.

له موعجيزه كانی قورئان و فهرمووده

یه کهم: دۆزینه وهی ئنجیلی یه هوزا:

نینجیله کان به گشتی و نینجیلی به رنابا به تاییه تی مژدهی زۆری تیایه به هاتنی پیغه مبهري ﷺ، هەر له زووه وه که نیسه خۆیندنه وهی نینجیلی به رنابای حه رام کرد و زۆر لهو مژدانهی تریش وا تهفسیر ده کهن که دووری بجهنمه له وهی بیته مایه ی هیدایه تی خه لگی.

رۆژنامه ی (واشتنۆن تایمز) له (۶ ی ئیبریلی ۲۰۰۶) و تارێکی کۆمه له ی جوگرافیای نیوده وه ته ی بلاو کرده وه، که له باره ی نینجیلی یه هوزایه که له سالانی ههفتا کاند له شاری (المیای) میسر دۆزرایه وه وگه یشته سويسرا. پاش ده سال دیراسه وه وهرگێران بۆ زمانی نینگلیزی نه مسال چاپکراو بلاو کرایه وه.. نه م نینجیله له کۆتاییه کهیدا وتهیه کی پیغه مبهري عیسای تیایه که فهرموویه تی به ههواریه کانی که یه هوزا جیاواز ده ی له ههواریه کانی تر به وهی که ده چیه سهر شیوه ی پیغه مبهري عیساو ده بیته قوریانی وه له جیتی نه وه له خاچ ده دریت..

مه سیحیه کان ده لێن: گوايه یه هوزا خیانه تی له پیغه مبهري عیسای کردوه بۆیه چۆته شیوه ی پیغه مبهري عیساو، له وه ده چیت وانیه ی.. به هه ر حال گرنه گ نه وه یه نه مه به لگه یه که یه کیکی تر چۆته سهر شیوه ی پیغه مبهري عیسای و له جیاتی نه وه له خاچ دراوه ههروه ک قورئان باسی کردوه ﴿ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَٰكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ

يَقِينًا ﴿ النساء: ۱۵۷. واته: جووله که کان ده یان وت: ئیمه عیسای کورپی مه ریه می پیغه مبهري خوامان کوشت، نه کوشتو یانمو نه له خاچیان داوه، به لکولی یان تی که چووه هاو شیوه که یان کوشتوه، به راستی نه وانیه که بیرو بۆچوونی جیاوازیان له وه کی شه یه دا هیه خو شیان له گومان دان تیایداو نه وانه هیچ زانستیکی راستیان نیه له وه باره یه وه جگه له شوین کهوتنی گومان نه بیته و به دلنیا یه وه نه یان کوشتوه، به لکو خوا به رزی کرده وه بۆ لای خۆی، خوا هه میشه بالاده ست و دانایه ﴿ بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿ النساء: ۱۵۸.

نەم نینجیلە دەستخەتە لەسەر ئەوراقی (بردی) لە سەدە ی سێی زاینیدا نووسراوەتەوه،
 واتە چوارسەد سالتیک پیش هاتنی پێغەمبەر ﷺ. بەلێ هەرۆک چۆن لە دایکبوونی پێغەمبەری
 عیسا موعجیزە بوو چوونەوه بۆ ناسمانیشی و هاتنەوهی بۆ سەرزەوی هەر موعجیزەییەو، کە
 قورئانیش باسی دەکات و راستیەکان دەخاتە ڕوو گەورەترین موعجیزەییە و نەگەر کەسیک
 تۆزقالتیک ژێرو بەویژدان بێت، شایەقانی هەق دینی و دەبیتە شۆتەکەوتە ی نەم نایە بەرزە
 پیروژه کە بەردەوام موعجیزاتی دەردەکەوت **﴿ سَرُّهُمْ ءَايَتَا فِي الْآفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ
 حَتَّىٰ يَقَيَّنَ لَهُمُ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴾** فصل: ۵۳ .

دووهم: بەنداوی مەئەرب:

قورئان باسی بەنداوی مەئەرب دەکات و دەفرمۆت: **﴿ لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكِنِهِمْ
 آيَةٌ جَنَّتَانِ عَنْ يَمِينٍ وَشِمَالٍ كُلُّوا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ ۚ بَلَدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبُّ غَفُورٌ ﴾** سا:
 ۱۵ واتە: سویتە بەخوا بەراستی بۆ خەلکی سبأ لە ولاتی خۆیاندا بەلگەنیشانە ی دەسلاتی
 خوا ناشکرایە، کە ئەویش دووباخێ زۆر گەورە بوو لەلای راست و لای چەپی نارچەکەدا،
 فەرمانیان پێدرابوو کە: بخۆن لە رزق و ڕۆژی پەرورەدگارتان و سوپاسگوزاری بن، ولاتیکی خۆش
 و ئاوەدان، پەرورەدگاریکی لیخۆشبوو و لیبورە... **﴿ فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ
 وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْنِ ذَوَاتِ أَكْمَلٍ خَمْطٍ وَأَثْلٍ وَشَيْءٍ مِّن سِدْرٍ قَلِيلٍ ﴾** سا: ۱۶ جا ئەوان
 لەجیاتی شوکرانە بژێری وخواپەرستی پشتیان هەلکردوو بەدەم بانگەوازی خواوە نەچوون، بە
 هۆی ئەوەوە نێمەش لافاوی وێرانکەری بەنداوەکەمان ناردوو، ئەوسا چی کشتوکال و باخاتیان
 هەبوو هەمووی فەوتا و بوو بە دووباخێ دێراوی بەروبووم تال و درەختی بێبەری وەک دارگەزۆ
 کەمێک درەختی (سدر) یش کە بەروبوومی کەمی هەیە.. تا بەو جۆرە سەختە تۆڵەمان
 لێسەندن بەهۆی ئەوەوە کە بێباوەرو سپڵە بوون، نایا نێمە تۆڵە هەر لەکافرو سپڵە ناسینین
﴿ ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ نُجَزِي إِلَّا الْكَافِرَ ﴾ سا: ۱۷ .

ئەو بەنداوە (۱۶) مەتر بەرز بوو (۶۰) مەتریش پان بوو (۶۲۰) مەتریش درێژ بوو،
 (۹۶۰۰) هێکتار زەوی ئاوەدا، کە (۵۳۰۰) هێکتاری لە دەشتی خواروو، باقیەکەشی
 دەشتی باکوور بوو، ئەم دوو شۆینەش لە نووسینە کۆنەکانی سەبەئەکاندا کە تازە دۆزراوەتەوه

به (مأرب) و (سهلان) ناوبراوه، نه مهش نهو دووناوچه يه كه قورنان به دوو (جنة) ناوی ده بات (جنتین عن یمن و شمال)، نه مه بنداوه له سه دهی پینجه م و شه شه می زاینده تهمیریان کردو، خه لکی ناوچه كه له بواری كشتوكال و ناودیریدا ژۆر پیشكه وتوو بوون و بارو گوزهران و نابووریان ژۆر باش بوو، تا له نه غامی كوفرو زیاده رویانه وه خوا غه زه بی لیگرتن و لافاویکی بۆ به نداوه كه نارد له سالی (۵۴۲) زاینیداو ویرانی كرد و ناوچه كه غه رقی ناو بوو، هه موو مال ویران بوون، نه مهش په ندو عیره ته بۆ هه ركه سی دلی هوشیار بیته.

دیاره نه مه پرووداوه له تمورات و نینجیلدا باس نه كراوه چونكه نزیكه ی (۱۵۰) سالیك پیش هاتنی پیغه مبه ر پرووداوه، جاقورنان ژۆر به وردی باسی ده كات و دۆزینه وه كانی نه م سالانه ی دوايش لهو ناوچه يه دا موعجیزه ی قورنان ده سه لمینن، زانای ناپاری مه سیحی (وورنر کیلر) خاوه نی په راوی (الكتاب المقدس كان صحيحا) ده لیت: نهو لافاوی به نداوه (سیل العرم) پرووداوه لهو ناوچه يه دا هه روه كه له قورنانی پیروژدا باس كراوه، تیاچوونی ناوچه كه هه مووی به هۆی نه وه بووه، كه نه مهش نه وه ده سه لمینن نهو نهو قورنانه له باره ی نهو گه له وه كه خاوه نی نهو هه موو باخ و باخاته بوون به راستی پرووداوه.

باشه پیغه مبه ر له مه كه وه چیداوه له باسیکی ناوا وردی سه دو په غا سالیکی پیش خۆی له باره ی گه لی (سبأ) هو، نه گه ر خوا به وه حی بۆی نه نارد بیته؟! مرۆقی ژیر له به ر ده م نه م راستیا نه دا ده لیت: شایه تی نه ده م كه نه م قورنانه له خوا وه یه و محمدیش ﷺ پیغه مبه ری خوا به ...^۱

سییه م: دۆزینه وه كانی شاری ئور له عیراق:

دۆزینه وه كانی (نور) له عیراق ناشكرای كرد كه خه لکی وادی پافیده ی له زه مانی كۆنه وه مانگ و خۆرو نه ستیره یان به پیروژ زانیوه و په رستیوانن، به تاییه ت خوا ی مانگ كه ناوی (سن) بووه و په كهریان له به رد بۆ تاشیوه و له سه ر به رد وینه یان بۆ كیشه وه، كه وینه كهش وهك دۆزرا وه ته وه بریتی بووه له پیاویکی پش درێژ كه مانگ له شیوه ی هیلالدا له سه ر ده ستیته، نه م بت په رسته یه ش چهنده زارسالی خایاند.

۱- په راوی/الامم البائدة/هارون یحیی، ۱۲۰: ۷.

باشه هاتنی پیغه مبهری نیبراهیم چند هزار سال پیش پیغه مبهر بووه، پیغه مبهر له کوئی زانی گهله کهی نیبراهیم چیان پرستووه؟ تنجا دۆزینه وه کان له م دوایه دا پاش هزار و چوار سده سال شایه تی نهدن له سهر راستیتی قورنان که له بارهی گهلی نیبراهیم وه ده فرمویت نه ستیره و مانگ و خۆریان پرستووه: ﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ أَسْنَمًا ۖ إِلَٰهَٔ إِنِّي أَتٰكَ وَقَوْمَكَ فِي ضَلٰلٍ مُّبِينٍ ۝٧٦ وَكَذٰلِكَ نُرِي إِبْرٰهِيْمَ مَلَكُوٰتِ السَّمٰوٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَلِيَكُوْنُ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ۝٧٧ فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ ٱلَّيْلُ رَآ كَوْكَبًا ۖ قَالَ هٰذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أُحِبُّ ٱلْأَفْلٰكَ ۝٧٨ فَلَمَّا رَآ ٱلْقَمَرَ بَازِعًا ۖ قَالَ هٰذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَيْنَ لَّمْ يَهْدِيْنِي رَبِّي لَأَكُوْنَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّيْنَ ۝٧٩ فَلَمَّا رَآ ٱلشَّمْسَ بَازِعَةً ۖ قَالَ هٰذَا رَبِّي هٰذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يٰغُفُوْر ۖ إِنِّي بِرَبِّ ۖ مِمَّا تُشْرِكُوْنَ﴾ الأنعام: ٧٤ - ٧٨.

یان بۆ گهلی (سبأ) ده فرمویت که خۆریان پرستووه دۆزینه وه کانی سهرده میس له یه مهن نهو راستیه ده سه لیتن.. یان بۆ گهلی نوح ده فرمویت پینج بتیان پرستووه ناوی هه ری پینجیانیش ده بات و ده فرمویت: ﴿وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ ٱلْهٰتِكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وُدَّآ وَلَا سُوَاعًا وَلَا يٰغُوثَ وَيَعْقُوْبَ وَيَسْرَآ﴾ نوح: ٢٣.

چوارهم: کوژانه وهو سارد بوونه وهی مانگ:

قورنان ده فرمویت: ﴿وَجَعَلْنَا ٱلَّيْلَ وَٱلنَّهَارَ ءَايٰتٍۭ لِّمَنۢ فَحُوْٓنًا ۖ ءَايَةٌ ٱلَّيْلِ وَجَعَلْنَا ءَايَةَ ٱلنَّهَارِ مُبْصِرَةً ۚ لِيَتَبَوَّءُوْا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمۡ وَلِتَعْلَمُوْا عَدَدَ ٱلْاَيٰتِيْنَ وَٱلْحِسَابِ ۚ وَكُلُّ شَيْءٍ وَفَضْلُنَّهٗ نَفِيْصًا ۝١٢﴾ الإسراء: ١٢.

ئیین عباس ده لیت (کاتی خۆی مانگیش وه کو خۆر رووناک و دیاریوو، که نایه ت و به لگهی شه وه، رووناکیه کهی نه ماو نهو ره شیهی ده بیینن له مانگدا نه وهی) به راستی جوانی پتکاوه، نه وه تا له سه دهی بیستدا زانایان پاش نه وهی چوونه سه رمانگ و دیراساتی زۆریان له سه رکرد ده لیتن: له سه ره تای دروستبوونی مانگدا که پیش نزیکهی (٤,٥) ملیار ساله، یه ک پارچه گروگه رمی بووه رووناکی داوه ته وه وه کو خۆر، به هۆی نهو گرپ کانه زۆرانیه که تیا ده ته قینه وه

وشه‌ویش دنیا وه‌کو پۆژ پووناك بووهو، دواتر كه سارد بۆتهوه نمو پووناكییی نه‌ماوهو، به‌هۆی نمو پووناكیییه‌وه ده‌بینریت كه له خۆره‌وه ده‌كه‌ویتته سه‌ری و نه‌یداته‌وه ..

پیتجه‌م: موعجیزه‌یه‌ك له سورته‌ی یوسف دا:

قورنان له سورته‌ی یوسف دا ده‌فه‌رمویت: ﴿يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعُ عَجَافٍ وَسَبْعِ سُبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ لَّعَلَّكَ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٦٩﴾ قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأَبًا فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرُوهُ فِي سُبُلِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّا تَأْكُلُونَ ﴿٧٠﴾ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَأْكُلْنَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّا تَحْمِلُونَ ﴿٧١﴾ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ النَّاسُ وَفِيهِ يَعْرِصُونَ﴾ یوسف: ٤٦ - ٤٩

كاتێك پاشاخه‌وه‌كه‌ی بی‌نی و‌كه‌س نه‌بوو بۆی لێ‌ك‌ب‌د‌اته‌وه، یه‌ك‌ی‌ك‌یان نارد خه‌وه‌كه‌ی بۆ یوسف گێ‌پ‌رایه‌وه: یوسف نه‌ی راست‌گۆ نه‌م خه‌وه‌مان بۆ لێ‌ك‌ ب‌ده‌ره‌وه، هه‌وت مان‌گای قه‌له‌و له‌ لایه‌ن هه‌وت مان‌گای لا‌وا‌زه‌وه‌ خورا‌ن، هه‌روه‌ها هه‌وت گۆله‌ گه‌می سه‌م‌زو‌ج‌وا‌ن و هه‌وتی تری وشك، بۆ‌مان لێ‌ك‌ب‌ده‌ره‌وه‌ بۆ‌نه‌وه‌ی ب‌گه‌ر‌پ‌تمه‌وه‌ بۆ لای خه‌لكی تا وه‌لام‌ بزانه‌.

یوسف وتی: هه‌وت سالی ب‌رده‌وام كشتوكاڵ ده‌كه‌ن و دانمۆیله‌ ده‌چینه‌ن، نه‌وه‌ی دروینه‌ی ده‌كه‌ن و لێ‌تان زیاده‌بوو به‌گۆله‌كه‌یه‌وه‌ بی‌هێ‌لنه‌وه، مه‌گه‌ر نمو كه‌مه‌ی كه‌ده‌بخۆن، پاشان له‌ دوا‌ی نه‌وه‌ هه‌وت سال‌ گرانی و سه‌ختی پێ‌ش‌دیت، نه‌وه‌ی كه‌ هه‌لتان گرتوه‌وه‌ بۆ نمو سالانه‌ هه‌م‌وی ده‌خۆن، مه‌گه‌ر كه‌می‌كی نه‌بی‌ت كه‌ هه‌لی ده‌گرن بۆ تۆ. له‌وه‌ودوا سالی‌كی بارانا‌وی و پ‌ر ب‌ده‌كه‌ت دیت كه‌ خه‌لكی به‌روبوومی زۆریان پێ‌ده‌به‌خ‌ش‌ریت، میوه‌ ده‌گوشن و شه‌ریه‌تی لی‌ دروست‌ده‌كه‌ن.

دكتۆر عبدا‌ل‌مجید بلعابد ده‌لێت:

١- له‌ نایه‌ته‌كه‌وه‌ ده‌رده‌كه‌ویت كه‌ هه‌وت سالی بارانا‌وی تۆ‌وه‌كه‌ هه‌ل‌گ‌یریت و هه‌وتی تریش كه‌ بێ بارانیه‌ و سالی‌كی تریش كه‌ وه‌زه‌كه‌ چاك‌ ده‌بی‌ت، نه‌مه‌ پانزه‌ سال‌ كه‌ په‌نگه‌ هه‌ندی له‌ تۆ‌وه‌كان دوا‌ی نمو ماوه‌ زۆره‌ به‌كار‌یی‌ت، زانستی سه‌رده‌م سه‌لمان‌دویه‌تی كه‌ تا پانزه‌ سال‌ تۆ به‌ كه‌لك‌ دیت هه‌ل‌گ‌یریت و به‌توانی‌ ب‌چ‌یت‌ریت.

۲- شیوازی هه‌لگرتنه‌کەش بە تاقیکردنەوه دەرکەوتووہ کہ چاکترین شیواز ئەوہیہ کہ بە گولە‌کەییەوه هه‌لبگیریت و بەو رینگایە ۳، ۲۰٪ ی کیشی ون دە‌کات بە هۆی ئەمانی ئەو ناوہی کە‌تیایەتی، بە‌مەش وشک دە‌بیئت و بۆگەن نا‌کاو خراپ ناییت. (فەزروہ فی سەنبەل). ئەم رینگای هه‌لگرتنەش می‌سری‌یە‌کان ئەیان دە‌زانی و‌دیارە خوای گەورە بە‌وہ‌حی فێری پێغە‌مبەری یوسفی کردووہ.

۳- لە خەوہ‌کە‌دا نیشارە‌تی تیانیە بۆ سائە خۆشییە‌کە‌ی دوابی ئە‌مەش هە‌رخوا نا‌گاداری کردووہ و‌داییش هە‌مووی وا دە‌رچوو..

۴- نە‌جا نە‌گەر پێغە‌مبەر ﷺ خوا نا‌گاداری نە‌کرد‌بیئت، ئە‌م و‌ردە‌کای‌یە زانستیه‌ چو‌زانیت کہ بە هە‌زاران سال پێش خۆی بووہ و لە‌ژیانی پێغە‌مبەری یوسف‌دا روویداوہ.^۱

شە‌شە‌م: ئومە‌تی ئیسلام و‌لا‌سای کردنە‌وه‌ی گە‌لانی تر

پێغە‌مبەر ﷺ دە‌فەر‌مویت: (لاتقوم الساعة حتى تأخذ أمي مأخذ القرون قبلها، شراً بشير، و ذراعاً بذراع. فقيل له: يا رسول الله كفارس والروم؟ قال: ومن الناس الا أولئك)^۲. واتە: قیامە‌ت نایە‌ت هە‌تا ئومە‌تم شوین پیتی گە‌لە‌کانی پێش خۆی هە‌لنە‌گریت، بێست بە‌ بێست و‌ بال بە‌ بال، پیتی و‌ترا: ئە‌ی پێغە‌مبەری خوا، وە‌ك فارس و‌ رۆم ؟ فەر‌مووی: خە‌لکی کین هە‌ر ئە‌وان نین!

هە‌روە‌ها دە‌فەر‌مویت: (لتبعن سنن من قبلكم شراً بشير وذراعاً بذراع، حتى لو دخلوا جحر ضب لاتبعتموهم، قلنا: يا رسول الله، اليهود والنصارى؟ قال: فَمَنْ)^۳، واتە: شوینی گە‌لانی پێش خۆتان دە‌کە‌ون بێست بە‌ بێست و‌ بال بە‌ بال، تە‌نانت ئە‌گەر بچنە‌ کونی بزە‌شە‌وه بە‌ دوايانا دە‌چن (کە‌ کونە‌کە‌ی زۆر بۆ‌گە‌نە‌) و‌تە‌ن: ئە‌ی پێغە‌مبەری خوا جوولە‌کە‌و گاور؟ فەر‌موی: ئە‌ی کێ؟!.. لە‌ فەر‌موودە‌یە‌کی تری‌شدا کە‌ حاکم ریا‌یە‌تی کردووہ، ئە‌و‌ە‌شی فەر‌مووہ: نە‌گەر یە‌کێ لە‌وانە‌ لە‌ سەر جادە‌ بچیتە‌ لای ژنە‌کە‌ی لا‌سای دە‌کە‌نە‌وه.. (وحتى لو أن أحدهم جامع امرأته بالطريق لفلتموه).

۱- نینتە‌رنیت.

۲- رواه بخاري.

۳- رواه بخاري ومسلم.

ههركهس نه مړې سهری حالتی موسولمانان بكات نهم پاستی یه به ناشكرا ده بینیت له لاسایی كړندهوی پرووت و قووتی و فسادو خرابی پوژهلالت و پوژتاوا، جا نه گهر پیغه مبهه بهوحي له خواوه ناگدار نه كرابی، چوزانی نومه ته كهی كه له زه مانی خویدا لهو پهری فرمانبروری و نیلتیزامدا بوون له پاشه پوژدا دواي خوئی ناویان لیډیت؟؟ نایا نهمه بهلگه نیه له سهر پیغه مبه ریتی نمو زاته پایه بهرزه؟

حه و ته م: مهرگی موجافات:

پیغه مبهه ﷺ ده فرمویت (ان من أمارات الساعة أن يظهر موت الفجأة)^۱. واته: له نیشانه كانی قیامت دهر كه وتنی مردنی كوتوپره.. نهم فرموده یه موعجیزه یه کی زانستی پزیشکی تیایه كه شایه تی ده دات له سهر پیغه مبه ریتی پیغه مبهه ﷺ. ناماره كانی نه ته وه یه كگرتووه كان ده لئین: ژماره ی نه وانه ی به جهلته ی دل و ده صاغ ده مرن پروو له زیاد بوونه و، نه خو شیه كانی دل هوكاری یه كه می مردن له جیهاندا لهم بهر ده مه دا.

نه گهر خواي گه وړه فیتری نه كړدیت پیغه مبهه چوزانیت كه مهرگی موجافات زیاد ده كات و نه بیته دیارده یه ك؟

مهرگی موجافات دیارده یه کی تازه یه، یه كه م دیراسه له سالی (۱۹۴۸) فرامنفهام كړدی، بوی دهر كه وت كه نمو كه سانه ی نه خو شی دلیان هبوو، وه ته مهنیان له نیوان (۴۵) و (۷۵) سالدا بوو له ۶۰٪ یان له پر مردوون. زانایان ده لئین: مردنی كتوپر نمو مردنه چاوه پروان نه كراوه یه كه له ماوه یه کی كورتی كه متر له سمعاتیكدا پرووده دات.

ناماره كان ده لئین: كه یه كه م هوكاری مردن له نه مریكا نه خو شیه كانی دل و جهلته یه و پړیوه كه ی ده گاته ۲۸٪ ی حالته كانی مردن، له سالی (۲۰۰۱) دا (۷۰۰) هزار كهس له نه مریكا به نه خو شی دل مردوون، كه زیاتر له ۳۰۰ هزاریان مردنیان كتوپر بووه.. نهم ژماره یه ش له نه مریكاو له گشت جیهاندا پروو له زیاد بوونه.. نهمه به ممرجیتك له نه مریكاو جیهاندا سالانه به ملیونه ها دولاړ بۆ چاره سهری نهم نه خو شیه یه سهر فده كړیت.

په ننگه یه كی بلیت: نه وساش نمو نه خو شیه یه هبوووه زانراوه! نه خیر ته نها په نجا سالیك ده بیټ باسی لیوه ده كړیت و وهك پیغه مبهه ده فرمویت ده رده كه ویت!

جا نه گهر بزانرايه باسده كړاو هيچ نه بې شاعيره كان شيعريان له باره يوه دوهوت، ننجا نهو ته پيغه مېهر دای ده نيټ به نيشانميك له نيشانه كانی نزيك بوونهوه له قيامت، نه گهر نهو نه خوښي به بزانرايه لهو زه مانده دا چوڼ كافره كان نمانده كړد به هه را ليږي نه يان دوهوت: وانيه نهوه نيه نيستا هه يه نيتر نيشانه ي قيامتي چي؟ ناشكرايه كافران له پريژدا بوون بږي و خواخواي بچوگترين شتيان بوو به درؤي بځمنهوه.

جگهره خواردن وباري دهر ووني وخم وخهفت هؤكارن بوتهو نه خوښي به و، نايي پيژوي نيسلاميش هاني مروؤ ده دات كه دوريكه مويتهوه له هر شتيك كه تمندروستي تيك بدات، ننجا زور هانيشي ده دات لمسر نارامي دل و دهر وون، كه نهو هه به يادي خوا ده نيټ، قورنسان دهر مويټ ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ الرعد: ۲۸. ههروهه به پروابوون ده نيټ به قهزاو قهدهر كه سپيكه له نه سراري خوا. (أَنْ تَوَمنَ بِقِضَاءِ اللَّهِ وَقَدَرِهِ خَيْرُهُ وَشِرْهُ).

هه شهه: پيغه مېهر ﷺ شه هیده:

له نه نجامي لارولمويږي و په يان شكيڼي جووله كمهوه، پيغه مېهر ﷺ سوپاي كوكړد هوه وچووه سر قهلاكاني خه ييهر، پړوي يه كه م نالا به ده ست (نه بوبه كره) هوه بوو قهلاكه فتح نه كرا، پړوي دوهه ميش به ده ست (عمر) هوه بوو هر فتح نه كرا، پيغه مېهر فهر موي: سبه يني نالاكه نه ده مه ده ست پياوړي كه خواو پيغه مېهر خؤش ده ويټ و خواو پيغه مېهر يش نهويان خؤش ده ويټ و قهلاكهش فتح ده كات، هه موو هاوه لان ناواته خوازيوون نهو كه سه بن كه نالاكهيان پيټه دريټ، بږ به ياني پيغه مېهر ﷺ فهر موي: كوا عه لي؟؟ وتيان: چاوي نووساوه و ناساغه، فهر موي: بيهيټن، كه هينا يان تفي موباره كي دا له چاوي و دوعاي به سهر دا خوښد، ده م و ده ست چاك بوو، هه رده تووت نه خوښيش نه بووه، ننجا نالاكه ي دايه ده ست و تواني فته ي قهلاكه بكات هه روهك پيغه مېهر فهر موي، قهلاكاني تريش خزيان دا به ده ستهوه له گه ل پيغه مېهر دا رتيكه و تن. ننجا ژنيكي جووله كه به ناوي زه ينه ب كه خيژاني سهلامي كوري مشكم بوو، مېه رتيكي سهر پري و ليبي ناو ژه هري پيټوه كړد به تايه بهت ده سته كه ي كه زاني پيغه مېهر حهزي ليده كات، كه بزيان دانان هاوه ليتك به ناوي بيشر

کورپی بهرا و پاروویه کی لیخواردو پیغه مبریش که خستیه ده میوه فرموی: نم گۆشت و نیسقانه ده لیت: مدخو ژهرم پیوه کراوه، کاتیک ژنه که میان هینا دانی نا به تاوانه کهیدا و وتی: ژهرم پیوه کردو و تم: نه گهر پیغه مبر بیت خوا ده یار تزی و نه گهر واش نه بیت له کولمان ده بیتوه، پیغه مبر پی فرموو: خوا ناهیلی نموه بتو بجیتته سر و تو ناتوانی من بکوژیت. هاوه لان وتیان بیکوژین، پیغه مبر نه بیتته، به لام که بیشر مرد درایه ده ست کهس و کاری له تۆلهی نمودا کوشتیان .

هرچهند پیغه مبر گۆشته کهی نه خوارد به لام هر زیانی لینداو سالانه نازاری بو دهاته وه و نه نهس ده لیت: کاریگهری ژهره کم ده بینسی له سر پوک و پیتشه وهی زمانی پیغه مبردا.

پیغه مبر ﷺ له م باره میوه له دواړو ژه کانی ته میندا ده فرموی: (ما زالت أكلة خیر تعتادني كل عام، حتى كان هذا أوان قطع أهری)^۱، هروها له دواړو ژه کانی ته میندا به عاتیشی فرموو: (ما أزال أجد ألم الطعام الذي أكلت بخیر، فهذا أوان وجدت انقطاع أهری من ذلك السم)^۲. واته: بمرده وام هست به نازاری نو خوارنده ده کم که له خه یبر خوارد، نیستاش کاتی نمویه که خوینبهرم بو ژهره ده ته قیت.

دکتور مجاهد أبو المجد له میسر سی سعات له گمل زانایانی بواری شریعو زانایانی بواری پزیشکیدا تاووتووی نم فرموده بیان کردو گیشتنه نموی که موعجیزه کی گهری تیایه: زانایان وتیان له کۆنوه (زهرنیخ و په صاص) وه ژهر به کار هاتوه و نهو ژهره ش سه لماوه که له خوینبهردا دهنیشی و دهیته قینیت، تنجا نم نه خویشیه (۱۴) پوژیک ده خایه نی و له نیشانه کانی سریمشه و ناروق کردنه وهی زورو بیتیزییه، که هه مووی له پیغه مبردا دیاری داو چوارده پوژیک بموحاله وه مایه وه ناروقی زوری ده کرده وه سهری دیه شاو ده چوونه ژیر بالی. باشه پیغه مبر چۆن زانی که کاتی نموه هاتوه به هوی ژهره کموه بوری خوینبهری به قیت؟ نه گهر خوا ناگاداری نه کرد بیت؟!

۱- أبو نعیم فی الطب.

۲- رواه بخاری.

له کاتیکدا بۆ یه کهم جار له سه رچاوه پزیشکیکاندا له سالی (۱۸۲۶) ز دا باسی خوینبهرو جهلتهو ته قینی نیشاره تی پندراوه له سالی (۱۹۵۱) دا زیاترباسکراوه، به تی. ناماژه کردنی پیغه مبه ر بۆ نهو مه سه له یه پیش چوارده سه ده موعجیزه یه کی گه وره یه و به لگه یه له سه ر پیغه مبه ریتی نهو زاته پایه به رزه. که به مه ش بیجگه له پله ی پیغه مبه ریتی پله ی شه هیدیش خوا کردی به نسبی.^۱

نۆیه م: نووستن له سه ر لای راست:

پیغه مبه ر ﷺ فرموویه تی: (اذا اتیت مضجعک فتوضاً وضوءک للصلاة، ثم اضطجع علی شقک الایمن)^۱، دکتۆریکی نوستورالی وگۆفاری تاییش که دیراسه یه کی به ریتانی بلاو کرده وه جه خت ده که نه سه ر نه وه ی نهو منالانه ی له سه رده م ده نوون ریژه ی مردنی کتۆرپان سی نه ونده ی نهو منالانه یه که له سه ر لایه کیان ده نوون. هه روه ها دکتۆر (ظافر العطار) ده لیت: نووستن له سه ر ده م و له سه ر پشت زیانی بۆ ته ندروستی هه یه و باشترین نووستن نه وه یه که له سه ر لای راست بیته. . تا قیکردنه وه کانی زانایان (غالبیه و بوتسیه) سه لماندیان که خواردن له (۲،۵ تا ۴،۵) کاتۆمیری ده ویت گه له گه ده وه به جیت بۆ پخۆله نه گه ر نهو که سه له سه ر لای راست بنویت، به لام نه گه ر له سه ر لای چه پ بنویت (۵ تا ۸) کاتۆمیری ده ویت.

نه مه ش موعجیزه یه کی تره له موعجیزه کانی فرمووده کانی پیغه مبه ر ﷺ، نه گه ر نهو زاته موباره که له خواوه فیرنه کراییت چووزانیت نووستن به چ باریکدا باشه وه قی چی به به سه ر نهو مه سه له یه وه؟؟^۲

ده یه م: خواردن و خواردنه وه به دانیشته نه وه باشته ره

قه تاده و نه نه س ده لیت: پیغه مبه ر ﷺ نه ی کردوه له وه ی که به پتوه ناو به ریتسه وه، قه تاده وتی: نه ی خواردن؟ فرمووی: نه وه خراپه ره.^۴

۱- که نالی إقرأ.

۲- رواه بخاری و مسلم.

۳- (سایتی الاسد. نیت).

۴- رواه مسلم.

دكتور عبدالرزاق گھیلانی و دكتور راوی دہلین: باشتین حالت بۆ خواردن و خواردنموه نهویه که بهدانیشتنموه بیت چونکه لهش زیاتر لهباری هاوسهنگی و نارامیدایه و که متر دهبیته مایه قورحهی گهده.^۱

یانزهیه م: هاتنهوهی خهلافهتی ئیسلامی:

بلازهری پورتوگالیش دهلین: بهراستی ترسی پاستهقینه لهسه ژیاره که مان له و کاته دایه که موسولمانان دهیانموه دنیا بگۆرن، پشیمان وت: جارئ سهرقائی جیاوازی نیوان خویانن، وتی: ناخر بیریارو گهوره پیوانی رۆژتاوا باس له هوشیاربوونهوهی موسولمانان ده کهن و دهترسن که موسولمانان دهسلات پهیدابکهنموه، بن گۆریۆنی جووله که دهلین: (نموه که زۆر لینی دهترسین نهویه که محمدیکی تازه بیتنموه).

یهکیکی تریان دهلین: بهراستی نهو موسولمانهه که بۆ سه دان سال خهوتبوو و وریا بۆتهوه و هاوارده کا: من نه مردووم، من واگهراهموه بۆ ژیان و نامهوئ له پایتهختی ولاته گهوره کانهوه ههلمسورینن.

دهترسین که سینک بیت هه موو جیاوازی وخیلافاتهکانیان پرووپیگاته ئیمه... رۆژهلاتناس (جب) یش دهلین: موسولمانان هه رنهوهیان که مه که سهلاحه دینیکی نوپیان تیا ده رکهویت.^۲

له راپۆرتیکدا که مه جلیسی قهومی بۆ بحوث و دیراساتی ئیستراتیجی سه به سی نای نهی نه مریکی نامادهی کردووه و ههزار خهیر کاری تیا کردووه، هاتووه که له سالئ (۲۰۲۰) ز دا خهلافهتیکی تازهی ئیسلامی دیتنه کایهوه، ترسی گهورهشیان لهوه نیه که نه دۆرین له جهنگياندا دژی ئیسلام، بهلکو ترسی گهورهیان لهوه دایه که فیکری ئیسلامی فیکری سه رمایه داری دهروخینئ و شۆرشیک بهرپا دهبیت که میژوو به خۆیهوه نهیبینیوه له چوونی خهلکی به لیشاو به رهو ئیسلام. ههروهها خهیرهکان دهلین: (نهو دیموکراتیهیهی که که گهیشته نهوهی بیتنه نمونهو له جیهاندا چاوی لیبیکریت، حهیا ی چوو به هوئ ههلس و کهوت و پهفتاری نه مریکا و بهریتانیاهو له جیهاندا، که زۆر خراپترن لهو دیکتاتورانهی که له میژوودا ناویان

۱- (نینه رنیت/ نووسینی محمد ابراهیم صبحی: ۱۶/۵/۱۴۲۶ ک).

۲- (المختار الاسلامی/وتاری: لاتپاس فالنصر قادم/عمد المنجد).

تۆمارکراوه... نهوئی که موسولمانان نهیانتوانی له په‌نجایا بیکه‌ن دژی دیوکراتیه‌ت،
نه‌مریکا کردی له ماوه‌یه‌کی که‌مدا له دوا‌ی (۱۱)ی سیپته‌مبه‌ر...).

باشه نه‌مه ته‌صدیقی نه‌و فەرمووده‌یه نیه که پیغه‌مبه‌ر ﷺ فەرمووی: (ثم تكون خلافة
على منهج النبوة)^۱. واته: خه‌لافه‌تی نیسه‌لامی ده‌گه‌ریتسه‌وه پاش نه‌و هه‌موو لادانانه‌ی که
پرووده‌دات. که نه‌ویش وه‌عدی خوا‌یه بۆ نه‌م نو‌مه‌ته ﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا
الْصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيَسَكُنَنَّ مَعَهُمُ
الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَلَيَبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمَّا يَعْبُودُونَ لَا يَشْرِكُونَ فِي شَيْئًا وَمَن كَفَرَ
بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾ النور: ۵۵.

دو‌ژمنان کاتی‌ک ده‌بینن سۆ ملیۆن که‌س ده‌چی بۆ حه‌ج و له‌په‌مه‌زانیشدا سۆ ملیۆن
نه‌چن بۆ عومره‌و نه‌گه‌ر پڕی ب‌دریت چهند قاتی نه‌وه ده‌چیت و، له‌ کوه‌یتیش ته‌نها له‌ مزگه‌وته
گه‌وره‌که‌یدا (۲۵۰) هه‌زار که‌س به‌ کۆمه‌ل ته‌راویح ده‌که‌ن، که‌ به‌رده‌وام وینه‌ی مزگه‌وته‌که‌و
نو‌ژخو‌یتانی پیشان ده‌دری له‌ که‌نالی (العفاسی)دا، باش ده‌زانن نه‌م نو‌مه‌ته پرو‌وه هه‌سته‌نه‌وه
ده‌چیت و کاتی بۆ دیاری ده‌که‌ن، باشه نه‌وه‌ی ب‌پواناکات سالی (۲۰۲۰)ز بی‌ت با (۲۰۴۰)ز
بی‌ت، با (۲۱۰۰)ز بی‌ت گ‌رنگ نه‌وه‌یه دیت یان نا؟ ناخ‌ر نه‌وه وه‌عدی‌خوا‌یه‌و که‌سیش له‌ خوا
به‌ توانا تر نیه له‌سه‌ر هینانه‌دی وه‌عه‌ده‌کانی ﴿إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ
وَأَمْوَالَهُمْ بِآتٍ لَهُمُ الْجَنَّةُ يُقْبَلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعَدًا عَلَيْهِ حَقًّا
فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبِشِرُوا بِهِ يَوْمَ الَّذِي
بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ التوبة: ۱۱۱.

دوانزه‌یه‌م: له‌م سه‌رده‌مه‌دا موسولمان ده‌بینی که‌ خوا سه‌روه‌ت و سامانی زۆری
داوه‌تی و به‌ نو‌تومبیل دیت بۆ مزگه‌وت و خیزانه‌که‌ی و که‌چه‌کانیشی جلی ته‌سک و کورتیان
له‌به‌ردایه‌و هه‌رده‌لیتی هه‌یچیان له‌به‌ردا نیه و ق‌زیشیان له‌ صالۆنه‌کان له‌سه‌ر مۆدیل چاک ده‌که‌ن

۱- رواه أحمد.

۲- (سایتی مجلة العصر) ته‌عقیب له‌سه‌ر وتاری/هل يشكل الإسلام خطرا على الغرب... د. عبدالله النفيسي.

و تەرتیبى دەكەن و بەرزى دەكەنەو، باشە سەردەمى پېتغەمبەر ﷺ خۆ تەنھا وشترو ولاخ
 ھۆكارى ھاتوچۆبۇو، چۆن ناوا باسى ھۆكارى تازە دەكات كەوھك ولاخ وھوشترە و پىتى دىن بۆ
 مزگەوت، ئىنجا ئەوسا ئافرەتان داپۆشراوېوون، پېتغەمبەر ﷺ تەگەر خوا ئاگادارى نەكردىت
 چۆن نەتوانى ھەوالى داھاتووى ئاوابدات، ھەروھك دەفەر مۆيت: (سىكون فى آخر أمي رجال
 يركبون على السروج كأشباه الرجال، فيزلون على أبواب المساجد، نساؤهم كاسيات
 عاريات على رؤوسهن كاسنمة البخت العجاف، ألنوهن فأنهن ملعونات)^۱

دەنگوباسى بلأوبونەوھى ئىسلام

لە سايته كانى ئىنتەرنىت دا بە سەدان ھەوال دەيىن لە بارەى بلأوبونەوھى ئىسلامەو،
 ئاخىر دىنىك چۆن بلأونايىتەو كە مايەى نازادى و بەختەوھى و ناسوودەيى بىت و
 بەردەوامىش موعجىزەكانى دەرىكەون.

يەكەم: دەزگايەكى لىكۆلىنەوھى مەسىحى لە
بەرىتانيا دەلىت: ژمارەى ئەوانەى دەچن بۆ مزگەوت لە سالى (۲۰۴۰)ز دا دەبنە دوو
 ئەوئەندەى ئەوانەى كە دەچن بۆ كەنىسەكان و، ژمارەى ئەوانەى دەچن بۆ كەنىسەكان لە سى
 سالى داھاتودا كەم دەيىتەو بۆ يەك لەسەر سى و لە تەنجامى ئەوئەوھە ھەژدە ھەزار كەنىسە
 دەرگاكانى دادەخات..^۲

دووەم: پۆژنامەى (معارىف)ى عىبرى لە پاپۆرتىكىدا
دەلىت:

بە ھۆى ئەو ھەموو فشارەى كە توندپەوھە جوولەكەكان دەيكەنە سەر موسولمانان لە
 فەرەنسا، ۸۰%ئى ئەوانەى موسولمان دەبن لە فەرەنسا جوولەكەن.. چونكە ئەو فشارە وادەكات
 زۆر جوولەكە بېرسىت ئەم فشارە لەبەرچى دەكرىت و ئەمەش واى لىدەكات دىراسەى ئىسلام
 بكات، كە دىراسەشى كرد زۆريان موسولمان دەبن. پۆژنامەكە داوا لە بەرپرسان دەكات كە بە
 ھەر جۆرىك بىت پىگىرن لەموسولمانبوونى جوولەكەكانى فەرەنسا.^۳

۱- رواه أحمد وابن حبان.

۲- (پۆژنامەى تليگراف أون صندەى/ بەرىتانى) گۆڤارى المجتمع ۲۰۰۵/۹/۱۷.

۳- (المجتمع) ۲۰۰۶/۱/۷.

سیپیهه: سه روکی مه جلیسی شیوخی ئیتالی
(مارشیلو بیرا): داوای کرد که ریگی ریت له بلاووننوهی نیسلام له نهوروباداو
 ناماژی به وتهیه کی پۆژهه لاتنسی نینگیزی کرد که له پۆژنامهی (کوریری دیلا سیرا) ی
 نیتالیدا بلاو کراوه تهوه که ده لیت: سه د سالی تر نهوروبیا موسولمان ده ییت.^۱

چوارهم: دکتور (عبدالله ئیمام) سه روکی لیژنه ی
موسولمانبوون له نه زهه ر ده لیت: له ده سالی رابردوردا یه ک ملیۆن و
 دووسه د هه زار که س موسولمانبوون له به رده م نهو لیژنه یه دا، که زۆریه یان خه لکی نهوروبیا و
 نه مریکا و ولاتانی ناسیای پۆژهه لات و نه فریقا بوون. نه مه له گه ل نه وه دا که هیرشیکی
 راگیانندی ناره وای زۆر ده کریتته سه ر نیسلام و، نه وه یرشه له ماوه یه ک داوی (۱۱) ی
 سیپته مبه ر کاریگه ری هه بوو، به لām ورده ورده کاریگه ری یه که ی که م بووه وه و ئیتسا خه لکی
 زۆر زیاتر له جارن پرووده که نه نیسلام.^۲

پیتجهه: مه جلیسی په یوه ندی ئیسلامی نه مریکی
له سه ره تای ۲۰۰۶ ز دا رایگه یاند: بیست هه زار نه مریکی داوای قورئانی
 رافه کراوی نینگیزیان کردوه که بۆیان بنیترن به مه به ستی شاره زابوون له نیسلام.^۳

شه شهه: پۆژنامه ی سلوبودنا دالماسیای کرواتى ده لیت:
 کرواتیه کان به ژماره ی زۆر ده چن به ره و نیسلام و زۆریه یان نهوانه که هاتوچۆی که نیسه کانیا
 ده کرد، هه مو نهواندی که موسولمان بوون و پۆژنامه که مان چاوییکه وتنی له گه ل کردن
 جهخت ده که نه سه ر نه وه ی که نه چوونیا بۆ که نیسه کفرکردن نیه به خوا به لکو پروا هینانه به
 خوایه کی تاک و ته نها که نه له که س بووه و نه که سیشی لیده ییت، یه کی له و که سانه ی
 موسولمان بووه ناوی (بوغدان رادونیتش) وه ناوی خۆی گۆزیوه بۆ یوسف ده لیت: هه مو نه و

۱- هه مان سه رچاره .

۲- سایتی: (الترا بون) ۲۰۰۶/۱/۲۳

۳- سایتی: (الترا بون).

پرسیاره نیمانیانی هه مېوون له نیسلامدا وهلامه کانییم دهستکوت و واشده زانم که خه لکیتی زۆر له کرواتییه کان دتین بهرو نیسلام).^۱

حهوتهم: ئەمسال (۲۰۰۶) له ئەمریکا ۲۱۲ ههزار گهنج و تازه پیگه یشتووی کوپو کچ کۆبوونهوه له باخچه گهوره کانی واشنتۆن و په یانیان دا له سهر داوینپاکی و (۱۵۰) کهسیان چون بۆ چاوپیکهوتنی سهروک بۆش به جلی سپیهوه که نیشانهی پاکیتییه و نارهبازیان دهبرپری لهسهر نهو بهره لاییهی که ههیه.

له ئیواره ی هه مان پۆژدا (۲۵) ههزار کوپو کچ له بهردهم کۆشکی سپیدا وهستان سهروودی داوین پاکیان دهوت له کاتیکدا بارانیش دهباری..

لیکولئینهوه کانییش دهریان خستوه که ۸۰٪ ئی نافره ته ته مریکیه کان حهز ده کهن بگه پئنهوه سهرو خو رهوشتی بهرزوداوتین پاکی. له دیراسه یه کی تر دا که له سهر (۴۰۰۰) نافرهت کرا ده کهوت که ۶۰٪ حهز نا کهن نازادی بۆ سنوور بدهن به کچه کانیان و ۷۵٪ یشیان حهز ده کهن بگه پئنهوه بۆ ژیا نی خیرانی و داوینپاکی، شهوی سهیره شهویه که ۸۷٪ ئی نهو نافره تانه نه یانده ویست یه کسان بن له گه ل پیاواندا. نهم دهنگریاسانهش هۆشیاریبونهوهی کۆمه لگای پۆژناوایه و گه رانهویه بۆ فیه ته و مژده شه بۆ داهاتویه کی گهش به گه رانهوه بهرو نیسلام که فیه ته شه، ئیتر خه لک به شهواره نا کهو یت به بریق و باقی شهوان و ئیتر زورپا ژهنه کانی نه فامی نه بیت پیدهنگ بن و سهریان داخن له شهردا.

هه شتتهم: زۆریه ی پۆژنامه فه ره نسی و مه غریبه کان: له

۲۰۰۶/۳/۲۴ دا هه والی موسولمانبوونی راهینه ری به ناویانگی تۆپی پیتی فه ره نسی (فیلیپ رۆسییه) ی بلاو کرده وه که ناوی خۆی گۆری بۆ عومره و هاسه ره کهشی که ناوی خۆی کرد به نامینه. شایانی باسه له سالێ (۲۰۰۲) دا ناویراو هه لپۆتیردا به چاکترین راهینه ری ناسیا، عومره و هاسه ره که ی پاش موسولمانبوونیان دوو منالی بیباوکیان که فالت کرد که ناویان (سه لا و مه ریهم) بوو.^۲

۱- هه مان سه رچاره ی پیتشهرو.

۲- (اسلام نون لاین).

ياريزانى فەرەنسى تىيرى هنرى و نەئىلكا ھېرشبەرى پىال^۱ مەدرىدېش پېشتەر موسولمان بوون و چەند ياريزانىكى تىرى فەرەنسىش موسولمان بوون و ھېشتا لەبەر فشارو تەنگېنەلچىن نىعلانىان نەکردوۋە، ھەرچەند بلاۋبۆتمەۋە كە فېيرا و تىيرى هنرى لەم دوايىدە لەگەل نەئىلكادا چوون بۆ مەككە بۆ عومرە كەردن.

نۆيەم: سەرۆك كۆمارى گامبىيا: لەدايك و باروكتىكى موسولمان لە دايك بوو ھەم پاش نەۋەى دەچىتە رۇژناۋا بېرو بۆچوونى دەگۆرپىت و دەبىتە گاور و پاش نەۋەى ۋا لەكەى نازاد دەكات و دەبىتە سەرۆك كۆمار دەگەپتەۋە سەر فېتەتى و موسولمان دەبىتەۋە، لەم بارەيەشەۋە دەئىت: ھەمىشە ھەستەم دەكرد وەك دوودلەم ھەبىت، دلىك ھانى دەدام بەرەو سىياسەت و دىراسەت و سەرۆكايەتى و دلىكىش بەرەو خۆ دۆزىنەۋە ئىمان ھەردەم ھانى دەدام ھەرەك چۆن لە جەنگى دەروەدا سەرکەوتووم ئاۋەھاش لە جەنگى دەروونىمدا سەرکەوتووم، ھانى ئەدام خۆم بىتەكېنم لە تۆزو خۆلى عىلمانىيەت و گاورىتى، زانىم كە ئەم دۆلەم راست دەكات لەگەلماۋ گەپامەۋە سەر بېروباپى راست و خۆم دۆزىەۋە. شايانى باسە ناۋىشى لە (دېفېد كېرپا)۲ گۆرپى بۆ ئاۋەكەى زوى كە (داۋد جاۋارا) بوو.^۱

دەيەم: دكتور ئەحمەد نەسىم سوسە: دكتوراى ھەبو لە ئەندازەى ئاۋدېرىداۋ، لەجۈولەكەكانى عېراقەو چەند پەراۋى بەنرخى ھەيە وەك: (مفصل العرب واليهود في التاريخ) و (في طريقى الى الاسلام) لەم پەراۋەيدا باسى ژياننامەۋ موسولمانبوونى خۆى دەكات و دەئىت: ھەزكردم بۆ ئىسلام بوون دەگەپتەۋە بۆ ئەم كاتەى كە بۆ يەكەم جار قورئانم خويئند، زۆر كارى تىكردم ھۆگرى بووم و بەخويئندەۋى گەشامەۋە.

زۆرىەى زانايان لەسەر ئەۋەن كە تەۋرات تەحريف كراۋە تەنھا قورئانە كەۋەك خۆى ماۋە دەستكارى يەك پىتى نەكراۋە. لە قورئاندا ھاتوۋە كە زال و سەرپەرشتيارە بەسەر كىتەبەكانى پېش خۇيدا، بەھۆى ئەۋ ھەموو راستيانەى باسى دەكات لە بارەى ئەۋ كىتەبانەۋە، ئەمە بىتجگە لەۋەى كە دەستكارى و ھەلەكانيان راست دەكاتەۋە.. ئەۋ ھەموو بېرو بۆچوون و تەشرىعات و باسانەى لە قورئانايە ئەستەمە كەسەك بىتوانى^۲ شتى ۋا ھەلەبەستى^۳ و لە خۇيەۋە بىلەت.

۱ - (سايتى ھدى الاسلام).

نایا که سیک هیچ چارټکی ده میتیت نه پرات بهره و موعجیزه ی قورنان، پاش شهوی که زانی پیغه مبر نه خوینده وار بووه و پاش شهوی که له ژياننامه ی پیغه مبر ورد بږوه.. به راستی موعجیزه ی قورنان له م سدرده می زانسته دا زیاتر دهرده که ویت، به پیچه وانه ی سدرده مه کانی نه فامی و جهاله ته وه).^۱

یانزه یه م: ئار سهر میل اسنتوس: دکتورای هدی له لاهونداو، که سایه تی سییه م برو له (جمعی که نانیسی قارهی ناسیادا). باسی موسولمانبوونی خوی ده کات و ده لیت: له کاتی کارکردندا له به گاورکردنی خه لکدا وتم: چی ده بیت نه گهر قورنان بخوینمه وه تا بتوانم ره دی موسولمانان بده موه. بویه داوام له موسولمانیک کرد که قورنانیکم بداتی نه ویش بو ی هیتام، کاتیک خوینده موه بویه کم جار هستم به کیشمه کیشیکی گه وره کرد له ناخدا، ده نگیک له ناخمه هانی ده دام موسولمان بیم و بچه سهر شهو نایینه ی که په یوهندی مروژ راسته و خویه له گهل خواداو پتویست به قه شه ناکات له نیتواندا بیت و پسوولهی لیخوشبوون بفروشیت. رۆژیک ده ستونیزم شت و قورنام گرت به ده ستمه وه نه م نایه تم خوینده وه ﴿أَفَلَا يَدَّبَّرُونَ الْقُرْآنَ أَبْرَعَىٰ قُلُوبٍ أَفْعَالُهَا﴾ محمد: ۲۴، موچرکه م پیاهاث و پاشان نه م نایه ته ش ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ المائدة: ۳ رۆخی په رۆشی نارامکرد و هستم کرد تازه له دایک بووم، بویه ههر نه وشه وه چووم بو لای هاوه له موسولمانه کم و موسولمان بووم.^۲

دوانزه یه م: له م دوا یه دا گورانی بیژنی پووسی ناودار یولیان موسولمانبوونی خوی راگه یاند له مزگوتی شاری غودرمیس له شیشان، نه م مزگوته تازه دروستکراوه و پوویه ره که ی (۲۵۰۰) متر دوو جایه و مناره که ی (۵۳) متر به رزه و سی هزار نویتخوین نویژی تیاده کهن.

سیانزه یه م: کرسیت راجا زانایه کی گا وره و خه لکی ویلا یه تی تلمان دوی خوارووی هینه و، شاره زایی ته واری هدی له په پراوه

۱- هه مان سه رچاوه ی پتیشوو.

۲- هه مان سه رچاوه. نه ویش و مری گرتوه له په واری (رحمت عمدا ولم اخسر المسيح) د عبد المعطي الدالاتی.

پیشینه‌کاندادو، وای ده‌زانی قورئان له تهورات و نینجیله‌وه دزراوه و حه‌زی ده‌کرد موسولمانان هم‌وو ببن به‌گاور. رۆژنیک زانایه‌کی موسولمان ده‌که‌وێته‌گفت و گۆ له‌گه‌لیاو پیتی ده‌لیت: هیچ شتیک نابینی له‌قورئاندا که‌عه‌قل و فیه‌رت نه‌یانه‌وێت، نه‌مه‌ش وای لی‌کرد که‌دووچار ته‌رجومه‌ی قورئان به‌زمانی تامیلی بخوینیتته‌وه‌و سه‌ره‌نجام دلنیا‌بوو که‌قورئان راسته‌و ته‌ورات و نینجیل ته‌حریف کراون، بۆیه‌ ده‌ستی له‌نازو نيعمه‌ت و مال و سامانی که‌نيسه‌هه‌لگرت و موسولمان بوو بۆ خوا. ننجاه‌واسه‌ره‌که‌ی سێ مناله‌که‌ی موسولمانبوون و چه‌نده‌ها که‌سی تریش له‌سه‌ر ده‌ستیا نیمانیا‌ن هه‌تاو به‌رده‌وامیش شارودی ده‌که‌پێت بۆ گه‌یا‌ندنی دینی خوا ده‌لیت: هه‌ر که‌س هه‌موو قورئان بخوینیتته‌وه‌و موسولمان ده‌بێت.

چه‌واره‌یه‌م: دکتۆر سه‌رحان به‌رپرسی نووسینگه‌ی رابیته‌ی عاله‌می ئیسلامی له‌جۆهانسه‌بێرگ: له‌خواروی نه‌فریقا باسی موسولمان بوونی منالێکی نه‌میریکی ده‌کات و ده‌لیت: له‌شیکاگۆ له‌نه‌میریکا قه‌شه‌یه‌کی کاسۆلیکی منالێکی وریای ده‌بێت و زۆر هه‌ولده‌دات که‌له‌ژێر سایه‌ی که‌نيسه‌دا په‌روه‌رده‌بێت و له‌کتیبخانه‌ی که‌نيسه‌زۆرجار دای ده‌تا به‌ئاره‌زووی خۆی سه‌یری کتیب بکات و حه‌زی له‌خویندنه‌وه‌بێت، مناله‌که‌له‌سه‌ر په‌فیه‌ک نینجیلی به‌رنابا ده‌بینی که‌ ده‌یکاته‌وه‌چه‌ند دێرێک ده‌که‌وێته‌به‌ر چاوی که‌نوسراوه‌: مه‌سیح ده‌لیت (دوا‌ی من پیغه‌مبه‌رێک له‌عه‌ره‌ب دیت که‌ناوی نه‌حه‌مه‌ده‌).

نهم قسه‌یه‌ی لا سه‌یره‌به‌ی و بۆ باوکی ده‌گه‌یژیتته‌وه‌و نه‌ویش هه‌رچۆنیک بێت ده‌یه‌وی له‌به‌یری به‌ریتته‌وه‌و گرنگی نه‌دات به‌ویاسه‌، مناله‌که‌کۆلناده‌و خواردنگه‌یه‌کی عه‌ره‌به‌کان ده‌بینی له‌شاره‌که‌ی خۆیا‌ن و هه‌ندی پرسیاریان لێده‌کات و نه‌وانیش ده‌نیترن بۆ مزگه‌وتیک له‌وناوه‌و مناله‌که‌ده‌چیت و پرسیار ده‌کات و نه‌وانیش ده‌لێن: نه‌وه‌ی تۆ له‌نینجیله‌دا خویندوته‌وه‌له‌قورئانیشدا هه‌یه‌، له‌قورئانێکی وه‌رگه‌یژدراوی نینگلیزی‌دا نه‌م نایه‌ته‌ی پیشان ده‌ده‌ن

﴿وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ بَنِي إِسْرَءِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سَاحِرٌ مُّذِينٌ﴾. مناله‌که‌له‌ نایه‌ته‌که‌ورد بۆوه‌وتی: که‌واته‌مه‌سیح راستی فه‌رموووه‌و نینجیله‌که‌ته‌واوه‌و باوکه‌م درۆی له‌گه‌ل کردووم، ننجاه‌وتی: من نه‌مه‌وی بېمه‌شوێنکه‌وته‌ی نه‌و پیغه‌مبه‌ره‌، نه‌وانیش فی‌ری

شایه تمانیان کردو وتی: اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله، ناوی خوښی گۆږی بۆ محمد.

منالّه به خوښیه وهاته وهو وتی: بارکه موسولمانانم دۆزی یه وه که شوینکه وه تهی نهو پیغه مبه رهن و منیش موسولمان بووم.. ههروهک هه وره تریشقه نه م ههواله له باوکی دا، ماوهیه که له ماله وه نهیه یشته بجیته ده ری، دواپی ترسا له وهی که هاوه له کانی ههوالی بیرسن و حکومهت پی بزانی، بۆیه ناردی بۆ لای دایک و باوکی خوڤی له ته نزانیاو مه سه له که ی به ته له فون تیگه یانندن و پتی وتن که به هیچ جوړیک نهیه لښ په یوه ندی بکا به موسولمانان وهو نه گهر هه ر بۆشیا ن چاره سر نه کرا له ناوی بهرن، منالّه له ته نزانیا ش مزگه وت و موسولمانانی دۆزیه وهو پوژ به پوژ زیاتر شاره زا ده بوو، موسولمانانی نهو ناوچه یه ش به مه سه له که یان زانی و خوښیا ن ده ویست. باپیره ی نه نک ی پاش هه ول ی زوړ که زانیا ن بۆیا ن چاره سر ناکریت ژه هریا ن بۆکرده خوار نه وه، هه رته وه نه ده منالّه که هه ستی به نازاری ناوسکی کرد به دزی یه وه به هه ر حالیک بووه په له خوڤی گه یانده مزگه وت و نهوانیش بر دیا نه خهسته خا نه و چاره سهریا ن کردو پاشتر نار دیا ن بۆ آثیویا و لهو یشمه وه بۆ خوارووی نه فریقا، لهو ی موسولمانا ن گرتوویا نه ته خوڤیا ن و نهویش بلیمه تیکی لی ده رچو وه باسی نیسلام بۆ خه لک ده کاو بو ته بانگخوازیکی بجوړله ی هیمهت گه وره بۆ دینی خوا.^۱

پانزه یه م: بانگخوازیک ئه زموونی خوڤی ده گیریته وهو

ده لیت: له جهنگی که نداوی سییه مدا ویستمان هه ول به دین له گه ل سهریازه کانی که تیه یه کی چینی دا، به لکو له کوفر و شیرکه وه بیانه یتین به ره و په کخوا په رستی، خوا به ره که تی خسته بانگه وازه که مانه وهو ژماره یه کی باشیا ن موسولمان بوون و نو یژه کانیان به ریکو پیکی شه نجام ده دا، بۆ نو یژی به یانیش که زوړ سوور بوون له سر نه وهی له کاتی خویدا بیکه ن، سه عاتیان ده خسته سه ر جه ره س.

دهنگی جه ره سه کان سه ریا زی تریشی خه به رده کرده وه له خیمه کانیاندا بۆیه نه فسه ره کانیان سه عاته کانیان لیسه ندن. نهوانیش به ریا ن کرده وه له رینگایه کی تر بۆ هه ستان بۆ نو یژی به یانی؟! هه ریه که یان پیش نووستن بر پکی باش ناوی ده خواره وه بۆ نه وهی شه و خه به ری ببیته وه،

کاتیک خەبەریان دەبۆه سەیری سەعاتیان دەکرد نەگەر کاتی نوێژ بۆیە نوێژیان دەکردو، نەگەر کاتی نوێژیش نەبۆیە ناوی تریان دەخواردەووە دەنووستنەو، بەو شێوەیە تا خۆیان پاهینا لەسەر نوێژی بەیانی کە بەداخووە هەندێ موسوڵمان لە مالتی خۆیدا یەو لەهیچی کەم نیە، کەچی هەلناستی بۆ نوێژو شەیتان مێز دەکاتە گوێیەو هەروەک پێغەمبەر) فەرموویەتی.^۱

شانزەهەم: ویسام عبدالله خەلکی میسەرەو، بیست سالا لە ئەمریکا دەژی و پەسپۆرە لە تەورات و ئینجیلداو لە ماوەی پێنج سالدا لە پێی ئینتەرنێتەو کە لە پالتۆکدا ژووریکی هەبوو بەناوی (إظهار الحق) و ئیستاش ناوەکەمی کردووە بە (الحوار الإسلامي المسيحي)، توانی شەش سەد کەس موسوڵمان بکات لە سەتاسەری جیهاندا.

خۆزگەمان بەخۆی بە هەریەکیکیان بەهێندە دنیای چێ تێدا یە خێری بۆ دەنووسرێت.^۲
هەڤدەهەم: بانگخوازێک لە دینیکی نوورە دەستی ولاتی مالی لە ئەفریقا خەمی بلۆکردنەو دینی خرای دەبێت، بۆیە ئیستگەیهک لە مالتووە تەرتیب دەکات و بەیانیان دووسەعات و ئیوارانیش دووسەعات بەرنامەکانی خۆی پەخشە کات کە کاریگەرییەکی زۆری لەسەر خەلکی دینی کە هەموو نەگەر لە مالییش نەبێت چەند کاسیتیکی تۆمارکراو بۆ خێزانەکی بەجێدەهێلێ کە بلۆی بکاتو.^۳

هەژدەهەم: لە شەمەندەفەری قاهرە بۆ ئەسکەندەرییە لە ساتی (۱۹۸۰) ز دایاویکی خواناس بەناوی علی کە بانگخوازیی بە نەرکی سەرشارنی دەزانی، چاوی بە لاویک کەوت کە ناوی (رضا طمیمه) بوو، سەرتاپای لاسایی کردنەوێ ئەوروپیەکان بوو، بازن لە دەستی و ملوانکە لە ملیا وەک کۆلارە لە هەوای خۆیدا بوو!
 ناویراوە لەباری نواندن و دەرھێناندا کاری دەکردو خەمووخەیاڵی ئەو بوو چۆن ببی بە دەرھێنەرێکی جیهانی.

شیخی بانگخواز لێی پرسى: برام موسوڵمانى؟

وتى: بەلى لەسایەى خواوە موسوڵمانم. ئنجا شیخ نەستەلەیهکی پێشکەش کرد و، پاشان لێی پرسى: برام چیت بۆ یەكەم شەوی گۆژ نامادە کردووە؟

۱- هەمان سەرچاوەی پێشوو...

۲- سائیتی: التوابون

۳- سائیتی: المختار الاسلامي

ههروهك له بانێك بهری بدهنوه، گۆڤی چی و خو ناماده کردنی چی؟ بهیهك چارهك قسه كردن، شیخ علی توانی (١٨٠) پله بیگۆڤی و پتی راستی دۆزییهوه توانی کارهکانی والتیبات که خزمهت به دینی خوا بکه و، چندها کاری هونهری پوختی نیسلامی بهرهم هیناو له کتیبخانه کهیدا چوار هزار پهراوی نیسلامی هیهو سهردانی په نجا ولاتی کردوه بو بانگهواز کردن و به کم بانگخوازه که چوو بو نهلبانیا دواي پرگار بون له کوژ و پیوهندی په نجا سالهی شیوعیهت، نه مه بیجگه لهوهی که چندها پهراوی بلاوکردۆتهوهو ئیستا له کهنالی (الحکمه) و (الرحمة) دا بهرنامهی هیه.

من نازانم چ نیخلاص و بو خوا سولحانیکه، له تمها پانزه خوله کدا جهنابی شیخ عهلی نهم هه مووه له باردا بوو بو دینی خوا، دیاره ان شاء الله خوا ئیرادهی خیری پیتته بۆیه ناوا تهو فیقی داویت و به کاری هیناوی بو بانگهوازه کهی، به راستی بانگهواز کردنی پزقیکه و خواده نیتریت مه گهر په سوولی نازدار ﷺ نافر مویت: (اذا اراد الله بعد خيرا استعمله، فقیل کیف يستعمله يا رسول الله؟ قال يوفقه لعمل صالح قبل موته) نه نهس گێراویه تیهوهو (صحیح)ه.

بانگخواز وهك خۆر وایه ..

بانگخواز له خۆر ده چیت له چهند روویه کهوه:

١- خۆر بهردهوام له جووله دایمو ناو مستی بانگخوازیش بههه مان شتیه و هه ر پۆژهو شتیك زید ده کات، چونکه باش ده زانی (من استوی یوماه فهو مغبون)، هه رکس نه مپۆ دوتنی وهك یهك بوو خهساره تمهنده، ههروهك پیغه مبه ر ﷺ فهرموویه تی.

٢- خۆر دنیا پرووناك ده کاتهوهو بانگخوازیش بههه مان شتیه دوعا ده کات که خوا لههه موو لایه کهیهوه پرووناکی بداتی و تمنانهت خوژی بکات به نوورو پرووناکی (اللهم اجعل فی قلبی نورا، و فی سمعی نورا و فی بصری نورا و عن یمینی نورا و عن یساری نورا و فوقی نورا و تحتی نورا و اجعلنی نورا)، ههروهه دهیمویت دهستی خه لکی بگریت و له تاریکاییه کانهوه بیانبات بهرو پرووناکی.

۳- خۆر بۆ ھەموو خەلکیە بەبێ جیاوازی، بانگخوازیش ھەر وایە چونکە شاگردو

جیگرى نهو پیغهمبیرهیه که ره حمته بۆ عالم ﴿ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴾ (۱۷)

الانبیاء: ۱۰۷

۴- خور داوای پاداشت له کس ناکات و بانگخوازیش ویردی سه زمانی ﴿ وَمَا

أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجَرْتُ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿الشعراء: ١٠٩﴾

۵- خۆر ئىجازه وەرناگرىت و ھاوين وزستانى بۆنىه، بانگخوایش

﴿فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ﴾ الشرح: ۷ له کاریک بووه وده خدریکی خواپه رستی و کاریکی تر ده بیت.

٦- ههروهك بهرى خۆر بهبۆژنگ ناگیریت، بههه مان شیوهش كهس ناتوانیت كایگه‌رى بانگخواز نه‌هیتیت چونكه نوری نیمان و نیسلامی پێیه كه‌هه‌ر له‌و خوایه‌وه‌یه كه نوری خۆرى دروستكردوه. جابه‌روهك چۆن خۆر كاتیك شویتێك به‌جێده‌هیتیت شویتێكى تر پووناك ده‌كاتمه‌وه، كاتیك بایان له‌ میسر ده‌ریه‌ده‌ر کران بانگموازیان له‌ وڵاتانه‌دا بلاوكردوه كه‌بۆی جوون.

۷- همدروكه چۆن خۆر تا قیامت بمردهوام دهییت، بانگخوازانیښ کاریان تا قیامتته (لاتزال طائفة من امتی ظاهرین علی الحق، لایضرهم من خذلهم حتی یأتی أمرالله وهم کذلک)¹.

جیاوازی په کیش نه گمر هه بیټ، بانگخواز شان نه داته بهر نه مانه تی بانگخواز که
گوره ترین و گرنگ ترین کاره له هه موو بوونه وړدا و نه که هر خور ته نانه زه ویش نه یا نتوانی
شان بده نه بهر نهو نه مانه ته، قورنان ده فسر مویټ: ﴿إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا﴾ (الأحزاب: ۷۲).
پېشوا نین ته میه ده لیت: نهو نه مانه ته نهو نیه من شتیک لای تو دانیم و بده یته وه، به لکو
نهو نه مانه ته نه مانه تی بانگخوازه.

۱- رواہ مسلم.

زۆر پېويسته له گهورهی بانگهواز تېبگهين و هه‌م‌و بانگ‌خوازين، هه‌م‌و له خه‌می گۆپندا بين و ته‌سليم نه‌بين، به‌ده‌ست ده‌توانی به‌ده‌ست، به‌ده‌ست ناتوانی به‌زمان، به‌زمانیش ناتوانی به‌دل، دواي نه‌مه باش بزانه نيمانت له خه‌ته‌ردايه؟ تاده‌گاته بئ نيمانی (وليس وراء ذلك حبة خردل من الايمان).

ورياهه دينی خوا سووک مه‌که:

نه‌گه‌ر هه‌موودنیا‌شت به‌ه‌نئ هه‌رکه‌مه، نه‌که‌ی نيمان و دينه‌که‌ت به‌رۆشی، باش بزانه که خوا چاوديره به‌سه‌رته‌وه‌و نه‌وه‌ی که دئ به‌دل‌تا و که‌س ناگای لێ‌نيه نه‌و ناگای لێ‌يه‌و مس‌قاله زه‌ره‌به‌کی لئ وون ناييت ﴿يَبْقَىٰ إِلَٰهًا إِنَّكَ مَقَالٌ حَبَرٌ مِّنْ خَرَدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِيهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ﴾ لقمان: ۱۶.

به‌لئ ده‌نکه خه‌رته‌له‌يه‌ک له‌ناو به‌ردا بي‌ت يان له ناسانه‌کانا بي‌ت، يان له‌زه‌ويدا بي‌ت خوا ناگای لێ‌يه‌تی، چونکه به‌راستی خوا زاناو داناو ناگاداره ﴿يَعْلَمُ الْسِرَّ وَآخَفَىٰ﴾ طه: ۷ نه‌که هه‌ر نه‌ينی که شتي‌که له‌ني‌وان تۆو که‌سي‌کدا، بگه‌ر له نه‌يتی نه‌يتی تري‌شی ناگا لێ‌يه، که نه‌ويش نه‌و نه‌يتي‌يه‌به که لای که‌س نه‌ت درکا‌ندوه. تنجا باش بزانه وای له ژي‌ر مي‌کرو‌سکۆبی خه‌لکيداو يه‌ک په‌فتاری نابه‌جئ به‌سه کۆمه‌لێ‌کی پئ سه‌رگه‌ردان بي‌ت.

په‌فتاره‌وه‌له‌سوکه‌وت زۆرگه‌رنگه، که‌سي‌ک با خۆی به‌پروادا‌ريش بزانيت، به‌درو‌کردن و ده‌ستپاک نه‌بوون و بئ وه‌عدی ده‌بي‌ته مونا‌فيق! هه‌روه‌ک پي‌تغه‌به‌به‌ر فه‌رمو‌ويه‌تی و هه‌مووشان ده‌يزاني‌ن؟!

يان نازاردا‌نی خه‌لکی به‌تاي‌يه‌ت درا‌وسئ، به‌ پي‌تغه‌به‌به‌ريان وت: ژني‌ک به‌پۆژ به‌ پۆژوه‌و به‌ شه‌ويش شه‌ونويژ ده‌کات، به‌لام خراپه له‌گه‌ل درا‌وسي‌که‌يدا، فه‌رمو‌وی: نه‌وه جي‌ئى دۆزه‌خه!! نه‌که هه‌ر نه‌وه‌نده بگه‌ر نازاردا‌نی گيان‌له‌به‌رانيش سزای هه‌يه، مه‌گه‌ر نه‌و پي‌ري‌ژنه‌ی پشيله‌که‌ی له برسا کوشت، پي‌تغه‌به‌به‌ر ناهه‌رمو‌ی جي‌ئى دۆزه‌خه??

هه‌موو که‌ردارو په‌فتاري‌کی خراپ ماي‌ه‌ی دوورکه‌وتنه‌وه‌ی خه‌لکی‌يه له‌م دينه‌و، به‌وه‌ش نه‌بئ تالا‌وی سزا‌که‌ی به‌جێ‌زين ﴿وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخْلًا بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا صَدَقْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ النحل: ۹۴، واته: نه‌که‌ن

به‌یمان و سوتندتان بۆ پیلان و فیل به‌کابه‌تین له‌ ناو خۆتاندا، تاپی هه‌لنه‌خلیسکیته‌ دواى نه‌وى که قايم وه‌ستابوو، هه‌تا تالآوى ناخۆش نه‌چيژن کاتيک به‌هۆى نه‌و کاره‌تانه‌وه نه‌بنه به‌ريه‌ست له‌به‌رده‌م دينى خوادا، نه‌گهر وابکمن نه‌و کاته سزايه‌کى گه‌وره‌تان بۆ ناماده‌يه.

چهند سالتیک له‌مه‌ويه‌ر مامۆستای مزگه‌وتیک له‌ به‌ريتانیا، سواری پاڤ ده‌بيته‌ وپاره‌ی کرێ که ده‌دات، سایه‌قه‌که (۲۰) به‌نسی زیاتر نه‌داته‌وه له‌ هه‌قى خۆی! مامۆستا که به‌ری کرده‌وه که پاره‌ زیاده‌که به‌گيرپه‌ته‌وه چونکه هه‌قى نه‌و نيه، ئنجا هات به‌ خه‌يالیدا: خۆ به‌ره پاره‌که نه‌وه‌نده نيه بۆ به‌گيرپه‌مه‌وه، کى گوی ده‌داته نه‌وه، دواى نه‌وه‌ش کۆمپانیای نه‌و پاڤانه پاره‌ی باشیان ده‌ست ده‌که‌ويته‌، خۆ په‌کیان له‌وه نه‌که‌وتوه، بۆ بيانده‌مه‌وه وانه‌زام رزقيته‌کو خواناردوويه‌تی. پاڤه‌که وه‌ستاو له‌و شوينه‌دا که مامۆستا ده‌يوسته‌ دابه‌زی، له‌ ده‌م ده‌رگا که ده‌ نفره‌تی له‌ شه‌يتان کردو پاره‌که‌ی دابه‌وه‌به‌سايه‌قه‌که‌و وتی: نه‌وه‌ت به‌زیاد داومه‌ته‌وه. سایه‌قه‌که به‌زه‌رده‌خه‌نمه‌وه وه‌ری گرت و وتی: تۆ مامۆستای تازه‌ی نه‌م ناوچه‌يه نیت؟ وتی: به‌لێ، وتی: من ماوه‌يه‌که ده‌مه‌ويت ييم بۆ مزگه‌وته‌که‌تان تا له‌ ئیسلام شاره‌زا بيم و، به‌ نه‌نقه‌ست زیادم دايتمه‌وه تا تاقیت بکه‌مه‌وه.. مامۆستا که دابه‌زی قاچی هه‌لینه‌ده‌گرت، بۆيه ده‌ستی گرت به‌ عه‌مودیکه‌وه‌و سه‌ری هه‌لپه‌ی بۆ ناسمان و به‌گریانه‌وه وتی: خوايه گيان خه‌ريک بوو ئیسلام به‌ (۲۰) به‌نس به‌فرۆشم؟!

چيژی ماندوبوون بۆ خوا..

دکتۆر عبدالرحمان السميط، له‌ ناوه‌ندی بوو له‌ ولاتی کویت، هه‌زی ده‌کرد له‌ نه‌فریقیدا کاربکات بۆ خوا، سال له‌ دواى سال تپه‌په‌ری و کۆلیژی پزیشکی ته‌واوکرد، خوا به‌ نيه‌ته‌تی خۆی له‌گه‌ل کرد و ژنیکی خه‌یرخوازی که‌يه‌تی به‌ره‌پاره‌یه‌کى بۆ نارد که مزگه‌وتیک دروست بکات له‌ شوێنیکدا که پيويست بيته‌، نه‌ویش چوو له‌ ناوچه‌يه‌کى نه‌فریقیدا دروستی کرد، به‌مه‌ش ناسراو خه‌یرخوازان هاوکاریان کردو، کساری چاکى پيشکه‌ش کردو، به‌ ملیزنه‌ها که‌سى موسولمان کرد. ناوبراو باسی نه‌زموونی خۆی ده‌کات ده‌لته‌ت: بيست و پينج سال له‌مه‌ويه‌ر که ده‌ستمان کرد به‌کارکردن له‌ نه‌فریقيا، له‌و به‌روايه‌دا نه‌بووين که نه‌و هه‌موو زه‌حمه‌ت و نا‌ره‌حه‌تیه‌مان بيته‌ پێ، که هه‌رچه‌ند به‌ر له‌ پاداشته‌که‌ی ده‌که‌ينه‌وه لای خوا له‌زه‌ته‌تی ليه‌وره‌ده‌گرين. به‌روام نه‌ده‌کرد له‌گه‌ل کۆمه‌لتیک مانگادا له‌ پشتی لۆری‌يه‌کدا سوایم که هه‌موو

گیانی ژانی ده کردوسی سال بوو لوری بوو، پوژوو دوو پوژ نا به لکو ده پوژری په به ق له
پنگایه کی خولی پر چال و چولیدا. من دلخوش بووم به هاوه له کانی سه فهرم (مانگاگان) که
ناوبه ناو هر تهوکه سهرم خولاوی ببوايه سهریان بو ده لستمه وه؟!

جاریک گرتیانم و له بنکيه کی پوژيسدا چهند ساعات به پتوه پایان گرم چونکه
نه فسهری بنکيه پوژيسه که گاوریکی توندپه وو.

به راستی من نامه وی بچمه سهر نمو باسه به دوورودریژی که له زه لکاوه کان و نووستنی
ناو کوخه کان و پوژيشتنی زور به پی وتینویتی و برسیتی توشان بووه و چنده ها جاریش
تهقه مان لیکراوه لهو ناوچانده که شهری ناوخوی تیا بووه.

ننگر لوری قسمی بگردایه نمو لوری په شایه تی بو نه داین که لایه نیک دای پیمان وله
حه فده سال کارکردند دوجار سووتانیان و چاکمان کرده وو نیسته ش نیشی پیته که یین.

جاریک لوری په کیان سووتانین که چیمه تنوی بارکردبو بو بیناکردن و ناوهدان کردنه وه،
سایه قو بانگخوازه که مان به هه زار حال پزگاریان بوو، هشتا کیلومتر به پی پوژيشتن تاگه يشتنه
شاریک، چیمان هه بوو سووتا له لوری په که دا له په ساپورت و شتی تر، نه وه زیاتر نیگه رانی
کردم نمو فدرده شه کره بوو که ده مانویست بیبه یین بو خه لکی ناوچه که که په مه زان بوو به
پوژوویون و هشت سال بوو تامی شه کریان نه کردبوو.

نامه وی باسی نمو بانگخوازه شمان بکم که له خوارووی سوژدان و لیبرییاو سیرالیون و
موزه نبیق و صومال و شوتنه کانی تر دا گیانی خویان به خت کرد بو خوا که منیش شوین پیی
نه وائم هه لگرتوه.

من په شیمان نیم له کارکردن لهم بواره دا، چونکه به قه ناعده توه هه لم بژاردوه و پازیم به
قه زاقه ده ری خوا، به لام به زه ییم به وانه دا دیتوه که خه ریکی دنیان و نازانن له زه ته تی کارکردن
و خوره نجاندن بو خوا چونه و چهند پیروژو پر خیره.^۱

هەرچیت بۆ دەکریت بیکه:

هەرکەسەو بەپیتی لیھاتن و توانای خۆی چی بۆ دەکریت با بیکات بۆ خزمەتی ئیسلام،
ژیان کورتەو مردنیش غەیبەو کوتوپر دیت، بۆیە بادانەنیشین و نەوستانی، چونکە مردن وا
بەدوامانەوہیەو نەگەر لیئشی غافل بین ئەولە ئیئمە غافل نابیت، هەرەوێک پیاوباشێک دەلیت:
(لاتقعدوا فراغا فان الموت يطلبکم).

نەمەش چەند غوونەیک لە بواری هەول و کۆشدا:

۱- زەیدی کۆری ثابت کە تەمەنی حەوت سال بوو، پیغەمبەر ﷺ لیتی پرسی: سریانی
دەزانی؟ وتی: نەخیر، فەرمووی: فیری ببە، چونکە نووسراوم بۆ دیت بەو زمانە .

زەید ئەوەندە بلیمەت و وریابوو تەنها بە حەفدە رۆژ فیری زمانەکیان بوو !!

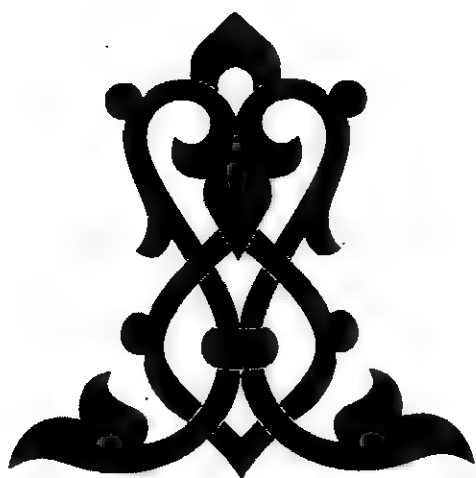
هەرەها فەرمانی دایە فیری زمانی جوولەکش بیئت، لە پانزە رۆژدا ئەویش فیر بوو!

۲- بوخاری بەمنالی کۆتیروو دایکی ئەوەندە لە خوا پارایەوہ چاوی چاک بکاتەوہ،
دوعاکە ی گێرا بوو چاک بووہو، تەمەنی شانزە سال بوو کە مامۆستاکی (تیسحاق کۆری
راہوہی) لە مەجلیسیکدا ناواتی خواست کەسێک بپوایە فەرموودە راستەکانی پیغەمبەری
کۆیکردایەتەوہ، نەمیش لە دلی خۆیدا سوتیندی خوارد کە ئەو کارە مەزنە بکار، خۆی
گەرەش یارمەتیدایە شانزە سال کۆی کردەوہو تا قیامەت صەحیحی بوخاری رۆلی گەرە
خۆی دەبینیت و ئەویش خێرو چاکە دەچیتە سەر خەرمانی کردەوہکانی.

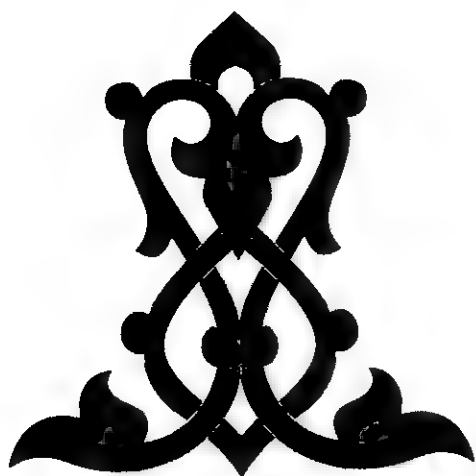
۳- لەزەمانی (صلاح الدین)دا شارێکی موسولمانان ئابلوق درابوو بەکەشتی
خاچەرستان، صلاح الدین یش بۆ ئەوێ پارەو یارمەتی و نامەیان بۆ بنیۆ و هانیان بدات بۆ
خۆگری و نەخشە دانان، پتیوستی بە کەسێک بوو ئەم کارە بۆ بکات، پیاوێک بەناوی عیسی
کە مەلەوانێکی زۆر چاک بوو بەم کارە هەستاو، نامەو پارەو یارمەتی دەخستە نایلۆنەوہو
دەیبەست بە پشتیەوہو بەشمو بە مەلە بە ژێر کەشتی دوژمناندا دەپۆشت و شتەکانی
دەگەیانندە موسولمانان. تا شەوێک لە ئاوەکەدا بەلایەکی بۆ بوو شەهید بوو، زۆر چارەپێیان
کرد دیارنەبوو پاش سێ رۆژ لاشەکی سەر ئاو کەوت و موسولمانان دەریان هێنا، خۆی گەرە
ویستی وابوو بە مردووی ئەمانەتیەکانی بگەینیت!

۴- نافره‌تیکی بالا پۆش له پێشپرکیتی (کچی نه‌مریکا) دا یه‌که‌م ده‌رچوو، به‌وه‌ی له‌زۆر لایه‌نی زانستی و خوورپه‌وشتدا یه‌که‌م بوو، به‌مه‌ توانی وینه‌یه‌کی جوان ویتنا بکات له‌ باره‌ی نیسلام و نافره‌تی بالا پۆشه‌وه. له‌ چاوپێکه‌وتنێکدا له‌ باره‌ی بالا پۆشیه‌وه پرسیاریان لێکرد، له‌وه‌لامدا وتی: به‌لای نێمه‌وه نافره‌ت گه‌وه‌ریکی زۆر به‌نرخه‌و ده‌پساریزین بۆ نه‌وه‌ی نه‌دزیت.^۱

به‌ کورتی و به‌ کوردی نه‌م نایینه‌ هه‌ر له‌به‌ره‌به‌یانی نیسلامه‌تیه‌وه نیعلانی کردوه که‌نایینیکی جیهانییه‌و بۆ هه‌موو به‌شهریه‌ته‌ (إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ) ﴿٨٧﴾ وَلَنَعْلَمَنَّ نَبَاهُ بَعْدَ حِينٍ ﴿٨٨﴾ ص: ۸۷ - ۸۸، بۆیه‌ عوزرو بیانوی بۆ که‌س نه‌هێشتۆتمه‌وه نه‌گه‌ر تاقه‌ نایه‌تیکیش بزانی‌ت ده‌بی‌ت بیگه‌یه‌نیت، پێغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمو‌یت: (بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً).







پیشنه کی:

سویاس و ستایش بۆ خوای پهروه دگارو دروودو سهلامیش له سهر گیانی سهرداری پیغه مبه ران و یارو یاوه ران و شوتنکه وتوان..

کاتیک نو سه ریک په راویک ده نو سیت، تا له ژياندا بیت هه رچی بۆ بکریت ده یکات بۆ په راوه که ی له پروپاگهنده و بردنه پیشه وه ی له لای خه لکی، هه ر په راویکی ش که ده رده چیت هه زار، دووه هه زار، سه د هه زار، نه گه ر ملیونی ش لی چاپ بکریت دوی چه ند سالتیک نه و په ونه قی نامینیت و، په راوی تر سه رنجی خه لکی بۆ لای خۆی راده کی شیت.. نه مه بۆ هه موو نو سه راویکی به شه ری وایه..

ته نها قورنانه که جیاوازه له به رنه وه ی خوای په روه رده گار (حي قیوم) ه و به رده وام ناگای له بو نه وه ره که ی خۆیه تی و بۆ هه ناسه یه کیش لی غافل ناییت، هه می شه ده ستی خیری به قورنانه وه یه و به رده وام به لگه و نیشانه کانی ده خاته به ر چاوی خه لکی تابۆیان ده رکه ویت و دنییا بن که هه قه و له خوا وه یه، هه روه که ده فره مویت ﴿سَرِّیْهِمْ ءَايَتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَقٌّ يَبَيِّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾ فصلت: ۵۳..

هه روه هانه وانیه که شوین نه م په راوه بکه مون ده بنه دۆست و خوشه ویستی خوا و خۆی به رگریان لیده کات و دوژمنانیان له دنیا و قیامه تدا ریسواده کات له فره مووده ی قودسیدا هاتوه (من عادی لی ولایا فقد آذنته بالحرابة) له فره مووده یه کیشدا پیغه مبه ر ده فره مویت (أهل القرآن أهل الله و خاصته) واته: نه هلی قورنانه هلی خوا و بهنده ی تاییه تی خوان..

له م به رگی سییه مه شدا وه که به رکه کانی پی شوو، باسی موعجیزاتی قورنانه و سوونه ت و هاتنی به رده وامی خه لکی له چوار قورنهی دنیا وه به ره و نیسلام ده که یه، تا هه موو بکه یه نه دنیایی و یه قین و پاریز راوین له شوبهات و گومان و پروپاگهنده ی ژهه راوی دوژمنان..

دلتیایی:

قورنانی پیروز دہیہوت بروادار بہرہو دلتیایی و یہقین بہریت، تمویش بہہڑی نہوہی کہ بہرہوہردگار بہرہوام نایہت و بہلگہو نیشانہکان پیشانی مرؤژ نہدات لہ نفسی خویان و لہ بوونہوہردا و بہردہوامیش ہانی مرؤژ دہدات کہ بیر بکاتہوہو بیرکردنہوہش عیبادہتہ، کہ نایہتہی ﴿الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هٰذَا بَطْلًا سُبْحٰنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾ آل عمران: ۱۹ ہات بو پتغہمبہر ﷺ، زورگریاو سی جارفرمووی: وہیل بؤکہسیٹ کہ بیخوتیتتہوہو بیرنہکاتہوہ... یہقین و دلتیایش چہند جوریکہو چہند پلہیہکہ.

جورہکانی دلتیایی

یہکہم: (علم الیقین)، واتہ: زانینیک کہ لئی دلتیا بیتو لہسہرچاویہکی تہواوی راستہوہ و ہرتگریبت.

دووہم: (عین الیقین)، واتہ: راستیہک کہ بہچاوی خوت بیبینی.

لہبارہی نہم دوو جورہوہ قورنانی پیروز دہفرموت ﴿كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِيْنِ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيْمَ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِيْنِ﴾ التکائر: ۷-۴، واتہ: (نہخیر نہگہر زانینیکی تہواوو یہقینتان ہمباریہ، ہمرگیز دنیاو زیاد کردنی مالتی دنیا ناوہا سہرقالتی نہدہکردن، بیگومان دؤزخ دہینن، بیگومان دؤزخ دہینن بہچاوی خوتان).

یہکینک لہ پیاوچاکان دہلئت: نہوہی پتغہمبہری خوا ﷺ لہ میعراجدا بینیبہتی زیاتر متمانہو بروام پتغہتی لہوہی کہ خوم بمینیاہ، چونکہ نہو خوا لہبارہیہوہ دہفرموت: ﴿مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغٰی﴾ النجم: ۱۷ من بووماہ رہنگہ چاوم بگپڑایہ بہملاو بہولادا، بیان چاوم رہشکوہ پیشکھی بگردایہو چاک دیمہنہکانم و ہک خویان نہمینیاہ !؟.

ہرہوہا روژیک پتغہمبہری خوا ﷺ قہرزی جولہکیہکی لا دہبت دہیداتہوہو کہس ناگای لینابن، جولہکہکہ دیتو داوی قہرزہکی لیدہکاتہوہو، پتغہمبہری خواش ﷺ

ده فەرمویت: فلانە روژ دامیتەوه، ئەویش دەلی: کێ شایەتە باییت، لەویدا (خوزەیمە) که هارەلی پیغەمبەر بوو وتی: من شایەتم که پیتی داویتەوه، کابرا شەرم دایگرتو روشت. پیغەمبەر ﷺ فەرموی: خوزەیمە خۆ تۆ لەوێ نەبوی چۆن شایەتی وات دا؟

ئەویش وتی: قاییلە نێمە بپروات پێکەین که هەوالی ئاسمان بۆ دینی و بپروات پێنەکەین که قەرزێ ئەو کابرایەت داوەتەوه؟!، پێگومانم که راست دەفەرمویت.

پیغەمبەریش ئەو یەقینە خوزەیمە زۆر نرخاندو فەرموی: هەر کەس خوزەیمە شایەتی بۆ بدات بەسپەتی...

دوای وەفاتی پیغەمبەر ﷺ که قورنەن کۆکرایەوه، هەموو ئایەتێک دەبواوە نووسرا بیتەوه و دوو کەسیش لەبەری بواوە، ئینجا تۆماریان دەکرد، تەنها یەک ئایەت نەبیت که نووسرابوو، بەلام تەنها خوزەیمە لەبەری بوو، لەبەر قسەکەی پیغەمبەر ﷺ ئایەتەکیان تۆمار کردو وتیان: شایەتی خوزەیمە بەسەنە.

سپیەم: حق الیقین:

﴿فَزُلْ مِنْ حِمِيرٍ ۚ وَنَصِلَهُ حِمِيرٌ ۚ إِنَّ هَذَا لَمَوْحٌ يَقِينٌ ۝﴾ الواقعة: ۹۳-۹۵،

واتە: (خراپەکاران دەچنە ناو دۆزەخەوه، که ئەمەش بەراستی (حق الیقین)...

چونکه رەنگە لە زانینه کەو دەنگو باسە کەیدا دوو دلی یەك بوو بپیت، یان لە بینینه کەیدا چاویان بە چاکی نەیبینیو گومانێکی که میان هەر ماییت، بەلام که چوونە ناو دۆزەخە کەوه مسقائە زەرەرە یەك گومانیان نامپیتو دەبێ بە یەقینی هەق و تەواوی لەسەدا سەد.

ئێن مەسعود لە پێناسە یەقیندا دەلێت: (یەقین بریتی یە لەوێ که خوا لە خۆت نەرەنجینی بۆ رازی کردنی خەلکی، ئێرەیی (حەسەد) بە کەس نەبەیت که خوا رزق و پۆزی یەکی پێدا بپیت، لۆمە ی کەس نە کەیت لەسەر شتێک که خوا پیتی نە داویت. بەراستی رزق نە (حرص) ی کەس دەبپیتو نە پێناخۆشبوونی کەس دەگێرێتەوه، بەراستی خوا بە عەدالەتی خۆی خۆشی و شادی لە یەقین و رازی بووندا داناوه، خەم و دلتەنگیشی لە گومان و قیندا داناوه)

چوارهم: يه قينى درؤى بيسوود :

جوله كه كان يه قينيان هبوو دلتيا بوون كه (عمهد) پيغه مبهري خوايه، ههروهك چۆن دلتيا بوون له كورپو مندالتي خويان، كه چي چونكه يه قينه كه يان راست نه بوو، به رهو ههتو راستي نه بردن، قورنان ده فهرمويت: ﴿الَّذِينَ ءَاتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ﴾ البقرة: ۱۴۶.

نهم جوړه يه قينه خراپه و پيچه وانه كه شي كه (يه قينى صادق) ه زۆر گرنگه، بۆيه پيغه مبهري خوايه ﴿دوعاي ده كردو ده يفرمو: (اللهم اني اسالك ايمانا كاملاً و يقيناً صادقاً)، واته: (خوايه من داواي نيمانتيكي ته واوو يه قينيكي راست ليده كه م).﴾

ههروه ها ده يفرموو: (پهروه دگارا... يه قينيكيان به رهري كه ده ردو مهينه تي و به لاي دنيا مان له سه سر سووك بكات)

پيئجه م: (يه قين) يك كه هه رده لتي گومانه، وهك يه قينى مروؤ به مردن:

روژانه خه لك ده بينين، يان ده بيستين كه ده مرن، وه چاكيش ده زانين سه ره ي نيمه ش ديتو يه قينمان ههيه، كه چي هه ر ده لتي يه قينه كه گومانمو نايگريه خۆمانو بيرمان ده چي ته وه، پيغه مبهري ﴿ده فهرمويت: (مارايت يقينا اشبه بالشك كي قين الانسان بالموت)، واته: هيچ يه قينيكم نه ديوه له گومان بچيت، وهك يه قيني مروؤ به مردن)...

سه رنجدان و بير كردنه وه:

سه رنجدانو بير كردنه وه له دروستكراوه كانى پهروه دگار، به تاييهت مانگو خۆرو نه ستيره كانو هه ساره كان، مروؤ زياتر به رهو دلتيايي و يه قين ده بات، ههروهك قورناني پيرو ز ده فهرمويت: ﴿وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ﴾ الانعام: ۷۵ ناوه ها پيشاني (تيبراهيم) مان دا به لگو نيشانه گرنگه كان، له ناسمانه كانو زه ويدها، بۆ نه وه ي زياتر دلتياي بكهينو زياتر له ده ستى قودره تي پهروه دگار تيبيگات...

نه مپوؤش كه زانستو زانباري زۆر پيشكه وتوه، تيگه يشتن له بوونه وه ناسانتره وه، زانايان زۆر شتي سه رسووپه يته ريان بۆ ده ركه وتوه له بهاره ي فراواني ناسمانه كانو زۆري و

بیشووماری نه‌ستیره‌کان، که نه‌مه‌ش وای کردووه که له نیو زانا گه‌ردوون ناسه‌کان (فلکی) دا نیه بپروای به خوای په‌روه‌ردگار (به‌دیته‌نری نهم بوونه‌وه‌ره) نه‌بیټ.

بۆ نمونه له‌سه‌ر کاغه‌ز به مللیمه‌ترو به سانتیمه‌تر شت ده‌پیوین، یان نه‌خشه ده‌کیشین، وه له‌سه‌ر زه‌ویش به مه‌ترو به کیلۆمه‌تر، به‌لام له‌به‌ر فراوانی و بی‌نه‌ندازه‌یی ناسمانه‌کانو بوونه‌وه‌ره، که دینه‌سه‌ر باسی دووری نیوان نه‌ستیره‌کان به سالی رووناکی پیوانه‌ی ده‌که‌ین، که ده‌وتری سالی رووناکی، واته نه‌و دووری‌یه‌ی که رووناکی له‌ماوه‌ی سالی‌کدا ده‌یپریت، که: $(9,45 \times 10^9)$ کیلۆمه‌تره، واته: $(9,45 \times 10^9 \times 10^3)$ میلیۆن کیلۆمه‌تر... ئینجا که نه‌ستیره‌یه‌ک میلیۆنه‌ها سالی رووناکی لیمانه‌وه دووره، ده‌بی دووری‌یه‌که‌ی چهند بیټو پاشان نهم بوونه‌وه‌ره‌ش چهند فراوان بیټ... که نه‌مه‌ش شایه‌تی‌یه‌کی مه‌زنه له‌سه‌ر به‌توانایی و ده‌ستی قودره‌تی په‌روه‌ردگار.

نه‌ینی نه‌ستیره‌کان:

(که له کاروانیکی دووره‌وه به‌ره‌و مه‌نزلی دینه‌وه‌ودره‌نگ ده‌که‌ویت، به‌ره‌به‌ره ده‌که‌ویته نامیزی دنیای خامۆشو کشر و ماتمه‌وه، شه‌وه‌زه‌نگت به‌سه‌ردا دیتو ئینجا به‌تیرامانی‌که‌وه سه‌ر هه‌لده‌پریت بۆ ناسمان، ده‌که‌ویته بیرکردنه‌وه‌یه‌کی قوولو نه‌ندیشه‌یه‌کی سه‌یره‌وه، له دلی خۆتا پرسیار ده‌که‌یت له‌م دیمه‌نه خواکردانه‌ی ناسمان که چه‌رخاو چه‌رخه می‌شکی مرۆفیان هه‌ژاندووه... جا پارێزگاری کردنی نهم ملیاره‌ها ملیار نه‌ستیره‌انه‌و، دابینه‌کردنی وزه‌یان بی که‌موکوورپی، رینه‌دان به‌ تیک‌چوونو به‌یه‌کدامالین له‌سوورگه‌کانیاندو، به‌پێوه‌بردنیان له ملیاران ساهمه‌ تاه‌کو ئیستا به‌هه‌مان یاساو ده‌ستور، نه‌وه ده‌گه‌یه‌نن که کردگاری نه‌مانه زۆر به‌هه‌یه‌به‌تو شکۆداره...

بۆ نمونه خۆر نزیکه‌ی پینج ملیار ساهه تیشلئو رووناکی و گه‌رمی ده‌دات، به‌هزی گه‌رمه کارلیکه ناوکی‌یه‌وه (التفاعلات الحارایه)، که له هه‌ر یه‌ک چه‌رکه‌یه‌کدا (616) میلیۆن

۱- بۆ تینگه‌یشتنی زیاتر له نه‌ینی نه‌ستیره‌کان چاک وایه په‌راوتکی وه‌ک (نه‌ینی نه‌ستیره‌کان) به‌وینیه‌وه که (حسین ده‌میرقان) به‌ تورکی نووسیویه‌تی تا سالی (۱۹۸۵) پانزه‌جار له چاپ دراوه‌مه‌وه، مامۆستا (محسن علی) له سالی (۱۹۹۰) دا له عه‌ره‌بی‌یه‌وه وه‌ریگێراوه‌مه‌وه سه‌ر زمانی کوردی.

تەن ھایدروژین دەبىت بە (۶۱۲) ملیۆن تەن ھیلیۆم و بە بۆجرونى زانايان رەنگە خۆر بتوانىت تا پىنچ ملیار سالى دىكەش گەرمى بەداتو کارلىکەکان بەردەوام دەبىت.

لەلایەکی دیکمە ھەموو ئەو نەستىرانەى کە لەشەودا بە ناسمانمە دەبىسین، بەشىنک لە گەلە نەستىرە گەورە کەمان کە (رەى کاکىشان) ەو برىتیه لە (۲۰۰) ملیار نەستىرە؟!...

ئەم بوونەوەرە پێ سەبرو سەمەرە، کە مرۆڤ چەندە لى بکۆلێتەو ھىشتا ھەر کەمە، قورنەن زۆر بە جوانى ھاتمان دەدات لەسەر تىفکرىز و وردبۆنەو لى، ھەرەک دەفەرمۆت:

﴿الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا مَّا تَرَىٰ فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِن تَفَوُّتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ﴾ (الملك: ۲-۴)

واتە: ئەو خواپەى کە ھەوت ناسمانى دروستکردووە، يەك لەسەر يەك، تۆ لە دروستکردنیدا ھىچ ناپێکە نابينىت، ئەگەر گومانىکت ھەيە چا و بگێرە و بزەنە ھىچ ناتەواو يەك دەبينىت؟ ، دووبارە چا و بگێرە، يەك لەدواى يەك، چاوت بە ناھومىدى دەگەرێتەو بۆلات و ھىچ نادۆزێتەو لە کەموکووپى و ناتەواوى...

يان دەفەرمۆت: ﴿أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَيَّنَّنَا رِزْقَهَا وَمَا لَهَا مِن فُرُوجٍ وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوْمًا وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ تَبْصِرَةً وَذِكْرًا لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيبٍ﴾ (حق: ۵-۸، واتە: (تایا لەو ناسمانەى بەسەریانەو ھە وردنابنمە کە چۆن دروستمان کردووە و رازاندوومانەتەو، بە جۆرێک کەموکووپى و کەلىنى تیدا نى؟!... ھەرەھا زەويمان راخستووە و کەژو کىومان لەسەرى دامەزراندووە، وە لە ھەموو جۆرە روھ کىکى جوانو بۆغۆش و تامدارمان تیدا رواندووە، ئەمانە ھەمووى بۆ یادخستنەو چا و کردنەو ھى ھەموو بەندەيە کە بۆ لای تىمە بێتەو.

ئەوانەى بەدواى يەقىندا دەگەرێن لەزەویدا بەلگەو نىشانەى زۆر دەبينن و لە نەفسى خۆشیاندا بە ھەمان شێو، قورنەن دەفەرمۆت:

﴿وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُتَّقِينَ وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ﴾ (النار: ۲۰-۲۱..)

نمواندی که نارامگرن و یه‌قینیان هه‌یه خوای گه‌وره ده‌یانکاته پێشه‌واو مامۆستاو
خه‌لکی پێنمایی ده‌کهن به‌ پیتی به‌رنامه‌ی خوا ﴿وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ آيَةً يَهْدُوكَ بِآثَرِنَا لَمَّا صَبَرُوا
وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوْفُونَ﴾ السجدة: ۲۴

نمواندی پرودادارن و یه‌قینیان هه‌یه به‌ پۆژی دوا‌یی نموانه سه‌رفرازو سه‌رکه‌وتوون
﴿وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَيَاْخِرَةً هُمْ يُؤْفُونَ﴾ ① أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ
رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ البقرة: ۴ - ۵

پێغه‌مبه‌ریش ﷺ ده‌فه‌رمووت: (صلاح اول هذه الامة بالزهد واليقين، ويهلك آخرها
بالخبل والامل) ۱.

پشتگیری خوا بو پروداداران:

ته‌نها نيسلام نايینی پسه‌ندکراوی لای خوايه که‌تاقيامه‌ت به‌رنامه‌ی به‌شه‌ریه‌ت پيێت،
بو‌یه هه‌روه‌ک چۆن پشتگیری پێغه‌مبه‌رانی ده‌کرد ناواش پشتگیری پێغه‌مبه‌ری کرد ﷺ و،
به‌هه‌مان شێوه‌ش پشتگیری شاگردان و نازیزانی پێغه‌مبه‌ر ده‌کات.

خوای گه‌وره هه‌ر له‌به‌ره‌به‌یانی مرو‌فایه‌تیدا که‌ گه‌لی نوح سه‌رکه‌شیان کرد و نه‌چوون
به‌ده‌م نه‌و هه‌موو هه‌ول و کۆششهی نوحه‌وه و نه‌میش داوا‌ی سه‌رخستنی کرد له‌خوا، به‌فه‌رمانی
خوا نه‌وه‌نده بارانباری و نه‌وه‌نده‌ش ناو له‌زه‌ویه‌وه هه‌لقولا که‌ ناوی زه‌وی و ناسمان دای له‌یه‌ک
و، لا‌فاوتیک هه‌ستا که‌ بیجگه‌ له‌موسولمانان هه‌رچی هه‌بوو پای مالتی و زه‌وی پا‌کرده‌وه لییان،
هه‌روه‌ک قورئان ده‌فه‌رمووت :

﴿كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدَجَرُوا ① فَدَعَا رَبُّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ
فَانْصُرْ ② فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُنْهَمِرٍ ③ وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَفَى الْمَاءُ عَلَى أَمْرٍ
قَدٍ قَدِيرٍ ④ وَحَمَلْنَاهُ عَلَى ذَاتِ الْوَجِّ وَدُسِّرَ ⑤ تَجَرَّى بِأَعْيُنِنَا جَزَاءً لِمَنْ كَانَ كُفِرًا ⑥ وَلَقَدْ
تَرَكْنَاهَا آيَةً فَهَلْ مِنْ مُدْكِرٍ﴾ القمر: ۹ - ۱۵ هه‌ر زووش به‌ پێغه‌مبه‌ری فه‌رموو: ﴿يَا أَيُّهَا

الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ مَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ

إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿المائدة: ٦٧﴾

پیاویکی بیانی ده‌ئیت: مرۆڢ درۆ و چاووړاو له هه موو خه‌لکی بکات له‌خوی ناکات، پیغه‌مبەر ﷺ که نهم نایه‌ته‌ی بۆ هات، پاسه‌وانه‌کانی نیزن داو فه‌رمووی خوا ده‌مپاریزیت، نه‌وه‌ش که‌سه‌یری ژیاننامه‌ی موباره‌کی بکات راستی نهم په‌یمانه‌ی خوا‌یی‌ه‌ی بۆ ده‌رده‌که‌ویت که له‌ماوه‌ی بیست و سی سالدای پاراستی.

خالد یه‌کێ له‌ هۆکانی موسولمانبوونی نه‌وه‌ بوو که وتی: من بۆم ده‌رکه‌وت که پیغه‌مبەر و موسولمانان که‌س ده‌ستی نایانگاتێ و ناتوانیت له‌ ناویان به‌ریت..
خوا‌ی گه‌وره‌ به‌ هه‌مان شیوه‌ پرواداران پزگاره‌که‌ات و نه‌وه‌ به‌ هه‌قی‌ک داده‌نی له‌سه‌ر خوی ﴿ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنَجِّي الْمُؤْمِنِينَ﴾ یونس: ١٠٣.

ئه‌بو موسلیم‌ی خه‌ولانی :

یه‌کێکه‌ له‌ گه‌وره‌ تایعینه‌کان و زۆر هه‌ولێ ده‌دا که پێش‌په‌رکێ بکاله‌ گه‌ل هاوه‌ل‌اند، بۆ نه‌وه‌ی له‌ قیامه‌تدا هاوه‌لان پیغه‌مبەر به‌ته‌نها بۆ خویان نه‌به‌ن ویزان که پیاویان دوا‌ی خویان به‌جیه‌په‌شته‌وه‌، نه‌وه‌ته‌ ده‌ئیت: (أَيُّظَن أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ ﷺ أَنْ يَسْتَأْذِنُوا بِهِ دُونَنا، فَوَاللَّهِ لَنَرَاهُمْ عَلَيْهِ زَحَامًا حَتَّى يَعْلَمُوا أَنَّهُمْ خَلَفُوا رَجَالًا) .

ئه‌بو موسلیم خه‌لکی یه‌مه‌ن بوو، دوعای گیرا بوو، کاتیک نه‌سه‌وه‌دی عینسی نیده‌ی‌ای پیغه‌مبهرایه‌تی کرد، نهم دژی وه‌ستا، بۆیه‌ رۆژیک ناگرتیکی زۆر گه‌وره‌ی کرده‌وه‌ له‌به‌رچاوی خه‌لکیکی زۆر پێی وت: شایه‌تی ده‌ده‌یت محمد پیغه‌مبهری خوا‌یه‌؟ وتی: به‌لێ..

وتی: شایه‌تی ده‌ده‌یت من پیغه‌مبهری خوا‌م؟ وتی: نه‌خێر. بۆیه‌ فریاندایه‌ ناگره‌که‌وه‌، که‌چی به‌فه‌زلێ خوا نه‌سووتاو به‌سه‌لامه‌تی هاته‌ده‌ره‌وه‌. شوێنکه‌هه‌توانی نه‌سه‌وه‌ ته‌گبیریان بۆ کرد که له‌ یه‌مه‌ن نه‌یه‌په‌لێت بۆ نه‌وه‌ی خه‌لکی لێهه‌لنه‌گیره‌په‌شته‌وه‌، نه‌ویش زۆری لێ‌کرد که ناوچه‌که‌ به‌جیه‌په‌لێت، بۆیه‌ دوا‌ی وه‌فاتی پیغه‌مبەر ﷺ هات بۆ مه‌دینه.. رۆژیک عومەر لێی پرسى نه‌سه‌وه‌دی دوژمنی خوا چی کرد له‌و که‌سه‌ی که نه‌سووتا.. وتی: نه‌وه‌ که‌سێک بوو ناوی عبدالله ی کورپی ثوب بوو، ویستی خوی ناشکرا نه‌کات، عومەر گومانی لێ‌کردو وتی: توخوا تۆ نه‌و که‌سه‌ نیت؟ وتی: به‌لێ من نه‌وم.. عومەر ناوچه‌وانی ماچ کردو له‌ نێوان خوی و

نهبویه کردا دایناو وتی: سوپاس بۆ نمو خوایمی که نه یرام تا نمو کسمی پیشان دام له نومه تی محمد ﷺ که وهك حه زره تی نیبراهیمی به سهر بیت و هیچی لیته یه ت.

نهبو موسلیم له گهل براده ریکیدا ده بیت و له ژیر لیوه وه یادی خوای ده کرد، یه کیتک به لایاندا تیده په ریت و به براده که ی ده لیت: چی یه نه وه شیت بووه؟ نه میش وه لامی نه داته وه ده لیت نبرام نه وه ی ده بیینی چاره سهری شیتی یه!

مسوئلمانانی حه به شه:

دکتور عبدالله موسلیح له وتاری (أمة لاتزول) دا وتی: موسوئلمانانی حه به شه (أثوبیا)، چهنده ها سال گیریان خوارد بوو به ده ست دیکتاتور هیلاسیلاسی یه وه که به تاگروئاسن سهر کوتی ده کردن و له بهرده م کۆنگرسی نه مریکیشدا به شانازی یه وه باسی هه ولی له ناویردنی نیسلام و موسوئلمانانی کرد، نه ونه ماو مه نگستۆی کۆمۆنیست هاته جیتی، بارووه زعه که ههروهك خۆی بوو، تا سالتیکی بیبارانی هات و گاواره کان چوونه لای مه نگستۆ داوایان لیکرد که رتیان بدات به کۆمهل دوعا بکه ن بۆ بارانبارین نهویش پتی دان و چه ند پۆژ دوعایان کردو هیچ نه باری، ننجا شیخ محمد سعید به نوینه ری موسوئلمانان چووه لای ناویراو داوای لیکرد رتیان بدات به کۆمهل نوژی بارانبارین بکه ن، نهویش پتی دان و له سایه ی خاوه پاش ماوه یه کی که م بارانیتکی باش باری، نه مهش پشتگیری خاوبوو بۆ موسوئلمانان و به مهش بارو وه زعیان گۆرپ دراو، رتیان دان که مرگه موت دروست بکه ن و مه جلیسی بالای کاروباری نیسلامیشیان دامه زریتن...

بارانیک پاش دوعای حاجیان:

شیخ عباس سیسی که یه کیتکه له برا دیرینه کانی برایانی میسر و له م سالانه ی دوا ییدا وه فاتی کرد، له یاده وه ری یه کانیدا ده لیت: له سالتی (۱۹۴۳) دا که موته نووسینی یاده وه ری یه کاتم و به یانیه کیان نووسیم: نه مرۆ هه ستام بۆ نوژی به یانی و پروم کرده که عبه ی پیرۆز قیبله ی موسوئلمانان، ویستم وه سفیکی که عبه بکه م هه رچیم کرد هیچم بۆ نه هات چونکه که عبه نه دیبوو، ههروهك ده نگیتک پیم بلی: نه ی باشه بۆ ناچی بۆ هه ج و به چاوی خۆت که عبه بیینی، بریارمدا بچم بۆ هه ج و خوای گه ورهش ئاسانی کردو هه ر نمو ساله گه یشته نه ناواتی خۆم و هه جم کرد... که له و ی بووم چه ند سالتیک بوو باران نه باری بوو له ولاتی سعودیه، بۆیه مه لیک

عبدالعزيز نال سعود داواي له حاجيان كرد كه نيو مليونتيك دهبوون لسمه كپوري عهرفه كه نوږي بارانبارين بكن، دواي شموي نوږه كه كرا له گهړانه وه ماندا بڼ موزده ليفه بارانتيك باري كه دهشت و دهري تيرناو كړدو نه ونه نده زور بوو ته نمانه پتگاو بانه كاني تيكدا..

نورسې و يارمه تي په روه ردگار :

۱- نورسې بهر حمت بيت له باره ي شمزمووني خويوه لسم بواره دا ده ليت: من تا نيستاش سهرسامم چن توانيم پاش چمنډ رږژيكي كه م هه ليم لدهست پروسه كان، نازام چن توانيم بهي شو هه موو پتگايه بېرم له ماوه يه كي كه مدا كه به سالتك نابريت!! به مخرجي زماني پروسيشم نه ده زاني، رزگارم بوو له ديلي به شيويه كي سيري سهر سوپه ينهر به فزله و يارمه تي خوا كه فريابي مني داماوو بيده سلات كهوت و، گهيشتموه نهسته نبول له رتي وارسو و فيينه اوه .

۲- نورسې زور گرنگي ده دا به نوږه كاني و حمزي ده كرد هركه بانگي دا نوږه كسي بكات، جاريك له گهل هاوه لانيدا پينج خوله كي مابوو بگاته ناو شار بانگي دا، داواي له هاوه لاني كرد يه كسهر نوږه كه يان بكن و دواي نه خن تاده گمنه ناو شار..

جاريك كه له پچه ي لده ستا ده بيت و دوو پوليس له گهليا دهن ده يهن بڼ شاري به تليس، له پتگا بانگيدا، ماموستا داواي ليكردن كه له پچه كسي بكنه وه بڼ شموي نوږه كسي بكات، پوليسه كانيش به قسه يان نه كرد، پاش توتيك بينيان كه له پچه كسي كرايه وه هه ليدايه به رده ميان و نوږه كسي كرد!! پوليسه كان سريان سوپماو زانيان نه وه كرامات بوو خواپتي دا، به ماموستايان وت: تا نيستا نيتمه پاسه واني تو بووين نيتر نيتمه خرمه تگارتي!!

جاريك لييان پرسې چن شو كه له پچه يه كرايه وه؟؟ وتي: منيش نازام، به لام دياره كرامه تي نوږ بوو!

۳- چن دجار له كاتي به نديدا ژهريان بڼ كرده ناو خواردنه وه به تاييهت له به نديخانه ي نه فيون، خوي گه وړه پراستي.^۱

۴- له كاتي شوي نيته دادو ته رقهيدا به سهر خه لافه تي نيسلاميدا، نورسې و پيره ميترد كه له كاته دا له توركي بوو، ده گيرين و له به نديخانه تونديان ده كن، هه ردووكيان

۱- سايتي: قنوه، وتارنيكي محمد موسا الشريف له باره ي نورسې يوه.

بروا ناکەن بە ناسانی پزگاریان بێت، چونکە لەو باروزروفە شێواوەدا بە سەدان کەس
 ھەڵدەواسران و دەکوژران، دیارە نوورسی کارێکی مەزنی لەسەر شان بوو کە ئەویش پاراستنی
 نێمان بوو، خوای گەورە ئیرادەی وابوو کە بیهێڵیتەوێ بۆ ڕوو بەڕوویونسەوێ ئەتاتۆرک و
 دەستەوداگیرە فاسیدەکە، شەوێک نوورسی خەو بە کاک ئەحمەدی شێخەوێ دەبینی کە مژدەی
 پزگاریوونی ئەداتێ و دلنیای دەکات، ئەویش بەیانی خەو کە بۆ پیرەمێرد دەگیرێتەوێ پاش
 ماوەیک بە فەزلی خوا پزگاریان دەبێت، پیرەمێرد ئەم بەسەرھاتەی بە چەند دێرێک ھۆنراوێ بۆ
 تۆمارکردووی لە دیوانەکەیدا لاپەرە (۱۱۲) کە دەلێت :

کاک ئەحمەدەکی خوشەوێستی خوا

زۆرکەس بەسایەتی تۆوێ نان ئەخوا

لەوانە زیاتر من تۆم خوش ئەوێ

ھەر تۆی سەرپەرزی قەومەکەت ئەوێ

کە لە زیندانیاں تێک خزانەبووین

سێدارەیان بۆ داچەقاندەبووین

تۆ چووویووتە لای بدیع الزمان

مژدەت داوویە بە ژیاں و مان

فەرموویووت ئێوێ نامرێ ئەمێتێ

تاسەر ئازادی گەلتان ئەبینن

خۆ من باوەڕم بەوێ کردووە

بەوێسیەت ناوی ئەوێم بردووە

بەلام وا ئەمەرم بەو ئاواتەوێ

بەمەرم گۆڕم دەنگ ئەداتەوێ

صلاح الدين و پاراستنی پهروهردگار :

چهندهها جار صلاح الدين تووشی موقیفی ختمهړناک بووهو به هموو حسابیکی بهشهری نهبوايه تياېچوايه کهچی خواپاراستی تابینی بۆ فتهی قودس، لهه بارهيهوه خوئی دهلیت: (لقد أشرفنا على الهلاك غير مرة وما أنجانا الا الله لأمر يريده هو سبحانه)..

نهخوښ دهکوت ویه نازارهو له جیگادا بۆی دهکوت، کاتی دهچوو سوپاکهی بهسهر بکاتهوهوسواری تهسپهکهی دهبوو نازاری نهدهما..

دکتۆریک له نیوه شهودا :

شیخ محمد حسان که بانگخوازیکی میسرییه دهلیت: جهندرمهکانی حکومت شمویک نهدهن بهسهر مالی بانگخوازیکداو پاینجی دهکهن بۆ بهندیخانه، دیاره ههرچیش گیرا مهگر خوا بزانیته کهی وچون پرزگاری دهییت ؟!!

نهو شوه مناله بچوکهکهی زور نهخوښ دهییت و تایهکی قورسی لیډیت، هاوسرهکهی بهو نیوه شوه لهبههرهژاری و بیکهسی دهستی بهکهدا ناگات، سهعات دوانزهی شهو له دهرگاکیان دهریت، که دهیکاتهوه دکتۆریکه سهلام دهکات و دهلیت: کوا نهخوښهکتهان؟؟ نهویش مناله کهی بۆ دیتیته، فحسی دهکات و هندی دهرمانیشی دهداتی، چاوهړی دهکات ههقی فحسهکهی بداتی، ژنهکه دهلیت: بهخوا هیچمان نیه بتدینیی و، میردهکهشم گیراوه.. شهلای: نهی تۆ تلهفونت نهکرد؟ نه مه شوققهی ژماره چهنده؟ دواپی بۆی دهردهکهوی دراوسیکهیان نهخوښیان ههبووه تلهفونیان بۆ کردووه تهه به قهدهری خوا شوققه کهی لیتییک چوه بۆ نهوهی چارهسهری مناله کهی بۆ بکات! دکتۆره که نهوهنده پیاو دهییت لهبهرخوا مانگانهی بۆ دهبریتتهوه تا میرده کهی بهردهییت! جا ژنهکه ههر کاتی هیچیان نهبوايه بۆ خوښی به میرده کهی دهوت: ناشیهن بتهه بهندت بکهه و خوا دهررومان لیبکاتهوه ﴿ اَلَيْسَ

اَللّٰهُ بِكَافٍ عَبْدَهٗ وَيُخَوِّفُونَكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهٖ وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ

﴿ ۳۷ ﴾ وَمَنْ يَهْدِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُّضِلٍّ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِعَزِيزٍ ذِي انْبِقَامٍ ﴿ ۳۶ - ۳۷ ﴾

له مو عجزه کانی قورئان و سوننه

قورئان و فهرموده ناماژهی زانستی زۆریان تیا به ورده و ده له گهل پیشکه وتنی زانستدا ههستیان پیده کریت و بهرده وام ده به مایه هیدایهت بو خه لکانیکی زۆر که به دوا ی راستیدا ده گهرین بو نمونه:

یه کهم: بۆهه موو گه لیك پیغه مبه ر نیژدراوه، ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَن هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَن حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ﴾ ﴿النحل: ٣٦﴾

واته: سویند به خوا بینگومان ئیمه له ناو هه رگهل و نه ته وه یه کدا پیغه مبه ریکمان په وانه کردووو پیمان راگه یاندوو که پیمان بلی: ته نها خوا به رستن، خۆتان دوورگر نه له هه موو په رستراویکی تر، جا هه بوو لهو خه لکه شایه نی هیدایهت بوو خواش هیدایه تی دا، هه شبوو خزی شایسته ی گو مرایی ده کرد، که وابوو بگهرین به زه ویداو سه رنج به دن، بزانه چۆن بوو سه ره نجامی نهو که سانه ی پروایان به به رنامه ی ئیمه نه بوو..

گه ران به زه ویدا و دۆزینه وه کان هه موو شایه تی نه ده ن له سه ر راستیه کانی قورئان، له سالی (١٩٧٥) ز دا پاشماوه ی گه لی نیبیلا دۆزرایه وه له شام، که خاوه نی ده وه لته تیکی پیشکه وتوو بوون و بازرگانیان کردوو له گهل ولاتانی ده ور به رداو میژوو یان ده گه ریته وه بو (٢٥٠٠) سال پیش زاین، واته (٤٥٠٠) سال پیش ئیستا.. نه م مه مله که ته له خوارووی پوژه لاتی تورکیا وه تا دیمه شق بووه و خاوه نی شارستانیه تیکی پیشکه وتوو بوون، ته نانه ت کتیبخانه ی گه ره یان بنیات ناوه و زۆر له ریکه وتنه نامه ی بازرگانی وزانیاری گرنگیان له سه ر له وحی سووره وه کراوی قوریندا تۆمار کردوو به نووسینی مسما ری به زمانه که ی خۆیان که پیی ده وتریت زمانی (ئیبیلیت) .

له وحه کان دووه زاردانه ن وزانای به ناویانگ جیوفانی باتیناتو له زانکۆی پۆما له نیتالیا توانی بیاغوتیتته وه، جا له وحه کان نه ک هه ر وه ک له په وریک گرنگه به لکو له لایه نی ناینیشه وه زۆر گرنگه، چونکه زانای که له په وری نه مریکی دیفید نویل فریدمان بۆی ده رکه وت

که لهو لهوحاندها ناوی پیغه مبهراڼ نیبراهیم و نیسماعیل و داوود هاتووه سهلامی خویان لیبتت... ههروه ها ناوی میکانیل و شالوم هاتووه که هاوکاری داوود بوون له بانگه وازدا...
 باسی سینا و غدزه و قودسیش هاتووه که نزیکن لهو ممله که تموه، نه مه بیجگه له ناوی سهدوم و عامورا که له گوئ دهریای مردوو بوون وگهلی لوگ تیایا ژیاون... ههروه ها باسی شاری نیرم کراوه که گهلی عاد تیا ژیاون و نم باسکردنهش هاندریوو بژ دهرهینهری نه مریکی کلاپ که بگهړت بهدوای نمو شاره داوولمسالی (۱۹۹۰) تا سالی (۱۹۹۶) ز دۆزییموه له نیوه دوورگه ی عمره بدا، ههروه که له بهشی یه که می ژیاونه دا باسم کردووه...

نهمه یه کهم جاره ناوا باسی نهو پیغه مبهراڼه بدۆزیتتهوه له شارستانیته کۆنه کاندا، که بهلگه یه پیغه مبهریش بژ نهو گهله پهوانه کراوه نهوانیش ناوی پیغه مبهراڼیان زانیوه، تهنانهت و تاریکی گۆفاری (پیده رس دیجست) دهلیت: له سهرده می پاشا نیبرۆم دا ممله که تی نییلا گۆزان به سهر نایینه که یاندا هاتوووه ناوی خویان بژ ناوه کانی خۆیان زیاد کردووه تاناوی خوا بهرز رابگرن، (ههروه که چۆن نیستا لای خۆمان عبدالرحمان و عبدالله هیه)...

باسی نیبراهیم له (۶۵۰۰) سال پیتش نیسته دا بهلگه یه له سهرنه وهی که زۆر له پیتش زهمانی موساو عیسادا بووه، جا بۆیه که جووله که کان دهیان وت نیبراهیمیش یه هودی بووه قورشان وهلامی دانده و فهرمووی: ﴿مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُتَشْرِكِينَ﴾ آل عمران: ۶۷ واته: نیبراهیم نه جووله که بووه نه گاور بهلکو ملکه چ و فهرمان بهردارو موسولمان بووه له دهسته ی موشریکه کان نه بووه...

که نه مهش بهلگه یه کی تره له سهر راستی قورشان نه گینا پیغه مبهر ﷺ چوزانیت پیغه مبهری نیبراهیم پیتش پیغه مبهری موساو پیغه مبهری عیسا بووه سهلامی خویان لیبتت^۱...

دووهم: کۆمه تیک له ئه هلی کیتاب دان دهین بهوه دا که قورشان هاوشیوهی نیهو له خواوهیه: ﴿وَرَبِّی الَّذِیْ اَوْثَرُ الْعِلْمَ الَّذِیْ اَنْزَلَ اِلَیْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَیَهْدِیْ اِلَی صِرَاطٍ الْعَزِیزِ الْحَمِیدِ﴾ سبا: ۶ . واته: نهوانه ی زانست و زانیاریان

پیدراوه چ زانستی ناینی وەك گاورو جووله كه كان یان زانستی ماددی، چاك ده زانن نهوهی له لایهن پهروه ردگارتهوه بۆت پهوانه كراوه هه رتهوه ههقهوه، هیدایهت و پێنمونی به خشه بۆ رێبازی پهروه ردگاری خاوهن دهسهلات و شایستهی سوباس و ستایش..

تازهترین بهلگهش پروفیسۆر أوری روبین ی جووله كهیه كه مامۆستای زمانی عه ره بی یه له زانكۆی تهل نهیب، ناوبراو دووسال زیاتره خه ریککی وه رگێرانی قورنانه بۆ سه ر زمانی عییری، چونكه نهو وه رگێرانه ی تر كه له بهر دهستایه كه م و كورپی زۆریان تیا یه، أوری پاش وه رگێرانی نیوه ی قورنان خۆی بۆ ناگیرئ و ناچار ده بیئت كه له بهاری قورنان و کاریگه ری زۆری یه وه بلێت (به راستی قورنان سیحریکی گه وه ی هه یه له شیوه ی پیته كانی و به هۆی داپشتنی وه كه به شیوه یه کی په خشان ی زۆر هاوسهنگ داپێژراوه و نیقا عی کی مۆسیقی زۆر تاییه تی هه یه.. قورنان بابته تی هه مه چه شنی تیا یه، وەك باسی دۆزه خ كه به شیوه یه کی نه وهنده ترسناك باسی دهكات كه لی ئی دووربكه ویتته وه، به شیوه یه کی نه وهنده خۆشیش باسی به هه شت دهكات كه ههول ئی بۆ بدهیت، نه مه كه ییجگه له شهرع و یا سا كه ژیا نی پۆژانه ی مرۆف ریکده خه ن. من گه یشتومه ته نه وه ی كه قورنان ده یه ویت مرۆف ئی ته و او دروست بکات له سه ر زهوی، نه مه ش به په یه وه ی کردنی فه راهم دیت، قورنان کللی رینگای گه یشتن به کامیل بوون و پێگه یشتن و تیگه یشتن ده دات به مرۆف).. نه مه ش وای لیکرد كه دان بنی به ودا كه وه رگێرانی قورنان زۆر کاریکی گرانه..^۱

دیاره به هه زاران شایه تی له م جۆره هه یه، هه له به ره به یانی ئیسلامه تیه وه تا نه مرۆ نه وه تا کاتی خۆی وه لیدی کورپی موغیره كه زۆر ده سه لاتدارو پاره داربوو له مه که که دا و مامی نه بو جه هل بوو، كه گو ئی له قورنان بوو به گه له که ی وت: نه وه ی عه مد ده ی ئی شیرین و پا زا وه یه و سه ره وه ی میوه داره و بنکه که ی په گو ریشه داره، به خوا نهو وته یه سه رده که وئ و هیه شتیک به سه ریا زال ناییت.. قو ره یه شیه کان كه نه م شایه تیه گه وه ره یه یان لی بیست وتیان: به خوا وه لید شیت بووه ؟!!^۲

۱- سایتی اسلام زید.

۲- ل ۱۴۳ ژیا نی پێغه مبه ری مه زن / پا په زانی..

سیپهم: جووله که کانی نه صفهان: پیغه مبهەر ﷺ ده فەر مویت:

(یتبع الدجال سبعون ألفا من یهود أصفهان علیهم الطیالسة)^۱ واته: حه فتا هه زار له جووله که کانی نه صفهان که عهبا (شالینکی ناودامان) داوه به شانیندا شوین ده جال ده کهون.. جووله که نیستا ژماره یان سی هه زارده بیته له نیراندو، له سی شاردا نیشته جی بوون که تاران و هه مه دان و نه صفه هانه، خاکی نیران به لایانه وه خاکی پاشا کۆرشه که کاتی خۆی پرزگاری کردن و بابلی داگیر کرد، گوایه بنیامین برای یوسف و دانیال پیغه مبهریش لهوئ نیژراون .

جاله و کاتمه که کۆرش بابلی گرت و جووله که چوون بۆ نیران زۆریان قایل نابن نیران به جیبهیلن. جا هه رچهند یه هودییه تی عاله می فشاری زۆری خسته سهریان بۆ نه وهی به چنه فهلهستین، نه وان ته سلیم نه بوون و که میان لی چوو بۆ نیسرائیل .

پیغه مبهەر ﷺ نه گهر خوا ناگاداری نه کرد بیته هه قی چیه به سهر نه م باسه وه، بۆ نالیت جووله که کانی نیوه دورگی عه ره ب، یان جووله که کانی نه وروپا، یان جووله که کانی عیراق؟؟! شایانی باسه هه ره له سالانی په نجا کانه وه جووله که عیراقیه کان له نه نجامی فشاری یه هودییه تی عاله می یه وه که هه رخۆیان بۆ مبیان نه خسته ماله کانیانه وه و لیتیان ده کوشتن، ناچار بوون به چن بۆ نیسرائیل !!

نه صفه هان ده که ویتته ناوه راستی نیرانه وه و وادانی لهو سی هه زار جووله که یه ی نیران ده هه زاریان لهو شاره دایه زۆر منطقی یه که تاقیامهت نه وهنده زۆر بن که حه فتا هه زاریان شوین ده جال به که ویت. ننجا نه وه وه سفه ورده ی پیغه مبهەر که باسی عه بای سهر شانین ده کات، که نیسته به فیعلی عاده تیانه نه وه عه باو شاله نه دن به شانیندا..

چواره م: تیپه ریوون وهک هه وهه بروسکه: پیغه مبهەر ﷺ له فەر مووده یه کدا باسی هه ندی لهو که سانه ده کات که وهک هه وهه بروسکه به سهر پردی صیراگ دا ده په رنه وه له چاو تروکاندنیکدا (فیمر اولکم کالبرق) نه بو هه وهه ریه وتی: (بأبی أنت وأمی أي

شيء كمر البرق)، فمرموي: (ألم تروا الى البرق كيف يمر ويرجع في طرفة عين)، واته نابينن كه چۆن ههواره بروسكه ديت و دهگهپيتهوه له چاو تروكاندنيتكدا..

تازهترين لينكۆلينهوهى زاناكان له بارهى ههواره بروسكهوه دهليت: ههواره بروسكه چهندقۆناغيكى زۆر كورته گرنگترينيان (القائد المار) (Stepped leader) كه نهو تيشكهيه كه له ههوارهكهوه ديت بهرو زهوى كهبريتىيه له بارگهيساليب و، پاشان گهپانهوهى (شاره)يه كه له بارگهى موجب بهرو ههوارهكه كه پيتى دهوتريت (الضربة الراجعة) كه ههواره برووسكهكه زۆرتر له مهوه دروست دهبيت (Return stroke) كه نه مهش ماوه كهى نه وهنده كورته هستى پيناكريت و دهلئين يه كه له سهر سهدى چركهيه كه.. باشه نه گهر خوا پيغه مبهري ناگادار نه كرد بيت چۆن تاوا به چهند وشه يه كه ناليه تى ههنده سى وردى نهو كرداره فيزيايىيه ده توانيت باس بكات و تهنها له سهدهى بيستيش دا زانايان بيدۆزنهوه؟! نهوهى سهيره زانايان هه مان تهعبورى پيغه مبهري به كارديتن كه هاتن و گهپانهويه وماوه كهش ههر چاو تروكاندنيتكه !!

ههواره بروسكه شتيكى ترسناكو ههر له كۆنمهوه مروؤ لتي ترساوهو تهنا نه تىغريقيه كان دهيانوت نهوه چهكى (خوى زيؤس)ه و ههزاران خورافات و نهفسانهيان له بارهوه دانابوو. له ناوهراستى سهدهى حهقهدهوه تا سهدهى بيست واته دووسهدهو نيو ديراسات و تاقيكردنهوه كرا و به هؤى كاميرهى زۆر به هؤى مانگه دهستكرده كانهوه به ههزاران باس و لينكۆلينهوه سهري ههلهدا، له سالتى (٢٠٠٠) ز دا توانيان و يتنهى هاتن و گهپانهوهى ههواره برووسكهكه بگرن پاش نهوهى توانيان كاميرهى زۆر پيشكهوتوو بو نه مبهسته دروست بكهن. شايانى باسه له ههر چركهيه كدا سه د ههواره برووسكه دهبيت له ناسماندا واته رۆژى (٨،٦) مليون ههواره برووسكه.. ههواره برووسكهيه كيش تهبياريكى (١٠٠) ههزار تا (٢٠٠) ههزار نه مپير دروست دهكات و قۆلتيه كهشى نزىكهى (١٠٠) مليون تا ههزار مليون قۆلت دهبيت..^٢

پيئجهم: شهو نويز: پيغه مبهري ﷺ ده فمر مويست: (عليكم بقيام الليل، فانه دأب الصالحين قبلكم، وقربة الى الله عز وجل، ومنهاة عن الاثم، وتكفير للسيئات، ومطرودة

١- مسلم.

٢- سايتى: موسوعة الإعجاز العلمي فى القرآن والسنة.

للداء من الجسد)^۱، واتە: شەونۆيژ بىكەن، ئەو رەفتارى چاكانى پېش خۆتانه و نزيكبوونەوہیە لە خواو گەرانەوہیە لە گوناھو پاکبوونەوہیە لە خراپەو، دوورخستنەوہی نەخۆشیە لە لەش.

زانستی سەردەم پاش چوار دەکاتە سەر ئەم پاستیە و کۆمەڵێک نووسەری ئەمریکی لە پەرەو کەیاندا بەناوی (الوصفات المزلية المجربة وأسرار الشفاء الطبيعية) کە لە ساڵی (۱۹۹۳) دا چاپ کراوە دەلێن: هەستان لە جیگا لە شەوداو هاتو چوونیەک بەناو مالدو هەندێ مەشتی وەرزشی کەم وشتنی دەستو قاج بە ناو، هەناسەى قوول سوودی تەندرووستی زۆری ھەیە (کە ئەمانەش ھەمووی لە شەونۆیژدا دێنەدی). زانایان دەلێن: شەونۆیژ دەبێتە ھۆی کەم دەردانی ھۆرمۆنى کۆرتیزۆل (کە ئەویش کۆرتیزۆنى سرووستیە بۆ لەش)، کە ئەویش دەبێتە ھۆی پاراستن لە زیادبوونی لەپری شەکر لە خۆیندا و ھەرەھا زیادبوونی لەپری فشارى خۆینیش کەم دەکاتەو ھەرۆ دەپارتیزیت لە سەکتەى دەماخ و جەلتەى دل.. شەونۆیژ چارەسەر بۆ نەخۆشى (الاجهاد الزمنى) و یەرۆ ھۆشیش تیز دەکات بەھۆى ئەو قورئانەى کە لەوێوە شەو کەشوماتەدا دەخۆینریت. ئەمە بێجگە لەوہى کە نەخۆشى دەنگدانەوہى گوى (مرض طنين الاذن) کەم دەکاتەوہ.^۲

ئەمە ئێمە: بىسى رۆژ بە رۆژووبوون: دکتۆرێک لە شارى ميامى لە ئەمریکا لیکۆلێنەوہى کرد لەسەر سەجلى پروداوەکانى خەستەخانەو بىکەى پۆلیسەکان، بۆى دەرکەوت زۆریەى پروداوەکانى تاوان و کارەساتى ئوتومبیل و خۆ کوشتن لەو رۆژانەدا یە کە مانگ پەرە، واتە (۱۳ و ۱۴ و ۱۵) ی مانگی عەرەبى، ئەمەشى بۆ ئەو گێرپایەو کە دیارە پەيوەندى یەک ھەيە لە نێوان ئەو پروداوانە و بارى مانگدا.. پەنگە ئەمەش تەفسیری ئەو بێت کە پێغەمبەر ﷺ لەو رۆژانەدا بەرۆژوو بوو ھانى مۆسڵمانانیشى داو بەرۆژوو بن، دیارە پۆژووش دەبێتە مایەى دامرکانى مۆژ وکەم بوونەوہى ئاو لە لەشیدا، جا پەنگە چۆن مانگ کار دەکاتە سەر ئاوى دەریاکان و (مەد و جەز) دروست دەکات بەھەمان شێوەش کاربکاتە سەر ئاوى لەشى مۆژ.^۳

۱- أحمد.

۲- قرآن نون لاین. یو نئیس (وتاری دکتۆر صلاح أحمد حسین، مامۆستای زانکۆی اسبوط لە میسر).

۳- سایتی اسلام زید..

یه کهم: زانای گه وره ی فەرهنسی کۆستۆ:

نزیکی سی ساڵ له ته مهنی لیكۆلینهوهی كرد له سهر ده ریاكان و پاش نهوهی ده ریای سوورو ده ریای عه ره بیهی دی راسه كردو گه یشته (باب المندب) دۆزینه وه گرنگه كه ی راگه یاند، كه ده لیت: كه دوو ده ریا به یه كه ده گهن تیكه ل نابن و نیوه ندیک له نیوانیاندا درووست ده بیته، هه ره كه چۆن هه ردوو ده ریاكه له پێژه ی خوێ و جوړی ماسی و جوړی پرووه كدا جیاوازن له یه كتری به هه مان شیوه ش نهو نیوه نده له هه موو شتیكدا جیاوازه له هه ردووکیان.. هه ره وه ها به یه كه گه یشتنی پروو باروده ریاش وایه چونكه تیكه له نابن و چریان جیاوازه و كه سیان ناتوانن نهوی تر نه هیلن. نهو شهوی كه نهوه ی راگه یاند موسولمانیک كه خه لكی باكووری نه فریقا بوو، له گه ل ناوبراودا له كه شتیكه دا نیشی ده كرد، چوه لای كۆستۆ ده ست خو شی و پیرۆزیایی دۆزینه وه كه ی لیکردوو، نه و نایه تانه شی پیشاندا كه له قورناندا ناماژه به و راستیان ده كات،

كه ده فهرمویت: ﴿أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا أُولَئِكَ مَعَ اللَّهِ أَنْفَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ النمل: ٦١ ﴿مَجَّ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ۝ (١٩) يَنْهَمَا بَرَحٌ لَا يَفِيَانِ﴾ الرحمن: ١٩ - ٢٠ ﴿وَهُوَ الَّذِي مَجَّ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذَبٌ فُؤَاتٌ

وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَحْجُورًا﴾ الفرقان: ٥٣

كاتیک نهو زانایه مانای نینگلیزی نهو نایه تانه ی خوێنده وه، بۆی ده كه هه وت كه به راستی قورنان كه لامی خوایه و عه مدیش پیغه مبه ری خوایه و هه زی كرد له نیسلام شاره زابیی، بۆیه داوای كرد كه كه سیکی بۆ بنێرن كه شاره زای بكات له نیسلام، دكتۆر عبدالله موسلیحیش كه سیکی شاره زای نارد بۆ لای كه زۆر چاك باسی نیسلامی بۆ كردو وه لامی هه موو پرسیاره كانی دا به وه .. كۆستۆ پیش نهوه ی بریت موسولمانبوو ویستی رایگه یه نی به دنیا دا، ده سه لاتدرانی فەرهنساو نه وه ده زگا زانستیانه ی کاری له گه ل ده كردن نه یانه یشت و، وتیان: بۆ خۆت موسولمان ده بیته بیه به لām بۆت نیه نیعلانی بکهیت؟؟!! (دیاره نهوان به ملیونه ها دۆلاریان خه رج کردوه تا گه یشتوونه ته نهو راستیه چۆن ده یه لهن هه روا به ناسانی بیته به ده سته كه هه وت بۆ موسولمانان..).

دووهم: دکتور علی بلوسین :

گډوډاری المجتمع چاوپيځموتنی کرد له گهل بانگخوازی پووسی علی بلوسین داو ناوبراو له باره ی موسولمانبونیهو وتی: من دکتورام هیه له فلسفه ی شیوعیه تدا و دبلوم هیه له دیراساتی نینسانیدا، له گهل نهو دا کهچند سال ماموستای فلسفه بووم له زه مانى یه کیتی سؤفیه تدا، که چی دلنیانه بووم له فیکری مارکسی وگومانى زؤرم هه بوو، ده سووت هه رگیز ناگوځی دنیا له خوځیهو بووی وپه روره دگاریکی گهوره نه بیټ بیبات به رتیه ؟؟ بویه بؤ چند سالتیک بووم به گاوو بوومه قه شهیه کی گهوره له که نیسه ی (الارثو ذکسی) پؤژه لالت و دواتر که نیسه هه لیبژاردم بؤ په رله مان و بوومه سرؤکی لیژنه ی ناینه کان له په رله مانى پووسیداو یاسای نازادی بیروباوهرم له په رله ماندا ده رکرو دواى چوار ساله کهش گه پامه وه سر قه شهیه تیه کهم له که نیسه و شانزه سال به دلسوژی لهو بواره دا کارم کرد..

من زؤر بیرم ده کرده وه له یه کخواناسی و به بی نهو ی نیسلا میش بییستم بروام به یه کخوای هیئا و خؤم به یه کتاپه رست ده زانی.. تارؤژیک ته له فیزیؤنی پووسی به رنامه یه کی له باره ی چه ژنی قوریانه وه پیشکه شکرد و باسی نیسلا میان کرد که دینی یه کتاپه رستییه، به رنامه که زؤر کاری تیکردم و دلتم ناوی خواره وه، لهو وه برپارم دا موسولمان بیم و، وتاریکم نووسی له گډوډاریکدا بلاوم کرده وه موسولمانبونى خؤم پاگه یاند، که نه مهش حهوت سال له مهو بهر بو..

نهم وتاره هه رایه کی گه وره ی نایه وه چونکه من که سیکی ناودارو دیاری که نیسه بووم زؤر له هوکاره کانی رگه یاندن چاوپيځموتنیان له گهل کردم و تمنانه ت که نالتیکی ته له فیزیؤنی دواى لیکردم بؤ دوو سال به رنامه یه ک پیشکه ش بکه م. که نیسه زؤر زویر بوو، تا گه یشته راده یه که داوایان له کهس و کارو دوستاتم کرد ده نگ دابرن لیتم، نه که هه رخؤم به لکو له عننه تیان له حهوت نهو هشم کرد!!

بوومه بانگخواز هه رچه ند که میشم ده زانی له باره ی نیسلا مهو، ورده ورده به دهم بانگه واز کرده وه به هو ی بانگخوازانوه فیزی نیسلام بووم به چاکی و یه کهم په رپاوم نووسی به ناوی (رپځای راست بؤ لای خوا) که تیایا سرگوزه شته ی موسولما بوننه کهم باسکرد و سه د هه زار نووسخه ی لی چاپکراو به هه زاران پووسی موسولمان بوون.. په رپاوی دووه میشم (مقدمات الشرک) بوو که باسی فلسفه ی ته وحیدم کردو شریک بؤ خوا پهیدا کردم هه لوه شاندا، په رپاوی

سییه میشم (الانجیل بیون مسلم جدید) بوو که زۆر به نه ده بهوه مونا قه شهی ئینجیل ده کات و نات ه و اویه کانی ده خاته پروو. چهنده ها و تاریشم بلا و کرد و تهوه که له سایه ی خواوه سوودی گه یاندوه .

من ده مه وی له گه ل عه قلی پوسیدا بدویم و، روانینی ئیسلامیان پیبگه یه نم له باره ی ژیان و میژوو فله سه فه وه، ههروه ها ده مه وی تهفسیرتکی جوان بۆ قورنان بکهین به زمانی پرووسی و ده مه وی راو بۆ جوونی نهو زانا پروسایه ی که به ویژدان بوون و دیفاعیان کردوه له ئیسلام بجه مه بهر باس و لیکۆلینه وه، وه ک لیو تولستوی و دوستویفسکی..

ئیستا بیتجگه له وه ی راویژکاری شایینی مو قتی پرووسی او سه رۆکی یه کیتی پۆژنامه نووسانی موسولمانی پروسیام، سه رۆکی کۆمه له ی (پێگای راستی) م له مۆسکۆ که تایبه ته به بانگه وازکردن و گرنگی دان به موسولمانه تازه کان و پێگه شان ههیه له سه ر ئینتهرنێت. شایانی باسه ته نها له مۆسکۆدا زیاتر له ده هه زار نو موسولمان ههیه که زۆریان پزیشک و نه ندازیارو مامۆستای زانکۆن.^۱

سییه م: نه کته ری میسری حنان تورک ..

ماوه یه کی زۆره له خه یالی ئیلتیزام و خۆداپۆشیندایه و، ناماده ی ده رس و ده وری خوشکانی موسولمان ده بوو، پینج جار عه مه ری کردوه و پاریش هه جی مائی خوای کرد، که له به رازیل گه راپه وه له گه ل علاء ولی الدین ی نه کته ری هاوه لیدا که پیکه وه چه ند له قته یه کی فلیمیکیان تۆمارکرد، مردنی علاء دوا ی دوو پۆژ له گه رانه وه یان بووه هانده ری حنان که خۆی داپۆشی له مانگی (۵ ی ۲۰۰۶) دا.. نه م هه واله بواری هونه ری هه ژاندو حنان برپاری دا که نه و ده وره ی ده یینی له زنجیره ی (اولاد الشوارع) دا به داپۆشراوی ده یینی، ته له فزیۆنی دو به ییش که به ره مه ی نه ره ی نه و کاره هونه ریه ن به م داوایه ی حنان قایل بوون.^۲

۱- مۆفاری المجتمع ژ ۱۷۰۱ - ۲۰۰۶/۵/۱۳ ..

۲- سایی: پانیت

چوارهم: نه كنهري ميسري عفاف شوعهيب

ناويراوده لئيت: من په يمانگای بالای هونري شانوم سالی (۱۹۷۳) ته و او کړدوهو، له خيزانتيکی خواناسدا گوره بووم و باوکم نه فسه ريکی نه نذازيار بوو، نزيکي (۲۵) فليم و (۷۵) موسه لسه لم پيشکesh کړدوهو و چنده ها خه لاتی هونريم وهرگرتوه .

سې پوژ پيش بووم له رزه که ي دوشه ممي (۱۲ نوکتيه ري سالی ۱۹۹۲) پر پارمداخوم داپوشم بڼ خواو، زياتر پابه ند بم به تايینی پيژزی نیسلا موه، نو پوژ له دايک بوونی دووه مم بوو، که رتي راستم تيا دوزيه و خو م تياناسی وخوم دوزي يه وه . بووم له رزه که ش زياتر هست وهوشي هه ژاندر بروه مايه ي دامه زراوی زياتر بوم، که نه وهش هه مووی فزل و ميه ره بانی خويه به رامبه ر من: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ النور: ۲۱-۱۰

پينجه م: گورانيبیژي میلی ميسري دکنوره لیلی نظمی

پاش نه وې که به چل سال ناويانگيکی باشی دهر کړدو سه دان گورانی تو مار کړد و دکنورای هينا له ميژووی پهره سندندي گورانی ميليدا، برياری دا خوې داپوشی و واز له گورانی وتن بينيت.. ناويراو ده لئيت بمن پرس و پام به که س نه کړد له م برياره مدا، به قه ناعه تي ته واره وه پاش دیراسمو ليکولينموه ي ته و اوخوم داپوشی و زور به ختموهر و دلخوشم، چونکه به راستی چی له وه گرنگره که مرؤ له پهره وردگاری نزیک بيتموه و بلی: (سمعنا و اطعنا)... به راستی خو داپوشين فهرزتيکی ديارو ناشکرايه و نايه ته کان له و باره يه وه نه ونده پرونه پيوستی به ليکدانه وه نيه،

﴿وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ بَعْضُ مَن يَأْتِيهِنَّ مِن آبَائِهِنَّ وَبَعْضُهُنَّ فُرُجُهُنَّ وَلَا يَدْرِيْنَ رِيْنَتهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَيَضْرِبْنَ بِخُرْجِهِنَّ عَلَى خُيُوبِهِنَّ وَلَا يَدْرِيْنَ رِيْنَتهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الذِّي لَمْ

يُظْهِرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ الْاِسْلَامِ وَلَا يُضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِن زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا
أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿النور: ٣١﴾

نەم نایەتانه ئەوەندە پوونن، هەرئەوەندە دەوی مروۆ یە کسەر پابەند بیت پێوەی، بەلام
بەداخووە شەیتانەکانی تینس و جین نایەلن بە ناسانی کەسیان لە دەست دەرجیت و بەهەزاران
بەرەست و ئیفرانات لەبەردەمیا دادەنێن..

ئەوێش کە کەس ناتوانیت نکۆلی لیبکات ئەوێه کە هەموو دەبیت بمرین ئەمرو بیت
یان سبە، ئەوێش کە لە پاش مروۆ دەمیتیتەوێ تەنها کاروکردەوێ چاکە ﴿قُلْ إِنَّ أَلَمَوْتَ
الَّذِي تَفِرُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَوِّصُكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلَاقِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ﴾ الجمعة: ٨.

بەراستی پیلان و نەخشەی دوژمنانی نیسلام زۆریە بریتی یە لە نیش کردن لەسەر
ئافرەتی موسولمان بۆیە دەبیت زۆر ناگای لە خۆی بیت، چونکە دەیانەوێت بیکەن بە لاشە یەکی
بۆ عەقل یان عاقلێکی بۆ پێژ..

سوپاس بۆ خوا لە گەڵ ئەو هەموو پیلانە خراپەشدا، پابوونێکی جوان و ژیرانە هەیە لە
ناو ئافرەتاندادا دەگەرێنەوێ بۆ سەر بەرنامەی نیسلام. لە هەموو لایەکیشەو بەلگەی راستی
نەمە دەبینین، بۆیە دوژمنان ناوا بیتاقەت و شپەرز و هەموو تواناکانیان خستۆتە کار..
سوپاس بۆ خوا نیتسەهزارقات خۆشتر دەژیم و ناسوودەترم لە چاو پابردودا و نیتسە زیاتر
دەتوانم هەقی مال و منال و مێردە کەم بەدم لە سایەی خواوە منالەکانیشم سەرکەوتوون لە
ژیانداو کچە کەم یە کەمی زانکۆی ئەمریکی و کۆرە کەشم نیتسە پالەوانی جیهانە لە کاراتیدا.^١

شەشەم: تیڕی هەنری: هەوالەکان لە لەندەن باس لە موسولمانبوونی یاریزانی
هەلبێژاردە، فەرەنسی و یانەمی ئەمرسانلی نینگلیزی (تیڕی هەنری) دەکەن، لەزۆر کەنالی
پاگیاننداندا بەبێ قسە لەسەرکردن و یتەمی ناویراو بلاوکرایەوێ کە لە گۆڤەپانی یاریدا سوژدە
بردووە..

شایانی باسه ناوبراو هاوئه‌لی هیترشبه‌ری فەرهنسی نه‌یلکایه که پیشتەر موسولمان بووه و کاریگه‌ری زۆری له‌سه‌ریتتی، ده‌لێن به‌یه‌که‌وه چوون بۆ عومره..^۱

پۆژنامه‌ی فەرهنسی (لاکسبریس) بلاوی کرده‌وه که ژماره‌ی نه‌وانه‌ی موسولمانده‌بن پڕوله‌زیادیه له‌هه‌موو چین و توتژه‌کانی کۆمه‌ڵدا، پۆژنامه‌که‌ باسی کریستۆف ده‌کات که‌ته‌مه‌نی نۆزه‌ ساڵه‌و به‌هۆی هاوڕێیه‌کیه‌وه سه‌ردانی مزگه‌وتی کرد له‌ ساڵی (۲۰۰۱) دا، نه‌مه‌ش بووه هۆی موسولمان بوونی خۆی و (صابرینا)ی خوشکی..

له‌پاڤۆرتیکی وه‌زاره‌تی ناوخۆی فەرهنسی دا هاتووه که پۆژانه ده‌یان فەرهنسی موسولمان ده‌بن. (ماری)یش کچی پیاویکی کۆمونیسته‌ودای ته‌واو بوونی نوێژی مزگه‌وتی (لیون) له‌ به‌رده‌م نیما‌می مزگه‌وته‌که‌دا شایه‌تمانی هێناو بوو به‌ موسولمان. ماری ده‌لێت: ئێمه‌ په‌خه‌مان له‌ نیسلام ده‌گرت که دژی ئافره‌تانه، به‌لام دوا‌یی بۆمان ده‌رکه‌وت که‌وانیه‌و نیسلام زیاتر له‌ هه‌موو نایینه‌کان پێزی گرتووین، قورئان جه‌ختی کردۆته‌ سه‌ر یه‌کسانی له‌ نێوان پیاو و ئافره‌تدا له‌ ماف و ئه‌رکدا. که به‌داخه‌وه ئافره‌تان نه‌مڕۆ ده‌چوسیتێرنه‌وه له‌ کۆمه‌ڵگای نه‌مڕۆدا.^۲

هه‌وته‌م: بالاپۆشی له‌زانکۆکاندا:

له‌گه‌ڵ نه‌و هه‌موو شوبه‌هات و په‌راوه‌ی دژی نیسلام بلاوه‌کرێته‌وه، له‌گه‌ڵ نه‌و هه‌موو هێرشه‌ی ده‌کرێته‌ سه‌ر بالاپۆشی له‌ که‌ناڵه‌ جیا‌جیا‌کانه‌وه، له‌گه‌ڵ نه‌و هه‌موو ئاسانه‌کاریه‌ی بۆ که‌سانی سه‌ر به‌ لایه‌نه‌کان ده‌کریت، هه‌واڵه‌کان ده‌لێن نه‌مساڵ، چل کیژی قوتابی له‌زانکۆی سلێمانی و بیست و پێنجیش له‌زانکۆی سه‌لاحه‌دین جلی بالاپۆشیان له‌به‌ر کرده‌وه. نه‌و به‌رێزانه هه‌رچه‌ند له‌لایه‌ن که‌سوکارو ته‌نانه‌ت هه‌ندی له‌ مامۆستا‌کانیا نه‌وه فشاریان خراوه‌ته‌ سه‌ر سوورن له‌سه‌ر پا‌هه‌ندبوونیان به‌ فەرمانی خواوه..

۱- ساینی یه‌کگرتوو.

۲- ساینی: شرقیه نون لاین.

هه شتهم: صندای تایمز و تاریکی نیکولاس هیلین و کریستوفر مورجان ی بلاوکردوتهوه، که ده‌لین: چوارده هزار به‌ریتانی سووروسی موسولمان بوون، که زۆریه‌یان له که سایه‌تیه‌کانی کۆمه‌لگن، وه‌ک مامۆستای زانکۆ خاوه‌ن زه‌ویو زاره‌کان و ناه‌داره‌کان، زۆریه‌ی نه‌وانه‌ش په‌راوی (الاسلام و قدر الانسان) ی تشالز لو جای نیتۆن کاری تیکردوون، که ناوبراو له په‌راوه‌که‌یدا ده‌لێت (به‌راستی مه‌سیحیه‌تی نه‌مپۆ ته‌نازولاتی گه‌وره‌ی کرد له‌به‌رده‌م هێرشێ شارستانیته‌ی سه‌رده‌مداو، زۆریه‌ی گاوه‌کان له‌و به‌روایه‌دان که مه‌سیحیه‌ت ناسووده‌یی رۆحیان پێناوه‌خشی، له‌کاتی‌که‌دا نیسلاام نه‌و ته‌نازولاتی نه‌کردوه).

نۆیه‌م: خه‌لکی ئه‌سلی ئوستورالیا چه‌وساوه‌ترین چینن له‌و ولاته‌دا، بزیه‌ زۆریان بێکاره‌ن و نالوده‌ی مه‌ی و ماده‌ بیه‌ژشکه‌ره‌کان ده‌بن و سه‌ره‌نجامی نه‌وانه‌ش دووچاری به‌ندێجانه‌و نا‌په‌چه‌تی زۆر ده‌بن. ناماره‌کان واده‌ده‌خه‌ن که ژماره‌یه‌کی زۆر له‌وانه‌ پرویان کردۆته‌ نیسلاام و به‌ قه‌ناعه‌ته‌وه‌ موسولمان بوون و ده‌لین: به‌راستی نیسلاام هێژیکێ ده‌روونی گه‌وره‌مان ده‌داتێ به‌رامبه‌ر نه‌و هه‌موو نا‌په‌چه‌تی و چه‌وسانه‌وه‌یه‌ی که تووشی ده‌بین. شایانی باسه‌ سه‌دو په‌نجاساڵێک ده‌ییت ئوستورالیه‌کان نیسلاامیان ناسیوه‌، به‌هۆی قافله‌ی نه‌و نه‌فغانیه‌نی که چوونه‌ته‌ نه‌و ولاته‌.

ده‌یه‌م: رۆژنامه‌ی (نیویورک تایمز) ئه‌م‌ریکی له‌و تاریکیدا ده‌لێت: به‌راستی نیسلاام خێراترین ناینه‌ له‌ بلاویونه‌وه‌دا له‌ ته‌فریقا، رۆژنامه‌نووس (مارک لاسی) له‌ و تاریکیدا که له‌و رۆژنامه‌یه‌دا بلاوی کردۆته‌وه‌ ده‌لێت به‌راستی په‌فتاری خراپی هه‌ندی له‌ قه‌شه‌کان و ده‌وری خراپیان له‌ قه‌تل و عامه‌که‌ی سلاانی نه‌وه‌ده‌کاندا که هه‌شت سه‌ده‌هزار که‌سی تیا‌بوونه‌ قوریانی، وای کرد هه‌زاران پواندی گاوه‌ر پروبکه‌نه‌ نیسلاام و به‌رده‌وام هات و چۆی مزگه‌وت بکه‌ن.

نه‌و رۆژنامه‌نووسه‌ چاپێکه‌موتنی کرد له‌گه‌ڵ هه‌ندی له‌وانه‌دا که موسولمان بوون، (یعقوب جومعه‌ نیزیا) ی بیست و یه‌ک ساڵ که له‌ ساڵی (١٩٩٦) دا موسولمان بووه‌ ده‌لێت

١- ساینی برسمیات.

٢- ساینی: برسمیات.

(ژماره یه کی زۆر له خه لکی داماو کوژران له که نیسه که مانداو، به داخوه قه شه که مان هاوکاری بکوژانیان کرد، بۆیه منیش دلم گۆڤدراو گهرام به دواى به دیلدا)..

له رواندا (۵۰۰) مزگهوت ههیهو موسولمانان یارمهتی هۆتۆیان نه دا دژی توتسیه کان ههرچه ند قهومی خۆشیان بوون و، نه یان هیتشت نه موسولمان ونه غهیره موسولمانیش له ناوچه کانی نهواندا بکوژرین له توتسی و ههرچی بچوایه ته لایان ده یانپاراست له سالی (۱۹۹۴) دا..

موسولمانان زۆر شارستانیانه مامه له یان کرد، (رمضان روغیما) سکرتری ته نفیزی رایبتهی موسولمانانی رواندا ده لیت: (یه کهس نه کوژرا له مزگهوتداو، پیمان گرت له چه کداره کان و زۆرمان پرگار کرد له وانه که موسولمانیش نین).

یانزه یه مه: ده رهیت ته رهکی سینه مایی فهره نسی

ئیسلا مبهوونی خۆی ئاشکرا نه کات: (کریستیان ماری بیل) ده رهینه ری به ناوبانگی سینه مایی فهره نسی نه یده زانی که له پاش موسولمان بوونی له ولاته که ی ناچار نه کریت که به جیتی بهیلتیت و پرویکاته سوریاو له وی خیزان پتکه وه بنیت به تایبه تیش کاتیک که ولاته که ی نهو په ری بانگه شه بۆ نازادی و یه کسانی په گمز و بیرویا وه پو مافی مرۆ نه کات، کریستیانی ته مه ن (۵۶) سال که له پاش موسولمان بوونه که ی ناوی خۆی گۆڤی بۆ (عیسا أبوالهدی) ده لیت کاتیک که له پایته ختی پۆمانیا بوخارست بووم تووشی چه ندین ته نگ پیته لچین بووم که پیتش ۴ سال به هۆی موسولمان بوو غه وه چووبووم.

ههروه ها ده لیت له پاش گه راجنه وه شم بۆ ولاته که ی خۆم تووشی هه مان گیروگرفت بووم وه چوونکه نهوانی که له گه لم کاریان ده کرد نه یان نه توانی که له بریاره که ی تیبگه ن و قبولی بکه ن به تایبه تیش که تهو له پاش (۱۱ ی سیبتیمبه ری ۲۰۰۱) وه شه بریاره م دا بوو که له گه لما زۆرێک له موسولمانانی پۆژناوا توشی ده ره سه ری و گومان بووین .

ههروه ها أبر الهدی زیاتر له سه ری ده روا ت و ده لیت من وه که ده رهیت نه ر و سینارست و به ره مهیت نه ر کارم کرد وه له بهواری سینه ما داو نزیکه ی (۷۰) بۆ (۸۰) فیلم هه یه له نیویشیاندا دوو فیلمی به ناویانگن که له گه ل هاو پیتی کۆچر دووم (ته نتۆنی کوین) نه نجام داوه،

من ژيانتيكى ده‌وله‌مندانهم هه‌بووه و ژيانم زياتر پري بووه له‌گه‌شت و گه‌ران له‌نيوان لوس نه‌خولوس و نيورك و پاريس و نه‌روپاي پوژه‌ه‌لاتدا به‌لام نه‌مانه هيجيان ده‌روون و روحيان نارام نه‌کرد تا نه‌بووم به‌نيسلام.

چيروكي مسولمان بووني نهم ده‌ره‌ينه‌ره فەرهنسيه ده‌گه‌رپتته‌وه بو پيش چوار سال كاتيک له بوخارستي پايته‌ختي رومانيا جه‌لته‌ي دل لي‌ي ده‌دات و پله‌ي گه‌رمای له‌شي به‌رز ده‌بيته‌وه و بينايشي بو چهند چركه‌يه‌ك له‌ده‌ست نه‌دات و له‌م كاته‌دا ته‌نها هاوپتسه‌كي ده‌بيت كه به‌نسل سهر به‌هۆزه‌كاني جه‌زانيربووه داوام لي‌نکرد كه‌مبات بو مزگوتيك له بوخارست و نيتر له‌وي هه‌ستم به نارامي روحم كرد تيايدا به‌لام توشي چهندين زور لي‌نکردن بوومه‌وه له‌لايه‌ن نه‌وانه‌ي كه‌كارم له‌گه‌ل‌دانه‌كردم و بو يه‌ته‌ويتم به‌جيه‌تشت و پروم كرده‌وه پاريس و چونكه نه‌وان نه‌يان نه‌تواني قبولي نه‌وه بكمه‌ن كه‌من بزجي نايه‌نه‌كم گوزيرو و منيش نهم نه‌تواني تيبان بگه‌يه‌م .

له‌فهره‌نساش نه‌و زور و ته‌نگ پتته‌ه‌لچنينه‌ي كه‌به‌رامبه‌ر به‌سولمانان نه‌كرا له‌ دواي ۱۱ ي سيطيتمبه‌ر زور زيادي كرده‌بو به‌لام من هه‌ر مامه‌وه و خوتم گرت و له‌مزگوتدا زور نه‌مامه‌وه و قورئانم نه‌خويند و نويزم نه‌کرد و هه‌روه‌ها وانشم له‌باره‌ي نيسلامه‌وه نه‌وته‌وه، نيتر له‌چاوجاراندان ته‌واو هه‌لس و كه‌وتم گوزاربوو به‌هيج جوړيك شاره‌زووم له‌ خواردني گوشتي به‌راز و مشروبات و هه‌روه‌ها زينا كردن نه‌ما. به‌لام زور لي‌نکردنه‌كه‌ي به‌پاده‌يك زيادي كرد كه‌نيتر له‌توانايدا نه‌ماو برياري دا كه‌فهره‌نسا به‌جيه‌تليت.

بو‌يه په‌يوه‌ندي نه‌كات به‌كۆمپانيايه‌كي فركه‌واني سوري يه‌وه تا بيه‌گه‌يه‌نيته سوري به‌لام نه‌وان پتي نه‌لتن كه‌ پتويسته فيزه‌ي نه‌وت پي بيت و بو‌يه ته‌ميش په‌يوه‌ندي نه‌كات به‌ سه‌فاره‌تي سوري له‌فهره‌نسا و نه‌وانيش كار ئاساني بو نه‌كه‌ن و فيزه‌ي شه‌ش مانگي نه‌ده‌ني هه‌رچون بيت وه‌ك خوي باسي نه‌كات ده‌لئت : (پاش نه‌وه‌ي كه‌گه‌يشتمه سوري خوي گه‌وره كاري بو ئاسان كردم و به‌ هۆي شو‌فيتريكي ته‌كسيه‌وه توانيم كه‌ ئوتيلتيكي پاك و هه‌رزان بدۆزمه‌وه و لي‌ره‌شه‌وه پوژانه به‌هۆي سه‌رداني به‌رده‌وامم بو مزگوتي (أبو النور) توانيم تيكه‌ل به‌ خه‌لكي سوري ببم)، وه‌پاش جيگير بووني له‌سوريا بو ماوه‌ي دووسال خيزاني پتكه‌وه‌نا له‌گه‌ل ناهه‌ره‌تيكي سوري مسولمان له‌ بنه‌ماله‌يه‌كي ديار و مندالتيكيشيان بوو ناوي نا(نور)، و

ده‌ئیت: خێزانه‌که‌م حیجابه و داپۆشراوه و باوکیشی پیاوێکی له‌خواترسه هه‌موو به‌یانیه‌که‌ له‌ مزگه‌وت نوێژنه‌کات.

له‌باره‌ی کاری ئیستایه‌وه ده‌ئیت: که‌نالی فجر رای سپاردووم که‌ زنجیره‌یه‌کی (٣٠) نه‌لقه‌یی به‌لگه‌نامه‌یی بۆ به‌رهم به‌یتهم و هه‌روه‌ها چه‌ندین کۆمپانیای تریش بۆ به‌رهمه‌یه‌تانی وێنه‌ی جو‌لاو رایان سپاردووم و هه‌روه‌ها له‌م دوا‌یانه‌ شدا سیناریۆیه‌که‌م نووسیوه‌ له‌سه‌ر په‌یوه‌ندییه‌کی سۆزداری نێوان پۆژه‌هه‌لاتیه‌کی مه‌سیحی و ئافره‌تیکی عه‌ره‌بی مسو‌لمان و هیواشی وایه‌ که‌ پاش سالتیک ته‌م به‌رهمه‌دی ده‌ره‌یه‌تیت بۆ زیاتر ناساندنی ئیسلام و پاک‌ی رێنماییه‌کانیه‌وه‌ له‌رێگای ته‌م په‌یوه‌ندی یه‌وه‌، هه‌روه‌ها وتی که‌نازانم له‌ دیمشق ده‌مینه‌وه‌ یان پروده‌که‌مه‌ یه‌کێک له‌ولاته‌کانی که‌نداو یان هه‌ر شوێنیکی تر بۆ ته‌بجامدانی کاره‌که‌یه‌وه‌ و له‌کۆتایشدا وتی که‌نه‌مه‌ په‌یوه‌ندی به‌ ویستی خ‌وای گه‌وره‌هه‌یه‌.

دوانزه‌یه‌م: زانای جیۆلۆجیای ئه‌له‌مانی ئه‌لفرید کرونیر

زاناو پرۆفیسۆر ئه‌لفرید کرونیر یه‌کێکه‌ له‌ زانا گه‌وره‌ و به‌ناوبانگه‌کانی به‌واری جیۆلۆجیا له‌جیه‌ندا.. له‌کۆلیجی زانستی زه‌وی له‌زانکۆی مه‌لیک عبدالعزیز ناماده‌بوو.. منیش لێی نزیز بوومه‌وه‌و به‌فرسه‌تم زانی تاجه‌ند پرسیارێکی ئاراسته‌ بکه‌م که‌ له‌ فەرمووده‌کانی پێغه‌مبه‌ردا ﷺ هاتوه‌، به‌هه‌رحال پێم وت: نایا ئێوه‌ وه‌ک زانیان هیچ هیچ راستیه‌کتان لایه‌ سه‌باره‌ت به‌وه‌ی که‌ ناوچه‌ی دوورگه‌ی عه‌ره‌بی به‌م هه‌موو بیابان و وشکیه‌وه‌ که‌ ده‌یبینن، باخ و باخات و په‌زو پرویار بوویت، وتی: به‌لێ نه‌مه‌ بابه‌تیکی زانراوه‌ لامان و یه‌کێکه‌ له‌ راستیه‌ زانستی یه‌کان و زانیانی جیۆلۆجیا نه‌یزانن.. چوونکه‌ نه‌گه‌ر تۆ ئیستا چالێک له‌ هه‌رجیگایه‌که‌ له‌جیگاکانی ته‌م ناوچه‌یه‌دا هه‌لبه‌که‌نیت ته‌وا بۆت ده‌رده‌که‌ویت که‌ته‌م ناوچه‌یه‌ له‌پێشتدا ناوه‌دان بووه‌ و باخ و باخاتی تیادا بووه‌، سه‌رباری ته‌مانه‌ش به‌لگه‌ یه‌که‌جار زۆره‌ له‌و باره‌یه‌وه‌ بۆ نمونه‌ گوندی فاو که‌له‌ژێر بیابانی (ربع الخالی) دۆزراوه‌ته‌وه‌.. پێم وت باشه‌ هیچ به‌لگه‌یه‌که‌ت به‌دووسته‌وه‌یه‌ که‌ته‌م ناوچه‌یه‌ سه‌رله‌نوێ بگه‌رێته‌وه‌ بۆ باخ و باخات و پرویار؟ وتی: به‌لێ ته‌مه‌ش پرستیه‌که‌ جێگیره‌و ئێمه‌ی جیۆلۆجی ناسان نه‌یزانین و وه‌به‌رده‌وامیش نه‌ییبوین و حسابی بۆ نه‌که‌ین و نه‌وکاته‌ش به‌ بۆچوونی ئێمه‌ هێنده‌ دوور نیه‌، چوونکه‌ ئێمه‌

دراسەى مېژووى زەوى مان کردووه و بۆمان دەرکەوتووہ کەنەم مېژووہ دابەش نەبیت بەسەر چەند قۇناغىڭدا لەوانە قۇناغىڭ تىپەرپوہ کە پرېڭ لەناو بەستووېتى بووہ بە بەستەلەڭ و بەمەش بەچاخى بەستەلەڭ ناودەبریت و بەشىڭ لەم بەستەلەڭ لە جەمسەرى باکور ماوہتەوہ و بەستووېتى و پاشان نەم مېژووہ دووبارە نەبیتەوہ نەم جارە نەم سەھۆل بەندى يە بەرەو باشوور نەکشیت و لە چوارچىوہى نەم گۆرانکارى يەش کە لە ناو ھەوادا پروودەدات لە سەر زەوى ناوچەى دوورگەى عەرەبىش نەگریتەوہ و کەش و ناوھەوا سارد نەبیت و نەم ناوچەيەش يە کىڭ نەبیت لە و ناوچانەى جىھان کەزۆرتىن بارانى لى نەباریت و نەبیت بەرپووبار. کەبە بۆچوونى مەن واخەرىکە سەرەتاکانى دەرە کەویت. پىم ووت نەتوانى جەختمان لەسە رنەمە بۆ بەکەیتەوہ.

وتى: بەللى نەمە راستى يە کە گومانى تىادا نى يە. پىم ووت: کەواتە گوى بگرە باشە کى عملى فېرى نەمە کرد و نەمەى پىراگەيانەد کەنەمانەى تۆ ووتت ھەمووى لەحەدىسى پىڤە مەردا ھاتووہ ﷺ. کەفەرمووېتى (لاتقوم الساعة حتى تعود الارض العرب مروجا وأنهارا) واتە: پۆژى دوابى نايت ھەتا زەوى عەرەبى نەگەریتەوہ بۆ باخ و بىستان و پروبار؟! بېرى کردەوہ و پاشان ووتى لە پۆمانەکانەوہ فېرى بووہ. و تەم نەى باشە کى پىتى و تەوہ کە نەم ناوچەيە سەر لەنوئى نەگەریتەوہ بۆ باخ و باخات و پروبار؟! نەم جارەش قولتەر بېرى کردەوہ و پاشان ونى بەراستى نەمە نەبیت لەناسمانەوہ يیت. بۆ يەپىم و ت دەى باشە بىنووسە بۆمان بۆ يەبەخەشى خۆى نووسى: (بەراستى نەم راستىە زانستيانەى کە لەقورئان و لە فەرمودا پىرۆزەکانى پىڤە مەبرى نىسلامدا ھەيە، کەھىچ کەسێڭ نەيتوانيوە پىشتەر دەرکى پىڭکات لەم کۆتايى يەدا نەبیت و نەوېش بەرپىڭاى زانستى نوئى دۆزراونەتەوہ کەنەمەش بەلگەيە لەسەر نەوہى کە پىڤە مەبر محمد ﷺ خۆى نەگەيشتووہ بەم زانستە جگە لەوہ نەبیت کە بە وەحى لەلایەن پەروردگارەوہ بۆى ھاتووہ).

لێرەدە زندانى کەنەم باسەمان بۆ دەگەریتەوہ دەلێت: بەرپزان نەمە ھەلوئىستى بىباوەرپىڭى گەورەى نەلمانى بوو کە بەراستى تەواو ھەستى جۆشدا لەبەرەمبەر پۆلەکانى جىھانى نىسلامیدا لەبەرەمبەر ناينەکەيان، وەمەن وانەبىنم کە سەرکردايەتى زانا گەورەکانى جىھان نەگەر راستىەکانيان پىڤىلێن نەک ھەر مسولمان نەمەن بەلکو دەست نەکەن بەبلاو کردنەوہى راستىەکان و لەکتىبەکانياندا نەينووسنەوہ بەبى مەنتى بۆيە بەخۆم و ت: نەگەریت

و کاریکی جدی بکریټ له ناوړه کانی جیهانی نیسلا می و له ناو زانکو کانیډا نه و کات ته نه ا چهنډ سالتیکی که م ټیپه رنکات ده بینن کمزور بهی زانا گه وړه کانی جیهان مسولمان نه بن. والله ی له نیوانی من و نه م زانا زور گه وړه ید ا ته نه ا دوو سعات و نیو ټیپه ری تانه م هه موو شتانه ی وت، به راستی نه و هی که به دهستی ټیمه و به راسته و دووړه له درو بؤ یه پیویستمان ته نه ا به گه رانیک هدی به نیو زانیانی گه وړه ی جیهانی، نه مړه موو شته کان بؤ زانست ده گه ریته وه که چی گه رانه و ی زانست بؤ قورنن له سه ره تادیه نه و هتا خوی گه وړه ده فهرمویت:

﴿سَرُّهُمْ ءَايَتُنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَبَيِّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكُفَّ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾ فصلت: ۵۳

پوخته یه که له باره ی نه لفرید کرونیږ: یه کی که له هره گه وړه ترین زانا به ناوبانگه کانی جیهان له بواری جیولوجیادا، ماموستای زانستی چیسنه کانی زهوی و سه رکی به شی زانستی چیسنه کانی زهوی یه له په یمانگای جوسینسیس، له زانکو ی یوهانس گوتنبرگ و میستر و نه لمانیا.

یه کیکی تر له و ته به ناوبانگه کانی (عمد نه مه ی له کوټه هیناوه به راستی من له و باوه رده ام که نه مه له شیوه ی مستحیلدا یه که نه م به م بابه تانی زانییټ له وانه ش به رته ی هاره شی که ون، له به رته و ی زانیان نه مه یان ته نه ا چهنډ سالتیکی که مه نه مه یان دوزیو ته وه، نه و یش به ریگای زانستی و ته کنولوجیای پیشکه و توو).^۱

سیانزه یه م: ماموستایه کی زانکو ی پووسی د. ئالا ئولینی کوفا

من پووسیم له شاری (لینین گراد) له دایک بووم نه و شاره ی که به ناوی لینین ناو نراوه نه و شیوعیه ی که به هزاران مسولمانی کوشت له کوماره کانی یه کیټی سؤقیه تی جاران . له خیزانیک کی فقیردا گه وړه بووم و خویند م ته و و فیریوم، که جگه له پاره ماسی که پیشه ی باوکم بوو له کونمه ه یچی ترمان نه بوو.

له مؤسکو زانستی پزشکیم خویند و دهرچوم، و پاشان ماجستیرو دکتوراشم ته و او کرد، دوا ی نه مه ش دهرسم له زانکو کانی مؤسکو و کییث و لینین گراد و ته وه .

۱- سایی: هدی الإسلام .

ژيانم له ژير سایه شيعيه تدا زور خراب بو، هه رگيز له گه ل فتره تي مروځ دا يه کي نه ده گرتوه که به ناشتي و نازادي و نه من وخوشي بږي.

من له ناوه وه سيري هم بابه تم نه کړو هم نه تواني که قسه بکه م، وه که خه لکي تر، نه گه رنا نه و تووشي زينداني و نازاردان و نه في کردن نه بو و ته وه بږي سيري.

ژيانان به راستي جهه نه ميکي دا گيرکراو بو، پريو له ستم و کويلايه تي و زور ليکړدن و ناچار کردن به ژياننک که هه رگيز له گه ل فتره تي مروځدا نه ده گوځا. ته نانه ت له په رستشيش پريگريان کړدين و ناچاران ده کړدين که کوفر بکه ين و هه لسو که وتي بي باوه ري بي بينن.

دياره ني مه زياتر له پوځه لاتي ه کان له باره ي نيسلامه وه ده زانين نه مه ش به چنډ ه و کارينک له گرنگ ترينيان نزديکيمان له کومه لگاي مسولمانان و هه روه ها له بهر نه وه ش که سوځيه ت زياتر له (٦٠) مليون مسولماني تيا دا ده ژيا و هم که سانه ش له گه لمانا له سر جه م ناوه نه ده کاني ولا تدا کاريان نه کړد.

نيسلام ناسي له هنديک له و مسولمانان ه ي که کاريان ده کړد له گه لماندا، تي بيني هه لس و که وتي نه و قوتاييانه ش نه کړد که له ولا ته نيسلاميه کاني وه که سوريا و که ويت و ليبيا و عيراق و يه مه نه وه نه هاتن.

هه روه ها نيسلام زياتر ناسي له ريکاي قوتاييه کي سوري که خه لکي شاري حص بو له سوريا هم زانستي پزيشکي له زانکوي کيف ده خو ښد، هم که سايه تي يه جياواز بو نار ه قي نه ده خواره وه و گوشتي به رازي نه ده خوارد و هه روه ها په يوه ندي له گه ل شافره ت نه ده به ست و نه خلقي يه که جار به رزيو، ته و او ده ست پاک و راست گو ږو، له (مترلا) يه کي زور متوازي دا ژيان ي به سر نه به رده ه موو کاتيک له باره يمه نه يوت نه مه مترلاي منه و هه روه ها مزگوتيشه. به راستي نه خلقي و هه لس و که وتي هم قوتاييه دلني اي کړدم که نه مه نه خلقي نيسلامه. پاشان هم قوتاييه کتي بيکي له باره ي فيريوني نيسلامه وه پيشکه ش کړدم له پاش باش خو ښدنه وه ي هم کتي به زياتر زانياري له سر نيسلام زياد کړدم و، له سالي (١٩٩٢) به شپوه يه کي کاتي وازم له کار کردن ه ښاو سه فهرم کړد بږ سوريا و له وي په يوه نديم کړد به کولي جي الدعوه و له وي نيسلام خو ښد و پاشان له سالي (١٩٩٥) دا له وي ده رچوم .

نيسلام ناي نيکي زور گه وره يه، هم ناي نه له پيش هه زار سال مه گه يشتو ته ولا ته که مان که چي شيعيه ت زياتر له هفتا سال نه ي تواني به رده وام بيت .

بەراستی تېببىنى برايهتى و خوشەويستى و نال و گۆزى نامۆزگايىم كرد لەنىوان
مسولماناندا، گەشەنەوى نىسلام زياتر لەپەمەزاندە دەردەكەوتت ئەو مانگەى ئەو سىستەمە
جوانەى نارامگرى و سۆزدارى و يارمەتيدانەى كە كۆمەلگا نامسولمانەكان لەدەستيان داوہ
لێردە دەيىنيت.

نىسلام چاودىزى دنياو قىمەت ئەكات ئەمەش بايەتيكە كە لەگەڵ سروشتى مرۆفایەتى
دا يەك دەگرێتەوہ .

نێستاش لەپاش بالا پۆشيمەوہ هەول ئەدەم تانەتوانم تىكەڵ بەپياوان نەبم . نىستاش
زياتر خەرىكم بەدەرکردنى كتيبيكەوہ لەبارەى نىسلام لەرووسيا و ليرەوہ هەول ئەدەم كە
هەمووان بەم ناينە گەورەيە بناسينم كەمەن لەپنگايەوہ نوورم بينى . بەراستى ئەگەر
كۆمەلگەمان نىسلام بەباشى بناسن و جېبەجېي بکەن ئەوا تاوان و گەندەلى و مافياو تلياك و
بێكاري نامييت... لەبەرئەوہى نىسلام هەرچى زيان بە مرۆفە خۆى و دەورو بەرى بگەيەنيت
حەرامى كردوہ، نىسلام بریتی يە لە رزگارى مرۆفایەتى و شيفادەرە بۆى لە نەخۆشى يە كانى
سەردەم وەتيايدا چارەسەرى سەرچەم كيشەكانى كۆمەلگاجياوازەكانى تيايە .

شىوعىيەت تىك شكاو چووە زىلدانى ميژووہ و سەربارى ئەو هەموو بانگەشەو
ديعايەيەى كەبۆيان ئەكرد . تەنھا نىسلام مايەوہ كەشىوعىيەكان زۆر هەولياندا لەناوى بەرن
بەلگەو بەپێچەوانەوہ پۆلەكەى زياتر بوو وەنەمرۆ لەرووسيا بەر فراوانتريش بووہ . كەنەمەش
بەراستى دەرس و عىبەرەتى تيايە بۆ ئەوانەى كە ئەيانەوتت عىبەرەت وەربگرن . هەمان سەرچاوہ

چواردەيەم: زانای دەروونناسى ئەلمانى فىلى بوتولو

ئەم كەسايەتى يە مامۆستای دەروون ناسى يە لەزانكۆى ميونخ لەئەلمانياى پۆژناوا..
بەھۆى پەسپۆرپەكەيەوہ وەك تويزەريك لە بواری دياردەى ناينە جياوازەكاندا دراسەى لەسەر
قورئان كرد و پاشان لە تصوفى نىسلاميدا پۆچوو.. ليرەوہ ناينى نىسلام تەواو كارى تىكرد
هەروەك خۆى دەلييت: (مەن لەنىسلامدا نارامى دەروونم بينيەوہ، ئەو نارامىيەى كەنەك
ئەلمانياى پۆژناوا لەدەستى داوہ بەلگەو هەموو ئەوروپاشى گرتووە تەوہ).

پاشان چيرۆكى مسولمان بوونەكەى دەگێرێتەوہ دەلييت:

زانستی دەر وونناسی که له زانکۆکاندا ده خوێنریت نه مته توانی که ناینه کهم بگۆڤم له بهر نهوه
من ناینه کهم له سههر متمانه و باوه ریکی تهواو گۆڤوه...

پاشان به پیکه نینیکه وه وتی: (نیسلام تهواو ژيانی پۆژانه می گۆڤی و زۆر به تهواوی و
به سههر سوڤمانه وه ریکی خستم، من له رابردودا بی نامانج بووم به لام نیستا واتای هیه و
نامانج و شیرینی خوشی هیه.... نیستا له سههر جهم ههلس و کهوته کاغدا له خوی گهوره
نه ترسم و وه نه زانم که پهروه رگاریکم هیه لیپرسینه وه له گهلا نه کات له ههر کاتیکدا بیت
له کاره کانم). له پاش ته مانهش ناوی "آبی حسن" بو خوی ههلبژارد به تایببه تی له بهر نهوه ی
که نه و خۆشه ویستترین جه مسهری سوڤی گهوره آبا حسن شازلی یه ههروه که له وته کانیدا
پروونی نه کاته وه.^۱

پانه هیه م: نووسه ری ئه مریکی ماگريت مارکۆس:

ناوبراو نافره تیکی نه مریکی به رچه له که جووله که یه و، چه ندين کتیبی داناوه له وانه
(الإسلام في مواجهة الغرب) و (رحلي من الكفر إلى الإيمان) و (الإسلام و التجديد) و
(الإسلام في نظرية والتطبيق).

ته لیت: (نیسلام چاره سههری بو سههر جهم کیشه کانم و پرسیاره کانم له باره ی مردن و ژيان
داناوه و، له و باوه رده ام که نیسلام تا که ریکایه بو راستگویی، نه مه سههر که وتوتترین چاره سههر
بو دهر وونی مرۆڤایه تی، ههر له سههره تای قورئان خویندنه وه بۆم ده رکهوت که ناین ههر به ته نه ها
بو ژيان پتویست نی یه به لکو نه م ناینه بو خوی ژيانه و، هه تا من له دیراسه کردنه که مدا زیاتر
قوول نه بوومه وه زیاتر بۆم پروون نه بۆوه که به راستی نیسلامه وای له عه ره ب کردوه که ببنه
نومه تیکی گهوره و خاوه ن شارستانی که جیهان به رتوه بهرن، چۆن نه چیته ناو قورئانی پیروژه وه
ناواش پتویسته به چیته فهرمووده کانی پیغه مبه ره وه ﷺ، له سههر ژنانی مسولمان پتویسته دان
بنین به و نیعمه ته ی خوا به سهه ریان وه که کردوونی به مسولمان و شه م دینه ی پتبه خشیون که
رێساکانی که سایه تیان نه پارێزی و پایه یان بهر ز نه کاته وه و داوێنیان پاک رانه گری و له ده ست
دریژی و لیک هه لوه شانی خێزان نه یان پارێزی.

شانزەيم: زانای کۆمەلتاسی ئینگلیزی حسین رەئوف:

ئەوانەى كە بەدواچوون بۆ بزووتنەوى بڵاوبوونەوى بیروباوەرى نیسلام ئەكەن لەولاتانى ئەوروپى و ئەمەریكیدا، واتەبێن زۆرتەین پێژەى ئەوانەى كە مسوڵمان ئەبن لەم ولاتانە بریتین لە زانایانى بواری كۆمەلتاسى و ئەوانەى كە لەبەراوەكانى چاكسازى كۆمەلتایەتیدا كاردەكەن ئەمەش لەبەر ئەو دراستانەى كە ئەنجامى ئەدەن لەسەر ناینزا و بیروباوەرەكان بەبەردەوامى، وەبەتیبەتى لەسەر كاریگەریان لەكۆمەلتەكان و توانایان لەچارەسەرى ئەو كێشەنەى كەتووشى تاك و كۆمەلتاگان ئەبێت و چۆنەتى بەشداری لەسوك كردنى پڕودانیدا وە كاریگەرى ئەم بیروباوەرانەش لەسەر سلوك و بەها كۆمەلتایەتیهكان.

لەودراستانەش دیارە ئەم زانایانە دراسەو توێژینەوه لەسەر بەها بالاكانى نیسلام ئەكەن و لێرەو زۆرێكیان كەخاوەن دەروونىكى راستگۆو پاكن پێى سەرسام ئەبن و مسوڵمان ئەبن.

دیارە "حسین رەئوف" یەكێكە لەزانا كۆمەلتایەتى یەكەنى ئینگلیز كە ناین و ناینزا كۆمەلتایەتى یە جیاوازهكانى شىكار كردووه و لێكۆڵینەوى لەسەریان ئەنجام داوه و پاشا پۆچوون و ورد بوونەوه گرنكى و گەورەیی نیسلامى بۆ دەرکەوتوو و زۆر سەرسام بووه بەو توانا عەجیبە لەچارەسەرکردنى كێشەكاندا كە تاك و كۆمەلتاگان پێشوى دەنالتین وە گونجاندنى زۆر باشى ئەم ناینەش لەگەڵ ئەواى ژینگەو شارستانی یەتەكانى تردا.

بۆیە مسوڵمان ئەبێت و زۆر بەتونیش خۆى بۆ هیلاك دەكات تانەم ناینە پاكە بگەیهنیتە خەلكى و وەلامى هەموو ئەوانەش بەداتەوه كەبەناڕەوا بوختان و درۆ بۆ ئەم ناینە هەلنەبەستن.

دیارە ئەم كەسایەتى یە لەسەرەتای كارەكانیدا دەستى كردووه بە توێژینەوه لەبارەى بیروباوەرى داك و باوكیەوه، كە یەكێكیان مەسیحى و ئەوى تریان جوولەكە بوو، پاشان دەستى كردووه بەدراسەکردنى هەندۆسى و فەلسەفەى ئەم بیروباوەرە بەتایبەتى پێسانوێتەكانى "یوینیشادو فیدانتا" و پاشان بیروباوەرى بوزى دراسەكردووه، لەگەڵ بەراوورد كردنى ئەمانە بەهەندێك لەبیروباوەرى یۆنانى كۆن. هەروەك هەندێك لە تیۆریاو پێیازى كۆمەلتایەتى نوێى دراسەكردووه، بەتایبەتى بیروباوەرى فەیلەسوفى فەرەنسى "تولستوى".

نەوۋى جىڭگى سەرسۈرپمانە زۆر درەنگ دراسەى ئىسلامى كىرۈۋە لەچار ئاينەكانى تردا سەربارى نەوۋى كەلەچەندىن ولاتى عەرەبىدا ماۋەتمەۋ لەماۋەى كار كىرندىدا، يەكەم ناسىنىشى بۇئىسلام لەرېڭگى خوتىندەنەۋى قورناتىكى تىرجەمە كراۋەۋە بوۋ كە (رودىل) ۋەرى گىرپاۋە نەم خوتىندەۋەيەى بۇ كارىگەرى تىنەكرد چۈۈنكە تىرجەمەكە پاست گۆنەبوۋ ۋەدەست پاكىش نەبوۋ بوۋ لەۋەرگىرپانەكەيدا، نەمەش ۋەك زۆرىك لەۋ تىرجەنەى قورشان كەبەپاستى ھەۋلى تىكەدان ۋ لەۋەردنى ماناكانى قورناتىان داۋە بەمەبەستى دوۋمەنكارانە.

بەلام دۋاجار يەككىكى لەبانگخۋازە چالاكەكان ناسى ۋ نەم كەسايەتى يەتۋانى زۆر تىگەيشتىنى بۇ پاست بىكاتەۋە ۋ ھەرۋەھا تىرجەمەيەكى قورشانى پىرۋىزى نەداتى كەيەكىك لەزانايانى مەسۇلمان ۋەرى گىرپاۋە كەنەم تىرجەمەيە تەفسىرىكى عەقلىنى گەۋرەشى لەگەلداۋەۋە سەربارى نەۋەش كەچەندىن واتى تىادا پۈۈن كراۋەۋە كە لەنىنگلىزىداۋاتايەكى دىارىنە، ھەرۋەك چەندىن كىتەبى ئىسلامىنىشى داۋە ۋ نەمانەش سەرجەم رېڭگيان بۇ خۇش كىرد تا بىرىكى سەرەتايى پاستى بۇ درۈۋست بىيىت لەبارەى ئىسلامەۋە. لەپاش لىكۆلەنەۋە ۋ ورد بۈۈنەۋەى زىاترى بۇ نەم ئاينەتىكەلەۋىنى بەچەندىن كۆمەلەى ئىسلامى ۋ تىرۋانىنى بۇ كارىگەرى ئىسلام لەپۈۋى كۆمەلەيەتى يەۋە لەسەريان گەيشتە نەۋ پاستى يەى كەنىسلام چەندە گەۋرەيەۋ بەھەمۈۋ بىرۋاۋەرى خۇيەۋەۋ باۋەرى بەم ئاينە كىرد.

بۇ خۇشى بەم جۆرە لەبارەى نەۋ نەزمۈنەۋە نەدۋىت كەزىاتەر ھانىدا بۇ مەسۇلمان بۈۈنى:

(رۋزىتىكان لەسالى ۱۹۴۵) دا بوۋ بانگ كىرام بۇ بىنىنى نۆتىرى جەژن، ۋ پاشان بۇ خۋاردن لەپاش نۆتى، لەۋ بۇنە جوانەدا زۆرىكەم لە خەلكى بىنى كە لەسەرجەم ولاتانى جىاجىاي جىپانەۋە ھاتىرون ۋ تەۋارى چىنە جىاۋازەكانى كۆمەلەشى كۆكردىۋەۋە بەتەۋارى پەنگ ۋ پەگەزەكانىانەۋە.... لەۋىدا چاۋم كەۋت بە نەمىرى تۈركىيا كەلەم لاۋ نەۋلايەۋە زۆرىك لە بانگكراۋەكان دانىشتىۋون كەچى ھەمۈۋان پىكەۋە نانايان نەخۋارد، يەكسانىيەكى پاستگۆيانەم بىنى كە بەپاستى لەچاۋى دەرۋەلەمەندەكانەۋە دىبىنرا نەك ۋەك دەرۋەلەمەندەكانى تر كە بەزۆر خۇيان ۋاپىشانەدەن كەلەگەل خەلكى يەكسانن ۋ ھەرۋەھا ھىچ جىاۋازىەك نەبىنى لەنۋانى سىپى پىست ۋ پەش پىست ياخۇد نەۋ جىاۋازىيە ناپەۋا ۋ ناسىرنەى كەپىتى دەرۋەلەن

چینایه تی کۆمه لایه تی بهرچاو نه کهوت، نه مه بهرپاستی ههستیکی زۆر گهورهی بهرامبهر بهم نایه له لا درووست کردم).

پاشان دهلیت: (لهوهی سهروهه کهباسم کرد پوون بۆوه بۆچی من بووم بهمسولمان، بهلام نه مه تنها بهس نیه بۆ پالتانی من بهشانازی کردم بهئیسلامهوه نه مه ههستم بهردهوام لهگهشه کردن و نهش وغاندایه بهتیپه پوونی پۆژگار و زیاد بوونی نهزمونه کاتم لهسه ر ژیان... شارستانی هتی نیسلامیم لهزانکۆی نینگلیزی خویند و بۆیه کهم جار بۆم ده کهوت و بهتهوای باوهروه کهشارستانی هتی نیسلامی بووه نهووپای له لهسه ده تاریکه کان ده رهیناوه و میژووی جیگر کردوه، بینیم که زۆریک له نیمه پراتۆریه ته گهوره کان نیسلام بوون له میژوودا، وه زۆریکی ش له زانسته نوێکان فزله کهی بۆ نیسلام و شارستانی هته کهی ده گهریته وه. کاتیکی ش هه ندیک خه لک دین و پیم نه لێن من به مسولمان بووم ریگای دواکه و تهیم هه لباردوه گالته م به و نه زانیه یان دیت و که چهنده کال فامن و چۆن سه ره تاو ده ره غامیان تی که ل کردوه.

پاشان نامازه به رهوشتی بهرزی مسولمانانی راسته قینه و پزیران نه کات، وه باس له توانی سه رسوپه نه ریان نه کات له چاره سه رکردنی نهوکی شانهی که کۆمه لگا کان له ناو نه بن و نه لیت: (زۆر گه شتم کردوه بۆ ولاتان و ناوچه کانی مسولمانان، له م گه شتانه مدا باش بۆم ده رکه وتوه که چۆن نه مانه پزیری بیگانمو غه رب نه گرن له سه رجهم شوینه کاند و چۆن هه لس و کهوتی له گه لدا ده که ن بهرپزه وه ؟ چۆنیش سوودی پیتنه گیه نن و یارمه تیت نه ده ن، من له بیججه له مسولمانان هه رگیز نه م هه لسو که وتم نه یینیوه و نیه که پزیری غه رب بگهریت به بی بهرامبهر).

حه قده یه م: گۆرانی بیژی نه لمانی کریستی ان باکر

گۆرانی بیژی و بیژه ری به ناویانگی که نالی Mt v به ناویانگی نهووی مسولمان بوونی خزی راده گیه نییت و مانای راسته قینه ی ژیان نه دۆزیته وه و ده لیت: (له چله پۆیهی ناوداری دا بووم بهلام نه مه بهرپاستی نهزمونیکی پۆح تیک ده ر بوو، نه مه توانی بهردهوام بم).

کریستی ان باکر له خیراتیکی مه سیحی پڕۆتستانتی له دایک بووه و له هامبۆرگی نه لمانیا گه ره بووه، کاتی که له ته مه نی (۲۱) سالی دا نه بییت له رادیۆی هامبۆرگ وه ک بیژه ره له و رادیۆیه

وهرگپراوه، پاش دوو سال له نيتوان ههزاران لهوانه ي كه پيشكه شيان كړدبوو يو بيژن هره هوال له كهنالتي Mtv نهوړوي هه لېږدراوه و پاشان پووي كړدو ته له ندهن، خو ي ده يگيرتته وه ده لتي (له بيسته كاني تهمه غدا زور زيرك بووم له نوتينگ هيل، ژيانم به سر برد و نهوكاته كچينكي نو ي بووم لهو شاره دا و يو هه موو شونيتك بانگ ده كرام، وينه گران بهر ده وام وينه يان ده گرم و پوژنامه وانان بهر ده وام به دوامه بوون، زوريتكم له بهناويانگان بيني و كاتيشم زور به خوشي به سر نه برد زور به ي پاره كام له جل و بهر گدا سرف نه كړد و سرجه م نهوړوپا گه پام و باشترين وخوشتري شوننه كانيش چووم .

نافره تي پيشه ننگ و يه كه م بووم له كهنالتي Mtv و به درتوايي كات له سر شاشه ي ته له فزيون دهر نه كه وتم له سرجه م نهوړوپا خه لك ي مني نه ناسي، كاتي ك له سر مه نه صه له بهرام بهر هفتا هه زاركه س وه ستام.. له ماوه ي هوت سال دا زور بهر نامه م پيشكه ش كړد و زوريتكيشم له نه ستيره كاني گوزاني مقابله كړد، من سرباري نه م ژيانم له جيهاني بهناويانگيدا ههستم نه كړد كه پيوستيم به دنيا ي روحيش هه يه هه مووكات بهر وه دنيا ي روحي پانه كيشرام به لام هيج ههنگاو يكي عه مه ليم يو نهو جيهانه نه نه نا. تا له سالي (١٩٩٢) چاوم به (عمران خان) له تيبي كريكتي پاكستاني كهوت كه نه مه يه كه عار بوو چاوم به مسولمان كهوت بيت و به تايبه تيش من لهوكاته دا به دواي راستي نيماندا نه گه پام له نيواغاندا زوريتك له گفتوگوو مناقشه پووي دا له باره ي نيسلامه وه و عمران خان چهند كتيبيكي له باره ي نيسلامه وه دام ي و منيش كه وتمه خويندنه وه يان، پاش نه وه ي نه م كتيبانم خويندنه وه و پاشان قورنانشم خويندنه وه تيگه يشم هه موو شتيك نيد ي ماناي هه يه و پاشان چهند لايه نيك ي گرنكي نيسلام تاوتوي كړد و دراسه م كړد له وانه ش بابته ي ژن له نيسلامدا بويه من وه كه نافره تيكي پوژناوايي سرده م و خاوه ن پله و ههروه ها زانستيش بيگومان پيوستيم به وه بوو بزام يو چووني نيسلام له باره ي ژنده و چي به نه نه كرا كه قبولي بكه م سته م ليبيكريت، به لام بوم دهر كهوت كه كه نامه ي نيسلام پشتگيره يو ژن و به هه مان شيوه يو پياويش له نيسلامدا ژن مافي دهنگداني هه بروه هه له سالي (٦٠٠) ز و چون پياوان جل و بهرگي دا پوشر او له بهر نه كه ن ژنيش له بهري نه كات، بزه يچ كالم له م دوو په گزه هه لال نه كراوه به ناره زوو سه يري يه كتر ي بكه ن به لكو هه ريه كه و پيوسته له ناستي نه ويتر چاوي بگريت، من هه رگيز نه وه به ديارده يه كي ته ندروست نازام كه خه لك ي به ناره زووي خويان سه يري يه كتر بكه ن و يو شاره زوو شه هوه ته جنسيه كانيان،

نیست وەك بەرپۆتەبەری ھونەری كاراتى ھەلبۆاردەكانى مېصر كاردەكەم و ھەروەھا وانەش بۆ
پراھینەرانى كاراتى لەناوچە عەرەبى يەكاندا دەلێمەو، وەبە مسولمان بوونیشم ناوى خۆم گۆزى
لە ھىكۆ اوكامو بۆ أحمد كمال اوكاموتو .

✽ چۆن ھاتیتە ناوچە عەرەبى يەكان ؟

- لەسالى (١٩٧٠) دا لەدەرەنجامى سەرکەوتنم لەياری كاراتى و كالتى گەشەپێدانى
نێودەولەتى يابانى ھەلبۆاردەم بۆ ئەوێ يارىەكە لەپۆژھەلاتى ناوھراست بڵاويكەمەو و
بەتايبەتیش بۆ ناوچە عەرەبى يەكان، يەكەم جینگام كە بۆى چووم وەك خبىرى كاراتى وەزارەتى
ناوخرى سوريا بوو، لەماوێ شەش سالتا دەستم كرد بەپراھینان لە سوريا و عىراق و ئەردەن و
لېبنان و فەلەستين و مېصر و لەسالى (١٩٧٦) چووم بۆ مېصر بۆكاركردن لەسەرداوى
سەرۆكى كۆچ کردوو انور سادات وەك خبىر كاراتى و پراھینەر لە يەكێتى مېصر، ئەركى
يەكەم لە وانەوتنەو لەسەر بنەرەتەكان و ھونەرى يارى يەكە و شىوازەكانى بەكارھێنانى
تێپەرى نەئەكرد، لەم ماوێدا پینگام گرتەبەر لەبارەى چۆنەتى ناسينى ئىسلام وەك ناين و
بەپراستى زۆر سەرسام بووم و ئەوێ كە حسام بۆ نەككردبوو ئەوەبوو، چونكە من وام نەزانى
كە بۆلای گلانێك ھاتووم كە لە جیھانیان جیادەكاتەو بە دەيەھا سالت و پەنگ بێت چەندین
ھەلس و كەوتى ناشارستانی يان ھەبێت، بەلام خۆم بىنيەو لەناو گەلانێكدە كە بەپراستى
نەخلاق و ھەلس و كەوتىكى ھێندە شارستانیان ھەيە كە لەھىچ گەلێكى تر لەم جیھانەدا
ئەو بەدى ناكەى و كاتێك باش بێم لەمە كردەو بۆم دەرکەوت كە ئەمە سەرچاوەكەى
لەناينەو سەرچاوەى گرتوو و ناينى ئەم خەلكە ھۆكارى ئەم ھەلس و كەوتەیانە. نیدی لێرەو
بەجلى بێم كردەو كە لەم ناوچەيە بێنمەو و ناينى ئەم خەلكەش ھەلبۆتێرم، لەسەرەتادا
بپارم دا كە كەس و كار و خێزانەكەم و يابان واز لىبێنم و لەمېصر جىگىر بېم و لەنێوان
ولاتانى عەرەبیشدا ھاتوچۆ بكەم وەك خبىرى يارى كاراتى و وانەبێنمەو لە خولى پراھینەراندا
و تازياتر لەبارەى ئەم ناينەو شارەزابېم، خواى گەورەش سەرکەوتوى كردم كە بېمە ناودينى
ئىسلامەو ئەمەش بەتەواوى قەناعەت و خۆشەويستى خۆمەو بىو بۆ ئەم ناينە، و
بەتايبەتیش پاش ئەوێ لەگەڵ مسولمانان ھەلس و كۆتم كرد و لە داب و نەريت و ھەلس و
كەتەكانیان نزىك بوومەو و پاش ئەوێش كە زۆر زۆرم لەسەر ئىسلام خوێندەو.

✽ چۆن بپارتدا بېيت بە مسولمان؟

- هەرله مندالیمهوه دایک و باکم لهسه ر لیپوردهیی و سۆزداری و یارمه تیدان پهروه دهیان کردووم، بهلام بهراستی من دووفاقیه کی گهوره دهینی لهنیوان نهوهی لهسه ری پهروه ده کراوم و لهنیوان نهوه ههلس و کهوت و شیعارانهی ناینه که که پیرهوم نه کرد بهو پییهی که من بوزی بووم. وه کاتیک هاته ناوچه عهرهیی یهکان و لهگهڵ مسولماناندا ههلسو کهوتم کرد و ژیا م لهنزیکه وه و دهستم کرد به خویندنه وه لهبارهی نیسلامه وه بینیم که نه مانه هه موو به سترانه ته وه به گیانی کۆمه له وه و نه مانه له نوێزه کانیاندا به کۆمه لن و لهحه ج کردنیاندا به کۆمه لن وه کاتیکیش که به پۆژوو ده بن هه موو به کۆمه لن بهیه که وه به پۆژوو ده بن بۆیه بهراستی له نیسلامدا نه وه م دۆزیه وه که بۆی ده که رام له نه خلاقیات ی گشتی، بانگهواز کردن بۆ سۆزداری و لیپوردهیی له بنه ماکانی ته م ناینه یه، وه جیا کردنه وه ی رق و توپهیی و په گه زیه رستی له نیوان مسولماناندا شتی که که دین خۆی لی لا داوه، له رابردودا جگه له تاک گه رای ی هیچی ترم له بهرده می خۆمدا نه نه بین ی له سه رجه م ههلس و کهوته کانی ژیاندا: له نوێز کردنی بوزی دا هه ر که سه و نوێز به تاییه تی بۆ خۆی نه کات و سه ریه خۆیه، وه هه ر کاتیک ییو یه ستایه نه چووی بۆ خانیه ی په رستش، بۆیه نه مانه وایان لی کردم که رام بکیشی بۆ نه وه ی زیاتر هه ول به ده لم ناینه و سه روشتی و په رهنسیپه کانی و نه خلاقیات ته کانی شه ره زا بجم، بۆیه بیرم کرده وه که به جم بۆلای کهسانی شه ره زا و زانیانی ته م ناینه که مسولمانان متمانه یان پییان هیه بۆ یه چوومه لای شیخ متولی شعراوی خوا لیتی خوش بییت و له پاش چند دانیشتنیکی که م له گه لیدا ته واو دلنیا بووم له م ناینه به رزه و له دلما جیگیر بوو و له بهرده می نه و و له بهرده می سه رجه م مسولماناندا مسولمان برون ی خۆم را گه یاند سوپاس بۆخوا و ناوی خۆم گۆزی بۆ احمد کمال.

* له سه ره تای ژیانته ا چیت له باره ی نیسلام و خه لکی مسولمانه وه نه زانی؟

- جگه له وهی که نه مزانی ناینی که کۆمه لیک خه لکی که م به ده وریه وه ن و پیپه وی ده که ن و له باره شه یه و زۆریک له گومان و هیه و نه خلاقیات ی ناراست فیزی دوا که وتوانی نه کات و ته م که سانه ش که پیپه وی نه که ن له پرووی شارستانی یه تمه و زۆر دوا که وتوون و ههلس و کهوتیشیان زۆر کۆنه په رستانه یه، من زۆر خوشم به مه وه خریک نه ته کرد تا زیاتر له باره ی ته م ناینه وه به زانم و لایه نه راستیه کانیم لانا شکرا بیته هه تا نه گه ر هه ولیشم بدایه نه مه ته توانی چوونکه سه رچاوه له سه ر نه و بابه ته له یاباندا زۆر که مه یان هه رنی یه. یابان یه کی که له و لا تانه ی زۆر محرومه له وهی که دام و ده زگا کانی بانگهوازی نیسلامی پروی تیبه کات و نه مانه هیچ هه ولکیان نه داوه

بۆی، پەنگە ھەرنەوئەندە بەس بێت کە ھەتا نەگەر بێت بە مەسولمانیش ناتوانی بەباشی شارەزا بێت لە پێساکانی ناين و بنەماکانی چوونکە ھیچ نووسراو کتیبێک نابینی کە وەرگێردا بێتە سەر زمانی یابانی، تەنانەت واتاکانی قورئانی پێرۆزیش بۆ سەر زمانی یابانی زۆر کەمەو بڵاونەبۆتەو ھەک پێویست و نوێشە لەدەرچوونیدا .

* نایا ھیچ تووشی بەرتەنگی و زۆر لێکردن بوو تەتەو لە نێوئەندە وەرزشی یەجیھانیەکاندا ؟

نازادی بیروباوەر لە پۆژئاوا بەشێوەیەکی گەورە پێگای پێدراو، ھیچ جارتیک سەردانی نێوئەندێکی گەورە وەرزشی جیھانیم نەکردووە ھەتا خۆم ھەک مەسولمان نەناساند بێت نەمەش لەبەردوو ھۆکار، یەکەم: تاهیی خواردنێک یان ھەلس و کەوتنێک بەرامبەر نەکن کە لەگەڵ داب و نەرتی نیسلامیدا یەک نەگرتتەو، دووھمیش مەن شانازی نەکەم بە نایەتە کەمەو کە نیسلامە و ھەتاک و بەشکەم یەکیکیشیان لەوێ بکەوێتە مەناقەشە لەگەڵداو مەنیش ئەوێ نەیزانم لەبارە و گەورەیی و پەرنسیپە بالاکانی نیسلامەو بۆی شەرح بکەم و بەشکەم خۆی گەورە ھیدایەتیا بەدات، نەمەش زۆر جار پووی داو و پەنگە خۆتەمران باوەر نەکن نەگەر بێت کە زۆرینە وەرزشە و ئانی جیھانی ھیچ لەبارە نیسلامەو نازانن ھێندە نەبێت کە مەن لەپێش مەسولمان بووندا نەمزانن یان کە مەرتیش.

* ئەو ئاواتانەت چی یە کە ھەزەتە کەیت بە دەستی بێتیت لە ماوە داھاتوودا ؟
ژیانی داھاتووم ھیوادارم لە نێوان ئەم خەلکەدا بێت لە مەسولمانان کە خۆشم نەوێن لەولاتانی نیسلامی و ھەروەھا ھیوام وایە کە بەتایبەتی بە مەستی ھەج کردن سەردانی زەویە پێرۆزەکان بکەم و پاشان سەردانی ئارامگای سەرورەمان پێغەمبەر محمد ﷺ بکەم .^۱

نۆزدەھەم: ئەو پیاوێ کە لە سەردەستیدا زیاتر لە (۱۰۰) مەسیحی مەسولمان بوو:

ئەم کەسایەتی یە ئاوی وێسام عەبدوللە یەو خەلکی ولاتی میصرە، سەفەری کرد بۆ ولایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا پێش نزیکەی بیست ساڵ لەمەو بەر و لەوێ پەسپۆزی وەرگرت

له خويندنی كتيبي پيرۆز (كتيبي مەسيحەكان)، و ليرەو له گەل زۆرێك له قەشەو راھیب و خاوەن پلەكانی كەنيسەى مەسيحيدا كۆنگرەى بەستوو و گفتگۆو پەيھينى لەگەڵدا کردوون.

لەم دوایانەدا لەسەر ژووری (پالتاك) لەئینتەرنێت ژووریكى تايبەتى داناوە بۆ بانگەواز کردن و بانگەشەکردنى مەسيحەكان بۆلای ئیسلام بەناو نیشانى (دەرخستنى راستیەكان) و نێستاش ژووریكى تری هەيە بەناوی (پەيھينى ئیسلامى مەسيحى) Muslim

Christain Dialouge ليرەو خواى گەرە يارمەتیداوە توانیویەتى زیاتر لە (٦٠٠) کەس لەماوە پێنج سالدا لەمەسيحیەو بکات بەموسولمان بەپیاو و ژن و منداڵەو، نەم پیاو تانیستا لەسەر نەم نەرك و تیکۆشانەى پۆژانە بەردەوامە لە سەرف کردنى هەول و پارەو لەراستکردنەوى ئەو (تشیو) و تیکدانانەى کە لەدژی ئیسلام و موسولمانان ئەکرێت لەلایەن دووژمنانى نەم دینەو، لەجۆولەکە و مەسيحى و بیباوەپانەو.

نەم بانگخوازە توانیویەتى نەتەرنێت لە دەرگای فەسادو خراپەکارى یەو بەگۆرپیت بۆگولای سەرمۆز و هەموو ئەوانەى کەتینوى ئیمان و یەدواى راستیدا ئەگەرپێن بکاتە. رۆشنایی ١.

بەستەم: بانگخواز نبیل العوضى دەلێت: لە کاتێکدا لە ئەمریکا وتارم ئەدا، دواى وتارەکە یەكێ لە نامادەبوان وتی: مامۆستا بەلکو شاھەقانى نەم برادەرە دا بەدەیت، برادەرە کە هاتە بەر دەم و وتی دەمۆیت موسولمان یم، وتم: چۆنە وا ئیسلامت هەلبژاردووە؟ وتی: من دەولەمەندم و خاوەنى کۆمپانیای پارەى زۆرم و هەست بە خوشى و ناسودەيى ناکەم، کەچى کرێکارێكى هیندیشم لایە هەرچەند هەژارە چى دەییینم دەم بە پێکەنینه و دلشادە، پۆزێك لێم پرسى: بۆچى تۆ هەمیشە دلت خوشە؟؟ وتی: من موسولمانم و نەو تێگەیشترۆم کە لە خوشیدا سوباسى خوا بکەم و لە ناخوشیدا ئارام بگرم، بەمەش هەردوو حالەتەکە دەبیته خیر بۆ بۆم، هەرەك پێغەمبەرﷺ نامۆزگارى کردوین (عجبا لامر المؤمن ان امره کله خیر، ان أصابته ضراء صبر فکان خیرا له وان أصابته سراء شکر فکان خیرا له) ..

ننجا شایه قانم وت و به دوامدا و تیهوه (أشهد أن لا اله الا الله وأشهد أن محمدا رسول الله) پاشان گریا لیمان پرسى بۆ ده گریت؟ وتى: نیتستا وا بۆ یه کهم جار هست به خوشى ده کهم...

بهراستی نهمه نهو دلقراوانى و خوشیهیه که قورنان له بارهیهوه دهفرموت:

﴿مَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصْعَقُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ﴾
الأنعام: ١٢٥

﴿أَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِّنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ لِلْفُتَيَّةِ قُلُوبُهُمْ مِّنْ ذِكْرِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ فِي صُلَحٍ مُّبِينٍ﴾ الزمر: ٢٢

نهوانه ی موسلمان دهبن زۆر وته ی جوانیان ههیه که شایهنى نهون لهسهریان بوهستین لییان ورد بینهوه، یه کێک لهو تازه موسولمانانه که پیشتەر گاور بوو دهلیت: محمدم بردهوهو مهسیحیشم نه دۆراند.. بهراستی نهوه ی موسولمان دهییت بیجگه لهوه ی که نیمانی به پیغه مبه ره نیمانی به هه موو پیغه مبه رانی شه، سهلامی خویان لیبیت...

بانگخوازشیخ محمد حسین یعقوبیش دهلیت له پیاوکی گاورم پرسى له هه ج که موسولمان بوو بوو، هستت به چی کرد که موسلمان بوو ؟؟ وتى: وه کویرێک بووم که له ناو ده ریادا له به له مێکدا سهول لیبات بهی نهوه ی دهووبه ری بیینی و بزانی به رهو کوی نه چی و له پر چاوی چاک بیته وهو دنیای پوون بیینی.. بهراستی نیسلام گهوره ترین نیعمه ته که خوا به خشیویه تی به مرو فایه تی، خوی گهوره له م بارهیه وه دهفرموت: ﴿الْيَوْمَ أَكَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ المائدة: ٣

بیست و یهک: لیو پۆل د فایس

جووله که یه کی نه مساوی بوو، فه لسه فمو هونه ری له زانکوی فیه نه نا خویندوهو پاشان له بهاری پۆژنامه وانیدا کاری کردوهو زۆر سه رکه وتوو بهووه.. بۆته په یامنیتری چه ند پۆژنامه یه که له پۆژه لاتى ناوه راستدا وماوه یه کیش له قودس ژیاوه.

ناوبراو چۆته قاھیره و له گهڻ شېخ موسته فای مەراغیدا قسەوباسی زۆری کردووه لهبارەى ئیسلامەوه، تا گەیشته ئەو قەناعەتەى کە له ئیسلامدا پۆخ و جەستە وەك دوو پرووی پارەیهك وان، پاشان فێری زمانى عەرەبى بوو له ئەزھەردا له گهڻ ئەویدا کە هیشتا هەر جوولە کە بوو.. لیو بولد زۆر پرسیاری دەکردو دەگەرا بەدوای راستیدا، زۆر خەمى دەخواردو بەلایەوه سەیر بوو کە موسوڵمانان دواکەوتوون، لەکاتی کدا کە نایە کەیان هەموو هۆکارێکی پێشکەوتنى تیا، رۆژێک له گهڻ کۆمەڵێک موسوڵماندا قسەى دەکردو لۆمەى کردن لەسەر ئەوێ کە له کاروانى شارستانى دواکەوتوون بەهۆى دووریان له ئیسلامەوه . موسوڵمانێکیان پێى وت: (تۆ بەم قسانەت لەوه دەچیت موسوڵمان بوویت و بەخۆت نەزانیبیت!! ئەویش پێکەنى و وتی: موسوڵمان نیم، بەلام ئەوەندەم جوانى له ئیسلامدا بینووه، پەقەم هەلەستى کە دەبینم شۆنکەوتوانى پەپەرھى ناکەن..

قسەکانى ئەو موسوڵمانە هەست و هۆشى هەژاندو خۆى بینووه لەبەردەم ئەو راستیەى کەلێى پای دەکرد، نەیتوانى لەوه زیاتر دواکەوت بۆیە موسوڵمان بوو شایەتەنى هەقى هینا(أشهد أن لا اله الا الله وأشهد أن محمداً رسول الله) . ناوی خوڤى کرد بە محمد أسد.. محمى شیر، بەراستى وەك شیربوو بۆ خزمەتى ئیسلام و بەرگری کردن لێى.. ئەمەش بەلگەیهكى پرووێ کە هەموو کەس بەشى خوڤى خێرى تیا بە گەنگ ئەوێ بەواى بۆ پرەخسیت و دەریکەوت..

پاش موسوڵمان بوونی حەجى مالى خواى کردو بەشداری جیهادی عمر المختاریشى کردو دژی داگیرکەران جەنگا . ئنجا چوو بۆ پاکستان و سەردانى شاعیری گەورەى ئیسلام دکتۆر محمد تیقبال ی کرد، ئنجا بوو بە سەرۆکی پەیمانگای دێراساتی ئیسلامى له لاھور و چەند پەرەوێکی نووسى وەك: (الاسلام على مفترق الطرق) و (الطريق الى مكة)، هەروەها مانای قورئانى لێکدا یەو بە زمانى ئینگلیزی و فەرموودهکانى بوخاریشى کرد بە ئینگلیزی.

محمد أسد دەلێت: ئیسلام وەك نوورتێک دزەى کردە ناو دلى تاریکەوه بۆ ئەوێ هەتا هەتایە تیا بێنیتەوه، ئەوێ راپیکتیشام بەرو ئیسلام ئەو بوو کە ئیسلام بینایەکی گەورەى تەواوێ جوانە کە ناتوانی بە تەواوێ وەسف بکەیت، بینایەك کە هەر بەشێکی تەواوکاری

بەشەكانى تىرىتى، تا ئىستاش نىسلام گەرەتتىن ھۆكارى ھىستانەۋى تىايە ھەرچەند پىنگرى زۆرىشى لە پىدايىت..

بەپاستى نىسلام مەۋدەبات بەرەۋى يەكتاپەرسىتى لە ھەموو لايىنىكى ژياندا، ۋەگىرىنى ئەدات بەدنىۋا بە ناخىرەت ۋەك يەك، گىرىنى ئەدات رۇخ و جەستە، بە تاك و بە كۆمەل، نىسلام پىنمايەن دەكات كە چاكتىن سوود ۋەگىرىن لە تۈنەكانەن، نىسلام پىنگايەك نىيە لە پىنگاكان بەلكو تاكە پىنگايە، پىتغەمبەرىش ﷺ كە ئەم پىنمايەنەۋى ھىناۋە پىنمايەكارىك نىيە لە پىنمايەكاران بەلكو تاقە پىنمايەكارە كەكەس ناتۈنەۋى ھاۋشانى يىت .

پىتغەمبەر ﷺ ئەۋ پايتەمبەرىيە كە ھەمەت يىت بۆ ھەمە، جا ئەگەر نىيە شۈبھى نەكەۋىن، ئەمە ئەۋە دەگەيەنەۋى كە نىيە پەھمەتى ھەمەن ناۋىت .

نىسلام فەلسەفەيەك نىيە، بەلكو بەرنامەۋى ژيانە و، لەناۋ ھەموو ئايىنەكاندا تەنھا نىسلام پايدەگەيەنەۋى كە مەۋدەتۈنەۋى خۇي كامىل بىكات لە ژيانى دۈنيادا، ھەرۋەھا تەنھا نىسلامىشە كە بۈر بۆ مەۋدەۋەخىيەنەۋى كە خۇشى لە ژيان بىيىنەۋى و خۇشە پۇجىيەكانىشى لەدەست ئەدات .

لە نىسلامدا پىيۈستە لەسەرت كە تادۋا پەلە سوود لە ژيانە ۋەگىرىت و تۈنەكانەت بىيەتە كارو ھاۋكارى خەلگەنى تىرىش بىكەيت كە سوود لە تۈنەكانىيان ۋەگىرىن..

ناۋىراۋ باسى كاتى گەپانەۋى دەكات لە ھەرەفات و دەئەت: ئەۋا نىيە بەپەلە دەگەپىنەۋە بە خۇشەكى زۆرى بى سنۈرەۋە، با دەنگىكى خۇش ئەدات بەگۈيەمدا، تۆ نىتە غەرىب نايىت.. ئەۋە براكامە لەلەۋى راست و لاي چەمەۋە، ھەرچەند ھىچيان ناسام، كەچى ھىچيان غەرىب نىن لەلام !! نىيە ھەمەۋە لە يەك پىرەۋداين و ۋەك يەك لاشە دەپۇيىن بەرەۋە يەك نامانچ، لە دلماندا ئەۋ بلىنىمە نىمانە ھەيە كە لەدلى ھاۋەلانى پىتغەمبەردا ھەبۈ، براكامە ئەزانن كە كەمتەرخەميان ھەيە بەرامبەر ئايىنەكەيان، بەلام ھەر لەسەر پەيمانن ۋەۋەدە پەيمانى خۇيان دەبەنە سەر..

(لبيك اللهم لبيك).. تەنھا شت كە لە ھەقلىمدا گۈيەم لىيەتى دەنگى (لبيك) .

ئىنجا چۈم بۆ تەۋاف و سووم بە بەشىك لە لافاۋىكى بازىيى !بىۋوم بە بەشىك لە جۈلەيەك لە خۈلگەيەك دا!! خۈلەكەكان پىپەرىن.. زەمەنىش ھىدى بوۋەۋە.. ئەم شۈنەش بوۋە تەۋەرى ھەم..

ئىنجا غەمىدە تىشك دەخاتە سەر پرزگار بوون لەم واقىيە خراپەى كەتيا دەژىن و دەلەيت: (پرزگار بوغان نىيە لە شوورەى ئىمە دوا كەتوويەى تيايا دەژىن مەگەر بەيەك پىنگا، نەوئىش نەوئەى نەبى هەست بە خۆمان بگەين كە لە چيدا دەژىن وشەو و پۆژ لەبەرچاومان بىت و تالاولى بچىژىن.. ئىنجا نەبى بە پىتەر و پىتەرەى عەقلى پۆژناوا سەيرى ئىسلام نەكەين، پىتەرەى بزانين كە ئىسلام خۆى پىتەر و تەرازووى خۆى هەيمە لە ئىسلامەو سەيرى دنيا دەكەين.. هەر وەها دەبىت بە هوشيارى و عەزىمەتەو كار بە سونەتى پىغەمبەر بگەين)..

لە كۆتايىدا نامۆزگارمان دەكات كە (دەبىت موسولمان بەسەر بەرزى بژى، وە نەبىت بىسەلمىنەت كە غەونەيەكى بالۆ بەرزە، وە نەبىت شانازى پىتەبكات كەوايە و نازايانە رايىگەينەت)..^۱

بىست و دوو: موسولمان بوونى بە پىتەرەى درىم پاركى ئەمەريكى

نەوئەى كەسەرەنجى راکىشام بۆلای ئىسلام و تەى شۆفەرە كەم بوو كەناوى (تەيەن) بوو پىتى و تەم: (تۆدەت باشە هەر وەك دلى موسولمانان) لىتەرەو كەوتە لىكۆلەنەو و بەدواداچوون لەبارەى واتاى ئىسلام و لەسەرەم خۆندەو تە موسولمان بوونى خۆم راکەيانە، وە هەيچ بەرەستىكەم بۆ دروست نەبوو، پاشان بە كەسايەتى گەورەمان يوسف سەر سام بووم و بۆيەناوى خۆم نا يوسف لەوئەش كە لە پىشتەردا كەردوومە پەشيمان نىم، بەلام هەر گىز نەو كات بەم گيانەو نەژياوم كە نىستە نەژىم ئىسلام شتىكى نوئى پىتەخشىم تيايدا باوەرەم بەقەزاو قەدەر هەنا و پەمەزان بەرپۆژو بووم و هەر وەها بەجەژنە نوئىكان دلخۆش بووم و نەتەم سەردانى مالى خوا بگەم و هەر وەها كەسانى تەرىش بۆ ئىسلام بانگەواز بگەم.

بەم شىوئەى مستەر و لىم يان (يوسف) چىزۆكى موسولمان بوونى خۆى نەگىرپتەو بۆ زياتر ناشنا بوون پىتى ئەم دىدارەمان لەگەلدا ساز كەرد.

سەرەتا ئەمانەوتەت بئەناسەن؟

ناوم و لىمە فرەنسىس يوسف كىلى و بەرەگەز ئەمەريكىم لە ولايەتى نىوجەرسى لە سالى (۱۹۶۶) دا لە دايكە بووم و تيايدا گەورە بووم و زانكۆى (لىلاتۆفا) لە ولايەتى پەنسلفانيا

نابوریم تهواو کردوه و به‌پړه‌به‌ری کۆمپانیای دلتیایی له‌سەر ژیان بووم بۆ ماوه‌ی (۱۰) ساڵ له‌ویلایه‌ته‌یه‌که‌گرتوه‌کانی نه‌مریکا پاشان چوومه ناو بواری پیشه‌سازی بۆماوه‌ی بیست ساڵ و نیستاش به‌پړه‌به‌ری شاری دریم پارک م که‌یه‌کی‌که له‌پروژه‌کانی دریم لاند ه له‌پیشتردا خێزانم پێکه‌وه ناوه به‌لام به‌بێ نه‌وه‌ی منداڵمان بییت له‌یه‌که‌تری جیابووینه‌وه وه‌له‌ ساڵی (۱۹۹۹) دا سەردانی میصرم کردوه.

- گۆران له‌ژیانتاندا چی‌یه؟

کاتی‌ک هاتم بۆ میصر من له‌پروژانوا له‌سەر نه‌وه پانه‌هاتبووم که کاتی‌ک خه‌ل‌کیم نه‌دی گوێیان له‌بانگه‌ له‌یه‌که‌ شویتدا کۆده‌بوونه‌وه و نوێژیان نه‌کرد نه‌مه به‌لامه‌وه زۆر سه‌رسوڤه‌ینه‌ر بوو له‌سه‌ره‌تادا، پاشان چهند نه‌ندازیاریک و هاوڕێیانم له‌میصر که‌وتنه‌ قسه‌ بۆکردم له‌باره‌ نیسلا‌مه‌وه هه‌ستم به‌وه‌کرد که‌تمان له‌ناو دلتیاند جۆر ئارامیه‌کی جۆری هه‌یه که‌له‌پیشتردا هه‌ستم پێنه‌کردبوو که‌هه‌رنه‌مه‌شه هۆکاری ده‌ست‌گرتنیان به‌م ناینه‌وه، نه‌مه‌ش وای لی‌کردم که بیر‌به‌که‌مه‌وه له‌ نیسلا‌م و هه‌روه‌ها له‌باره‌یه‌وه بخوێنمه‌وه و به‌راوردی بکه‌م به‌ مه‌سیحیه‌ت، له‌پێگای خوێندنه‌وه‌م و نه‌و نه‌زمونه‌ش که له‌ پێگای هاوڕێ مسوڵمانه‌ کانه‌وه هه‌ستم پێی نه‌کرد بوم به‌مسوڵمان، له‌گه‌رنگه‌رین نه‌و کتێبانه‌ی له‌باره‌ی نیسلا‌مه‌وه خوێندمه‌وه بریتی بوون له‌ کتێبه‌کانی [تفسیر معانی القرآن] به‌زمانی ئینگلیزی و کتێبی (دین الحق) و (الزواج فی القانون الاسلام) و چهندین کتێبی تر که‌ شه‌رحی نیسلا‌می نه‌کرد، هه‌روه‌ک من هه‌موو کاتی‌ک قورئانی‌کم پێیه و هه‌ل نه‌ده‌م زمانی عه‌ره‌بی فێربم تا بتوانم قورئانی پێروژ بخوێنمه‌وه.

- چۆن مسوڵمان بوونی خۆت راگه‌یاند؟

له‌پیش مسوڵمان بووه‌وه له‌باره‌ی نیسلا‌مه‌وه بیستبووم به‌لام به‌شیوه‌یه‌کی ته‌واوانا، وه‌پاشان که‌وتنه‌ خوێندنه‌وه‌ی جدی له‌سه‌ری و هاوڕێ مسوڵمانه‌کانشیم پێیان راگه‌یاندم گه‌رنگه‌ترین شت له‌باره‌ی نیسلا‌مه‌وه له‌سه‌ره‌تادا بریتی‌یه له‌ مانای ساناو ساکار و مه‌رج نیه‌ بنه‌ماو پێسا‌کانی به‌قولی بزانی‌ت له‌سه‌ره‌تادا، پێیان وتم نه‌گه‌ر چهند شتی‌کی قورس و گه‌ران هه‌بی‌ت له‌لات نه‌وه له‌دوا‌یدا به‌ره‌به‌ره‌ را‌دیت و تێی نه‌گه‌یت و نه‌یزانی‌ت، مسوڵمان بوونی خۆم له‌ پیش په‌مه‌زانی ساڵی رابردو راگه‌یاند و چووم بۆ نه‌زه‌ره‌ر و بۆ نه‌وه‌ی منیش وه‌ک مسوڵمانانم لی‌بی‌ت له‌ هه‌موو شتی‌که‌دا و ناوه‌که‌ی خۆشم نه‌گۆڕی به‌لام پاشگه‌ری یوسف م بزیاد کرد له‌به‌رنه‌وه‌ی من سه‌رسام بووم به‌ که‌سایه‌تی گه‌وره‌مان یوسف و له‌پیش و له‌پاش مسلمان

بوونمده له باره يوه خویندمده و پټرم لټی گرت و ناوه کهیم خوښ ویست به لام ناوی خوښم نه گډړی له بهر نه دهی نمده ناسناوی باوکم بوو به هر حال من نیستا شانازی به هر دوو ناوه کهمه نه کهم.

هه لویستی خیزانه کهت چوڼ بوو له باره ی گډړانی ناینه کهته وه؟

باوکم و دایکم بؤ خوښان مسمیحن و همدروها منیشیان زور خوښ نه ویت کاتیک که مسولمان بوونی خوښم پټراگیانندن به هوئی نه دهی که هیچیان له باره ی نیسلامده نه نه زانی چو بوون بؤ که نیسه و چندد پرسپاریکیان له قه شه کردبوو له باره ی نم ناینه ده و سهره نجام پییان وتم تانمو کاته ی تودلت سپی بیت و نه فسیکی باشت هه بیت و نم ناینه نویسه هیچ نه مانته پینه گډړیت نیته لاریان نیه لټی، همدچی هاوړتیه کانیشمه نه وان دلنیا بوون له دهی که نم ناینه بویه هه لټو اردوه تا زیاتر دل و دهر وون چاک نه کات و همدروها باوهرم زیاده کات بویه هه لویسته که یان وهرگرت به لام به باشی تینه گه یشتن.

- نایا به مسولمان بوونت هیچ به ریه ستیکت هاته ری؟

کاتیک بووم به مسولمان هیچ ږنگریه کم توش نه بوو وه له لایه نه که سانی دهر و به ریشمه ده قبولکرا به لام باش لی تینه گه یشتن سه یرم ناکه ن نیته له ږوژناو ادا کاتیک که نویژنه که یمن بؤغونه به لکو نه وان ته نه سهری لایه نی توندوتیژی نه که ن لای مسولمانان و هوکاره کانی راگیانندن شتایکی زور ناراستیان بؤ نه گوازه ده و وینای راسته قینه ی نیسلام باس ناکه، که ره گه زهرستی و توندوتیژی هیچی په یوه ندی به نیسلامده نیه به لام به داخه وه ږوژناو نه ده نازانیت و جگه له مده هیچی تر نایینن، من له نه مریکا دا هیچ توشی گرفت نه بووم به هوئی مسولمان بوونمده به لام همدی جار پوویه پرووی خه لکانیک ده به ده که له هه لویستی من تینا گه ن.

- چوڼ فیربووی بڼه ما کانی ناینی نیسلام چی به چی بکه یت؟

به داخه ده نه متوانی فیری زمانی عهره یی بیم به لام پییان وتم ماده م تؤ له به رده م خوی گه ورده ده ده ستیت له کاتی نویژه کاند و دلی خوتی بؤده که یتمه ده نه نویژه کهت درووسته، من کاتیک نه لیم الله اکبر و هه ست نه کهم که من له خوی گه ورده زور نزیکم و نویژه که شم وهرگیاره همدروک زانایانی نه زهر پییان وتم که بابه ته که بؤ خوئی هه نگاو به هه نگاو دیت، هاوړپیان مسولمانم زور نویژم پیته که ن، به لام من کاتم زور نیه بؤ فیربوونی زمانی عهره یی

چوونكه پڙڙانه (۱۲) بڙ (۱۶) كاتڙميڙ كار نه كه م به نيسيه ت پڙو وگرتنيسه وه كار يكي نه وتو و
 گران نيه به لامه وه چوونكه من له پښگاي كار ه كه مه وه راهاتووم له سر خواردن نه خواردن
 هر چنده له سره تاشدا چند كيشه يه كم بڙ دروست بو بڙ دور كه وتنه وه له خواردن له ماوه ي
 به پڙو و بوغدا به لام الحمد لله راهاتم و نيه تمه سدر داني مالى خواب كه م به هاوړپي ه تي خيژانه كه م
 (منى) كه پاش مسولمان بوونم بوو ين به هاو سر و نيتستا من زور دلخوشم به م ژيانى
 خيژاندارى يه نيتستام .

- چ تازه گريه كه هميه له زيات تاندا له پاش مسولمان بوونته وه ؟

نيسلام ه يزي پي به خشيم و واى ليكردم كه له هيچ كه سيك نه ترسم له خوانه بيت،
 گرنگيش به هيچ كيشه يه كي دنيايى ندهم هر چي يه كي بيت ه تا نوكاته ي كه نهو كيشه يه كي
 دنيايى بيت و په يوه ندى به دواړو ژوه نه بيت و كار نه كاته سر ژيانمان له پاش مردن، نه مه شه كه
 تيبينيم كړدوه له پښگاي ه لس و كه وتمه وه له گهل ه نديك له هاو پيشه كاغدا، بڙغونه له پاش
 نيسلام بوغده وه خوشكه پچو كه كه م مرد نه م م به سانايى په سهند كړد چوونكه زانيم نه مه
 له خوا وه، پيوسته له سر م كه باوړ به قهزاو قهدهر بكه م، وه نه گه نه مه له پيش مسولمان
 بوغدا بووايه نه كه وتمه پرسيار كردن له سرى و بهر هنگار بوونه وه و كه نه مه چوڼ پوويداوه و
 چوڼ واده بيت.

نابا هيچ جياوازيه كه ده بينى له نيتوان نيسلام و مه سيحه تدا ؟

به لي جياوازي زور هميه، نيسلام هيمنى و نارامى و ناشتى پي به خشيم، نيسلام نهو
 نايه يه كه وهك خوي ماوه، به لام نايى مه سيحي گډوانكارى تيا كراوه و ده ستكارى
 ده قه كانيشى كراوه له لايه ن قه شو كا هينه كانه وه، تيا ياندا يه كه عيسا به خوا نه زانيت كه نه مه شه
 هله يه كي گه وره يه چوونكه عيسا بنده و پيغه مبه رى خوايه، نيمه وهك مسولمان باوړ
 به سر جه م نهو پيغه مبه رانه ده كه ين و پيشمان وايه كه عيسا يه كي كه له پيغه مبه رانى
 خواي گه وره، باوړ په نايه نه كه ين كه نهو هيتاويه تي به لام مه سيحيه كان ته نها باوړ په مه سيح
 نه كه ن و باوړ پيان به هيچي تر نيه .

بیسست و سی: بانگ کیلی هیدایه تی ئە کتەر یکی ئەلبانی بەناوبانگە

پازیبوونی بھوہی کھپۆلی پالھوان ببینی لەفیلمی (خۆشەویستی پەرستشدا) و ھەولەدانی بۆ دیراسەکردنی کەسایەتی و لایەنی دەروونی پالھوانی مەسولمانی فیلمە کە ھۆکاری سەرەکی بوو لە گۆرانی پێرھوتی ژبانی ئە کتەری بەناوبانگی ئەلبانی میروشی قاباشی و پەسەندکردنی فەرزەکانی نیسلام لەلای و رەمەزانی سالی ١٤٢٥ کیش یە کەم ئەزموونی رۆژوو گرتن بوو لەژانیدا .

بابەتی ئەم فیلمەش کەبوو ھۆی مەسولمان بوونی (میروشی قاباشی) گەورە ئە کتەری ئەلبانی، باس لە چیرۆکی پاستەقینە کات لەبارە گەنجیکی ئەلبانی کە خۆتەندنی لەیەکی ئە نامادەیی یە ئاینی یەکان تەواو کردوو و پاشان لە یەکی ئەم زگەوتەکانی شاری بیرات لەباشووری ئەلبانیا وە ک بانگ دەر دادەمەزێت بەلام قەدەر وائەبیٹ کەسیستەمی شیوعیەت لەو ولاتەدا دیتەسەر حوکم لە سالی (١٩٦٧) دا و فرمانی ئەو دەرئەکەن کە نابێت ھیچ دیاردە یەکی ئاینی ھەبیٹ و زۆرێک لە مەزگەوتەکان دەرووختن و تیکی ئەدەن.

ئەم گەنجە وە ک پێشەواکانی تر سوور ئەبیٹ لەسەر ئەو کە نوێژەکانی خۆی بکات و ھەروەھا خەلکی بانگ بکات بۆلای نیسلام و درێژە بدات بە پەرستشەکانی لەزینداندا بۆیە پاش ئەو (٨) ساڵ لەزینداندا تەواو ئەکات لەبەر سوور بوونی لەسەر بەندایەتی نیزامی شیوعی ئەلبانی (٨) سالی تریشی بۆدوو بارە ئەکاتەو.

پەیمانیری نیسلام ئۆنلاین لەبەلقان ئەلیت ھۆکارەکانی پراگەیانندی ئەلبانی گرنگیەکی زۆر ئەدەن بەبلاو کردنەو ئەو گۆرانی یە بەسەر ژبانی ئەو ئە کتەرەدا ھاتوو لەدوای مەسولمان بوونیەو بەتایبەتی کە ئەمە کەسایەتی یە بوو لەسەر دەمی شیوعیەت دا گەشە کردوو و پەرەوێرە بوو و بۆی ئاسان و گونجاو ئەبوو وە ئەلبانی یەکانی تر کە لەنیسلام شارەزا ببێت ھەر وە ک باوک و دایکی مەسولمان بوون .

بۆیە قاباشی ئەویست کە لە کەسایەتی و لایەنی دەروونی ئەم گەنجە مەسولمانە ئەلبانی یە تیبگات کە (٨) یال زیندانی پی باشتر بوو لە وە کە لە نوێژ و بەندایەتی بۆخوای گەورە دابەرێت.

نیدی قاباشی لیږهوه دهستی کرد بهخویندنهوهی کتیبه نیسلامیهکان و خوږ پاهینا
لهسر بانگ دان لهړنگای کړینی چمند کاسیتیکي بانگ دانوه بهچندین جوړ دهنګی جیاواز
و نهوهی پټ کردهوه که دهرهینهکهی پیشیاری بوی کرد له فیلمهکهدا بانگ به کاسیت
دابهزیت، بهلکو جهختی لهسر نهوه کردهوه که نه بیت بانگ که به دهنګی خوږ بیت، نه مهش
نهک له خوږه ویستی بۆ بانگ که بهلکو لهباری نهوهی که زور به تنګ جوانی وړیک و پیکي و
کامل بوونی کاره کهیموه بوو، نه مهش زیاتر پالتی پتونه تاله ماناکانی بانگ بکولیتنهوه و
تهنها بهوه واز نههیتیت که له بهری بکات و بیلیتنهوه.

پوژنامه نهلبانی پهکان باس لهوه نهکهن که چوه بۆ مزگوتی (طباقي) له پایتهختی
نهلبانیا (تیرانا) بۆ زانیاری لهباری نیمامی نهو مزگوتهو نوژکه رانهوه و وه بۆ پرسیار
لیکړدنیان لهباری نیسلاموه و وه چو نیهتی پوژیه سربردنی مسولمان، نووری خواپی
چوه ته دلی، دیاره کهسانی نم مزگوتهش لهوانه (امام الفیس) و (بلیدار مفتاری) جیگری
مفتی نهلبانیا بهخیر هاتنیکی گهر میان لیتی کردوه و وه لای تهواری پرسیارهکانیان داوه تهوه
لهباری نوصولی نیسلام و سروشت و دهواری بانگ دهر و وه بههای نیمان و نه خلاق به نیسبته
مسولمانهوه .

لهماوهی سال و نیویکدا لههاتوچوی بهردهوامی قاباشی بۆ نم مزگوتهو گوږگرتنی
بهردهوامی له وانهکان و ههروهها ووتاری ههینی، وای لیکرد که سهرسورمانیکي په کجار
گهوهی ههیتت لهباری نهوهی که له باره نیسلاموه نیبیست بویه نه مه کاریگری باشی
لهسر دهرونی دروست کرد، که بهتپه پوونی کات زیاتر نه بوو بویه لهپاش تپه پوونی شهش
مانگ بریاریدا که التزام بکان بهریتساکانی نیسلاموه و وه پاریزگاری له نویزهکانی بکات و
لهکاتی خویدا به نه غامیان بگهیه نیت و به کومهل و له مزگوت.

پاش نه مانهش له شویتیکي چولموانیدا و له بهردهم نیمام دا توانی به شیوهیه کی زور
باش بانگ بدات به جوړیک که نیمام تهوه قعی نه نه کرد و بهم جوړه بهردهوام بوو تا له په مه زانی
سالی (۱۴۲۵) ی کۆچی دا بویه کهم جار له ژانییدا بهر ژوو بوو.

قاباشی باسی لهوه کرد که زور بهداخه بۆ نهوهی که چوڼ هوکارهکانی راگه یانندنی
ناوخواپی و جیهانی بهردهوام لههولنی ناشرین کردنی نم ناینه پیروزه دان و جهختی لهسر نهوه
کردهوه بوزانینی راستیتی نم دینه و به دروخستنهوهی نهو تاوانانهی که ده درته پال شم دینه

هينده به سه كه مرؤځ چەند كتيبيكي كەم بخوینیتتەوه یاخود پرسیار له چەند كەسایەتی یەكی دیاری ناینی بكەن .

هەروەها بەلگە ی ئەمەش بەو ئەهیتیتەوه كەتەو لیبوردنە ناینی یەكی كەچەندین سەدە لەنیوان رله كانی ئەلبانیا هەبوو لەمبۆلمان و مەسیحی كاسۆلیك و ئرسۆدۆكسی چۆن فەزله كە ی بۆنیسلام دەگەریتتەوه كە مبولمانان زیاتر له ۷۰% ی گەلی ئەلبانی پێك ئەهینن . هەروەها لەسەر قسە كانی بەردەوام دەبیت و دەلایت: پتیوست ناكات من زۆر نیسلام بناسینم بەلام هینده ئەلیم هەروەك چۆن سەحرا پتیوستی بەناو هەیه ناواش لەم سەردەمە ی نیستاماندا پتیوستیمان بەنیسلام هەیه، نیستا من لەنیسلام تیگەیشتم، بەراستی فیلمی خۆشەویستی پەرستش هۆكاری سەرەكی بوو بۆ ناسینی نیسلام، نیستا تیتەگەم كە نیسلام چەندە بۆ مرؤځ و كۆمەلگا گرنگە .

قاباشی لەسالی (۱۹۹۷) دا خەلاتی باشتەین ئەكتەری لە مەرەجانی قاهرە ی دەولی بۆ فیلم و شانۆگەری وەرگرت و ئەمەسەرباری ئەو ی كەچەندین خەلات و مەدالیایتری جیهانی وەرگرتوو .

هەروەها باسی ئەوتەكات كە لەسال (۱۹۴۳) ز دا كاتیك شیوعیەكان حوكیمان لەئەلبانیا گرتە دەست بەسەر كرا یەتی ئەنەر خۆجە كە بەتەواوی هەولی ئەو ی ئەدا كە نیسلام بسپرتتەوه بەپالپشتی سیستەمی ستالینی ئەوكات و، ئەنەر خۆجە دیواریكی ناسینی بەدەوری ئەلبانیا دا كیشاو وای لێكرد كە لەهەموو جیهان دا بپریت، و ئەلبانیای لەتاكە دەولەتی نیسلامی ئەوروپی یەوە كرد بەتاكە دەولەتی بیدینی ئەك هەر لەئەوروپا بەتەنها بەلگە لەهەمرجیهانیشتا، دژی هەموو ناینەكان ئەجەنگا و، لە ماوێ ئەو سالانە ی حوكمیدا زۆر بپاری دا بەو ی كە ناییت پێساكانی ناین بەهێچ جۆرێك جی بەجی بكریت و هەروەها بە گۆرانی مزگەوتەكان بە مۆزەخانە و مەخزەن و شوێنی بازرگانی و هەروەها بە شوێنی سەما كردن .

بيست و چوار: نه و نه مريکي بهي له پال ديواري که عبه دا

مرد

کاتیک چوو بؤ عه ربستاني سعودي هرگيز له خياليدا نه بوو که يو له نيسلام بکاته وه، نه و فهرانبه ريکي گه وه بوو له کو مپانيا بهي که گه وه داو هه وه ها شويننکي به کجار دياريشي هه بوو وه ژيانيشي پرېو له کاري جدی و رتيک و پتيک و نه مهش واي ليکړدبوو که چه ندين پروانامه ي به ده ست هيتا بيت و هه وه ها چه ندين پيادا هه لدان و وه سفيشي هه بيت له لايه ن لپرسراواني گه وه ي کو مپانيا که ي و هه وه ها ده و ته که شي يوه که نه مريکا به . خوي له م باره يوه نه لتي (پيش نه وه ي بيم بؤ رياض لپرسراونکي گه وه بووم له کو مپانيا بهي که نه مريکيدا نه وه ي بيم ليتنه کړد بيمه ناي و ده ق و پيساکاني بووه، ژيانم هه مو ي ماده و کار کړدنکي وه زيفي سرکه وتوانه بووه و له کاتي پشووه کان و نيجازه کانيشم دا نه چوم بؤ رابوردن و هه وه ک زوريک له مليونه ها مرؤ له م جيهانه دا که ژيانيان بهم جوړه به سهرده بهن.

چه ندين مانگم به سهربرد له کاره نوته که مده له شاري رياض و به راستي پوچووبووم له بارودوخي کاره که مده و خه ريکي نه رکي خو م بووم ، ناره زوي يه که مم بريتي بوو له وه ي که سهرکه وتن به ده ست بهي م تا زياتر جيگاي خو م پو شن بکه م لهو کو مپانيا بهي کارم تيا دا ده کړد و جيگايه کي دياريش له ناو سهرکه وتوه کاني ولا ته گه وه که مده بؤ خو م بگرم نه و ولا ته ي که کو نترولي هه مو جيهاني کړدوه به هي زي سهر يزي خوي و به ده ست خستنه ناو کارو باري خه لکي ولا تاني تر.

پوژيکيان له کاتي پشووداندا دانيشتبووم، بؤ يه که م جار بينيم که ژماره يه کي زور له سعودي و غه يره سعودي پوونه که نه مزگوتيکي گه وه ي نزيک بهو شوينه، که گويم له بانگ بوو هه ستم به شتيک کړد که پيشتر هه ستم پتي نه کړدبوو، خو شيه که به له شم دا هات که ناتوانري وه سف بکريت، ليړه وه له بيم دا پرسيارتيک دروست بوو: بوجي نه م خه لکه بهم شيويه نه که ن، چ شتيک پال به مانه وه نه ني ت بهم جوړه پوو بکه نه مزگوت، هه وه که نه وه ي که پيش برکي بکه ن بؤ شويننکي که پاره و ديا ري به رخيان بده ني.

نه م پرسياره کاريگه ري که قوولي له ده رووندا دروست کړدو، پالي پيوه نام که گرنگي بده م به موتا به عه کړدن زياتر، کاتیک گويم ليتسو نيمامه که وتي (السلام عليکم) سه يري ده رگاي مزگوته که م کړد بينيم که نويز که ره کان به هورؤم له ده رگا که دي نه ده وه و، به جوړيک

هندیکیان له گهڼ هندیکی تریاندا قسمی ده کړد که نه مه کاریگیری له ده وروغدا دروست کړدو، خؤم بیني که به ده نگی بهر نه لټم: ﴿نای لهو سیستمه جوان و گه وره یه﴾ نه مه ش سهره تاي چونه ناوهم بوو بؤ ناو جیهانی جوانی نیسلام و له پاش نه مه ش هه موو شتیك فیروبوم و وه لامی نارام به خشم ده ست کهوت بؤ زؤر ټک لهو پرسیارانه ی که نه و پؤزه پرسیم و من تورپه بووم، کاتیك له بازاره کانی (ریاض) دا ده سوراموه نه مویت که شتیك بکړم به په له به لام بینیم سهرجه م شوینه کانی شت فروشت دهرگا کانیان داخراون، ههرچه ند هه ولما که خاوه نی یه کیك لهو شوینه ی شتم لټی نه کړی رازی بکهم به و ی که بوو هستیت تؤزیک و چاوه روان بکات به لام نهو پشتی تی کړدم و وتی إنشاء الله دوی نویژ، له وکاته دا زؤر تورپه بووم و وام نه بیني که نه وه کاریکی ناشرینه که نه یکه م به لام پاش نه و ی مسولمان بووم زانیم که نه وه چ پالنه رتیکی دهر وونی یه له ناو دهر وونی نهو بازار گاندا که پالی پتوه ده نیت بهو شتوه یه بیت.

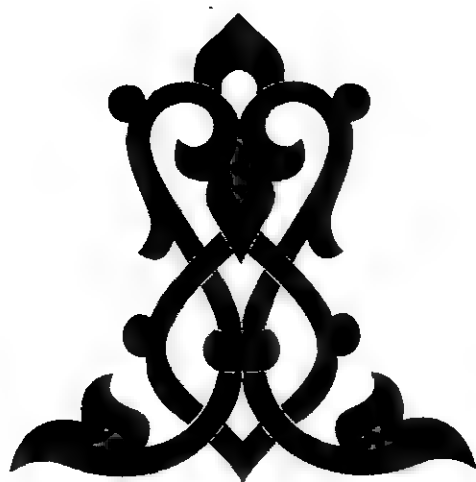
نم نه مریکی یه سپی پیسته که خوی گه وړه دلی پروناک کړد وه به نوری باوهر، وه هستی به شیرینی باوهر کړد، ده ستی کړد به قسه کړد بؤ هاوړ ټکانی له باره ی نهو هسته هه لچوه جوانه ی که لایه نه کانی دهر وونی گرتؤتموه، وه نهو خؤشی یه ی که ههرگیز له پیشترا ده ستی پینه کړد وه، وه پاش تیپه رپوونی دوومانگ به سهر مسولمان بوونیدا ناؤه زووی سهر دانی مالی خوی کړد به مه به ستی عه مره کړد و نویژ کړد راسته وخؤ له بهرام بهر که عبه دا، وه کاتیك چوو دوو هاوړ ټی کاره که ی که سعودی بوون له گه لیا بوون، که کاتیك گه یشته که عبه نی دی ته و او پؤچو له به ندایه تی و بهر زکړد نه و ی گیانی رؤحی خؤیدا و چهن دین دیارده ی سهریران لیبینی بوو له به ندایه تی و دوعا کړد و گریان داو به دوو هاوړ ټکه ی ووتبوو چهن دین خه لک له م جیهانه دا هه یه که له م که ش و هه و او رؤحی یه گه وړه یه بیبه شن. پتش نویژی خه و تنان عه مره که ی ته و او کړدو زؤر سوور بوو له سهر نه و ی له کاتی نویژه کانیشدا له ریزی یه که مدا بیت، نم نه مریکیه مسولمانه له حاله تیکی زؤر عه جییدا بوو له خشوع.

یه کیك له هاوه لانی نه لټت: کاتیك هه ستاینه وه له ته حیاتی یه که م هه لنه ستایه وه، واگو مانم برد له دهره نجامی پؤچوونی له خشوعدا له حاله تی رؤحی گه وړه دا بیري چؤته وه هه ستیتوه، بؤیه ده ستیکم دا له سهری تا به ناگای بیتنم وه که هه ستیتوه به لام هیچ جووله یه کی نه کړد و، کاتیك چوینه وه رکوع بینیم به لای راستدا خریکه ده که ویت، نیمام

سهلامی نه دایه وه تا تهواو بۆمان ده رکهوت که گیانی نیاردوه، باشتین گیان ده رچون، نهو رۆح و گیانهی که په یوه سته کی زۆر گهوره و راستگۆیانهی به خوای گهروه هه بو لهو شوینه پاک و بهرزهدا، بهرز بووه و بۆلای خوای گهروه. هاوړیکهی ده لیت: به راستی ههستم به فەزل و گهوهیی خوا کرد به سهر نهو پیاوه وه خواره چی پێبکات، نهو کات به تهواوی ههستم کرد به مانای قولی باشی کۆتایی، له بهردهمدا به راستی فرموده کهی پیغه مبهه ﷺ خۆی ده نواند که نه یه فرموو له بارهی پیاوێکه وه که کارده کات وه که خه لکی ناگر تانهو کاتهی که له نیوانی نهو ناگردا تنها بالێک ده مینیت و پاشان کتابیکهی پیش نه کهویت و دهست نه کات به کارکردن وه که خه لکانی به ههشت نه چیت به ههشته وه، منیش نه پیاوه نه مریکه م ناسی له پیشدا که بیتاوه پ بوو پیش نه وهی که مسولمان بیت و، کاتیک که مسولمان بوو بینم چۆن ده و چاوی گۆرا و خشوعم تیادا بینی له نوێزه کانیدا و بینیشم که له ساحهی حهره می مه کهی پیروژدا و، بینیم که کفن کراو شارایه وه و له مه کهش نیژدرا پاش نه وهی نیزنی کهس و کاره کهی وه رگهرا له نه مریکا .

یه کیکی تر له هاوړیکانی ده لیت: پاش نه وهی که نه م هه واله له لای هاوړیکانی بلاو بۆوه یه کیکی له هاوړی نه مریکی یه کانی وتی من به راستی به غیلی بهو مردنه نه بهم، وتم بۆچی: وتی چونکه نهو له گرنگترین جینگای نه م سه رزه ویهدا و له گه وهرترین شوینیکدا مردوه که گرنگترین شوینه له ترازووی دینی نیسلامیدا.





پیتشه کی:

سوپاس و ستایش بۆ خوای پهروهردگاری جیهان و دروودو سه لامیش له سهر گیانی
سهرداری پیتغه مبه ران و یارویا وهران..

(اللهم لك الحمد كما ينبغي لجلال وجهك وعظيم سلطانك).. خواجه سوپاسوستایش
هر بۆ تۆیه له سهر نیعمه تی نیمان و نیسلامه تی، له سهر نیعمه تی بانگخوای..
خواجه هاوکارمان به بتوانین په یامه پرۆزه که ی تۆ به باشتترین شیوه بگه یه نین، له م
سهرده مه دا که موسلمانان به گشتی غافل و ده ست کورت و، نه یارانیشیان وریاوده و له مه نندن و،
به ملیارات دۆلار خهرجده که ن له پیتناو دژایه تی ناینه که ی تۆدا..

خواجه.. خۆت ناگاداری که ههرچی وتارو به رنامه ی پادیۆو ته له فیزۆن و نوسینمان هه یه
له بهر په زامه ندی تۆیه و زۆر خه مانه که نیه تمان بۆ تۆ بیت.. به فه زل و که ره می خۆت نه م
توانا و هه و له که مه وهرگره لیتمان و بیکه ره مایه ی به هاری دل و پتهوی نیمان و هاتنی زیاتر
به ره و نیسلام..

خواجه گیان.. نیتمه به م نابووتی و هیچ له باره نه بوویه خۆمانه وه نه مانه وی شوین پیتی
پیتغه مبه ران و بانگخوازانی بۆتۆ سولحاو هه لگرین، ناویه ناو سه رسم ده ده یین، رینگه کان زۆرن و
که سی زۆر به هیممه تی نه وی کۆل نه داو سارد نه ییته وه و رزگاری بیت.. خواجه دلمان
به هاوکاری و پشتگیری تۆخۆشه، به ره چی خۆت پشتمان بگره، مه گهر خۆت نه ت فهرمووه:

﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ﴾ البقرة: ٢٥٧ ﴿إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ عَنِ
الَّذِينَ آمَنُوا﴾ الحج: ٣٨ ﴿وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ الطلاق: ٣.

خواجه نیتمه ههر له سهره تاوه زانیومانه که تۆ کاری به کۆمه لت پیتخۆشه بۆیه توانا کانا
له گه ل کۆمه لیک موسلماندا گوچاندوه تاخرمه تیکی باشت به ناینه که ت بکه یین، خواجه نه و
هه و له مان لیوه رگره و که م و کورپان بۆ بیۆشه.. چونکه پامان گه یاندوه که (نیتمه نالین بی
عه ییین، به لکو ده لیتین: خواجه ستری عیویان بکه)..

خواجه.. نیتمه نه گهر زۆر باشیش نه بین نه مانه وی له خه لکی تر باشت بین و په روانه ی
ده وری چرای ناینه که ت بین.

خوايه.. نه گهر نيتمه نه هل نه بين بۆ په حمه تي تو، خو په حمه تي تو هه موو شتيكي
 گرتو ته وهو نيتمه ش شتيكين لهو شتانه ي كه به ديته نيريانيت، هه روهك فهرموته: ﴿وَرَحْمَتِي
 وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ﴾ (الأعراف: ١٥٦) رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ وَرَحْمَةً وَعِلْمًا غُفِرَ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا
 سَبِيلَكَ ﴿غافر: ٧.

خوايه بهر په حم وميهره باني خو ت په حمان پي بكه و به بانگخوازي بمان ژيه نهو
 به بانگخوازيش بمانريتهو له گهل په سولي نازداريشدا حه شرمان بكه. تامين..

فيتنهو تافيكردنه وه :

نين القيم كه بانگخوازيكي خواناسي خاوه نهموونه ده ليت:
 (وكم من مغرور يستر الله عليه، مفتون ببناء الجهال عليه، مُلبس عليه بقضاء الله
 حوائجه، وهو عند الله ملعون ولا يشعر).. واته: چندها كس هميه له خو ي باني بووه به وه ي
 كه خوا گونا هه كاني په رده پو ش كردوه، تووش فیتنه بووه به شيعرو شانامه وپياه لډاني
 نه فامه كان بۆي، كاره كاني لي شيواوه و، خو ي به باش ده زاني به وه ي كه خوا پتيويستي به كاني بۆ
 جي به جي ده كات، له راستيش دا نهو كه سه لاي خوا مه لونه و به خو ي نه زانيوه..

ناليه وه پتيويسته له سهر هه ريه كه مان كه به خو ماندا بچينه وه به شيعرو شانامه ي كه س
 نه خله تين چونكه نه وان روو كه شمان ده بينن وخومان چا كتر دل و ده روون و ناخي خو مان
 ده ناسين، ناشكرا شه شيعرو شانامه ي خه لك هيج سوودي نيه وخو اي گموره سه يري سه روسيما
 وجهه سته ي مرؤ ناكات به لكو سه يري دل وكرد وهه كاني مرؤ ده كات هه روهك پيغه مبه ر ﷺ
 ده فهرمويت: (إِنْ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صُورِكُمْ وَلَا إِلَى أَجْسَامِكُمْ وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ)
 ناشكرا شه كه خوا ناگاي له خيانه تي چاوي مرؤ فه و نه زاني جي له سنگيا شاردو ته وه ﴿يَعْلَمُ
 خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ﴾ غافر: ١٩، ﴿يَعْلَمُ الْسِرَّ وَآخَفَى﴾ طه: ٧، واته: خوا
 له نه يني و له نه يني نه يني تريش ناگاداره !!

كه سي وا هه يه نه وه نه ده راستگزيه و به دواي راستگزيي دا ده گه ريت، تا له لاي خوا ناوي
 به راستگو تو مار ده كر يت، هي واش هميه نه وه نه درؤ ده كات ويه دواي درؤ دا ده گه ريت تالاي
 خوا به درؤ زن ناوي تو مار ده كر يت..

سه ره نری بوون و که وتنه خواره وه :

که کسی راهیه له دینداری دا دامه زراوینیه و خوشی نازانی خه ریکی چی یه ! نه گهر جاده که ی پان بوو، هه موو شت به دلی نهو بوو نمو لانی دینداری لیده دات و، نه گهر تووشی ناره حه تی و به لاو موسیبه ت و شه هوات و شوبه وات بوو خوی پی ناگیر یو به سهر ا ده که ویتنه خواره وه، هه روه که که سیک که له سهر به ردیکی موله قی قه راغی چیا به یه که خوا به رستی بکات، نه گهر تووشی خیره خوشی بوو دامه زراو بیت و نه گهر تووشی ناخوشی و فیتنه یه کش بوو به سهر ابکه ویتنه خواره وه :

﴿ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ﴾ الحج: ١١ پیاو باشیک ده لیت: دلشان باوه که نیس فنج نه بیت، نه گهر تووشی شوبه وات و گومانیک بووه هلئ مژی، به لکو دلشان باوه که شوشه بیت که نه که هه نهو شوبه وات نه مژی به لکو پیتی پاک و پروون ده بیتنه وه. دل که پیتی ده وتریت (قلب) له (تقلب) و گورین و ژیره و ژور بوونه وه هاتوه، فیتنه و به لاو موسیبه ت کاری تیده کات، بویه هه رزه رت ﷻ دوعای ده کرد که خوا دلی دامه زراو بکات له سهر نیمان ونیسلامه تی (اللهم یاقلب القلوب ثبت قلوبنا علی دینک)..

نه گهر نهو پیغه مبه ری معصوم بیت وابلئ نهی من وتوی دامای گیر خوار دوو به ده ست هه واه نار هزوو شه یه تانه وه نه بی بلتین چی و چه نه ده به کول و دل بیار تینه وه له م سه رده مه دا که له هه موو لایه که وه به لاو موسیبه ت و فیتنه نه باریت!

نه م سه رده مه سه رده می داخو رانی نیمانه، چه نه پیویسته پاریز گاری له نیسلام ونیمانه که مان بکه یین و دل مان چاکتر و یا شتر بکه یین، مه گهر رزگار بوون به چاکی دل مان نیه؟؟ ﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ﴾ الشعراء: ٨٨ - ٨٩.

جوړه کانی فیتنه:

۱- فیتنه ی نافرته، که ده بیته مایه و وروژاندنی لایه نی زایه ندی و مروژ له پری لانه دات وتووشی هله ی ده کات، پیغه مبه ر ﷺ ده فرمویت (ما ترکت فتنة اضر على الرجال من النساء) مسلم

۲- فیتنه ی دنیا، بريق و باق و خوشی دنیا فیتنه یه و مروژ له خشته دهبات و به ره و پری حرام و کورک د نه وه ی حرامی دهبات و به جوړیک سر قالی ده کات خوی له بیر ده باته وه، بویه پیغه مبه ر ﷺ دوعای ده کرد که خوا له فیتنه ی دنیا بیپاریزی (أعوذ بك من فتنة الدنيا...) به نیمه ش ده فرمویت: (فأتقوا الدنيا واتقوا النساء)..

۳- فیتنه ی منال و سامان: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن مِّنْ أَرْوَاحٍ مِّنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عُدُوَّكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ وَإِن تَعَفَّوْا وَنَصَفَحُوا وَتَغَفَّرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ۝ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ۝﴾ فأتقوا الله ما استطعتم وأسمعوا وأطيعوا وأنفِسُوا خَيْرًا لَا نَفْسِكُمْ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿التغابن: ۱۴ - ۱۶. واته: (نه ی نهوانه ی باوهرتان هیناوه هندیك له هاوسه رانتان و منالانتان دوژمنتان، جا نیوهش وریا بن خوتان بیاریزن لییان، جانه گهر چاویوشیان لیبکه ن و لییان بیورن نه وه چاک بزانن که خوا لیخو شبووه و میهره بانه .. دنیابن که مال و سامان و پول که کانتان فیتنه و تاقیکردنه و بن بوتان، خوی گموره پاداشتی گموره ی داناوه بۆ نهوانه ی که له فیتنه و تاقیکردنه وه دا سهرکه و توو ده بن)..

که واته هه تا ده توان پاریزکارو خواناس بن، گوپرایدل و فرمان به رداربن، خیر و چاکه ش بکه ن، نهوانه هه مروی بۆ خوتان چاکه، جانه وه ی خوی بیپاریزی له چروکی ورژدی نه نفسی خوی، نانموانه هه رخیانن سهر فراز..

پاره و مال فیتنه یه هه ر چهنه نه برونیش هه ر فیتنه یه بویه پیغه مبه ر ﷺ ده فرمویت: (اللهم إني أعوذ بك من شر فتنة الغنى، وأعوذ بك من شر فتنة الفقر)..

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ وَلَئِنْ جَاءَ

نَصْرٌ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولَنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوَّلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ﴾ العنکبوت: ۱۰

واته: هه نديک له خه لکی هه ن که ده لئین: باوه پرمان به خوا هیتناوه، جاکاتیک یه کینک له وانه له پیتناری خوادا تووشی نازارو ناخوشی کرا بهرگه ناگریت و نارامی نیه و واده زانیت سزاو نه شکه بیهی خه لکی وه ک سزای خوا وایه و، واز له دین دینیت، نینجا نه گهر بهر وه ردگارت سهرکه و تینیکی به خشی، دوپروه کان بهر گهر می ده لئین: خوئیمهش بی گومان له گه لتان بووین و هاو کارتان بووین، (بوئمه و ی بجه پیتشه و وه غه نیمه تیان ده ست بکه ویت)، مه گهر خوا خزی نازانیت چی له دلی هه موو خه لکی جیهاندا هیه؟! ﴿وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ﴾ العنکبوت: ۱۱، (سوئند بیت خوا ناگاداره بهوانی باوه پرمان هیتناوه، ههروه ها ناگاداره بهوانهش که دوپروون و راست ناکه ن)..

بروادار ده بیت چاک بزانی که دوژمنان کوژ ناده ن و واز ناهیتن له نازاردانی خواناسان، چارهش ته نها دامه زراوی و ناسارام کرتنه ﴿لَتُبْلَوُنَّ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيراً وَإِنْ نَصَرُوا وَتَوَلَّوْا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ﴾ آل عمران: ۱۸۶..

واته: سوئند بیت بیتگومان تاقی ده کرتنه وه مال و دارایی و نه نفسی خوشتاندا، ههروه ها سوئند بیت لهوانی پهراویان بو هاتوه له پیتش خوشتاندا و له وانه که موشریکن نازاریکی زور ده بیستن، جا نه گهر نارام بگرن و پاریزکار بن، بهراستی نموه له کاره په سهند و گهوره کانه..

نم نه زیهت و نازاردانه ده گاته کوشتن ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْهَرَامِ فَقَالَ فِيهِ قُلٌ قِتَالٌ فِيهِ كِبَرٌ وَصَدٌّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَن دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَعُوا﴾

البقرة: ۲۱۷، واته: بهر دوام دژتان ده جهنگن هه تا له دین و هرتانگین نه گهر بویان

بکریّت . جاندهی له دین وهرگهر پټ کاره کانی پوچهل دهیته وه و بریت به کافری ده مری و دوزه جییتهتی ﴿... وَمَنْ يَزِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ قِمَمْتُ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ البقرة: ۲۱۷ ..

ترسناکترین چهك ..

جاران فیرعون چهکی سیحری به کاردهیته بۆ دهسته مۆکردنی خهلك و له خسته بردن و ترساندنیان، قورنان ده فرمویت ﴿قَالُوا أَزِجُّهُ وَآخَاهُ وَارْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ خَبِيرِينَ﴾ الأعراف: ۱۱۱

حاشیه و دارودهسته که ی فیرعون پټیان وت: جاری وازی لیبهینه له گهل براکه یداو چهند پیاوټک بنیره له شاره که دا تاهه موو جادوو گهران کۆبکه نه وه ﴿يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَحَرٍ عَظِيمٍ﴾ الأعراف: ۱۱۲ ههرچی جادوو گهری زانا ههیه بیانهینن بۆت .. بهائی له پوژی دیاری کراودا خهلكی کۆکرانه وه و شاره زاترین جادوو گهر هات، وستیان خهلكی بترسینن و بیان تۆقینن بۆیه جادوو یسه کی زۆر گهوره یان کرد ﴿قَالَ أَلْقُوا فَلَمَّا أَلْقَوْا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوهُمْ وَجَاءُوا بِسِحْرٍ عَظِيمٍ﴾ الأعراف: ۱۱۶ ..

سه ره نجام خوی گهوره موسای سه رخست به سه ریانا و جادوو که یانی به تال کرده وه و عه ساکی موسا به نه مری خوا بوو به ماریکی گهوره که هه مووشته کانی نه وانی قوت دا، نه وانیش که مامۆستاو سه ره مشقن له جادوودا زانیان که نه وه ی موسا جادوو نیه و موعجیزه به بۆیه موسلمان بوون و بیباکانه پوویه پرووی فیرعون بوونه وه و تهحه دایان کرد و تیان: باکمان نیه له کوشتن وه له واسین و نیمه بروامان به خوی تاک و ته نه ی به دیهینه ری بوونه وهر هیناه و نو می ده وارین لیمان خۆش بیته ..

﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ إِذًا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ﴾ (۱۱۷) فَوَقَّ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۱۸﴾ فَغُلِبُوا هُنَاكَ وَانْقَلَبُوا صَغِيرِينَ ﴿۱۱۹﴾ وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سِحْرَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿۱۲۰﴾ قَالُوا أَمَّا نَسْتَا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۲۱﴾ رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿۱۲۲﴾﴾ الأعراف: ۱۱۷ - ۱۲۲ ..

پاڭه ياندن چه کی سه رده مه:

دوژمنانی نيسلام هر له کۆنه وه زانیویانه که پاڭه ياندن گه وره ترين چه که بۆ پروپه پروپونه وهی موسلمانان و له خشته بردنيان، کاتی خۆی شاعير ټک به قه ده ر که نالتيکی ناسمانی ده وری هه بوو، بۆيه نه وان زمانى شاعيرانيان خستېوه کارو (حه سان) یش به ريه چى نه دانده وه هه لئى وه شانېوون..

جار ټکيان شاعير ټک به ناوی (أعشى) له يه مه نه وه هات موسلمان ببيت، هه رنه وه نه ده کافران پتيان زانی چوونه لای و پتيان وت: تۆ نازانی نه گه ر موسلمان بيت، پتي مەى خواردنه مه وت لى ده گرن، نه ویش وتی: مەى خواردنه مه شتيکی خراپه و مرۆڤ نه قلی له ده ست ده دات..

وتیان: باشه نهى نازانی پتي زينا کردن و پاېاردنت لى ده گرن؟! وتی: من پيرم و کارم به و شتانه نه ماوه..

که زانیان به وانه ناگه پرتيه وه، وتیان نه لتي چى سه د و شترت به دينى و بگه پرتيه وه، کابرا نه وه نه ده (عرض) که گه وه بوو پاڙى بوو، و شتره کانيان دايه و گه پايه وه به ره و يه مه ن، که نزیک يه مه ن بووه وه له و شتر ټکيان که مه ته خواره وه و به کافرى مرد و خيڙى له ماله کهى نه دى..

به راستى سه يره.. سه د و شتر يانی به زمانى نه مرۆ سه د (مۆنيکا) که کم که س هه يه خۆى له به رده مه دا بگريت.. باشه شاعير ټک نه وه نه ده گرن گ بوه نه وه نه دهى به نهى تابگه پرتيه وه؟! دياره باش تيتى گه يشتون و چاک ده زانن که نه وه جوړ ټک له پاڭه ياندن و زۆر کارگه رى ده بيت..

نه مه ش ته سديقى قورئانه که ده فەر مه يت کافران مال و سامانيان که به نگی جه رگيانه سه رفى ده که ن له پتيانو دوور خستنه وهى خه لکی له دينى خوا، ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ﴾ الأنفال: ۳۶

هه ره ها کافره کان گه ران به دواى که سيکدا که ده م و زمانى خو ش بيت و هه قايه ت خوان بيت، تا به باس و هه قايه ته کانى خه لکی بۆ لای خۆى پا کيشى و له پتيغه مبه ر ﷺ به ته کنه وه، بۆ نه مه ش که سيکيان دۆڙيه وه له (طائف) به ناوی (نضر کوږى حارث) که گه شتى کردبوو بۆ

ولاتی فارس و پۆم و هه‌قایه‌ت و سه‌رگوزه‌شته‌ی زۆری نه‌زانی، قه‌ناعه‌تیان پێک‌کردو (استیрад) یان کرد بۆ دژایه‌تی پێغه‌مبه‌ر، له‌سه‌ره‌تادا وه‌ك هه‌موو شتیکی تازه‌ پیلانه‌که‌یان سه‌ری گرت و بووه‌ هه‌قایه‌ت خوانی خه‌لکی و ده‌یووت: هه‌قایه‌ته‌کانی من خۆش‌ترن یان هی (عه‌مد)، به‌مه‌ش که‌سانی ساویلکه‌ و نه‌قام ماوه‌یه‌ك خه‌له‌تان و دواتر راستیه‌کان بۆ خه‌لکی ده‌رکه‌وت و ده‌وری نه‌ما، به‌لام نه‌وه‌نده‌ نازاری پێغه‌مبه‌ری دا که‌دواتر فه‌رمانی دا نه‌گه‌ر ده‌ستی به‌ قولفی که‌عبه‌شوه‌ بێت نه‌بی بکوژی!.

پاگه‌یان‌دن له‌ زه‌مانی عه‌وله‌مه‌دا :

له‌م زه‌مانی عه‌وله‌مه‌یه‌دا هیچ شتیك نه‌یه‌ کاریگه‌ر بێت به‌ هه‌نده‌ی هۆکاره‌کانی پاگه‌یان‌دن، پۆژنامه‌و گۆڤارو ته‌له‌فزیۆن و را‌دیۆو ئه‌نیمه‌نیه‌ت و که‌ناله‌ فه‌زایه‌کان... نه‌مینه‌داری گشتی نه‌ته‌وه‌ یه‌که‌گرتوه‌کان را‌یگه‌یان‌د که‌ (وه‌کاله‌تی ده‌نگوباسی ته‌له‌فزیۆنی سی‌ئێن ئێن نه‌ندامی ژماره‌ شه‌شه‌ له‌ مه‌جلیسی نه‌من دا) .

ئێستا به‌ ناسانی نه‌توانی نه‌وه‌ی ده‌ته‌وته‌ بیگه‌یه‌می به‌ ملیۆنه‌ها که‌س له‌پێی به‌ریدی نه‌له‌که‌تۆنی و، له‌پێی چاوی کامیترایه‌کی بچوکه‌وه‌ له‌سه‌رتاسه‌ری جیهاندا.

جاران ده‌یان وت: خه‌لکی له‌سه‌ر ئایینی پاشاکانیان، به‌لام نه‌مپۆ دنیا گۆڤه‌راوه‌و خه‌لکی له‌سه‌ر ئایینی پاگه‌یان‌دن، له‌به‌ر نه‌وه‌شه‌ ده‌سه‌لاتداران سوورن له‌سه‌ر ده‌ستگرتن به‌سه‌ر هۆکاره‌کانی پاگه‌یان‌دن دا.. سه‌رۆک وه‌زیرانی ئیسرائیلی پێشوو (شه‌معون پیریز) باسی ده‌سه‌لاتی پاگه‌یان‌دن ده‌کات و ده‌لێت (ئێمه‌ ناتوانین ولاتانی عه‌ره‌بی بگۆڕین، نه‌وه‌ی ده‌توانی‌ت بیانگۆڕیت نه‌و(صحن)ه‌ بچوکه‌له‌یه‌یه‌که‌ دایده‌نێن بۆ وه‌رگرتنی که‌ناله‌ ناسمانیه‌کان)، هه‌روه‌ها ده‌لێت: (توانا‌کانی پاگه‌یان‌دن زیاتره‌ له‌ توانا‌کانی سوپا، بۆیه‌ ناتوانی‌ت پشتگۆی بخریت، بلاو‌کردنه‌وه‌ی تاکه‌ رووداوێك له‌پێی ته‌له‌فزیۆنه‌وه‌ په‌نگه‌ هه‌لایه‌کی گه‌وره‌ بنیته‌وه‌ و کاریگه‌ریکی ده‌ییت له‌سه‌ر دوژمن که‌ به‌ جه‌نگیکی گه‌وره‌ په‌نگه‌ نه‌توانی نه‌وه‌نده‌ نازاری بده‌یت)..

بۆ نمونه‌ شه‌هید کردنی عه‌مد دوپه‌ له‌په‌نا باوکیا له‌لایه‌ن سه‌ربازه‌ جووله‌که‌کانه‌وه‌و بلا‌بوونه‌وه‌ی له‌ که‌ناله‌کانی پاگه‌یان‌دندا رو‌وزه‌ردی‌یه‌کی بۆ جووله‌که‌ دروست کرد که‌نه‌یده‌زانی چۆن لێی ده‌رچیت..

جووله كه راگه ياندني هەر له كۆنه وه به كار هيتاوه بۆ هيتانه دی مه رame گاني بۆ نموونه :

۱- له سه دهيهك له مه مبه ردا هير شيكي گه ره ي راگه ياندني كرده سه ر سولتان عه بدول
حه ميدو به سولتاني سوور ناويان ده بر دو، به ده وه له تي عوسمانيشيان ده وت پياوه نه خو شه كه و
سه ره نجام پاش چهند ساليك له پيلان گيران خه لافه تي نيسلامييان رووخاند..

۲- له سالي (۱۹۸۱) دا رۆژنامه ي سنڊاي تايم له زماني رۆژنامه نووسي جووله كه ي
نه مريكي ساره نيهرمانه وه بلاوي كرده وه كه ده زگاي فشاري جووله كه (تيبك) له رپي
هۆكاره گاني راگه ياندنه وه تواني راي خه لكي نه مريكاو توورپه ييان له بيست و چوار سهعات دا
بگۆرن، له پاش نه وه ي كه نيسرانييل نه وه ويه كه ي عيراق ي بۆردومان كرد^۱

۳- نيسستاش به ته مان كه ناليكي سيكسي به زماني عه ره بي بۆ ولا ته عه ره به يه كان
دا به زرينن و به ناساني له هه موو شونتيكه وه وه رگيريت، تابه مهش لاوان سه رگه رمي فسادو
خراپه بن ونه چن به ره و نيمان و رابووني نيسلامي.

جووله كه ته نها له نيسلام ده ترسن و به ديويكي به غجكراوي ده زانن و ده ترسن به ناگا
بيته وه، كاتي ك كار ته ر له هه لپوار دنڊا سه ركه وت، رابيني جووله كه پتي وت: به راستي ديوه كه ي
نيسلام خه ري كه جووله جو ل بكا ت.. نيكسو ن سهرۆكي نه مريكا ش وتي: نيمه هه و لي
دوا خستني هوشيار بو نه وه ي ديوه زمه ي نيسلام ده ده ين!!^۲

جووله كه گاني كه نه دا :

ژماره ي جووله كه نيسستا له كه نه دا نزيكه ي (۲۶۰) هه زار كه سه و، پيش په نجا سال
كه ره نكه ژماره يان چهند هه زارتيك بووييت، كۆنگريسيكيان بۆ خويان دامه زرانڊ بۆ نه وه ي
چه تريك بيت بۆ كۆكر دنه وه ي جووله كه كان و پاريزگاري كردني به رژه وه نديه كانيان، هه ر له زو وه وه
گرنگيان دا وه به بوا ري راگه ياندن، بۆيه نيسستا به و ژماره كه مه يانه وه له (۶۰%) ي رۆژنامه و
گۆفاره كان وله (۳۰%) ي كه ناله گاني ته له فيزيۆن به ده ست نه وانه ويه و به كاري دينن بۆ
دژايه تي نيسلام و پرويا گه نده بۆ خويان.. رۆژنامه ي (ناشيۆنال پۆست) له (۵۰%) ي ه ي

۱- (المجتع).

۲- (المجتع) ۳۰/ ۱۲/ ۲۰۰۶

میلیۆنەری جووله‌کە‌ی توند‌پ‌ه‌و (ئیس‌رائیل نیسار) ه‌ و‌نیوه‌کە‌ی ت‌ریشی هی کاب‌رایه‌کی کە‌نه‌دی به‌ره‌گ‌ز جووله‌کە‌یه‌ کە‌ناوی (کورنیل بلانک) ه‌ و‌ له‌ئین‌گ‌لت‌ره‌ ده‌ژی.

موس‌لمانانیش له‌کە‌نه‌دا نیستا (۵۰۰) ه‌زار کە‌س ده‌بن، له‌چاو جووله‌کە‌دا زۆر دره‌نگ‌تر کۆنگ‌ریسی نیس‌لامیان دروست‌کرد و‌ هیچ پۆل‌تیک‌ی نه‌وتۆش‌یان نیه‌ له‌راگ‌ه‌یان‌دن دا، به‌لام هیوا وایه‌ له‌گە‌ڵ رابوونی نیس‌لامی سه‌رتا‌سه‌ری جیهان‌دا ته‌وانیش بکه‌ونه‌ خۆیان، به‌تایبه‌ت کە‌وا چاوه‌ڕوان ده‌کریت تاسا‌لی (۲۰۱۰) زۆر زیاده‌کە‌ن.. نیستا (۲۵۰) قوتا‌بخانه‌ی نیس‌لامیان ه‌یه‌و په‌نگه‌ بتوانن زیاتر کاریگەر له‌سه‌ر کۆمه‌لگا دروست‌بکه‌ن و‌بانگی نیس‌لامی به‌ن به‌گو‌یی کە‌نه‌دی‌یه‌کان‌دا.

ده‌ست‌گرتنی جووله‌کە‌ به‌سه‌ر راگ‌ه‌یان‌دن‌دا:

شه‌به‌کە‌ی ته‌له‌فیزیۆنی (سی تیڤن تیڤن، ئە‌ی بی سی، سی بی نیس، تیڤن بی سی) که‌ ۹۵% ی ده‌نگ‌ریاسی جیهانی له‌وانه‌وه‌ بلا‌وده‌ییت‌ه‌وه‌، به‌ده‌ست جووله‌کە‌وه‌یه‌. سی ده‌زگای پ‌ۆژنامه‌ی کاریگ‌ریش له‌ نه‌م‌ریکا‌دا به‌ده‌ست جووله‌کە‌وه‌یه‌، وه‌ک ده‌زگای نیویۆرک تایز که‌ سی‌وشه‌ش پ‌ۆژنامه‌ و‌ دوانزه‌ گۆف‌ار ده‌رده‌کات و‌ سی ده‌زگای چاپ‌کردنیشی ه‌یه‌. ه‌ه‌روه‌ها نه‌م ده‌زگایه‌ ه‌ه‌وا‌لی پ‌ۆژانه‌ ته‌دات به‌ پ‌ینج سه‌د پ‌ۆژنامه‌.

پ‌ۆژنامه‌ی و‌ل س‌تریت جۆرنال که‌ سیاسیه‌کان و‌خاوه‌ن کۆمپانیاکان و‌ خه‌لکان‌تیک‌ی زۆر ده‌یخو‌یننه‌وه‌ نزیکه‌ی دوو ملیۆنی پ‌ۆژانه‌ لێ‌ده‌رده‌چیت و‌ به‌ده‌ست جووله‌کە‌وه‌یه‌. زۆر گۆف‌اری گرنگ وه‌ک (تایم) که‌ ه‌ه‌فتانه‌ نزیکه‌ی چوار ملیۆنی لێ‌ده‌رده‌چیت و‌ (نیوزویک) که‌ (۲،۳) ملیۆنی لێ‌چاپ ده‌کریت به‌هه‌مان شیوه‌ به‌ده‌ست جووله‌کە‌وه‌یه‌..

چه‌نده‌ها ده‌زگای بلا‌و‌کردنه‌وه‌ی گه‌وره‌ش به‌ ده‌ستیانه‌وه‌یه‌ وه‌ک ده‌زگای تایم بۆکس و‌ ده‌زگای ران‌دم هاوس.

له مو عجزه گانی قورئان و فه رمووده

۱- بگه پټن بزائن بوونه وهر چوئن هاتووته بوون:

خوای په روهر دگار ده فه رمویت: ﴿مَا أَشْهَدُهُمْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلَقَ أَنْفُسَهُمْ وَمَا كُنْتُ مَخْذَ الْمُضِلِّينَ عَصِدًا﴾ الكهف: ۵۱. واته: وه نه بیټ من له کاتی دروستکردنی ناسمانه کان و زه ویدا نه وایم ناماده کردبیټ و ناگاداریوین له دروستکردنی ناسمانه کان و زه وی و دروستبوونی خویشیان، به پراستی من همرگیز نه وانهی خه لک گو مراده کهن نه مکردوه به یارمه تیده ری خوځم و پشتم پی نه به ستوون. تنه ا نه نایه ته به سه که به لگه بیټ له سه رنه وهی قورئان له خوا وه نه گینا کی له دنیا دا باسی دروستکردنی ناسمانه کان و زه وی و مروقی کردوه و، چ که سیک نی شی به ویاسه ده، نه مه باس و بابه تی که که کاری مروق نیه .. ننجا مه به ستی شی نه وه یه که دروست کردنی ناسمانه کان و زه وی و دروستکردنی مروق له کاتی که دا بسوه که زانسته که ی لای خوا یه و هر خو ی ده زانی چی کردوه و چوینی کردوه، بویه نه بی هر نه و هه ولمان بداتی و هر قسه و وتاری نه ویش راسته له و باره یه وه ..

به لام نه وه ی سه یه له نایه تی کی تر دا هانمان ده دات که بگه پټن به زه ویدا و دیراسات و لی کو زلینه وه بکه ین تا بزاین چوئن بوونه وهر و ژیان ده ستی پی کردوه، که نه میش وه که نه و نایه ته ی پی شو نه گه له خوا وه نه بیټ مروق چوئن ده توانیټ شتی و ابلیټ ؟ ﴿قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ العنکبوت: ۲۰ ..

واته: نه ی پیغه مبه ر ﷺ پیان بلی: بگه پټن به زه ویدا، ته ماشا بکه ن و سه رنج بده ن چوئن نه و زاته دروستکراوانی به دیه ی ناوه، له وه و دواش هر خوا سه رله نو ی دروستیان ده کاته وه (به شیوازی تر)، به پراستی خوا ده سه لاتی به سه ر هه مووش تی که دا هیه .. هه واله زانستی یه کان ده لټن: زانایان ده یان سه له خه ری کی گه پانن و دیراسات و لی کو زلینه وه ی به رده وامن و به ملیونه ها دۆلاریان خه رچ کردوه تا بزاین چوئن بوونه وهر به دیه اته وه ..

پانزە ملیار ساڵ لە مەوێر چۆن گەردێکی بێکۆتایی لە چریدا تەقیو تەوێ خوای گەورە پیتی فەرمووه: بیه (کُن)، بووه بە بوونەوهر (فکان)! زانایان توانیوانه گەردیلە بەش بکەن بۆ یەک لەسەر ملیارێکی مللیمەترێک بە خێرایێک کە دەگاتە یەک لەسەر ملیارێکی چرکە یەک، کەنە مەش نەمن و نەتۆ تیتی ناگەین کە چۆن وایه؟!

لە نزیک شاری جنیف لە سویسرا لە ژێر زەویدا تونیلێک هەیە کە درێژییەکی (۲۷) کم، نامێری زۆر زۆر پێشکەوتووی تیا یە کە گەردیلە بە خێرایێکی زۆر زۆر دەدات بە یەکا، کە بە مەش وزە یەک دروست دەبێت و وزەش دەبێت بە ماددە، کە نە مەش یە کەم جارە بگەنە ئەوێ ووزە بکەن بە ماددە.. واتە ئەو وزە یە کە بە خێرایێک دەروات عەقل تەصویری ناکات دەبێت بە ماددە! کەنە مەش تەفسیری سەرەتای دروستبونی بوونەوهر دەکات، پاش تەفینەوێ گەورە کە لە ماوێ یەکی زۆر کورت دا کە یەک لەسەر ملیارێکی چرکە یە کە؟!

نەم بێکە یە کە نۆزە دەوڵەتی ئەوروپیی تیایدا بەشدارە لە سالی (۱۹۵۲) هە وە وناوی زانستی دەزگاکەش (سیرن) ه کە کورتکراوەی فەرەنسی (المجلس الأوروبي لأبحاث النووية) یە.. کە لە مانگی شەشی (۲۰۰۶) دا گەردیانەوێ بۆ خەلکی.. شایەنی باسە لە سالی (۱۹۹۸) دا پێیان دا منداڵان سەیری بکەن و وێنە ی بوونەوهر بکێشن بە خەیاڵی خۆیان لە سەرەتای دروست بوونیدا..

زانایان دەیانەوێت بزەنن هەروەک لە کاتی تەقینەوێ کە دا لەوێ بووین کە چۆن ئەو تەقینەوێ گەورە یە بوو؟! کە بە پراستی ئەوێش داوای قورئانە لە زانایان و گەورەترین بەلگەشە لەسەر پراستی قورئان..^۱

۲- ئاسمانی چنراو:

لە سەرەتای سالی (۲۰۰۶) دا زانایان بەهۆی (سوپەر کۆمپیوتەر) هە توانیان وێنە ی سێ دووری (ثلاثية الأبعاد) ی بوونەوهر بکێشن، ئەوێ سەر سوپەر هیتەر بوو بێنیان کە هەسارەکان (المحرات) هەروا لە بوونەوهر دا بەش نەبوون، بەلکو ئەلێتی لەسەر دەزوون و دەزووێ کانیش بە گری بە یە کەوێ بەستارون و بە مەش ئەلێتی چنراون! واتە چینیکی (گەردوونی) هە یە! پاش دیراساتی زۆر و لیکۆلێنەوێ تازە دەرکەوت کە تەمە لەسەر دا سەد ئەوێ کە قورئان ناوی

۱- (پروژنامە ی شرق الأوسط اللندنية) .. www.20at.com

دهبات به (حُبْك) و سوتندی پتده خوات ﴿وَالْمَاءَ ذَاتِ الْحُبُّكِ﴾ الذاریات: ۷، به تاییهت که زانایانی زمان و قسمی موفه سیرین جهخت ده که نه سهر نه وهی وشعی (الْحُبُّكِ) ناماژهیه بۆ چینیکی چاک و پتمو.. له تفسیری (طبری) دا هاتوو: (عیکرمة) ده لیت: (ألم تر الى النساج إذا نسج الثوب فأجاد نسجه، يقال منه حبك الثوب يحبكه حبكاً، أي أجاد نسجه) .

إبن الأعرابي ده لیت: (كل شيء أحكمته وأحسنه عمله فقد أحبكته)، له تفسیری إبن کثیر دا هاتوو که (حسن البصري) ده لی: (ذَاتِ الْحُبُّكِ واته: حُبْك بالنجوم)

زانایانی زمانی عهره بيش وهك (إبن منظور) له میعجه مه کهی (لسان العرب) و له (معجم قاموس المحيط) یش دا هاتوو که وشعی (الْحُبُّكِ)، مه بهست چینه به چاکی و به قایی ههروه کو چینی جل و بهرگ.

به لی زانایان بۆیان ده رکوت که ههساره کان ژماره یان نزیکه ی سهد ملیاره و هه ههساره یه کیش سهدان ملیار نه ستیره ی تیا به، زانایان و یستیان بزائن و ینه ی بوونه وهر که له دهروه سهیری بکریت چۆنه، هه موو نهو دا تایانه ی که پی تو یست بوون خستیانه کۆمپیوتهری سو پهروه که یشتنه نهونه غیامه ی که دابهش بوونیان هه نه لی قوماشیکه و چنراوه.

سوپهر کۆمپیوتهریش نهو کۆمپیوتهره یه له سالی (۲۰۰۰ز) دا دروست کرا، که خیرایی له حساب کردندا زیاتره له (۱۲) تریلیۆن کرداری حسابی له یه ک چرکه دا و، نه م جیهازهش کیشه کهی (سهد ته نه) و کاره بایه کی ده ویت بۆ نیش کردن که (۱، ۲ میگاوات) هه قه باره کهشی به هینده ی دوو یاریگای تینس کردن ده ییت. بهرپه بهری کۆمپانیای (IBM) که دروستی کردوه ده لیت: نه وهی نه م کۆمپیوتهره ده یکات له یه ک چرکه دا، مرۆڤ به حاسیبه به ملیۆنه ها سال ناتوانیت بیکات..

گه وه ترین کرداری حساب کردن:

زانایانی نه آلمانیا و بهریتانیا و نه مریکا و که نه دا ده ملیار زانیاریان خسته نهو کۆمپیوتهره مه زنه وه، که له باره ی نزیکه ی (۲۰) ملیۆن ههساره وه بوو، جی به جی کردنی کاره کهو رپکخستنی زانیاره کان و کیشانی و ینه ی بوونه وهر و دابهش بوونی ههساره کان (۲۸) رۆژی خایاند ! .

پروفیسور کارلوس فرینک له زانکزی (د رهام) له بهریتانیا که بهرپوه بهری نهم بهرنامیده ده لیت: (نهمه گهوره ترین نیشه تانیستا کرد بیتمان، له وانه شه گهوره ترین بیت له (الفیزیا الحاسوبية) دا، نیستا نیمه بویه کهم جار نوسخه کی (طبق الأصل) ی بوونه و رمان له برده ستایه، که له بوونه وری راسته قینه ده چیت)..

نهمه که دوزیویانه تهمه له دای جالجالو که ده چیت و زانایان پیتی ده لیت (النسیج الکونی).. ده رکوت که همر تالیکي نمو چینه به هزاران هساره ی له سر ریز بووه و زور چاک وقایم چنراوه.. نهم زانایه ده لیت (نهم کومه له هسارانه زور دهره و شینه و و زوریه توندوتولی ریزکراون و دانراون و چنراون).

چهمکی (النسیج الکونی) چه مکیکی تازه یمو، زانایان کاتی به کاریان هینا که بینیان هساره کان ریز دهن له سر تالی باریکی گهردوونی، که نه لیت تالی باریک له چاو قیاساتی گهردوونی دا، نه گهر نه ستیره که له فزادا چمند چرکه میه کی پروناکی دریز بیتهمه، نهمه (خیطی کونی) ملیاران سالی پروناکی دریز ده بیتهمه. نه گهر (خیطی کونی) بچوک بکه ینهمه تاثیر که ی بی بهیه که ملیمه تر نمو دریزه که ی سدان مبه تر ده بیت! که واته له موهیه که ده لیت تالی باریکه، زور قایمه و بهیتری گهردوونی پاکیشراون و توندکراون.. دیاره نهم تالانش که نهم گهردوونه ی پیچنراوه زور گرنگه بویه پهروه ردگار سویندی پینده خوات. زانایان دهسته و اژه ی قورنان به کار دینن که نه ویش وشه ی نینگلیزی (weave) ه که مانای (حبک) ه له عهره بی دا..

په نکه هندی بلین زانست له گورپان و بهر ویش چوونی بهر ده و امدا یه و قورنان نه گوره، چون ده بیت تفسیری قورنان بهر بکه یین، له وه لام دا ده لیت: هندی مه سله ی زانستی که بینراو هقیقه تی ده رکوت نیر گومانی تیا نامین، نهمه تا زانای بهر ناوانگ دکتور (بول میلر) جهخت ده کاته سر نمو پتگیایه که نه ستیره کان له سهری ده پون و له سهری کوده بنهمه تا (هساره) دروست بکه ن، نینجا باسی تال (خیوط = filament) و گری (عقد = nodes) و تور (نسیج = web) ده کات که نه وانه شه همووی له مانای (حبک) دا یه کده گر نهمه..

نعم زانا فهله کی یه جهخت ده کاته سهر نه وهی که نهو چنینه ونهو توږه ی بینویه و ده لیت
(نیمه بهراستی گوماغان نیه له وهدا که بۆ یه کهم جاره نهو تالی که ردوونی (خیط کوږ) یه
ده بینن).

نهمهش بهلگه یه له سهر نه وهی که نهو قورنانه خوا ناردوویهتی و به عیلم وزانستی خو ی
دایبه زاندوه ﴿قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ الفرقان: ٦...١

۳- گرنگی رۆژوو:

قورنانی پیروژ له باره ی رۆژوو ده ده فرمویت ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ
الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لِمَلِكُمْ تَتَّقُونَ﴾ البقرة: ۱۸۳..
نه گهر نه قورنانه له خواوه نه بیته، پیغه مبهه ﴿چو زانیت که له سهر گه لانی بیشتیش
فرز کراوه، ته نها نه نایه ته گه ره ترین بهلگه یه که قورنانه له خواوه یه، نه وه تا نیستا له نه بجا می
وه رگێپانی په راوی زاناو نووسهره کۆنه کانه وه، ده رکه وتوه که حوکه ما ی تیغریق له پیش هه زاران
ساله وه باسی سوودی رۆژویان کردوه له وه دهستخه ته کۆنه هه ده که نیستا له موزه خانه کانی
جیهان دان.. هه ره ها پزیشکه کان له کۆنه وه نامۆزگاری نه خۆشه کانیان کردوه که به رۆژوو بن،
وهک (سوقرات و نه فلاتون و نه رستۆ و جالینۆس)، نه مانه جهختیان کردۆته سهر نه وهی که
رۆژوو چاره سه ریکی سروشتی یه بۆ نه خۆشیه کان..

دکتۆریکی به ناویانگیش که بیانی یه و موسلمانیش نیه، به رۆژوو نه خۆش چاره سه ر
ده کات و ده لیت (رۆژوو بریتی یه له: کیشیکی که متر، پیستیکی جوانتر، نه مان ی ژههر، کهم
بوونه وهی نازار و نیلتیه بات، زیاد بوونی ته مرکیز کردن، ههست کردن به وهی که کاریکی
گرنگت کردوه بۆ چا کردنی ته ندروستیت) نه مهش قورنانه له نایه ته ده ناماژه ی پیده کات
﴿وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ البقرة: ۱۸۴.. دیراسه یه کی ولاتی نه رویج
ناشکرای کرد که رۆژوو چاره سه ریکی باشه بۆ نیلتیه با ی جو مگه کان به مه رجی چوار هه فته
بجایه نیت! نه مهش هه ره هه مان نهو ماوه یه یه که نیسلام دایناوه..

ههروهه له لینگۆلینهوهیه کدا که لسه دههزار نهخۆش کرا لهوڵاته بیانیهکان ده رکهوت که پۆژوو باشه بۆ:

- فشاری بهرزی خۆین .

- نهخۆشی شهکهره .

- نهخۆشیهکانی کۆتهندامی همناسه دان .

- نهخۆشیهکانی دل و پهق بونی پۆریه خۆینهکان .

- نهخۆشیهکانی جگهر .

- نهخۆشیهکانی پیتست (تهکزیما و حماسیهت) .

- خۆپاراستن له بهردی گورچيله .

- نهخۆشی شێرهنجه .

ئه مه ییجگه لهوهی که چهکی ژماره یه که له (طب وقائی) دا..

پێغه مبهرد ﷺ ناماژه بهچهکی پۆژوو دهکات که ~~هه~~ مۆژده توانی خۆی بپاریزیت و ده فەرمویت (الصومُ حُتَّةٌ)، له موعجهمی عتار الصّاح دا دهلی (الجُتَّة: هو السلاح الذي يستتر به المرء).. بهلێ.. پۆژوو نهو چهکهی که نابینریت و کاری خۆی لهناوهوهی مۆژدا دهکات و ده بپاریزیت له هێرشى میکروپ و فایرۆسات، که ئهم دهستهواژهیهش به پراستی موعجیزهیه پێغه مبهرد ﷺ به کاری هیناوه.^۱

۴- شیردان به منال:

قورنانی پۆژ داوا له دایکان دهکات شیرى خۆیان بدن به مندالهکانیان، ناشکرایه که شیردانی سرووشتی زۆر به سووده بۆ چاک پێگه یشتنی منال و دروستبوونی بهرگری تهواو له لهشیدا، ماوهی شیردان ههکاش قورنان دیاری دهکات به دووسال نهگهر دایکیك بیهوی شیرى تهواو بدات به منالهکهی، ههروهک ده فەرمویت: ﴿وَالْوِلْدَاتُ يُرْضَعْنَ أَوْلَدَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنِمَّ الرِّضَاعَةَ﴾ البقرة: ۲۳۳. لهنایه ته که دا فرمان دهکات به دایکان که دووسالی تهواو شیر بدن، نهگهر بیانمۆی شیرى تهواو بدن..

۱- (هه مان سه چاره)

نەمەش موعجیزەيەکی گەورەيە نەگینا کۆ چوارە سەدە لەمەوبەر توانیویەتی باسی ماوەی شیردانی تەواوو چاک بکات کە منداڵ تیايدا لەشی بەرگری تەواو پەيدا دەکات، نەوەتا لەم دوايیەدا پاش ھەزاران لیتکۆلینەو و خەرج کردنی ملیۆنەھا دۆلار پێکخراوی تەندروستی جیھانی لە کۆنفرانسیکدا بەناوی (complementary feeding) لە ساڵی (۲۰۰۱) دا گەیشتە ئەو نەبجامەدی کە دوو ساڵی یەکەمی تەمەنی منداڵ ماوەیەکی زۆر گرنگە کە تیايدا بینای گەشەیی خۆی دەکات و شیرخواردنی منالیش لەم ماوەیەدا زۆر گرنگە و هیچ خواردنێک نیە بتوانی جینگای ئەو شیرە بگرتەو... لیتکۆلینەوکانیش نەویان سەلماندووە کە دایک کاتیەک دوو ساڵ شیردەدات بە منداڵەکی دوور دەبێت لە مەترسی شیر پەنجەیی ھێلکەدان، بەرپێژەیی یەک لەسەر سی...

ھەرۆھا لیتکۆلینەوکان کە لە ۳۰ دەوڵەت دا کراوە دەریان خستوو کە ئەو دایکەیی شیر دەدات بە منداڵەکی کە مەتر تووشی شیرپەنجەیی مەمک پەحم دەبێت... ھەرۆھا شیردان یارمەتی دایک دەدات کە قەلەو نەبێت و ئینجا وەک (مەسکەن) وایەو یارمەتی دایک و منالیش دەدات لەسەر ھێوربوونەو و خۆتن... نەمە بێجگە لەوێ شیردانی سروشتی لەبارەیی نابوو یەو زۆر گرنگە، نەوەتا لە ئەمریکا (۳۶۰۰) ملیۆن دۆلار بۆ شیری منال سالانە خەرج دەکری، نەگەر شیر دایک بەدریت بە منال نەوی پەرە پەرە دەگەرتەو.

۵- پۆلین کردنی ئاو:

قورنانی پیرۆز ناوی سەر زەوی پۆلین دەکات بەناوی پاکی دڵۆپیتراوی بۆ تامی پاکەرۆه کە ناوی بارانە و وشەیی (طهورا) ی بۆ بەکار دەھێنیت، کە چەند سەدەیکە لەمەوبەر کەژینگە خاوەن تەربوو ناوی باران و پاکتەبوو، قورن بۆ ئەم جۆری یەکەمە دەفەر مویت ﴿وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا﴾ الفرقان: ۴۸...

ناشکرایە پزیشکەکان ناوی (مقطر) بەکار دەھێنن بۆ پاک کردنەوێ برین و شتی تر... بەلام دوايي کە دەچیتە ناو زەویەو کانترا و غازاتی تیا دەتوێتەو تەم پەيدا دەکات و قورن بە (عذباً

فراتا) ناوی ده بات و ده فمرمویت ﴿وَأَسْقَيْنَكُم مَّاءَ فُرَاتًا﴾ المرسلات: ۲۷. (فرات) به واتای (الماء المستساغ المذاق) نهو تاوهی که تامه کهی خوشه و مروؤ حمز به خواردنه وهی ده کات..

همروه ها ده فمرمویت: ﴿وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَائِغٌ شَرَابُهُ، وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ﴾ ناظر: ۱۲، واته: پروبارو ده ریا وه کو یه ک نین، یه کیکیان ناوی سازگارو خوش، نهوی تریان زور سویره.. (له زمانی عمره پیدا که ده لّی (بحران) لیتره دا به ناوی گه وره که وه که ده ریا به بچوکه کهش ناو ده بات که پروباره)..

ننجا لیتره دا بؤ ده ریا که نافرموی خویی تیابه (ملح)، به لگو ده فمرموی خویی زوره (ملح اجاج)، چونکه له ناوی پروباریش دا بریکی کهم خوی همیه که هستی پیناکریت، به لام له ده ریا دا زور زوره تاوه کو ناوی ده ریاکان بؤگن نه کهن و مروؤ بتوانی له سر زهوی بزی.. چهنده تهعبیراتی قورنان ورده، دیاره که نه مهش موعجیزیه ته گینا که سیکی نه خوینده واری چوارده سده له مهو بهر چی داوه له پۆلین کردنه ی ناو ناوا بهوردی، نه مهش که هاتووه له قورناندا به ته نهها بهسه که به لگه بیت له سر راستی قورنان..

۱- گرنگی سیواک:

پیغه مبه رﷺ له ژبانی پر خیرو بهر که تیدا گرنگی زوری داوه به دهم ودان پاکردنه وه به سیواک و زور فمرموودهش له باره یوه همیه که ده فمرمویت: (السواک مطهرة للفم مرضاة للرب).

سیواک دهم ودان پاکزده کاتوما یه پر زامه ندی پهروه ردگاره، یان ده فمرمویت (اکثرت علیکم فی السواک) واته: زور جه ختم کردۆته سر سیواک که به کاری بهیتن..

باشه نه گهر نه م ناینه پایه بهرزه نه بیت، که سیکی نه خوینده واری چوارده سده کاری چی به به گرنگی سیواک که مایه ی زامه ندی خواجه؟ به تاییه ت که له م سده دانه ی دوا پیدا گرنگی سیواک ده رکوت له نه غامی پیشکه وتنی زانست و لیکنۆلینه وه وتاقیکردنه وهی زوره وه.. گزفاری (نه لمانیای رۆژه لآت) له ژماره ی چواری سالی (۱۹۶۱ز) دا وتاریکی زانای به ناوبانگ (روادارت) ی بلاو کرده وه که به رپۆه بهری په یانگای جرابیم بوو له زانکۆی روستۆک، که تیایدا

دهلئت: لهبارهی سیواکهوه که عمره به کان وهک فلجی دان به کاریان هیئناوه له پهراوی نهو گهشتیارانهی که چونه ته نیوه دوورگهی عمره ب خوتندمهوه، نهو گهشتیارانه به گالته پیکردنهوه وهک نمونه یه کی دواکه توویی نهو گه لانه باسی سیواک کردنیان کردبوو، که چۆن نه مه له سه دهی بیستدا ده گونجیت، به لām من بیرم کردهوه، وتم: کی دهلئت حه قیقه تیکی زانستی له پشت نه م سه له یه وه نیه؟ یه کسه دهستم کرد به لیکۆلینهوه و تاقیکردنهوه له سه ر سیواک، داری سیواکه کم هاری و تهرم کرد به ناو نجا خسته سه ر کتله گیه کی جرایم له تاقیگه دا، بۆم ده رکهوت که دهوری (په نسلین) ده بیئت..

پزیشکیکی تریش به ناوی (دکتۆر فرید فیستر) دهلئت: حهوت ساله من ته نها سیواک به کار دیتم بۆ ده م وداتم.

به راستی نه مه موعجیزه یه نه گینا پیغه مبه ر ﷺ نه مه ی له کوی هیئنا، بۆچی به رده وام سیواکی ده کرد بۆ نوێه کان و کاتۆ دهاته وه ماله وه، ته نانهت له دوا ساته کانی ته مه نیدا وپیش نه وه ی چاولیک بنۆ سیواکی کرد نجا گیانی په رۆزی سپارد..^۱

مسوولمان بوونی به رده وام

۱- بانگخوازی به رازیلی نه نطوان:

له سالی (۱۹۷۱) له دایک بووه و خه لکی ویلایه تی (ساوپاولۆ یه له به رازیل، به منالی له قوتابخانه ی کاسۆلیکی ده یخویندو باوکی حه زی ده کرد بیته قه شه، که چی که چووه زانکۆ، به هۆی نه وه ی که له و کاته دا مارکسیهت به زانکۆکاندا بلوده بۆوه بووه مارکسی و، بووه نه ندامیکی چالاک له حیزبی شیوعی به رازیلیدا و خۆی به پالپشت و هه ق سینی چینی چه وساره ده زانی .

نه نطوان بلۆکراوه ی زۆری مارکس و لینین و ستالینی به خوتندنگاکاندا بلوده کرده وه و له به ر چالاکی زۆری بوو به سه روکی به شی پۆشنیبری و زمان حالۆ حیزبی شیوعی له دوو دواناوه ندی گه ورده دا و هه میشه ده یوت: دلمان که سووره، مانای نه وه یه مرۆف به فیه ته ت شیوعی یه؟!

۱- هه مان سه رچاوه .

له کۆتایی ههشتاکاندا که حیزبی شیوعی بهرازیلی (باولوفیری) کاندید کرد بۆسه‌رۆک کۆماری، نه‌نطوان له‌به‌رته‌وه‌ی که پرۆایه‌کی پته‌وی هه‌بوو به‌مارکسیه‌ت، نه‌رکیکی زۆری گرتنه‌ستۆی خۆی بۆ هه‌لمه‌تی هه‌لبژاردنه‌که .

نه‌نطوان ده‌لێت (له‌گه‌ڵ هاوه‌لێکه‌دا گوتمان له‌ گۆزانیه‌کانی (عبدالحلیم، أم کلثوم) ده‌گرت، بۆ نه‌وه‌ی لییان تیبه‌گه‌م به‌یارمدا فیزی زمانی عه‌ره‌بی بېم و، داوام له‌هاوه‌له‌که‌شم کرد که هاوکاریم بکات، نه‌ویش برده‌می بۆ مزگه‌وتیکی شاری (تاوبته)، نیمامی مزگه‌وت که زۆر به‌شه‌خسیه‌ت بوو ناوی (عمد حسان عجاج) بوو، پیشوازی لێکردین، له‌وه‌وه‌ ناسیم و سه‌ردانم کرد تا فیزی عه‌ره‌بی بېم.. له‌م که‌ش وه‌هوایه‌دا که‌وته‌ هه‌لسه‌نگاندنی مه‌سیحیه‌ت و مارکسیه‌ت و نیسلام، تا به‌قه‌ناعه‌ته‌وه‌ نیسلام هه‌لبژارد که زۆر ناسانه‌وه‌کی بته‌وێت ده‌توانی له‌خوای خۆت پیاریته‌وه‌ و پتووست به‌قه‌شه‌و کاهین نیه‌ تا له‌به‌رده‌میا دان به‌هه‌له‌کانتدا بنییت، قورنان ده‌فرمویت: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِلِقَائِهِمْ يَرْشُدُونَ﴾ البقرة: ۱۸۶.

به‌لێ به‌قه‌ناعه‌ته‌وه‌ شایه‌تاقام هێناو به‌شداریم کرد له‌ خولیکی زانسته‌ شه‌رعیه‌کاندا که ولاتی سعودیه‌ کردبویه‌وه‌ له‌ به‌رازیل، پاشان چووم بۆ زانکۆی نیسلامی له‌مه‌دینه‌ تا به‌چاکی له‌نیسلام شاره‌زابیم، هه‌شت ساڵ له‌ ولاتی سعودیه‌ مامه‌وه‌ و پاشان گه‌رامه‌وه‌ به‌رازیل بۆ بانگه‌وازکردن بۆ نایینی به‌رزى پیروزی نیسلام.. که‌وته‌ وتاردان له‌قوتابخانه‌ وزانکۆ و مزگه‌وته‌کاندا، ته‌نانه‌ت له‌په‌رستگای جووله‌که‌و گاواره‌کانیش قسه‌م ده‌کردو، له‌ یانه‌ی ماسۆنیه‌کانیش چه‌ند جار وتارم داوه‌، نه‌مه‌ش به‌هۆی نه‌و نازادی بیروباوه‌په‌ی که‌له‌یاسای به‌رازیلدا هه‌یه‌...

شایانی باسه‌ نه‌نگوان پاش موسلمانبوونی ناوی خۆی گۆڕی بۆ(انطوان علي الأشقر) و له‌سه‌ر تۆری نینه‌رنیته‌یش هه‌ولێکی زۆر ده‌دات بۆیلاوکرده‌وه‌ی نیسلام.^۱

۲ - گه پانه وهی عه مر خالید:

خوای گه وره (الشکور)، واته ناگای له کارو کردوه کانه و له سهر کارو کردوهی چاکیش سرباست ده کات، هه میسه له گه ل نهم سیفه تمیدا له قورناندا سیفه تی (علیم) یش هاتوه، (وکان الله شاکراً علیماً) تا پروادار دلتیا بیت هه کاریک بکات خوا ناگاداریتی و به زایه ناچیت ...

بۆ نمونه: تۆ ده چیته ژووری بارو کتوه، باوکت نوستوه و له سهر نووکی پی ده پزیت به نه سپایی و به بی دهنگ تا خه بهری نه بیتوه و نیزعاجی نه کهیت، دیاره نهو بهم کارهت نازانی تا سرباست بکات..

ده چیت بۆ لای نه خوشتیک خهوتوه، هه زده کهیت که دوایی هه ستا پیی بلین که تۆ سهر دانت کردوه!

نهمه بۆ هه موو کهس وایه، ته نهها خوای زانای به ده سه لات نه بیت که هه چی له م بوونه وهردها لی ون نابیت و چاودیر و ناگاداره به هه موو شتیکی نهم بوونه وهره ورد بیت یان درشت !

خرای گه وره هه مان ده دات چاکه کارین ﴿يَتَذَكَّرُ الَّذِينَ ءَامَنُوا اَرْكَعُوا وَاَسْجُدُوا وَاَعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَاَفْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ الحج: ۷۷ که واته عیباد ته کان و چاکه خوازی و چاکه کاری مایه ی سهر فرازی یه..

کاتی خۆی له مه کهه، عوسمانی کوپی ته لهه، بازرگانیکی سهر کهوتوو بوو، که سیتیکی ناودارو ده و له مهنه بوو، به لام دژایه تی نیسلامی ده کرد، تا کاتی هه جره ت هات و نهم سه له مه که سوکاره که ی نه یان نه یشت له گه ل میژده کهیدا کۆچ بکات، تا قه کوپیکیشی هه بوو، که سوکاری میژده که ی لییان سه نده وهو بر دیانه لای خۆیان، نهم ناهه ته یه ک سال له مه کهه دا مایه وه، میژده که ی له مه دینه و مندا له که ی له ماله خه زورانی و، خۆشی لای کهس و کاری به ته نهها.

پاش مه دینه تی و خه م و په ژاره ی نهو ماوه زۆره به زه ییان پیا هاته وهو پتیان دا به خۆی و مندا له که یه وه کۆچ بکات، به تاقی ته نهها پتی مه دینه ی گرته بهر که (۴۰۰) کم بوو، له پریگا (عوسمانی کوپی ته لهه) — که هیشتا کافر بوو — بیانی و که زانی به ته نهها کۆچ ده کات، غیره تی

قبولئى نەكرد و سوارى حوشترەكەى خۆى كردو بوو دەلىلى تا گەياندىيە نزيك مەدينە، نوم سەلەمە زۆر باسى جواميىرى و پياوۋەتى (عوسمان) دەكات كە نەو چاكە گەورەيەى لەگەل كردد..
 پاش ماوۋەيك (عوسمان) يش موسلمان بوو، هاوەلان دەلتين: بەخوا هيچ ھۆكارىك نابيين بۆ ھىدايەتى عوسمان تەنھا نەو پياوۋەتى و چاكەيەى نەيىت كەلەگەل ئوم سەلەمە كردى و خواى گەورەش پاداشتى داىەو لەسەرى ...

لەفەرمودەيەكى (مەسەلم) دا ھاتوۋە كە پىتغەمبەر ﷺ دەفەرمويت: پياوۋىك بەبىابانىكدا دەپۇشت ھەورىكى بينى لە ژوورسەريەو گوتى لەدەنگىكىش بوو كە وتى ھەورەكە بپۇ زەوى فلان ناو بدە !

پاشان ھەورەكە دەبينى لە دوورەو لەسەر باخىك دەبارىت، نەميش دەچىتە لاي خاوەن باخەكو لىي دەپرسىت: پىم بلى تۆ چى دەكەيت لەم باخەت دا ... نەويش دەلتيت: بەروبوومى باخەكەم دەكەم بە سى بەشمەو، بەشىكى بۆ مال و منال، بەشىكىشى بۆ ھەژاران، بەشىكىشى لەباخەكەدا سەرف دەكەمەو، نەويش وتى: ديارە خواى گەورە پاداشت نەداتەو و ناگاي لە كارەكانتە، بۆيە ناوا دەروى خىرت لى دەكاتەو و بارانت بەتايبەت بۆ دەبارىنى !

عەمر خالىدش لەم بوارەدا باسى نەزموونى خۆى دەكات و دەلتيت: مەن پابەندنەبووم بەئىسلامەو، تارپۇژىك چووم بۆ (بوسەيد)، لە شەقامىكدا پياوۋىكى كەم نەندامم بينى كەلەسەر كورسى كەم نەندامەكان بوو، خۆى بۆ نەگىرابوۋەو و كورسىيەكەى دابووى بە قەراغى شۆستەكەدا و كەوتبوۋە خوارەو و كەس نەدەچو بەلايدا، مەن زۆر بەزەيىم پيا ھاتەو چووم باوەشم پيا كرد و ھەلەم ساندەوۋە خستەوۋە سەر كورسىيەكەى و دلم داىەو..

مەن نەمەم بۆ خوا كرد، ديارە خواش (شاكر عليم)ە، خوا ناگادارە پاش سەك ھەفتە بەيانىيەك لەخەو ھەستام و دەستنىژم شت و نوژى بەيانىم كرد، هيچ ھۆكارىكىش نابيين نەو ھىدايەتە، تەنھا نەو نەيىت كە بەرامبەر نەو كەم نەندامە كردم !

بەلى.. عەمر خالىد خوا ھىدايەتىداو، كەوتە بانگەوازكردن و كاريگەرى زۆرى ھەبوو لەسەر خەلكى، ديارە دەسەلاتداران نەمەيان پى خوش نەبوو، بۆيە ھەرەشەيان لىكرد و داوايان لىكرد كە بەپەلە ميسر بەجى بەيتلى..

عەمر خالید لەم بارەیهوه دەلێت: لە ڕەمەزانی سالی (٢٠٠٢) دا کە لەمیسەر زۆریان بۆ هێنام و دەریان کردم، تەنھا دەم توانی بچم بۆ ولاتی سعودیە بۆ عەمرە، لەکاتی عەمرەکردندا، لەتەوافی یەکەمی کەعبەیی مائی خوادا زۆر پارامەوه و وتم: خوايە دلتشکاو، فریام بکەوه و دلتشکاو یەکەم بۆ چارەسەر بکە، خوا ناگادارە لەتەوافی دووەمدا، پیاویک لە تەنیشتمەوه پیتی وتم: ئەوه تۆ لەکۆیتی؟! من ژێر نەرزت بەدوادا دەگەڕێم و تۆ لەسەر نەرزیت؟! وتم: بۆچی؟ وتی: پیغەمبەر ﷺ هاتووتە خەموم کە پیتت ڕابگەیەم کە لەسەر هەقی و نارام بگرەو بۆ ماوهی سالیکی تووشی ناخۆشی دەبیت و پاشان دەرەوت لێدەکریتەوه! نیتەر لە خۆشیا زۆر گریام، پاش ئەوهش کە چوو مە دەرەوهی حەرەم پیاوایشیکی تر تەلەفونی بۆکردم و وتی: فیزە ی لوبناغان بۆ وەرگرتوی دەتوانی بچیت بۆ ئەوی..^١

کە لەمیسەر دەریان کردم ئەوەندە پەلەیان لیکردم بۆاریان نەدام تەلەفونیک بکەم بۆ باوکم، بۆیە لەمەککەوه پەییوەندیم پیوەکرد و هەوالم دایە، باوکم گریاو زۆری پیتناخۆش بوو، منیش زۆر کاری تیکردم و خەریک بوو ڕازی بم بەمەرجی حکومەت و نیتەر بێ دەنگ دانیشم؟! کەچی باوکم تەلەفونی کردەوه و وتی: کورم سووریە لەسەر مەوقیفی خۆت، ئەوه ڕێبازی پیغەمبەرە و ناسایی یە کە تووشی ئەو شتەنە ببیت.

لەلوبنانیش لەگەڵ برادەرێکدا لەژۆرێکدا دەژیاین و زۆر شەو بەیەکەوه لەتاو بێ وزەعیمان دەگریاین، زۆر دوامان کرد تاخوا دەرگای خێری بەروومان دا کردەوه ...

بەلێ... بەراستی هەر وایە هەرکەس بۆ خوا بیت خواش بۆ ئەوه، دەرگا لەعەمر خالید کرایەوه بەجۆرێک کەبەهۆی بەرنامەکانی کەنالە فەزایی یەکانەوه بووه کەسایەتیەکی جیهانی، زیاتر لە ملیۆن و نیویک لاو لەسەر تاسەری جیهانەوه بەشداریان کرد لە (صناع الحياة)دا، کەبە هەمووان ژيان بنیات بنیینهوه و ولات بەرەو پیتش بەرن نەک هەر موسلمان بەلکو لاوه مەسیحیەکانیش بوون بەشۆینکەوتەیی، ئەمە وای کرد کەڕێکخراوه نیتو دەولەتییهکان وەک مۆنەزەمەدی صحەیی عالەمی هاوکاری بکەن بۆ کارە مەزنەکانی لە ڕووبەر و پووبوونەوهی تلیاک و جگەرە و دیاردە نامۆکانی ناو کۆمەڵ. باشە نەگەر ڕووناکی خۆر بەبیژنگ بەری نەگیری، ئەمی بەچی دەتوانی و کێ دەتوانی ڕێ لە نووری ئیسلام بگری، لەکاتیکیدا کەخوای گەورە

١- (٦٢:ل) بەناوی تۆوه دەژین/عەمر خالید).

بالادست دهیمویت بگاته سهرجه مروزفایه تی؟! ﴿يُرِيدُونَ أَن يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَن يُتِمَّ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾ التوبة: ۳۲.

۳- قورئان دئان که مه ندیش ده کات:

خوای گه وره په یمانی داوه که قورئان بیاریزی، نه وه تا پاش چوارده سده نه نجامی نمو په یمانه ده بینین که قورئان پاریزراوه، له پراودا، له دلاندا، له پره کانی نه نترنیت دا، قورئان تاکه پراوه که ملیونه ها کهس له بهریان کردووه، نه که نهوانی که زمانی عهره بی ده زانن، نه نمانت نهوانش که هیچ له زمانی عهره بی نازانن، هدر نهوانه نا که خوینده وارن به لکو نهوانش که نه خوینده وارن به چاکی له بهریان کردووه، جا نه که هره کهسی خاوه تهمنه وصالع به لکو منالی حموت هشت سالیس توانیویه تی هه مووی له بهر بکات!! ﴿وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدْكِرٍ﴾ القمر: ۱۷.

له بهریتانیا زیاتر له سده هه زار منالی موسلمان دواي ته وایوونی خویندنی پژانه ی قوتابخانه یان پرووده که نه حموت سده مزگوت بز فیربوونی قورئان وله بهر کردنی، نه مه بیتجه له وهی که زیاترله سده و بیست قوتابخانه ی نیسلامی سهره خه هیه که منالان فیری قورئان و نیسلام ده که نه..

نه وهی سهره نهویه که نه وروپا بز خوی خزمه تی قورئانی کردووه، نه وه تا له سالی (۱۵۳۷) ی زاینیدا یه کهم نوسخه ی قورئان چاپ کرا له شاری فینیسیا (البندقية) له نیتالیا، که نه نوسخه یه ش لهیه کی له که نیسه کانی نیتالیا دا ماوه پاریزراوه. پاش نهوه چاپینکی چاکی تری قورئان بز یه کهم جار له شاری (هامبورگ) ی نه آلمانیا کرا له سالی (۱۶۹۴) زاینیدا، نینجا شازنی پرووسیا له سالی (۱۷۸۷) دا یارمه تی چاپ کردنی دا، پاشان له سالی (۱۸۷۷) زاین دا له (ناستانه) له ده ولته ی عوسمانی چاپ کرا.. نیستاش له ولاتی سعودیه له شاری مدهینه له کهمه لگی شا فهد که له سالی (۱۹۸۴) دا دامه زراوه سالی زیاتر له ده ملیون قورئان چاپ ده کری، به لام ناخو دوژمنان ناگایان له مدهنهی و هه روا دانیشتن به خیر!

له بهریتانیا نیستا ده یانه مویت بهر به ست دروست بکه نه له پتی قوتابخانه کانی سهر به مزگوته کان، گوايه منالان باش مامه لیمان له گه لدا ناکریت؟! له پاکستانیش که ده هه زار قوتابخانه هیه و (۱،۷) ملیون قوتایان هیه، میری هه پرته ی نهوه ده کات هدر قوتابخانه یه که

لای حکومت خۆی تۆمار نه کات داده خړیت ... نه مریکاش دیاره له پښت نه م کاره وهیه و پری (۱۰۰) ملیون دۆلاری بۆیاکستان داناوه که به کاری بهینیت بۆ ږیگرتن له قوتابخانه نیسلامیه کان ...

شایه نی باسه له پاکستان هر سى مال و حافظىكى قورناني تيايه، که ده کاته نزيکهى حموت ملیون حافظ ... له ولاتانی تریش هروایه، دکتور (محمد الراوي) که خه لکی میسره و بانگخوازیکی گه ورهیه ویتی ده لاین (الرجل القرآني) ده لیت: له نه ییوریا بووم، پیایوکی سهوزه فروش له بهرده رگا سموزم لی ده کپی و یه ک پیت له زمانی عه ره بی نه ده زانی، حافظی قورنان بوو، سووره تی نه عرافى بۆ خویندم، که به راستی خۆم حافیزی قورناتم سووره تی نه عراف له بهر کردنی زۆری ده ویت، خوا ناگاداره به جوړتک خویندی سهرسام بووم، تاقه هه له یه کی ته نانه ت له ته جویدیش دا نه کرد...

کاتی له ولاتی سعودیه ش له زانکو وانهی قورناتم ده و ته وه، له هوئی زانکو من قورناتم بۆ ده خویندن و بۆم ته فسیرده کردن، زور له قوتاییه کان هوئن هوئن فرمیسک ده هاته خواره وه به چاویاندا..

له م باره یه شه وه پوژه له اتناس (لورا فاگلیری) ده لیت: (ته نها له میسرده نه وه نه ده حافیزی قورنان هیه که ژماره یان زیاتره له وانمی که له هه موو نه وروپادا ده توانن نینجیل بخویننه وه) ..

قورنان نیستا به زیاتر له سه دو سی زمان واتای لیکدراوه ته وه و زۆرترین که س به ده ستی دینی و زۆرترین که سیش ده بخوینیت ته وه، له کاتی که دا که نینجیل پوژ به پوژ خویننه رانی که م ده بنه وه، هه رچه نه ده ماوه یه که له مه ویر قه شه یه کی نینگلیزی به ناوی (هنتون) له نوستورالیا نینجیلی کور تکرده و ته وه ناوی ناوه (بایبل المائة دقیقه) واته نه و نینجیله ی که له سه دخوله کدا ده خوینرت! نینجا زور که م که سیش ده بخوینی و نه وانه ش که بتوانن له بهری بکه ن هه ر زور که من وه یان هه ر نین؟! ^۱

٤- موسولتمان بوونی گۆرانی بیژی ئەهریکی سیلەر ز:

نەم گۆرانیبیژە دەلیت: پۆژیک لە شاری فرجینیا بەلای مزگەوتیکدا تیپەریم گویم
لەدەنگیک بوو، وام زانی گۆرانی بیژە، کە نزیک بوومەوه، کابرایەك لەسوچیکدا دانیشتبوو
شریتی دەفرۆشت، وتم: ئەوه دەنگی چ گۆرانی بیژیکە؟! وتی: ئەوه گۆرانیبیژ نیە، قورنان
خوینە؟! شریته کەم لی کړی وتم: ناوی چی یە؟! وتی: خالد القحطانی...

لەسەیارە کەمدا گویم لەشریته کە گرت، نەمتوانی سەیارە کەم لێبخورم ناچار وەستام،
بەدڵ گویم گرت، تەواو هەست وەژشمی هەژاند و هەموو خانەکانی لەشم خۆشیکە
چەشت..

دواتر چووم بۆلای عازفی گیتاری تیپە کەمان کەناوی کریس بوو، موسلمان بووبوو
ناوی خۆی کردبوو بە (خەلیل).. چووم بۆلای تێمبگە یەنێ ئەو کاریگەرە گەورە یە چی یە کە
قورنان هەبەتی لەسەر دڵ و دەرووغم..

ئەویش شریته کەم لی داو کەوتە وەرگێڕانی بۆم، ئەوهی سەیرە سورەتی (الشعراء) بوو،
منیش بۆ خۆم (شاعیر)م.

موسولمانبوونی خۆم پراگەیانداو ناوی خۆم کرد بە (هارون سیلەر ز). یۆم کردەوه کە لە
پێی دەزگایە کەوه خزمەت بەنێسلام بکەم بۆیە دەزگای (ئەوانەمی بیر دەکەنەوه لەبەر هەم)م
دامەزراند، ئنجا پەییوەندیم کرد بە شیخ (خالد القحطانی) یەوه، کەتایا پێم دەدات ئەو
قورنانە کە بخوینێ و ئێمەش ئایەت بە ئایەت بە داویدا بە زمانی نینگلیزی پاشە بکەین، تا
خەلکی باشتەر لە قورنان تێبگەن؟ ئەویش رازی بوو..^١

٥- شیخ محمد حسان کە بانگخوازیکی میسری یە ..

لە وتاری (وقفه مع النفس) دا دەلیت: لە گەشتیکی بانگخوازیدا لە لوس ئەنجەلوس
وتارم دەدا، دواي وتارە کە برادەرێك داواي کرد کە هاوێتکی ئەهریکی دەیهوێت لەسەر دەستما
موسلمان بیت، برادەر ئەهریکی کە هاتە پیشەوه، باسی بەسەر هاتی خۆی کرد کە خواوەنی
کۆمپانیای پارەوسامانی زۆره و لەبەر ئەوهی بەختەوه نەبووه شانزه جار هەولێ خۆکوشتنی
داوه رزگار کراوه، تا پۆژیک لەیه کێ لە کۆمپانیای کانی کارمەندیکی خۆی دەبینی کە قاچی

١- نەم پروداوه (غیب الرفاعی) لەپەرایی (الذین تأثروا بقراءة القرآن) دا باسی کردوه ...

لهسەر دهست شۆر دهشوات، نه مېش تووړه ده بئ و ده لئيت: چۆن پئ ده خه يته نهو ده ستشۆره وه كه من دهم و چاوى لهسەر ده شۆم؟! كارمهنده كەش ده لئ: من پۆزى پېنج جار قاچم ده شۆم!! لای سهير ده بئ، چۆن نهو پېنج جار قاچى دهشوات له كاتيكدا نه م پۆزى يه كجار ده موچاوى دهشوات، بۆيه كه پرسياى نه مې ليكرده له وه لا ما وتى: من ده ستنويزده شۆم بۆ نويزكردن، وتى: بۆتۆ پۆزى پېنج جار نويز ده كه يت؟! وتى: به لئ!!

وتى: دلئارام و ناسوده يت؟! وتى: به لئ، چونكه لای نيتمه نه گهر تووشى خووشى ببين سوپاسى خواى لهسەر ده كه ين و خير به بۆمان، نه گهر تووشى ناخوشيش ببين نارام ده گرین به وهش خيرمان بۆ ده نوسرى، كه نه وهش فه رموده ي پيغه مبه ره كه مانه (عجبا لأمر المؤمن أن أمره كله خير، إن أصابه سوء شكر فكان خيراً له، وإن أصابه ضراء صبر فكان خيراً له).. بۆيه بريار نه دات نه مېش موسلمان بييت..

جا كه نه مانه ي باس كرد، شا به تمانان فيكرده و له دواى منه وه وتيه وه: اشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمداً رسول الله.. پاشان لهشى كهوته له رزين و زۆر گريا، نينجا وتى: نه م وشانه چييان تيا دانراوه ناوا كاري گهريان ههيه؟! وتم: دلئاروانى و ناسوده يى و نارامى تيا دانراوه، وتى: به خوا يه كه م جاره ههست بهو دلئاروانى و ناسوده يى يه ده كه م..

٦- موسلمان بوونى قه شه ي مه ده غه شقه ر نه ندريانا

سۆلۆ:

قه شه نه ندريانا سۆلۆ فيكتۆر موسلمان بوونى خۆى پاگه ياند له مه ده غه شقه ر و ناوى خۆى كرد به (زه كه ريا)، به رپۆه به رى نووسينگه ي (جمعية العون المباشر) له مه ده غه شقه ر چاوپيكه وتنى له گه ل سازكرد و له هۆكارى موسلمان بوونى پرسى، نه ويش وتى: له مائى كى گاورد گه وه بووم كه نه ندا مه كانى هه موو به گه رمى هاتوچۆى كه نيسه يان ده كرد، تا له كۆتايى سالانى هه شتا كاندا له لايه ن سه رۆكايه تى كه نيسه كانه وه كرام به به پرسى كه نيسه .. من هيجى وام له نيسلام نه ده زانى، نه وه نه بييت كه له كۆيونه وه كاندا باس ده كرا كه خه لكانى كى زۆرى مه سيحى به ره و نيسلام ده چن، كاتى مزگه وتى (امبادريكا) له (لۆكۆمبى) دروستكرا زۆر مان پيناخۆش بوو، نيتمه زۆر مان له خه لكى ده كرد كه پئ له مه ناله كانيان بگرن كه نه چن به ره و نيسلام، نيتمه هه رچيمان ده كرد سه ركه وتوونه بووين بۆ رپيگرتن له بلايوونه وه ي نيسلام. هۆى

موسلمانبوونیشم ده گهر پتیه به بۆ نهوهی که بهردهوام کۆبوونه و هه مان ده کرد بۆ پنگرتن له بلا بوونهوهی نیسلام، نهه کۆبوونه وانه وایان لیکردم بیر بکه مهوه، باشه بۆچی دژایه تی نهو دینه ده کریت، بریارم دا موسلمان بیه و ده ست هه لیکرم لهو هه موو نازو نیعه ته ی که که نیسه خستبوویه بهرده مه، خولیک بۆ موسلمان ه تازه کان کرایه وه له شاری (ساکوانا)، منیش که وهه ری بۆ نهو خوله، سیانزه کیلومه تر به یی پۆیشتم، له خوله که دا به شداریم کرد، بریارم دا که هه ول بدهم له گه ل که سو کارو عه شیر هه م دا تا قه ناعه ت بکه ن به نیسلام و موسلمان بیه. ١ ..

نهوهی جیتی سه ره بجه له موسولمانبوونی نهه که سه انه دا نه وه یه، که هه رنه وه نه ده ی موسولمان بوون، ده موده ست ده یانه ویت خه لکی بانگ بکه ن به ره و نیسلام، که به پاستی نه مه ش ده بیته مایه ی بلا بوونه وه ی نیسلام به خیرایی، که نه مه ش دیاره مایه ی پوو سووری دنیا و قیامه ته، چونکه بانگ وه از کردن باشترین هۆکاره بۆ به ده سته ی تانی په زامه ندی په ره وردگار نه وه تا پیغه مبه ر ﷺ ده فرمویت: (نضر الله امرأ سمع منا حدیثا فبلغه کما سمعه فرب مبلغ أحفظ من سامع).
 (أحفظ من سامع).

٧- موسلمانبوونی قه شه ی میسری ئیسحاق هیلال

مه سیحه:

ناوبرا و له باره ی موسلمانبوونیه وه ده لیت: له دایک و باو کیکی مه سیحی له دایک بووم، که هه ر له منالی یه وه به شیری دژایه تی نیسلام گۆشیان کردم، به لām کاتیک گه وه بووم که وهه لیکۆلینه وه ی ژبان پیغه مبه ران، که به وه ش نا تارامی یه کی ده روونیم بۆ دروست بوو، زۆر پر سیارم لا گه لāه بوو که له ناو قوتاییانی ها وه لāmدا با سم ده کرد، به دوای وه لāmی راست دا ده گه رام، نه مه ش وای له (بابا شنه وه) گه وه وه پیتشه وای قیبتیه کانی میسر کرد که پیتش وه خت بکات به قه شه تا ده مکو ت بیه، زۆر لاشی لی ده کرد مه وه و خیر و بیری به سه را ده رشتم... به لām من له گه ل هه موو نه وانه دا سوور بووم له سه ر نه وه ی که له هه قیقه ته ی نیسلام شاره زا بیه! به نه یینی په یوه ندیم په یدا کرد له گه ل هه ندی موسلمان دا و که وهه دیرامه ی نیسلام، کاتی دا واشم لیکرا که نامه ی ماجستیره که م ناماده بکه م له سه ر (به راورد کردنی ناینه کان)، نامه یه کی چاکم ناماده کرد، که چی سه ره رشتیاری نامه که م پازی نه بوو به وه ی که وتبووم محمد ﷺ نیراوی

١- (گۆفاری الکوش).

خوايه و عيسا (سهلامى خواى لى بى) مژدهى داوه به هاتنى.. نامه كه له كه نيسه ي نينكليكى له قاهره و توويزى له سهرkra، سه ره نجام باباشنوده نامه كه مى ره تکرده وه چاوديرى يه كى تونديشان خسته سهرم كه نه مده توانى به ناسانى په پراوى نيسلاميم دهست بكه ویت..

رژژيک نه چووم بۆ ياد کردنموى له دايكبوونى مهريه له نه سكه نده ريه، پاش نه وهى له شه مهنده فهر دابه زيم سواری پاصيک بووم به جل و بهرگى قه شه يه تيه وه، منالتيك كه ناميلكه ي ده فروشت سهركه وته ناو پاصه كهو ناميلكه كانى پيشانى دانىشتوان ده دا تا لى بکړن ومنى په پانده، له دلما گريه كه دروست بوو، بۆ دايه دهست هه مووان و پيشانى دان من نه ييت، ليتم پرسى: كورم بۆچى نهو ناميلكانه ت دايه دهست هه مووان من نه ييت؟!

وتى؟! چونكه تۆ قه شه يت! نينجا تيگه يشتم كه من شايانى نه وه نيم دهست بده مه نهو ناميلكه يه هه رچهنه بچوكيش بوو! داوام ليكره كه دانه يه كم پييفروشى، وتى: نه م ناميلكانه نيسلامين! نينجا دابه زى له پاصه كه، منيش هه روهك له برسا مردويه كه به دواى ناندا رابكات دابه زيم به دوايدا و به زۆر دوو ناميلكه م ليكرى.. كه گه يشتمه كه نيسه چوومه ژوورى تاييه تى ميواندارى، هه رچهنه زۆر ماندووى سه فهر بووم سه يري يه كيكيانم كرد (جزمى عم) بوو، كردمه وه سووره تى (نيخلاص) م بينى، خويندمه وه هه ست وه وشى هه ژاندم، نه وه نده م دووباره كرده وه هاته بهرم، ههستم به دلئارامى و خوشى يه كى زۆر كرد.. نا لهو كاته دا قه شه يه كه هاته ژووره وه بانگى كردم وتى (أبونا إسحاق)، چومه ده روه و به دهنگى بهرز به پرويدا به بى نه وهى هه ست به خزم بكم (قل هو الله) م خويند! چووم له سهر كورسى نيعتراف دانىشتم خه لكى داماو دهاتن له بهرده مم دا دانيان نه نا به تاوانه كانيانا، گوايه من لييان خوش بم، من زمانم لال بوو نه مده زانى چيان پى بلتم، من چيم له خه لكى خوش بيم، قل هو الله له خه يالما بوو، كه خوايه كى بالا دهست هديه له هه مووان گه روه تره و ليخوش بوون به دهست نه وه، بۆيه زۆر گريام، چومه لاي يه كى له قه شه گه روه كان وتم: (من له گوناهاى خه لكى خوش بيم نه ي كى له گوناهاى من خوش بى؟! وتى: پاپا، وتم نه ي كى له (پاپا) خوش بى؟

ليتم راست بووه وهو قيژانى به سه ره ما (تۆ قه شه يه كى شيتى، نه وهش كه تۆ دامه زرانده وه هه رشيتته؟! پاش نه مه بريارى پاپام بۆ ده رچوو كه به مند بكرتم!

جا هر بهند کردن نه‌بوو به‌لکو که‌بردیانم پیش‌سوازیه‌کم و ابو که هر قه‌شه‌یه‌ک و داریکی به‌ده‌سته‌وه بوو که به‌لایا تیده‌په‌ریم داریکی پیاده‌مالیم و دهی وت (نهمه پاداشتی نه‌ویه که ناینه‌که‌ی و که‌نیه‌که‌ی بفروشی)!

پاش سی مانگ نه‌زیه‌ت و نازار بردیانم بۆلای گه‌وره‌ی قه‌شه‌کان تا نامۆزگاریم بکات، که‌چی وتی (کوریم.. خوا چاکه‌کاران ون ناکات، نارام بگره و چاره‌پئی پاداشتی خوا به، ﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ۖ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ﴾ (الطلاق: ۲ - ۳، له دلی خۆمدا وتم: نه‌وه قسه‌ی ناوکتیپی پیروزی نه‌وه و قسه‌ی قه‌شه‌کان نه‌وه، نه‌وه‌ده‌ی تریش سهرسامیم زیادی کرد که وتی (کوریم نامۆزگاریم بۆت نه‌ویه که‌خۆت ده‌رمه‌خو خۆت ناشکرا مه‌که تا هق ناشکرا ده‌بیئت، با زۆریشی پییجیئت). له دلی خۆمدا وتم: ناخۆ مه‌به‌ستی له‌م قسانه چی بی؟.. زۆری نه‌خایند له‌قسه‌کانی حالی بووم! به‌میانیه‌کیان دواکه‌وت، چووم له‌خو خه‌به‌ری بکه‌مه‌وه، که ده‌رگاکم کرده‌وه بینیم وه‌ک موسلمانان نویژی به‌یانی ده‌کات، له شوینی خۆم وشک بووم، ده‌رگاکم به‌سوکی داخسته‌وه! دواپی که‌زانی ناشکرا‌بووه لام، هات و وتی: کوریم نه‌وه‌ی بینیت په‌رده‌پۆشی بکه و سه‌ترم بکه خوا سه‌ترت بکات، به‌راستی من وا بۆ (۲۳) سال ده‌چیت ناوام وخو و خۆراکم قورنانه، به‌راستی مرۆف نه‌بی دواپی هق و راستی بکه‌ویت..

پاش چهند رۆژێک له‌و‌رووداوه فەرمانم بۆ ده‌رجو که بگه‌ریمه‌وه که‌نیه‌یه‌کی ناوچه‌یه‌کی تر، ننجا چووم له‌گه‌ل کۆمه‌لێکدا بۆ مژده‌دان له‌ ناوچه‌ی (واو) له‌ سۆدان، پاش نه‌وه‌ی گه‌راینه‌وه له‌ که‌شتیه‌که‌دا نه‌وه چهند که‌سه‌ی بوویوون به‌گاور و له‌گه‌لمان هاتبوون به‌سه‌رم کردنه‌وه، نه‌وه‌ی سه‌یر بوو یه‌کیکیان که‌ناوی (عهد ناده‌م) بوو بینیم وه‌ک موسلمانانه‌کان نویژ ده‌کات، قسه‌م له‌گه‌ل کرد زۆر سووریو له‌سه‌ر ئیسلامه‌تیه‌که‌ی و وتی (راسته من جه‌ستم فرۆشته به‌ نیه له‌ نه‌بوونیدا، به‌لام دل و عه‌قلم مولکی خواپی تاک وته‌نهایه و نایفروشم به‌ هه‌موو کنوزی دنیا، وه من شایه‌تی ده‌ده‌م که (لا إله الا الله محمد رسول الله)..

پاش نه‌مانه هه‌مووی ویستم موسلمانبوونی خۆم رابگه‌یه‌تم، رۆیشتم بۆ چهند به‌رپه‌ره‌رتی‌یه‌کی ناسایش تا موسلمانبوونم بۆ تۆمار بکه‌ن، نه‌یان کرد تا کۆمه‌لێ قه‌شه‌هاتن وکه‌وتنه‌ گفتوگۆ له‌گه‌لما، که زانیان قسه‌کانیان سوودی نه‌وه له‌ گه‌لما هه‌ره‌شه‌یان لیکردم که چیم هه‌یه ده‌ستی به‌سه‌ردا ده‌گرن، که‌بابی چوار ملیۆن جونه‌یه‌ی مصری ده‌بوو، نه‌مه‌ بیجگه

لهچەند دوکانی ئالتون که هەمبەو، ناچار دەستم له هەمووی هەلگرت له پیناو خواو نیسلامدا، کەنيسه بهوش وازیان نههتتاوخوتنیان هەلāl کردم و سێ جار هەولێ تیرۆرکردم درا له لایەن براکەم و نامۆزاکامهوه که گاوری بوون، سەرەنجام فیشهکی بەر گورچیلەم کەوت و نیستا بەیهک گورچیلەوه دەژیم و، باوک و دایکیشم کەزانیان موسلمان بووم له داخا خۆیان سوتان (ولا حول ولا قوة الا بالله)^۱

۸- له کۆڕاتی کەنيسهوه بۆ بانگخوازی ..

نەمەش چیرۆکی موسولمانبوونی کەسایەتی یەکه که له کۆڕاتی کەنيسهوه کاری کردووه و پاشان بووه به موسلمان، نەویش محمد سومای یه له فلیپین، له سەرەتادا بووه به مەسیحی و زۆر به توندی نیلتزامی بەم ناینهوه کردووه، گرنگی داوه به کاتەکانی نوێژی کەنيسهوه سەرجهەم پێ و پەسمەکانی تری ناو کەنيسه و، بووه به سروودیژی کەنيسهوه له چوار چێوهی کۆڕاتی ناینی و، دایک و باوکیشی زۆر پەيوهست بوون بەم ناینهوه.

محمد سومای دەلێت:

سەرەتای گەشتەکم له گەڵ هیدایەتدا دەگەرێتمهوه بۆ سالی (۱۹۹۰) کاتیك عێراق کوهیتی داگیرکرد، من له بنهڕەتدا باوهرم بهخوای گهوره هه‌به‌و، کاتیك که مەسیحی بووم پرسیاری زۆر روو به‌رووم نه‌به‌ویه‌وه، هه‌مووکات له‌سەرجه‌م بۆنه نایینییه‌کاندا به‌شدار نه‌به‌ووم و نه‌ندام بووم له تیپی کۆڕاتی نایینی که سروودمان بۆخوا ده‌وت، عيسام به‌خواو کورپی خوا نه‌زانی، له‌منداڵیمهوه نه‌مه فێر بووبووم و خوتیندبووم.

به‌لام هه‌روه‌ك وتم پرسیاری زۆر له‌لام درووست نه‌بوو نهم نه‌توانی باوهر به‌وه بکه‌م که نه‌یکه‌م، له‌دوای نهم هه‌موو به‌ندایه‌تی کردنه‌شمه‌وه هه‌یج ئاره‌زوویه‌که‌م نه‌بوو هه‌نده نه‌بیته که وه‌ك مەسیحیه‌کی کاسۆلیکی بژیم.

له‌فلیپین ناسنگه‌ریووم و، شوفێریشم نه‌کرد و به‌رامبه‌ر به‌ برێك پاره‌ی که‌م خه‌لكیم له‌جینگایه‌که‌وه بۆجینگایه‌کی تر نه‌گواسته‌وه.

پژژیک له پژژان به خه یالما نه هاتبوو که سه فر بکم بژ دهره وی فلیپین، به تاییه تی بژ کویت تالهری کار بکم، وام نه زانی که نه م کاره م وام لیتاکات سه فر بکم بژ دهره و سه روزیاده .

به حکمه تیک که خوی گهره ده یوست خوشکه گهره کم سه فری کرد بژ کویت تا لهوی کار بکات پیش داگیر کردنی کویت، وه لهو ماوه یه دا که لهوی بوو کویت داگیر کرا له لایه ن عیراقه وه، بژ ماوهی حموت مانگ، هیچ خه به ریکمان نه بوو له باره یه وه تادلنیامان بکاته وه و بزاین خه ریکی چی به، نه وه ش که زیاتر په رژی کردین نه وه بوو که نیتمه چنه د برایه ک بووین و نه نه نه خوشکه مان هه بوو، لای دایک و باوکیشمان زور خوشه یوست بوو، لهو ماوه یه دا خیزانه که مان ته و او ناره حه تی بالی به سر دا کیشابوو و دایک و باوکیشمان زور پیته ی مه شغول بوون، وه له بهر زوری پرو دا وه کان نهو هیوا یه مان له ده ستدا که ماییت و من له ناو براکاندا له هه موویان گهره تر بووم، بژی نه رکی سر شام بوو که به داویدا بچم بزانه ماوه یان مردوه ؟

نه مه ش هه روا ناسان نه بوو، پیوست بوو بکه مه پرسیار کردن له هه موو که سیک که پیش نه و دوی نه ویش لهوی بوون و، له مانه ش گرانتر نه وه بوو نه گهر مردیت چی بکم ؟ یان نه گهر ماوه له کویت ؟ نه مه ش هه مووی ته نه بژ لای خوی گهره ده گه پرایه وه دلخوشی دایک و باوکم ته دا یه وه تا هه رچون بیت فرمی سک نه ریزن و ناهیک به به ریاندا بینمه وه، به هه ر حال نیتمه هیوامان له ده ستدا و هیچ ناواتیکمان نه ما که بگه ریتمه بژ لامان.

پاش تیه پر بوونی نو مانگ به سر دیار نه مانیدا نامه یه کمان پیگه یشت که نه م ماوه یه ماوه ی له دایک بوونی مندا لیک نه مه ش وه که له دایک بوونی نه م خوشکه م و ابوو به لای نیتمه . له نامه که دا باسی نه وهی کرد بوو که نه م ماوه و ژبانی زور باشه و لهو ماوه یه دا به وه به مسولمان و خوی گهره هیدایه تی داوه و ناوی خوشی گزپوه و شوی به کویتیه ک کردوه، دیاره نه مه به لای نیتمه وه گرنگ نه بوو هینده ی نه وهی که زانیمان ماوه و سه لامه ته و له ژباندا یه، هه موومان دلخوش بووین و، دایکم له خوشیدا دهستی کرد به گریان و سپاسی خوی کرد بژ سه لامه تی خوشکه کم .

پاش دوو مانگ به سر نه م نامه یه دا نامه یه کی ترمان پیگه یشت که تیایدا داوی له من کرد بوو که پیوستی زوری پیتمه و دیه ویت هه رچونیکه سه فر بکم بژ لای بژ کویت و له لای بم، به هه ر حال من له ناوه رژی نامه که تینه گیشتم هینده نه ییت که نه و پیوستی به منه .

دياره ههروهك باسم كرد نمو خوشكى تاقانهم بوو بۆيه پتويست بوو له سهرم كه بچم و دلتيايم
 لىي به تاييه تى كه زۆر بىرم ده كرد و ههروهها بارودۆخيش گونجاو بوو بۆم .
 خواى گهوره سه رجهم هۆكاره كانى بۆ ناسان كردم بۆ نهم سه فهره و هه موو وه رهقه و
 جهواز سه فهر و بابه ته كانم ناماده كرد و ناردم بۆ لاي خوشكه كه م و پاشان نهوه بوو په زامه نديم
 بۆهاته وه تابچم بۆ كوهيت و، له (٢٨ نۆقه مبهري ١٩٩٢) دا سه فهرم كرد .
 له گهڻ گهيشتنم دا بۆ كوهيت چهندين پرسيار له باره ي نهم ژيانه نوپيه مه وه له
 مي شكدا درووست بوو، خوشكه كه م زۆر به په رۆش بوو، بۆ ههر يه كيكيشمان خهوني ك بوو كه
 نه ويترمان بينين، بۆيه كاتي ك بينيمي زۆر گريا و چهندين جار دووپاتي كرده وه نايا خهون
 نابيني، منيش باوه ريم نه نه كرد كه نهو بينم بۆيه زۆر سوپاسى خواى گهوره م كرد، خيترا نهو
 دهستى كرد به پرسيار كردن لىم له باره ي باوكم و دايمك و براكانم ؟
 پاشان له گهڻ ميترده كهيدا برديانمهوه بۆماله كه يان كه له ناوچه يه كدا بوو كۆمه لىك
 ته لارى تيا بوو، ماوه يه ك له گهڻيدا مامه وه و دهستيان كرد به بانگه شه كردنم بۆ نىسلام، ههروهك
 نهوه ي منى له فليبينه وه هيناييت بۆ نهو مبهسته، پرسيارم لىكردن نايا بوون به مسولمان
 به زۆره ؟! زۆر به روونى وه لاميان دامه وه كه نه خيتر نىسلام بهو جوړه نيه و زۆر كردن له نايندا
 نيه، وتم: باشه كه واته وازم لىيستن تاخواى گهوره خۆى حوكم نه دات به سهرمدا!
 لىتان ناشارمه وه دهستم كرد به بير كردنه وه له نىسلام و له وه ي بۆچى خوشكه كه م چوه وه ته
 ناو نهم ناينه وهو نىستا بۆ بانگه وازى بۆ نه كات؟
 داوام لىكردن كه نه مه ويتر نىسلام بخويتم و، پتويسته كه هيج نه ييت فرسه تىكم به دهنى
 تالم ناينه تىبگه م، نهوانيش نه مه يان زۆر به خو شىيه وه لىوه رگرم و، رىزى تاره زوه كه يان گرتم
 و دهستم كرد به فير بوونى بنه ما و په رهنسيه كانى نىسلام، من په له م نه نه كرد له گه ران به دواى
 ناينى نويدا و، ماوه ي مانه وه م له گه لىاندا به رده وام گويم له بانگ نه بوو (الله اكبر - الله اكبر)،
 يه كه م شتىك كه زانيم برىتى بوو له ماناى نهم بانگه كه مسولمانان بۆ نويتو كردن بانگ نه كات
 له چهنه كاتىكى ديارى كراوى پۆژو شهودا. جياوازيه كى گهوره هه يه له نىوان بانگ كردنى
 مه سيحى كه هه موو هه فته يه ك له يه ك شه ماندا زهنگ لىده درىت، له گهڻ بانگ كردنى نىسلامدا
 كه له پۆژى كدا پىنج جار بانگيان ده كات بۆ ملكه چى بۆخواى گهوره .

پۆژه‌كان تیتشه‌پهرین و كاتیتك كه خوشكه‌كه‌م و می‌رده‌كه‌یم ده‌بینی نوێژ نه‌كهن به‌یه‌كه‌وه
 هه‌ستم نه‌كرد كه نه‌وان له‌ویه‌ری نارامی و دل‌نیایدان و لی‌ره‌وه‌ و ده‌ و ده‌ خۆشه‌ویستی نی‌سلام
 چوه‌ دل‌مه‌وه‌.

پۆژیتکیان خوشكه‌كه‌م و می‌رده‌كه‌ی چوون بۆ سه‌ردانی هه‌ندیتك خزمیان و منیان
 له‌مال‌ه‌وه‌ به‌ته‌نها به‌جیه‌یتشت و سه‌یری ته‌له‌فزیۆنم ته‌كرد بۆ زانینی هه‌واله‌كان و تا بزایم
 له‌جیه‌اندا چی روونه‌دات نه‌وه‌ی جینگای سه‌رسوپمان بوو كه‌ته‌له‌فزیۆنه‌كه‌م داگیرساند له‌سه‌ر
 كه‌نالی دووی كه‌هیت بوو كه‌ به‌رنامه‌كانی خۆی به‌ زمانی ئینگلیزی بلاونه‌كاتمه‌وه‌، كه‌ له‌و
 كاته‌دا مه‌وعیدی به‌رنامه‌ی (شیخ صلاح راشد)بوو، ته‌مه‌ش به‌راستی قه‌ده‌ریك بوو له‌لایه‌ن
 خوای گه‌وره‌وه‌ بۆم رێكخه‌را بوو ﴿وَإِذَا قُضِيَ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾ القره: ۱۱۷ له‌و
 كاته‌دا شیخ صلاح راشد نه‌مینه‌داری گشتی لی‌ژنه‌ی ناساندنی نی‌سلام بوو، ته‌مه‌ش له‌مانگی
 په‌مه‌زانی پیرۆزی سالی (۱۹۹۳)دا بوو، له‌و به‌رنامه‌یه‌دا باسی له‌ په‌یه‌هندی نی‌سلام ده‌كرد به‌
 نایه‌ه‌كانی ته‌ره‌وه‌ و باسی له‌نی‌سلام و مه‌سیحیه‌ت كرد، باسی له‌عیساو محمد ﷺ كرد
 له‌ئینجیلدا، لی‌ره‌وه‌ به‌جدی كه‌وتمه‌ به‌دواداچوونی شه‌م به‌رنامه‌یه‌و زۆر به‌ شه‌وقه‌وه‌ هه‌موو
 نی‌وارانی‌تکی چوارشه‌مه‌ چاوه‌رێتم نه‌كرد، له‌م به‌رنامه‌یه‌وه‌ بیستم كه‌ محمد ﷺ هه‌والی
 به‌پیغه‌مبه‌ر بوونی له‌ ئینجیل و ته‌وراتدا هاتوه‌ و ته‌و له‌دوای موسا و عیساوه‌ نه‌نێردیت،
 كه‌وتمه‌ گه‌ران به‌دوای نه‌وه‌دا كه‌ ناخۆ محمد ﷺ به‌راستی ناوی له‌ ئینجیلدا هاتوه‌ چوونكه‌ من
 ناوه‌كه‌یم له‌عه‌هدی كۆن و نوێدا به‌رچاوه‌ نه‌كه‌وتبوو.

نێتر ده‌ستم كرد به‌گرنگی دانی زۆر به‌نی‌سلام له‌و لایه‌نه‌وه‌ كه‌بانگه‌شه‌ بۆ یه‌كتا په‌رستی
 نه‌كات، هه‌روه‌ك شیخ صلاح راشد بۆی روونكردمه‌وه‌، ته‌و شته‌ش كه‌ زۆر سه‌رسامی كردم و
 نه‌مه‌توانی به‌ره‌نگاری بیه‌مه‌و به‌ریتی بوو له‌ روونكردنه‌وه‌كانی له‌باره‌ی پیغه‌مبه‌رایه‌تی محمد ﷺ
 له‌ رینگای كتیبی پیرۆزی مه‌سیحیه‌كانه‌وه‌ پێش نه‌وه‌ی كه‌ده‌ستكاری بكریت، بۆنه‌مه‌ش شیخ
 صلاح ناماژه‌ی بۆچه‌ن‌دین نمونه‌ و به‌لگه‌ نه‌كرد له‌ ئینجیلدا .

به‌راستی له‌رینگای شه‌رحه‌كانیه‌وه‌ بۆم روون بۆوه‌ كه‌ راستی په‌یامبه‌ریتی محمد ﷺ هاتوه‌
 له‌ ئینجیلدا پێش ده‌ستكاری كردنی و، نه‌م نه‌توانی كه‌ نكولی له‌وه‌ بكه‌م .

لیره وه سهره تاي پازیبوونم به نیسلام دهستیپینکرد، بهر بهر دلمی داگیرکرد و پری کرده وه و بهر بهر خۆشه و یستیم بۆی زیادی کرد، گه یشتمه نمو راستیهی که کس ناتوانیت بهر گهی لپرسینه وهی خوایی بگریت و، پتویسته هه موو مرۆفه کان له خوای گهره بترسن، خوای گهره ی هه موو جیهان و پتکخهری هۆکاره کان و خاوهنی زهوی و ناسمانه کان .

پینگام بۆکرایه وه بهر وه نیسلام به نیراده ی خوای گهره و بریارم دا که له گه ل میتردی خوشکه کهم بچم له لیژنه ی ناسینی نیسلام دا نیسلامبوونی خۆم رابگهیه نم و، شایه تی بدهم به تاک و ته نیایی خوای گهره و به وهی که عیسا نێردراو و بهنده ی خواجه و محمدیش ﷺ نێردراو و کۆتایی پیغه مبه رانه و په یامبه ری ره حه ته بۆ هه موو جیهان.

نیسلامبوونی خۆم راگه یاند له پانه ی مانگی ره مه زانی پیرۆزدا له نه وه پری تر سه وه له سزای خوایی و لپرسینه وهی و ههروه ها له نه وه پری باوه رپووه وه به تاک و ته نیایی خوای گهره، نیدی په یوه ندیم له گه ل برا نو موسلمان ه کاغدا زۆر پته و بوو.

نیسلام گهره مان عیسا ی له جیگایه کی زۆر شیاودا داناوه که بریتی به له نێردراو بهنده و په یامبه ری خوایی ههروه ک پیغه مبه رمان محمد ﷺ و جیاوازی له نیتوانیاند ته وه به که محمد ﷺ کۆتا پیغه مبه ره و نه مه ش له قورشان و له نینجیلیشدا هاتوه و ههردوو کیشیان بانگه شه بۆیه که تابه رستی ده کهن و، پیغه مبه رمان محمد ﷺ خوای گهره نارده و یه تی بۆ سه ره جم مرۆفایه تی تارۆژی دوا یی..

سوپاس بۆخوا، نیتا به سه ر موسلمان بووندا چه ندین سا ل تپه رپوه که تیایدا نیسلام ناسی، نیمانم پته و تر بوو پاش خویندنی (التوحید فی الاسلام) و که نه مه باس له چه نیه تی نیمان و تاک و ته نهایی خوای گهره نه کات.

ههروه ها فیزی نه وه بووم که چۆن موسلمان نه وهی له سه ره تی له به ندایه تی جیبه جیی بکات، نیسلام نه وهی چاکه حه لالی کردوه و نه وهی که خراپه حه رامی کردوه، جا پتویسته له سه ر موسلمان که چاودیری خوای خۆی بکات له هه موو کاتی که دا.

به راستی هیدایه تی من قه ده ری خوای گهره بوو که هه رکه سی بویت هیدایه تی نه دات و پتومنی نه کات بۆ پتگیای راست، وه هه رته و بوو له فلیپینه وه هۆکاره کانی بۆ پتکخستم تا بچم بۆ کوهیت .

به پراستی چاکه‌ی خوشکه‌کم و میترده‌که‌ی له‌بیرناکه‌م دوا‌ی خوا‌ی گه‌وره‌و، هه‌روه‌ها لیژنه‌ی ناسینی نیسلام که ماوه‌یه‌کی درێژ هه‌ولیان له‌گه‌لمدا بۆ فێربوونی نیسلام و نه‌مانه‌ش ده‌رگای هیدایه‌ت و نوور بوون له‌دمدا، له‌م جێگا‌یه‌دا پیاوانێک هه‌بڕون که خۆیان ته‌واو ته‌رخان کردبوو بۆ خزمه‌تی نایینی خوا، داواکارم له‌خوا‌ی گه‌وره‌ که پاداشتی نه‌وان و هه‌موو نه‌وانه‌ش بداته‌وه‌ که نه‌م شوینه‌یان دامه‌زراندوه‌و بۆ بانگه‌وازکردن بۆ دینی خوا .

له‌دوا‌ی نیسلام بو‌و‌غه‌وه‌ له‌م لیژنه‌یه‌دا فێری نیسلام بووم و به‌شداری سه‌رجه‌م ده‌وره‌ و وانه‌کانم کرد تیا‌یدا و چه‌ندین پڕوانامه‌م تیا‌دا وه‌رگرت له‌وانه‌: له‌ سه‌ره‌تا‌دا ده‌رجووم به‌ جێگری بانگه‌وازکار بۆ جالیه‌ی فلیپینی و ئیستاش وه‌ک بانگه‌وازی‌ک له‌ لقی لیژنه‌ی ناسینی نیسلام له‌ نه‌حمه‌دی کار نه‌که‌م، سوپاس بۆ‌خوا‌ی گه‌وره‌ زۆر که‌س له‌سه‌رده‌ستی مندا موسوڵمان بوون نه‌مه‌ش به‌پراستی فه‌زلی خوا‌ی گه‌وره‌یه‌ که به‌هه‌رکه‌سه‌تکی بیه‌وێت ئه‌میدات و خوا‌ی گه‌وره‌ش خاوه‌نی فه‌زلی گه‌وره‌یه‌.

هه‌روه‌ها به‌شداری‌م له‌ زۆری‌ک له‌ گفتوگۆزانی نێوان مه‌سیحی و ئیسلامدا کردوه‌ و چه‌ند جارێکی‌ش سه‌ردانی مائی خوام کردوه‌و بۆ‌حه‌ج کردن و عه‌مه‌ره‌کردن..

قه‌ده‌ری خوا‌ی گه‌وره‌ وابوو که‌من له‌ سه‌روودی‌ی‌ی له‌ کۆپا‌لی که‌نیه‌سه‌وه‌ بێم به‌ بانگه‌وازی‌ک بۆ‌نایینی نیسلام، که‌ نه‌مه‌ هیدایه‌تی خوا‌ی خاوه‌ن فه‌زلی و مالک الملک و په‌حمان و په‌حیمه‌، الحمد لله الذي هدانا لهذا وما كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله .

٩- مسوڵمانبوونی په‌فیق چانین سه‌ره‌وکی بیعه‌سه‌ی عیراق سه‌ر به‌ پێک‌خراوی نه‌ته‌وه‌ یه‌ که‌گرتوه‌وه‌کان بۆ‌کۆچ ..

ره‌فیق چانین له‌باره‌ی مسوڵمانبوونی‌یه‌وه‌ ده‌لێت: هه‌رگیز نه‌ته‌چووه‌ عه‌قلمه‌وه‌ که‌ خوا‌ی هه‌موو نه‌م بو‌ونه‌وه‌ره‌ مانوو‌بو‌ویی‌و هه‌موو شتی‌کی بۆ‌کو‌په‌که‌ی به‌جی هێشتی‌بێت و نه‌توانی به‌نده‌کانی خۆی یه‌کلایی بکاته‌وه‌ و کو‌په‌که‌ی بکات به‌قوربانی تاله‌ گونا‌هی هه‌موو به‌شه‌ریه‌ت خۆش بێت !! بۆ‌یه‌ لی‌زه‌وه‌ پڕووم کرده‌ کتێبخانه‌ی مه‌رکه‌زی سویرا و به‌دوا‌ی پاستیدا ده‌گه‌رام، که‌وتنه‌ هه‌لا‌وێر کردنی لاپه‌ره‌ی چه‌ندین کتێب له‌باره‌ی ناینه‌ جیا‌وا‌زه‌کانه‌وه‌ تا‌خوا‌ی گه‌وره‌ پێنمونی کردم و قورئانی‌کی وه‌رگێت‌ردراوی سه‌رزمانی ته‌لمانیم چا‌وی‌پێکه‌وت، به‌پراستی بیرکردنه‌وه‌ی لۆژیکی پالێ نه‌نیت به‌ بی‌اریان و پۆشنی‌یرانی پۆژنا‌وا‌وه‌ بۆ نیسلام نه‌گه‌ر نا‌ره‌زوو

بکه، چونکه تهعالیمه کانی نیسلام له گهڼ فیرهت و زانستدا یه کده گرنه وه و نه مهش نه و دهسته بڅیرانه (النخبة) راته کیشیت له بهر نه وه ی بیر نه کمنه وه و تیر امان نه کهن، خو نه گره هات و نه مانه به جدی بگهړین به دوا ی راستیدا بېگومان پروونه کمنه نیسلام. پاشان هم که سایه تی به ده لیت: نیسلام ته نها له سر به نه مای ناشتی و لیبورده یی بنیات نه راوه به لکو بانگه شهش بڅ دامه زانندی داد پروه وری نه کات له نیوان تا که کانی کومه لگادا و هه روه ها دژایه تی سستم و دوپرووی ده کات.

نه مهش چاوپیکه وتنی گوڅاری المجتمع ه له گهڼ ناویراود:

* نه گره بمانه ویت بالتویز رفیق چانین به خویندرا ن بناسیتین نه لیتین چی؟

له سویرا له دایک بووم و ته مه نم پانزه سالان بوو که مسولمان بووم و پاش مسولمان بوونه که شم پرووم کرده پاکستان و پاشان بڅ چمنده ده وله تیکی ترجووم و، بڅ هه رشونیتک چوویتیم هینده ی پیمکرا بیت پشتگیری و یارمه تیم پیتشکه شی موسولمانان کردوه، نه وهش که مه به ستم بووه نه وه بووه که مسولمانان هه مووکات هه ول بدن له خزمه تی یه کتردا بن به تاییه تی له کاتی قهیران و نه هاهمه تیه کاندا، به نیسبته بواری خویندینش مه وه من توانیومه که پله ی ماجستیر له بواری نیداره ی کاردا به ده ست به یتیم، به تاییه تی له بواری نیداره ی پارو بانقدا.

له بهر نه وه ی نیسلام ان شاء الله هه مووکات له دل دایه، نامه ی ماستره که مم ته رخان کرد بڅ (بانکه کان و بهر هه مه یتان به ره زامندی یاساکانی نیسلام) و، هه تا زیاتر شاره زام له م بواره دا پروانامه ی دبلوم له بواری بانکه کان و دل نیایی نیسلامیدا به ده ست هیتا، له و پروایه دام نه م بابه ته زور گرنه گره هات و پیتشکه شان کرد به خه لکانی ترو بومان پروونکرده وه نه م کات باش تیتنه گن که نیسلام چنده ناییتیکی گه وریه.

کاتیک سهیری سیسته مه نابووری یه جیهانیه کان نه که ین ده بینن نه م سیسته مانه یه که به یه کیان ناکاملن و چن دین کیشو تیکه لکردنی زوریان تیادایه، نه مه له کاتیکدایه که سیسته می نیسلامی سیسته مینکی نابووری مرویی تیروته سه له که شویتکه وتوانی فیتری پیشه نگی و ره وشتی بهر ز نه کات و جهخت له سر بهر ژوه نندی هه مووان نه کاته وه.

نیستاش من وه که سهروکی نیژدراوانی سر به ریک خراوی نیو ده وله تی بڅ کوچ و په نابهران کار ده کم.

* هوکاره کانی مسولمان بوونت چی به؟

نه‌وهی هانی منی دا بۆ ناسینی ئیسلام و پاشان مسولمان بوون، بیرکردنه‌وهی لۆجیکیانه بوو .

من دایک و باوکم مەسیحیەکی مۆلتەزیمی پڕۆتەستانت بوون و هەر لەتەمەنی زۆر مندالیمەوه هەولێ ئەوەیاندا کەفتری نایینی مەسیحیم بکەن، لە هەرزەکاریدا کەوتە بیرکردنەوە لەوانەی کە لە بارەی مەسیحیتەوه دەخۆیندو بۆم دەرکەوت کە زۆر لەوانەی کە خۆیندوومە ئەکرێت بیاخەینە چوارچێوەی شتی نالۆجیکی و ناپاستەوه.

بۆنۆمە، بنەرەت و ناوەرۆکی نایینی مەسیحی ئەوەیە کە مەزگەکان خۆیان لەبنەرەتدا بەخراپی لەدایک دەبن!! بەلام خۆای گەوره بەرەحمەتی فراوانی خۆی قوربانی بەکۆرە تاقانەکی داوه تانەم خەڵکە لەهەڵمو تاوانەکانیان پزگاریان بێت؟ جارێکیان لە پاهیبیکم پرسى بۆچی پێویست بوو خۆای گەوره کۆرەکی بەکابە قوربانی؟ ناخۆ خۆای گەوره توانای بەسەر هەموو شتێکدا نیە و ناتوانی کەبەبی تاوان دروستمان بکات و بەواتایەکی تر لێشمان خۆش بێت، وەلامی ئەم پاهیبە زۆر وروژاندەم، وتی کە ئەو لە ماوهی دیراسەکردنی زانستی لاھوتدا چەندین شوو ماوه‌تەوه و بەقۆلێ کاری لەو بوارەدا کردووه بەلام نەیتوانیوه بگاتە ئەنجام و وەلام!! .

نۆنەیه‌کی تر: جارێکیان کەباش لەبیرم نایەت تەمەم چەند بوو دە سالان بووم یان دوازە، مامۆستایە کمان وتی کە لە کۆندا خۆای باوک هەبۆه کە ئەو شتەکانی هەموو بەدەست بووه لەبۆنەوه‌ردا و لەپاشدا کۆرەکی هاتووہ کە ئێدی دەستی گرتووہ بەسەر کارەکاندا. لەوکاتەدا دەستم هەلپێی ئیزنی ئەوہم خواست قسەبکەم، پرسیارم کرد، باشە چی لەپیاوہ گەوره‌کەهات؟ نایا لە بەرپێوەبردن و حوکم کردنی جیهان ماندوو بروو؟؟ بێگومان وەلامی ئەم پرسیارە نەدرایەوه‌هەرپەشم لێکرا کەدەبیّت بەرپێزەوه قسەبکەم.

بەم جۆرە دیراسەکردنم بۆ مەسیحیت نەیتوانی کە دڵم جۆش بدات و پازیم بکات، هەرچۆن بوو نەمەتوانی تەصەوری ئەوہ بکەم کەخوایەک بەگەورەیی خۆی ماندوو‌بیت و سەرچەم کاروبارەکانی بۆ کۆرەکی بەجێبھێڵیّت. وەنەم خوایە نەتوانیّت لە هەمووان خۆش بێت نەگەر بیهویّت و قوربانی بەکۆرەکی بدات لەو پێناوہدا، لێرەوہ ئێدی پروم لەکتیبخانەیی ناوہندی سویسەرا نا بۆ گەڕان بەدوای راستیدا، کەوتە هەڵدانەوه و تاوتوێ کردنی چەندین

کتیب لهباره‌ی ناینه‌کانه‌وه تا خوای گه‌وره پرتیمونی کردم بۆ لای کتیبکی قورنانی
تەرجه‌مه‌کراو بۆ سەر زمانی نه‌لمانی.

بەم جۆره پینگام بۆ هاتنه ناو نیسلامه‌وه خێراو ناسان بوو، کاتیک که‌سورته‌ی الفاعمه
خوینده‌وه، دلسۆزیه‌کم له‌دلما بینى وکاتیک که ﴿يَسِّرْ لَّهِ الرِّجْمَ الرَّحْمَ ①﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿م دووباره نه‌کرده‌وه هه‌ستم کرد که نه‌مه نه‌وه‌یه به‌دوایدا نه‌گه‌رێم نه‌مه نه‌وه
خوایه‌یه که له‌بهنده‌کانی له‌ مروژ خوش ده‌ییت به‌بێ نه‌وه‌ی که قوربانی به‌کوره‌که‌ی بدات، ﴿
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ②﴾ تِلْكَ يَوْمَ الدِّينِ ﴿بۆم ده‌رکموته که نه‌مه نه‌وه خوایه‌یه که هه‌موو گه‌ردوونی
درووست کردوه و ده‌سه‌لاتیشی به‌سه‌ریدا هه‌یه تا پۆژی لیپرسینه‌وه، ﴿إِنَّكَ تَبْدُ وَإِنَّكَ
نَسْتَعِثُ﴾ الفاعه: ه لیه‌وه بۆم ده‌رکموته که پتووست ناکات پشت به‌سترت به‌چیرۆکی
خێزان و کور و باوک، ﴿أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ الفاعه: ٦ به‌لێ، کێ هه‌یه که هیدایه‌تان بدات
جگه له به‌ده‌یه‌ینه‌رمان ؟، ﴿صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾، پاش
خویندنه‌وه‌م بۆ نه‌م وشه به‌رزو جوانانه‌ی نه‌م سوره‌ته به‌پراستی گۆڤام به‌ره‌و نیسلام وشاره‌زووم
په‌یدا کرد بۆ زیاتر شاره‌زابوون له‌م تاین و شه‌ریعه‌ت و به‌هاو نه‌خلاقه‌..

✽ خێزان‌ه‌که‌ت چۆن هه‌والی نیسلام بوونی توێان وه‌رگرت به‌تایبه‌ت تۆ که‌نه‌و کاته
منداڵ بوویت؟

دیاره هه‌لوێستی باوکم زۆر ته‌قلیدیانه‌ بوو، پاش نه‌وه‌ی که‌قورنانه‌که‌ی خوینده‌وه
سوتاندنی، دایکیشم پێگه‌ر بوو چونکه دلتیا بوو له‌وه‌ی که‌نه‌گه‌ر نه‌و قورنانه له‌ناو به‌جیت من
نوسخه‌یه‌کی تر په‌یدا نه‌که‌م و نه‌یکه‌مه‌وه نه‌مه‌شی به‌پاره به‌فیرۆدان دانه‌نا .

من له‌باوکم پرسی باشه هه‌یج هه‌له‌و خراپه‌یه‌که‌ت له‌ناو قورناندا بینى ئاوا نه‌یسوتینی؟
وتی نه‌خێر!! من هه‌یج شتیکی هه‌له‌م نه‌بینیوه تیایدا به‌لام من وه‌ک مه‌سیحی باوه‌رم به‌وه هه‌یه
که په‌یوه‌ندی بوون به‌خواوه ناکریت ببیت مه‌گه‌ر ته‌نها له‌پێگای مه‌سیحی کورێ مه‌ریه‌مه‌وه،
له‌پاشدا باوکم بۆچوونی گۆڤردا کاتیک یه‌کێک له‌قه‌شه‌کان وتبوی نه‌کریت مسولمانان له‌دوایدا
بهرینه‌ پله‌یه‌کی نزمی به‌هه‌شته‌وه .

✽ خێزانی بالۆیز ره‌فیق چانین له‌سیبهری نیسلامدا چۆن ده‌ژین؟

من نافره تیکی مسولنام خواست و ماله کم به تمواوه تی پهنگی نیسلامه تی گرت..

۱۰- چوو بو نهوهی خوئی بکوژیت بوو به بانگخواز !!

له شاری (سانفرانسیسکو) که یه کیته له شاره بنواریانگه کانی نه مریکا، پروداوئیک به سهر قوتابی (جیف) دا هات، نهم قوتابییه له یه کیته له ههره زانکو بنواریانگه کانی نه وولاته ده بوئیند، پوژتیکسان له لایهن سهرۆکی زانکو کیهوه ده عوهت نامهیه کی بو هات تا له ناههنگیکدا ناماده بیته به مه بهستی پوژزیایی کردن لیتی، بو به دهست هیتانی پلهی ماجستیر به پلهی نایاب و شهره فی یه کم و ههره ها به هۆی نهوهی که بچووکترین قوتابییه له نه مریکا که نه و پلهیهی لهو بواری پسپوژیه دا به دهست هیتانیته، نه مهش له راستیدا بو خوئی شتیکی به دهست هاتووی زۆر گهوره بوو بو نه و زانکو یه و پیویشیش بوو که (جیف) یش شانازی پیوه بکات چونکه نهوه دهستکه و تیکی میژوویی بوو بوئی .

پاش تهواو بوونی نهم چاوینکموتهی له گهله سهرۆکی زانکو، له ده و چاوی جیف دا به تهواوه تی تیبینی ناپه همتی و خهم ده کرا له جیاتی نهوهی وه که خه لکانی تر کاتیته که نهم جوژه هه و الا نه ده بیست زۆر دلخۆش نمین و ته نانهت جوژیک له خۆشیش دهرده برن.

سهرۆکی زانکو که به مه سهرسام بوو به لام پرسیا ری لینه کرد بوچی وایه.

نهوه بوو له پوژی دیاری کراودا ناههنگی دهرچوونه که گیتردا و (جیف) یش به جلی تاییه تی و به پوژی دهرچوونهوه ناماده بوو، خرایه شوینی ناماده کراو بوئی و چهن دین جار گوئی له ناوی خوئی بوو له دهنگۆکانهوه له گهله چهن دین پیا هه لدان و باسکردنی نه و پروانهیهی به دهستی هیتانه، پاشان له ناو چه پله لیدان و هاوارکردن و دهستخۆشی بنه ماله که ی و هاو پرسیانی و ناماده بووانیکی زۆردا سهرکه وته سهر مهنه صهی سهره کی بو وهرگرتنی پروانه که ی و، له کاتی وهرگرتنی پروانه کهیدا (جیف) دهستی کرد به گریانیکی زۆر بویه سهرۆکی زانکو به سهرسوپمانهوه پیی وت: تو له بهر زۆری خۆشیت له به دهسته هیتانی شه م پروانه یه دا ده گرت؟؟

(جیف) وه لامی دایه وه: نه خیر من له بهر زۆری دل تهنگیمه ده گریم، سهرۆکی زانکو زۆر

سهری سوپما و پرسی بوچی کوپم؟ تو پیویشته له مرۆدا زۆر دلخۆش بیت.

جیف وتی: من وا گوماڻم نهربرد که له به ده سته پټناني شم سهرکه وتنه دا دلخوښ ده ېم به لږام من هه ست نه کمه شتي کم نه کردوه بڼ خوښگوزهراني نه فسي خوږم، وه من هه ست به دلته ننگي و نارېحه تيه کي زور نه کمه که نه پروانامه و نه پلهي زانستي و نه ناهه ننگ دلخوښم ناکات.

پاشان جيف پروانامه کي هه لگرت و زور به خيږايي لهو شوينه کشاينه به ېي نه وي چاره ېي بکات تاناهه ننگه که کوتايي پټت و پيروزيايي ليکريټ له لايهن هاورپيان و نزيکاني يمه.

(جيف) گه پايه به بڼ مالومه و پروانامه کي نه مديو و نه وديوي ده کرد، پاشان که وته قسه کردن له گهل پروانامه کهيدا و پي وټ من چيت ليکمه؟

تو پيگه و کارتي کي ديارو پازاوه ت به من به خشيوه له ناو زانکوډا و بوومه ته ده نگرپاسي هوکاره کاني راگه يانندن به لږام تو خوښگوزهرانيت به نه قسم نه به خشيوه، من نه مه وټت له ناخدا خوښحال ېم، له دنيا دا هه موو شتي که هر پروانامه و پلهو پايه و نويانگ و پاره نيه، به لکو شتي کي تريش هه يه نه ويښ نه ويه که ده پټت نيټه دلخوښ بين.

هېچ به کيک له نافرته و خوار دنمه و رابواردن نه يانتواني که دلي (جيف) خوښ بکه و به پيچه وانه به رور دواي رور زياتر دلي ته ننگ نه بوو بڼه برپاري دا که سنوريک بڼ نه مه دابنيټ و خوي بکوږيت، بڼ نه مه ش رپنگايه کي دوزيمه که له سر جسي (گولدن گيت) واته جسي ده رگاي نالتوني که به کيک له به نويانگرتين جسره کاني نه مريکا و وه لايه نيټي شارستاني نه و لا ته ش سميري ده کريت و به کيک له گرنگرتين لايه نه کاني پيشکه وتني ته کنه لوجي و زانستي نه مريکا، خوي فريډاته خواره، بڼم مه به سته (جيف) به ره ده رگاي نالتوني که و ته ږي، له ويدا چنده گه غيټي خواناس هېوون که له نزيک نه شوينه وه له بهر کم دهرامه تي له ژورورتي بني که نيسه يه کدا ده ژيان و به مه ستي خوښندن له نه مريکا بوون و خويان بڼخوا به کلایي کردبووه خريکي بانگخوازي و خواناسي بوون، له وکاته دا که (جيف) چو بڼ خوښوشتن نه مانه له نزيکي نه ناوچيه به مه به ستي بانگکردني خه لکي بڼلایي نيسلام به جل و بهرگي نيسلاميه وه دسورانه وه و له بهر زوري سه جده برديشيان بڼخواي گه و ره ناوچه وانيان نه گه شايه وه، کاتيک (جيف) نه مانه يي پيښي زور پيښان سه رسام بوو، له ژيانيدا خه لکاني واي نه بيني بوو نه بهر جلويه رگانه وه نه بهر جوږه جازيه ته ش که رايان نه کيښا به لاي

خۇياندا، بۆيە لىيان نزيك بۆۈە و لىيى پرسىن: نىۋە كىتن ويۇچى نەم جۆرە جل و بەرگەتان
لەبەرکردوۈ؟

يەكىتكيان ۋەلامى دايەۋە و وتى:

نىتە مسولمانين و، خۋاي گەۋرە پىتغەمبەرمان عەمد ﷺ ي ناردوۈە بۆلامان تا خەلگى لە
تارىككىيەۋە بەرەۋ پووناكى بەرىت و ھەتا خۆشگوزەرانى و دلخۆشى بۆ مرؤفايەتى بىنىت
لەدنياۋ لە دۋارۋۇدا... ..

كاتىك گوتى لەۋشەي (خۆشگوزەرانى) بوو، ھاۋارى كرد تا خۆشگوزەرانىان
بۆيىنىت... !! من بەدۋاي خۆشگوزەرانىدا دەگەرېم نايۋ لەلای نىۋە دەستم ئەكەۋىت؟ ۋەلاميان
دايەۋە كە نىسلام ناينى خۆشى و خۆشگوزەرانى يە، ناينىكە ھەمۋى خىرە، دوامان بكمۋە
بەلگۈ خۋاي گەۋرە ھىدايەتت بادت بۆ سەردىنەكەي و چىژى خۆشگوزەرانى بكەيت، نەۋىش
وتى لەگەلتاندا دېم وناشرازم نەۋ خۆشگوزەرانىيە كەباسى دەكەن خۆشگوزەرانى راستەقىنەيە
يان نا. من پىتش نەۋەي نىۋە بىينم بۆ نەۋە ھاتبووم تا لەسەر نەۋ جىسرەۋە خۆم فرىدەمە
خۋارەۋە و خۆم بكمۇم، چونكە من خۆش گوزەرانىم نە لە پارەۋ نە لە پابۋاردن و نە لە
پروانامەدا نەيىنى كە بەدەستم ھىتاۋە .

پىيان وت: ۋەرە لەگەلتاندا ناينەكەمانت فىر ئەكەين بەلگۈ خۋاي گەۋرە نىمان بختە
دلئەۋە و ھەست بە خۆشى بكەيت خۋاي گەۋرەش تواناي بەسەر ھەمۋو شتىكدا ھەيە... ..
(جىف) لەگەل نەۋ مسولمانانەدا چۈۋ بۆ ژۋورەكەيان و لەۋى نىسلاميان بۆ باسكرد،
قەناعەتى كردو وتى: بەراستى نەمە ناينىكى باشە، نارپۆم ھەتا نەيەمە ناۋ ناينەكەتانەۋە، ھەر
لەۋىدامسولمانبوونىخۆى ناشكرا كرد .

جىف بىينى كە خۆشگوزەرانى لە نىسلامدايە، لە خۆشەۋىستى خۋاۋ پىتغەمبەرەكەيدايە،
پاشان زياتر دلخۆش بوو بەۋەي كە بوو بە بانگخۋازىك لە نەمريكادا بۆ ناينى خۋاۋناۋى خۆى
گۆرى بۆ (جەغفەر).

۱۱- خەدىجەي فەرەنسى: ئىسلام ھەمۋو شتىكى
پىبەخشىم...

نەم نافرەتە يەكىكە لەۋ ژنانەي كە بە مسولمانبوونيان ژۆر دلخۆشن و شانازيەكى
گەۋرەش بە مسولمانبوونەكەيمۋە ئەكات سەربارى نەۋ كىشانەي كە توۋشى بوۋە، سوۋرە

لهسەر باوه‌داریه‌که‌ی و ناوی خۆشی له (کاترین موروا)وه گۆڤیوه بۆ (خه‌دیعه عبدالله) بۆ زیاتر ناشکراکردنی مسوولمانبوونه‌که‌ی و له‌پێتیاو خزمه‌تی ئیسلامیشدا توانیویه‌تی کۆمه‌له‌یه‌ك له‌فهره‌نسا به‌ناوی (نافره‌تانی مسوولمانی فهره‌نسا)و دا‌به‌ه‌زی‌تی‌ت.

* پێمان خۆشه‌ لیت پهرسین چۆن بوویت به‌ مسوولمان؟ نه‌مه‌وێت له‌سه‌ره‌تادا ب‌لێم: نه‌و هه‌سته‌ی که‌ من نه‌مه‌رۆ هه‌مه‌ زۆر جیاوازتره‌ له‌وه‌ی که‌ له‌پێشت‌دا هه‌مه‌بووه‌، من نه‌مه‌رۆ مرۆڤی‌کی ترم، هه‌ست به‌ خۆش‌گوزهرانی راسته‌قینه‌ ده‌که‌م له‌ په‌یوه‌ندی‌دا له‌گه‌ڵ خۆم و له‌گه‌ڵ ده‌رویه‌ردا، ئیسلام به‌نیسه‌به‌ت ئێمه‌وه‌ وه‌ك فهره‌نسی نایینیکی نامۆ‌یه‌ و گه‌یشته‌نیشم به‌نی‌سلام به‌ ڕێکه‌وت نه‌بووه‌ چونکه‌ ئێمه‌ به‌ حوکه‌می ژبانی زانکۆ و هه‌ندێك بابه‌تی تر به‌رده‌وام له‌گه‌ڵ په‌ناهه‌نده‌ی مه‌غریبی و مسوولماناندا هه‌لسوکه‌وت نه‌که‌ین، بۆ خۆشم چه‌ند جارێك سه‌ردانی وڵاتانی وه‌ك مه‌غریب و تونس و جه‌زائیر و لی‌بی‌یا کردبوو نه‌وه‌ی له‌م کۆمه‌لگا مسوولمانانه‌دا زۆر سه‌رنجی پانه‌کی‌شام بریتی بوو له‌و خۆجیا‌کردنه‌وه‌ جوانه‌ی که‌له‌م کۆمه‌لگایانه‌دا هه‌بوو، سه‌رباری نه‌وه‌ی که‌ زۆر ساده‌ بوون هه‌ولێ خۆیه‌‌گه‌وره‌ پێشاندانیان نه‌داو شتیکیان هه‌بوو که‌شانازی پێهه‌بکه‌ن وگه‌وره‌یان بکات که‌نی‌سلام بوو، سه‌رسام بووم به‌و په‌قینه‌جوانه‌ی که‌له‌چاوی نه‌ومه‌رۆقه‌ سادانه‌وه‌ نه‌بینرا، نه‌مه‌ش بابه‌تیکی یه‌که‌جار گه‌وره‌بوو بۆ من.

پاشان وا ڕێکه‌وت که‌ داوه‌تنامه‌یه‌که‌م بۆهات له‌ مه‌غریبه‌وه‌ تا له‌وه‌ی وانه‌ ب‌لێمه‌وه‌، بۆیه سه‌فه‌رم کرد بۆ مه‌غریب و له‌وه‌ی ڕێم له‌ که‌سیکی مه‌غریبی که‌وت که‌ له‌ دوا‌یدا بوو به‌هاو سه‌رم نه‌م که‌سایه‌تییه‌ زۆر شتی بۆ ڕوونکردمه‌وه‌ و زۆر شتی‌شی بۆ راست‌کردمه‌وه‌، لی‌ره‌وه‌ بووم به‌ مسوولمان به‌لام نه‌م بریاره‌م نه‌ به‌په‌له‌ بوو وه‌ نه‌ لێشی په‌شیمانم بگه‌ زۆر شانازی پێهه‌ نه‌که‌م، بریارێك بوو که‌ پاش قوڵبوونه‌وه‌یه‌کی یه‌که‌جار زۆرو به‌و په‌ری باوه‌رپه‌خۆبوونه‌وه‌ هاته‌ کایه‌وه‌، له‌به‌ر نه‌وه‌ی من له‌ ئیسلامدا نه‌و ژبانم دۆزیسه‌وه‌ که‌ پتویستم پیتی بوو، پێز و به‌رزی و خۆشه‌ویستی خه‌لکیم بینیه‌وه‌، بۆیه له‌گه‌لیاندا ناوێته‌ بووم و هه‌رگیز لی‌یان جیانه‌وه‌ .

هه‌روه‌ها له‌ ئیسلامدا من ڕێزی میوان و خۆشه‌ویستی چاکه‌و دوورکه‌وتنه‌وه‌ له‌ درۆ و دووزمانیم دۆزیه‌وه‌، له‌نی‌سلامدا پیرۆزی دایک و باوکم بینی، نه‌مانه سه‌رجه‌م وێنه‌ی ئیسلامن که‌ منیان له‌ له‌ناوچوون پاراست، من مسوولمانم و زۆریش د‌ل‌خۆشم به‌ ئیسلامه‌که‌م، بۆیه لی‌ره‌وه‌ نیدی بیرم کرده‌وه‌ که‌ نافره‌تانی تری فهره‌نسی‌ش له‌و له‌ناوچوونه‌ ڕزگار بکه‌م بۆنه‌مه‌ش کۆمه‌له‌ی (نافره‌تانی مسوولمانی فهره‌نسا)م دا‌مه‌زراند، که‌وا بۆ پێنج سا‌ڵ نه‌چیت سه‌رۆکایه‌تی

نەكەم، نایشارمەوہ كە لە سەرەتادا ترووشی چەند گێروگرفتێك بووم، هەموو بە (شیت)یان لەقەڵەم نەدام كاتێك كەمسولمان بووم، بەتایبەتی كەسوكارم و هاوڕێیانم و تەنانەت قسەشیان لی داپریم لەسەرەتادا، بەلام لەدوایدا وردە وردە پراھاتن و نێستا هەرچۆن بیت باوەڕیان بەوہ هیناوہ كەمن پێگایەکی راستم هەلبژاردووہ.

* لەم سالانەى دوايدا چەند ئالوگۆزێكى سیاسى بەسەر فەرەنسادا ھات بەتایبەتی كاتێك گەیشتە ئەوێ كە پێگەى بالاپۆشى نەدریت لە خوێندنگاو دام و دەزگا پەسمیەكانى ولاتدا..

* ئێوہ وەك كۆمەڵەى ئافرەتانی مسولمانى فەرەنسا چۆن پروپەرووی ئەم یاسایەبوونەوہ؟

من پروام وایە ترسناكترین ئەمانى ئازادى لە فەرەنسادا دەرچوونى ئەم بڕیارەبوو كە پێگا نادات ئافرەتان بەئارەزووى خۆیان سەریان داپۆشن، ئەمە كۆتێكى راستەقینەى بۆ كەسەكانى ئەو دەولەتەى كە لە دەستورەكەیدا زیاتر لە سەد مادە باسى ئازادى تاكە كەسىو پێزى ئازادى بەرامبەر ئەكات.

ئەوێ جینگای داخە ئەوہیە ئەمە تەنھا بڕیارێك نەبوو بەلكو ئەمە مۆنامەرەیدەكە لە بوونى فیعلی مسولمانان ئەكریت لەفەرەنسادا.

ئەوێ جینگای سەرسۆرمانە حكومەتى فەرەنسا نیجرائات لەسەر بوونى لۆبى جوولەكە ناكات لە فەرەنسا كە لە كۆتايدا ئەك بۆ فەرەنسا بگرە بۆ سەرچەم باشوورى ئەوروپاش مەترسیان دیار و ئاشكرايە، بەجۆرێ كەئەمانە بەجۆتێكى زۆر ئابەجێ دژی ئەوانەن كە داواى لیبۆردەبى و راستى ئەكەن لە ژيانى فەرەنسادا.

ئەمەش لە دواجاردا بۆخۆى وەك ئینقلابیێكى سیاسى وایە لە فەرەنسادا و ئەوەشى كە سوودى لیڤەبینیت تەنھا جوولەكەو ئەوانەىە كە بەرژەوهندیان لەگەڵ جوولەكەدا ھەىە لەفەرەنسا و دوايش دەبیتە پەنگخواردنى ئازادى و، ئازادیەكان پیتشیل ئەكرین.

* خوشكە خەدیجە تۆ مامۆستایەكى زانكۆیت، بەلام لەبەر ئەوێ كە بالاپۆشى بەزۆرە ملی لەزانكۆ دەركرایت و، ئەمەش پۆزانیە چەندەھا ئافرەتى مسولمانى فەرەنسى ترووشى نەبیت، تۆ لەم بارودۆخە ئالەبارەدا چۆن ئەژیت؟

بەئەللى من لەبەر بالا پۆشيم لە زانكۆ دەركرام، لەسەرەتادا سەرۆكى زانكۆكەم زانكۆى (برفانس) داواى لىكردم كە ئەگەر واز لەبالا پۆشى بهێنم ئەو پارهەم بۆ زىاد ئەكرىت و چەند بەلئىتىكى لەم بارەيمو پێدام بەلام ئاشكرايە كە بالا پۆشى بەنيسبەتى منەو تەنها كردارىك نيه هەروەك هەندىك دەلێن داپۆشىنى سەرىت بەلكو برىتیه لە هزر و بیر، بالا پۆشى تەنها برىتى نيه لە جلەبرگىك بەلكو برىتیه لە باوەر و یەقىنىك كە بۆيەكەم جار لە پێگایەو هەستم كرد بەوێ كە من بووم هەيمو مەرۆقم، لەبەر ئەو هێچ كەسىك و هێچ شتىك نيه بتوانى لەسەرى مساوەمەم لەگەڵدا بكات !!

من سوپاس بۆخوا لەپێگای پێكخراوەكەمەو تەوانیومە ئیستا ئەو بۆشاییه تارادەیهكى باش پریكەمەو و ئیستا لە پێكخراوەكەمدا چەندین ئافەرەتى مسوولمانى پەسپۆرى بواره جیاجیاكانى كۆمەلئاسى تیايمو تەوانیومانە لەپێگایەو چارەسەرى كێشەى چەندین ئافەرەتى مسوولمان بكەین و، چەندین ئافەرەتى نامسولمانیش كە فەرەنسین پامانكێشان بۆناو پێكخراوەكەمان و هەندىكى زۆر لەوانە لەدایدا بۆخۆیان بوون بەمسولمان و سوپاس بۆخوا لەگەڵمان ماوەتەو، ئەمەش ئیتم بەئەركى سەرشانى خۆمانى دەزانین چ وەك مسوولمان چ وەك فەرەنسیش و، تەوانیومانە زۆرىك لەو ئافەرەتانە لەلای خۆمان كۆيەكەینەو كەتوشى ستم بوون لەناو دامودەزگاكانى فەرەنسادا و، تەوانیومانە ئەو بەكەین بە پەرەنسیپ كە مسوولمانانیش بەتایبەتى ئافەرەتى مسوولمان مافى خۆیەتى كە لە كۆمەلگادا بە پێى یاسا رۆلێ خۆى بێنیت. ئەمەوێت لەكۆتایدا ئەو بلیتم من كاتێك شاىەتەم هێنا لەبەردەم تیمامى مەزگەوتدا لە پاریس بەپراستى هەستم كرد كەتازە لەدايك بووم و، هەستم بە خۆشیهك كرد كەنازەم چۆن باسى بكەم، هەستم كرد گریكەكانى ناخەم دەكرێنەو، بۆيەكەم جار لەژیاغدا هەستم كرد گەشتووومەتە ئەو ئاواتەى كەچەندین سالا بەدایدا دەگەڕێم.

لەورپۆژەوێ من زۆر گۆڤاوم و زۆر لیبووردەم لەگەڵ خەلكانى تردا، بووم بە كەسىكى ئارامگر و لە خۆبردوو، ئیستا كاتەكەم لە شتى زیادهو بێمانادا بەسەر ناوەم، ئیستا من نامانێكەم هەیه ئەویش مالهەكەم و مندالەكەم و مێردەكەمە كە بۆ خۆم كردووم بە بەهەشتىكى بچوك و تیا ئەژێم لەم دنیایەدا كەئەمەش تەنها بەهۆى ئیسلامەو بوو.

من جاران زۆر دوودل و خه مبار بووم نهم نه زانی چی بکه، هه موو کات له خۆم
نه برسی چاره شر چی یه؟ نیستاش من نهو پرسیاره ناکه چونکه پنگای راستم دۆزیوه تهوه و
خوای گهوره پێنمونی کردووم .

نیستا که خه لکانیک ته بینم به دوای دنیا دا پانه کهن و پتوهی خه ریکن زۆر به زهیم
پیااندا دیتوه چونکه نه زانم نه وانه نیستا له رۆچرونیکی ته وای نه فسی و ویژانیان.
هیوانه خوازم که یارمه تیان بدهم بۆ تهوهی باوه ربهیتن بهوهی من باوه رپم پتهیناوه و
هه مووکات پێیان نه لیتیم: سهیری من بکه ن نیسلام نه که هیچی لینه سه ندیم به لکو هه موو شتیکی
پیه خشییم. سوپاس بۆ خوای گهوره ش بۆ نهو هه موو به خششه.^۱

۱۲- موسولمان بوونی ئافره تیکی ئوستورالی:

سه لا ئافره تیکی ئوسترالییه، خوتندی سه ره تای له قوتابخانه ی که نیسه دا
ته واکردووه، له وێهه گه شه ی کردووه و کاروانی ژیا نی له پشت دیواره کانی که نیسه وه ده ست
پێکړدووه، گوێی بۆ ناوازی دهنگی زهنگه که ی و سروودی نزاو پارانه وهی ده گرت.
له م چند دیره ی خواره ودا سه لا گه شته که ی خۆمان بۆ ده گیریت تهوه که چۆن له ته نگه به ری
ژیا نه وه به ره و فراوانی نیسلام، رۆیشتوه و ده لیت:

بیرو باوه ری مۆرمه ن:

من له خیزانیکی ئوسترالی له دایک بووم که سه ر به تایه فه ی (مۆرمه ن) ن نه و
تایه فه یه ش هه ندی بیر و باوه ری تایه ت به خۆیان و جیاواز له مه سیحیه کانی تر هه یه، نه م
تاقه پێیان وایه که هه موو خه لکی مندالی خوان و مه سیحیش کوپه گه ره ی خوایه و، وه حی
به رده وامه و به تیاچونی مه سیح کۆتایی نه هاتوه و ناو به ناو پێغه مبه ر و په یامیک له م سه رو
زه وییه دا پهیدا ده بی، پێغه مبه ری نیستایان له نه مریکا دایه ..

پاش ده رچوونم له که نیسه بووم به مامۆستا و ده رسم ده و ته وه، من له ناینه که مدا به
ته وای رۆچروبووم، نه وه بوو له ناو که نیسه ده رسم ده و ته وه و له ده ره وه شیا خه لکیم بۆ بانگ
ده کرد.

ئافره تانی که نیسه:

له گهل نهر پابهندی و جدیه تهی هه مهبو له بلا و کردنه وهی ناینه که مدها، کۆمه لئی پرسیارم هه بوو که خهویان لئی زړاندبووم، هه رچی له باره یانه وه پرسیارم ده کرد وه لامیکم نده بیست قه ناعه تیان پئی بکه، من پرسیارم ده کرد: بۆ ده بی خوا پتویستی به واسیته یه که هه بی که نوینه رایه تی بکات؟ به وه قه ناعه تم نده کرد که له وه لاما ده یان وت: خوا پتویستی به یه کی که هه یه که لیمان بیوری... من ههستم ده کرد که مه سیح له رۆحیه تدا له من به رزتر و به هیزتره و پیغه مبه ریشه، به لام نهم ده توانی قه ناعه ت به وه بکه که نمو پتویسته هه لبواسری تامن رزگارم بی، من ههستم وابوو که ده بی به کرده وهی خۆم رزگارم بی..

ئاسۆی زانیاری:

له باره ی زانست و زانیاری خۆیمه سه لاما ده لئی: فه لسه فه و نده ب له زانکۆدا ته واه کرد و سوور بووم له سه ر خۆتندنه وه ی بی ری مارکسی و هیندۆسی و بوزی، من زۆر بایه خم به ته ناسرخوی نه وواح و بزوتنه وه ی ئافره تان ده دا و، سۆزم بۆیان هه بوو، چونکه پیتم وابوو که رۆژناوا مافیک به ئافره ت نادات و، بگره له ناومالی خۆشیا له نیوان خزم و براکانیا پارێزهری نییه، وه که لاشه یه کی بی که سایه تی و بی ژیری سه یر ده کری.. ئافره ت له راگه یاندنه کانا به کاردینری بۆ فرۆشتنی که لوپه لی بازرگانی.. به لام بۆم ده رکه وت نمو بزوتنه وانه ش شتیکیان بۆ مرۆفایه تی به دی نه هیتا، چونکه هه موو هه ولتیکیان بۆ نه وه بوو ده سه لات له ده ست پیاو ده ریشتن و بیده ن به ئافره ت.

سووره تی مه ریه م هه ژاندمی:

سه یر نه وه یه هۆی موسلمان بووم ده گه رپتته وه بۆ ته وکاره ی له که نیسه دا ده مکرد وه که سه ردانی خه لکیی و بانگکردنیان بۆ مه سیحیه ت.. قه ده ر وابوو سه ردانی خیزانیکی لوبانی موسولمانان کرد بۆ ته وه ی بۆ ناینه که ی خۆمان (مۆرمه ن) بانگیان بکه ی، به لام نه وان بانگیان کردم تا گوێ له سووره تی مه ریه م بگرم، منیش رۆیشتم و گویم گرت، سه یری خۆم کرد ده گریم وه سه ته کانم ده هه ژنئی، پاشان وه رگێراوی نینگلیزی یه که یان بۆ خۆیندمه وه، هه موو نمو پرسیارانه ی که من له مندالیمه وه به شوینیانا عه ودا له بووم وه لامه که یانم له وه سووره ته دا به ته واه ی ده سته که وت.. نا له ویدا ههستم کرد که هه موو ژیا نی رابوردووم راست و دروست

نەبۇو، پاش گەراندەمان ولە کۆیوونەوی هەفتانە ی کەنیسەدا ناگادارم کردنەو کەمن بریارم داو واز لە کەنیسە بیتەم.. چونکە رێبەکی ترم بۆ خۆم دیوەتەو و سوپاسیشم کردن، چونکە کارکردم ئەگەر ئەواندا بوو هۆی ئەو من رێی بەرەو خوا ببینمەو..

پاش ئەو دەستم بەخوێندنەو کرد تا زیاتر لە نیسلام شارەزا ببم، هەرچی زیاتر لەبارەبوو ئەم خوێندەو زیاتر پێتەو دەستگیر دەبووم و متعانه بۆ دروست دەبوو کە ئەم نایە حەقە، نیشانەکانی پرسیار لە زەینما بەتەواوی ئەما، هەمەلایەنی و گشتگیری نیسلام لەبەشی زۆری ئەو شتە دووری خستەو کە جاران خولیا یان بووم، سەیرم دەکرد نیسلام هەموو گۆشەیهکی ژیان دەگریتەو، ئەگەر ئەو دا رووگەکانی تر تەنیا لایەنێک یاجەند لایەنێکیان بایدە پێداو و بەشیکی زۆریان وێڵ کردووە. ئەو هەستەم بۆ دروستبوو کە نیسلام نایینکی گشتگیر، و لە هەموو لایەنێکی ژیانەو بەختەواری بۆ مرۆڤ بەدی دیت، ئەو شەم بۆ دەرکەوت کە بزوتنەوکانی مافی ئافەت لە رۆژناویدا بۆیە دروست بوو چونکە ئافەت مافێکی نەبوو، و رۆژناوا هیچ مافێکی نەداوەت. بەلام نیسلام هەموو مافێکی بەتەواوی داوەت بۆ ئەوێ داوای بکات، ئەو بزوتنەوانە هەموو مەبەستێکیان دەرھێنانی دەسلەتە لەدەست پیاو و بەخشیانی بە ئافەت، بەلام نیسلام بەختەواری هەردوولای دەوێ..

ئەو وێنەیە بۆ یەکیەتی مرۆڤایەتی خەوم پێتەو دەبینی، بە بۆ جیاوازی رەنگ یا رەگەز، یازمان، سۆزو بەزەیی لە نێوانیاندا، لە نیسلاما دەستم کەوت، لە دنیا دا هیچ بانگەوازی نایە توانیستی بەو شتەوێ مرۆڤایەتی کۆیکاتەو کە نیسلام کۆی کردوونەو، بەلام بە داخەو موسولمانان خراپەیهکی گەورەیان بەرامبەر نایە کەیان کردووە، چونکە شۆپن هەواو هەوسیان کەوتوون ئەک نایە کەیان، ئەوێ بیانەوێ لە نیسلامی وەرەگرن و لە رۆژناواش..

ناموسلمانانیش لەو وێنەو سەیری نیسلام دەکەن کە موسولمانان پێشانێ دەدەن، ئەویش وێنەیەکی زۆر ناخێرین و دوور لە نیسلام، رۆژناوا دەزانێ کە ژانیان چەند نەخۆشە، بەلام لە نیسلام دەرشن و هێرش دەکەنەسەری و وێنەیەکی پرشنگذار بۆ رۆژناوا دەکێشن..

موسولمانبوونی خۆم ئاشکراکرد:

موسولمانبوونی خۆم له مالبۆرن ئاشکراکرد، لهوی هندی لهو خوشکانهم ناسی که تازه خوا هیدایهتی دابوون، لهگهڵ نهوانا دهستم بهچالاکی بانگهوازکردو، بۆم دهركهوت كه نيسلام گهوره ترين ناينيكه لهناو ئوسترااليه كانا بلاوده بپيتموه، بهلام نيتم بهرپرسياريه تيكي گهوره مان له نهستۆدايهو، دهبي مندا له كافان له سه ر نيسلام پهروه ده بكهين و، تيبان بگهيهين كه ژيانى رۆژنارا نه خۆشه، هه ر چه منده هۆكاره كانى راگهيانندن به جوړتيكي تر پيشانى دهدهن، دهبي مندا له كافان را پيئين له سه ر نه موهى بير له هه موو شتيك بكه نه موه و به ره لايان نه كهين تا هه ر شتيكيان بينى بي ير ليكرد نه موه وهى بگرن. ههروه ها پتيويسته له دهروونياندا شانازيكرن به نيسلامه وه بچيئين و فيريان بكهين كه نيسلام چي پيشكهش به شارستانيه تي رۆژناراو كردوه، بگه رپي نه موه بۆ رهوش و به ها بالاكانى نيسلام.¹

دواوته:

پاش ئه م گه شته ئيمان به با له خۆمان په رسيين: بيان به كه كه موسلمان ده بيت به كه سه ر ده كه ويته بانگهواز كردن، كه نه وهش ده بيت به مايه ي فيربوونيان و سه رفرازي دنيا و ناخيره ت.. چه ند نمونه به كه مان با سه كرد نه مهش دوو غوه نه ي تر:

۱- لاويك له له نه دن كراسيكي له به ر كرد وه كه له پشت به كه ي نوو سرا وه (نه گه ر ده ته ويته له به ره ي نيسلامه وه بزانيه ئه م كه سه را بگه ر).. به م هۆكاره سه يره ئه م لا وه تواني زياتر له سي سه د كه س موسلمان بكات، رۆژتيك به په له ده چي ت بۆ بنكه ي نيسلامى له نه دن و داوا ي ناميله كو به به تي نيسلامى ده كات تا بيدات به وان به كه موسلمان بوون، به راس تي هۆكاري بانگهواز كردن بي نه ندازن نازا ئه م تا كه ي نا جو ئي ئه ن؟؟؟

۲- شيخ نه مه د ديدات نه ك هه ر مۆده ده راني گا ور به لكو ته نه ات پاپاشي بۆردا، ئه و له م سال نه ي دايدا مر دو دكتۆري جه راح زا كر نا يكي قوتابي نالا كه ي هه لگرت و به هه مان شيوه ي ئه و گا ورو جو وله كه ي به زان دوه، كه ته مه ني سي و نۆ ساله و شهش سه د وتاري دا وه له

۱- سايتي: (نيخوان نۆن لايين)

سى سالتدا له نه مريېكاو كمنه داو بهر يتانياو خوارووى نه فريقياو سعوديېو نيمارات و ماليزياو فليپين و سېنغافوره و ئوسترالياو.. هتد..

مه گهر خوا بۆ خۆى بزانتيت چهند كهس له سهر ده ستيا موسلمانبون. پوژنيك بريار بوو مونازره يه كه له گهل قه شه يه كدا بكتات، كه چى مونازره كه نه كرا ده زانن بۆ؟؟ له بهر نه وهى قه شه كه موسلمان بوو!! مه وقيعه كمشى (www.irf.net) ه.

باشه با بير بكه ينموه نه گهر له قيامتدا له پال نه م كهسانه دا حشر كر اين حالمان چى ده بيت؟؟ نه وانه به سهدان و به هه زاران كه سيان هيناو به ره و نيسلام و ئيمه و مانانيش تا بينه قاقامان غه رقى هه لئو كه مو كورتيمو خوشمان نازانين خه ريكي چين!! تا ئيست بۆ خواو بانگه وازه كهى يه كلايى نه بووينه ته وه !!

نه كه هه ر نه وه نده به لكوپانگ ده كرئين بۆ مو حازه ره يه كه به لامانسه وه زه حه ته بچين، له كاتي كدا نه وه مه جليسى زي كه ره مه لانيكه تان به دوايا ده گه رئين له سهر زه ويداو، نه وانهى نامادهى بن لاي خوا ناويان ده برت و خوا لييان خوش ده بيت..

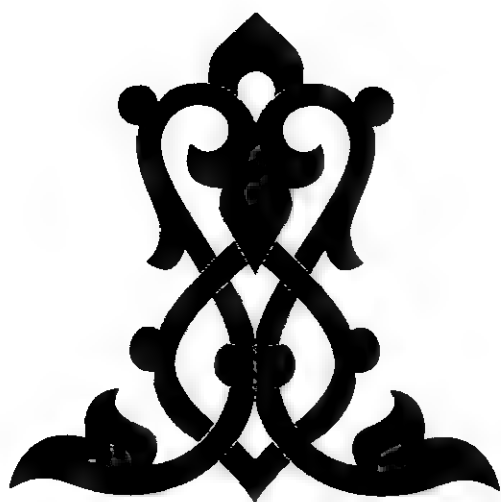
نه وه مه جليسه ده رگايه كه بۆ به هه شت و، نه وه نده گه وره يه نه گهر كه سيك به بى نه وهى له وان بيت و به هه ركاريك له وى ناماده بيت خوا له ويش خوش ده بيت.. نه مه ش ته نها كاره له نيسلامدا كه نه گهر نيه تيشته نه بيت بۆى هه ر بو ت حساب ده كرئت !!!

ده با له كوړى خواناسان و بانگه وازاندا ناماده بين به لكو بهر په حه تى خوا بكه وين..

بەرەو ئىسلام

۵

ئاشنى



پیشہ کی :

سویاس و ستایش بۆ خوی پەرورددگاری جیہان و دروود و سہلامیش لہ سہر پیشہواو ماموستا و رابہرمان (محمد) ﷺ ، رہحمت و بہرہ کەتیش داباری بۆ سہر گیانی یارو یاوہران و شوین کەوتوان.

ہاتن بہرہو نیسلام ہاتنہ بہرہو ناشتی..

ناشتی مرؤڈ لہ گەل نہ نفسی خۆیدا، خەلکینکی زۆر وان لہ کیشمہ کیش دا لہ گەل نہ فساندا، نیسلام دەہیوی بپروادار دلنارام و دلشاد و ناسودہ و لہ ناشتی بہرہ وامدا بیٹ لہ گەل نہ فسیا و، پئی ی خۆی بدۆزیتەوہ و بزانیٹ خەریکی چی یہ و بہرہ وکوی دەجیت.. نہفس گرنگہ، قورنن سویندی پیندہ خوات ﴿وَقَفَّيْ وَمَا سَوَّيْنَاهَا فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا قَدْ أَفْلَحَ مَنْ

زَكَّاهَا وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا﴾ الشمس: ۷ - ۱۰

بپروادار لہ ناشتیدایہ لہ گەل نہ فسیا، تەنہا یەك خوا دەپەرستی، تەنہا لہ یەك خواوہ بہرنامہی ژبان وەرہ گری ﴿حَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِّرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا﴾ الزمر: ۲۹ واتە: خوا نمونەتان بۆ دینیتەوہ بہ کەسینک کە چەند گەورہ یەکی دژ بە یەکی هەبێ و ہەر یە کە میان بە لایە کدا بینیری و ہەر یە کە میان شتیکێ پئی بلی کە پینچەوانی نہوی تر بیٹ، نایا نہ مە وەك نہ کەسە یە کە تەنہا یەك گەورہ ی ہەبێ و فەرمانی یەك کەس جی یە جی بکات؟! دیارہ نہم کەسە ی دواپی ناسودە ترہو وەزعی باشترہ !

نیسلام دەہیویٹ مرؤڈ لہ ناشتیدا بیٹ لہ ماڵ و خیزانیدا، لہ گەل دایک و باوکہا، لہ گەل کۆمەلگەدا، نہ مەش بہ کۆمەلێ فەرمان و پینمایێ فەرہام ہیناوە بۆ نمونہ کە دەفەر مویت (لا يؤمن أحدکم حتی یحب لأخیه ما یحب لنفسه) کەستان بپرواداری تہواونین تا نہوی بۆ خۆتان پیتان خۆشہ بۆ براکەشتان پیتان خۆش نہبێ.^۱

یان که ده فیه رموی (کل المسلم علی المسلم حرام: دمه و عرضه و ماله)^۱، یان که ده فیه رموی (والله لا یؤمن، والله لا یؤمن، والله لا یؤمن: قیل من یا رسول الله؟ قال الذی لا یأمن جاره بوائقه)^۲.

هروه ها ده فیه رموی ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اذْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَآفَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ﴾ البقرة: ۲۰۸، واته: نعی نهوانی باوه رتان هیتاوه هه ده موتان بچنه ژیر سایه نیسلامه وه به تهوای پهیره ی بکهن (که مایه ناشتی و به خته وه ری دنیاو قیامته) و دوا ی ههنگاوه کانی شهیتان مه که ون، چونکه به راستی نهو دوژمنی ناشکراتانه..

نیسلام ته ناندت ناشتی ده ویت له گهل دوژمناندا، به لام ناشتیه که موسلمانان به هیز بن، نه که له بی هیزیه وه بیت و دوژمن شهرت و شروتی خو ی بسه پیتی.

قورنان ده فیه رموی ﴿فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْآعْلَوْنَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَبْرُكُ أَعْمَالُكُمْ﴾ عمد: ۳۵، واته: نیوه سستی مه که ون لاوازمه بن وله بی هیزیه وه داوای ناشتی مه که ون، چونکه هه نیوه سه رکه موتوون و خواش له گهل تانه و کارو کرده وتان به زایه نادات.

به لی... نه گهر نهوان ناشتیان ویست و ده ست درزیان نه کرد بروداریش ده یکات ﴿وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلَامِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ﴾ الانفال: ۶۱، واته: نه گهر دوژمنان حه زیان به ناشتی کرد تو ش ناماده یی خو ت ده ریره و پشت به خوا بیهسته.

به راستی ته نها نیمان و نیسلامه که سازادی، ناسوده یی، نارامی، ناشتی بو مرؤ ده هینیت، نه مال و منال، نه تهخت و کورسی، نه پله و پایه، ناتوانن ته وانه فهراهم بینن نه گهر نیمان و بروای له گهل نه بیت. باشتین نمونهش له مرؤ دا، (بیل گیتس) ه که نزیکه ی (۶۵) ملیار دؤلاری هدی و ده وله مه ندرتین که سه له جیهاندا، که ده لیت: مال و سامان بهس نین بو به خته وه رکردنی مرؤ، بگره رهنگه بشبیت به به لا بو خاوه نه که ی، من هه ست ناکه م که

۱- بخاری و مسلم.

۲- بخاری.

سامانه کهم هه موو شتیکی بۆ به دیهیتنا، من به تهنها ده ژیم و له میحه تدام به ده ست سامانه که مده، خۆزگه ناودار نه بوو مایه و دهوله مه نترین کس نه بوو مایه، خۆزگه هه ژار بوو مایه.^۱

شاره زابه با سه رگه ردان نه بیت!

که سیک که له شارێکهوه ده یویتی بجیت بۆ شارێکی تر، نیشانه ی هاتوچۆی له سه ر ینگا بۆ دانراوه و ڕێنمایی ده کات، نه گهر بیهویتی به سه لامه تی بگات و ڕیتی لی تیک نه چی نه بی به گویتی بکات، ڕی دینیش هه روایه، هه موو واین له گه شتی که ده به ره ولای خوا جابۆ نه وه به سه لامه تی بگه ی و له ڕی و پیچ و په نادا شه یان زه فهران پی نه بات، نه بیت شاره زای ڕی بین و له ڕێنماییه کانی قورنان و سونه ت لانه ده ی، ڕۆژانه به روادار زیاتر له (۱۷) جار له خوا ده پا ڕیته وه که ڕێنمایی بکات بۆ ڕی راست و یارمه تی بدات که به سه لامه تی ڕینگا که به ڕیت، ڕی ی سه رفرازان، ڕی ی خوا پی داوان.

﴿ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ① صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا

الضَّالِّينَ ﴾ آمین. له م ڕینگایه دا با مه شخه لدار بین و ڕی ڕۆش نه مده وه بین، تا خه لکانی تریش ڕیان لی نه شیوی و به سه لامه تی گه شتی ژیا نیان ته واو بکه ن. خوی گه ره هه ریه که و توانایه کی داوینه تی و، له سه ر نه و توانایه ش لی مان ده پرسیته وه ﴿ لَا يَكْفُرُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ﴾ البقرة: ۲۸۶ ﴿ لَا يَكْفُرُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَاءً أَتَنَهَا ﴾ الطلاق: ۷، ﴿ لَا تَكْفُرُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا ﴾ البقرة: ۲۳۳

حوزه یه نامۆژگاری مه شخه لدارانی قورنان ده کات و ده فهرمویتی: (ته ی مه شخه لدارانی قورنان دامه زراوین، ئیوه له پیتشه نگی کاروان دان و زۆرله پیتشه وه ن، نه گهر به لای راست و چه پ دا لابه دن زۆر دوور ده که منه وه).^۲

۱- www.alwatanvoice.com

۲- له (جامع الصحیح) ی بوخاری دا هاتوه .

بروادران تووشی ناجۆری (التقاض) دهبن له ژيانياندا، تووشی دوانهیی (الازدواجیه) دهبن له کهسایه تیاند، بۆیه قورئان له چهنده ها تايه تدا چاره سهری نه مه به وریا کردنه وه و گله یی ده کات وده هه رمویت:

﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَالٌ كَثِيرٌ إِذَا قِيلَ لَكُمُ أَنْفَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَتَأْتَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَوةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَّعُ الْحَيَوةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ إِلَّا تَنْفَرُوا يُمَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ التوبة: ۳۸-۳۹

یان ده هه رمویت: ﴿مَالٌ كَثِيرٌ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا﴾ نوح: ۱۳-۱۴ یان ده هه رمویت: ﴿أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ نَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ﴾ البقرة: ۴۴.

ده به ویت ئیما می موته قین بیت و که چی؟!

بروادر زۆر جار دوعا ده کات و ده لیت (واجعلنا للمعتقین إماما) خواجه بانه که به پیشه واه سهرمه شقی پارێزکاران، که چی خۆی ناره غه یینی و هه ول نادات، نه م کاره هه ول و کۆشش و ماندوبوونی ده ویت و شه و غه وونی و له خۆبوردنی ده ویت.

خۆدزینه وه له مه ستولیه ت و کاری بانگه واز (وه رع) ی پیتا لیت، راسته هه ولی بۆ ناده بین و سنگ نابه ینه پیشی، به لām که پیتویست بوو پیتویسته ؟! که پیتویست بوو کارێک به تۆ بکریت، نه بی بیکه ی، خواش نه و سا هاوکاریت ده کات !

قاعیده هه کی فیه قه ی زێرین هه یه که ده لیت (لا إشار في القربات). بۆ نه و نه نه گهر بۆشاییه ک هه بوو له ریزی نوێ خوتناندا له به رده مه تا نه بی تۆ پری بکه یته وه تا خیری زیاترت ده ست بکه ویت، واته هه رشویتیکت له پیشه وه بی پرده کریته وه بیکه و چاره وری کس مه به و مه یه به سه رشانی که سدا و نه و (قربات) و پله و پایه و نزیککی یه له خواوه له کیس خۆت مه ده .

نه مپۆ ژیا نه و سه به ییش مردن، چی فریایی مرۆ ده که ویت جگه له کار و کرده ی چاک و بانگه وازی، (ولتنتظر نفس ما قدمت لغد) هه رکه س باورد بیته وه و پروانیت چی بۆ سه به یینی نامه ده کردوه که قیامه ته ؟! دیاره بروادر هه رده م به وای هۆکارێکدا ده گهریت که باشتر

وچاکتر له خواى نزيك بکاتمه، چونکه نه وهش فەرمانى خوايهو له قورتاندا ناماژهى پيکراوه
﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ
تُقْلِحُونَ﴾ المائدة: ٣٥. واته: نهى نهموانهى پرواتان هيټاوه له خوا بترسن ونهه هؤکارانه بگرته
بهرکه له خواتان نزيك ده کاتمه وههول بدن له پرى خوادا بهلکو سهر فزاين.

بروييانوو هيټانهوه ..

مرؤه له دنيا و له قيامتهدا، دهيموى پاساويټنيټهوهو بروييانوو بؤ خوى بدوزيټهوه:
﴿يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ تُؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَأْنَا اللَّهَ
مِنْ أَخْبَارِكُمْ﴾ التوبة: ٩٤.

کافران له ههولدان بؤ پاساوهيټانهوه، بؤ نمونه دهلټين:
﴿سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا ءَابَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ
كَذَلِكَ كَذَبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّى دَاوُّوا بِأَسْنَاءِ قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ
لَا إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ﴾ الانعام: ١٤٨

له قيامه تيشدا ﴿هَذَا يَوْمٌ لَا يَظْهَرُونَ وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ﴾ المرات: ٣٥-٣٦، له فهرموده شدا
جهخت کراوته سهر گهره يى و پاداشتى زورى بانگمواز کردن و دهه رمويټ: (من دعا الى
هدى كان له من الأجر مثل أجور من تبعه)'. دهبا واز له بروييانوو بهيټين و بانگمواز بکهين
تا نهو خيره گهره يه مان له کيس نه چيټ .

خوشنوو سيټكى به ناوبانگى توركى ..

(عمد نه سعه د يه سارى) كه له دايك بوو له نهسته مېبول لای راستى نيښليج بوو، لای
چه پيشى نه له رزى، له لاوتى دا چوو بؤ لای ماموستای خه تخوشى ناودار (ولي الدين أفندي)
تافيرى خهت خوځى بکات، نهویش که سهيرى له ش و لارى کرد نه چوو به عه قلى دا که نه مه
بترانيت فيرى خه تخوشى بيټ، بؤيه قايل نه بوو له لای دهرس بخويټيټ، نهویش ناچار چوو بؤ لای
ماموستايه کى ترو پاش يه که ههفته ماموستا که ي سهر سام کردو توانى ئيجازه ي خهت خوځى

لئى ۋەرگىرى، بەم بۆنەيمەشەۋە ناھەنگىتكيان سازکرد كە مامۆستا (ولى الدىن أفندي) يىش نامادەي بوو، ۋەلى الدىن وتى (نەم شەرەفى مامۆستايەتى يە بۆ من ئەبوو، بە داخەۋە لە دەستم چو) ..

لە بۆنەيەكى تىرىشدا ناوبراو وتى (خو نەم پىساۋەي ناردوۋە تا لوتى نىمەي پى بشكىت) .. لەبەر ئەۋەي نەمان لەش ساغ و ئەۋىش بەو كەم ئەندامى يەۋە ئەو بلىمەتەي لئى دەرچو .. لە سالى (۱۲۱۳) كۆچى واتە (۲۱۴) سال لەمەو بەر لە ئەستەنبول كۆچى دوايى كردو لەگەرەكى (الفتاح) بەخاك سپىردا.

ناوبراو تەنھا دەستى چەپى نىشى دەکرد، ئەۋىش زۆرياش نا، چونكە دەستى دەلەرزى، كەچى بە ھىمەتى بەرز و كۆل نەدان، بوو بەناويانگىرەن خەتخۆشى خەتى تەعلىقى فارسى لە ھەموو دەۋلەتى عوسمانى دا ..

بەلئى .. ئەۋەي ھىمەتى بەرز بى و بىيەۋىت بگاتە مانگ نەگەر دەستى نەگەيشتە مانگ ھەر ھىچ نەبىت خۆ دەستى دەگاتە ئەستىرەيەك .. ئەۋەي بەتەماي بىرىنى دوورى (۵) كەم بىت، بەناسايى دوو سى كىلۆمەتر دەبرىت؟! مەسەلەكە ھىمەتە!

لە مەسەلەي زىرەكەش دا، نەگەر تۆ تواناي زىرەكەيت ۲۰% بىت و بەكارى بەيىنى بە چاكى زۆر چاكتە لە كەسەك كەتواناي زىرەكى ۱۰۰% بىت و بەكارى نەھيىنى، گلۆپىنكى ۲۰ واتى كەشۋەكەي پاك بىت و بەچاكى نىش بكات، پووناكى زياتر نەدات لە گلۆپىنكى سەد واتى كە خۆل و تۆزو پىسى پىتەيىت ... بەكوردى و بەكورتى تەنانت پىرىش پىگر نىە لەپرى نىبىداع و ھەۋلەندا، ئىۋونە زۆرە ئەۋە (نەين عەقىلى حەنبەلى) دەلەيت (من ئىستە كەتەمەنم لەھەشتا سالىدايە زياتر سوورم لەسەر زانست ۋەك لەۋەي كەتەمەنم بىست سالىك بو) ...

نەحنەفى كورپى قەيس شەل بوو، چاۋىنكى كۆيىر بوو، دانەكانى ناپىكەبون و چوۋبونە سەريەك، سەرى بىچكۆلە بوو، چەناگەي خوار بوو، كورتە بالا بوو، چاۋەكانى بە قول چوۋبون، لەگەل ئەۋ ھەموو كەم ئەندامى و ناتەۋاۋىيەدا، كەچى جاحظ ۋەسفى دەكات كە زمان پاراۋى عەرەب و عەجەم بوو، ھەسەنى بصرىش دەلەيت: ھىچ گەرە پىاۋىكەم نەديۋە ۋەك نەحنەف، نەگەر تورە بوايە سەد ھە زار كەسى چەك بەدەست توورە دەبوو بەبى ئەۋەي لئى بىرسن لەسەر چى توورە بوو، نەمە بىتچەكە لەۋەي وتار بىتچىكى قەسەزان و ھەكىمىكى ژىر بوو.

(عبداللہ ی کوری أم مکتوم) یش کوئیر بوو خوا نایهتی ناردہ خوارہوہ لہسہری ﴿عَبَسَ وَتَوَلَّىٰ أَن جَاءَهُ الْأَعْمَىٰ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّہُ یَرْجَىٰ أَوْ یَذَّکَّرُ فَتَنْفَعُہُ الذِّکْرَ﴾ ﴿عبس: ۱-۳﴾، ھہموو جاری کہ پیغہمبہر ﷺ دہیبینی دہیفہرموو: سہلام لہو کہسہی کہ خوا سہرزہنشستی کردم لہسہری.. ناوبراو بہشداری کرد بہو کوئیرہوہ لہ جہنگی قادسیہدا و نالاکہی گرتبوو تاشہہید بوو، نہمدش بۆ نہوہی موسلمانان ھہلبنی لہسہر جیھاد و کۆلنہدان..

لہسہردہمی خوئماندا شیخی شہید احمد یاسین کہلہسہر کورسی کہم نہندامان ھاتووچۆی پی دہکراو تہنھا سہری دہجولایہوہ، بہو کہم نہندامیہوہ تہخت و بہختی جوولہکہی ھینایہ لہرزہ.

شیخ کامیل بہلتاجی کہ کوئیر بوو، یہکیکہ لہزانایانی غہرزہ و نزیکہی سہد سالتیک زیا، دہلئت: شیخ نہحمہد یاسین پیئش نہوہی تہواو تووشی شہلہل ببیت، گوچانی ھہبوو خوئی نہدا بہسہر منا و نہو بہچاوہکانی رینمای منی دہکردو منیش دہستم نہدایہ بالی بہو جوۆرہ بدیہکہوہ سہرتاسہری غہرزہ دہگہراین بۆ بانگہوازکردن و ھہلنانی خہلکی لہسہر جیھاد . نہبان کوری عوسمان لہگہل نہوہدا کہم نہندام و نیفلیج بوو، یہکیک بسو لہ دہ فہقیہکہی مہدینہ .

(عہد کوری سیرین) یش بہہہمان شیوہ کہم نہندام بوو(گوئی تہواو نہبوو) کہچی بسوہ کہسایہتیہکی زانای ناودار.

(معاذ کوری جہبہل) ھہرچہند شہل بوو خوئشہویستی پیغہمبہر بووﷺ، لہبارہیہوہ دہفہرمویت (زاناترینی ئومہتم بہحہلال و حہرام معاذ) ..

نہک لہلای موسلمانان بہلکو لہلای گہلانی غہیری موسلمانیش کہسانی کہم نہندامی وا ھہبوون، نہیان ھیشتوہ کہم نہندامی رینگر بیت لہ رتیان دا نہوہ(بارب جویرا) کہلہمنالیدا کارہبا لییدا و ھہردوو دہستی سوتاو پاشان ھہردوو دہستیان بۆ بریہوہ تا شانی، کہچی بہو کہم نہندامیہوہ لہگہل نہوہشدا کہ ھاوہلانی گالتهیان پی دہکرد خویندنی تہواوکردو شروشی کرد و منالیشی بوو، بہقاچ ھہرچی نیشی ھہبوو جی بہجی دہکرد، منالہکانی ھہر بہقاچ بہخیو دہکرد تہنات ئوتومینلیشی بہ قاچ لیندہخوری..

بەپراستی كەم ئەندامى و موعەۋەقى لەلەش ولاړو پروخساردا نيه، بەلكو له دلدایه، له هیممه تدايه، بۆیه پهروهردگاریش سهیری دل دهكات ههروهك پتغه مېهر ﷺ دهفرموت: (إن الله تعالى لا ينظر الى صوركم واماالكم ولكن ينظر الى قلوبكم واعمالكم) (مسلم).^۱

هاتن بهرهو ئیسلام

یه کهم: موسلمان بوونی دکتور جاداللهی قورئانی:

له سالانی په جادا، مام برایی ته مەن په نجا سالی تورک که له فەرەنسا دژیا، دوکانیکی بچکۆلەى خواردنى دانابوو له تەلارێكى چەند نهۆمى دا و، دانىشتوانى ئەو ناوچەىه پرويان تێده کرد پۆژانه بۆ پێداويستى يەكانيان، يەكێك ئەو مالانەى لەو تەلارەدا نىشتەجى بوون، مالىكى جوولەكە بوو كە كورپىكى حەوت ساليان هەبوو بەناوى جاد و، داىكى جاديش مامۆستای زانكۆ بوو.

پۆژانه كە جاد دەهات بۆ شت كړين، فرستى دەهتياو نەستەلەيه كى ئەدزى !! پۆژتيك هات شتى كړى وييرى چوو نەستەلەكە بەرى، مام برايى بانگى كردهوه و پى و ت نەستەلەكەت لەبەر چوو، جاد پەنگى تتيك چوو زۆر شەرمەزار بوو، دياره هەموو پۆژتيك مام برايى ناگای لى بووه كە ئەم نەستەلەيه كى دزيوه، ئەى بۆ قسەى نەكردووه ؟!

مام برايى پى و ت: هەموو پۆژتيك نەستەلەيه ك ببە، بەلام پەيغام بەدەرى لەژياتا دزى نەكەى !

لەم رووداوهوه جاد بوو بە دۆستى مام برايى، حەفدە سال ئەم دۆستايەتیه دريژەى كيشا، جاد پۆژانه سەرى لى ئەداو پاڤو نيازى دلشى لابس دەكرد و لە زۆرشتيش دا پرسى پتەكرد .

لەم ماوه زۆره دا پۆژتيك مام برايى پى و ت نەوت، تۆ كافرى، تۆ جوولەكەى، يان وەرە موسلمان ببە، مام برايى نەخويندەوار ژيرو بليمەت بوو لە بانگەوازه كەيدا، تەنها مامە ئەو پەفتارى جوانى بەكار دەهتيا بۆ كار كردن لەسەر (جاد).

۱- (المجمع / دكتور علي حمادي / هندسة التأثير ۱/۱۵ / ۲۰۰۶)

مام برایم هەرچۆنێك بوو خۆی فیزی قورنان خوێندن كردبوو، هەر جارێك كه جاد دههات و كێشهیهكی خۆی باس دهكرد، داواى لێدهكرد كه له چهكمهجهیهكی میتزی دوكانهكهدا قورنانهكی بۆ دهریهێنێ و بیداته دهستی، ئینجا به جادی دهوت خۆت شویتێكی ههلبژێره، نیت جادیش قورنانهكی لهسهر لاپهڕیهك دادهنا و مام برامیش دهخوێندوه وههندی باسی بۆ دهكردو جاد دلی دههاتهوه و دلخۆش دهبوو، كێشهكی چارهسهر دهبوو .

پاش ههفته ساڵ هاوهلی، مام برایم تهمهنی بوو به (٦٧) ساڵ و جادیش تهمهنی بوو به بیست و چوار ساڵ.

مام برایم نهخۆش كهوت وزانی ههلتاسیتهوه، بۆیه قورنانهكی كه پۆژانه جاد دهیبینی خستیه كارتۆنێكی جوانهوهو بهكوپهكانی وت دواى مردم نمو دیاریه بدهن به جاد، پاش مردنی مام برایم لهسهر وهسیهتی باوكیان دیارییهكیان برد بۆ جاد، جادیش به سوپاسهوه وهری گرت وخۆشحال بوو كه لهسهرهمرگیشدا مام برایم نهوی له یاد بووه ! كه دیارییهكی كردوه بینى قورنانهكیه كه ههموو پۆژێك له دوكانهكی مام برایم دهیبینی.

پۆژێك جاد تووشی كێشهیهك بوو، خۆ مام برایم نهماوه بچێ بۆلای، ناچار قورنانهكی مام برایم ههلتگرت و چوو بۆ لای هاوهلتێكی (تونسی) كه عهرهبی دهزانی، تا ههندێك قورنانی بۆ بخوێنێ، نهویش ههندی قورنانی بۆ خوێندو قسهی چاكی بۆكرد، (جاد) وهك جاران دلخۆش و دلتارام بوو.

تونسیهكه پێی وت تهمه قورنانی موسولمانانه، جادیش وتی نباشه بهچی دهبه موسلمان ؟هاوهلهكی وتی: بلی أشهدوا ان لا اله الا الله و أشهدوا أن محمدا رسول الله، جاد وتی: أشهدوا ان لا اله الا الله و أشهدوا أن محمدا رسول الله. ئینجا ناوی خۆی كرد به (جاد الله القرآني)، جاد كهوته دیارسهكردنی قورنان وشارهزابوون له نیسلام و بانگهوازكردن، تا توانی شەش ههزار گاور و جولهكه له نهوڕوپادا موسولمان بكات.

پۆژێك قورنانهكی مام برایم هیناو پهره پهره سمیری كرد، بینى نهخشهیهكی جیهانی تیا به و كیشهوهری نهفهریقیای تیا پهنگراوه و له ژیریا نوسراوه: (ادع الى سبيل ربك بالحكمة و الموعظة الحسنة)، جاد لهمهوه تیگههشت كه مام برایم داواى لى دهكات بچێ لهشهفریقا بانگهواز بكات. بۆیه جاد چوو بۆ كینیا و خوارووی سوڤدان و ئوغهندا و ولاتانی دراوسێی و كهوته بانگهوازكردن، لهسهر دهستیایتر له شهش ملیۆن كهس له هۆزی (زۆلۆ) موسولمان

بوون. (جاد الله) سى سال بانگموازی بۆ خوا کرد و به ملیۆنه‌های موسلمان کرد، تا به هۆی کەش وهه‌واو بارو زروفي نه‌فریقیاوه نه‌خۆش کەوت و له ته‌مه‌نی (۵۴) سالی دا له سالی (۲۰۰۳) دا کۆچی دواى کرد.

دایکی جووله‌کەیه‌کی توندپه‌و بوو، له سالی (۲۰۰۵) دا موسلمان بوو له ته‌مه‌نی حەفتا سالی دا و وتی: من هه‌رچەند مامۆستای زانکۆم و به هه‌موو تواناکانه‌وه سى سال هه‌ولم دا له گه‌ل کۆپه‌که‌مدا که بێگێژمه‌وه بۆ جووله‌کەیه‌تی نه‌متوانی، له‌کاتی‌که‌دا که مام برائیتی نه‌خوینده‌واری به‌ته‌مه‌ن توانی دلی جاد پاکیشی به‌ره‌و ئیسلام، که ئاینی‌کی حەقه، بۆیه منیش بریارمدا موسلمان بيم !

دکتۆر (صفوت حجازی) بانگخوازی میسری له به یه‌که‌گه‌یشتنی‌که‌دا له سويسرا جاد الله ده‌بینی و لی‌ی ده‌پرسی: هه‌ستت چۆنه به‌رامبه‌ر به موسلمانبوونی ته‌و ژماره زۆره له‌سه‌ر ده‌ستا، نه‌ویش وتی: زۆر لام ناساییه و نه‌وه وه‌فایه‌کی زۆر که‌مه به‌رامبه‌ر مام برایم و نایه‌که‌ی !!

دکتۆر صفوت حجازی له کۆنگره‌یه‌کی له‌نده‌ن دا که له باره‌ی دارفۆزه‌وه گیرابوو، که‌چۆن هاوکاری بکړین بۆ پرزگاری‌بوون له چنگی برسیتی و ته‌بشیر و شه‌ری ناوځو، که یه‌کی له سه‌رۆک هۆزه‌کانی زۆلۆش ناماده‌بوو بوو، (دکتۆر صفوت) له فرسه‌تیک دا به سه‌رۆک هۆزه‌که‌ی وت: به‌رپێژت جاد الله ده‌ناسیت؟! نه‌ویش وتی: بۆ تۆ ده‌یناسیت؟!

(د. صفوت) وتی: به‌لێ ده‌یناسم، له سويسرا بینیم که خه‌ریکی چاره‌سه‌ری نه‌خۆشی بوو! یه‌که‌سه‌ر سه‌رۆک هۆزه‌که ده‌ستی (د. صفوت) ی ماچ کرد.

(د. صفوت) وتی: من هیچم نه‌کردوه شایانی نه‌وه‌م که تۆ ده‌ستم ماچ بکه‌ی! نه‌ویش وتی: من نه‌وه ده‌سته ماچ ده‌که‌م که ده‌ستی خستۆته ناو ده‌ستی (جاد الله) وه.

(د. صفوت) وتی: بۆچی تۆ له‌سه‌ر ده‌ستی (جاد الله) دا موسلمانبووی؟! وتی: نه‌خێر من له‌سه‌ر ده‌ستی قوتابی (جاد الله) دا موسلمانبووم!

دووهم: موسلمانبوونی ئەندازاریکی فرۆکە ی ئەمریکی:

لە ساڵی (٢٠٠٠ ز) دا پیاویکی (٤٠) ساڵی گەم پەنگی بەوه قار و بە شان وشەو کەت
کە ئەندازیاری فرۆکەبوو لە بنکە ی فرۆکەوانی شا خالید لە سعودیە، ناوی (نۆست) بوو
سەردانی بنکە ی بانگەواز و هۆشیاری جالیاتی کرد لە شاری ئەبها، ناویراو بە پەنگ و پرویەوه
خۆشەویستی نەم نایە دیار بوو، زۆر بە خۆشی و شیرینی کەوتە باسی گەشتە نیمانی یە کە ی و
وتی: من مەسیحی بووم و هەموو یەکشە مەیه ک سەردانی کەنیسەم دەکرد، چی سەیری
دەمو چاوی نامادە بوان و قسە ی وتارخوێنا م دەکرد هیچ نەبوو دڵم ئاویدات. دوا یی لە خۆم
دەپرسی، نایا ناتەواوی و ناجۆری لە کوێدایە؟ لەنەفس و عەقڵ و دڵی من دایە، یا نەو خەلکە
ناتەواون؟! ناخۆ کەس بتوانی پەخنە لەو دینە بگرت؟! خۆشەویستی بۆ خوا و دین وای
لێدەکردم بچم بۆ کەنیسە، ئەو هەش کە دەمبینی و دەمییست ساردیان دەکردمەوه و دەگەرامەوه
دواوە!..

نیسلا میش کە لەپرووی مەسیحیەتی دەستکاری کراودا دەوێستیت، هیچم نەدەزانی لە
بارەیهوه ئەو نەبیت کە نیسلا م ناتەواوه و بۆ توندوتیژی و چەوسانەوه هاتووه!

قەدەری خوا وابوو کە ناویراو بۆ کارکردن بیتە ولاتی سعودیە و لە نزیکەوه نیسلا م و
موسلمانان بناسی و پاشان موسلمانیش ببی و ناوی خۆی بکات بە (عەمد) لە خۆشەویستی
پیغەمبەر ﷺ دا، لە بارە ی موسلمان بونیەوه دەلێت ئەو هەموو دژیایەتی و پرویاگەندە یە کە
لە پۆژناوادا دژی نیسلا م دەکرت وای لێکردم کە بگەرێم بە دوا ی راستی دا، بەوه هەش گەیشتمە
پێی راست و دڵنیابووم کە موعجیزاتی نەم نیسلا مە بەردەوام دەردەکەوێت بۆ بەشەر یەت

﴿ سَرُّهُمْ ءَايِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَقٌّ يَتَّبِعَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ ﴾ فصلت: ٥٣

هەر وهه ها بە چاوی خۆم کۆمەلگە ی نیسلا میم بینی کە کۆمەلگە یە ک ی پێکەوه بەستراوه و
وه کو پۆژناوا لەیه ک هەتەوه شاهه، لە پۆژناوادا نیستا هەموو شتێک لە روانگە ی
بەرژە وهندی یەوه سەیر دەکرت، منداڵ ناوێر لە دایک و باوکی ناداتەوه.. لە کاتی کدا خێزان لە
نیسلا مدا گرنگی زۆری پێدراوه و منالانیش هەقی دایک و باوکیان هەمیشه لە پێش چاویانە و
هان دەدرێن لەسەر چاکە لە گەلێاندا..

شایانی بایه هاوه لیکم به ناوی (صالح الهیانی) زۆر هانی دام لسه سر شاره زابوون و دۆزینهوهی پری راست، جا نامۆزگاریشم بۆ هر کهسیک که بیهوی بگاته راستی نهویه که هاوهلی موسلمانان راسته قینه بکات، تا نیسلامی راسته قینه ببینیت، ههروهک پیغه مبهه ❧ دهفرموت: (لا تصاحب إلا مؤمنا ولا یاکل طعامک إلا تقی)..^۱

سییه م: موسلمان بوونی سه روکی قه شه کانی ته نزانیا :

(جوان موایبوو) خه لکی ته نزانیا به و که سوکاری حه زیان ده کرد بیته قه شه بۆیه چوو بۆ نه مریکا بۆ دیراسهی مەسیحیت، له هه مان کاتیشدا قورئانی وه رگپراو بۆ زمانی نینگلیزی ده خوینده وه له گه ل چهنده ها پراوی نیسلامی تردا، له دل و دهروونیا پرسیارو گومانی زۆر هه بوو، بۆیه به راوردی نیوان قورئان و نینگیلی ده کرد، تا سه ره عجم به قه ناعه تی ته واه له سالی (۱۹۸۶) دا موسلمان بوو .. .

(جوان موایبوو) پله و پایهی به رزی له مەسیحیتدا هه بوو، ببوه سه روکی قه شه کانی ته نزانیا، که موسلمان بوو ناوی خۆی کرد به (نه بو به کر) و کهوته بانگهوازکردن و توانی زیاتر له پینج هه زار کهس موسلمان بکات .. .

ناوبراو تووشی نا ره حه تی و کیشهی زۆر بوو، هه ندی له تونده ره وه مەسیحیه کان ماله که یان سووتاند، که زه ره رو زیانته کی گه وه ی لیکهوت، ته نانه ت دوومنا لیشی که دووانه بوون وله ژنه موسلمان ه کی بوو بووی له خانوه کهیدا سوتان.

هه رچی په پراو کاسیتیکیشی هه بوو که ژیا نی خۆی لسه ر تۆمار کرد بوو، هه مووی بوونه خۆراکی ناگر، به لام ناوبراو گویتی بهو نا ره حه تیا نه نه دا و سوور بوو له سه ر نیسلامه تیه که ی و ده لیت: من دل خۆش و دلنارامم به ئیمان ه کهم...^۲

چواره م: هاری شووت موسلمان بوو :

سه رچاوه یه کی ناگادار به پۆژنامه ی میدیا ی پاگه یاند که هاری شووت (له دایک بووی ۱۹۶۳) فره مانده ی پیتشووی هتزه کانی نه مریکا له کوردستان و راویژکاری نیستای حکومه تی

۱- (WWW.THEMWL.ORG/ALDAAWA)

۲- WWW.K1۲۸.COM

کوردستان بۆ کاروباری نه منی پۆزی پینج شه مه (۲۰۰۶/۱۱/۲۳) له دادگای ههولیر
شایه تمانی هینا کچیکی کوردی له دایک بووی (۱۹۸۵) ی ماره کرد...

پینجه م: روبا نهو بانگخوازه مهسیحیهی که موسلمان

بوو!

من نام رویایه و نازناوی خیزام قهواره، لهبنه مالهیه کی مهسیحی نهرده نیم و له ولاتی
دانیمارک له دایک بووم، باوکم قهشهی چوار کهنیسه بوو، دایکم له کۆمه لگای پۆزه لاتی
ناوه راستا یه کینک بوو له گهوره ترین پیتشه وایانی ژنانی مهسیحی، من شاره زاییه کی تهواوم
له تهورات و نینجیلدا هیه...

کاتی ههشت سال بووم مهسیحیم بهر زگار کهری خۆم داناه و، له ته منی دوانزه سالییدا
خۆم له ناوی به مهسیحی بوون هه لژهنده و، له ته منی چواره سالییدا (تهعمید) م به پۆح
کردوه. به لام پۆزی له پۆژان بۆ گهیشتن به راسته قینهو گهراپان به شوین زانستا عه قل و هۆشی
خۆم دانه خستوه، تا نه بوومه موسلمان نارامیم له ناو دهروونی خۆما نه بین، تا
قهناعه تیشم به نیسلام کرد زۆری ویست...

سه ره تای به سه ره هام له کاتی مالهیموه دهست پێ ده کات، لهوکاته دا زۆر رقم له نیسلام
بوو، به تاییه ت کاتی له پۆلی دهه مه دا بووم دیتیم کیزیکی موسلمان نوێژ ده کات، له کاتی
سوژده دا نوکه شه قیکم تی هه لدا، له گه ل کیزه کانی قوتابخانه ی ناماده ییدا زۆر زۆر ده مه قالیتم
ده بوو، ده مویست پیتیان پیشان بدهم که چهند پۆشنیبرم !! هه موو پۆزی له گه ل خۆما کتیبی
پیرۆز (تهورات و نینجیل) م هه لده گرت، به دهنگی بهرزیش ده بخۆنده وه، یا ده قیکم وهک وته ی
پۆز له سه ر ته خته ره شه که ده نووسی هوه، له یاده کاتی مانگی په مه زان ده هات کرد بوومه
عه اده ت له بهر چاوی کچه موسولمانه بهر پۆژوه کاند شتم ده خوارد و خاوه نی گۆبه ندیکی زۆر
بووم...

له قوتابخانه ی ناماده ییدا: له پۆلی یازده دا پیتش نه وه ی ناماده یی تهواو بکه م له بیرمه
بریارم دا له وانه ی پۆشنیبری نیسلامیدا ناماده م و بییستم که له باره ی شاینی مهسیحیه وه
کچان چی ده لێن؟ ده یان وت: نینجیل ده ستکاری کراوه و شیۆتیراوه، منیش زۆر پیتی توپه

ده‌بووم، بۆم شهر ده‌کردن كه نينجیل كتيبيكي موعجيزه‌يه‌و، له چوار كتيبي جياوازا
 نوسراوه، له هه‌مان كاتدا له‌لايه‌ن چوار كه‌سى جياوازو، له‌سه‌رده‌مى جياواز دا نوسراوه
 (مه‌تى، مه‌رقه‌س، لۆقا، يوحننا)، يه‌كى له‌ كه‌چكان هه‌لى دايه و وتى: كه‌وابوو تۆ ده‌لييت:
 جنۆكه‌ نه‌و كتيبانى نوسيوه‌ته‌وه، ئاى چه‌ند نا‌ره‌حه‌ت بووم !! تير نه‌م ريست له‌وه‌زياتر
 له‌گه‌ل كه‌چكاندا چه‌له‌حانئ بكه‌م و له‌پۆله‌كه‌ جوومه‌ ده‌ره‌وه...

كه‌چكان له‌باره‌ى منه‌وه كه‌وته‌ن پرسياركردن و بۆ نه‌وه‌ى زياتر بناسن، ده‌هاتن بۆلام
 وله‌باره‌ى ژيانى خۆم و ئايينه‌مه‌وه پرسياريان ليده‌كردم و منيش وه‌لام ده‌دانه‌وه و كتيبي پيروزم
 پيشان ده‌دان و، به‌لگه‌وه‌ ده‌ليله‌كانم بۆ نه‌خويندنه‌وه، هه‌ولم ده‌دا قه‌ناعه‌تيان به‌ ئاينى
 مه‌سيحى پى بكه‌م، تا پۆژى مامۆستاي زمانى عه‌ره‌بى بانگى كردم و پيتى وتم: ده‌بى تۆ
 ناگات له‌ خۆت بيت و، خۆت له‌ قسه‌كردن بۆ كچان له‌باره‌ى ئاينى مه‌سيحيه‌وه پياريزى،
 چونكه‌ ياساى ولا‌ت رى به‌تۆ نادات كارى وابكه‌يت.. پيتم وت: نه‌مه هيج پيه‌وه‌ندى به‌و
 مه‌سه‌له‌يه‌وه نيه‌، وتى: من كاسيتيكي تۆماركراوم لايه به‌ ده‌نگى خۆت كه‌ تۆ له‌ باره‌ى
 ئاينه‌كه‌ته‌وه بۆ كچان قسه‌ ده‌كه‌يت.. به‌راستى نه‌مه‌ش زۆر په‌ست و توورپى كردم.. به‌رامبه‌ر
 به‌ ئيسلام و موسلمانان رق و قينم له‌ دلا زياتر دروست بوو، خزمه‌تى ته‌بشير و به‌ گاوركردنم
 زياتر كرد و ده‌مويست موسلمانان يه‌كسه‌ر بكه‌م به‌ مه‌سيحى و، هه‌ندى له‌ كه‌چ مه‌سلمانه‌كانى
 هاوه‌لم بۆ كه‌نيسه‌ ده‌عه‌وت كرد تا قه‌ناعه‌تيان پى په‌ياكه‌م به‌ ئاينى مه‌سيحى..
 وه‌رگرتنم له‌ زانكۆ:

ئاماده‌ييم ته‌واوكردو له‌به‌شى كيميا له‌ زانكۆى موته‌نى نوردن وه‌رگيرام و، باش ده‌مزانى
 كه‌ به‌ هيتريين بزوتنه‌وه‌ى ئيسلامى ئۆردنى لهم زانكۆيه‌دايه، سالى يه‌كه‌مم ته‌واو كرد و،
 له‌سالى دووه‌مدا ده‌بايه‌ ناوم له‌ پۆشنبيرى ئيسلاميدا تۆمار بكه‌م، چونكه‌ له‌لايه‌ن زانكۆوه
 وه‌ك مادده‌يه‌كى بنه‌ره‌تى و پيويست دانرابوو، پۆله‌كه‌ش بريتى بوو له‌ هۆليكي پله‌دار وه‌ك
 هۆلى سينه‌ما، كه‌ سه‌د وه‌بغا قوتابى ده‌گرت، من ته‌نيا مه‌سيحيه‌ك بووم له‌و پۆله‌داو شانازيم
 پيوه‌ ده‌كرد كه‌ له‌ هه‌مووان جياوازم، هه‌ر جاريك دكتۆر محمد ره‌واشیده بابيه‌تيكى باس بكردايه
 ده‌با من ته‌عليقم له‌سه‌ر بدايه‌ يا موناقه‌شه‌م بكردايه، له‌يادمه‌ له‌سه‌ر به‌هه‌شت و دۆزه‌خ و
 له‌سه‌ر مافى ئافره‌ت له‌ نيوان ئيسلام و مه‌سيحيدا بووبه‌ موناقه‌شه‌مان و ته‌نانه‌ت
 موناقه‌شه‌كه‌مان سه‌رى بۆ نينجیل و ته‌وراتيش كيشا، منيش وه‌ك عاده‌تى خۆم كتيبي پيروزم

بئی بو، تا دروستی قسه کانی خۆم بسه لێنم و، قسه کانی دکتۆر بهر په‌رچ بده مه‌وه، تا رۆژێک دکتۆر داوای لێ کردم سه‌ری لێ بده‌م بۆ نووسینگه‌که‌ی، وتی: من زانیاریه‌کی زۆرم له‌باره‌ی هه‌ردوو نایینه‌که‌وه‌ پێیه‌ و ده‌ستی کرد بده‌عه‌وت کردنم بۆ نیسه‌لام، منیش به‌سه‌سه‌خته‌وه‌ پێم وت: گویت لێی دکتۆر: من به‌ مه‌سیحی له‌ دایک بووم و، باوکم سه‌ره‌رشتی چوار که‌نیه‌ ده‌کات و، دایکم له‌ کۆمه‌لگه‌ی مه‌سیحیدا که‌سایه‌تیه‌کی گه‌نگه‌، له‌به‌رنه‌وه‌ هه‌رگیز بوام نیه‌ ناینه‌که‌م بگۆرم و، له‌به‌ر هیچ هۆیه‌کیش ناینه‌که‌م ناگۆرم، دکتۆر هه‌ناسه‌یه‌کی ساردی هه‌لکێشا و تی: خوا هیدایه‌تت بدات.

باش ماوه‌یه‌ک له‌ موناقه‌شه‌کردنه‌که‌م له‌گه‌ڵ دکتۆردا هێرشم کرده‌ سه‌ر نیسه‌لام و، به‌راشکاوی وتم: دکتۆر هه‌له‌یه‌، نیسه‌لامیش هه‌ر هه‌مووی هه‌له‌یه‌، قوتابییه‌کان زۆر سه‌ریان له‌ جوهره‌تی من سوڕما بوو، ته‌نانه‌ت هه‌ندیکیان به‌ په‌نامه‌کی ده‌هاتن بۆلام و له‌داوی ده‌سه‌که‌ی مامۆستاوه‌ له‌ شوێنێکی که‌نارا پێکه‌وه‌ ده‌وه‌ستاین و له‌باره‌ی ناینه‌که‌مه‌وه‌ په‌سه‌ریان لێ ده‌کردم، به‌لام من له‌ شوێنی گشتی دا نه‌هه‌نیشتم و به‌خه‌یالیشما نه‌ده‌هاتو موناقه‌شم له‌گه‌ڵ ده‌کردن، تا دکتۆر موحه‌مه‌د ره‌واشیده‌ی مامۆستای رۆشنییری نیسه‌لامی بانگی کردم بۆ نووسینگه‌که‌ی خۆی و تی: وادیاره‌ تۆ بوو ته‌ فیتنه‌یه‌ک بۆ کۆلیجه‌که‌ و له‌باره‌ی نایینی مه‌سیحیه‌وه‌ قسه‌ بۆ قوتابییه‌کان ده‌که‌یت و، ده‌ته‌وی له‌ نیسه‌لام و هه‌ریان بگێریت و موهره‌دیانه‌ بکه‌یت، منیش وتم: مه‌به‌ستت له‌و قسه‌یه‌ چییه‌؟ تی: مه‌به‌ستم ئه‌وه‌یه‌ زۆر به‌سه‌ده‌ی پێت بێم: تۆ له‌وه‌رزێ داهااتوو له‌م زانکۆیه‌دا قوتابی ناییت.. زۆر بایه‌خم به‌ قسه‌کانی نه‌دا و له‌وه‌رزێ داهااتوودا کاتی پۆشتم ناوم بۆ وانه‌کان تۆمار بکه‌م ناوونه‌که‌ تی: تۆ له‌م کۆلیجه‌دا قوتابی نیت و له‌م زانکۆیه‌ ده‌رکراویت!! زۆر تووهره‌ بووم و، زانکۆکه‌م به‌جێ هێشت، چونکه‌ ده‌مزانێ له‌وماوه‌یه‌دا زۆر نزیکه‌ برۆم بۆ و لا ته‌یه‌ که‌گرتوه‌وه‌ کانی نه‌مه‌ریکا و له‌وی هه‌لی باش بۆ وه‌رگرتنم هه‌یه‌.

کۆچم بۆ نه‌مه‌ریکا:

له‌ سالی (٢٠٠٢) دا پۆشتم بۆ نه‌مه‌ریکا بۆ ویلایه‌تی ته‌کساس تا هه‌ول بده‌م ژبانم له‌ سه‌فه‌وه‌ ده‌ست پێ بکه‌م.. له‌وی ده‌پۆشتم بۆ که‌نیه‌سه‌ی دالاسی مه‌عه‌مه‌دانێ، که‌ که‌نیه‌سه‌ی عه‌ره‌به‌ مه‌سیحیه‌کان بوو، مامم قه‌شه‌ی ئه‌و که‌نیه‌سه‌یه‌ بوو، ئه‌وه‌ی راستی بێ پێم خۆش نه‌بوو

لەوی بژیم، مالی خۆمان لە گەڵ خێزانیکی مەسیحی تردا لە ویلایەتی نەریژونا وە پەییوەندیان پێوەکردم تا پرۆم بۆ ئەوی و لەتەك ئەوانا بژیم و جاریکی تر ژیانم دەست پێ بکەمەوه... بەلام کەسێك نەبوو پشتگیری ماددیم لێ بکات، نیت کەس وکارەكەم پێیان وتم: باشتر وایە بگەرێمەوه بۆ تەكساس و لەگەڵ خوشک و براکەمدا بژیم، منیش لەوان گەرەتر بووم، باقی خێزانەكەمان گەرانهوه بۆ نوردن، تا باوکم خزمەتی تەبشیری خۆی لە پرۆژەلاتی ناوهراستا بە ئەنجام بگەیەنێت..

لەتەكساس کارم دەستکەوت و دەستیشم بە خۆتندن کردو، بەردەوام هاتوچۆی کەنێسم دەکردو، چالاکیهکانی ئاینی خۆم بە ناسایی ئەنجام دەدا، تەنانت هەندێ بەرنامەی تازەو رێبازی نوێم بۆ کەنێسی نوردن دەناردو، یارمەتی کەنێسم دەدا بۆ دەرس و تەنەوی ئینجیل بە قوتاییە مەنڵەکان..

لەتەك قوتاییە موسلمانەکاندا:

لەمانگی دوانزە سالی (۲۰۰۳) دا باوکم بە شێرپەنجە کۆچی دواپی کرد، وەفاتی ئەو لەکاری نەوستاندم چونکە لە راستیدا من بۆ مەبەستی خەلک کردن بە مەسیحی هاتبووم بۆ ئەمریکاو، دەمویست ئەو خزمەتی خۆم بە ئەنجام بگەیەنم و، مەبەستیشم زیاتر موسلمانێ عەرەب بوو تاهەولیان لەگەڵ بەدم بۆ پاشگەز بونەوه لەنیسلام، چونکە من پێم وابوو: ئەمریکا ئازادی قسەو بیروپا دەریپینی تێداپە.

هەر لەوسۆنگەیهوه چام بە کۆمەڵێک هاوێلی موسلمان کەوت و، لەبارەي ئاینی مەسیحی و نیسلامەوه دەستمان بە قسەکرد و من لەتەوراتو ئینجیلا زۆر باش ناگاداریم هەبوو، زۆر بەتوندی موناخەشەم لەگەڵ دەکردن، هەولێ پاشگەز بونەوهیانم دەدا.. تا لە ئەخیرا هاوێلەکانم لاویکیان بانگ کرد بەناوی موسڵەفا — کە ئیستا بۆتە میترەم — تا موناخەشەم لەگەڵ بکات، لەواقیعدا ناگاداریهکی فراوانی لە قورئان و سوننەدا هەبوو، لەبەر ئەوه چارەبیم نەدەویست، بەشی زۆری کاتەکان دەمویست بەنزین بەسەر ناگرا بکەم و، زۆر جار دەگەیشتی ئەنجامیکی نەزۆک و داخراو، من زۆر توندورق ئەستوور بووم.

گۆرانئىكى چاوه پروان نه كراو:

له نهيلولى (۲۰۰۵) دا داىكم هات، منيش پىم وابوو، نهمه بهلگهيهكى گونجاوه بۆ نهوهى خۆم لهو مناقهشهيه دورور بجهمهوهو پىمى خۆم بگرمه بهر، چونكه ههستم به دلتهنگى ده كرد.. لهم لايشهوه پىم سووكايهتى بوو لهو مناقهشهيهدا بدۆرپىم، بۆيه به هاوه له كام وت: من ده بىت پرۆم و به جىتان بىللم، موستهفا به ناوى خۆمهوه بانگى كردم و وتى: تهنيا بهلگهيه كم ده وىت، لىم پرسى له بارهى چيهوه ده ته وىت؟ وتى: برۆ نىنجىل به ته واوى بپشكنه، تهنيا نايه تىك نايىن تهوه كه مەسيح باسى خۆى بكات و بلى كورپى خوام و، هەرگيزيش نهى وتوه من خوام.

به توانجىكهوه وتم: نهوه تۆ چى ده لىت؟ بىگومان چهندها نايهت هيه كه ده لىت مەسيح كورپى خوايه. موستهفا وتى: تهنيا بهلگهيه كم پيشان بده، بهلگهيهك و بهس، رۆيشتمهوه بۆ مال و زۆر بىرم لىكردوهوه..

نىنجىلم كردوهوه دهستم به گهپان كرد، پاش نهوه رۆيشتمه سهر نىنته رنىت و له وىوه بۆ ناو كىتبهكان و هىچم دهس نه كهوت.

پرسىارم كرد له داىكم و مناقهشه دهستى پىنكرد، پىمى وتم: له راستى دا تهنيا نايه تىك نيه به راشكاوى مەسيح له بارهى خۆيهوه و تىبىتى كورپى خوايه، به لām و توىيهتى: هەر كهس منى بىنى خواى بىنىوه، به داىكم وت: به لām باوك و كورپه كىك نىن، نه وىش وتى: به لām خۆت ده زانى له هىزو توانادا يهك ناستيان هيهو، له سىانهى پرۆزدا يه كىكن، (باوك و كورپه گىانى پرۆز).

دهسته واژهى يه كه كم (كه مەسيح خۆى بلى من خودام)، نه بوو، بزانىن دهسته واژهى دووهم كه (وتىبىتى من كورپى خودام) هيه؟

دهستم به پشكنىن و گهپان كرد، هاوكىشهيهكى نوسراوم له نىنجىلى يۆحه ننادا دىيهوه كه ده لىت: له سه ره تادا وشه هه بوو، وشهش له لای خودا بوو، باشه كه وابوو وشه نهو مەسيحهيه كه له سه ره تاي بونه وه ره وه دروستكراوه، له لای خوا هه بووه، به لām موشكىله له وه دا بوو كه له هه مان نايه تا ده لىت: وشه كه خوا بوو، ناليره دا سه رسام بووم كه خوا = به مەسيح، له هه مان كاتدا خوايش له تهك مەسيحدا بىت، چۆن شتى واده بىت؟!

نەمە ھاوکیڭشەیه کی ناتهوای بیرکاریه، چۆن ده بیئت خوا مهسیح بیئت ونهویش له تهکیا بوو بیئت له هه مان کاتا؟ نایا که سایه تیه که ی پچراوه؟ نەمە شتیکی واقعی نییه و ژیری ناتوانی تهسهووری بکات بۆیه وازم لهو دهقه هیناو گه رام به شوین دهقیکی تردا.. سهرم له په یامی یۆحه ننادا له نیسحاحی پینجه م و نایه تی حوت دا که ده لیت: نهوانه ی له ناسان ناگادارن سیانن، نهوانیش باوک و وشه و روحول قودسن، نەم سیانه ش یه کیکن، زۆر خوشحال بوم چونکه وام زانی حه لله که م دۆزیوه تهوه، باوک = کور = روح قودس، نهمانه ش یه کیکن..

به لām یه کسه ر نهو نایه ته ی دوا ی نایه تی پیشوو که نایه تی هه شته ده لیت: نهوانه ی له سه ر زه ویدا شایه تی ده دن سیانن: گیان، ناو، خوین، گیان روحول قودسه، ناویش باوکه، خوینیش کوره، چۆن ده گونجیت نهو سیانه یه کین و هه رسیکیان له یه کیکن دابن؟ جیاوازی یه کی زۆر له نیتوان نهو دوو واتایه دا هه یه..

نه گه ر له واقعیدا پروامان وابی که خوا سیانه، بۆ له کاتی خه لیه دا ته نیا یه کیکه و سیان نیه؟ نالیره دا هه ستم به نه سازی له کتیبی پیروژدا کرد، له کوپوه نەم نه سازی به که وتۆته ناو کتیبی پیروژه وه؟ نهو ی که من بیزام نهو یه که مهسیح به خۆی وتوه: کوری خوا... به لām ههروهک هه موو ده زانیین هه موو جووه کان به خۆیان ده لیتن: کوری خوا... له گه ل نهو دا که مرۆڤیکی ناسایی وهک نیتمن، که وابوو نەم شیوه ده برینه له وسه رده مه داو له ناو به نی نیه رانیلدا باو بووه..

مهسیحیش به ته نیا بۆ خۆی دانیشتوه و دوعای کردوه، داوای له کی کردوه؟ له خۆی پاراوه ته وه؟ نهو له خوا پاراوه ته وه و هاواری لهو کردوه، نه مه ش له کتیبی پیروژدا سابه ت.

باش له یادمه کاتی عه قیده ی مهسیحیم ده خویند یه کی له دکتۆره گه ره کانی به ریتانیا هات و میژووی کتیبی پیروزی پی وتینه وه، وتی: من له به ریتانیا رویشتم بۆ پیشانگایه ک تا نهو دهقه نه سلێانه ی نینجیل بیهنم که دۆزراونه ته وه، به لām جگه له کۆمه له کاغه زیکی سوتاوو درپنراو وه زایه چوو چیترم نه بیینی، نینجا من سهیری کتیه که ی به رده ستم کردو له خۆم پرسی: نەم کتیه چییه؟

نەم هه موو وشانه له کوپوه هاتنه ناو نەم کتیه وه؟

ده ستم کرده تیرامان و بیر کردنه وه و به خۆم ده وت: نه گه ر هه رچی کتیبی ناسانی له سه ر زه ویدا هه یه هه مویمان کۆ کرده وه و فریمان دایه ناو ده ریاوه و پاشان داوامان له خه لکی

کرد تا کتیپکی تری وهك نهو کتیپه‌ی پیشووی خو‌یان ناماده بکه‌نه‌وه، یهك مه‌سیحیمان ده‌ست ناکه‌وی نینجیلینکی وهك نینجیلی پیشوومان بۆ ناماده‌بکات، که سه‌د له‌سه‌د وهك نه‌وی پیشوو وایی، به‌لام به‌لای که‌مه‌وه ملیوئی موسلمانان ده‌ست ده‌که‌وئیت که ته‌واوی قورنانی له‌سینه‌یا تۆمار کردبی و له‌به‌ری بی.. مه‌سیحیه‌کان نوسخه‌ی نینجیلیان زۆره و له‌یه‌کتر جیاوازن، تا نیستاش ده‌قی نینجیلی تازه ده‌دۆزیته‌وه. نایا نه‌مه شتیکی سه‌رسوپه‌ینه‌ر نییه؟

باش نه‌وه ده‌ستم کرده لی‌کۆلینه‌وه له‌هه‌لواسینی مه‌سیح ؟نایا له‌راستیدا مه‌سیح مردووه؟

ده‌ستم کرده بیرکردنه‌وه له‌م نینجیله‌ی به‌رده‌ستماندا، نایا نه‌مه راسته‌قینه‌که‌یه؟ نه‌وه که‌سانه‌ی نینجیله‌کانیان نووسیه‌ته‌وه جوو بوون و شوئین مه‌سیح که‌وتوون و چاودێریان کردووه و ژانیان نووسیه‌ته‌وه... نه‌وان بینویانه که به‌سه‌ر ته‌خته هه‌لواسراوه که‌وه ده‌مریت.. به‌لام نایا زه‌رووریه نه‌وان خودی مه‌سیحیان بینیی که هه‌لبواسری؟

له‌قورنانی پیرۆزدا خوا‌ی بالا ده‌ست به‌م شیویه باسی ده‌کات:

﴿وَقُولِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا ابْتِغَاءَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا﴾ النساء: ١٥٨

واته: نه‌وقسه‌یه‌شیان که ده‌لین: نئمه مه‌سیح پیغه‌مبه‌ر عیسی‌ای کورپی مه‌ریه‌مان کوشتوه، له‌راستیدا نه‌کوشتوو‌یانه و نه‌هه‌لیان واسیه، به‌لکو لی‌یان تینکه‌چوو‌وه که‌سیکی تریان کوشتوو، بی‌گومان نه‌وانه‌ی رای جیاوازن له‌وه مه‌سه‌له‌یه‌دا هه‌یه خو‌یان له‌گومان‌دان و نه‌وانه هه‌چ زانستیکی راستیان له‌وه باره‌یه‌وه نییه، به‌لکو هه‌ر شوئین گومان که‌وتوون، به‌دلتیاییه‌وه نه‌یان کوشتوو، به‌لکو خوا بۆلای خو‌ی به‌ری‌کردۆته‌وه، خوا به‌رده‌وام بالا ده‌ست ودانایه..

که‌وابوو نه‌وانه‌ی وایان دیوه مه‌سیح کوژراوه، که‌سیکی تریان بینیه و لی‌یان تینکه‌چوو. که‌وابوو نه‌مه‌ی له‌به‌رده‌ستماندا‌یه چییه؟ ژانی مه‌سیحه و زیاد له ٧٥% پاشکۆیه، نیستا گه‌یشتمه نه‌وه نه‌جنامه که مه‌سیح خوا نییه، ته‌نانه‌ت کورپی خواش نییه، زۆر ترسام و شه‌پره‌بووم..

نەم ھەموو سالانە؟ (۲۴) سالن لە ژياندا نەزەرياتي ھەلەم لە نينجیل و تەوراتا خویندۆتەو، (۲۴) سالن خوايەکی ھەلەم پەرستوو! (۲۴) سالی ژيانم بە فيرۆ رۆيشتوو؟!

ويستم خۆم بکوژم، ترسام و ھەستم کرد زەوی لە ژێر پێما دەلەرزى، ھەستم کرد من ژيانى خۆم ويران دەکەم...

لەبەرکردنەویدا پوچوم، من نىستا باوەرم وايە کە مەسیح مەروڤيکە و لەلایەن خواوە پيڤەمبەريکى پەيامدارە و باوەريشم بە ھەموو پيڤەمبەرانى پيش نەويش ھەيە، بەلام گۆيەنديکى ساکارم لەگەڵ موخەمەد پيڤەمبەردا ﷺ بۆ سازبوو .

لە راستیدا شتێ لە ژيانى نازام، ھەموو ئەوێ کە دەزام ناسينيکى سادەيە لەپرتى ئەو مەسيحيانەو کە لە دەروونی منا و لەبارەى ئەووە ﷺ چاندبوويان، بەلام چۆن ئەو خەلکە موسلمانە بە دريژايى ھەزارو چوارسەد سالن ريزيان گرتوو؟ بە خۆم دەوت: باشە، چۆن دەگوڤي ئەو موشکيلە بيت، لەگەڵ ئەویدا کە لەپرتى ئەووە قورئانى پيرۆز لەلایەن خواوە ھاتوو... ييگومان پياويکە ھەلبژاردە، لەراستیدا ھيژاترين مەخلوقى خوايە، کەوابوو ھەرگيز نەمە موشکيلە نيە، کە من نيمان و باوەر بە پيڤەمبەريکى تر بينم، کە دواين پيڤەمبەري خدا بيت ﷺ .

زياد لەوێ من پي دەزام کە نينجيليکى پينجەم ھەيە و کە نيسە بەناياسايى و غەيرە شەرى داناو و پي دەوترى: نينجیلی بەرنا، چونکە ئەو نايەتەي تيديا کە مەسیح سەلامى لى بيت دەفرمويت: پيڤەمبەريک دواى من ديت کەناوى ئەمەدە و، بۆمان باس دەکات کە مەسيحيان لى تينک چوو و کەسيکى تريان بە مەسیح زانيو، ئەو سەلامى خواى لى بى نەمردوو و ھەلنەواسراو، بەلکەر خوا بۆلاى خۆى بەرزى کردۆتەو...

شاھەمان:

پاش ماوھيەك تيڤامانى زۆر و بێرکردنەويەکی قوول پەيوەنديم بە ھاوړي موسلمانەکانەو کرد، ئەوانەي بەلای کەمەو ماوھى دوومانگ دەبو نەميينبون، پوڤيستم بۆ بينينيان، لەوکاتەدا من دەگريام و لە خوا دەپارامەو ئەگەر نەم رپيە رپيەکی راستە، ژيانم بگۆرە و ئەگەر وائش نيبە بەرپووداويکى نوتومبيل بکۆرە پيش ئەوې بگەمە ھاوھلەکانم و بمخەرە بەھەشتەو... ئەي پەرورەدگار! ئەوې کە مەبەستمە گەيشتن بەراستەقينيە و

په زامه ندى تۆ. . نهوى كه من ده مهوئ به ههشته. . به ئى بهو شيوه يه گه يشتم به هاوه له كانم و فرميسك له چاووم ده هاته خوار، و ايان زانى شتيكى خرايم تووش بووه، ميژده كهى نيستم موسته فا لهوئ بوو، هه موو چاوه پروانى من بوون قسه بكم بۆ نهوى حهقيقه تى حالم بزانن، منيش له پر وتم: **أشهد ألا إله إلا الله وأن محمدا رسول الله!!**.

چهند ده قيقه يه كه بيدهنگى بالئ به سهر هه مواندا كيئشا وهه موو به سهر ساميه وه چاويان بريوه من، پاشان موسته فا وتى: **بيدهنگ به، درۆ مهكه!!**. . به ده م گريان و هه نسكدانه وه پيتم وت: من درۆ ناكم، سبه ينيش يه كه م پۆزى په مه زانه و به پۆزوو ده بم، نيستاش فيتم بكه ن چۆن ده ستنوئ بگرم و چۆن نوئ بكم، كاتئ نه مهى گوئ لئ بوو، له چاوما سوربوونى منيشى له سهر نهو مه سه له يه بينى، له خوئشيا ده ستى كرده گريان و خوئش حالئ ده بري و به خير هاتنى بۆ نيسلام لئ كردم .

له واقيعدا ههر له شه ويكدا فيرى نوئو وه موو هه لئس و كهوته كان و سوننه ته كانى بوم، حيجا بيئكم كرى و دهستم به پياده كردنى عه قيه دهى نويم كرد، به لآم بۆ ماوهى دوو ههفته نيسلام بوونى خوّم له خيژانه كه مان شارده وه. . .

لهوكاته دا پۆيشتم بۆلاى نيمام و نيسلام بوونى خوّم راگه ياند و ناشكرام كرد كه موسلمانم.

موسلمان بووم و خيژانه كه م:

ههروهك پيشتر وتم: له سهره تاوه موسلمان بوونى خوّم لاي خيژانه كه مان ناشكرا نه كرد، شهوانه سهعات دوو يا سيني پاش نيوه شهو نوئوه كانم ده گيژا يه وه، تاكهس نه م بينى و، گومانم پئ نه بات.

پۆژيكيان له ماله وه ده پۆيشتم بۆ زانكو، له ناكاودا شهو جانتايه م كه قورئانيك و حيجا به كه مى تيا بوو كهوته خواره وهو خوشكه كه م بينى، به لآم نه يزاني مه سه له چيه، تا شهوئ كه من هه ستام نوئوم كرد شهو خه بى بووه وه منى لهوكاته دا بينى، نه ندا مانى خيژان پييان زانيم و تاقى كرده وهو نيبتيلام ده ستى پيكره. هاواريان لئ به ريزبووه قيژانديان به سهرما و سه رزه نشتيكى زۆريان كردم و نازارى ده روونى و عاتيفيان دام، هه رچى وشهى سوك و نه شياوه پييان وتم، ده ستيان به ليئدانم كرد تا نزى كبوونه وه له مهرگ، هه ره شه يان به كوشتن

لینکردم، له گهڼل نه وده دا من زور له سهرخو و نارام بوم وله هيچ شتيكا موناقه شهم نه ده كردن و ماله كم به جيت هشت و له خوا پاراموه پښمانيان بكات ..

پيش نه وې شوو به موسته فا بكم له گهڼل كيژيكي موسلمانې هاوه لمدا دوو مانگ مامه وه، راسته من خيژانيكم له ده ست چوو، به لام سوپاس بؤ خوا له مزگه وتا خيژانيكي تری موسلمانم به ده ست هينا، كه چاود پريه كي باش و بي وينه يان لي ده كردم، خوا پاداشتي خيريان باته وه ..

پاش نه و ليدانه زور جار فشاري د هرونيو بؤ دروست ده بو، تا نيستاش روضانه به لاي كه موه له هه موو گوزنه يه كي جيهانه وه (۲۵) نيميل و ته له فوډم بؤ ديت، جنيروم پي ده دن و هه پره شهم لي ده كهن و له ويا به تانه .. گه وړه ترين زاناو دكتورې مه سيحي له نوردون و ولا ته يه كگرتوه كاني نه مريكاوه به ته له فوډن په يوه نديان پتوه كردم تا له باره ي مه سيحيه ته وه موناقه شهم بكم و له نيسلام پاشگه زم بكه نه وه .

سبحان الله له وه پيش بؤ هه ركوي پړو شتمايه و له هه ده مه قالي و موناقه شيه كي ناييدا نينجيلم پي بو، به لام نيستا به پتچه وانه وه هه ميشه قورنانيكم پينه .. له گهڼل هه موو نه ماندا له و ماوه كه مده دا درس گه ليكي گرنك فير بووم، فيربووم چوڼ خوگر و خاكي بم، نيستا بير له ژيانې پتغه مبه رڼه كه موه، چوڼ له ناو مال و كه س و كاريا سو كايه تي پت كراوه و لي دراهه، خو ته م به سهره اته ي من له چاو نه وې نه ودا هه هيچ نه، له راستيدا شتي زور فير بووم ..

له وانه يه له بهر چاو خه لكيدا شه رفي بنه ماله و خانه واده كم له كه دار كرديت، به لام من شانازي به وه وه ده كم كه خواي ميه ره بان گه وړه ترين شه رفي پي به خشيو م كه نه ويش نيسلامه .. له واقيعا ناتواني بيتيت به خيال تا كه له و كاته وه موسلمان بووم، خوا چ به خته وه ري وناسايشيكي پي به خشيم، له گهڼل نه و هه موو سو كايه تي پت كردن و له مپه رانه ي خستiane سهر پتيم ..

له راستيدا له چاو نه و كاته نه ي پيش موسلمان بو و غدا من گوزرانيكي زور سهيرم به سهره هاتوه، ته نانه ت موسته فاي ميروم سهرنجي نه و گوزرانه فراوانه ي داوه، فيربووم چوڼ به نارام بم له گهڼل نه وانه ي به ناحق هيرشم بؤ دين و زولم لي ده كهن، فيربووم چوڼ خه نده ليو بم له ته كيانا له هه موو نه و كات و حال ته ناهه مو ارانه دا! له گهڼل نه وده به هوي موسلمان بوون و

حیجابە کەمەوه وەزێفە کەم لە دەست دا، بەلام هیوام بە خوایه دوو بەرەبەر و بگەرە بێ حساب قەرەبووم بۆ بکاتە وە. سوپاس بۆ خوا... هەموو نیسلام بریتیه لە ناسایشی راستەقینەیی ناخۆ و دەروونی، بێگومان ناتوانی تۆ لەوانەی دەرویرەرتەوه ئەوه بە دەست بێنیت، دەبێت لەناو دەروونتەوه قەناعەتت هەبێت و، هەول بەهێت خۆشەویستی خوا بە دەست بێنی و پەرەزە نەدی بەدی بێنی و دلتی بە تەواوی تەسلیم بکەیت، ئەگەر عیباده کەت لە راستیدا بۆ خوابوو شۆین پێگە کەمی ئەو کەوتیت، بێگومان لە ژیا ئانتا بەختەوەر دەبیت، چونکە هەلەو تاوان و گوناھ لە ناسایش مەحرومت دەکات و سەرچاوەی مەزاجت لێڵ دەکات، ئەویش ئازاریکی بەسوێتە..

ئەو تەمەن سەیری دەموچاو و پڕووالەتی خەلکی دەکەم خەم و فرمێسکی زۆری تیا دەبینم، چونکە لە خۆی بەدیھێنەر و زیندووی بالادەست بە دوورن، دلێان بە تاریکی دەبینم، نایانەوی تەنیا مۆمێکی هیوای تیا داگیرسی و بەگۆبەند و مەشغەلەتەکانی خۆیانەوه خەرپۆبون و دەستیان بە دنیاوه گرتووه لەجیاتیی قیامەت.

من ئامانج لەژیا نا بەوه دەزانم عیبادهتی تیا بکەم و خوا لە خۆم پازی بکەم، ناوچەوانی بۆنیمەوه سەر زەوی و لە نوێژەکاندا سوچدە بۆ بیەم و شۆین سوننەتی پێغەمبەر ﷺ بکەوم، تا بەهەشت بە دەست بێنم. ١..

شەشەم: موسڵمانبوونی یاریزانی بەرازلی کاکا :

یە کەگرتووی یاریزانانی تۆبی پێی ئیتالی، یاریزانی تیپی میلانو (کاکا) ی هەلبژارد بەچاکترین یاریزانی (خولی پلە یەکی ئیتالی) بۆتالی (٢٠٠٤)، (کاکا) بەرازلی یەو تەمەنی (٢٢) ساڵە و ئەندامی هەلبژاردە ی بەرازلی و لەیانە ی میلانی ئیتالیا ش یاری دەکات و لە سی یاریدا توانی دە گۆڵ بۆ خۆی تۆمار بکات، (کاکا) زۆر خۆشحاڵ بوو بەوهی کە پێز لە تواناکانی دەگیریت و پرایگەیاندا کە هەول و کۆشش و یاری باشتەر پێشکەش دەکات..

لەسایتی خۆی دا (کاکا) پرایگەیاندا کە موسڵمان بوو و تی (نیسلام پەيامی ناشتی و خۆشەویستی پێی، چاک وایە مرۆفە موسڵمان بێت، چونکە فێرتەتە و مەسەلە ی دینداریش ئازادی تاکە کەسە ناییت کەس دەستی تێوەریدات، من زۆر دلخۆشم بە موسڵمان بوونە کەم و

بەقەناعەتى تەواوە موسڵمان بووم، موسڵمان بوونەكەشم ديارە هيچ لە تواناكاتم كەم ناكاتەو، بە پێچەوانەو دەبێتە هاندەرێكى باش بۆم، نىسلام كاريگەرى هەيە لەسەر دلتارامى و ئاسوودەيى ماددىي و مەعنەوى، بۆيە حەزناكەم خەلكى وجەماوەرەكەم و بەرپەرەيەكەم و پەرزەنتەكانى بە چارێكى تر سەيرم بکەن و پايان بگۆرێت بەرامبەرم، چونكە من هەول دەدەم لە جاران چاكتر تواناكاتم پەرەپێبدەم و خزمەت بكەم...

حەوتەم: موسڵمانبوونی پڕۆفیسۆرى پووسى:

پۆژنامەى (الوطن)ى سعودى لە ١٢ى ١٢ى ١٣٦٠ى پەمەزانى ئەمەسالى (٢٠٠٦) پايگەياندا كە مامۆستايەكى زانكۆى پووسى كە مامۆستاي وەزيرى دەرەوى ئەمريكا كونداليزاريس بوو لە زانكۆ فێرى زمانى پووسى كردوو موسڵمانبوونی خۆى پاگەياندوو. سەرۆكى مەجلىسى نىسلامى پووسى (مەد صلاح الدين) دەلييت: پڕۆفیسۆرى پووسى (فولنتين بروساكوف) لە روسيا لە دايك بوو و يەهودى بوو، لە سەردەمى يەكيتى سۆڤيەتدا كۆچى كرد بۆ ئەمريكا، لەبەر ئەوەى كە نيزامى كۆمونيستى پێ قەبوڵ نەدەكرا و پاش بيست سال كە لە كۆمونيستى سۆڤيەتى رايكردبوو لە ديموكراتىيەتى ئەمريكيش رايكرد و پاش پووخانى يەكيتى سۆڤيەت گەرايەو پووسيا و موسڵمان بوو.

ئيتىستا ناويراو لە پۆژنامەى (بىرى هاوچەرخى پووسى)دا لەبارەى نىسلامەو دەنوسيت، كە لەلايەن (مەركەزى نىسلامى پووسى) يەو دەرەكرىت و ژمارەيەكى زۆرى لى بلاو دەبێتەو...

هەرەها سەرۆكى مەجلىسى نىسلامى پووسى (مەد صلاح الدين) دەلييت سى قەشەى پوسى لەم دوايەدا موسڵمان بوون كە كاريگەرێكى زۆريان هەيە لە بلاوكردنەو نىسلامدا لەناو پووسيادا..

هه شهمه: موسلمانبوون له ئه فریقا:

وه کاله تی دهنگویاسی نیسلامی پوژی شه مه ۲۵/۱۱/۲۰۰۶ دهلیت: (۲۵۱) کهس له دی (داموکرو) و (ماگنگا) که (۲۲۰کم) دورن له پایتهختی بورکینافاسو موسلمان بوون به ههولی لیژنه موسلمانانی نهفریقا وه.

سی دی تریش له کۆماری (تۆگۆ) له ناو راستی نهفریقا موسلمان بوون به ههولی (کۆمهلهی بانگهوازی نیسلامی جیهانی)^۱

نویهم: بالاپۆشی هونهرمهندی میسری مه دجه همدی:

ناویراو له باره ههلبژاردنی بهرنامهی خواو پابهند بوون به فرمانهکانیهوه دهلیت: له دایک بووی (۱۹۴۱م) و به کالۆریۆسم ههیه له هونهری شانۆدا و له سالانی شهستهوه کاری هونهرم له نیزاعهوه دهستی پیکرد...

پۆژ له دای پۆژ زیاتر توانای هونهرم دهده کهوت و بهشداریم کرد له کۆمهلهی کاری هونهردا وهك (الغول) (عائلة الدوغري) (شهداء الاسلام)... هتد.

هه میسه له لام زنجیره تانییهکان له پیش بوون، له بهر نهوهی که که سایه تیهکانی پاسته قینه و به خهیاڵ دروست نه کران و، ههروهها زۆر لایهنی جوان دهخاته روو که بینهر پیشتر نایزانیت و دهبیته مایه پۆشنهر کردنی.

سوپاس بۆ خوا خۆم به هاوسهرێکی سهرکهوتوو و دایکیکی فوونهیی دهزانم، میرده کهم لیوای پۆلیسه و دوو کورپشم ههیه و ههردووکیان ماجستیریان هیناوه... من له خیزانیتکی دینداربووم و ههر له منالیهوه نوێژم کردووه و بالاپۆشیش له لام کاریکی ناسایی سوو، ههرکه سیکیش لای ناسایی نیه، با سهیری سهرتا سهری دنیا بکات، نهوه پۆژ ههلات و پۆژ ناوا که له ههموو شوێنیک بالاپۆشی ههیه، به راستی بالاپۆشی بهرگیتکی ناسایی یه بۆ نافرهت و ههقه بیپۆشیت، ههزده کهم له ههموو شتی کدا میانه پهرۆم که نهوهش داوای خوایه لیمان..

من بهردهوام نوسینهکانی (قرضاوی) و (عمدغزالی) و (سید سابق) دهخوینمهوه و ژياننامهی پیغه مبه ریش دهخوینمهوه، من زۆر تینوی فیتربووم، بۆیه ههولم داو (بکالۆریۆس)م هینا له (تجارة وإدارة الأعمال) دا...

بهراستی بالا پۆشی فهرزی شه شه می خواجه له سه ر نافره تان، كه هيچ مونا قه شه ی ناو یت، له سالی (۱۹۷۶) دا بۆیه كه بچار چووم بۆ عومره و له سالی (۱۹۷۷) یش دا چووم بۆ حج، بهراستی تۆوی خیر لهو حج و عومره یه دا تیا ما چه كه ره ی كرد، تا له سالی (۱۹۹۹) دا به یه كجاری خۆم دا پۆشی و تاجی وه قارو ره زامه ندی خوام له سه ر سه رم دانا...

جاریك خه و یتكم بی نی كه ژووری نان خواردنه كمم تۆزو خۆلی زۆری به سه ره وه بوو، پیویستی به پا كرده وه هه بوو، هه ر له ماله وه كۆمه لێ ئافره تی روونورانیم بی نی، پرسیم نه وانه كین؟؟ وترا :نه وانه دایكی موسلمانان.. كه خه به رم بۆوه له خۆشیا خه ريك بوو بال بگرم، هه ر چه ند ده شتر سام به لام نامه كمم پیگه یشته و خه وه كه نه وه نده روون وناشكرا بوو پیویستی به لیك دانه وه نه ده كرد...

تیمرۆ ئیمه له هه موو كات زیاتر پیویستمان به هونه رێكی پاکی چاك هه یه، كه ره چاری به ها بالاكان بكات و له سنووری رهوشتی به رز ده رنه چیت، له سایه ی خوا وه من له بواری هونه ری و كاره كا ندا خۆم به بانگخواز ده زام و هه زده كم دنیا هه موو نهو نیسلامه جوانه ببینیته كه تا قه پێگای سه رفرازی مرۆفایه تیه...

من له رێی وتاردان و ده رسه كا نه وه، بانگهواز ده كمم و ئافره تان فیری نیسلام ده كمم، به تایبته نه وانه ی كه نه خو یتنده وارن، بۆ نه وه ی به رچار روون بن و نه ندا میكی كارابن له ناو كۆمه لگه دا، جا هه ر كه شیش له م بهاره دا سه ركه و یت به ناسانی له بهاره كانی تریش دا سه ركه و تن به ده ست دیتیت...

بهراستی نیسلام نانی زانسته و زانینه و داوای چاكسازی و چاكه كاریشمان لینه كات، هه ر وه كه ده فرمویته: ﴿وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا مُصْلِحُونَ﴾ (هود: ۱۱۷).

ده یه م: قیبتیه كانی میسر: له كۆنفرانسیكی داخراوی قیبتیه كانی میسردا، كه باباشنوده و جیگره كانی و چه نده ها كه سایه تی مه سیحی ئاماده بوو یوون، باس له موسلمان بوونی زۆری قیبتیه كان كرا، كه له سه رتاسه ری میسردا رۆژانه كه سیك یان چه ند كه سیك له قیبتیه كان موسلمان ده بن، نه وانیش كه سانی هه ژار نین دوا ی پاره كه و تن، كه سانی

بئى پلەو پاينەن، ھەولئى پلەو پاينەيان بىت، نەلکو زۆريەيان خاوەن بېروانامەى بەرزىن بۆيە ھەموو يەكراپوون كە نەگەر كار واپروات و بەو پىژەيەى كە لە ھەفتا سالتى رابردوودا كە ميان كەردووە كەم بکەن لە ماوەى دووسەد سالتىكى تردا يەك قىبىتى نامىنى لەمىسردا (كە ژمارەيان چەند مليۆنىتە)...

يانزەيەم: موسلمانانى ھۆلەندا:

موسلمانان لە ھۆلەندا ژمارەيان مليۆنىتە، لەكاتىكدا كە دانىشتوانى ھۆلەندا شانزە مليۆن كەسەو، لەبەر ئەو ھەمووناھەقيەى كە بەرامبەر بە موسلمانان و ئىسلام و پىتەمبەرﷺ كرا لە پۆژناوادا، موسلمانان پىريان دا كە حيزبى (ئىسلامى ديموكراتى) دروست بکەن و لە گۆرەپانى سىياسى دا پۆلتى خۆيان بپيئن و، بەرگرى لەمافەكانى خۆيان بکەن و لە پەرلەماندا دەنگى خۆيان بە نازادى لەپى كورسيەكانيانەو بەگەيەن...

نەمەبىجگە لەوێ بەم رىگايە لاوان كۆ دەكەنەو نايەلن بەرەو لادان و توندپەرەوى بچن^١....

دوانزەيەم: موسلمانبوونى فريديك كانوتيە:

ناويراو گۆلکەرى دەورى ئىسپانىيەو لەتيبى ئىشبيلىيەدا يارى دەكات و لەلايەن ھەموو ھاوەلان و ئەندامانى تىپەكەيەو بەرپىژەو مامەلەى لەگەڵ دەكرىت و بەسەرسامىيەو دەروانە نوێژکردنى لەكاتى خۆيدا.

پەرەشتى بەرزو مامەلەى جوانى ناويراو لەلايەن ھەموو لايەكەو نرخیندراو و كاتىكيش كەقایل نەبوو ئەو فانيلەى يارىيە لەبەرىكات كە دىعايەى كۆمپانيايەكى پىتەبوو داواكەيان وەرگرت و ناسايى بوو لايان^٢..

سيانزەيەم: موسلمانبوونى ماريە فليپىنى:

ناويراو لەبەر ئەوێ پاش چارەپروانيەكى زۆر خوا بەخشى بە داىك و باوكى، نەزريان كرد بۆ كەنيسە، باوكى كاسۆليكيەكى ديندار بوو، لەباوەشى كەنيسەدا گەورە بوو، لەتەمەنى

١- سايىت يەكگرتوو.

٢- ھەمان سەرچاوەى پيشرو

چوارده سالیډا بویه کیږيکی هوشیارو چاوکراوه و شاره‌زاو دیندارو بهرگری زوری له که‌نيسه‌و عه‌قیده‌ی ده‌کرد، به‌مه‌ش باوک و دایکی زور دل خوش بوون.

کار بهم شپوه به‌گوزره، ماریا له‌گه‌ل کارۍ که‌نيسه‌دا (قریض)یشی ده‌خویند، چهند ده‌چوه بواره‌کانی ژيانه‌وه زیاتر هه‌ستی به‌بژشایی ده‌روونی وروحی ده‌کرد، که‌نيسه نه‌یده‌توانی نه‌و بژشاییه‌ی بۆ پرېکاته‌وه..

باوکی کهم ده‌ست بوو بژیه ماریا ناچار بوو کار بکات، بیریان کرده‌وه له‌ولایتک که‌ده‌سکه‌وتی باش بیټ، قه‌ده‌ری خوا واپوو که پروویکاته ولاتی سعودیه بۆ کارۍ (قریض).. خیزانه‌که‌ی له‌به‌رده‌م دوو‌پیتانی‌کدا بوون، یدک له‌یه‌ک تال تر، یان نه‌بیټ به‌هه‌ژاری ژیان به‌رنه‌سه‌ر یان ده‌بیټ که‌چه‌که‌یان به‌چیته لانکی نیسلا‌مه‌تی، ده‌ترسان نیسلا‌مه‌تی کار بکاته سه‌ری، ناچار بوون دوو‌م هه‌لبژیرن، به‌لام هه‌ولتی زۆریان له‌گه‌ل داکه‌رقی له‌نیسلا‌م بیټ وه‌میشه نامۆ‌ژگاریه‌کانی که‌نيسه‌ی له‌یادبیټ.

باوک و دایکی په‌یمان‌یان لی وه‌رگرت که‌په‌یوه‌ندی نه‌بیټ به‌هیچ موسلمانیکه‌وه، ماریا نامۆ‌ژگاریه‌کانی وه‌ک گواره کرده‌گویتی و پروی کرده‌ولاتی سعودیه و له‌خه‌سته‌خانه‌ی (القابل) له‌شاری نه‌بها ده‌ست به‌کار بوو، هه‌رچه‌ند ده‌یویست خو‌ی دوو‌ر بگری، به‌لام بارو زرونی‌کاره‌که‌ی‌وای ده‌ویست که‌تۆزی بکریته‌وه له‌گه‌ل ده‌روبه‌ریدا .

ماریا بویه هاوه‌لی کیږيکی سعودی که‌زور خه‌می هی‌دایه‌تی بوو، بۆیه کاسیټ و په‌پاوی نیسلا‌می نه‌دایه، پاشان پزیشکیکی ناسی که‌زوری له‌باره‌ی نیسلا‌مه‌وه بۆ باس کرد.. بهم شپوه په‌په‌وی ژيانی گۆډرا، له‌تاریکیه‌وه هه‌نگاوی نا به‌ره‌و پرووناکی، له‌سی خوا‌یی‌یه‌وه به‌ره‌و یه‌کته‌په‌رستی.

که‌وته هه‌لسه‌نگاندن و به‌راورد کردنی نیسلا‌م وه‌سیحیه‌ت، که‌وته خویندنی قورنان، هه‌روه‌ک خو‌ی ده‌لیټ (هه‌ستم کرد قورنان قسه‌م له‌گه‌ل ده‌کات).. نینجا په‌مه‌زان هات و به‌پۆوو بوو، دل و ده‌روونی به‌نیسلا‌م گه‌شایه‌وه و له‌بنکه‌ی بانگه‌واز و هوشیاری جالیات له‌نه‌بها موسلمان‌بوونی خو‌ی ږاگه‌یان و ناوی خو‌ی کرد به (مه‌ریه‌م) له‌خۆشه‌ویستی خاتوو (مه‌ریه‌م)دا..

نه‌ی توانی موسلمان‌بوونه‌که‌ی بشاریته‌وه هه‌رزوو هه‌والتی موسلمان‌بوونی دا به‌دایک و باوکی، هه‌واله‌که‌ وه‌ک هه‌وره‌پروسکه‌ دای به‌سه‌ریاندا، چیان هه‌ول دا ساردی بکه‌نه‌وه،

سوودی نه‌بوو، بۆیه پټیان وت: (تیمه بئ به‌رین له‌تۆ تا نه‌گه‌ریتته‌وه سه‌ر ناینه‌که‌ت، دیا‌ره تۆ ده‌ته‌وئیت کیشه‌مان بۆ دروست بکه‌یت به‌م موسلمان‌بوونه‌ت)..

ماریا سوور بوو له‌سه‌ر نی‌مان و نی‌سلامه‌تی و وه‌ک شاخ له‌ پرویاندا وه‌ستاو وتی: (ماده‌م خوا لیم رازی بیت باکم نیه، من له‌زه‌تی عیبا‌ده‌تم چه‌شتوه به‌تایه‌ت پۆژوو).. سه‌ره‌نجام دایک و باوکی له‌به‌رده‌م کۆلنه‌دانی ماریا دا کۆلیان دا و نه‌رم بوون و، وتیان قه‌یناکه به‌ موسلمان‌ی بینه‌ره‌وه، به‌لام ناوی خۆت مه‌گۆژه، کاربه‌دستانی بانگه‌وازی هۆشیاری جالیات پټیان وت قه‌یناکه ناویش نه‌گۆریت، چونکه (ماریا)ش ناوی هاوسه‌رنکی پی‌غه‌مبه‌ره ﷺ که قیبتی‌یه‌و دایکی موسلمانانه. نینجا ماریا وتی: (داواکارم له‌ خوا هاوکاریم بکاو توانام بداتی بتوانم باوکم رزگار بکه‌م).

به‌لێ. پۆژی هه‌ینی (۱۴۲۱/۱۰/۲۴) کۆچی نزیکه‌ی شەش سالتیک له‌مه‌ویه‌ر پۆژنکی خوش بوو، که‌مارای ته‌مه‌ن (۲۳ سال) له‌ بنکه‌ی بانگه‌واز و هۆشیاری جالیات له‌ نه‌بها موسلمان‌بوونی خۆی راگه‌یانده به (الله اکبر) و پیرۆزیایی کردن باوه‌شی گه‌رمیان بۆ کرده‌وه.

ماریا بووه‌ هاو‌لی خوشکیت که له (زامبیا) و هاتبوو پیش سێ مانگ له‌ ماریا موسلمان بوو بوو. به‌م شتیه‌یه‌ گه‌شتی نی‌مان و بانگه‌واز کردنیان بۆ نی‌سلام ده‌ستی پیکرد. ده‌ک مۆده‌تان لێ بیت به‌و مۆده‌یه‌ی خوا که ده‌فه‌رموئیت: ﴿فَبَشِّرْ عِبَادَ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَٰئِكَ هُمُ أُولُوا الْأَلْبَابِ﴾ الزمر: ۱۷ - ۱۸،^۱

چوارده‌یه‌م: موسلمان‌بوونی ۳۰ قه‌شه‌ی فاتیکان:

لێکۆله‌ری سعودی (عصام مدیر) که قوتابی (شیخ نه‌حم‌د دیدات)ه‌و پسپۆره له‌ب‌واری مۆده‌دان و به‌راورد‌کردنی ناینه‌کاندا ده‌لێت: نزیکه‌ی (۳۰) قه‌شه‌ی گه‌وره‌ی فاتیکان موسلمان بوون و فاتیکانیش داد‌گایان ده‌کات و ده‌ریان ده‌کات له‌که‌نیسه، موسلمان‌بوونی نه‌و ژماره‌ زۆره‌ی قه‌شه‌کان له‌ فاتیکاندا به‌کیکه له‌و هۆکارانه‌ی که پاپا نه‌و قسه‌ نا‌ه‌وايانه‌ بکات به‌رامبه‌ر به‌ نی‌سلام له‌م دوا‌یه‌دا..

(عصام مدیر) پاش بلاوکردنه‌وهی وینه خراپه‌کانی دانیمارک، ده‌زگایه‌کی بلاوکردنه‌وهی دامه‌زاند له دیسه‌مبهری (۲۰۰۵) دا به‌ناوی (دار البینه) که په‌راوه‌کانی شیخ نه‌حمده دیدات و په‌راوی ناساندنی نی‌سلام به‌زمانه بیانییه‌کان بلاو ده‌کاته‌وه..

ده‌زگای بلاوکردنه‌وهی (البینه) سه‌ده هزار نوسخه‌ی په‌راوی (محمد الأعظم) ی شیخ نه‌حمده دیدات ی بلاوکردنه‌وه له رۆما و فاتیکان به زمانی نیتالی و وه‌کی دیاری یه‌کی دایان به‌خه‌لکی نه‌و ولاته، دیاره نه‌مه رینگایه‌کی زۆر باشه بۆ ناساندنی نی‌سلام..

هه‌ر له‌سالی (۲۰۰۵) دا هه‌مان ده‌زگا (۲۵) هه‌زار نوسخه‌ی په‌راوی موسلمان‌بوونی مه‌ژده‌ده‌ریکی نه‌میریکی نه‌افه‌رت چاپ ده‌کات که‌ناوی (میری مالفوره)، که نه‌میش له رۆژنامه‌کاندا دیعایه‌ی زۆری بۆ کراو به‌دیاری دابه‌شکرا به‌سه‌ر خه‌لکی دا.. ناویراوده‌لیت: نه‌و قسه‌ نا‌په‌وایانه‌ی پاپا سه‌ره‌تایه‌که بۆ پرکردنی خه‌لکی نه‌وروی‌دزی نی‌سلام و، نینجا چاوه‌ری ی به‌ریه‌رج دانه‌وه‌ی موسلمانان ده‌که‌ن به‌تاییه‌ت له نه‌ورویا بۆ نه‌وه‌ی بیه‌که‌نه بیانیوی ده‌رکردنی موسلمانان..

(عصام مدیر) ده‌لیت: به‌ریه‌رج دانه‌وه‌ی پاپا و ناحه‌زانی تر ده‌بی‌ت زۆر به‌ژیرانه بی‌ت، چونکه نه‌وان له بیانون له نی‌سلام و ناماره‌کانیان ناماژه به‌وه ده‌که‌ن که له په‌نج سالی داها‌توودا نی‌سلام به‌سه‌رتاسه‌ری نه‌ورویادا بلاوده‌بیته‌وه... جا نه‌و قسانه‌ی پاپا له‌وی‌وه سه‌رچاوه ده‌گری و سه‌ره‌تایه‌که بۆ جه‌نگی‌کی نری‌ی خاچه‌رستان، هه‌رچه‌نده نه‌و ره‌فتارو گو‌فتاره‌ی نه‌وان بۆته مایه‌ی سه‌رنج پاک‌یشانی خه‌لکی به‌ره‌و نی‌سلام، موسلمانان نه‌بی به‌دانایی ره‌فتار بکه‌ن وه‌موو رینگایه‌که بگرنه به‌ر بۆ بلاوکردنه‌وه‌ی نی‌سلام، ته‌نانه‌ت نی‌مه له‌م ماوه‌یه‌دا چوار په‌راومان به‌زمانی نه‌لمانی نارد بۆ پاپا که دانراوی (شیخ نه‌حمده دیدات) و بریتیبوون له (ماذا يقول الكتاب المقدس عن محمد) و (المسيح في الإسلام) و (القرآن معجزة محمد) و (محمد الخليفة الطبيعي للمسيح).. شایه‌نی باسیشه که زۆر موسلمانان به‌ریتانی و نه‌وروی‌ی هاوکاریان ده‌که‌ن وه‌کی (یوسف اسلام) و (مراد هوفمان) و (أحمد فوندنفر)..^۱

پانزەيم: موسلمانبوونی مەريئای سويسری:

فیتەرتی مەژۆدەمیشە بە دواى شتیکدا دەگەریت کە لەگەڵیدا بگوجیت، ئەگەریت بە دواى یەکتاپەرستى و بەرنامەى پەوشت بەرزیدا کە ئەوانەش تەنها لە ئیسلامدا دەست دەکەون..

یەکتاپەرستى و پەوشت بەرزى دوو ھۆکارن بۆ ھىدايەت و ھاتنى پۆژناواییەکان بەرەونىسلام، مەريئای سويسرى تەمەن (۲۳) ساڵ یەکیکە لەوانە، کە گەر بەدواى شتیکدا کە لەگەڵ فیتەرتى دا بگوجیت و زۆر ھەولێدا سەرەنجام بە قەناعەتى تەواوە موسلمان بوو، لە کاتى عومرە کردندا، (الجزيرة) چاویکەوتنى لەگەڵ ساز دا...

***لەکەیدەوێ ئیسلامت ناسی؟**

- سەرەتا لە کاتى دیراسەمەوێ لە سويسرا ئیسلام ناسی، ئەمەش بەوێ کە لەو خۆیندنگایەدا ھەمیشە دژایەتى ئیسلام دەکرا، ئەوێ وای لیکردم کە بێر لە ئیسلام بکەمەوێ و پرسیاریک لام دروست بوو، بۆچی ئەم ناینە ناوا ھێرش دەکریتە سەرى ؟ چى کردوێ ناوا دژایەتى دەکریت ؟ من دەگەرێم بە دواى نووسینییکدا کە بە ھۆیەوێ بتوانم وەلامى ئەو ھێرشانە بدەمەوێ..

***بۆچی ئەو سۆزەت ھەبوو بەرامبەر ئیسلام لەکاتییکدا تۆ مەسیحى بوویت ؟**

- لە راستى دا چەند ھۆیک ھەبوو، گرنگترینیان شتیک بوو لە ناخدا ھەزم دەکرد بەرگری لەم ناینە بکەم لە کاتییکدا کە کەسێک نەبوو بەرگری لى بکات، لە راستیشدا ئیمە ھەر بەناو مەسیحى بووین و سەردانیشمان لە کەنیسە شتیکى پۆتینی و عادەت بوو..

***تۆ چیت ھەیدە لەسەر مەسیحیەت؟!**

- من وەکو مەژۆتیکی ئەم سەدە پێشکەوتووێ ناتوانم باوەر بێنم بەوێ گەرەمان عیسی سەلامى خواى لى بێت خوايە، من لەسێ خوايى تى ناگەم، ئەوێ بیرو باوەریکە لەگەڵ عەقل و فیتەرت دا ناگوجی چۆن دەبیت عیسی بەشەر بێت و لە ھەمان کاتیشدا خوا بێت؟! چۆن دەبیت خواوەند یەکیک بێت و لەھەمان کاتیشدا سیان بێت ؟ ئەمانە شتانیکن قبوڵ نین، من دەتوانم بە دلتیاییەوێ بلیتم ھەر مەسیحیەك بۆ ماوێەکی کورتیش بێر لەوانە بکاتەوێ واز لە مەسیحیەت دەھێنى...

* ټنگر ټمه بړوټچوونت بټټ له باره‌ی مه‌سیحیه‌ته‌وه، نه‌ی له‌باره‌ی نیسلا‌مه‌وه ده‌لټیت چی؟!

- به‌راستی بیروبا‌وه‌ړو عه‌قیده‌ی یه‌کتا‌به‌رستی، که‌ته‌ن‌ها یه‌ک خوا ده‌به‌رست‌ریت و عه‌مدیش ﷺ به‌شه‌رو پی‌غه‌مبه‌ری خوا‌یه و ږه‌وشته به‌رزه‌کانی نیسلا‌م وایان لی‌ کردم موسلمان بسم، ږه‌وشتی به‌رز، سنگ فراوانی ولټبرده‌یی و راست‌گویی، نه‌مانه هه‌مووی له نیسلا‌مدا پا‌دا‌شتی هه‌یه‌و نه‌برنی‌شیان سزای له‌سمر ده‌درټ، که‌واته‌ږه‌وشت به‌رزی پټویست کراوه نه‌ک هه‌ر که‌س بی‌کات به‌ نار‌ه‌زوی خ‌وی..

* هه‌ندیک ده‌لټن بالا‌پ‌وشي له‌گه‌ل سهرده‌م دا نا‌گو‌غیټ؟!

- چ سهرده‌می‌ک.. ټمه در‌ویه.. هه‌ل‌به‌ستنه.. گالته‌کردنه به‌عه‌قل.. ټم سهرده‌مه تایب‌ه‌ت نیه به‌ شتی‌که‌وه، به‌ل‌کو هه‌موو شتی‌ک له‌ خ‌وی ده‌گرټ، جا که نیسلا‌میش ب‌و هه‌موو کات و ش‌رټنی‌ک بټټ ته‌وا ته‌وه‌ی فەرمان‌یشی پ‌و ده‌دات ب‌و هه‌موو کات و ش‌رټنی‌که..

* چی ده‌که‌یت دوا‌ی موسلمان بو‌ونه‌که‌ت؟

- من ده‌مه‌رټ بان‌گخواز یم، بان‌گی که‌س و کارو هاره‌ل‌انم ب‌کم ب‌و نیسلا‌م له سو‌یرا‌دا.^۱

شان‌زه‌یه‌م: موسلمان‌بوونی (۳۱۳) که‌س:

نووسینگه‌ی ه‌وشیار‌کردنی جالیات له‌ړټی م‌ویا‌یل‌وه له‌ سعودیه‌ توانیویه‌تی له‌مان‌گی ږه‌مه‌زانی (۲۰۰۶) وه به‌که‌م‌تر له‌دو‌ومان‌گ ده‌ستی (۳۱۳) که‌س ب‌گرټ به‌ره‌و نیسلا‌م و په‌یوه‌ندیات پټ‌وه‌ب‌کات.^۲

نا‌حه‌زانی پی‌غه‌مبه‌ر دوا‌براون:

خوا‌ی گه‌وره به‌رده‌وام ده‌ستی خ‌یری به‌ قورنانه‌وه‌یه‌و مو‌ع‌جی‌زاته‌کانی ب‌و مر‌و‌فایه‌تی ده‌رده‌خات، هه‌روه‌ها په‌یمان‌یشی به‌ پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ دا‌وه‌که هه‌رخ‌وی به‌ږه‌ږچی گالته‌که‌ران و دو‌ژمنان ته‌داته‌وه‌و م‌وده‌ی دا‌وه‌تی که‌ دو‌ژمنانی دوا‌براوو تیا‌چوون، هه‌روه‌ک ده‌فه‌رم‌ویت:

۱- (ږو‌ژنامه‌ی الجزیره/ ژماره: (۱۳۳۹۳)/ ۲۷ ربیع‌الثانی/ ۱۴۲۷هـ)

۲- (المجمع: ۲۰۰۶/ ۱۲/ ۱۶)

﴿فَأَصْدَقَ بِمَا تُؤْمَرُونَ وَاعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ

فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ﴾ (الحجر: ۹۴-۹۶، واته: ههرفهرمانیکت پیدراوه نهی محمد ﷺ به ریکوبیتی نهغامی بدهو گوی مهده به بوختان و پهفتاری موشریکان، نیمه توده پاریزین له گالته کهران و (توله یان لی دهسینین)، نهوانه ی له گه ل خوی گه وردها خویابه کی تر بریارده دهن، جا له ناینده دا هه موو راستیه کانیان بۆروون ده بیتمه وه خو یان ده بیننه وه چیان لی ده کهمین.. یان ده فهرمویت:

﴿إِن شَاءَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ﴾ (الکوثر: ۳، واته: به راستی دوژمنان و ناحه زانی تو دواپراون..

ناشکرایه خوی گه وره چی به سهر دوژمنه سهر سه خته کانی پیغه مبه ر دا هیئا، پهراوه کانی ژیاننامه ی پیغه مبه ر ﷺ زۆریان تو مار کردوه، جا نه ک هه ر نه وسا به لکو به رده وام نه م راستیه وایه و نه م په یانه دیته دی!

نمونه یه ک له کوردستانه وه:

مه ریوان هه له بجه یی کتیبی کی نووسی دژی نیسلام بۆ ده سته ویتیکی که می دنیایی و بۆ چون بۆ خاریج، خار بجه که ی ده سته ویت، چهند نووسه ریک وه لایمان دایه وه، وه ک کتیبه که ی پرۆه ی تیشک و کتیبه که ی دکتۆر عوسمان به ناوی سه رابه کان نابنه کانی.. به لام نه وه ی سهیره خوا هه ر به عیلمانیه کان هه یای بر دو پرۆژنامه ی پیغه ژماره (۶۴) له (۲۰۰۶/۱۰/۱۰) دا لاپه ره (۵)، یه ک لاپه ره ی ته واه له ژیر ناوینشانی (مه ریوان هه له بجه یی یان مه ریوانی ته زویر چی؟) به وه سایقه وه باسی ته زویر کردنی بر وانا مه ی پۆلی سی ناوه ندی ده کات که کردوویه تی به بر وانا مه ی شه شی ناماده یی و ههروه ها به ته زویر وسته ویه تی خزمه تی نۆ سال و یانزه مانگی پیشمه رگایه تی بۆ نه ژمار بکری ت که له راستیدا هیه خزمه تی کی نه ..

نمونه یه کی تری سه رده م:

(فرانسی فرانتار) یه کی که له دوژمنه سه ر سه خته کانی نیسلام و یه کی که له هاویره کانی پاپا له وقسه نا ره وایانه ی که کردی دژی نیسلام و پیغه مبه ر ﷺ، ناویراو سه رۆکی پۆمی کاسۆلیکه له سلۆفینیا، نه م قه شه یه دا واده کات که ناسنامه ی مه سیحیه تی نه وروپا بیاریزری ت ویه رله نیسلام بگری ت که بلا ویتته وه، خوی گه وره وه ک سونه تی به رده وامی نه گۆری خۆی له بوونه وه ردا ناویرای پيسوا کرد به وه ی که له پرۆی پینج شه مه (۲۰۰۶/۱۰/۱۹) پۆلیسی سلۆفینی (فرانسی) یان ده سته گیر کردو سه رته ها هه و له که یان شارده وه وپاشان له (۱۱/۱۲)

۲۰۰۶) دا بلاویان کرده‌وه، به‌تۆمه‌تی نه‌وه‌ی ناوبراو، که به‌حیساب په‌سولی مه‌حه‌به‌ت وسه‌لامه، پانزه ساله ده‌ست درېژی ده‌کاته سهر منائی کورو کچی سهر به که‌نیه‌که‌ی؟! واش چاوه‌روان ده‌کریت که ده سالتیک به‌ند بکریت...

نهمه‌ش یه‌که‌م جار نیه گه‌وره به‌رپرسانی‌که‌نیه کاره‌ساتی وایان لی بقه‌ومۍ، دادگای (لوبلیانا)ش له‌سلوفانیا، نابروچونیکۍ تری قه‌شه (کارل یوشتو)ی هاته به‌رده‌ست، که‌سزا درا به‌وه‌ی له ماله‌که‌ی‌خویدا ده‌ست به‌سهریت، نهم جوړه رووداوانه که دادگاش سزای توند نادات له‌سهری و قه‌شه‌کانیش هیچ نیه رینگریان بیت، وای کردووه که کۆمه‌لگۍ سلوفینی به سوکی سهری سهرانی که‌نیه‌ی ولاته‌که‌یان بکه‌ن و نهمین نه‌بن له مناله‌کانیان که پووبکه‌نه که‌نیه !

نه‌و قه‌شانه‌ش که له‌گه‌ل مژده‌ده‌ره‌کاندا ده‌چن بۆ ولاته هه‌زاره‌کانی وه که نه‌فریقیاو فلیپین و شوتنه‌کانی تر، به‌همان شتوه په‌فتاری ناجوړ ده‌که‌ن به‌رامبه‌ر منالان، هر چه‌ند زوړ په‌رده پوښ ده‌کرۍ، تا هیچ نه‌بیت توژی نابرویان بۆ بمینی، به‌لام به‌قه‌ده‌ره‌ی خوا (پولیسۍ نیو ده‌وله‌تی، نینته‌ر پوښ) به‌رده‌وام فشار ده‌خاته سهر ده‌وله‌ته نه‌روپۍ‌یه‌کان که نه‌و قه‌شه تاوانبارانه بگریت و دادگایی بکرین... هر نینته‌رپوښ بوو داوای له سلوفینیا کرد که قه‌شه (فرانسی) بداته ده‌ست، که نه‌وان قایل نه‌بوون و دادگایی‌یه‌که‌یان له (سلوفینیا)کرد.

له کرواتیا‌ش سزای به‌ندکردنی سالتیک بۆ (یالینا برایشا) ده‌رکرا که نافرته‌وه به‌رپوه‌به‌ری (ریکخراوی کاریتاس)ه، که نیدعای عامی کرواتۍ قایل نین به‌و حوکمه و داوای سزادانی ههمو نه‌ندامی ریکخراوه‌که ده‌که‌ن که ریکخراونیکۍ که‌نیه‌یه‌و له‌جیاتی خزمه‌ت به منالان، ده‌ست درېزیان کردوته سهر نه‌و منداله به‌سه‌زمانانه؟! نهمه‌ش زیاتر متمان‌ه‌ی خه‌لکی له‌ق کردووه له‌به‌رامبه‌ر که‌نیه‌وه ریکخراوه‌کانی و، نیستاش دادگای کرواتۍ لیپیچینه‌وه ده‌کات له‌گه‌ل چوار (پراهیبه) دا که نه‌وانیش کاری به‌درپه‌وشتیان نه‌نجام داوه، نه‌مانه ههمووی وای کردووه که خه‌لکی نه‌چنه که‌نیه‌کان و له‌زوړ له‌ولاتان دا‌بخرین یان بفروشرین؟!

زیاتر له هزار شکاتیش کراوه له سالی (۲۰۰۲) هوه تا (۲۰۰۶) له قهشه کانی که نیسه کانی کالیفورنیا له نه مریکاو بۆ کۆتایی هینان تهنه به ۴۵ قهزیه (ته به رشیده نه سقوفی لؤس نه غلوس) بری (۶۰) ملیۆن دۆلاری تهرخان کردوه...

داخستنی که نیسه کان له بهریتانیا:

سالی زیاتر له شهست که نیسه له بهریتانیا داده خرین، شهش له بهرتهوهی قهشه کان ده لیتن: زیاتر له هزار که نیسه له بهریتانیا دا له پۆژانی یه که شه ماندا چۆلن، ناماره کان ده لیتن که له سالی (۱۹۷۰) دا (۱،۶ ملیۆن) کس پووی کردوه ته که نیسه و له سالی (۲۰۰۱) دا شه ژماره به بو به (۹۴۰) هزار کس، وه له و ماوهی سی سالددا (۱۶۲۶) که نیسه داخراوه، که هه ندیکیان پووخیتراون و هه ندیکیان کراون به هۆلی یاری و سه ماو ناههنگ گپران و شتی تر...

مه سیحیه ت هزار سالتیکی ویست تا له بهریتانیا دا بلاو بۆوه، که چی له تهنه چل سالتیک دا خه لکانیکی زۆر دهست بهرداری بوون...

له سالی (۱۹۹۸) دا ژماره ی ناماده بووان کهم بۆوه له (۵۷) که نیسه دا له ناوچه گوندنشینه کانددا بۆ (۱۴) کس، بهم شپوهیه مه سیحیه ت بووه رابردووی بهریتانیا نه که نیستاو داها توی...

ههروه ها ناماره کان ده لیتن که ژماره یه کی زۆر له قهشه کان که ژنه یه نیان لی قه ده غه یه، تووشی خلیسکان ده بن و به تۆمه تی زیناو داوین پیسی ده ستگیر ده کرین.

بیروباوه ری که نیسه ش که ته حریف کراوه، ناتوانی پینمایی خه لکی بکات و قه ناعه ت به خه لکی سه ده ی بیست و یه ک بکات که هه موو ژیا نی بووه به پاکه پاک به دوا ی ماده ده دا.

نیستا له بهریتانیا دا نیسلام دووه ناینه و دوا پۆژ بۆ نه وه، به تاییه ت که له (۲۰۰۴) دا ژماره ی نه وانه ی که ها تووچۆی مزگه وتیان کردوه (۹۳۰) هزار کس بوون، که نه م ژماره یه ش زیاتره له ژماره ی نه وانه ی که ده چرون بۆ که نیسه ی (ته نگلیکانی) که (۹۱۶) هزار کس بوون.

هه‌له‌ی قه‌شه‌کان و نات‌ه‌واوی بیرو‌ی‌چوون و باوه‌ری که‌نیسه‌ وای کردووه‌ خه‌لکی خوو بده‌نه
 ریک‌خراوه‌کانی ژینگه‌ پاریزی و وه‌رزش و نیل‌حاد و ماد‌دیته...
 جا هه‌روه‌ک (محمد نه‌سه‌د) له‌په‌راوی (الإسلام علی مفرق الطرق) دا ده‌لیت: بی‌گومان
 تانیستاش که‌سانیک هه‌ن که‌ پابه‌ندی نایینی مه‌سیحین له‌ نه‌وروپادا به‌لام که‌من له‌چاو نه‌و
 هه‌موو خه‌لکه‌ی که‌شوین هه‌واو‌ناره‌زوویان که‌وتوون و ماد‌ده‌ په‌رستن، ناش‌کرایه‌ که‌ خه‌لکی
 هه‌موو چاو‌ه‌پتی فریاد په‌سیکن، تۆ بلیی موسلمانان نه‌و فریاد‌په‌سه‌ بن که‌ رۆژناوا رزگار
 ده‌که‌ن...^۱

له‌مو‌عجیزه‌کانی ئیسلام

یه‌که‌م: کاریگه‌ری ناوه‌یتانی خوا له‌کاتی سه‌ربرینی مه‌رو مالآت و په‌له‌وه‌ردا:

سی لیکۆله‌رو مامۆستای زانکۆی سوریا بۆ ماوه‌ی سی سال لیکۆلینه‌وه‌یه‌کی زۆر
 گرنگیان کرد که‌ به‌پراستی مو‌عجیزه‌ی قورنان ده‌سه‌لینی... دکتۆر (سعد مخلص یعقوب) ده‌لیت:
 به‌رنامه‌یه‌کی کارمان دانا بۆ دیراسه‌کردن و لیکۆلینه‌وه‌ به‌ پیش‌که‌وتوترین شیوازی زانستی له‌
 تاقیگه‌دا، وه‌ لیۆنه‌ی تاییه‌تیمان دانا له‌که‌سانی پسپۆر وشاره‌زا بۆ سه‌ردانی قه‌ساج‌خانه‌کان و
 هیئانی نمونه‌ی تاییه‌ت بۆ شیکردنه‌وه‌ و فحس کردن.

لیۆنه‌که‌ نمونه‌ی گۆشتی نه‌و مه‌رو مالآت و په‌له‌وه‌رانه‌یان هیئا که‌له‌کاتی سه‌ربرینیاندا
 ناوی خوایان له‌سه‌ر برابوو، هه‌روه‌ها نمونه‌ی نه‌وانه‌شیان هیئا که‌له‌کاتی سه‌ربرینیاندا ناوی
 خوایان له‌سه‌ر نه‌برابوو...

دکتۆرنییل الشریف که‌ عه‌میدی پێشوی کۆلیژی ده‌رمانسازی زانکۆی دیه‌شقه‌ و
 دکتۆرفایز الحکیم له‌باره‌ی هه‌نگاوه‌کانی دیراسه‌که‌وه‌ ده‌لین، نه‌و نمونه‌ی ده‌گه‌یشته‌ ده‌ستمان
 ده‌ماخسته‌ ناو دیتۆله‌وه‌ که‌ خه‌ستیه‌که‌ی (۱۰٪) بوو بۆ ماوه‌ی کاتژمێرێک تا ده‌روه‌ی
 گۆشته‌کان به‌ ته‌واوی پاکژ ببیته‌ و له‌ده‌روه‌ه‌ هیچ میکروب و فایروسیک نه‌چیتته‌ ناو

گۆشته کانهوه... ئیجنا له چینه کانی ناوهوه ی گۆشته کان خانه مان وهرگرت و زهرمان کردن بۆ ماوهی (۲۴) کاتژمیتر... سه ره نجامی لیکۆلینه وه کان گه یشتنه نه وهی که پهنگی نه وه گۆشته ی ناوی خوای له سه ر براوه (زه ری فاتح) وه نه وی تر سوریککی تۆخه و نه لیتی شین بۆته وه... هه ره ها نه وهی ناوی خوای له سه ر برا بو میکرو ب و (جراثیم) له سه ری گه شه ی نه کرد بو وه که نه وی تریان به پیچه وانه وه میکرو ب و جراثیم ی زۆر له سه ری گه شه ی کرد بو... .

هه ره ها خڕۆکه ی سوورو سپی زۆر له سه ر نه وه گۆشته ی ناوی خوای له سه ر نه برا وه زۆر به ناشکرا ده بینرا وه نه وی تر نه وه خڕۆکه سوورو سپیانه ی له سه ر نه بو، که نه مهش به راستی ئیجناژیککی گه وه ریه و راستیه کی زانستی گه وه شه، که به هۆی سه رپرینه وه که ناوی خوای له سه ر برابیت گۆشته که تارپژه یه کی زۆر پاکه و ته عقیمه... دکتۆر خالد حلاوه به ربرسی راگه یان دنی لیژنه که به وه کاله تی ده نگوباسی کوهیتی راگه یاند که نه م دۆزینه وه گه وه ریه شۆرشیککی زانستی گه وه ریه له بواری ته ندروستی مرۆفدا .

عبدالقادر الدیرانی لیکۆله ر له لیژنه که دا ده لیت: خه لکی به داخه وه حیکمه ت و مه زنی نه وه فه رمانه قورئانیه یان نه ده زانی له سه رپرین له سه ر شیوازی ئیسلامی، که نه م دیراسه زانسته نه وه حیکمه ته گه وه ریه ده رده خات که قورئان ده فه رمویت: ﴿فَكُلُوا مِمَّا ذُكِّرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ﴾ (الانعام: ۱۱۸) ﴿وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يَذْكُرْ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ﴾ (الانعام: ۱۲۱)، (انعام لم يذكر اسم الله عليها افتراء عليه)^۱

دوه م: جووله ی خۆر:

قورئانی پێۆز له باره ی خۆره وه ده فه رمویت: ﴿وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ﴾ (یس: ۳۸)، واته: خۆر به خیرایی به ره و جیگای جیگه ربوونی خزی ده واته، نه مهش له کارو دروستکرا وه کانی خوای خاوه ن توانای بی نه ندازه و خاوه ن زانیاری بی سنوره... . خۆر له زه وی یه وه نزیکه ی (۱۵۰) ملیۆن کیلۆمه تره دووره، جا له به رنه وه ی خیرایی پووناکی (۳۰۰) هه زار کیلۆمه تره له چرکه یه کدا و نه وه پووناکی یه ش (۸،۳۱) خوله کی ده ویت تا ده گاته سه ر زه وی.

خۆر ئەستىرەيەكى پىئى كاكىشانەو (۲۷) ھەزار سالى پرووناكى لە ناوەندىيەو دوورە، قەبارەى خۆرىش ملىيۇنىك و سى سەد ھەزار ئەوئەندەى قەبارەى زەوى يە، واتە (۴، ۱) بلىيۇن بلىيۇن كم) ۳) يە، قورسايەكەشى (۳۳۳) ھەزار ئەوئەندەى قورسايى زەوى يە، گەرمىپرووى خۆر نىزىكەى شەش ھەزار پلەى سەدىيەو گەرمايى ناوەكەشى (۱۳) ملىيۇن پلەى سەدىيە، خۆر پىكەتووە لە گازى ھايدروژىن و ھىليۇم بەرپەى ۹۸٪، باقىيەكەى ترىشى نۇكسىجىن و ناسن و كاربون و عنصرى ترە.

جوولەى خۆر:

لەكۇندا وایان دەزانى كە زەوى جىگىرە و خۆر بەدەوریا دەخولیتەو، ئىنجا پاش پىشكەوتنى زانستى لەسەدەى ھەقەدەو زانایان وایاندەزانى كە خۆر جىگىرە و ئەستىرەكان بە دەوریا دەخولیتەو...

بەلام پاش دۆزىنەوئەى مەجەرەكان و دىراساتى ورد لەسەر خۆر دەرکەوت كە خۆر دەجولیت و دەروات و جىگىرە نى، لەسەرەتووە وایاندەزانى كە يەك جوولەى ناوەندى ھەى بەدەورى ناوەندى مەجەرەكەیدا، دواتر دەرکەوت كە خۆر بەرەو ناوەندى مەجەرەكەش دەجولیت، دەرکەوت وەك چۆن كەسىك رادەكات و خۆى ئەدا بەلاى راست و چەپدا، خۆرىش بە ھەمان شىوئەى، بەمەش پىرەوئىكى (متەرج) دروستدەكات لە فەزادا نەك پىرەوئىكى پىك.

خۆرلەسەر خولگەىيەكى تايبەت دەسورپتەو كە بە (۲۲۶) ملىيۇن سال تەواوى دەرکەت، ئەمەش بەسالى گەلەئەستىرە (مەجەرە) ناو دەبریت، كە بە خىرايى (۲۱۷ كم/چركەىەك) دا... زانایان جوولەىيەكى ترىخۆرىان دۆزىووەكەلەگەل گەلەئەستىرەى پىئى كاكىشاندا دەجولت، كە خىرايى يەكەى نىزىكەى (۶۰۰ كم/چركە) دا، كە ھەموئەستىرەكانى ترى پىئى كاكىشانىش لەگەلپان دەجولت.

زانایان گرنگیان دا به دیراسه کردنی جوولهی خۆر به مه بهستی ناردنی کهشتیه ناسمانی یه کان بۆ ده ره وهی کۆمه لهی خۆر، بۆ نه مهش (فۆیا گرای یهک و فۆیا گرای دوو) یان نارد...

له کاتی دیراسهی نهو پڕه وهی که پتویسته کهشتیه فەزایی یه کان بیهگر نه بهر تا له کۆمه لهی خۆر ده رچن، ده رکهوت کاره که هه روا ناسان نیه، چونکه خۆر جووله یه کی ئالۆزی هه یه که تانیستا ورده کاری یه کانی نازانریت، هه رچه ند خۆر به ناراسته یه کی دیاری کراوده روا تا تیا جیگیر بیت، نجا جووله کهی ده ست پیده کاته وه، نه مهش وای له زانایان کرد که باشترین ناو بۆ پڕه وه و ناراسته ی جوولهی خۆر دابنریت (مستقر الشمس) ه؟!

که واته گه له نه ستیره ی ریی کاکیشان به خیرایی یه کی زۆر ده روا و هه موو نه ستیره کانیش به خیرایی جیاواز به پیی دووریان له نا وهندی گه له نه ستیره که وه ده جولین و ده خولینه وه و زانایانیش ئیستا ده یانه ویت به وردی (مستقر الشمس) بپتون و دیاری بکه ن...

قورئان و باسی مستقر الشمس:

۱- هه زار و چوار سهد ساڵ له مه وه بهر قورئان باسی (مستقر الشمس) ده کات: ﴿وَالشَّمْسُ

تَجْرِي لِـمُسْتَقَرٍّ لَّهَا﴾ ۳۸ له کاتی کهدا که هه یچ کهس نهو راستیه ی نه زانیوه و ده رکی پینه کردوه، نه وه تا پاش چواره سهد زانایان هه مان راستی قورئان باسده کهن و به ئینگلیزی ده لێن (solar apex).. نه گهر له زانایانی وه کاله تی فەزای نه مریکی (ناسا) بهرسین پیناسه ی (مستقر الشمس) (solar apex) مان بۆ یکه ن ده لێن: (مستقر الشمس) نهو ناراسته یه که خۆر و کۆمه له کهی پیی ده جولین:

The solar apex is the direction toward which the sun and the solar system are moving.

۲- قورئان وشه ی (الشمس تسیر، تتحرك، تمشي) به کارنا هیتنی به لکو (تجری) به کار دیتنی، که نه وه ده گه یه نی خۆر خیرایی یه کهی زۆره جووله کهشی (له رینه وهی) تیا یه و رێک یان باز نه بی نیه، هه ره که جووله ی که سێک که رابکات و خۆی بدات به لای راست و چه پ دا.

۳- قورئان ده فەرمویت ﴿لَا الشَّمْسُ يَنْعِي لَهَا أَنْ تَذُرِكَ الْقَمَرُ وَلَا أَيْلُ سَابِقِ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي

فَلَكَ يَسْبَحُونَ﴾ یس: ۴۰ واتە: خۆر لە خولگەى خۆیدا دەخولیتەوه و مانگیش لە خولگەى خۆیدا، بۆیه بەیهك ناگەن، شەویش بە دواى پۆژدا دیت و پۆژیش بەدواى شەودا، بەپێى ئەو یاسا و نێزامەى كە خوا بۆى داناون و هیچیان پێش ئەوى تریان ناگەون، هەر ئەستێرەىو خولگەى خۆى هەیه و بەرێك ناگەون، ئاسمانیكى بەرفراوانە بەپراسەرمانەوه و هەرچەند لى و وردبیتەوه زیاتر سەرسام دەبیت، لەم پروانگەیهوه پیریش لە دەسلاتی خوا بکەرەوه، نایا عەقل پێ بەخۆى دەدات كە نەم بوونەوه رێكویك و پر ورده كاری یه لهخۆیهوه دروست بویت ؟!

۴- زانایان دەلێن پۆششت و جوولەى خۆر هەتا هەتایی نیه و كۆتایی دیت، ئەمەش قورئان وەك موعجیزەیهك پێش هەزارو چوار سەدسال ئاماژەى بۆ دەكات و دەفەرمویت: ﴿وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى﴾ لقمان: ۲۹، بەراستی نەگەر وەحى نەبیت و خۆى خاوەن دەسلات و زانیاری بۆ سنوور پێغەمبەر ﷺ فێر نەكات، ئەو زاتە چوارده سەده لەمەوهەر چى داوه لە باسى جوولەى خۆر و ئەجەلى خۆر و مانگ و بوونەوه، ئنجایانستیش پاش ئەو هەمووماوێه بێت و سەرى پێز لە ناستى راستیهكانى قورئاندا دانەوێنیت ؟!

سىيەم: كۆنگرهى جیهانى هەشتەمى ئیعجازى زانستى قورئان و سوننەت:

وەزارەتى ئەوقاف و کاروبارى ئیسلامى کوهیت بەسەر پەرشتى ئەمیری کوهیت لەگەڵ دەزگای ئیعجازى زانستى قورئان و سوننەت، كۆنگرهى جیهانى هەشتەمى ئیعجازى زانستى قورئان و سوننەتیان بەست لە ۲۶-۲۹/۱۱/۲۰۰۶، ژمارەىكى زۆر لە زاناو بیرارى گهوره نامادەى بوون..

کۆنگره که چوار تەوهه بوو، تەوهه کانیش (پزیشكى و زانستى ژيان و زانستى زهوى و دەرياکان، فەلەك و زانستى فەزا و، ئیعجازى زانستى لە زانستى مرۆفایەتى دا).

لە کۆنگره که داچوارده دۆزینەوهى زانستى راگەیهنرا که زانایانى موسلمان دۆزیویانه تەوه پاش دەیان سال لە لیكۆلینەوه، کهیهكى لەودۆزینەوانه چاره سەرى نەخۆشى نایدزه، که هەموو

دنیا دهموسانن بهرامبهري، دکتور عبدالحميد زندانی پايگهيانند که ليژنه‌ی پسيپوړی نيعجازی عيلمی قورنات و سوننهت پاش زياتر له دهسال توانيان که له گزو گيا چاره‌سری نه‌خوشي ناپدز بدوژنه‌وه که له ماوه‌ی چهند مانگيکدا چاره‌سره‌ده‌کات و له‌سره چنده‌ها نه‌خوشي تاقیکراوه‌ته‌وه هره کومپانيایه‌کی دره‌مان ده‌يويت نه‌توانيت سرده‌دانی يه‌مهن بکات و له‌نزیکه‌وه له‌ده‌رمانه‌که شاره‌زاييت و گريبه‌ست نيمزا بکات بو به‌ره‌مه‌ينانی .

دوژينه‌وه‌کانی تريش په‌يوه‌نديان به‌چاره‌سری نه‌خوشي (فروساتی جگه‌رو) شيربه‌نجه‌وه هه‌بوو که نه‌خوشي سرده‌ده‌من .

شایانی باسه که ده‌زگای نيعجازی زانستی قورنات و سوننهت چهند لقيکی خوی کردوتموه له‌ولاته نيسلامی‌يه‌کاندا و توانيويه‌تی (مه‌وسوعی نيعجاز) وه‌ريگيردريت بوهم‌ده‌زمان و وا برپاره که‌ناليکی فه‌زایی تاييه‌ت به نيعجاز دا به‌زرينن^۱.

له‌کوټایی کوڼگره‌که‌دا زانای نه‌وړوپی (ميلان) موسلمان‌بوونی خوی پاگهيانندو وتی: من تا (۳۵) سالی پروادار نه‌بووم به‌لام دواتر له‌ړی‌ی دیراسات و ليکولنه‌وه‌ی ناو تاقیگه‌وه پروام هيټا به‌خوا.. ننجا که‌ومته دیراسی ته‌ورات و نينجيل و بوم ده‌رکه‌وت که ده‌ستکاری کراوه، پاشان دیراسی قورناتم کرد زانيم که موعجيزه‌يه‌و محمدیش له‌خواوه هيټاويه‌تی، له‌به‌رنه‌وه من شایه‌تی ده‌دهم (اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله) ..

چواره‌م: زانايانن له‌خوا ده‌ترسن:

زانايان به‌هوی وردبونه‌وه‌ی به‌رده‌وام و ليکولينه‌وه‌وه، زياتر خوا ده‌ناسن و زياتر لی‌ی

ده‌ترسن، قورنات ده‌فرمويټ: ﴿إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ﴾ ۲۸ څاطر:

۱- روجريکون که له‌سالی (۱۲۲۰) له‌دايک بووه و له‌سالی (۱۲۹۲) کوچی کردووه زانا بووه له‌بواری پزیشکی‌داو دامه‌زړينه‌ری (الطريقة التجريبية في الاستدلال) ه، نيمان وپروای پته‌وی هه‌بوو به‌خوا و ده‌ليټ: هه‌رگيز ناگورغيټ زانست دژي دين بيت و، ده‌کريت زانست وه‌ک هوکاريټک به‌کاربه‌يتريت بوخه‌ناعدت پيکرده‌نی نه‌وانه‌ی پروايان دانه‌مه‌زراوه .

۲- فرانسيز بيکون که له (۱۵۶۱) دا له‌دايک بووه و له‌سالی (۱۶۲۶) کوچی دوايی کردووه و يه‌کيکه له‌دامه‌زړينه‌رانی رټيازی زانستی، زور پروای به‌خوا هه‌بووه ده‌ليټ

۱- (گوفاری المجتمع) ۲/۱۲/۲۰۰۶ ..

(به‌پرستی زانستی فلسفه دوی وتی خوا چاره‌سهریکی ته‌واوه بۆ شوین نه‌کومتنی خرافه‌ت و پالېشتیکی باشیشه بۆ پروا بوون به خوا) .

۳- گالیلۆ گالیلی له سالی (۱۵۶۴) له‌دایک بووه و له سالی (۱۶۴۲) دا کۆچی‌دوایی کردوه و یه‌که‌م که‌سه دووربینی به‌کار هێناوه بۆ سه‌یرکردنی ئاسمان و سه‌لمانندی که زه‌وی خپه‌و دۆزیه‌وه که سه‌ر پروی مانگ چال و گردۆلکه‌ی تیا به ..

ناوبراو پروایه‌کی پته‌وی هه‌بوو به خوا ده‌لێت (به‌پرستی نه‌ندامه‌کانی هه‌ست کردن و توانای قسه‌کردن و زیره‌کی که دراوه به مرۆڤ له‌لایه‌ن خواوه بۆ نه‌وه‌یه که به‌باشترین شیوه به‌کاریان به‌ینی) و جه‌ختیش ده‌کاته سه‌ر نه‌وه‌ی که سروشت خوی گه‌وره نه‌خشاندویه‌تی و ده‌لێت: (به‌پرستی سروشت په‌راویکه و په‌روه‌ردگار نویسیویه‌تی)... هه‌روه‌ها ده‌لێت: (پرستیه‌کانی زانست و دین هه‌رگیز دژی یه‌ک نین)...

۴- کابلر که‌له‌سالی (۱۵۷۱) له‌دایک بووه له سالی (۱۶۳۰) کۆچی‌دوایی کردوه، دامه‌زرێنه‌ری زانستی فه‌له‌کی نوی یه، پروای پته‌وی به خوا هه‌بووه که به‌ده‌یهێنه‌ری نه‌م بونه‌وه‌ریه و ده‌لێت: (من نه‌م برو بېمه زانای ئایینی، هه‌ر چه‌ند ئیستا من خوا ده‌ناسم له‌پێی هه‌ولێه‌که‌وه، ده‌مه‌وی سوپاس و ستایشی بکه‌م و باسی گه‌وره‌یی بکه‌م له زانستی فه‌له‌ک دا، ئاسانه‌کان ناماژه به گه‌وره‌یی و ده‌سه‌لاتی خوا ده‌که‌ن. چه‌ند گه‌وره‌یت نه‌ی په‌روه‌ردگار، چه‌ند جوان و به‌رزه حیکمه‌ت، هه‌یچ سوپاس و ستایشێک نه‌یه هه‌قی تۆ بدات، ئاسانه‌کان و خۆره‌کان و مانگه‌کان و نه‌ستێره‌کان هه‌مووی ستایشی تۆ ده‌که‌ن، منیش تا زیندووم پۆحم ستایشت ده‌کات، عه‌قڵی ته‌واو ستایشت ده‌کات هه‌رچه‌ند ئیمه تانیستا زۆر که‌م ده‌زانین و زۆریش هه‌یه نایزانین، خواجه سوپاس و ستایش کردمان بۆت شه‌ره‌ف و پێز و گه‌وره‌یه‌یه بۆمان).

(ئیمه له‌و پۆژه‌وه‌ی بۆینه‌ته زانای فه‌له‌ک، بۆین به خواناسێکی گه‌وره، پاش نه‌وه‌ی سه‌یری په‌راوی سروشتمان کرد، وامان لی هات که بیر له خۆمان نه‌که‌ینه‌وه به‌لکو له‌سه‌ر هه‌موو شتی که‌وه و زیاتر له هه‌موو شتی که‌ بیر له گه‌وره‌یی و ده‌سه‌لاتی خوا بکه‌ینه‌وه)..

به‌پرستی نه‌و قسانه له‌لای ئیمه فه‌رمووده ناماژه‌ی پێ کردوه، پێغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رموی: (اللهم إنا لانحصى ثناء عليك، أنت كما أثنيت على نفسك).

۵- باسکال که له‌سالی (۱۶۲۳) له دايك بووه له سالی (۱۶۶۲) دا کۆچی کردووه، يه‌کيکه له‌زانا گه‌وره‌کانی نه‌ندازیاری له زه‌مانی یۆنانيه‌کانه‌وه، له‌سه‌ره‌تای لاوتیه‌وه دۆزینه‌وی هه‌بوو، سه‌لماندی که پالنه‌په‌ستۆی هه‌وا به‌پیتی به‌رزونزمی جیاوازه، باسکال پړوای پته‌وی به‌خوا بووه و ده‌لێت: (به‌راستی خوا به‌دیه‌ینه‌ری هه‌موو یاساکانی بیرکاری یه).

۶- جون رای له سالی (۱۶۲۷) له دايك بووه و له سالی (۱۷۰۵) دا کۆچی کردووه، زانایه‌کی پړووه‌ک ناسی به‌ریتانی به‌ناو بانگه و پړوای وابوو که هه‌موو شتی‌ک له بونه‌وه‌دا به‌دیه‌ینه‌راوه، په‌راوی‌کی نووسی به‌ناوی (حکمة الله في الخلق).. له‌م په‌راوه‌دا باسی‌هه‌زاران پړووه‌ک ومی‌روو بالنده‌و ماسی ده‌کات و ده‌لێت: (به‌راستی خوا به‌دیه‌ینه‌ری بوونه‌وه‌ره له‌سه‌ره‌تاوه‌و، به‌فه‌زلی خوایه که ته‌م بونه‌وه‌ره پارێزراوه تا نه‌مپۆ).. ناوبراو هه‌میشه‌ جه‌ختی ده‌کرده‌ سه‌ر نه‌وه‌ی که نیمان و زانست له‌ زۆر خاڵدا به‌یه‌ک ده‌گه‌ن.

۷- بۆیل که له‌سالی (۱۶۲۷) له دايك بووه و له سالی (۱۶۹۱) کۆچی کردووه به‌ باوکی کیمیای نوی ده‌ناسریت، یاسای بۆیلی بۆ گازه‌کان دۆزیه‌وه، چه‌نده‌ها دۆزینه‌وه‌ی تری گرنگیشی هه‌یه‌ وه‌ که سه‌لاجی سه‌ره‌تایی و...هتد..

ناوبراو باوه‌پری به‌وه‌ هه‌بوو که نه‌خشه‌سازیه‌کی گه‌وره له‌ سه‌روشتدا هه‌یه‌و نه‌وه‌ش که به‌دیه‌ینه‌راوه له‌وه‌په‌ری هی‌زدايه.. بۆیل له‌ وتاره‌کانیدا جه‌ختی ده‌کرده‌ سه‌ر نه‌وه‌ی که (زانست و نیمان نه‌بی‌ت شان به‌شانی یه‌ک به‌ه‌ستن، پتویسته له‌سه‌رمان که‌یادی خوای تاک و ته‌نها بکه‌ین که ژیا‌نی هی‌ناوه‌ته‌ برون، ته‌م پړوایه‌ش سوود ده‌گه‌یه‌نیت به‌ مرۆفایه‌تی)..

۸- نه‌نتۆنی فۆن لیونه‌وک له سالی (۱۶۳۲) له دايك بووه و سالی (۱۷۲۳) کۆچی کردووه، ناوبراو به‌کتریای دۆزیه‌وه و توانی می‌کرو‌سکۆپ دروست بکات و به‌کتریا ببینیت، ئاماڤی نه‌وه‌ بوو بۆ خه‌لکی به‌سه‌لمیتیت ژیا‌ن له‌ خۆیه‌وه هه‌روا به‌ گۆتره دروست نه‌بووه.

۹- ئیسه‌حاق نیوتن که له‌سالی (۱۶۴۲) له دايك بوو له سالی (۱۷۲۷) وه‌فاتی کردووه، ناوبراو زانا بوو له‌ بواری ماتماتیک و فیزیادا و یه‌کيکه له‌ زانا هه‌ره گه‌وره‌کانی دونیا، توانی هی‌زی کیش کردنی زه‌وی بدۆزیته‌وه که بیردۆزه‌کانی زانستی زۆر به‌ره‌و پیش برد، نیوتن ژیا‌نی ته‌رخان کردبوو بۆ تی‌گه‌یه‌شتن له‌ ده‌سه‌لاتی بی‌پایانی‌خوا و ده‌لێت (ته‌و خوایه‌ی که زانایه به‌

هه موشتيك وخواهني تواناي بي سنوره نه مرو هه تاهه تاييه و هه ربوه و هه نه بيت، ده توانيت بيناسيت له پري جوانكاري و نه خشه سازي جوانيه وه له بوونه و هه دروستكراوه كانيدا، نمو خواهن ده سولات و (عزيزه) ويه نده كانى نمو په پري خۆشه ويستى خۆشيان ده ویت) ..

۱۰- سيږ وليام هيرشيل له دايكبووى سالى (۱۷۳۸) هو له سالى (۱۸۲۲) دا كۆچى كرده، ناويراو يه كيكه له زاناگه موره كانى فلهك له سه دهى هه ژده دا و توانى دوربينى تاييهت دروست بكات و ديراسه ي گه له نه ستيره كان بكات و نيماني پتهوى به خوا هه بوو، ده ليت: (نمو فلهكى يه ي پرواي به خوا نه بيت هه ق وايه شيت بيت) هه روه ها ده ليت: (لام سهيره زانايه ك ديراسه ي بوونه و هه بكات و نمو ياسا ريكيوپيكه بينيت له بوونه و هه دا و نينجا پرواي به خوا نه بيت)

۱۱- گول گيمس بريسكوت له سالى (۱۸۱۸) له دايك بووه وله (۱۸۸۹) كۆچى كرده و، دژه روه ي ياساي يه كه مى ديناميكي حراري يه و توانى نرخى نه گۆري (مكافيء الحراري) يش بدؤزيتوه كه نه مهش بوه هؤى دؤزينه و ي ياساي پاراستنى وزه ..

گول پرواي وابوو كه مروؤ ده توانيت باشتر له خوا نزيك بيتته و كاتيك باش شاهه زانايه له ياساكانى سروشت، ناويراو يه كيك بوو لهو (۷۱۷) زانايه ي كه به يانناميه كيان ده ركرد دؤى بيردؤزى داروين له سالى (۱۸۶۴) دا ..

۱۲- مهنل له سالى (۱۸۲۲) له دايك بووه و له سالى (۱۸۸۴) دا كۆچى كرده و، ناويراو ياساي بؤماوه زانى دؤزيه وه، كه به ربه چ دانه و ي بيردؤزى په رسه ندن بوو. نمو زانا گه ربه يه پرواي به خواي گه ربه ي بالاده ستى به ديه تنه رى بوونه و هه هه بوو، ده يوت كه ريكه و تى كوئرا نه ناتوانى نمو بوونه و هه پرچيكمه ته به ديه بيتى.

۱۳- باستور له سالى (۱۸۲۲) له دايك بووه له سالى (۱۸۹۵) كۆچى كرده و ناويراو يه كيكه لهو زانايانه ي كه زانست و پزيشكى به ره و پيش بردوه، به و ي ميكرؤس دؤزيه وه كه ده بيتته مايه ي نه خؤشى. نمو زانايه زور دؤى بيردؤزى په رسه ندن بوو، باستور پروايه كى پته وى به خوا هه بوو، ده يوت كه زانست و نيمان به يه كه وه ده كوئچين و دژايه تى نيه له نيوانياندا. له و ته يه كى تريشدا ده ليت (زانستى كه م له خوات دوورده خاته وه و زانستى زلریش خوات پيده ناسيتيت و ده تبات به ره و لاي خوا).

۱۴- کلشن له سالتي (۱۸۲۴) له دايك بووه و له سالتي (۱۹۰۷) كڅچي كردووه، ناويراو زانايه كي گه وره ي بواړي فيزيايه و پرواي پته وي هه بووه به خواو، پښگايه كي سهر كه و تووي دوزيه وه بڅ توانه وي هايدروجن و هيليتوم و (پله ي گرمي پته ي) دوزيه وه كه پله ي گرمي (كالشن)ه. ناويراو ده لټت (مه ترسن له بير كردنه وي نازاد، نه گهر به بير كردنه ويه كي باش بير بكه يته وه، تڅ به و بير كردنه ويه ت پروات زياد ده كي به خوا، زانستي يه يقينيش جهخت ده كاته سهر بووني هيترو تواناي به دي هيتنه).

۱۵- پومسن له سالتي (۱۸۵۶) له دايك بووه و له سالتي (۱۹۴۰) كڅچي كردووه، ناويراو له سالتي (۱۸۹۷) دا نه له كتروني دوزيه وه و ماموستاي فيزيا بوو له زانكڅي كامبردج و كه سيكي خواناس بووه و ده لټت: له پتي وورد بوونه وه له راستيه كان و نه غمايه زانستيه كان ده گه يته تينگه يشتن له بووني خوا).

۱۶- نه نيشتاين له سالتي (۱۸۷۹) له دايك بووه و له سالتي (۱۹۵۵) كڅچي كردووه، ناويراو يه كي كه له زانا گه وره كان ي سده ي بيستم و نيماي پته وي به خوا هه بووه و ده لټت: (من ناتوام تمه وري نه وه بكم زانايه ك زاناييت به راستي پرواي پته وي نه ييت به خوا، زانست به يي دين وه كو شمل وايه).

نه نيشتاين قمناعه تي ته ووي هه بوو كه بوونه وهر به م نه خشه سازي به جوانه يه وه به پښكه وت پديدانه بووه و له لايه ن خوايه كي به حيكمه تي بالاده سته وه به دي هيتنراوه، هه ووه ها ده لټت: (پښگي زانست نه تگه ينيته هه ستيكي نايي تايه ت).

۱۷- گورگيس ليمانيز له سالتي (۱۸۹۴) له دايك بووه و له سالتي (۱۹۶۶) كڅچي كردووه، ناويراو خاوه ني بيردڅزي ته يقينه وه گه وره كه يه وله باره ي دروستبووني گه رد وونه وه ده يوت: بوونه وهر سهره تايه كي تايه تي بووه و كڅتايي يه كي تايه تيشي ده ييت و، تينگه يشتن له م راستيه ش پڅلتيكي گه وري ده ييت بڅ يارمه تي داني خه لكي تا نيماي بيتن به خوا، زانست و دين ده تگه يه ننه هه مان راستي.

۱۸- ورنهر فون براون له سالتي (۱۹۱۲) له دايك بووه و له سالتي (۱۹۷۷) كڅچي كردووه، يه كي كه له زانا گه وره كان ي جيهان و سهرڅكي نه ندازياراني پڅكييت بوو له نه لمانيا تواني پهره بدات به پڅكييتي (في دوو) له كاتي شپري دووه مي جيهاني دا، دكتور براون به پڼوه به ري پيشووي وه كاله تي ناسا بووه و پياوړيكي ديندار بوو، ده يوت: (من به لاهمه و گرانه و

تیتناگهه چۆن زانایهك دان نانێ بهوه دا كه هێژێكی بالادهست ههیه له دواى دروست بوونی بوونهوه رهوه.

له سالى (١٩٧٤) له وتاریكدا دهلیت: ههچ كهسێك ناتوانیت كه ناگای له یاساكان و نیزامی بوونهوه ر بێت نهوه نه سهلمێنێ كه نه خشه سازى و مه بهست ههیه له پشت به دیهێنانى نهه بوونهوه رهوه .

١٩- زانای گهوره (فرانسیس كولنز) سه رۆكی په یانگای (الورائة) له ویلایه تی مريلاند دهلی: بوونی خوا هه قیقه تیكی زانستی به و ته نها واقعیكی و یجدانی نیه و په راوێكی نووسی لهم باره یه وه به ناوی (لغة الله) ..

لهم په راوه دا جهخت ده كاته سه ره وه ی كه خوایه كی بالا دهست ههیه و، پزیشكه كان پرویه پروی زۆر حالات ده بنه وه كه هیوا یان نامینێ به ژیا نی نه خۆشێك، به زانستی پزیشكی ده بیئت بریت، كه چی نه وه نه خۆشه ده ژى و چاك ده بیته وه. هه ره هاده لیت (هه ندی كهس دلنیا به كه خوا خۆشی ده ویت و هه ر خوا شه كه رزگاری كرده له به لاو موسیبه ت و هه ره ها شیفای بۆ نارد وه) ..

به راستی هه له یه كی گه ره یه كه وابزانریت نه وه به را یه به خوا په یه وه ندی به زانسته وه نیه، چونكه زانست و دین جیاوازی نیه له نیوانیاندا و لێك جیا ناكرینه وه، به راستی خوا ی گه ره ده سه لاتداره به سه ره هه موو شتیكدا و نه و توانای هه یه به سه ره چا كرده وه ناردنی ده رماندا، بزیه زانایان ناچار ده بن كه بلین نه وه حال ته تی چا كبونه وه یه مو عجیزه یه، كه نه مه ش مانای وایه خوا ی گه ره به میه ره بان ی خۆی شیفای بۆ نه وه كه سه نارد وه وه، به راستی خوا بیه وی (ممكن) ده كات به (مستحیل) و (مستحیل) یش ده كات به (ممكن) ... ' نه وانه ی كه با سه مان كرد به لگه ن له سه ره نه وه ی كه به راستی قورن ان پێشبینی یه كی گه ره ی كرده وه و راستیه كی مه زنی نا شه كرا كروه، كاتیك ده ره مریت: ﴿إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ﴾

فاطر: ٢٨

پیتجهم: فاحیشه و نه خویشی تاعون:

تاعون گه لیک نارې لیتراره، که هه موویان ترسینه، وهک مردنی رهش، تاعونی رهش،
نهم مهسه له یه چ نیعجازیکې فهرموده ی تیایه؟

له نه غجاسی بلاوونه وهی به دره وشتی له زور شوننی دنیادا، له سالی (۱۳۴۷) زاینی،
واتا (۶۶۰) سالی که له مهو بهر نه خویشی تاعون بلاو بووه و، له خواروی ناسیاو چین و
نزیکه می (۵۷) ملیون که سی کوشت و تنجا گیشته نه ورپا دوو له سهرسی دانیشتوانی
نه ورپاشی قرکرد، له وهه ناویان نا ره شه مردن، که نه مهش زورترین ریژه ی مردنه له میژوودا.
زانایانی روظناو خویان ده لاین (نه خویشی تاعون که زیاتر له (۲۰) ملیون که سی کوشت
له چند هه فته یه کدا له نه ورپا، سزای خوا بوو بویان له نه غجاسی بلاو بوونه وهی فساد و
به دره وشتی).

زانایانی سهردهم جهخت ده که نه سهر نه وهی که نهم نه خویشی له پر دره ده که وی و
له پریش دیار نامیستی، نه وه تا سهرده ی نوزده تاعون به دره وام لیرو له وی دره ده که وت و به
ملیونه های له ناو ده برد دواتر نهو دیار نه ماو نه خویشی تر دره که وت که نه برون وهک نایدز
نه مهش کت و مت نهو فهرموده یه پیغه مبه ره ﷺ که ده فهرمویت: (لم تظهر الفاحشة فی قوم
قط حتی یعلنوا بها الا فشا فیهم الطاعون والاوراجع الی لم تکن مضت فی اسلافهم الذین
مضوا)، واته فساد و فاحیشه و به دره وشتی له لای هر گه لیک به ناشکرا سهر هه لبدات و
بلاو بیسته وه نه خویشی تاعون و نه خویشی تر که له وهو پیش له باوریا پیرانیاندا نه بووه
سهره لده دات.

پیغه مبه ره ﷺ نه گهر خوی گهره سروشی بز نه نارده یی چون ده توانیت ناوا به وردی قسه ی
زاناکانی نهم سهرده مه بکات، له کاتیکدا زانایانی سهردهم له نه غجاسی لیکنولینه وهو دیراسه ی
زوره و له نه غجاسی روودان و سهره لده دانی نه خویشی یه کانه وه نهو دیرده یه یان باسکردوه.
به راستی نهم فهرموده یه به تنه ا به سه که به لکه بیت له سهر پیغه مبه ریستی پیغه مبه ره ﷺ، نهو
پیغه مبه ره ی که خوا خوی شایه تی بز نه دات و هر نه وهی به سه نه مانه ی تر هر بز
دلقای و بیانو برینی خه لکه، تا ببی به حوجه به سهریانه وه ﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ

يَأْتِيهِ رَدِّينَ الْحَقَّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ، وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٨﴾ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ﴿الفتح: ٢٨ - ٢٩﴾ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِنِ اللَّهُ وَاخْتَارَهُ النَّبِيُّ ﴿الأحزاب: ٤٠﴾^١

شه شهه: هاوسه رگیری :

قورنانی پیروز له باره ی هاوسه رگیری یه وه دهه فرمویت: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُم مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾ الروم: ٢١، واته: یه کینک له نیشانو به لگه کانی تری پهروه ردگار نهویه که ههه له خوتان هاوسه ری بۆ دروست کردون بۆ نهوی نارام بگرن له لایدا وله نیواتاندا خۆشهویستی و سۆز و میهره بانی فهاهم هیتاوه، به راستی نا لهو دیاردانه دا نیشانو به لگه ههیه بۆ کهسانیک بیرده که نهوه. پیغه مبه ریش ﷺ دهه فرمویت (من أحب فطرتي فليستن بسنتي، و ان من سنتي النكاح)^٢. واته: کئی حهزی به فیه ته تی منه که نهویش نیسلامه تی و فیه ته تی پاکه، با له سهه رهویه و سونه تی من پروات، که به راستی هاوسه رگیری له سونه تی منه. هاوسه رگیری که به هۆی ماره کردنه وه نه بیته شه ری، قورنان به په میان و به لیتنیک کی گه وه و

گرنگ ناوی ده بات ﴿وَآخَذَتْ مِنْكُمْ مِّيثَاقًا غَلِيظًا﴾ النساء: ٢١

زانایانی بواری کۆمه لایه تی پاش دیراسه و لیکۆلینه وه و ناماری زۆری چهند ساله دان نه تین به و راستیه ی که قورنان پیش هه زارو چوار سهه سال باسی کردوه، ته نانه ت بیر یاری کۆمه لایه تی فهره نسی (دورکایم) ده لیت: (نهو مرۆفانه ی که به ته نها ده ژین و په یوه ندی کۆمه لایه تیان که مه زیاتر دوو چاری خۆکوشتن ده بن، نه وانه ی که هاوسه ریان نیه سی نه وه ندی نه وانه ی که هاوسه رو مندالیان ههیه زیاتر خۆیان ده کوژن، چونکه هاوسه رگیری زیاتر ههست به بهر پر سیاری تی و بهر گه گرتن دروست ده کات له لای مرۆف).^٣

١- موسوعة الإعجاز العلمي في القرآن والسنة. (برۆژنامه ی الشرق الأوسط) ی له ندنه ی بلاوی کردۆته وه..

(WWW.20AT.COM)

٢- صحيح جامع الصغير.

٣- (گۆفاری المجتمع ٢٩/١١/١٤٢٧)..

ھەروەھا لە دىراسەيەكدا لە زانكۆى (ھارفارد) و (ميريلاند) لە ئەمەريكا كە لەسەر (۵۰۰) كەس كرا، دەرکەوت ئەوانەى كە دەچنە (قەفەسى ئالتونى و كەژاوەى ھاوسەر گيرى) يەوە ناچنە (قەفەسى ئىتھام) و مەحكەمەوہ .

بەپراستى ھاوسەرگيرى فيتەرە، مايەى ھاوسەنگى و شيرازە نەپچرانى كۆمەلە، چەند بەرز و بەرپۆز و پېر حىكمەتە نەم نىسلامە كە ئاوا بە چاوى پۆزەوہ سەيرى خەيزان و ھاوسەرگيرى دەكەت، تەننەت يارى كردن لەگەڵ مالى و مەئالدا و پاروويەك كەدەيكەى بە دەمى ھاوسەرەكەتەوہ بە عىبادەت حىسابە .

ئەگەر ئەمە لەخواوہ نەبىت چۆن ئاوا كۆمەلگە رادەگرىت، لە كاتىكدا كە عەقلى مەژو و سەتاسەرى ئەوروپا و زۆر جەى تر لە ئەنجامى گوێ نەدان بە خەيزان و ھاوسەرگيرى بە جۆرەك گيرىيان خواردووە مەگەر تەنھا بە گەرانەوہ بۆ فيتەرە و نىسلام پزگارىيان بىت.

حەوتەم: خۆتان مەكوژن:

نامارەكان دەلەين كە لە سالتىكدا نزيكەى (۸۷۳) ھەزار كەس خۆى دەكوژىت، واتە ھەر (۴۰) كەس و يەك كۆك بەخۆكوشتن نەم دنيايە بەجى دەھىلى.

لە ئەمەريكادا نەم دياردەيە بەم جۆرە بوو لە سالى (۲۰۰۲) دا: ژمارەى ئەوانەى كە خۆيان كوشتووە لەو سالىدا (۳۱) ھەزار كەس بوون كە (۲۵) ھەزار يان پياو (۶) ھەزاريان ئافرەت بوو. زياتر لە (۵) ھەزاريان كەسانى تەمەن (۶۵) سال و بەرەو ژوور بوون .

نزيكەى (۴) ھەزار كەسيان لاوى تەمەن (۱۶-۲۴) سال بوو . بەپەى ئەو نامارە ھەر چارەكە سەعاتىك و كەسەك خۆى كوشتووە، جا ئەگەر بزەين كە (۱۰۰) ھەزار كەس بە پوودا و كارەساتى جياجيا لەناو دەچن لە ئەمەريكادا ئەوا پۆزەى ئەوانەى خۆيان دەكوژن زۆرە لەچا و ئەوانەدا كەبەو جۆرەى تردەمرن.

ئەينجا لەگەڵ ئەو ھەموو پيشكەوتن و داو و دەرمانەى ھاتۆتە كايەوہ بۆ چارەسەر كەچى لەم پەنجا سالى پابردوودا پۆزەى خۆكوشتن ۶۰% زىادى كردووە .
زانايانى نەم بورا دەلەين:

نەوانەى خۇيان دەكوژن خەمژكى زالّ دەبىت بەسەريانا و تەواو بىّ ھىوا دەبن لە ھەموو شتەك، بە پىي نامارەكانى نەتەو يەكگرتووەكان ژمارەى خەمژك و دەروون نەخۆشەكان دەگاتە (٤٥٠) مليۆن كەس لە جىھاندا.

نەوانەى كە خويان گرتووە بە مەى و ماددە بىھۆشكەرەكانەو زياتر بەرەو خۆكوشتن دەچن، ھەروەھا نەزانين و بىئاگايى لە گوناھو تاوانى خۆكوشتن ھۆكارىكى ترە كە كەسەك پرودەكاتە نەو مەسەلەيە .

لە كىس چوون و زيانى گەرە كاردانەوێ خۆكوشتنى لاى ھەندىك لىدەكەوتەو. ھۆكارى نەفسى وەك كەنارگىرى و شەرەنگىزى لاى ھەندىك دەبنە ھۆى چوون بەرەو خۆكوشتن .

جا زانايان پاش دىراسەكردنى بارى ھەزاران كەس كە خۇيان كوشتووە يان ويستويانە خۇيان بكوژن گەيشتونەتە نەوێ كە بىروباوەرى ناينى و ھەستكردن بە ھەرامى نەو كەردەويە و ھىوا پىدان و جۆرىك لەترساندن و چاكردنى بارى دەروونى و نەھىشتنى كەنارگىرى ھۆكارى باشن بۆ كەمكردنەوێ نەو دياردەيە كە نەمەش چارەسەرى نىسلامە لەچواردە سەدە لەمەو بەرەو نەوەتا قورئان دەفەرموێت:

* ﴿وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ﴾ النساء: ٢٩: خۇتان مەكوژن بەمە كەردەوێ كە ھەرام دەكات .

* ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا﴾ جۆرىك ھىواى پىدەبەخشی كە خوا مېھرەبانە بەرامبەر مرۆڤ... .

* ﴿وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصْلِيهِ نَارًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ

يَسِيرًا﴾ النساء: ٣. بەمەش نەيترسىنى، ھەر كەس وا بكات دەيخەينە دۆزەخەو نەمەش بۆ خوا ئاسانە.

* قورئان پى نادات بە كەنارگىرى و ھەميشە ھانى چوونە ناو كۆمەل و ھاوكارى خەلكى دەدات، نەمە بىتەجگە لەوێ كە پرۆا بوون بە قەزاو قەدەر مەسەلەيەكى گرنگە لە نىسلامدا و وا دەكات كە مرۆڤ ھاوسەنگى خۆى لە دەست نەدات و بتوانىت خۆگر بىت، نە لە خۆشيدا لەتايم دەرچىت و نە لە ناخۆشيدا وەرە بەرىدات، ھەروەك قورئان بە ئاشكرا

دهه رموت: ﴿مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَاهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَى مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ﴾ الحديد: ۲۲ - ۲۳، (واته: هیچ به لا و پرودا و تیک له زه ویدا بۆتان پیش نه هاتوره که له له وح المحفوه دا تۆمارمان نه کردیته، پیش نه وهی پرودا وه که پیش بیته، نهو کارهش بۆ خوا زۆر ناسانه، نه مهش بۆ نه وهی خهفته نه خۆن بۆ نه وهی له کیستان چوه و به وهش دلخۆش و غه پرا نه بن که پیمان به خشیون، چونکه خوا که سانی خۆیه گه وه زان و غه پرا و فخرکه ری خۆشناویته.. نه مهش به پراستی به لگه یه که نه م قورنانه به زانستی خوا دابه زیوه :

﴿قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ الفرقان: ۶. نه م گه وه ییه ی نیسلامه وای له نه میر چارلزی به ریتانی کرد که بلیته (زۆر لهو شتانه ی که نیستانه وه رویای تازه شانازی پیته ده کات له ری ی نه نه نو سیاه (له شارستانیته ی نیسلامه وه) پیمان گه شتوه، بۆیه نیسلام به شیکه له رابردو و مان و به شیکه له نیستانمان)..

له به رته مانه شه که هاتن به ره و نیسلام به ره وهامه، نیسلام مایه ی دلنارامی و ناسوده یی و به ختیار ی یه، که سانی خاوهن شه هاده و پله و پایه ی به رزله هه موو چین و تو یژه کانه وه دین به ره و نیسلام.. دهنگو باسه کان ده لێن:

وه زیری گه یاندی یابانی (جوشیرو کومیاما) موسلمان بوو ناوی خۆی کرد به (محمد کومیاما).

دکتۆره (تیفادی میرو فتش) مامۆستای زانکۆی سوۆیۆن موسلمان بوو، ده لێته: (به پراستی نه وروپا پاش چواره سه دهه خه ریکه نیسلام نه دۆزیتته وه و تیی ده گات)..

سه رۆکی نه لمانی (پرومان هوت سوچ) وتی: زۆر گرنگه که به چاکی له نیسلام تی بگه ین^۱

۱- (وتاری: وسیقی الإسلام هو الدين الأولى / د. / کارم السید غنیم) هه مان سه رچاوه ی پیتشو.

میهره جانیکی گهوره له بهریتانیا :

به ناماده بوونی نژیکه ی ۵۰ هزار کس له موسلمانانی بهریتانیا له پوژانی (۲۵- ۲۶/۱۱/۲۰۰۶) له بهریتانیا (میهره جانی ناشتی و یه کیتی) له بینای نه کسل ی بهناویانگ له پوژ هلاتی لهندهن دا گیرا..

(که نالی الاسلام) که تاکه که نالی نیسلامییه و بهی پاره له لهندهنمه پهخش ته کریت بو نهوروپا و سهروی نه فریقا و هندی شوینی تر به زمانی تینگلیزی، هندی که له کارمهنده کانی ههستان به بهرپوه بردنی ناههنگه که و بابته تیمانی و تهریفهی خویشان پیتشکهش به ناماده بووان کرد، که دیاره هه موو تینوون بو نه و جوړه ناههنگانه ..

یه کیک له هوکاره کانی سهرکه وتنی میهره جانه که، هاوکاری حوت ده زگای خیرخوازی بوو له بهریتانیا به تاییهت (مجلسی موسلمانانی بهریتانیا)، لهو میهره جانه دا ده که سی بهریتانی موسلمان بوونی خوین راگه یاند و به (الله اکبر) ی ناماده بووان پیشوازیان لی کراو دهست خویشان لی کرا .

بانگ بیژیکه حهرمی مه که کهش ناماده بوو بو، بانگیکی خوشی بو ناماده بووان داو دواتر منالیکه ده سال موسلمان بوونی خوی راگه یاند که منالیکه موسلمان له خوی بچو کتر له شاری (مانشستر) قه ناعته پی کربوو موسلمان بییت نهو مندا له شایه قمانی هینا به زمانی عهره بی و تینگلیزی و له دوی بانگ بیژه که ی حهرمی مه که و شایه قمانی وتوه .

له میهره جانه که دا یوسف نهستیسی نه مریکی که کاتی خوی قه شه بوو، موسلمان بوو بو، وتاریکی داو، حه ماسه تی ناماده بووانی زور بهرز کرده و بهوی که باسی چیرۆکی موسلمان بوونی خوی کرد...

یوسف نیسلامی بهریتانی له سهر شانۆ گوزانیه کی خوشی پیتشکهش به ناماده بووان کردو، نه م چالاکیانهش راسته و خو پهخش ده کرا...

تنجا ژنه پوژنامه نوس (نیفون ریدلی) که بو کاری پوژنامه نوسی چووبه نه فغانستان و له لایه ن تالیبانه و ده ستگیر کرابوو، دوی که نازادیان کرد (نیفون) دیراسه ی نیسلامی کردو موسلمان بوو، له وتاریکی دا باسی (سید قطب) ی کرد و باسی کتیبی (معالم فی الطریق) ی کردو نهوی دایه دواوه که (سید قطب) هانی نیرهابی دابی.. (له وتاره که ی ناویراودا پهخشه که وهستی نرا دیاره له بهر زوری کاریگه ی له سهر خه لکی بهریتانیا و جیهان به گشتی)..

ههروه‌ها (صهیب ویب)ی ئەمریکی بە جل و بەرگی زانایانی ئەزەره‌وه که ئەمیش ئەمریکیەو موسلمان بوو و لە ئەزەەر دەخوینیت، لەسەر شانۆکە وتی: (هەندیک موسلمان لیڤە دەلێن دەگەڕێنەوه وڵاتی خۆمان، موسلمانینە تێرەش وڵاتی خۆتانە)..^١

هەندیک کاربەدەستی غەیرە موسلمان لە ئەندامانی پەرلەمان و لۆردات و، لەوەزارەتی خەزانەیی بەریتانی قسەیان کرد، کەهەول و کۆششی موسلمانانی بەریتانیان نرخاند لە بواری کاری فریاگوزاری و نابویدا، ههروه‌ها زۆر هانی بانقی ئیسلامی بەریتانی‌دا لەسەر کارەکانی و وا پێشبینی کرا کە بەم زوانە لەندەن بێتە پایتەختی جیهانی مامەڵەکردنی بانقی بە پیتی شەریعەتی ئیسلامی...^٢

شایەنی باسە لەمبەرەجانەکەدا، پێشانگای بەرگی بالاپۆشی و کتیب و شریت و سیدی پیشکەش کراو شوێنی تایبەت بۆ خواردن و نوێژکردن نامادە کرابوو.. کە بەپراستی ئەمەش مژدەیه بە دواپۆژتیکي پروون و گەشی ئیسلام لە بەریتانیا و سەرتاسەری ئەوروپادا..^٣

دواوتە:

نامارەکان لەسەرتاسەری دنیا دا جەخت دەکەنە سەر ئەوەی کە ئاینی ئیسلام زۆر بە خێرای و زیاتر لە هەموو ئاینەکانی تر بە چوار قورپنە دنیا دا بلاودەبێتەوه، کە ئەمەش بەدی دەکریت لە:

١- زیادبوونی ژمارەیی مزگەوت لە پۆژتاوا: لەناو دۆلی ئەوروپادا مزگەوتەکان پێشپڕکی دەکەن لەگەڵ کەنیسەکاندا، لە پاریس و لەندەن و مەدرید و پۆماو نیویۆرک، پۆژی پێنج جار بانگی خوا لەبەلند گۆکانیانەوه ئەدریت بە گوێی خەڵکدا. تەنها لە ئەمریکادا دوو هەزار مزگەوت و لە نیویۆرکیش سەد مزگەوت هەیە..^٤

لە بەریتانیا هەزار مزگەوت و لە فەرەنساش (١٥٥٤) مزگەوت هەیە، پۆژنامەیی (بیلد) ی ئەلمانێ دەلێت: لە سالی (٢٠٠٤) هەو ژمارەیی مزگەوتەکان لە ئەلمانیا لە (١٤١) مزگەوتەوه بوو بە (١٥٩) مزگەوت و ههروه‌ها (١٢٨) مزگەوتیش لە قۆناغی دروستکردندان.. شایەنی باسە کە زۆر لەم مزگەوتانە پێشتر کەنیسە بوون و لەلایەن

١- (گۆفاری المجموع ژ: ١٧٣٠)..

موسلمانانوه کړدراون و کراون به مزگهوت، چونکه همدروک دیراسه یه کی (بنک دریسون) ده لیت: ژماره ی که نیسه کان پرو له کم بوونه و له (۳۵۰) که نیسه له (تبرشیه نه یسن) (۶۹) دانه یان داخراون و کهس پرویان تی ناکات و نیستا بۆ شتی تر نوو بینایانه به کار ده هیتریت.

۲- پوژنامو گوڅاره گوره کانی پوژناوا به رده وام ناگاداری ده ده ن که نیسلام به خیرایی بلاوده بیته و فریایی خوتان بکه ون.. گوڅاری تایم ی نه مریکی ده لیت (سهرله نوی خوری نیسلام هه لیتته وه، به لام نم جاره هه موو راستیه کانی جوگرافیا هه لده گپرتته وه، نیسلام وه کو عاده تی نه مپو له پوژه لاتمه هه لثایه نه مجاره له پوژ ناواوه هه لیت).... همدروها پوژنامی صندای تلگرافی به ریتانی له کوتای سده ی بیست دا ده لیت: (بلاوونه و نیسلام له کوتایی سده ی بیست و سهره تای سده ی بیست و یه کدا، هۆکاره که ی ده گپرتته وه بۆ نه و ی که دانیش توانی جیهان له غهیری موسلمانان، ده ستیان کردوه به دیراسه ی نیسلام و چاویان له سهر نیسلامو، گه شتونه ته نوو پروایه ی که نیسلام تنه ا ناینه که شایه نی شوینکه وتن بیت و، تنه ا ناینه که بتوانی کیشه کانی به شهریه ت چاره سهر بکات)...

۳- پاش کاره ساتی سپته مبهری نه مریکا، قورنان و پهراوه نیسلامیه کان به ژماره ی زور ده فروشرین به گشت زمانه کانی جیهان، له یه ک سالدا له ئەلمانیا به هه زاران نوسخه قورنانی وهر گپردراو له کتیبخانه کاندافروشران..

۴- موسلمان بونی زوری خه لکی و هاتنی به رده وام به ره و نیسلام به لگه یه کی گوره یه له سهر بلاوونه و نیسلام له ناو هه موو چین و توپو له ناو هه موو گهلانی جیهاندا.. دوا ی (۱۱) ی سپته مبه ر نزیکه ی (۲۴) هه زار کهس له ماوه یه کی که مدا له نه مریکا موسلمان بون... پوژانه ش به ده یان فهره نسی موسلمان ده بن له گهل نه وه شدا که حکومتی فهره نسی دژایه تی خوداپوشین و بالاپوشی ده کات...

بلاوونه و نیسلام به خیرایی له سهرتاسه ری نه وروپادا، وای کرد که قه شه ی خانه نشین (رولاند فیسلیبرج) پوژ ی چوارشه مه (۲۰۰۶/۱۱/۱)، له گزپه پانی که نیسه یه کی شاری (ایرفورت) له ناوه راستی ئەلمانیا نه وتی بکات به خویدا و خوی بسوتینیت، هاوسه ری ناوبراو ده لیت (میرده کم له نامه یه کدا که له پاش خوی به جیهیتشتوه ده لیت: له داخی بلاوونه و نیسلام)

نیسلام خۆم سوتاندووه تا بهم پرووداوه سهرنجی گاوره‌کان و نه‌ورویا پابکیشم به‌ره‌و مه‌ترسی
بلا‌بوونه‌وه‌ی نیسلام له‌سه‌رتاسه‌ری جیهاندا)..

شایانی باسه‌ چوار ساله‌ قه‌شه‌ی ناویراو داوا له‌ که‌نیسه‌ی لۆسه‌ری ده‌کات که
هه‌لۆستێکی جدی بنوێنی به‌رامبه‌ر مه‌ترسی بلا‌بوونه‌وه‌ی نیسلام...^١

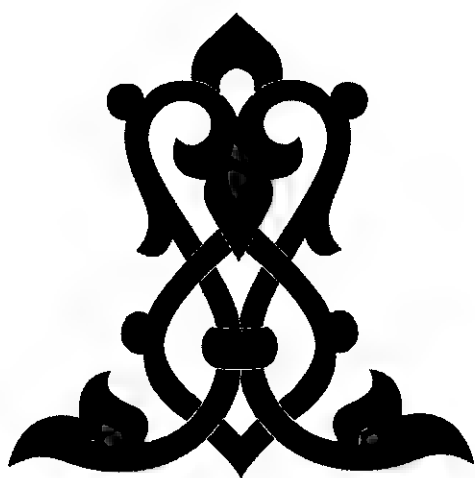
(١) المجتمع ژ ١٧٢٦ / سانی: الدعوة



٦

بهره و ئیسلام

هیممهت بهرزی



پېښه کی:

له کاتیکدا که همدو موسلمانیک پټوښته هیځمهت بهرزو چالاک بی و، نهگه تاقه نایه تیځیش بزایت بیگه یه نی.

له کاتیکدا که دوژمنان هرچی توانای مادی و معنویانه خستویانه ته کارو بانگخوازان و موسلمانانیش پټوښته به هرچی ده توانن پرویه پرویان بښه وه و خه و خیالیان بدنه به با.....

کهچی وه سرووشتی مړوځ که زوو شتی له یاد دهچیت وبریق و باقی دنیا سهرقالتی دهکات، بانگخوازان سارد ده بڼه وه و ده میان دهچیته کلیله و ده ست له نهژنو داده نیشن و هیچیان پټنیه بیلین و حالیان همدو که نهو شاعیره یه که باس له خوئی دهکات و له ژیر ناو نیشانی پوژتکی مردودا ده لیت:

من نه مړو هیچم لانیه بینووسم....هیچ

هیچم پټنیه بیلین و هیچیش نیه بیکم...هیچ

نه مړو من و بوریه ناوټکی شکاو له یه که نهچین

نهو دواي نه وهی چی تیا بوو له بهری رویشته و

منیش دواي نه وهی همرچیم همدو و تم!

وه که دره ختیکی گیزو وژی ته مصل

بهرامبر خاموشی گورستانی راوستاوم!

یان وه که همریکی بیکار

که به چوار مشقی له ناسماندا دانیشته بی و

تاقه تی نه بی بباری!

چون سه عاتیکي نوستوو به کولی دیواریکه وه

که همدو خریکی باویشکدان بی

یان چون به له میکی شکاو له بهنده ریکی پشت گوی خراودا

نه مړو من چول و هو لم ..چول و هو لم

وه که که لاوهی یاده وه ریکی کون

لهزهینی پیره میردیکدا

بهویندهی گیتاریکی بی ژئی

بهویندهی شیریکی بی خویندهر

یان وهکو هیلانهیهکی بی گمه

من نه مرؤ حز بهبینینی کهس ناکهم

نهبینینی. خۆم له ناویندها و نهبینینی هاوړیکام و نه کتیب...^۱

دیاره نهم نهخویشیه کۆنه، نهو هتا عیسا سهلامی خوای لیبیت پیش ههزاران سال
بهقوتابیهکانی دهفرمویت: نهی خوئی زهوی خراپ مهن، نهگهر ئیوه خراپ بن کی شتهکانی
تر بهاریزی له خراپ بوون..

خوای گهورهش بهم نومهتهی خاتهم دهفرمویت: ﴿هَآأَنْتُمْ هَآؤَآلَآءُ تَدْعُونَ لِئُقْتُلُوْا فِی
سَبِیْلِ اللّٰهِ فَمِنْكُمْ مَنْ یَّبْغُلُ وَمَنْ یَّبْغُلْ فَلِنَمَآ یَبْغُلْ عَنْ نَفْسِهِۦ وَاللّٰهُ الْعَزِیْزُ الْفَقْرَآءُ وَآلِ
تَتَوَلَّوْا یَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَیْرَكُمْ ثُمَّ لَا یَكُوْنُوْا اَمْثَلُكُمْ﴾ عه: ۲۸. نیهو لامهدهن، سهركمشی مهكهن،
نهگینا کهسانیکی تر دههینمه گۆزی و وهك ئیوهش نابن.

یان دهفرموی: ﴿یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ ءَامَنُوْا مَنْ یَّرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِیْنِهٖۤ فَسَوْفَ یَاْتِی اللّٰهُ بِقَوْمٍ یُّحِبُّهُمْ
وَيُحِبُّوْنَهُۥ اَذَلُّهُ عَلَی الْمُؤْمِنِیْنَ اَعَزُّهُ عَلَی الْكٰفِرِیْنَ یُجَاهِدُوْكَ فِی سَبِیْلِ اللّٰهِ وَلَا یَخَافُوْنَ لَوْمَةً لَّا بِعِزِّ ذٰلِكَ
فَضَّلُ اللّٰهُ یُؤْتِیْهِ مَنۢ یَّشَآءُ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِیْمٌ﴾ المائدة: ۵۴

واته: نهی نهوانهی باوهرتان هیتاوه ههركهس لهئیوه له ناین و بهرنامهكهی وهرگهریت
و پاشگهزیتتهوه، نهوه ههر خۆی زهرهردهكات و خوا لهنایندهدا کهسانیک دههینیتته کایهوه
کهخویشی دهوین و نهوانیش خویان خوش دهویت، ملکهچ و فرمانبهردارو بهسۆزن بۆ پرواداران
و سهربلندو به عیزهتن بهسهر بی باوهراند، جیهاد دهکهن لهپیتی خواداو له لۆمهی لۆمهکاران
ناترسن، که نهمهش فهزلی خوایه و دهیبهخشیت به ههر کهسینک کهبیهویت و شایستهی بیت،
خواش فراوانگیرو زانایه

۱- دیوانی (لهگولهوه ههتاسووتوو) شیرکۆ بینکس: ۵۴

يان ده فرمويټ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ أَنفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَنَا قُلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَّعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ﴾ (٢٨) ﴿إِلَّا نَنفِرُوا يُعَذِّبَكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَتَسْتَبْدِلُ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ التوبة: ٣٨ - ٣٩ ...

واټه: نهی ته وانهی باوه پټان هیتاوه نهوه چیتانه کاتیک بانگده کړین بۆ جیهاد له پټی خوادا زه مین گړده بن و ده لکین به زه ویدا و له شتان قورسه، نایا نیتوه دنیا به گرنګر ده زان له ناخیرهت، بېګومان ژیاڼی دنیا به راورد له گهڼ ژیاڼی ناخیرهتدا زورکم ته من و کم خوښی به.. نه گهر بۆ جیهاد نه چن نهوه سزایه کی زور به نیتشان ددهات و کهسانیکي تر دهینیته کایه وه له غهیری نیتوه، به مېش هیچ زیانیک به خوا ناگه یه نن، خواش هه میسه به سر هه موشتیکدا دهسه لاتداره.

به لئ... نایینی پیروزی نیسلا م ههول ددهات په روه ردهی پرواداران بکات که هه میسه وره بهرز و تیراده پولا ی بن ..

لایکی موسلمان بۆ خویندن دهچیت بۆ له نندن و له مالی پیریتونیکي نینگلیزدا ده بیت، هه موو به یانیه که پیریتنه که سهرنج ددهات نه م لاهو به وساردو سهرمایه له خهو هه لده ستیت و جیتگی گهرم و نهرم به جی دلی و دهچیت بۆ مزگوت بۆ نۆژی به یانی، پوژتیک پی دلیت: نهوه نا کریت خهو له خوت حرام نه کمیت و دواتر ههستی، نهویش وتی: ناخر نهوه خواوهند وای دهویت و ناتوانم دوی بخم، پیریتنه کمش وتی: نهوه تیراده یه که ناسن ده شکین!

به راستی ههروایه پرواداران و بانگخوازان نه بیت تیراده یه کی ناسن شکینیان هه بی و پشت به خوا له ههول و کاردا بن بۆ گه یانندی په یامی خوا.

پروادار به رده وام پیویتی به یادخستنه وه هه یه و زیاتر له هه موو که سیکیش سوودی لیه رده گریټ: ﴿وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَی نَفَعُ الْمُؤْمِنِیْنَ﴾ الذاریات: ٥٥ ..

جایه کی له وانه و دهرسانه کی که به رده وام ده بی بخریته وه یادی باوه پداران و بانگخوازان، به سهراتی پیغه مبه ران و پیواچا کانه، تابیته مایه ی دلدامه زراوی به تاییهت له م بارو زرووفه دا که فشاره کان زورن له سر دل و دهروونی پرواداران، ههروه که له فرموده داهاتوه

(يُصْبِحُ الرَّجُلُ مُؤْمِنًا وَيُمْسِي كَافِرًا) نه‌ونده فشاره‌كان زۆرن نه‌ونده جاهيليهت كار له سهر دارماني پروادار ده‌كات، كه‌هي وايه به‌ياني پرواداره و ئيتواره پرواكه‌ي له‌ده‌ست نه‌دات .. به‌ئێ له‌بهر گرنكي نه‌و دل‌دامه‌زراوي‌يه كه‌ قورنان باسيكي زۆري خۆي بۆ چيرۆك و به‌سه‌ره‌اتي پيغه‌مبه‌ران و پياوچاكان و بانگخوازان ته‌رخان كردوه، نه‌وه‌تا قورنان له‌م باره‌يه‌وه به‌ناشكرا ده‌فه‌رمويت: ﴿وَكَلَّا نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نُثَبِّتُ بِهِ فُؤَادَكَ وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرٌ لِلْمُؤْمِنِينَ﴾ هود: ۱۲۰ واته: نه‌ي محمد ﷺ هه‌موو نه‌وانه‌شت بۆ ده‌گيرينه‌وه له‌ چيرۆك و هه‌واي پيغه‌مبه‌ران، نه‌وه‌ي كه‌ دلي تۆي پي دامه‌زرينين و دل‌نيات بكه‌ين، دل‌نياش به‌ كه‌له‌م هه‌والانه‌دا حق و پراستيت بۆ هات، هه‌روه‌ها نامۆزگاري و بيرخستنه‌وه‌ي باشي تيدا بوو بۆ نيمانه‌داران.

خوينه‌راني نازيز، هۆگراني زغيه‌ي به‌ره‌و ئيسلام.. تيمه‌ش له‌ سهر په‌ويه‌و ريتبازو به‌رنامه‌ي قورنان، ژياننامه‌و هه‌واي كه‌ساني بۆ خوا سولحاوي بانگخوازان پيشكه‌ش ده‌كه‌ين له‌م به‌شي شه‌شه‌مه‌دا، به‌هيواي دامه‌زراوي و گه‌رم و گوپي له‌ دينداری دا و له‌نيوه‌ي به‌رپزيش دو‌عاي خير داوايه ...

خۆپاگري:

دياره ريتگاي پيغه‌مبه‌ران به‌گوڤ فه‌رش نه‌كراوه، به‌رده‌وام پووبه‌پووي نه‌قامي و كه‌له‌ره‌قي و خودسه‌ري گه‌له‌كانيان ده‌بوونه‌وه، هه‌ر له‌به‌ر نه‌وه‌ش بوو پيغه‌مبه‌ر ﷺ هاوه‌لانی له‌سه‌رخۆگري و گيانفیدایی په‌روه‌رده‌ ده‌کرد.

هاوه‌لان تادوا پله‌ سزادان، نه‌شكه‌نجه‌و نازاروده‌به‌ده‌ريان چه‌شت، خه‌باب پشتيان له‌سه‌ر چاليني ناگرو پشكوڤ دانا تا هه‌موو پشتي سوتا، هات بۆلاي پيغه‌مبه‌ر ﷺ كه‌ له‌ سيه‌ري كه‌عه‌دا دانيشتبوو، شكاتي حالي خوياني كردو، وتی: نزامان بۆ ناكه‌ي، داواي سه‌ركه‌وتنمان بۆناكه‌يت؟!

ئه‌ويش سوور بووه‌وه و فه‌رمووی: (پياويكي پروادار له‌پيش ئيتو‌ه‌دا چاليني بۆ هه‌لده‌كه‌نرا، ئنجا مشار له‌ سه‌رسه‌ري داده‌نرا و ده‌كرا به‌ دووله‌ته‌وه، يان به‌شانه‌ي ناسنين ئيسقان و گوشتيان ليك جيا‌ده‌كرده‌وه، به‌بێ نه‌وه‌ي له‌ نايه‌كه‌ي لا‌به‌دات، به‌خوا نه‌م

ئىسلامەتىيە بەپايان دەگات، تاسوارىك لەسەنعاو دەچىت بۆجەزرەمۆت ولەخوانەبىت لەكەس ناترسىت با گورگ لەسەر پانەمەرەكەى بىت، بەلام ئىو پەلەدەكەن(بوخارى).
 بەلى... لاى خواى گەرە هاتنى سەرکەوتن، ژيانى مەزۇفەكان، بەردەوامى ئاسمانەكان و زەمىن ھەرھەموى نەجەلى تايىبەتى خۆى ھەيە ..

پروادار لىرەدا پىويستە لەسەرى ھەولتى خۆى بدات، نارام بگرىت، دوعا بکات كە خوا سەرکەوتن بنىرىت ﴿رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ﴾ [الأعراف: ۸۹].
 قورئان باسى نەزمونى پىغەمبەران و باوەردارانى بۆ دەکردن و پىغەمبەرىش ﷺ چەندەھا نمونەى خۇپاگرى بۆ دەگىزانەو، لەدواى شەپەرەوى و بەرزىوونەو بۆ ئاسمانەكان بە ھاوەلانى فرەموو: كەچووم بۆ ئاسمانەكان بۆنىكى خۆش ھات بەسەرما، وتم: جوبرائىل نەو بۆ نەخۆشە چى يە؟! وتى: نەو بۆنى قۇداھىنەرى كچى فەرەمەن، كاتىك كە قۇى بۆ دادەھىنا شانەكەى لە دەست كەوتەخوارەو و وتى: بەناوى خواو (بسم الله)، كچى فەرەمون لىتى پرسى: باوكم دەلتى؟! وتى: نا بەلكو پەرورەدگارى من و پەرورەدگارى باوكىشت.. وتى: كەواتە بەباوكم دەلتىم.. وتى: بىلى!!

فەرەمون بانگى كردو لىتى پرسى: تۆ پەرورەدگارنىكى تەرت ھەيە جگە لەمن؟! وتى: پەرورەدگارى من وتۆش لە ئاسمانە!

فەرەمونىش تادەنگى ھەق وراستى كپ بکات و بىكات بەپەندو عىبەرەت بۆ كەسانى تر، فەرمانى دا كورەيەكى مسيان ھىنا كە لەشپەرەى مانگادابوو، گەرميان كرد تاجاوترسىنى بکەن و پەشيمان بىتمەو لەبەرئەم تاقىكرەنەو قورسەدا، لەبەرئەم مەرگە ترسناك وتۆقىنەرەدا، ژنەكە وتى: داوايەكم ھەيە لىت؟! وتى: داوا بکە. وتى: داوام نەو يە كە ئىسقانى خۆم و منالەكانم بەيەكەو كۆيكەنەو و بىنىژن! نەویش وتى: نەو ت بۆ دەكەين لەبەر نەو ھەقەى ھەتە لە سەرمان، منالەكانى يەك يەك فرى درانە ناو كورە گەرمەكەو و بەبەرچاويەو مەرگيان نۆشى! دواھەمىنيان منالنىكى شىرە خۆرە بوو بەباوەشىو، منالە ھاتە قسەو وتى: دايكە نارام بگرە تۆ لەسەر ھەقىت، بەوجۆرە خۆى و نەو منالەى كە بەبەرسنگىو بوو نازايانە بەرو مەرگ چوون و گيانيان فىداكرد بۆ خوا...

جاوهك نيين عباس ده‌لٲٲ و پٲغه‌مبهر پٲٲٲ فهرمون: چوار منالٲٲ بٲشكه هاتونه‌ته
 قسه به فهرمانٲ خوا كه نه‌مه به‌كٲكٲانه.^١

هه‌روه‌ها پٲغه‌مبهر ﷺ چٲرٲكٲى نه‌و لاوه‌يان بٲده‌گٲٲٲته‌وه، كه‌پاشايهك ده‌يه‌وٲٲ بٲكا
 به‌ساحٲرٲ باره‌گاي خٲٲ، پٲٲٲ ههق وراستٲ ده‌دٲزٲته‌وه له‌گه‌ل نه‌وه‌دا كه‌ره‌نگه ته‌مه‌نٲ ده
 سالٲٲك بوبٲٲ، خواٲٲ گه‌وره كٲمه‌لٲٲ كه‌راماتٲ ده‌داتٲ و چاوى كوٲٲرٲ وه‌زٲرٲٲك چاك
 ده‌كاته‌وه، كه‌پاشا پٲٲٲ ده‌زانٲٲٲ، سٲٲ جار هه‌ولٲ كوشتنٲ ده‌دات خوا رزگارٲ ده‌كات،
 غولامه‌كه به‌پاشا ده‌لٲٲٲ: تٲزاناتوانٲ من بكوٲٲٲ مه‌گهر خٲم رٲٲٲ بٲدانٲٲم، خه‌لكٲ هه‌موو
 كٲٲكه‌روه و منٲش ببه‌سته‌روه و به‌م ته‌روكه‌وانه‌ٲ خٲم ته‌رٲٲكم ته‌بٲگه‌رو بلى: به‌ناوى
 په‌روه‌ردگارٲ نه‌م غولامه، ننجا ده‌توانٲ من بكوٲٲ ...

پاشا نازانٲٲ كه‌نه‌م منالٲٲ چالٲٲ بٲ هه‌لكه‌ندوه‌و به‌مه‌رگٲ خٲٲ گه‌لٲك هٲشٲار
 ده‌كاته‌وه بٲ خواناسٲ، كاتٲٲك پاشا ته‌ره‌كه‌ٲ ته‌ده‌گرٲٲ و نه‌لٲٲ: بسم الله رب هذا الغلام..
 ته‌ره‌كه داي له‌سه‌ردلٲٲ منالٲٲكه وشه‌هٲد بوو، خه‌لكه‌كه له‌به‌رده‌م نه‌م فٲداكارٲه‌دا وتٲان:
 (امنا برب هذا الغلام) بروامان هٲٲنا به‌خواٲ نه‌م غولامه، به‌مه‌رگٲ غولامه‌كه بانگه‌واز
 سه‌ركه‌وت ..

ننجا به‌فهرمانٲ پاشا چالٲٲكٲى گه‌وره هه‌لكه‌ندراو پريان كرد له‌ ناگر، هه‌رچٲ په‌شٲمان
 نه‌بواٲه‌ته‌وه فرٲٲ نه‌دراٲه ناوى، به‌مه‌ش كه‌سانٲٲكٲى ته‌ر به‌ره‌و لاي خوا به‌شه‌هٲدٲ كه‌وته‌نه
 رٲٲ ... نه‌م رٲووداوه كه‌چه‌ند سالٲٲك پٲش هاتنٲ پٲغه‌مبهر ﷺ له‌يه‌مه‌ن رٲوٲدا، قورنان تٲمارٲ
 كرد له‌سوره‌تٲ (البروج) دا تا هه‌رده‌م په‌ندوعٲٲره‌ت بٲٲٲ بٲٲ رٲواداران ﴿وَالسَّمَاءَ ذَاتَ الْبُرُوجِ﴾^١
 وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ^٢ وَشَاهِدٍ مَّشْهُودٍ^٣ قِيلَ امْكُثْ اَلْاُخْدُودِ^٤ اَلنَّارِ ذَاتِ الْاَوْقُودِ^٥ اِذْهَرَّ عَلَيَّهَا قُعُودٌ^٦
 وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ^٧ وَمَا نَقْمُوا مِنْهُمْ اِلَّا اَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿البروج:

١- (عبد الله ى كورٲى عباس) رٲواٲه‌تٲى كردروه: حدٲث حسن.

به راستی ئەم ئاينه سهيره؟!

نەم ئاينه و شۆينکه وتوانی هەرچەند تووشی تەنگوچە ئەمەو ناپەرەحتی و میحەنت بێ، زیاتر قال دەبن و بەهێز دەبن، ئەمەش بەدریژایی میژووی نیسلا مەتی راستە، لەکۆن و نویدا، ئەوەتا لەم پینچ سالەى دوايیدا کە ئەمەو هەموو هێرشە ناپەرەوايە کرایە سەر نیسلا مە لە ئەمریکا، کەچی لە هەموو کات زیاتر خەلکی پووی کردۆتە نیسلا مە و لە ئەوروپاش بە هەمان شیوەیە .

پینگی نیسلا مە ئۆن لاین لە (٢٠٠٦/٢/٢٦) لە ژێر ناوێشانى (بەلجیکا.. زۆرتیرین ریزەى موسلمان بوون لە ئەوروپادا) دەلیت: تەنها ئافەرەتە بەلجیکیەکان موسلمان نابن بەلکو لاوانی بەلجیکیش بەردەوام موسلمان دەبن، ئەمەش وای کرد رۆژنامەى (لوسوار)ى بەلجیکی زەنگى خەتەر لى بدات و باس لە دیاردەى موسلمانبوونی کوران و کیزانی بەلجیکا بکاو بەرپووداویکی مەترسی دار ناوژەدى بکات...

رۆژنامەکە لە ژمارەى رۆژی (٢٠٠٦/٢/١٨) دا دەلیت: ئامارەکان دەلێن کە ژمارەى ئەو بەلجیکیانەى کە موسلمان بوون لەم چەند سالەى دوايیدا گەشتۆتە چل هەزار کەس، کە ئەمەش ریزەیهکی بەرزە لە ئەوروپادا لە چاودانیشتوانى بەلجیکادا کە ژمارەیان (١٠) ملیۆن کەسەو ژمارەى موسلمانانیش گەشتۆتە (٤٥٠) هەزار کەس.

لە چارپینکە و تێنیکدا لە گەڵ (نیسلا مە ئۆن لاین) لە (٢٠٠٦/٢/٢٠) دا (جیرۆم فرانسوا)ى تەمەن (٢٧) سال دەلیت: مەن پاش ئەوەى موسلمان بووم ئافەرەتێکی مەغرەبى موسلمانم هینا، مەن دەگەرām بە دواى تێرکردنى لایەنى رۆحیم داو دەموست بەگەمە حەقیقەتى ئاین، کە ئەمەشم لە نیسلا مەدا دۆزیوە، نیسلا مە ئاینیکە پێیستت بە کەس نیه کە لە نیوان تۆو خوادا بێت و راستەوخۆ دەتوانی چیت دەوێت داوا لە خوا بکەیت ...

(فرانسوا کلارنفال)ى تەمەن (٤٧) سالیش دەلیت: هاتنم بەرەو نیسلا مە هاتنمە بەرەو حەقیقەت، نیسلا مە تەواوکاری گۆرانکاری یەکانى ژيانم بوو، لە هەرزه کاریکی کاسۆلیکی یهه بووم بەشیوعیهکی بى باوەرو هیچ نەبوو لایەنى رۆحیم ناسووده بکات، تاوه کو موسلمان بووم، کاتى نیسلا مە دۆزیهه هەستم کرد خۆم و مال و مائالم دۆزیهه تەوه ...

ئافره تېڭ مەلئېكەت سىببەرى بۇ دەكات!

پەنگە ھەرگىز بەخەيالىيا نەھاتىبى ئەم دەست و قاچ و مل و گەردەنى كە بە جوانترىن و بەنرخترىن بازىڭگ و خىشل دەپازايەمۇ، پۇژىك بىت بەزۇر لىتى زەوت بىكرى و لەجىڭاياندا كۆت وپتەندى ناسن دانرەت؟!

ئەمۇ ئافره تېڭكە گەيشتە لوتكە و تەنھا دوو كەسى تر ھاوشانى ئەون، كە لە ھەمۇو مېژووى مۇقايەتيدا لە وئەنيان نەبوو ھىچ ئافره تېڭكە نەگەيشتوۋەتە پلەمۇ پاىەيان، كە ئەوانىش (مەريەم و خەدىجە) ن پەزاو پەھمەتى خويان لەسەر، پېغەمبەر ﷺ دەفەرمۇي: (كَمُلْ مِنَ الرِّجَالِ كَثِيرٌ وَلَمْ يَكْمُلْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا أَسِيَّةُ امْرَأَةِ فِرْعَوْنَ، وَمَرْيَمُ ابْنَةُ عِمْرَانَ، وَخُدَيْجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ)¹، ئەمۇشاۋنە ئافره تېڭكە كە ئەزمۇنەكەى لەقورناندا بۇ ھەتاهەتا تۆماركرا تا ھەردەم سەرمەشق بىت نەك ھەرىز ژنان بەلكو بۇ پياوانىش!

ئەمۇشاۋنە ناۋى (ناسىيەى كچى موزاحىم) ە، كە ھاوسەرى فېرەئون بوو، ئاشكرايە لەجوانيدا كەم وئەنە بوو، لەبەنەمالەو عەشرەت دا لە لوتكە دا بوو، چۈنكە ديارە فېرەئون بەھەمۇو ئافره تېڭكە پازى نابى!

لەمۇ دەچىت تادواپلە نازداربوويىت و نازى كىتشاربى لەلايەن فېرەئونەمۇ، بۇيە رازى بوو كە (موسا)ى شېرەخۆرە سەرنەبردەت وھەلى گرنەوۋە بېكەنە كۆرى خۇيان ... فېرەئون نېرىنەى لەبەنى نېسرائىل بېرى، ئەگەر لەبەر خاترى ژنە نازىزەكەى نەبوايە چۈن ئەم فەرمانەى بەسەر موساى شېرە خۆرەدا پەپرەو نەدەكرد ؟!

ديار بوو ناسىيە دلى خەبەرى دابوو، بۇيە ھەرزوو وتى: نەم منالە مەكۇزە بەلكو لىى بەھرەمەند بىن و بېكەنەكۆرى خۇمان، ﴿وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرْتُ عَيْنِي لِي وَلَكَ لَا تَقْتُلُوهُ عَسَىٰ أَن يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا﴾ ۹، بەلى بوو خېر بۇى، نەم شاۋنە ئىمانى ھىنا؟! جاچ دەستكەوتىك و خېرىك لەئىمان و چۈنە بەھەشت گەورەترە؟! چى لەمۇ مەزنترە ناوۋ بەسەرھات لەقورناندا تۆمار بىكرەت و تاقىامەت بخوئىرى و بەھەر پىتىكى خوئەنەرەكەى دە چاكەى دەستكەويىت.

قورئان لىبارىمىو دىفەرمى (وَصَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا أُمَرَاتُ فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ أَتَيْنَ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ) التحريم: ١١ ، بەراستى ئونىيەكى بەرزە، ھەمىشە سەرمەشقە، ئافرەتتىك لەو ھەموو نازو نىعمەتەدا بىت و، پتى نىمان وياوې ھەلبۇزىرى و بەرامبەر مېردەكەى كە سەرسەخترىن بىتباوھ پىو، وەخۇى كەردبوو بەخو لەخەلك، بوەستىتەو و نەك ھەرنەوئەندە بەلكو بەرگەى نەزىيەت و نازارو چەوسانەو ھەيك بەگى كەنەك ئافرەت بەگرە پىاويش خۇى لەبەرداناگرى! ئەم ئافرەتە كە ھەموو گەلى مىسرو تەنانت فىرەونىش لەخۇمەتياوو، كەوتە بەر رق وقىنى فىرەمون و فەرمىانى دا بە ئەشكەغجە و نازاردانى، فىرەمون فەرمىانى دا كەچوارمىخ بۆژنەكەى داكوتن و بەزەو ھەموو ھەرچوارىەلى بېستەو و سزاي بەن لەبەرھەتاوو قەرچەى گەرما، جا كەھەرنەوان لادەچوون مەلانىكەتەكان بەفەرمىانى خوا بە بالەكانيان سىبەريان بۆدەكەرد، ئەم شائەنش تەنھا داواى لەخو نەو ھەبو كە لەلاى خۇى لە بەھەشتا كۆشكىكى بۆ دروست بكات خواى گەورەش ھەر لەدنیادا كۆشكەكەى بەھەشتى پىشان دا ..

ھەرەك دەفەرمى (إِذْ قَالَتْ رَبِّ أَتَيْنَ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ) التحريم: ١١ ..

ئەبو يەعلا لە مەسنەدە كەيدا لە ئەبو ھورەيرەو رىوايەتى كەردو كە (ان فرعون اوتد لامراته اربعة اوتاد في يديها، فكان اذا تفرقوا عنها ظللتها الملائكة) ..

(ابن جرير) يش لىسەلمانەو رىوايەتى كەردو (كانت امرأة فرعون تُعذب في الشمس فاذا انصرف عنها اظلتها الملائكة باجنحتها، وكانت ترى بيتها في الجنة).

بەلى .. دنيا كورتە، كەمە، ھەرچى بى و ھەرچۆنى بى تەواو دەبى، بەھەشتە كەنەپراو ھەتاهەتايىيە جاكەسىنك كە ھەرنەوئەندە پى بختە بەھەشتەو ھەرچى بەسەرھاتوو لەخۇشيا لەبىرى دەچىتەو ھەرەك نەشبووبى! پىغەمبەر ﷺ دەفەرمى: (يُوتى بأشد الناس ضراً في الدنيا فيقال: اغمسوه في الجنة غمسة، ثم يقال له هل رأيت ضراً قط؟ فيقول: لا)¹

ئوم شۈرەيك غوزەيە ئەنسارى:

نەم ئافرەتە ھەر لەسەرەتاي بانگەوازەو موسلمان بوو لەمەككەدا، بەچاوى خۆى زەبرو زەنگ و ستمى كافرانى نەدى دژ بە موسلمانان، خەمى بانگەوازی خوا خولياى سەرى بوو، بەدزىەو سەردانى ژنانى قورەيشى دەکرد، زۆر لىتى داخ لەدل بوون، بەتايەت كەنەم قورەيشىش نەبوو، كەسش نەبوو لەمەككەدا بەرگرى لىبكات..

كافرەكان گرتيان و پىيان وت نەگەر گەل و ھۆزەكەت ھاوپەيماغان نەبوونايە خۆمان دەمانزانی چیت لى دەكەين، بەلام نىمە نەتنىزىنەو ە بۆ لای كەسوكارت..

دەستيان بەست و سوارى پشتى حوشترىكى پروتيان كرد، بۆ نەوہى لەسەر پشتى پەقى حوشترەكە نازار بچيۆى، ئىنجا سى رۆژ رىگا رۆيشتن، نەنانيان ئەدايەو نەتاو، خەريك بوو لەبرسىتى و تىنويىتى دا برىت، تەنەت نەوئەدە پقيان لىتى بوو، نەگەر بوەستانايە بۆ پشوو، خۆيان دەچوونە بەر سىبەرو ئەويان لەبەر سوورى ھەتاو دانەنا، داواى ناوى لىدەكردن نەياندەدايە، جا لە كاتىكدا كافرەكان لە ژىر درەختىكدا سەرخەويان دەشكاند و نەميش لە قرچەى گەرمادا كە لەتىنويەتى و برسىتىدا گيانى دەدا، ھەستى بەشتىكى ساردكرد لە سەرسنگى، تومەز دۆلكەيەك ناويوو، بۆى راگىرابوو تۆزىكى لى خواردەو، بەرز بوو و ئىنجا ھاتەو سەردەمى و ھەندىكى تری خواردەو تاتىر ناويوو ئىنجا باقى ناوہەكە كرا بە سەرياو تەواو فىنكى بوو.

كاتىك كافرەكان لەخەوھەستان و ويستيان بکەونە رى، ھاتنە لای بينيان ناسەوارى ناو ھەيە لەسەرچەل و بەرگ و دەم و چاوى و بينيان پەنگ ورووى گەشاوئەتەو، لايان سەير بوو، چۆن دەستى گەيشتۆتە ناو لەكاتىكدا كە كۆت و پىوئەند لەدەست و قاچيايە؟!

پىيان وت: كۆت و پىوئەندەكەت كەدۆتەو و ناوہەكى نىمەت بەكارھىناو؟

وتى: نەبەخوا.. بەلكو لەناسمانەو دۆلكەيەك ئارم بۆ دابەزى، لىم خواردەو و خۆم پى فىنك كەدەو، كافرەكان سەيرى يەكترىان كەدو وتيان: نەگەر راست بكات ماناى وايە ناينەكەى نەو لە ناينەكەى نىمە چاكترە! ئىنجا چوون سەيرى مەشكەو كۆندەو ناوہەكانى خۆيان كەد بينيان ھەروەك خۆيەتى و دەستى بۆنەبراو، بەم ھۆيەو موسلمان بوون و بەرەلایان كەد.

به‌لئی..نوم شوره‌یک بووه مایه‌ی موسلمان‌بوونیان، گه‌وره‌یی و دایننداری و دامه‌زراوی
 بووه سه‌رمه‌شق بۆخوشکان ویرایانی بانگ‌خوازه‌خزبان گورج بکه‌نه‌وه کۆل نه‌ده‌ن...به‌پاستی
 شاعیریک چاک‌ی وتووه، نه‌گه‌ر نه‌فسی مرۆڤ به‌رز بێ و به‌هیممه‌ت و به‌ئیراده‌بێت، لاشه‌ی
 ماندووده‌بێ له‌گه‌یشتن به‌ پۆخی بلندو به‌رزیدا ..
 واذا كانت النفوس كباراً تعبت فی مرادها الاجسام^۱

خوا په‌حم به‌ نه‌بو هه‌یثم بکات:

شیخ علی المدنی مامۆستای بوخاری بوو، زانا‌بوو له‌بواری (علل‌ی فەرموده‌دا، بوخاری
 له‌باره‌یه‌وه ده‌لێت (خۆم له‌به‌رکه‌س دا به‌که‌م نه‌زانیه‌وه مه‌گه‌ر له‌به‌رده‌م شیخ علی المدنی
 دا)...)

هه‌روه‌ها (یه‌حیا کور‌ی معین)یش مامۆستای (جرح و تعدیل) و (علم الرجال)بوو، نه‌م
 دوو‌زانا‌یه‌ هاوه‌ل‌ی نی‌عام نه‌حه‌دی کور‌ی حه‌نبه‌ل بوون ...

نی‌عام نه‌حه‌دیش که‌به‌سه‌دان هه‌زار فەرموده‌ی له‌به‌ربوو، خاوه‌نی مسندیک‌ی فەرموده‌یه
 که‌ به‌هه‌زاران فەرموده‌ی له‌خۆی گرت‌وه و ناوی (مسندی نه‌حه‌ده)ه..

قه‌ده‌ری خوا وابوو که‌ فیتنه‌و تاقیکردنه‌وه هاته‌کایه‌وه له‌مه‌سه‌له‌ی (خلق القرآن) دا وزۆر
 له‌زانا‌یان لایه‌نی بێده‌نگی و توقیه‌یان هه‌لبژارد له‌ترسی زه‌ه‌رو زه‌نگی خه‌لیفه‌ وکاریه‌ده‌ستان ..
 ده‌لێن له‌وماوه‌یه‌دا شافیه‌ی که‌ هاوه‌ل‌ی نی‌عام نه‌حه‌ده بوو له‌ میسر خه‌وی بینه‌ی به‌
 پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ که‌ پیتی فەرموویوو هه‌واڵ ده‌ به‌ نی‌عام نه‌حه‌ده که‌ تووشی به‌لاو
 تاقیکردنه‌وه‌یه‌ک ده‌بێت با خۆی راگرێت .

نی‌عام شافیه‌یش نامه‌یه‌کی به‌یه‌کێکدا نارد بۆ نی‌عام نه‌حه‌ده له‌به‌غداو خه‌وه‌که‌ی
 پێراگه‌یاند، نی‌عام نه‌حه‌دیش که‌نامه‌که‌ی خوێنده‌وه گریا .

نی‌عام نه‌حه‌ده له‌به‌رده‌م فیتنه‌که‌دا وه‌ستاو ئارامی گرت، ئارامگرتنیک‌ که‌ هه‌میشه‌ په‌ندو
 نامۆزگاری بێت، هه‌روه‌ک نی‌عام نه‌حه‌ده خۆی ده‌لێت: (ئارامگری نێمه‌ ئارامگری یه‌ بۆزۆر
 که‌سی تر)....

۱- (www.IsIamivoice.com) وتاری: (وداعاً أيها البطل) محمد‌العریفی.

نیمام نهحمد پوخسه تی وهرنه گرت و وتی: (نهگمر زانا توقیه به کار بیئی و خزی بیه پزینیته وه و نهفامیش پزچی له نهفامیه کیدا، کهی هق و راستی ده رده که ویت؟! ههروه ها دهیوت: چی پزگارم ده کات له قیامه تدا لهو جه ماوه ری که قه لّم و کاغه زیان به ده سته وهیو چاوه پیتی قسه ی منن

نیمام نهحمد دووسال زیندانی کراو سه دو په نجا جه لاد به نۆره قامچیان لیدا، به لّام نهرم نه بوو بییان، چونکه ده بی پیشه و او بانگخوازان هه رده م سهرمه شق بن بۆ کهسانی تر

پوژیک که له قامچی لیدان هینایانه وه، له ناو زیندانه کیدا زیندانیه کی تر لیتی نزیک بۆه که ناوی نه بو هیپم بوو پیتی وت: (من نه بو هیپم ی جه رده م، هه ژده هه زار قامچیم لی دراوه له سهردزی، نارامم گرتوه له بهر دنیاو گوێراپه لی شهیتان، نایا له گوێراپه لی پهروه ردگار و له پیناوی ناین دا نارام ناگریت؟! نیمام نهحمد نه م قسانه زۆر کاریگه ری هه بوو له سهری و هه میسه دوعای خیری بۆ ناوبراو ده کرد ...

خه لیفه موخته سه م به جه لاده کانی ده وت: کی ده توانی به قامچی بیکوژی؟! (نه بالدن) ی جه لاد وتی: به بیست قامچی ته وای ده که م؟! ناوبراو به هه موو هیژیه وه نازاری داو، خوای گه وه هیشتیه وه و، سه رته نجام نیمام نهحمد سه رکه وت.

پاش گوێرانی باروزرو فکه وه نه مانی سته می میری، نیمام نهحمد فه رمووی: (من له خه لیفه موخته سه م ده بوورم له به رته وه ی فه تخی عه موریه ی کرد که خزمه ته بۆ ئیسلام)

کاتیکیش له سه ره مه رگدا بوو (ابن المذنی) هات بۆ سه ردانی، نیمام نهحمد پرووی لیوه رگیترا، (ابن المذنی) وتی: سبحان الله نه ی باوکی عبدالله، خۆش نابیت؟! (دیاره نیمام نهحمد زۆر لیتی پر بوو که پۆن نیمامیکی وا گه وه ره پرویه پرووی سته مکاران و فیتنه که نه بۆ وه سه لامه تی هه لباردا!) ..

له ویدا قوتابیه کی (ابن المذنی) پیتی وت! (مامۆستا تۆش وه کو نیمام نهحمد بۆ نارامت نه گرت)؟.

ابن المذنی سیخورمه یه کی لیداو وتی: (وس به، نهو پیاوێکه ئیمه به پیغه مبه ران نه یشو به یئین (له هه ول و کۆشش و خۆگریدا).^۱

۱- پینگه ی: (صیدالفرائد) وتاری (رحم الله أبا المیثم) د. عبدالعطي الدالتي

هيممهت بهرزی:

مرۆفه کان له بهرنامه یاندا بژێیان و له ناوات و نامانج و هیممهت یاندا جیاوازن، کابرایه کی عه ره بی ده شته کی پێی به پیغه مبه ر ﷺ ده گری و ده لیت: (ئه ی عه مد له و ماله ی خوام بده ری که پێی داویت، ئه وه نه ماله ی تۆیه و نه ماله ی باو کته!)... نه مه ئه و عه قلیه تانه ن که نه له مه قامی پیغه مبه رایه تی تیگه یشتوون و نه له دنیا ش تیگه یشتوون ..

ئه مانه ئه وه نده نا حالین و ئه وه نده نا یین به سه قه تی وه رده گرن، چاکتروایه هه ر نا یین نه زانن، ئه مانه ئه وانه ن که قورنانه لباره یانه وه ده فرمویت: ﴿الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾ التوبة: ٩٧، واته: عه ره به ده شته کیه کان زۆر بی دین و دوو پوون و چاکتر وایه که له سنوره کانی دینی خوا که دایه زاندۆته سه ر نێردراوه که ی هێچ نه زانن .

ئه وانه له لایه ک وله لایه کی تریشه وه، په بیعه ی کوری که عب که خزمه تی پیغه مبه ری ده کرد، پۆژێک پیغه مبه ر ﷺ پێی فرموو: چیت داوایه بۆت بکه م؟ ئه ویش پاش بیر کرد نه وه ها ته وه لای و به بی ئه وه ی داوای دنیا بکات وتی: ئه مه ویت ها وه لێت بێ له به هه شت دا... به راستی ئه وه یه هیممه تی به رز که ته نها چاوی له به هه شته!

ئه بو هورهیره ش یه کێ بووله نه هلی صوفقه و له مزگه وته که ی پیغه مبه ر ﷺ دا ده مایه وه له گه ل ها وه لانی دا، کاتێک هه ندی ده سته کو ت ها ته به رده سته ی پیغه مبه ر، پێی فرموو: وه کو نه و خه لکه تۆش داوای ئه وده سته کو تانه ناکه ی ت؟ وتی: ئه ی پیغه مبه ری خوا من ته نها یه ک داوام هه یه، پیغه مبه ر ﷺ فرمووی: چی یه؟ وتی: من ده مه ویت ئه وده فیر که ی ت که خوا فیزی کردویت، پیغه مبه ر ﷺ فرمووی شتیکی تر دا وانا که ی ت؟ وتی: هه ر ئه وده ده ویت... به راستی نه بو هورهیره چاک تیگه یشتبوو چونکه به رزی و پایه داری دنیا و قیامه ت له زانست و زانیان دایه ههروه ک قورنانه ده فرمویت: ﴿يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ المجادلة: ١١، ههروه ک پیغه مبه ر ﷺ ده فرمویت: (من سلك طريقا يلتمس فيه علما سلك الله له به طريقا الى الجنة)...

پیغمبر ﷺ دعای فیربون و توانای لهبرکردنی بۆ ئەبو هورەیره کرد، ئەوەتا زیاتر له شەش هەزار فەرمووده ی له پیغمبرهوه ﷺ ریاوایت کردوه، تنجا له کۆتایی تەمەنیشیا، له دواستهکانی ژیاڵاده گریاوده یوت: (آه من قلة الزاد و طول السفر) نای بۆ که می تیشوو و دووری سه فەر! نین قهیم لهم باره یهوه دهلی: چەند هیممه تیکی بهرزه و چەنده خه لکی جیاوازن له هیممه تا !!

قورنان له دوای غهزای توحودهوه باسی هاوه لانی کرد که چەند که سیکیان دنیایان مه بهست بوو، غه نیمه تیان ده و یست، هه ندیکیشیان پیاوی ناخیرت بوون ﴿وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ إِذْ تَحُسُونَهُمْ بِأَذْنِهِ حَتَّى إِذَا فَشِلْتُمْ وَتَنَزَّعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا أَرْسَلَكُمْ مَا تُحِبُّونَ مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى

الْمُؤْمِنِينَ﴾ آل عمران: ۱۵۲، ئەوانه هیشتا پهروه ده که یان کاملی نه کرد بوون و قورنانیش کاری له سەر ده کردن.. جاخه لکیش هه موو هه ر نه و دوو جوهرن، نین الجوزی نامۆزگاریان ده کات ده لیت (تەمەن به نرخی، پازی مه به نرخ بۆ تەمەنت مه گەر به ههشت).

نەم هیممه ت و خوا ویستییه مرۆڤ چاونه ترس و نه بهرد ده کات، کاتیک فەرهنسا جهزانیی داگیر کرد پیاوان و ژنان و منالان پڑانه سه ر شه قامه کان و قورنانیان بهرز کرده وه و وتیان (نیمه یین به یه تمان داوه به محمد بۆ جیهاد کردن هه تاما وین).. به راستی به ههشت خۆی پازاندۆته وه بۆ پرواداران که چی به داخوه عاشقانی کهم بونه ته وه، ئەوه تا (ابن ام مکتوم) نابینا بوو، نایه تی ﴿عَبَسَ وَتَوَلَّى ۖ (۱) أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ۚ﴾ عبس: ۱ - ۲، له سەر نه و هاته خواره وه، هه رکه پیغمبر ﷺ پیتی ده گه یشت پیتی ده فەر موو: سلاو له و که سه ی که خوالۆمه ی کردم له سهری.

کاتیک پێشهوا عومەر ویستی سوپا بنیری بۆ شام، (ابن ام مکتوم) یش خۆی ناماده کرد، عومەر پیتی وت: تۆ خوای گه وره عوزری داویتی که نه چیت، وتی: کوپی خه تاب ده ته ویت ری ی شهاده تم لی بگری ؟!

عومەر وتی: باشه دهچی چیده کهیت له گه‌لیان؟! وتی: نه‌چم ژماره‌یان زیاد ده‌که‌م! کاتی‌ک چوو له‌گه‌لیان رازی نه‌بو له‌دوای دواوه بوه‌ستی به‌لکو داوای کرد که نالا‌که بده‌نه ده‌ستی وله‌ناوه‌راستی گۆزده‌پانی جه‌نگدا بیت و وتی: من بۆ نه‌مه چاکم چونکه چارم نیه بترسم و رابکه‌م! به‌لی... پاش جه‌نگه‌که بینیان نالا‌که به‌باوه‌شیه‌یه‌تی و بۆ خوا شه‌هید بو‌ه زه‌رده‌خه‌نه‌ش له‌سه‌ر لی‌ویه‌تی!...

به‌لی... پی‌تغه‌مبه‌ر ﷺ مامۆستای (ابن ام مکتوم) بو، له‌سه‌ره‌یممه‌ت به‌رزی و خۆنه‌دزینه‌وه په‌روه‌رده‌ی کردبوو، کاتی خۆی که‌هات داوای پوخسه‌تی کرد له‌به‌رنه‌وه‌ی کویره‌و پری مزگه‌وت دووره‌و گوايه که‌س نیه ده‌ستی بگرت؟! پی‌تغه‌مبه‌ر ﷺ پوخسه‌تی نه‌داو فهرمووی: گویت له‌بانگ ده‌بیت؟ وتی: به‌لی. فهرمووی: ده‌که‌واته عوزرت نیه که‌نه‌یه‌یت بۆ مزگه‌وت... پرواداری راسته‌قینه‌ موسته‌حیلی لانیه و به (حول) و (قوة)ی خوا، بیه‌وی شاخ له‌بن یینی له‌بنی دینی، هه‌روه‌ک نین قیم ده‌لیت: (ان العبد المؤمن اذا وقف امام الجبل وقال ازیحه یزیحه باذن الله) نه‌گه‌ر له‌مانای (ایاک نعبد وایاک نستعین) تی‌گه‌یشته‌ی^۱

هیه‌مه‌تی چوون به‌ره‌و جه‌ج:

خوای گه‌وره نه‌فهرمو: ﴿وَإِذْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ﴾ (الحج: ۲۷، ده‌نگی نی‌سلام له‌کاتی جه‌جی سالی (۲۰۰۶) دا نه‌م هه‌واله‌ی بلاوکرده‌وه...

محمد علی بهاء الدین ته‌مه‌نی (۶۲) ساله‌و خه‌لکی گوندی (ادروس مارتان)ه، که‌ده‌که‌و‌یتته خوارووی پایته‌ختی چی‌چان (گروژنی) یه‌وه نه‌م پیاوه له‌گونه‌که‌ی خۆیه‌وه به‌پاسکیل به‌ری که‌وت به‌هه‌یوای جه‌جی مالی خوای گه‌وره‌و گه‌یشه‌ عه‌مانی پایته‌خت و (۱۱) هه‌زار کیلۆمه‌تری به‌پاسکیل برپوه به‌ولاته‌کانی نازه‌ریانجان و جۆرجیا و ئی‌ران و نه‌رمینیا و تورکیادا تیپه‌ریوه .

۱- وتاری: (همم تناطع السحاب) خالد الراشد.

به‌لام به‌گه‌یشتنی به‌سنووری نوردن - سعودیه گه‌شته‌کە‌ی وه‌ستا چونکه پیتویستی به
 فیزه هه‌بوو بۆ چوونه ناو خاکی سعودیه، له‌خاکی نوردوندا چاره‌پیتی کردبه‌هیوای نه‌وه‌ی لایه‌نه
 لیت‌پرسراوه‌کان یارمه‌تی بدهن بۆ گه‌یشتن به ناواتی .

محمد دایکی که وه‌فاتی کردوه له خه‌ودا بینیه و ته‌مه‌نای نه‌وه بووه کوپه‌کە‌ی بجیتته
 حه‌ج نه‌گهر به‌پاسکیلیش چوویت، نه‌ویش بۆ نه‌نجام گه‌یاندنی ناواتی خۆی و دایکی له
 به‌رده‌ست کورتی به پاسکیل به‌پێ‌که‌وتوه. محمد لهم گه‌شته دوورو درێژوگرانه‌دا ناره‌حه‌تی
 زۆری هاتۆته‌ پێ، بۆ ماوه‌ی سی رۆژ به‌پێ‌خواردن ماوه‌ته‌وه جگه له‌ناو هیچی تری پێ نه‌بووه،
 به‌لام په‌حمی خوای گه‌وره فراوانه‌و ده‌نکی گویژ له‌ده‌می بالنده‌یه‌ک که‌وتۆته خوارێ بۆی، محمد
 ده‌لی: کاتی‌ک خواردم له ژیاغدا شتی واخۆشم نه‌خواردبوو هه‌رگیزیش هیچ خواردنێک نه‌وه‌نده
 تیری نه‌کردوم، هه‌رچه‌نده نه‌و که‌سانه‌ی له‌گه‌شته‌که‌یدا پیتی گه‌یشتون کۆمه‌کیان کردوه
 به‌لام محمد یارمه‌تی پاره‌ی له‌کە‌س وه‌رنه‌گرتوه تاره‌زامه‌ندی خوا به‌ده‌ست به‌یئنی .

هه‌روه‌ها له‌یه‌کێک له‌شاخه‌کانی تورکیادا دوو گورگ هێرشیان بۆ هێناوه، به‌لام به‌ئیراده‌ی
 به‌هیزی و به‌ نارامی و پارانه‌وه‌ی له خوای گه‌وره که له حه‌ج مه‌حرومی نه‌کات، به‌سه‌ر نه‌م
 گرفته‌دا زال بووه که له هه‌موو رووداوه‌کانی گه‌شته‌کە‌ی ناره‌حه‌تتر بوو .

هه‌ر کاتی‌کیش بجه‌وتایه‌ پرووه قیبله به‌نیه‌تی حه‌ج ده‌خه‌وت هه‌تا نه‌گهر مرد له‌سه‌ر
 نه‌ونییه‌ته‌ بمری، محمد خانه‌نشینه‌و مامۆستای شه‌ریعه‌تی نیسلامی گونده‌کە‌ی خۆیان بووه‌و
 قورنان به‌عه‌ره‌بی ده‌زانی بخۆنیتته‌وه‌و لهم گه‌شته‌شیدا قورنانێکی پێ بووه به‌رده‌وام عه‌زعه‌تی
 پێداوه .

محمد ده‌لی: کاتی‌ک لیت‌پرسراویکی چیچانی به‌گه‌شته‌کە‌می زانی وینه‌یه‌کی باوکی خۆی بۆ
 هێنام تا له‌گه‌ڵ خۆم بۆ حه‌جی به‌رم و له‌وێ بۆ جیه‌هێلم چونکه باوکی به‌ته‌مای حه‌ج بووه به‌لام
 وه‌فاتی کردوه و نه‌ی توانیوه به‌و ناواته‌ی بگات.

(رشاد بینو) نه‌مین سڤی کۆمه‌له‌ی هاوڕێسانی کۆماری چیچان نه‌لی: به‌په‌چاو کردنی
 ته‌مه‌نی محمد نه‌مه نه‌زمونیکی زۆرناوازیه و حه‌ج کردن به‌م پێگایه ئیراده‌و نارام و ته‌حه‌ددی
 نمونه‌یی ده‌وی که‌نه‌مه‌ش ده‌گه‌مه‌نه و به‌ هیوای نه‌وه‌ی لایه‌نه لیت‌پرسراوه‌کان لهم کاته که‌مه‌ی
 به‌ده‌سته‌وه ماوه کاری بۆناسان بکه‌ن .

رهجا کورۍ چه یوه:

له سالۍ (۹۹)ك ناوړواړو له گهل سوله یانی کورۍ عبدالملك بوو له (دابق) له سوریا، سوله یان سوپای نارد بڼ روپه پروبونڅه وهی پڅمه کان و له وپه پری گورو تین و دهسه لاتدابوو بڼیه به شانازی یوه ده بیوت (انا الملك الشاب) که ته مه نی چل سال ده بوو، پڅژیک که نویژی جومعه ی کرد نه خۆشکهوت و زانی که مهرگ نزیکه .

ره جاء که وه زیری بووده لیت: سردانم کرد بینیم نامه یه که ده نویست، پتی وتم: به ته مام که دواۍ خۆم کورپه کهم دانیم .

پیم وت: شتیک بکه که بڼ قیامتت باش بیت و پروو سووری لای خوا بیت، نه یوبی کورپ منالو ناشزانی که گه وره بوو چی لی دیت و چۆن ده بیت ...
وتی: باشه نویژی نیستخاره ده کهم ..

پاش ماوه یه که نامه که ی دراندو په شیمان بووه بانگی کردم وتی: ده مه ویت برازا کهم دابنیم، وتم: واناردوته بڼ غه زای پڅم، کی ده زانیت دیتته وه یان نا؟؟..

وتی: نهی تڅ کی به باش ده زانی؟! منیش نه مه نویست هیچ بلیم به لکو ده مویت نه وناو بلۍ و نه گهر به دلتم نه بوو شتیکۍ لی بدوژمه وه !

تاوه کو جاریک وتی: رات چی یه بهرامهر عومهری کورۍ عبدالعزیز؟

منیش وتم: هه تابلیتی چاکه، وتی: راست ده کهیت، به لām (یزید کورۍ عبدالملك) ده کهم به (وهلی عهده) تا رازیان بکه م و له کول عومهر ببنه وه و کیشه ی بڼ دروست نه کهن . (ننجا نامه یه کی نووسی که وه سیه تی بوو به دانانی عومهر و وهلی عهده شی یه زیدی کورۍ عبدالملك بیت و مؤریشی کرد) ننجا نال و بهیتی خوی کڅ کرده وه و فرمانی پیدان که به یعت بدنه به و که سه ی که ناوی له نامه یه دا هاتوه ...

نه وانیش دواتر چوونه لای (ره جاء) و وتیان: کیی داناوه به خه لیفه له دواۍ خوی؟! وتی نه وه نه پتی یه و ناتوانم بیلیم !

عومهر هات و قسه ی له گهل کرد وتی: نه گهر ده زانی منی داناوه تاماوه بابچم داواۍ لی بکه م لام ببات ؟وتی: نازانم.

ئنجاشام كورپى عبدالمملك هات و ههمان داواى كرد كه بزائى كى داناه، ههرپى
نوت ...

ره جا دهلى: پاش چهند رۆژىك سهرم لى دا بينيم گيان ده دات، پروم كرده قىبله، وتى:
جارى كاتى نامه كه نه هاتوه..

پاش ماوه يه كى تر سهرم دا يه وه هدر له گيانه لا دابوو، پروم كرده وه قىبله وتى: جارى
كاتى نامه كه نه هاتوه، منيش به جيم هيشت .

پاش ماوه يه كى تر هاتمه وه ده يزاني نيت ته واو ده بيت، وتى: نيت كاتى خزيه تى، نيت
كه كۆچى كرد و گيانى سپارد، ده رگاي ژووره كه م داخست و پاسه وانم بۆ دانا و پيم وتن پى
به كهس نه ده ن به چيسته لاي، سهر بازم له گهل خوم بردو چوومه مزگه وتى (دابق) و خه لكيم
كۆكرد وه و وتم: خه ليفه فهرمانى داوه كه ههموو به يعهت بدهن به وهى له م نامه يه دا ناوى
هاتوه، ناچار ههموو به يعهت يان دا، ئنجا كه وتم خه ليفه مردووه و عومهرى داناه، هشام
كورپى عبدالمليك هاوارى لى بهرز بۆوه، پيم وت: قسه بكه يت له گه ردنت نه ده م؟ ناچار نه و يش
به يعه تى دا به عومهر..

كه سه يرى عومهرى كرد وتى: لاحول ولا قوة الا بالله... عومهر يش وتى: لاحول ولا
قوة الا بالله ...

به لى .. ره جاء كورپى هه يه پياوئىكى ژير و خواناس بوو، هه ميشه له خه مى نيسلامدا
بوو، بزيه به دواى فرسه تيكدا ده گه را كه رۆلى چاكتر بينى، له گهل نه وه شدا كه وه زيرى چهند
خه ليفه يه كه بووله نه مه ويه كان نه وفرسه تى بۆ هه لكه وت زۆر به عاقلانه توانى بارى خه لافه ت
چاك بكاه عومهرى كورپى عبدالعزيز بينيسته پيشه وه كه به پينجه م خه ليفه ي راشيدين
داد نه ريت.^۱

تارىق كورپى زياد:

نه ميش يه كيكه له وانى كه خزمه تىكى گه وه ي به نيسلام كرد، نه م لاوه ته مه نى
(۲۸) سال بوو كه كرا به سه ر كرده ي حاميه ي شارى (طنجة)، پاشان كرا به سه ر كرده ي حمله ي
فه قى ئهنده لوس، له بهر نه وه ي ليهاتوو گيانفیدا بوو..

۱- (وتارىكى طارق سويدان).

تاریق به سوپاکه یه وه که حوت هزار کس بوون له شاری (سبته) وه به که شتی کهوته
 یی به وه (مضیق ی) (جیل طارق) له ۵ ی په جه بی سالی (۹۲) کۆچی بهرامبهر (۷۱۱)
 زاینی .. له ناو که شتی کهیدا سه رخه ویککی شکاند، پیغه مبهتر ﷺ له گهل کۆمه لئی له هاوه لانییدا
 چوه خهوی و مژده ی سه رکهوتنی دایه نامۆژگاری کرد که به نه رمی مامه لئی سه ربازه کانی
 بکات و به وه فا بیست بۆ نه وعه هده پهمانه ی داویتی، که خه بهری به وه خه وه که ی بۆ
 سه ربازه کانی گپرایه وه زۆر دلایان خۆش بوو...

کاتی گه یشتنه لای شاخه که پوه به پرووی سه ربازه کانی (قوٹ) بوونه وه بۆیه ناچار بوو
 بگه پتته وه به وه (سبته) تا تاریک داها، ننجا چوو به وه پشتی شاخه که و هه رچهند زۆر لیژ
 بوو، به گوریس و شتی تر سه رکهوتن، کهوتنه شه په وه له گهل (قوٹ) ده کان، سوپای دوژمن خۆی
 بۆنه گیرا له بهرامبهر موسلماناندا، بۆیه سه رکرده که یان نامه ی نارد بۆ پاشا که یان و وتی:
 جه نابی پاشا، فریا که وه که سانیک هاتونه ته خاکمانه وه نازاین نه وانه نه هلی زه وین یان نه هلی
 ناسمان؟!

به لئی .. نه وانه له راستیدا نه هلی نه م سه ر زه وی یه بوون به لام له سه ر منه جی ناسمان
 بوون ... ننجا موسلمانان پینج هزار کس ی تر هات بۆ یارمه تیان و دوژمنانیش بوونه نزیکه ی
 سه د هه زاریک ..

هه شت پۆژجه نگه که درێژه ی کیشا، (قوٹ) ده کان مه عنه ویاتیان به رز بوو ته نانه ت به
 عه ره بانه گوریسیان هینابوو گوایه نه سیره موسلمانان کانی پی ببه ستنه وه ... جه نگه که
 له ناوچه ی (شدونه) بوو له پۆژی یه که شه مه ی (۲۸) ی ره مه زانی سالی (۹۲) کۆچی
 (۷۱۱/۷/۱۹) ی زاینی، تا یه که شه مه که ی دوی تری خایاند، شه پکی زۆر گهرم بوو،
 موسلمانان قاره مانانه جه نگان و نارامیان گرت تا سه ره نجام خوی گه وه سه رکهوتنی بۆ
 ناردن...

موسلمانان ده وانه هه زار کس بوون، نزیکه ی سی هه زار که سیان لی شه هید بوو
 له دوژمنانیش ژماره یه کی زۆر کوژرا.

به م جۆره لاپه ره یه کی پرشانازی و سه ره وریان بۆ گه یاندنی په یامی خوا تومار کرد،
 که به راستی نه مه ش به ره ره چی نه و پریویه ته هه لبه ستره وه ده داته وه که ده لیت گوایه (تاریق)
 که شتی کانی سوتاندوه و وتویه تی دوژمن له پیشتانه وه ده ریاش له دواتانه وه یه، تاباشتر

بیهنگن ... هەرگیز نهوه پوهشتی سهرکردهی موسلمان نیه و نهوهش راست نیه .. ننجا بهرهو شاری (استجه) پزیشته و لهویدا جیگیر بوو، سوپای دهنارد بۆ فتهتح کردنی شارهکانی تر، بهوشیویه هاوکات لهگهڵ سهرکرده موسی کورپی نوصهیر دا فتهقی زۆریان کردو لهسالی (۹۶) ی کۆچی دا لهسهر فرمانی خلیفه وهلید گهراپهوه خۆی و موسی کورپی نصیر بۆ دیمهشق ...^۱

بانگخوازی ئەندازیار ئەحمەد موفتی:

ئەحمەد محمەد موفتی له دایکبوری سالی (۱۹۶۱) و دەرچووی زانکۆی تهکنهلوژییهو ماستهری لهزانیکی یۆتۆیۆری هیناوه، خیزان دارهواوهنی (۵) مندالهو بهرپرسی مهکتهبی راگهیانندی نیسلامی سویدی، بهههردوو زاراوهی سوۆرانی و بادینی و ههرسی زمانی سویدی و نینگلیزی و عهرهبی وانه و کۆرو سیماری هیه، چالاکه لهبواری فریاهواری و کیشهی کورداهو، بهرپرسی دهزگای بهزهیی کوردیهه.

چهندین کۆیونهوهو دانیشتهی تایبهتی بووه لهگهڵ پارته سیاسیهکان وکهنسهکانی سویدو دهزگاو بهرپرسه بالاکانیان، دیداری تایبهتی ههبووه لهگهڵ سهروک وهزیرانی پیشوی سویدی وراڤ پیرشۆن ..

جا ههراکتی کهشوههواي نازادی له بارو رهخساو بوو بۆتاکهکانی کۆمهلهگهه، ناستی هۆشیاری و رۆشنییری خهڵکی بهرفراوان بوو، لهو دۆخهدا هزرهو بیروباوهری نیسلامی میانپهرو گهشهسهندوتر دهبیته و رۆل وکاریگههه بانگخوازانی نیسلام لهبواری چاکسازی تاک وخیزان وکۆمهلهگه زیاترپهنگ دهاتهوهو بهرجهسته دهبیته، لهگهڵ بهرهوپیشچوونی کۆمهلهگای مرۆفایهتی زیاتر نهو راستیه روون دهبیتهوه کهناین نهک فاکتهرتیک نییه بۆ دواکهوتن، بهلکو هۆکاری سههرهکییه له هاندانی مرۆف بهرهو چاکسازی و رهوشت وبهها جوانهکان، نهوهتا پیاوانی حکومهت داوا له بانگخوازان دهکهن که پۆلی پۆزهتیقیان ههبیته له پهروهرده کردنی تاکهکانی کۆمهلهدا، نهمهش دهیسهلمینیت کهبانگخوازی میانپهرو دهتوانیت سهفیریکی دلسۆزی کۆمهلهگاییت بۆ پرکردنهوهی لایهنی رۆحی و نهخلاقی مرۆفهکان و بۆ بنیات نانی کۆشکی بهختهوهریان..

چاوپېښه و تنیک له گډ نه حمده موفتی دا:

* ده د کړیت پېنځه میه کی کورنی نهوړیځي خراوه بکې کی جه نابتان سه رپه رشتی ده کهن؟

له پاش سوپاس و ستایش بڼ خودای مه زن و درود و سه لام بڼ پیغه مبهری نیسلا،
پښخواری نای نای نیف ریځخواریکی بانگخوازی یاسایه له سوید، هاوکاری نهو خوشک و
برایانه ده کات که تازه دینه ناو نیسلا موه و موسولمان ده بن و، کتیب و وتار به زمانی
سویدی دهسته بمرده کات بویان، ماهی (۱۰) سال زیاتره له سوید لهم بواره دا خدمت ده کهین،
له سهره تادا تنها مه کته بیکی راگه یانندن بوو که زیاتر کاری وه لامدانه و هی سویدی که کان بوو که
له باره ی نیسلا موه ده یان پرسى و ده یانویست تیښگن، زوریان له پښگه ی توړی نیتنه رنیت و
سایته که مانه موه وه لامیان وهرده گرت، نیستاش هم موو هفتیه که روژانی یه کشه مه وتار و
موحازه ره مان هیه به زمانی سویدی له هوئی کومه له ی قهلاچو کردنی کحول له شاری یو تووړی،
له گډ نه مانه شدا سهردانی زیندانیه کان ده کهین نه مه جگه له کاری نه دنازیاری خوم که هه فتانه
(۴۰) کاترمیر کار ده کهم.

* جه نابتان باسی نهو هتان کرد که سهردانی زیندانه کان ده کهن، نایا له سهرداوی
به رپرسانی حکومته یان کاریکی خو تانه؟

به لی له سهرداوی لیپر سراوانی زیندانه کان و کار به ده ستانی حکومت و زیندانیه کانیشه،
بڼ نهو و وتار به دین بڼ نهو زیندانیانه ی که توشی تواوان بوون و له کومه لگا داپراون و
کاریگه ری تاوانه کان یان له سهر کومه لگا و تاک روون بکهینه وه، که تا چهنده کاریگه ری
نیگه تیغی هیه، کار به ده ستانی حکومت باش ده زانن که روئی بانگخوازی که چه ندگه موره یه
له کومه لگا دا گهره شیوه یه کی درووست و میانه و په روه رده ی تاک بکات و، گرنگی دان به
لایه نی روچی و نه خلای بڼ زیندانیه کان که نالیکه کاریگه که بتوان به ختوه ری پی به ده ست
بیتن، وه نیکسون ده لی: نه گهر چی شارستانیتی له لوتکه ی به رزدا یه به لام نه گهر بنه مایه کی
روچی و نه خلای نه بیته له ناو چون چاوه پوانیتی .

نیمه نه م خاله به گرنگ ده زانین و له سهری ده روین، بڼ نهو و جاریکی تر بتوان
بگه پښه و نیو کومه لگا و ژیا نی ناسای خو یان ده ست پښکه نه وه، جگه له قسه کردن و وتاردان
بویان کتیب و کاسیت به زمانی سویدی پیښکه شیان ده کهین، سوپاس بڼ خوا به ره میکی
باشی هه بووه خه لکانیکه زور ده گه پښه و باوه شی کومه لگا و، زورشیان باوه پښتن.

* ئەكرى بزانين زۆرينەى ئەوخەلگانەى بەشدارى وانەو بابەتەكانت دەبن لە چ چين و تووژيكي كۆمەلگان؟؟

لەهەمووچين وتوژيكي كۆمەلگاي سوينى و خەلگانى خاوەن پرونامەى بەرزى هەموو بوارەكانى تىدايە و، زۆريەى ئەوانەى كەدين شارەزايىيەكى ئەوتۆيان لەسەر ئىسلام نيە و بەشدار دەبن بۆئەوى زياتر ئەو تەم و گومانەى هەيە لەسەر ئىسلام بپەوتيرتتەو، تەنانەت هەندى جار نوێنەرى پارتە سياسيهكانى سويد و پۇليس گوڤيىستى دەرسەكانان دەبن و نيەمە دەرگامان بۆ هەمووكەس والايە، چونكە نيەمە كۆمەلەيەكى بانگخوازى ميانرەوين، دژى توندوتويژين وفكرى توندپەرى هيج مانايەكى نيە لامان، تاوەكو نيىستا (١١٠) كەسى سوينى بوونەتە موسلمان لە رينگەى رينكخواوەكەى نيەمەو، هەيانە هەر لە يەكەم دەرس دا باوەر ديتيت و هەشيانە لەپاش چەندجار يان پاش چەند سال موسولمان دەيتت، زۆريەى ئەوانەى كە موسلمانبوون خاوەنى پرونامەى بەرزى لەپروفييسۆر مامۇستاي زانكۆ ونەندازيار و ياساناس و قوتابى زانكۆكان و..هتد.

زۆريەشيان تەمەنيان لەنيوان (٢٠ تا ٤٠) سال دايە، نموونەش وەك (بينگت يوهانسۆن) خاوەنى پرونامەى دكتورايە لە هەندەسەى ئەلكترۆنى دا كەنيىستا ئەويش بانگخوازىكي ئىسلامە لە سويد يان ماريە ئيلبرسۆن كەپزىشكى نەخۆشخانەيە لەشارى يۆتۆيۆرى كەنيىستا خەريكى وەرگيترانى كتيبە بەنرخەكانى ئىسلامە بۆ زمانى سوينى، هەروەها بينگت تۆرسون كەبەرتۆهەبرى بەشيەكە لە كارخانەى فۆلڤۆ و چەندين كەسى تر كەنيىستا ناوەكانيانم لەيادنيە.

هەروەها چەندين كەسى ترى سوينى لەرينگەى راييتەى ئىسلامى سوينى تۆپەكانى ئەنتەرنيتتەو موسلمانبوون وەك سەفەرى سوينى كەنيوت بپرنستۆم كە نيىستا ناوىخۆى ناوە محمدكەنيوت كە پيش چەند سالتيك گەورەترين و بە ناويانگترين تەفسيري قورشانى پيرۆزى بەزمانى سوينى كرد، يان نووسەر و پوژنامەنووسى بەناويانگى سوينى هۆكان لارسۆن كەخاوەنى نزيكەى (٢٠) كتيبە لە بوارەكانى فەلسەفەو ميژوو كەلەم درايبەدا موسلمانبوونى خۆى راگەياند، هەروەها خاتوو ئانە سۆفى روالد كە مامۇستاي بەشى ئاينەكانە لەزانكۆى لوند، يان پروفيسۆر مامۇستاي ميژوو (يان ساملسۆن) كەچەندين كتيبى بەنرخى لەسەر ئىسلام پيشكەش بەكتيبخانەى سوينى كردووە و لەزۆرينك لەزانكۆكانى سوينى دەرس و موخازەراتى هەيە.

* هندی جار لیڙه له ویی ده لټن نیسلام به زوری شیو هیږ بلاویژته وه ولامت چی به وهك بانگخوازیک بۆ نهو جوړه که سانه؟

هیچ بیروباوه پټیک به زوره ملی له ناخی مروښدا ناچه سپی، چ جای ته گهر نهو باوه په باوه پټکی ناینی و رځی بیت، چندين نایه تی قورنان و فهرموده ی پیغه مبه رڼا ناماژه به وه ده که نه که مروښکان سهریست و نازادن له وهرگرتنی ناین و بیروباوه، نهو جوړه که سانه ته نها ده یانه ویت گومان دروست بکه، ولاتیکی وهك نه نده نووسیا که گه وره ترین ولاتی نیسلامیه که نریکه ی (۳۰۰) ملیون دانیشتونایتی، خو یه که سهریازی نیسلام نه گه یشته نه وی، یان ولاتیکی وهك مالیزیا که نیستا له ته که نه لوجیا و بیناسازی ململانی له گه ل نه مه ریکاډا ده کات نه و ولاته ش هیږو شمشیږ نه بووه هژی موسلمان بونیان، یان نه مه ریکا خوښی که چنه د ملیون موسلمانن تیدایه به هه مان شیوه .

سیاسه تمه داریکي وهك رویرت کرین که خاوه نی پروانامه ی دکتورایه له یاساو سیاسه تمه دار، راویژکاری سهرۆکی پینشووی نه مه ریکا بوو نایا هوی موسلمان بونی نه مه گه وره سیاسه تمه داره هیږ بوو؟ یان موسلمان بونی قه شه ی گه وره ی نه مریکی جوړیف ته ستیس که خاوه نی پروانامه ی دکتورایه له فله لسه فله و لاهوتدا که نیستا گه وره ترین بانگخوازی نه مه ریکا یه وناوی خو ی ناوه شیخ یوسف، ته نها له یه که موخا زه ده (۱۳۵) نه مه ریکی شایه تمه ی هیږا له به رده میا، وه هه زاره ها که سانی خاوه ن پروانامه ی به رز که نیستا له نه مه ریکا ده ژین به نیسلامه تی، خو هیږ نه بووه هژی هیډایه ت دانیان .. یان گه وره که سانیکی نه وروپی وهك فله لسه سونی فله رنسی روجیه گاروودی و گورانی بیژی ناسراوی جیهانی کات ستیښنس (یوسف نیسلام) دایک سویدی و باوک نینگلیز، موراد هوفمانی دبلوماتی نه لمان، نه ی خو ناکری بلین هژکاری موسولمان بونی نه مه سیاسه تمه دار و ناودارانه هیږو شمشیږ بووه ..

* نایا نیوه لۆکالی تاییه تیتان هه یه بۆ وتنه وه ی بابه ت و وانه کان؟

بابه ت و وانه کانی نیتمه هه فتانه له لۆکالی (کۆمه له ی قه لاچو کردنی کحول) له شاری یوژنیزیه که نیتمه ش هاوکاری نه و کۆمه له ی بۆ نه وه ی گه نج ولاوانی کۆمه لگا دوور بخه ی نه وه له زیانه کانی کحول له پټیگی نه و پر نیسپ و به هایانه ی که نیسلام باسی ده کات، نیتمه په یوه ندیمان له گه ل زور جیگای ترده هه یه ته نانه ت له گه ل که نیسه کانیشدا گفتوگو مان هه یه، برپاره له م

مانگه دا سەردانی کەنەسەیه کی گەوره بکەین بۆنەوێ باسی نیسلام بکەین چونکە زۆریان
بیتاگان لە نیسلام .

* ریژەوی موسولمانانی سویدی چەندە؟

بەپێی ناماری چەند سال لە مەوپیشی رۆژنامەیی یۆتۆبۆری پۆست نزیکەی ۱۰ هەزار
سویدی موسولمان هەن و، نیستا ریژە کە پوو لە زیادبوونە بەهۆی ئەو هەموو بابەتە زۆرانەیی
سەرتۆپی ئەنتەرنێت لە سەرنیسلام و زۆربونی رێکخراوی بانگخوازی لە سوید، واتە نیسلام بە
ناسانی دەگاتە هەموو خەڵک لە ریژەیی ئەنتەرنێتەو.

* نایا تەنھا لێپسراوی ئەم رێکخراوەن یان پرۆژەیی تەرتان هەیە؟

بەلێ لێپسراوی کۆمەڵەیی (ئار.ئێچ.سی)م کە دەزگایە کە بۆ یارمەتیدانی
بێباوکانی کوردستان، لە کارەساتەکی هەڵەبجەو تاهە کۆ نیستا نێمە هەژاران و بێباوکانی
کوردستان بێرەنەچوو، کە مانگانە یارمەتیان بۆ پەوانە دەکەین، نیستا نزیکەی (۳۰۰)
مەندالی بێباوک یارمەتی مانگانەیان بۆ پەوانە دەکەین لە ریژەیی رابیتەیی نیسلامی کوردی
لە کوردستان، ئەم کارەشمان بە نەزکیکی نایینی ونیشتیمانی دەزانین.

* نایا ئەم دوو رێکخراوەیی ئێوە بە رەسمی ناسراوە لە لای حکومەت؟

بەلێ هەردووکیان رەسمیتمان لە دەزگاکانی حکومەت بۆوە دگرتو، بەپێی یاسا و دەستوری
سوید هەموو رێکخراو و کۆمەڵەیک دەتوانن بانگەواز و چالاکیی و بەرنامەیی خۆیان پیشکەش
بکەن.

پەناگرتن بە خوا لە ساردبوونەو و هاتنەدواوە!

ئەوێ سەیری گۆرەپانی بانگەوازی کات لە رۆژەلات و رۆژناوا، لە کۆن و نویدا، کەسانیک
دەبینیت کە بۆ ماوەیک لە تەمەنیان گورجوگۆل و خەم هەلگری بانگەوازیوون، پۆح سوک، لەش
سوک، قسەخۆش، دلخۆش، سنگ فراوان، گەشبین، بەلام لە بەر هەر هۆیک بیست، هەقە یان
ناهەقە، دینە دواوە و ساحە کە چۆل دەکەن و بەزمانی حال دەلێن: ئەو ساحە کەم بۆچۆل کردن،
ئەوێ ئەم بەسە کە کردوسە، رۆژی سوو لە ئێوە چالاکتربووم، لە ئێوە مانان باشتربووم، خۆتان
ماندوو مەکەن ئێوەش دواایی وەک مەن لە شتەکان تێدەگەن و ئێوەش هەردەبێ کۆل بەدەن و
ساحە کە بەجێ بهێلن

نه‌وانه هه‌موو گیانیان ده‌بیته‌گل‌ه‌یی و گازنده‌و په‌خنه، چ په‌خنه‌یه‌ک؟! په‌خنه له سهرتاخوار، له‌قیاده تا قاعیده، خۆکاری ده‌عویش نیج‌تیهاداتی تیده‌که‌وێت، نه‌میش دووره له ساحه‌که‌و ناگای له‌گشت لایه‌نه‌کانی کێشه‌کان نیه، بۆیه خۆی له هه‌مووان به‌زاناترو، نیج‌تیهادی خۆشی له هی هه‌مووان به‌باشتر ده‌زانیت!

هی واهه‌یه‌کۆڕو مه‌جلیس نیه زه‌می نه‌م و نه‌و نه‌کات، یا خه‌لکی ساردنه‌کاته‌وه له‌کاری به‌کۆمه‌ل و ده‌سته‌جه‌معی، که‌سانی تریش هه‌ن نه‌گه‌روه‌رع و ته‌قواکه‌شیان ری نه‌دات کاری وابکه‌ن، نه‌وا به‌دورکه‌وتنه‌وه‌یان ده‌بنه سه‌رمه‌شقیکی خراپ بۆ لا‌وو تازه‌پێگه‌یشتوان و که‌سانی ده‌ووبه‌ریان!..

نه‌م جۆره که‌سانه که‌م تازۆر بوون و هه‌رده‌شبن، که‌سانی واهه‌بوون په‌خنه‌ی بی جییان له‌پێغه‌مبه‌ر ده‌گرت ﷺ، کاتیک کابرایه‌کی نه‌عرابی وتی: تۆ دادپه‌روه‌رنیت له به‌خشینتا!! یان یه‌کیکی تر وتی: له‌مواله‌ی خوا م به‌دری خۆمالی باوکت نیه؟! پێغه‌مبه‌ریش ﷺ دلێ خۆی به‌وه نه‌دایه‌وه که‌نه‌مه (سُنن)هو یاسا و باوی خوا یه له بانگه‌وازدا و ده‌یفه‌رموو: خوا په‌حم به‌موسای برام بکات له‌مه‌ش زیاتر نازاردراوه، ته‌نانه‌ت کارگه‌یشته نه‌وی هه‌ندێ دوو‌روو نیتیهایم پێغه‌مبه‌ریان کرد ﷺ که له ده‌سکه‌وتی غه‌زای به‌دری لادابی بۆ خۆی، قورئان له‌سه‌ری دێته وه‌لام و ده‌فه‌رموێت ﴿وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَفْعَلْ يَأْتِ بِمَا عَلَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ثُمَّ تَوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾ آل عمران: ۱۶۱ واته: بۆه‌یج پێغه‌مبه‌ریك نه‌بووه که‌نادادی و خیانه‌ت بکات، هه‌ر که‌س نادادی بکات، له‌روژی قیامه‌ت دا نادادیه‌که‌ی یه‌خه‌ی پێده‌گریت و به‌کۆلیه‌وه‌یه‌تی، له‌وه‌ودوا پاداشتی هه‌ر که‌سه‌یک به‌گوێره‌ی کرده‌وه‌کانی ده‌دریته‌وه‌و نه‌وانه سته‌میان لیناکریت... هه‌ندیکێ تر له‌وانه‌ی دلایان نه‌خۆش بوو، هه‌ر به‌لاو ناخۆشی و نا په‌حه‌تیه‌ک یان شکسته‌یک ببوایه ده‌یان کرد به‌خه‌تای پێغه‌مبه‌ر ﷺ قورئان له‌سه‌ر نه‌مه‌ش هاته وه‌لام و فه‌رموی: ﴿أَتِنَّمَا تَكُونُوا يَدْرِكَكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ وَإِنْ تُصِبْهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَالِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا﴾ النساء: ۷۸. واته: نه‌گه‌ر خێرو خۆشیان بیته ری ده‌لێن: نه‌مه له‌لایه‌ن خوا وه‌یه‌و نه‌گه‌ر توشی ناخۆشی و زیانیك بیته به‌پێغه‌مبه‌ر ده‌لێن نه‌مه‌یان به‌هۆی

تۆۋەن، پېتيان بلى: ھەر ھەممۇ ئەوانى پېش دىت لەلەين خواۋەيەو بۆ تاقيکردنەۋەيە، ئەۋەبۆچى ئەۋ خەلگە باۋەر لاۋازە ھېچ شىتەك تېتىناگەن و لە راستىيەكان حالى نابن..
 ئەۋەي ماۋە بېلىين ئەۋەيە كەساردىو گەرمى لەكاردا ناسايى يە بەمەرچىك كەلمو
 سنوۋرە دەرەنەچىت كەلمەسوننەت دا ديارى كراۋە، ھەرۋەك پېتغەمبەر ﷺ دەرەمۋىت (لكل
 عمل شرّة ولكل شرّة فترة، فمن كان شرته (او فترته) الى سني فقد اهتدى)..
 ديارە دلىش بەردەۋام لە (تقلب) و گۆراندایە، بۆيە بادوۋعا بگەين كە خوادلمان
 دامەزراۋىكات (اللهم يامقلب القلوب ثبت قلوبنا على دينك).. نىجا ئەگەر ناروونىيەك و
 لىلىيەكىش ھەبو لە مەسەلەيەكدا ناسايىيە كە لەرپى پاست و لەرپى خۇيەۋە بەحەكىمانە چارە
 سەرىكرىت، ئەۋەنەنصارەكان كە گلەييان ھەبو لەپىدانى دەستكەوتەكانى حونەين بەكۆچكەران
 و كەسانى ترو نەدانى بەۋان، گەۋرەي نەنصارەكان گلەيىيەكەي گەياندو، ھەرۋەك لەژياننامەي
 پېتغەمبەر دا ھاتوۋە، بەحەكىمانە پېتغەمبەر ﷺ بۆي شىكرەنەۋە دلى ھىنانەۋە جى و پازى
 كردن ...

بەخۆداجوونەۋە و نەھاتنە دواۋەكارى بەردەۋامى دەۋى و لەپېش ھەممۇ شتىكىشدا
 پارانەۋەي بەكول و دلى دەۋىت، ھەرۋەك پېتغەمبەر ﷺ كەدەپارايەۋە لەكاتى سەفەردا و
 دەيفەرمو (اللهم انى اعوذ بك من الخور بعد الكون) واتە خوايە پەنا دەگرم بەتۆ لەۋەي كە
 پاش ھول و كۆشش و تىكۆشان بىمە دواۋە و سارد بىمەۋە ...

ھىمەتى نورالدين زنكى:

زانايان يەك پان لەسەرنەۋەي كەخولەفەي راشىدىن چۋان، دواتر عومەرى كورپى
 عبدالعزىزىشى بۆزىادكرا كە لەسەر پەيرەۋو پىيازى ئەۋان حەكومەتدارى كرد، نىجا پاش چەند
 سەدەيەك قارەمانىكى تىرش ھاتە مەيدان كە سىماۋ سىقاتى لەۋان دەچو، ۋەك ئەۋان رەفتارى
 دەكرد، ئەۋىش نورالدين زنكى بو، كە زۆر لەزانايان بەخەلىفەي راشىدى شەشەمى دادەنەين.
 نەم پىاۋە شورايەكى پۆلاين بو لەبەردەم خاچپەرستاندا و پىخۆشكەرىبو بۆفەتەك كەرنەۋەي
 قودس و گىرپانەۋەي بۆزىر پكىنى ئىسلام

هركاتيك نورالدين لهجهنگيکدا سرکهوتايه بهسهر خاچهرستاندا نوږي شوکري دهکرد
بو خواو خيرو سدهدهقي زوري دهبهخشيهوه لهگهل زاناياندا دادهنيشت وگوږي لهناموژگاريان
دهگرت، همميشهش دهيووت: سرکهوتني خوا نزيکه و ههرديت.

جارتک پاش جهنگي (حارم) بهدهوروهرهکمي وت: سوياس بو خوا لهقودس نزيک
بوږينهتهوه و پشت بهخوا دهچينه ناري و نوږي تيادهکمين، ننجا پاش بيدهنگيهکي کهم،
بهخهم و خهفتهي زورهه بهنامادهبواني وت: بهلام دوانگهکه نهماوهو دوژمنان تيکيان
شکاندوه، بزيه بادوانگيهکه ناماده بکهين که لايق بيت بهوږژه گهريه، تا وتاريژمان
لهسهری وتاری سرکهوتن بداو ههروهک چوډ دلاډ ديتيته جوڅ و خرؤش ناوههاش دارو ديوار
بيتيته جوڅ وخرؤش .. ننجا باشتريڼ نهندازياري نهو زهمانه ي بانگ کرد، وهک (حميد الدين
کورې ظافري حمله يې و سوله يمانې کورې معالي) و داواي لينکردن که دوانگيهکي پازاوه
بهدوږو مرواري دروست بکهين له چاکترين داروتهخته که لهوتنه ي نهبيت وکس نهديده بيت.

لهسالي (۵۶۳) کوچي بهرامبر به (۱۱۶۷) زايڼي لهشاري حلهب لهسوريا دهست کرا
به دروستکردني نهو دوانگيه، لهسالي (۵۶۴) کوچيدا دا نورالدين کوچي دوايي کرد و
لهسهرمه رگدا جهختي کردهوه سهردروستکردن وتهواوکردني دوانگي سرکهوتن، پاش چهند
سالتک تهواو بوو، (صلاح الدين) پش که فتهقي قودسي کرد ناردی دوانگهکهيان هيناو
لهقودسي پيروژدا داين ناو وتاری سرکهوتني لهسهردرا ...

نهم دوانگيه مایهوه وهک رهزمي سرکهوتن بو چهند سدهديهک، تا له بهياني روژي ۵
شهمه له ۷ ي جمادي دوهم (۱۳۸۹) بهرامبر به (۱۹۶۹/۸/۲۱) لهسهر دهستي
جوولهکيهکدا سوتيترا، ههندي لهو پارچانه ي که پژگارکرا لهسوتان له متهفني نيسلامي له
مزگوتي نهقسادا ههنگيرا

نهم دوانگيه پيک هاتبو له شانزه ههزار و پيننج سده پارچه و بهريزهکي شهمه متر و
پانيهکي چوارمهتر بوو ...

مهليک حوسهين لهسالي (۱۹۹۳) دا پرياري دا نهو دوانگيه به ههمان شيوهي خو ي
دروست بکريتهوه لهسهرنهو وتنانه ي که له موزهخانه ي نهامريکاوه لهندهن دا ههبوون، نهم کاره
تا سالي (۲۰۰۲) ي خاياند و دوومليون و چوار سدههزار ديناري نهردهني تيچوو، چل
ليکولهرو نهندازياري جيهاني نيسلامي بهشداريان تيا کرد ..

نهم دوانگهيه پاش سى وحهوت سال لهسووتاندنى دروستكرايهوه و خرايهوه جيى خوى،
ماوهتهوبلئين ناخوكهه بىټ وتاريټيك لهسهرى وتارى سهركهوتن بداتهوهوگيانى نورالدين
وصلاح الدينى پى شاديټ وقودس لهبهندى نازاد بكرىټ؟

كاتيك سوار ده گليټ !!

كس گومانى لهوهدانیه كه بانگخوازش بهشهره وه كه هموو بهشهره كانى تر، غهفلته
و بيرچوون پرووى تيده كات، كه نه مهش ههر له ناده مهوه سهلامى خواى ليټيټ هيه **﴿وَلَقَدْ
عٰهَدْنٰ اِلٰهٖ اٰدَمَ مِنْ قَبْلِ فَنَسٰى وَلَمْ يُحٰدِثْهُ عَزْمًا﴾** طه: ۱۱۵ هروهه پيغه مبه **﴿﴾** لهم بارهيهوه
ده فرمويټ: (كل بني ادم خطاء وخير الخطائين التوابون)^۱.

حه نزه له رۆژنيك ده گريا، نه بويه كر پرسى له هوى گريانه كهى؟! نه ویش وتى: كاتى لای
پيغه مبه **﴿﴾** ده بين ده گينه دواپلهى نيمانى و كه ده گه پيئنهوه ناودنياو مال ومنال زور
داته به زين، نه بويه كرىش وتى: منيش ههروام بابچينه لای پيغه مبه **﴿﴾**، كه چوونه لای و بۆيان
باسكرد، فرموى: (بهو خوايهى گيانى منى به دهسته، نه گهر له سهر نهو حاله لای من و
له سهر نهو زيكره هوشيارى يه بهرده وام بن، مه لانيكه ته كان تهو قه تان له گهل ده كهن له جى و
پيتان دا، به لام دياره نهوه سيفه تى بهشهر نيه، بۆيه سه عاتيك له بويه رزى يه و سه عاتيك لهو
نزميه دا دين و ده چن (ولكن يا حنظلة ساعة وساعة ثلاث مرات)^۲.

دياره بانگخوازانى نه مړ له هاوه لان چاكر نين، كه تووشى گوناوه هله بوون و تهويهان
كردوه، ته نانه تهو نافرتهه كه تووشى زينا بوو ره جكره وهندى له هاوه لان قسهيان پى وت،
پيغه مبه **﴿﴾** پي فرموى: (لقد تابت توبة لو قسمت بين سبعين من أهل المدينة لوسعتهم،
وهل وجدت توبة أفضل من أن جادت بنفسها لله تعالى؟)^۳

گوناكهردنى بانگخواز هه رچونى بىټ ناسابى يه، چونكه گوناكهردن سيفه تى مروهه،
به لام نهوه ناسابى نيه كه زوو په شيمان نه بيهته وهو تهويه نه كات.

۱ - رواه احمد .

۲ - مسلم .

۳ - مسلم .

قورنان باسی سیفاتی پاریزکار ده کات، که نه گهر تووشی گونا هو فاحیشه و زولمی نه فس
 بوو زوو یاده و هری و هرده گری و دیتته و ه سهرخت و تهویه ده کات و سوورنیه له سهر گونا هو، که نه مهش
 کاریکی مه زن و گرنگه و بههشتی پی و هرده گری ﴿وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا
 أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ ذُنُوبَكُمْ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا
 وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾ (آل عمران: ۱۳)، له فرموده یه کی تریشدا پیغه مبه رﷺ ده فرموت:
 (والذي نفسي بيده لو لم تذنبوا لذهب الله بكم، وجاء بقوم يذنبون، فيستغفرون الله تعالى،
 فيغفر لهم)^۱.

جا گونا هکارانیش دوو جورن:

یه که م: نه و که سانه یه که به عه مدی گونا ده که ن و سوورن له سهری و له بهر چاوی خه لکیش
 خو یان به باش پیشان ده دن، که نه مانهش له فرموده یه داباسکراون (لأعلمن أقواما من أمتي،
 يأتون يوم القيامة بحسنات أمثال جبال تامة بيضاء، فيجعلها الله هباء منثورا، أما إنهم إخوانكم
 ومن جلدتكم، ويأخذون من الليل كما تأخذون، ولكنهم قوم إذا خلوا بمحارم الله انتهكوها)
 ۲. نه مانهش نه نایه ته ده یان گریته و ﴿يُخَذِّعُونَ اللَّهَ وَلَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْذَعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا
 يَشْعُرُونَ﴾ البقرة: ۹ دوو م: نه و که سانه یه که سوورن له سهر گونا هکردن و، هه رزوو تهویه
 ده که ن، گونا ه که وه کیوتیکه به سهر دل و ده روونیا نه و هه همیشه ههست به به شیمانی و
 شهر مه زاری ده که ن له خزمهت خوا ی خو یاندا و بهر ده و امیش لؤمه ی خو یان ده که ن.

پتویسته له سهر پروادار که له دوا ی گونا هکردن:

۱- هه و لبدات زوو تهویه بکات، که به مهش گونا ه که ده سهر دیتته و هه بو ی ده بیت به چاکه

﴿وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا﴾ الفرقان: ۷۱

۲- گونا ه به که م نه زانی، هه رچه نه ده بچوک و که میش بیت، ههروه که عبدالله کوری مسعود
 ده لیت: پروادار گونا هی واده بین ی ههروه که له ژیر چیا یه که دا بیت و ترسیت بروخی به سهریا،
 فاجیریش گونا هی ههروه که میتشیک ده بین ی به لای لوتیا پروا.

۱- مسلم.

۲- (ابن ماجه) نیسنادی صحیحه.

۳- به سیترو پەردە پۆشکردن و حیلمی خوا لە خۆی بایی نەبێ .

۴- دەبیّت لەبەر چاری خەلک گوناھ نەکات و ببیّت بەفیتنە بۆ خەلک، ھەرۆک ابن عباس دەلیّت: وەیل بۆ زانایان گوناھێک دەکەن و دەخلیسکێن لە بەر چاری خەلکی، ھەرچەند بگەرێتەووە تەوێش بکەن، کاتیەک بەخۆیان دەزانن بونەتە فیتنە بۆ خەلکانیکی زۆر، بەزۆر شونیدا بلاویۆتەووە، ھەرلەبەر نەوێشە کەخوای گەورە سزای چەند قاتی بۆ ھاوسەراڤی پیغەمبەر ﷺ داناوێ نەگەر خراپەیکە بکەن و ھەرۆھا پاداشتی چەند قاتی بۆ داناون نەگەر پارێزکاریڤ، چونکە خەلکانیکی زۆر بەسەرمەشق و پیشەوایان دادەنێن و چاویان لێ دەکەن ھەرۆک دەفەرموی: ﴿يَنْسَاءَ الْتَقَىٰ مِنْ يَأْتٍ مِنْكَ بِفَحْشَةٍ مُّبِينَةٍ يُضَعَفُ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ﴾ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣٠﴾ الاحزاب: ۳۰

۵- جاری وا ھەییە بانگخواز باسی کەم و کورتی گوناھی خۆی دەکات وادەزانیت نەمە خۆ بەکەم زانیڤ و تەوازوعە، کە نەمەش پیغەمبەر ﷺ قەدەغەیی کردووە (کل امتی معافی الا المجاهرین وان من المجاهرة أن يعمل الرجل باللیل عملاً ثم یصبح وقد ستره الله علیه، فیقول یا فلان، عملت البارحة کذا وکذا، وقد بات یستره ربه، ویصبح یکشف ستر الله عنه) ۱.

جا نەوانەیی کە پەشیمانن لە گوناھیان و خۆیان ستر دەکەن، خوای گەورە لە دنیاو قیامەتدا ستریان دەکات ھەرۆک پیغەمبەر ﷺ دەفەرمویّت (ان الله یُدِی المؤمن فیضع کفیه ویستره، فیقول: أتعرف ذنب کذا وکذا؟ فیقول: نعم أي رب، حتی اذا قرره بذنوبه ورأی فی نفسه أنه هلك، قال سترتها علیک فی الدنیا، وأنا أغفرها لک الیوم، فیعطی کتاب حسناته) ۲

۶- نەبێ بانگخواز ھۆکارەکانی چوون بەرەو گوناھ بزانی و ھەول بەدات لیتی دوور بکەوێتەووە و دەرگا بۆ شەیتان نەکاتەووە .

۷- نەبێ ھەمیشە ورە بەرز بێ و ھەرگیز نەھیلێ ورە بپروخی، راستە بانگخوازە بەلام خۆمەعسووم نیە، زۆر راستە کەوتراوێ: ھەموو نەسپێک گلانیکی ھەییە و ھەموو زانیەک زەللەییەکی ھەییە، دیارە شەیتان لەفرسەت دەگەڕێ بۆ خلیسکانی بانگخواز و زانایان، نەگەر نەوان لەخشتە نەبات نەیی کێ لەخشتەبەری؟

۱- بخاری.

۲- بخاری.

له كۆتايدا باھەرۈك پېغەمبەر ﷺ دوعا بىكە يىن كەدەفەرمۆيت (اللهم اجعلنى في عينى صغيرا وفي أعين الناس كبيرا)

بەرۈەردگارا لەبەرچاۋى خۆم بچوكم بىكە تازىياتر ھەولبىدەم و لەبەر چاۋى خەلكىش گەرۈەم بىكە تابىمە سەرمەشق بۆيان.

ھەتۈيىستى مەردانە :

پۆژان دىن ۋەدەپۆن ۋەنەم ناينەش ھەمىشە گەردن كەش وجىگىرە بە ھۆى نەو ۋەعدەى كە خوا داۋىتى بۆ پاراستنى نەم دىنە، كە بەشىكى لەۋەدا دىتە دى كە ھەردەم پىاۋانىك دەنیرىت كە بەرگى لى بىكەن و لەلۆمەى لۆمەكار نەترسن. ھاۋەلان لەسەرەتاۋەو پاشان شاگردان ۋەقوتايانى قوتابخانە ناۋەدانەكەى محمد ﷺ ۋەك (العز بن عبدالسلام) و (سعيدى كورى جىير) و (نيمام نەحمەد) ۋە (نبن تەيمىيە) ھەمىشە سەرمەشق ۋە مامۆستان بۆمەشخەلدارانى نەم پىيازە پىرۆزە، كارۋانەكەش بەردەۋامەو، نەمەش چەند غوونەيەكى تر:

۱- قەشە (فندر) خۆى بە لىھاتوترىن كەس دەزانى لەبۋارى بەگاۋوركردن و دروستكردنى گومان لە نىسلامدا، غەربى و فارسى بەچاكى دەزانى، ژەھرى خۆى لە ھەموو شوئىتەك دەپشت .. موسولمانان ترسان لە بەربابوونى فیتنەيەكى گەرە، تا زاناي پاىبەرز (رحمة الله كورى خليل الرحمان) داۋاي موناۋەرەى ناشكرای لىكرد لە بەرچاۋى خەلكدا، بە ناچارى قايل بووكە نامادەبىت لە شارى (نەكبەر ئاباد) لەمانگى رەجەبى سالى (۱۲۷۰) كۆچىدا ۋاتە سەدو پە نجاۋ ھەشت سالىك پىش نىستا، شىخ رەھمەتو اللە توانى لە موناۋەرەكەدا سەربىكەۋى بەسەر قەشەى ناۋىراۋدا، موناۋەرەكەش لە پەراۋى (اظھار الحق) داتۆمارى كردوۋە بەمەش ھەبىتەتى نەو ناحەزە نەماۋ پروپاگەندە و گومانەكانى رەۋانەۋە ..

۲- لە سالى (۱۸۹۱) ى زاينىدا شىخ عبدالوھاب النجار ھىشتا قوتابى بوو لە مزگەۋتى نەحمەدى، كە لە گنگا لەمىسر قەشەيەكى پىرۆتستانتى فیتنەى نايەۋە بەبلاۋكردنەۋى شوبھات ۋەدۋايەتى نىسلام، شىخ عبدالوھابى قوتابى كەۋتە ۋەلام دانەۋى ۋە موناۋەرە لەگەلیدا، نەمەش لەقاھىرە و لە بەرىتانىا باس ۋە قەسەى مەجلىس و گۆڤار و پۆژنامەكان بوو، دەيان وت گوايە (دەمارگىرى ئاينى) ھەيە لە مىسردا، بەراستى سەيرە ئەۋانە ھەرچى بىكەن قەيناكە

(تەساموحي ئاينى) يە، بەلام نەگەر مۇسلمانان بەرامبەريان بۈستەنە نەيخەنە قالدى
(دەمارگىرى ئاينى) يە، ديارە نەمەش بانىكە دووھەوا..

لورد كرومر (بەعسەي نىنگىلىزى) ھىنايە مىسر بۇ بەگاور كوردنى خەلگى لەژىر دەسلەت
وفەرمان پەوايى نىنگىلىزدا، شىخ عبدالوھاب دەچوۋەلايان وموناقەشەي لەگەل دەكردن،
كەبەمەش بەراستى دەبىتە يەكەم مۇدەدەر بە ئاينى نىسلام لەناو قەشەكاندا، تاواي لىھات
لاي مىرى شكاتيان لىكردو، بە فەرمانى مىرى پۇلىس نەياندەھىشت شىخ عبدالوھاب بېچىتە
ئەوكۇرۇ كۆمەلەنەي كەنەوان كارى تەبشىريان تىيادەكرد، بەلام نەم ھەركۆلى نەداو خەلگى
كۆدەكردەوۋە بانگى دەكردن بۇ نىسلام و، بەرپەرچى نەوناخەزانەي نەدايەوۋە .. دائىرەي مەعارىف
كە زانى شىخ عبدالوھاب كە ئەوكاتە بېوۋە مودەپىس بەرنامەي قەشەكان تىك نەدات دوورىان
خستەوۋە بۇ شارى (اسوان)، نەمەش واى لە شىخ عبدالوھاب كەرد كە دەست بېكىشىتەوۋە لە
مامۇستايى، تا بەكارى ئازادەوۋە خەرىك بى و ھىچ شىتەك نەبىتە رىنگەر لەپرىدا بۇخزمەتى
نىسلام كە دوا بەرنامەي خوايە بۇيەشەرىت ..

۳- لەسالى (۱۹۳۳) دا (شىخ محمد جىل العقاد) كە خەلگى شارى حەلەبى سورىايە
ومامۇستا بولە زانكۆي نەزھەر، وەزىرى ناوخۆي ئەوكاتەي مىسر بانگى كەردەك كۆمەلەنە
قىيىتى لاپوۋ، قىيىتەكان داوايان لەوۋەزىر كەردبو كە لە مىسر دەرى بكات گوايە منالەكانيان لە
مەسىحىيەت ھەلدەگىرپىتەوۋە، مامۇستاش بەوۋەزىرى وت: جەنابى وەزىر لىيان بېرسە، ناخۇمن
منالەكانيانم بەپارە، يابەئافرەت، يا بە ھەرەشەكردن ھەلگىرپاۋەتەوۋە، نايامن سىحرم لىكردون؟
كە لە وەلامدا وتيان: نەخىر، نەویش وتى: باشە خۇ ئەوان ھەموو نەوھۇكارانە بەكار دىنن بۇ
بەگاور كوردنى خەلگ؟! بەم جۆرە شىخ گۆيى پى نەدان وبەردەوام بوو لە خزمەتى
بەرنامەي خوادا.

جاكاتىك شىخ محمد چو بۇ مەككە و لە ھەرەمى مەككى دا وانەي وتەوۋە، پىاوتىك
ھەستاو كەوتە پارەكۆكردنەوۋە لەئامادەبوان، شىخ محمد پىي وت: دانىشە، وتى: قورىان پارە بۇ
تۆ كۆدەكەينەوۋە، شىخ توورە بوو، مەحفەزەي پارەكانى دەرھىناو پارەكانى ھەلپشت لەبەردەم
ئامادەبوانداو وتى: ئىمە ھاتوینەتە ئىرە پارە بەدىن نەك پارە وەرگىرن..

۴- شىخ مستەفا المزاغى لە لوتكەي زانست و عىزەتدا بوو، وەك زانايەكى بەرزى
نەزھەر ھەلوستى جوانى ھەبوو، لەبارەي جەنگى جىھانى دووم پىرسارى لىكرا، نەویش وتى:

فهیمی نهفهندي به دهنگی بهرز وتی: شیخ نوری تیم نهگهیت، دهبری حالی خوت بکه! شیخ نوری: چی دهبرکه م؟! نهوه مان لانیه، نهواده چم بهلای کارمهوه.

شیخ نوری به نهده بهوه پوی بۆ ناماده کردنی برژاوه که، پاش تۆزیک برازایه کی به چریه پی وت: نهوه میوانه کان له سیاره کانی خویان و سکیان داگرت و له سهر میزه کان دایان ناوه چاوه پی برژاوده کهن!! شیخ نوری به پهله هاته لای فهیمی به فهنی و وتی: پیمان وتن مه میان نیه و پش ناده بین له چیشته خانه که ماندا مهی بخوریته وه. فهیمیه فهنی پهلی گرت و بردی به لاوه پی وت: تۆ نه زانی له گهل کی قسه ده کهیت؟ وتی: به لای ده زانم (نه سعه دکریم) ه... وتی: تۆ ده زانیت جیگری سهرۆک کۆماره و قسه یه کهو نابی به دوو، ننجا خۆ (مهی) یش پشیدراوه له سهرتاسهری ولاتدا، شیخ نوری وتی: من به لامه وه گرنگ نیه، پشیدراوه یان نا، من ته علیماتی خۆم له (رب العالمین) ه و وهرده گرم، ننجا نیشاره تی کرد بۆ لافیه که که به واجیهی چیشته خانه که دا هه لاس را بوو: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْغَنَاءُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَأَجْزِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ﴾ (المائدة: ۹۰)

فهیمی وتی: به قسه م بکه، من دلسۆزتم، بی نه قلی وامه که.

شیخ نوری وتی: من سورم له سهر قسه ی خۆم!

فهیمی وتی: تۆ بهر پرسیار ده بی نه گهر سور ی له سهر مه وقیفه که ت!

شیخ نوری وتی: ناماده م چی ده بی بابیی.

فهیمیه فهنی گه راپه وه لای جیگری سهرۆک و به چریه نه سعه دکریمی تیگه یاند، پاش تۆز ی ناوبرا و به تورپی هه ستا و نیشاره تی کرد بۆ ده ست و پیوه نده که ی که هه ستن برۆن، له چهنده خوله کیتکه به خویان و چه که کانیانه وه چوونه وه ناو سیاره کانیان و پۆشتن ... رهنگه لای زۆر کهس نه مه فرسه ت بوایه بۆ ماستا وکردن و پشکه شکردنی داواکاریه کانی ناوچه کهو خۆبرده نه پیشه وه!

به لām نیمان و نیسلامه تی، نه به ردی و شه هامت و دینداری وا نالیت!

نیمانی شیخ نوری سهرکه وت، چونکه نایه ویت مالتی خۆی هه رام بکات، نیستاش چیشته خانه که ماوه خه لکی لیتی لا نه دهن و نان ده خۆن و پشو نه دهن و نوژی خویان ده کهن، له م لاشمه و ده رو زه مانیک هات و جیگری سهرۆک له سهر کاره که ی لا برا و نه فی کرا، له ولاتیکی

عەرەبى دراوسى كۆچى دواي كىرد و تەننەت پى نەدرا تەرمەكەي بەيىنرېتەو خاكى
نىشتەمانەكەي و تەننەت چەند كەسكىكى كەمى خىزم و كەسى لەگەل تەرمەكەي بوون لەرۆژىكى
بارانى ساردوسەرمادا.^۱

شەھىدىك لەنەھىريا :

حاجى احمد بلولو لەمنالى دا لە قوتابخانە ئىسلامىيەكانەوە قىرى خويندن بوو، پاشان
چوۋە قوتابخانەي سەرەتايى بەرىتانى و دواتر چوۋە كۆلىزى مامۇستايان لە (كاتشىنا)، نىجا
چوۋ بۆ بەرىتانىا لە سالى (۱۹۴۸) دا و پىسپۆرى پەيدا كىرد لە خۆجىيەتى (حوكمى مەلى) دا،
كە گەرايەو نەھىريا بوو نەندام لە مەجلىسى تەشرىعى داو دواتر بوو وەزىرى حوكمى مەلى
لەسالى (۱۹۵۳) دا، پاشان بوو سەركە وەزىرى ئىقلىمى باكورى نەھىريا كاتىك كە حوكمى
زاتى وەرگرت لەسالى (۱۹۵۴) دا ..

ناويراو باوك وياپىرىشى تىكۆشەرو خەمۆزى ئىسلام بوون، حاجى نەھمە دەسەلاتى خۆي
بەكارەيتنا بۆ خىزمەتى ئىسلام و توانى نىو مىليۇن كەس موسولمان بىكات و ھەندى سەرچاۋەش
دەلەين كە چوار مىليۇن كەسى موسولمان كىردوۋە، نەمەش خەو خۆراكى لەدوژماننى ئىسلام تال
كىرد، بۆيە كۆمەلەك چەكدار بەسەر كىردايەتى ژەنرالى مەسىيە لەھۆزى (ئىبۆ) چوۋە
سەرمالەكەي و شەھىدىان كىرد لە (۱۵) ى يىنارى سالى (۱۹۶۶) دا.

شاينى باسە ناويراو لەدامەزىنەرانى رايىتەي عالەمى ئىسلامىن و لەسەر ئاستى ناوۆ
و جىھان كەسايەتەكى ئىسلامى گەورەبوو كە دەسەلات و حوكم نەي توانى
بانگەواز ئىسلامەتى بىر بەرېتەو و شەھىد بوو لەپىناويدا .

نەبىلە لۆبىزى بانگەواز :

ھەندى كەس بارى بانگەواز ھەلدەگىرن و ھەندى كەسش بارن بەسەر بانگەوازەو، لەم
دەستەي يەكەمە كەژيانى خۆي تەرخان كىردوۋە بۆ بانگەوازى و خىزمەت بەئىسلام دىكتۆرە
نەبىلە لۆبىزە كە سەركە مەجلىسى جىھانى زانايانى ئافرەتانى موسولمانە.

لەچاۋىكەوتنىكدا لەگەل سايى ئىسلام ئۆن لايىن دا دەلەت: ئاوم نەبىلە لۆبىزە مەمە و لە
سالى (۱۹۴۲) لە قاھىرە لە دايك بووم، كۆلىزى نادابى زانكۆي قاھىرە لەسالى (۱۹۶۳) دا

۱- (گۆنارى المەتەم ۲۰۰۶/۱۲/۱۶).

تهواوکرد، له ههمان سالد شوم كرد به لاوټكي نهنده نووسی ناسراوی خیزانه کم که ناوی برهان الدین عمر لویتره، من هدرگیز له خه یالدا نه بوو شوو به که سیکی دهره وی میصر بکم به لام دیاره قهدهری خوا بوو، سالت و نیوټک له قاهره ماینه وه و دواپی که وه زیری کاروباری ثانی نهنده نویسی هاته قاهره و نیمه ناسی داوای لیکردم له سهر حیسابی حکومت بچمه نهنده نویسیا و کتیبخانه ی زانکوټی (شریف هیدایه تو اللهی نیسلامی حکومی) دامه زریتم، له سالتی (۱۹۶۴) دا چومه نه وولاته ..

خوا چهند منالټکی پیته خشم که یه که میان کچه گهره که مه (نه مانی) که نیستا ماموستای زانکوټیه و (نیلهم) ی کچشم دهرچووی زانکوټیه له وه زاره تی کاروباری ثانی نهنده نویسیا کارده کاو، (عمر) یش له بهشی نابووری دهرچووه و شش سالت هاوکاریم ده کات له ده رکردنی گوفاری (نهلو نهنده نویسیا) داو، کوره بچوکه که شم (احمد صبری) له گهل نه وهش دا که لاوټکی تازه پیگه یشته وه سهرۆکی جبهه ی دیفاعی نیسلامیه که داوای پهیره ویکردنی شهریه ت ده کات له هه موو بواره کانی ژياندا له نهنده نویسیا

مه جلیسی زانایانی نافره تی مسولمان له سالتی (۱۹۹۷) دا له سؤدان دامه زرا بو هاندانی نافره تانی مسولمان بو چوونه پیشه وه له هه موو بواره کانی زانست و زانین دا، له سالتی (۲۰۰۳) دا که سهرۆکایه تی درایه ده ست نهنده نویسیا من به کوټی ده نگ کرامه سهرۆکی ..

بهراستی خیزان پوټیکی گهره ی هه بوو له ژیاغدا، باو کم زور حه زی ده کرد که خویندنی زانکوټ تهواو بکم و هه وټی بلاوکرده وه نیسلام بدهم، بو نه مهش زور هاوکاری کرام، له سایه ی خواوه ناوات و حه زه که یم هینایه دی^۱.

زاهیدیکی پوو خوټشی شه هید:

ههرگیز زهرده خنه له سهر لیوی نه ده برا، ههرچهنده له سالتی (۱۹۵۵) دا حوکی مونه به ده به نه شغالی شاقه وه درا به سهریدا له گهل هه زارانی ترده شه تانه کانی ده وټه ت زوریان له هاوسه ره که ی کرد که داوای ته لاق بکات و ناچار ته لاقی دا، کچیکیشی لیی هه بوو مرد، که چی هه رده م دلخوټ و نارامگربوو، پازی بوو به قهدهری خوا.

۱- (نیسلام نون لاین - آدم و حواء -)

هاوه لآن و دژستانی، ماموستانایانی به رزی ده عوه هه موو و هسفی پیاوه تی و دینداری و خواناسی و نارامگری ده کهن و هه موو به یه ک ده نگ ده لئین: نمو به راستی پیاو بوو له زه مانیکدا که پیاو کهم بوو! هاوسه ری دووه می (نه مینه قوتب) خوشکی سهید قوتب بوو له باره یه وه ده لئیت:

قلبت فی صفحات عمرک علي القی من الاخطاء ماینسی
اشراقه الوجه الحبيب علی المدى منذ التقينا من عديد سنين
فتشنت علی الذکریات تصدني عنها وتخرجني دموع انی
فبحثت فی عهد الشــــــــباب فلم اجد عملا معیا مخجلا لجبین
عف اللسان وعن حدیث هابط تنای وتبعد مؤثرا لسکون

نهم پیاوه زاهیده روو خۆشه شه هیده ناوی (محمد کمال الدین محمد علی السنانیری) یه وه قاهره له سالی (۱۹۱۸) دا له دایک بووه، خیزانه که یان گوزه رانیان باش بوو، پاش شه وهی خویندنی سه ره تایی ودوانا وهندی ته واو کرد، له سالی (۱۹۳۴) دا له وه زاره تی ته ندروستی دامه زرا، پاش چوار سال دهستی له کار کیشایه وه ویستی به چیت بو نه مه ریکا بو خویندنی ده رمانسازي تا که ته واوی کرد له ده رمانخانه که ی باوکیدا کاربکات، به لام زانایه کی مسولمان ناموژگاری کرد که نه چیت و نه ویش به گویتی کرد ...

له سالی (۱۹۴۱) دا کو مه له ی براییانی ناسی و خز مه تی باشی به نیسلام کرد، له سه ر بانگه وازو کارکردن بو دینی خوا بیست سال زیندانی کرا، له گه ل شه وه دا که بووه به خۆه دیو بوو، بنه ماله که ی ده وه له مه ند بوون، که چی به راستی زاهید بوو، نه فسی خۆی راده هیتا له سه ر جل و به رگی ساده و خواردنی ساده و کهم، نه مه ش بو شه وه ی نه گه ر له زینداندا فشاریان بو هیتا و خواردن و جل و به رگیان لی گرت وه بتوانی خۆی راگری و کاری تینه کات ..

که مال سنانیری به بیست و پینج سال حوکم درا، پاش پینج سال له خهسته خانه ی به ندیخانه، ماموستانا سهید قوتبی بینی و هه ره له وی خوازینتی (نه مینه) ی خوشکی لی کرد، که هه والیان دا به خوشکه که ی رازی بوو که ماره ی بکات و بیست سال چاوه رپی بکات تاما وه ی به ندی یه که ی ته واو ده بیست ..

بهراستی لوتکه‌ی له‌خۆبوردنه، بیست سال، نه‌ک بیست رۆژ یان بیست مانگ، بیست سالی ره‌به‌ق چاوه‌پوانی، له‌کاتی‌که‌دا که‌س زۆری لێ نه‌کردبوو، ده‌یتوانی شووی باشتر بکات، به‌لام وه‌ک وه‌فایه‌ک بۆ بانگه‌وازو تیکۆشه‌رانی پتی‌خوا رازی بوو نه‌و هه‌موو ماوه‌ درێژه چاوه‌پتی بکات و گه‌نجی و لاویتی خۆی کرد به‌قوربانی نیسلام!

می‌رده‌که‌ی پاش (١٧) سال به‌ربوو، خێزانیان پیکه‌وه‌نا، له‌سه‌ره‌تای شه‌شه‌م سالی هاوسه‌ریتیان جارێکی تر سه‌ته‌مکارانی رووپه‌شی باره‌گای خوا گرتیان‌وه به‌تۆمه‌تی نه‌وه‌ی که‌ سه‌ردانی نه‌فغانستانی کردبوو و یارمه‌تی موسلمانانی دابوو دژی سۆقیه‌ت ..

له‌ به‌ندیخانه‌دا که‌ حوکم درا دایکی ته‌مه‌ن هه‌فتا سالی سه‌ردانی کردو داوای لێ کرد که‌نامه‌یه‌ک بنوسی بۆ حوکمه‌ت و تیا‌یا نه‌رمی پیشان بدات و بپارێته‌وه به‌لکو به‌ری به‌دن یان حوکمه‌که‌ی سووک بکه‌ن، ئه‌ویش قایل نه‌بوو به‌ دایکی وت: مه‌وقیفم لای خوا چۆن ده‌بێ نه‌گه‌ر نامه‌ی وابنووسم و ته‌م شه‌و به‌رم؟! ته‌تانه‌وی به‌ موشریکی به‌رم؟!

راسته‌ کمال سانی‌ری وه‌ک نه‌رکی‌کی ئاینی سه‌ردانی بيشاوه‌ری کردبوو، هانی سه‌رانی جیهادی دابوو له‌سه‌ر یه‌ک‌پیزی و یه‌ک‌دلێ، به‌لام که‌ی نه‌وه‌ تاوانه‌ تا سزای له‌سه‌ر وه‌رگری ... له‌سالی (١٩٨١)دا که‌ گیرایه‌وه، ته‌مه‌نی له‌ شه‌ست سال‌تی په‌رپیوو، له‌ژێر نه‌شکه‌نجه‌ و نازاردا ئارامی گرت و نه‌وه‌ی دوژمنانی خوا دلێان پیتی خۆش بوو نه‌یووت، بۆیه‌ ده‌ستیان نایه‌گه‌ردنی و خنکاندیان، دوا‌یش لاشه‌که‌یان دایه‌وه به‌که‌سوکاری که‌ هه‌موو‌گیانی ناساری نه‌شکه‌نجه‌و ته‌عزیمی پێوه‌دیار بوو به‌مه‌رجی که‌ پرسه‌شی بۆ دانه‌نین، ننجایه‌ پروپاگه‌نده‌ی نه‌وه‌یان بۆ‌کرد گوا‌یه‌ خۆی ئینت‌حار کرده‌و خۆی خنکانده‌و، که‌ ته‌مه‌ش هه‌موان ده‌یان‌زانێ پاست‌نی‌یه‌ ..

هه‌وائی شه‌هیدبوونی به‌ دنیا‌دا ب‌لا‌یوه‌وه، له‌ نه‌لمانیا شانزه‌ هه‌زار که‌س خۆ‌پیشان‌دانیان کردو داوای خۆ‌ینی نا‌یروایان کرد.^١

ئه‌مینه‌ قوتب له‌ لاویتی‌دا هۆنراوه‌ی نه‌ووسی و پیشانی برا‌کانی نه‌داو نه‌وانیش هانیان نه‌دا له‌سه‌ر زیاتر خۆ‌پێندنه‌وه، تا نه‌زموونی ژیان و نه‌شکه‌نجه‌و نازاری پتی بانگه‌واز زیاتر له‌ب‌واری هۆنراوه‌دا قالی کرد ..

١ - (پێگه‌ی الرواق).

شاژنی بانگخواز له شههیدبوونی سهییدی برابدا دهلی:

فأهتف ياليتنا نلتقي كما كان بالأمس قبل الأفـــــــــــــــــول
لأحكي اليك شجوني وهي فكم من تباريح هم ثقيل
ولكنها أمنيات الحنين فما عاد من عاد بعد الرحـــــــــــــــــل

واته :

بانگ هه لته دهه و، نه لیم: خۆزگایه بهیەک نه گه یشتینه وه ده کو دوینێ پێش ناوابوون
تا داخ و دووخ و خه مه کانی خۆمت بۆ بگێرمه وه، که چهنده باری خه میتکی گران
به لām نه مانه هه ر خه می تاسه ی دووری یه و، هه رگیز نیت نه یه ته وه دوا ی مال ناوابوون

ولكنني رغم هذي الموم و رغم التأرجح وسط العــــــــــــــــاب
ورغم الطغاة وما يكررون وما عندهم من صنوف العذاب
فان المعالم تبدي الطريق وتكشف مــــــــــــــــاحوله من ضباب

واته :

به لām سه په پای نه م خه مه، وه سه په پای هه لبه زودابه زی گێژاوی ده ریا
وه سه په پای زۆرداران و، به نسو یایان، چی نه شکه نه و نازاردانیان له لایه
نه وه تا نیشانه به دیکردنه کانی پێ نه دۆزیته وه، ته م و مژی پێ نه په و نیتته وه

* * *

والمح أضواء فجر جديد يزلزل أركان جمع الضلال
وتوقظ أضواءه النائمين وتنقذ أرواحهم من كــــــــــــــــلال
وتورق أغصان نبت جديد يعم البطاح نسدي الظلال

واته :

نه وه تا، پۆشنایی به ربه یانیکێ نوی به دی نه که م، که پایه کانی گروهي گومرایی دینیتته له رزه
نه وه تا پۆشنایی نه ربه ری به یانه، خه وتوه کان خه به رده کاته وه، پۆحه کانیان له خه والوویی پزگار ده کا
دره ختیکی نوی گه لا ده رده کا و شیوو دۆله کان سایه ی سی به ریان نه که ویتته سه م

* * * *

فتم هاتفا يا شقيقى الحبيب فلن يملك الظلم وقف المسير
فرغم العناء سيمضى الجميع بدرب الكفاح الطويل العسير
فنعزم الاباة يزريح الطغاة بعون الاله العلي القدير

واته :

جا بنوو بيخهه، نهى براى شيرينم، زۆردارىى ناتوانى كاروان بوهستينى
خۆ سه ره پاي هه موومهينه تيهك، هه ره موو رى دوورو درىژى سه ختى تيكۆشان ده برين
خۆغيره تى پياوانه ي مهردانه، به پشتيوانى خواى بالاده ستى به توانا زۆرداران پانه مالى

نه مينه له باره ي ساته كانى لاوازيوون و زال بوون به سه ريا ده ليت:

هل تراني صبرت أم أن قلبى قد ثوى في التراب تحت رفاتك
هل تراني احتملت أم أن نفسي قد طواها الردى بيوم وفاتك
هل تراني نسيت أيام عمري حين أنهى الطغاة نبض حياتك
لست أدري وانما كل شىء قد توارى بعد اختفاء سماتك

واته:

ئاخۆ نه ميبينى سه برم كردووه يان دلـم
له ژيتر ئيسك و پروسكى تۆدايه له ژيتر خۆلدا
ئاخۆ نه ميبينى بهرگهه گرـتـووه يان دهـروونـم
مردن به پۆژى وهفاتت پينچايه وه له گهـلـ خۆـيدا
ئاخۆ نه ميبينى كه پۆژانه ته مههه له بير چـووه وه
كاتى زۆرداران ليدانى دلى ژيانتى دوايى پيهينا
من نازانم مه گهه ئاخۆ هه موو شتى
ون نه بى له چاو دواى نه مانى سه رو سيماي تو

ههروه‌ها پاش شه‌هید بوونی می‌رده‌کمی ده‌لٚیت :

هل ترانا نلتقي أم أنها كانت اللقيا على أرض السراب
ثم ولت وتلاشت ظلها واستحالت ذكريات للعذاب
هكذا يسأل قلبي كلما طالت الأيام من بعد الغياب
فاذا طيفك يرنو باسمها وكأني في استمتاع للجواب
أولم غضي على الدرب معا كي يعود الخير للأرض اليباب
فمضينا في طريق شائك نستحلي فيه عن كل الرغبةاب
ودفنا الشوق في أعماقنا ومضينا في رضاء واحتساب
قد تعاهدنا على السير معا ثم عاجلت محييا للذهاب

واته:

ئاخۆ به‌ته‌مایت به‌یه‌ک شادبینه‌وه، یا وه‌کو
ئه‌و شادبوونه‌ویه‌ له‌سه‌ر زه‌وی تراویلکه‌دا نه‌بی
که‌چی نه‌مـــــا، سایه‌یشی چـــــووه‌وه
یاده‌وه‌ریه‌کان بـــــووه‌ به‌ ئیش و ســـــر
دلـــــم هه‌رئاوا پرســـــیار شه‌کا هه‌رکاتـــــی
که‌دوای دیارنه‌مان پـــــۆژان درتـــــر بوونه‌وه
به‌لام تامـــــۆراییه‌ت زه‌رده‌خه‌نه‌ نه‌به‌خشی
وه‌ک بـــــلئیه‌ت مـــــن چاوه‌روانی وه‌لامـــــیـــــکم
نه‌ی وانـــــه‌بوو که‌ هه‌ردووکمان له‌یه‌ک پـــــی بووین
هه‌تا خـــــیرو خـــــوشی رووبکاته‌وه‌ زه‌وی یه‌ بووره‌کان
نه‌وه‌ بوو دوو قـــــۆلـــــی به‌ پـــــیگه‌ی درکه‌لاندا رویشـــــتین
که‌ وازمان له‌هه‌موو هه‌زیکـــــی خـــــۆمان هـــــینا
تاســـــه‌و هه‌زه‌کانمان ناشـــــت لـــــه‌ناخمانا و
چووین و، په‌زامه‌ند بووین و، خـــــۆشـــــنورد بووین

په پیماناندا دوو قوټلی به یه که وه ری که دین
که چی تو زووتر، په له ت کرد، شو غرت کرد



حين ناداك رب منعم ... لحياة في جنان ورحاب
ولقاء في نعيم دائم ... بجنود الله نرجى بالصحاب
قدموا الأرواح والعمر فدا... مستجيبين على غير ارتياب
فليعد قلبك من غفلاته ... فلقاء الخلد في تلك الرحاب
واته:

کاتى خبواى میهره بان بانگى لیکردى
بو ژيانیتک له بهه شستا و بسى نه نداد
به خوا گه شستن و له خو شى هه می شه پیدا مانه وه
له گه ل ناواتى هاوده مى پیاوانى خوا دا
که به خشکیان: چ رو چ ته مـه نیان
چوون به ده دم خوا وه بسى دوود لى
ده با دلت له غافلى به ده ری
لهو ده ریاری به یه که گه شستن هه تا هه تايه



أيها الراحل عذرا في شكاتي فالى طيفك أنات عتاب
فقد تركت القلب يدمي مثقلا نالها في الليل في عمق الضباب
واذ أطوي وحيدا حـائرا أقطع الدرب طويلا في اكتئاب
فاذا الليل خضم موحش تتلاقى فيه أمواج العذاب
لم يعد يبق في الليل سنا قد توارت كل أنوار الشهاب
غير أني سوف أمضي مثلما كنت تلقاني في وجه الصعاب
ثم يمضي الرأس مرفوعا فلا يرتضي ضعفا بقول أوجواب

نەى نۆغر کردو لى سىكالام بىـوره
نالەى گلەيىم مەگەر ھەر لى تامۇرايىتە
دلىت بەبارى خويىنى لىچۆراوۋە جىيەشت
سەرگەردانە لەشەوا، لى قوولايى تەم و مۇرا
نەوۋەتا تەنھا و سەرسامم خۆم كۆكردۋەتەوۋە
پى يەكى دور نەبىرم بەدل شىكاوى يەوۋە
شەوۋەتا شەوۋە، تا بلىيت تارىكە، ترە
شەپۇلەكانى دل، نازارى نەگەنەوۋە بەيەك
لەشەوگارى منا ترووسكا يەك نەما
نەوۋەتا ھەرچى رووناسكى نەستىرە گۇدارەكانىشە ناوابو
ھەرچى منىشە، لى رىكردن ناوۋەستم ھەرۋەك
چۆن بەيەك گەيشتىن لى پۇژە سەختەكاندا
سەر ھەر بە بلىندى نەبى و، ھەرگىز
ھەرگىز نانەوۋى، نە بە قسىەك نەبە وەلامى
بىنگومانم كە چاوم لى تەكەن، كە بۆنى خويىنم
ھەموو پىگابانەكان پىنەكا و، نەلى وەرن



هـلـا دعـوت الله لي كـيـ التـقـيـ
بركـتـابكم في جـنـة الرـضـوان
هـلـا دعـوتـم في سـمـاء خـلـودكم
عـنـد المـلـيـك القـادـر الـمـرحـمـن
ان يـجـلـع الـهـمـم الثقـيـل بـرـاءة
لي في الحـسـاب فقـد بـقـيـت اـعـلـاني

نهری نه نه بوو داوام بڼ بکمی له خوا تا منیش بگم
به کاروانی نیسوده دا له به هشتی خوشنودان دا
نهری نه نه بوو دوام بڼ بکن له ناسمانی نه مریی خوتاندا
له لای پاشای به توانای میهره بان دا
تا خه می گرانسی سر دلم بکا به کفاره ت
بوم لده فته ری کرده وه کانا، چونکو هیشتا هر نه نالم



فاغفر الأُمْنِيَّات يَا رَبِّ عَفْوًا
وَاعْنِي دُومًا بِبِرِّ الْعِزَّاءِ
لَا تَدْعِنِي لِلْحُزْنِ يَطْمَسُ قَلْبِي
لَا تَدْعِنِي اعْنِي دُنْيَا الْفَنَاءِ
وَاجْعَلِ الْحُبَّ لِلْبَقَاءِ الْمَرْجَى
فِي نَعِيمٍ بِعَالَمِ الْإِتْقَاءِ
بِرِضَاءِ أُنَالِهُ مِنْكَ يَا رَبِّ
وَأَحْيَا فِي فَيْضِهِ بِالسَّمَاءِ
واته:

له داواي ناواته کاتم بڼوړه پڼوړه دگار به لیڅو شېبون
و، هه میشه پشت و پڼام به و، ناوبکه به دلخه مین
نکهی جیم یتلی و، بده یته ده ست خه دلم ره شکاته وه
نکهی به یتلیت بڼ دنیای بی مایه، به یتلیت ه وه
خوژگه و هزم بڼماني هه میشه یی پی به خشه
له خویشی یه کدا که به بالای پیار چاکانت بریوه
به خو شونو دیکه که پیم بری له تووه نهی خویه
تا هه میشه پیی زیندووم له ناسمانی به رین دا

کۆچی دوايى:

له ئىوارەى رۆژى يەکشەمه (١٨ى ذى الحجة ١٤٢٧) ى کۆچى بەرامبەر (٧ى يىناير ٢٠٠٧) ز شاژنى بانگخواز دواکۆچى کرد بۆ لای دۆستان و خۆشەويستانى و، رابەرى گشتى برايان و ژمارەيهكى زۆر نوێژى جەنازهيان لەسەرکرد، بەم جۆرە ژيانى بانگخوازىتى بۆ خوا سولحاو کۆتايى هات له دنياى مەينهتى و زەحمەتدا، تا له ناخيرهتدا بە نيزنى خوا ژيانىتى تر دەست پىڤکاتمهوه له گەل پىڤغه مەبران و راستگۆيان وشەهيدان و سالتاندا .. ﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصَّدِيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا﴾ ﴿٦٩﴾ ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ عَلِيمًا ﴿٧٠﴾ النساء: ٦٩ - ٧٠

دەدامەزراوى و نەتۆران!

پىڤغه مەبرىش ﷺ پەيماننامەى مۆرکرد لە گەل نۆينهەرى قورەيش (سوهەيل كورى عەمر) داو يەكئىگىش لە خالەكانى رىكەوتننامەكە ئەوهەبوو، كە هەريياويك بەبى پەرسى خاوەنەكەى پرواتە لای (عەمد) و هەلبىت، دەبىت عەمد بىداتەوه بە قورەيش، هەركەسىگىش لای عەمدەوه بچىتەوه بۆ لای قورەيش ئەوه نادىتەوه بە عەمد ..

كاتىك پەيماننامەكە تەواو بوو (ئەبو جەندەل) كورپى سوهەيل كەراى كەردبوو لە دەست قورەيشەكان گەيشتە لای پىڤغه مەبرىش ﷺ، (سوهەيل)ى باوكى داواى كرد كە كورپەكەى بەدەنەوه تا بىباتەوه، پىڤغه مەبرىش ﷺ پازى بوو، ئەبو جەندەل بەدەنگى بەرز هاوارى كرد، نەرى مسولمانىنە نىوہ رازىن من بگىرەدرىتمەوه بۆناو موشرىكان و لە نايەنەكەم وەرم گىرن؟!

پىڤغه مەبرىش ﷺ فەرمووى: ئەبو جەندەل نارام بگەرەو چاوەروانى پاداشتى خوا، خوا يارىيت چارەسەرىك بۆتۆو هاوړپىكانت دەنێرى، ئىمە تازە بەلێنمان داوهو ناييت بيشكىنين .

پاش ماوہيك (ابو بصير) يش كەچەوساوەيهكى مسولمانى مەككە بوو هەلھات و هاتە مەدينە و دوان لە قورەيشەكان هاتن بىبەنەوه، ئەویش لە گەلێاندا گەراپەوهو لەرپىگا فرسەتى هیناو يەكئىگيانى كوشت و هاتەوه لای پىڤغه مەبرىش ﷺ وتى: ئەى پىڤغه مەبرى خوا، ئىدى خوا نىمەى لەسەر ئەستۆى تۆ لا برد، ئەوه نىمەت گىراپەوه بۆلايان و خواى گەوره لە دەستيان پرزگارى كردم ..

ننجانەبوبصير چووه (سيف البحر) لهباكوري شارى جدە، پاشان ئەبوجەندەلەش راى كرد
چو بۆلاى و چەند كەسى تەرش پەيوەنديان پتوە كردن، بەمەش پتيان دەگرت لەكاروانى
قورەيشەكان و تالانين دەكردن، تا قورەيش ناچار داواى لە پتەمبەر ﷺ كرد كە ئەوان
بپتتەوه ژير پكتيفى خۆى....

پتەمبەر ﷺ نامەى نارد بۆ ئەبو بصير كە پتيان ئەدرى پتتەوه نەو مەدينە و
غەربىيە كەيان تەواو... كە نامە كەيش گەيشت ئەبو بصير لە گيانە لا دا بوو، وتى نامە كەى
پتەمبەرم ﷺ پيشان بەدەن، كە داينى ماچى كرد و خستى سەر سنگى و دووچار وتى (اشهد
ان لا اله الا الله، واشهد ان محمدا رسول الله) و گيانى پاكى سپارد.

بەپراستى لوتكەى بەو هەفایى و دلدامە زراو، مسولمانىكى چەوساوه لەتاو ئەشكەنجەو
نازارى مەككە بە هەزار دەرەسەرى رابكات بگاتە مەدينە و هەرى نەگرن و بیدەنەوه دەست
دوژمنان .. چۆن زویر نەبوون؟ چۆن وازیان نەهینا؟! چۆن پاشگەز نەبوونەوه لەئیمان و
ئیسلا مەتى؟!

ئەو هەتا لەدوا هەناسەكانى ژيانى دا هەر بەو هەفایەو لەشەوق و خۆشەويستى دا تەواوەتەوه
بۆ دیدارى پتەمبەر و لەتاو نامەكەى ماچ دەكات و شایەقان دپتت و كۆتایى بەداخ و
حەسرەت و ماندو بوونەكان دیت و بارو بارگەى دەپتتتەوه بەرەو رەزامەندى خواو بەهەشتى
هەتا هەتایى.^۱

بانگخوازى تا دوا هەناسە:

كاتيك باسى خوارووى ئەفرىقا دەكریت بەكسەر نىلسۆن ماندىلا دپتەوه ياد كە
خەباتىكى سياسى گەورەى كرد و زۆرىي خەلكى ئەم جیهانە دەيناسى!
هەروەها لەبوارى دیندارى و عەقیدە پارێزیش دا (احمد دیدات) دپتەوه ياد كە ناویانگى
لە پۆژەهلات و پۆژناوادا بلاو پتتەوه و تەنانەت چەندەها دەزگای لىكۆلینەوه دانراوه بۆ
دیراسەكردنى نوسینەكان و وتارەكانى، بەلكو بتوانن كارىگەرى نەهیلن .

دیدات خۆپتندنى تا پۆلى دووى ناوەندى بوو، لەبەرئەوێ ناچار بوو بگەڕێ بەدواى كارو
كاسبیەكە داوخیزانەكەى پتتتت، لەحانوتىكى بچووكدا بەمانگانەیهكى كەم كەوتە كاركردن،

که نزيك بوو له په يانگايه کې مژده دانه وه، بهر د هوم قوتايه کاني دهاتنه حانوته کمو موناقه شهيان له گهڼ ديدات ده کرد، (ديدت) يش به چاکی ديراسه ی ټينجيله کاني ده کردو به به لگوه وه لامی ده دانه وه، بهم جوړه نهم حانوته وه زانکويه ک و ابوو بوی.

خه مخوران په کده که مون:

احمد ديدات که لاوټکی خوين گهرم بوو زانی که باشتين هوکار بو بهرگری له نیسلام هيرش کردنه، بويه بهر د هوم هيرشی ده کرده سهر بيروياوه پی شيواوی مه سيحيه کان و بوی پاست ده کردنه وه.

رؤښتک دوستيکی تازه ی ناسی به ناوی (غولام حسن فنکا) که ليسانسى هه بوو له ياساداو بازارگانی پيلاوی ده کرد، که نه ميش يه کيتک بوو له خه مخوران و دلسوزانی نیسلام، نهم هاوه له زور هاوکاری (ديدت) ی کرد بو ته واو شاره زابوون و هه رنه ونده توانای مونازه ره و موناقه شهی به هير بوو، پرياريان دا که ديدات خوی يه ک لایى بکاته وه بو بانگه وازو، نووسينگهی بانگه وازيان دامه زرانده له شوققه يه کدا له شاری (ديريان) له خوارووی نه فريقيا له سالی (۱۹۵۶) دا .

ديدت لهم نووسينگه يه وه ده چو به هه مړولايه کداو سهر دانی که نیسه کان و زور شوینی تری ده کرد، که مه لگاو ناوه ندى مه سيحيه تی شپرز کردو به مهش خه لکانيتکی زور سهر دانی نووسينگه يان ده کرد بو پريسيارو وه لام و زور که شيش له سهر ده ستيا موسلمان ده بوون .

(کيپ تاون) يان (ديدت تاون): ننجا ديدات (صالح محمد) ی ناسی که يه کيتک بوو له گه وړه ده و له مه نده موسلماننه کان له شاری کيپ تاون، نهم شاره موسولمانی زوری تيا بوو به لام وه کو پيويست نه بوون و، له بهرام بهر شيان دا زورينه ی گاوريو که زور به هير بوون، نهم شاره له لايه نی سياسی و بازارگانيشه وه زور گرنگ بوو ...

له بهر نهم هوکارانه (صالح محمد) داواي لیکرد که سهر دانی شاره که يان بکات و زور چاويپکه ورتنی بورتیکه خست له گهڼ قه شه کاند، قه شه کان نه مه نده زور بوون و حزيشيان به موناقه شه و مونازه ده کرد ديدات ناچار بوو لهم شاره بميښته وه، تا وای ليها ت شاره که پيی ده و ترا (ديدت تاون) شاری ديدات؟!

بەم جوړه (غولام حسن) و (صالح محمد) وەك دووبال واپوون بۆ دیدات له ناسمانی بانگه‌وازدا، بەراستی خەنجوری ناوایه بۆ نیسلا، نەوێتا بەسەر و مال پشستی دیدات دەگرن تا پەيامه‌كه‌ی بەچاكی بگه‌یه‌نێ و ئالای شه‌كاوه‌ی نیسلا هه‌رده‌م به‌رزو بلندو بالایی..

دیدات كه‌سیكی خاكی بوو، به‌ئۆتۆمبیلێكی (فولكس واگن)ی كۆن هاتوو چۆی ده‌كرد و خەلكی هه‌موو خۆشیان ده‌ویست، له‌هه‌موو دنیا دا ناسرا، كاتیك بۆ یه‌كه‌م جار موناژه‌ره‌یه‌كی جیهانی نه‌نجام دا له‌هۆلی (البرت) له‌لنده‌ن له‌سالی (١٩٧٧) دا، هه‌رچه‌نده‌ پیش نه‌م موناژه‌ره‌یه‌ هه‌ردوو هاوه‌له‌كه‌ی دنیایان به‌جیه‌یشت به‌لام نه‌وه‌نده‌ قوتابیانی بۆ پێگه‌یاندا كه هه‌میشه‌ هاوكاری و هاوده‌می (دیدات) بن له‌كاروباره‌كانیدا كه‌ نزیكت‌ترینیان پیاویك بوو به‌ناوی (نیبراهیم جادات).

بانگه‌واز تا دواهه‌ناسه: پۆژانه‌ نزیكه‌ی (٥٠٠) نامه‌ ده‌گه‌یشته‌ نوسینگه‌كه‌یان له‌ (دیربان) كه‌ داواي پەراو موناژه‌راته‌كانیان ده‌كرد، هه‌روه‌ها پۆژی واهه‌بوو چوارسه‌د گه‌شتیاری بیانی سه‌ردانیان ده‌كرد و قوتابیانی دیدات پێشوازیان لێ ده‌كردن و موناژه‌ره‌و نوسینه‌كانی دیداتیان به‌دیاری ده‌دانی.

دیدات بۆ نه‌وه‌ی كاره‌كانی به‌رده‌وام بن شه‌ش (وه‌قف)ی دامه‌زراند له‌شاری (دیربان) كه‌یه‌كێكیان بنكه‌ی جیهانی بانگه‌وازی نیسلا میه‌ له‌ سه‌رشیاوی بانگه‌وازی دیدات، نه‌وه‌ی تیا یا ده‌خوینیت، هه‌شت كۆرس له‌سه‌ر ده‌ستی مامۆستا و زانای گه‌وره‌ دا و هه‌رده‌گریت .

هه‌روه‌ها (وه‌قف)ێكی تریش نه‌وه‌یه‌ كه‌ نه‌وانه‌ی تازه‌ مسوڵمان ده‌بن فێری پیشه‌یه‌ك بكرێن وەك دارتاشی و كاره‌باچیتێ تاب‌توانن بۆیوی خۆیان به‌ده‌ست به‌یئن..

دیدات به‌رده‌وام به‌هاوكارانی ده‌وت: (نه‌گه‌ر پارهم هه‌بوايه‌ دنیا م پر ده‌كرد له‌ په‌راوی نیسلا می، به‌تایبه‌ت مانای قورئان به‌ ئینگلیزی) هه‌روه‌ها به‌نه‌ندامانی مه‌جلیسی بنكه‌ی جیهانی بانگه‌وازی نیسلا می وت له‌دوا سه‌ردانیان دا (هه‌موو تواناكانتان بجه‌نه‌كار بۆ گه‌یاندنێ كه‌لامی خوا به‌به‌شه‌ریت كه‌ نه‌وه‌ش نه‌و نه‌ركه‌یه‌ كه‌ له‌ هه‌موو ژباغه‌دا گرتومه‌ته‌ نه‌ستۆی خۆم).

له‌سالی (١٩٧٦) دا دیدات خەویك ده‌ییینیت كه‌ له‌خه‌وه‌كه‌یدا به‌ ده‌ستی خۆی ملیۆنی قورئان نه‌دات به‌وانه‌ی كه‌ موناژه‌ره‌ی له‌گه‌ڵ ده‌كهن له‌باره‌ی نیسلا مه‌وه‌، له‌م خه‌وه‌وه‌ بریاری دا كه‌ نه‌و كاره‌ بكات، تا سالی (١٩٩٦) كه‌ تیایدا توشی شه‌له‌ل بوو فوریای (٤٠٠) هه‌زار نوسخه‌

کهوت له مانای قورئان که دابهشی بکات و داوای له هاوکارانیشی کرد که کاره که ی بۆ ته و او بکهن.^۱

کورتیه ک له ژبانی: شیخ احمد دیدات له سالتی (۱۹۱۸) له دینی تاد

کشینار له ویلایهتی سوارات له هندستان له دایک بووه و باوکی بهرگدروو بوو، له بهرنه بوونی کۆچی کرد بۆ خوارووی نه فەریقیا له سالانی بیستی سه دهی بیست دا.

له سالانی په نجادا یه کهم نووسینی بلاوکرده وه به ناوی (هل الكتاب المقدس کلام الله؟) پاشان چهنده ها نوسراوی تریشی به سهرتاسه ری دنیا دا بلاوکرده وه نه مه بیجگه له (۲۳۵) منازهره و وتار که له چهنده ها ولاتی دنیا دا داویتی.

له سالتی (۱۹۸۶) دا خه لاتی مه لیک فیه سه لتی جیهانی بۆ خزمه تی نیسلامی وه رگرت له بهر نه و پۆله گرنگه ی که له جیهاندا بینی بۆ خزمه تی نیسلام و بهر بهرچ دان وه ی ناحه زان، دیدات پاش (۳۳) جار هه ول دان و داواکردن بۆ ژن هینان پتی کهوت له نافره تیک به ناوی (حواء حسین) که دوو کوپ و کچیکی لی تی بوو، یه که میان ئیبراهیمی کوپیه تی که له نه مه ریکیه و دووه میان (پوقیه) کچی تی که چهند سال پیتش وه فاتی خوی کۆچی دوا یی کردو، سی یه میان (یوسف) که بهر ده وام له گه ل باوکی بوو.

دیدات دلسۆز بوو بۆ مال و مندالی و پیزی زۆری له هاوسه ری هاوسه نگه ری ده گرت و به منداله کانی دهوت: (هه مو پوژۆتیک دایکتان له ژباندا بیت له گه لماندا نه و پۆزه پۆزی له دایک بوون و جه ژمانه!) نه مه بیجگه له وه ی که به هاوسه ره که ی دهوت (دایکی دایکان).. له سالتی (۲۰۰۱) دا کۆمه لتی پۆژنامه نویسی نه مه ریکا سهردانیان کردو له پرسیار تیکدا وتیان: نه گه ر سه رۆکی نه مه ریکا بویتایه پاش (۱۱) ی سیپته مبه ر چیت ده کرد؟ له وه لامدا وتی: به نیسرائیلی جگه رگۆشه م دهوت که داد په ره ر بیت له گه ل فه له ستینه کاند او نه وه نه کات که نیستا بهرام به فه له ستینه کان ده یکات.^۲

۱- (نیسلام نۆن لاین/ مجاهیل و مشاهیر).

۲- سایتی: (الرواق)

هېممهت بهرزی وهرهقهی کوری نهوفهل!

هغه څه خوالی پازی بیت پیغه مبهری ﷺ بره بولای وهرهقهی کوری نهوفهلی خرمی، که پیاوړتیا څاره زابو له نایضی مسیحی و یهودی دا، کاتیک پیغه مبهر ﷺ هاتنی وه چی بؤ باسکره، وهرهقه یه کسر زانی که پیغه مبهری ناخر زه مانه، بؤیه به داخ و هسره تیکی زور ووه هغه مبهی ساری هه لکیشاو وتی: خوزگه گنج و لاو و بهتوانا بومایه، خوزگه بامایه ﷺ گله گت له ولات دهریان ده کردی، نه گمر بگمه نه ورپوړه سرخستنیکی چاک سرت ﷺ و پشیرانیت لیده کم. پیغه مبهر ﷺ فرموی: بؤ دهریشم ده کهن؟ وتی: بهلی همرگس فرمی هتیا بیت وک تؤ دوژمنایه تی کراوه ... وهرهقه پیاوړتیا زور به ته من بوو، خوا هغه مبهی که نهو مژده پیغه مبهرایه تی بدات به پیغه مبهر و دوی چهند رپوړتیک له یه کتر پیلنه کزچی دواپی کرد . بهراستی پیره میړدیک بیسالاچووی به هیممهت بوو، خوی گورهش له سر نهو هیممه تهی پاداشتی دایمه به به هشتی بهرین، ههروهک پیغه مبهر ﷺ هوالی داوه (لاتسبوا ورقة فانی رأیت له جنة أوجنتین)

په پوړتیا بؤ په ندوه رگرتن:

پیغه مبهر ﷺ هوالی داوه که له دوی نهو که سانیک دین که نی دیعی پیغه مبهرایه تی ده کهن (لاتقوم الساعة حتی یرج ثلاثون دجالون کلهم یزعم انه رسول الله) نه بی داود، که نه ههش بهراستی موعجیزه یه کی ناشکرای پیغه مبهره)، هه له ژبانی خوی دا موسیله مبهی دروژن پهیدا بوو، که دواتر به ههول و خباتی هاوه لان خوی گوره له سر دهمستی نهواندا له طاری برد.

په گیتی تر لهو دروژنانه (میرزا غولام نهحمه دی قادیانی) یه که له سالی (۱۲۶۵) څو چینا له پاشان له دایک هووه که گوندیک (بنجاب) له ولاتی هندستان.. نینگلیز له سالی (۱۸۵۷) دا شورشه کی دامرکاندو پاشان له سالی (۱۸۶۹) دا حکومتی بهرینانی کومه لی څاره زای ناره هندستان که دیراسه ی بارو زروقه که بکه. نهوانیش دیراسه ی پاشان کردو پاشان راپوړتیا نووسی که چارمه ر نهویه که سیک دروست بکه

به‌ناوی نیسلاموهه کاریان بۆ بکات، بۆ ئەمەش پاش گه‌پانی زۆر میرزا غولام ئەحمەدیان دۆزیوه که به‌و کاره هه‌ستیت وه‌موو هاوکاریه‌کیشیان کرد .

ناویراو رایگه‌یانده که نوێکه‌ره‌وه‌یه‌و له‌ خواوه نیله‌هایمی بۆ هاتوه و، پاشتر رایگه‌یانده مه‌سیح و مه‌هدی چاوه‌پوان کراوه، پاش ئەوه‌ی بۆی نه‌چوهه سه‌رکه خۆی بکات به‌ پێغه‌مبه‌ری عیسی یا به‌ مه‌هدی، رایگه‌یانده که خواپێغه‌مبه‌ر (محمدی) جارێکی تر له‌ که‌سایه‌تی میرزا غولام دا ناردۆته‌وه.

نهم کۆمه‌له سه‌رگه‌ردانه، بیروپرای وایه (تناسخ‌الارواح) هه‌یه‌و بیروپرایان له‌ باره‌ی خواوه نادروسته و هاوه‌لانی خۆی به‌ (صحابه) دا ئەناو ده‌یوت که‌حه‌جی گه‌وره ئەوه‌یه که‌سیک به‌جیت بۆ قادیان و، نهمه‌ بیتجگه له‌وه‌ی عه‌ره‌ق و تلیاک و گۆشتی به‌رازیشی هه‌لāl کردبوو ... هه‌روه‌ها هه‌موو موسلمانێکی به‌کافر دانه‌نا تا نه‌بن به‌ شوێنکه‌وته‌ی قادیانیه‌ت و هه‌ر که‌سیکیش به‌ لای ئەوانه‌وه ژن و ژنخوازی له‌گه‌ڵ غه‌یری قادیانیدا بکا کافره.

بانگه‌شه‌یان کرد بۆ نه‌هه‌شتنی جیهادو گوێپه‌ایه‌لی کوێرانه بۆحکومه‌تی ئینگلیز که له‌و کاته‌دا هندستانیان داگیر کردبوو، گوایه ئینگلیز وه‌لی ئەم‌ری موسلمانانه. چه‌نده‌ها ته‌رجومه‌ی قورئانیان کردوه به‌زمانی جیا‌جیاو هه‌مووی ته‌فسیراتی هه‌له‌و نابه‌جی یه ...

زانایانی نیسلام به‌تایبه‌تی له‌هندستان پویه‌پرووی بونه‌وه وه‌ک شیخ (ابوالوفاء) ثناء الله ئەمیری کۆمه‌له‌ی نه‌ه‌لی حدیث له‌هندستان، ناویراو مونا‌زه‌ره‌ی کرد له‌گه‌ڵ (میرزا غولام) داو ئیقامه‌ی حوججه‌ی له‌سه‌ر کرد، دواتر میرزا غولام داوای مويا‌ه‌له‌ی کرد که خوا ئەوه‌ی درۆزنه له‌ناوی به‌ریت، خوای گه‌وره‌ش میرزا غولامی داوای چل پۆژ به‌نه‌خۆشی کولێره له‌ناو ناوده‌ستا کوشت له‌سالی (۱۹۰۸) زاینی دا، شایه‌نی با‌سه که نهم بۆ دینه په‌نجایه‌په‌راوو ژماره‌یه‌کی زۆر وتاری له‌داوای خۆی به‌جیه‌یت که هه‌مووی بانگه‌واز ده‌کات بۆ گو‌م‌را بوون و سه‌رگه‌ردانی، مه‌جلیسی نو‌مه‌ی پاکستانیش (په‌رله‌مانی مه‌رکه‌زی) مونا‌قه‌شه‌ی یه‌کی له‌ زه‌عیمه گه‌وره‌کانی نهم تایه‌فه‌یه‌ی کردوه که‌ناوی (میرزا ناصر احمد) بوو، شیخ موفتی محمود وه‌لامی دایه‌وه‌و مونا‌قه‌شه‌که‌ش سی کاتۆمێتر درێژه‌ی کێشا، که‌سه‌ره‌نجام (میرزا ناصر احمد) قسه‌ی نه‌ماوکوفر و له‌پێ لادانی بۆ هه‌مووان ده‌رکه‌وت و، له‌ پاکستاندا دایان نان به‌ که‌مایه‌تیه‌که‌ی ناموسلمان و له‌سالی (۱۹۷۴) دا رابیه‌تی عاله‌می نیسلامی بپاریان دا که نه‌و کۆمه‌له یه له نیسلام ده‌رچوون و نه‌بێ پێیان لێ‌بگیری ...

مه سه له ی موباهه له: موباهه له: واته داواکردنی له عنهت و سزای خوا بۆ

سەر درۆزانان .. ئەمەش لە کاتی کدا بوو کە مەهەدی نەجراڻی مەسیحیەکان کاتی خۆی هاتن بۆ مەدینە و پێیان دایە گرت لە سەر بیرویاوەرە هەلەکانیان لە سەر عیسا سهلامی خۆای لێ بیت، پێغه مبهەر ﷺ بە فەرمانی خوا پێی فەرموون ﴿فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ

اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ﴾ آل عمران: ۶۱ مەسیحیەکانی وە فەدی نەجراڻ لە ترسی سزای خوا نەیانویژا بێنە پێشەوه و ئەو موباهه له یه بکهن ..

میرزا غولام ئەحمەدی قادیانی لە گەڵ سەرۆکی زانکۆی دیوبەندی (شیخ موفتی محمود الحسن) روبه‌پوو بوونەوه و، بە نامادەبوونی لایەنگرانی هەردوولا، میرزا غولام جەختی کردە سەر ئەوەی کە (خاتم النبیین) واتا چاکترین پێغه‌مبەر و مانای وانیه کە کۆتایی هاتوو و خەتم بوو، هەرچەندە شیخ موفتی محمود حسن فەرمودە ی هێنایەوه بۆ وەلامدانەوه ی، میرزا غولام بە فەرمودە کە قایل نەدەبوو بە بیانووی ئەوەی ئەو فەرمودە یە خاتوو عایشە ریاوەتی کردوو و ئەویش لە بەرنەوه ی ئافەرته شایەتیە کە ی بە یه کێک حسابە ... هەرچی لە گەڵ و ت سوودی نەبوو، بۆ شەو زانیانی زانکۆی دیوبەند کۆبونەوه و راویژیان کرد کە کێ باشە بۆ دەمکو تکردنی ئەو تاوانبارە درۆزنە ؟! رایان هەتا سەر ئەوەی کە شیخ شەاء الله باشە، کە کاتی خۆی لای ئەمان قوتابی بوو و لە بەر زۆر مونا قەشە کردن و جورنەتی زۆری لە زانکۆ دەریان کردبوو وە پروانامە یان نەدابوو یە .

شیخ شەاء الله دەلی: سەرۆکی زانکۆ ناردی بە دوامدا بۆ ئەوە ی پوو بە پروی میرزا غولام بېمەوه و ئیقامە ی حوججە ی لە سەر بکەم، منیش وتم باشە، بەلام بەو مەرجە ی کە ئەگەر سەرکەوتم بە سەریا پروانامە ی زانکۆ کە تانم بە دەنی، ئەویش پازی بوو، بۆ سبەینی فیلێکیان هێنا و یستیان جەنابی موفتی سەرکەوی و هەموو ئەوانی تریش بە دەوریا بن و بە یه کەوه پڕۆین بۆ شوێنی مونا قەشە کە، وە ک پڕۆلینانێک لەو زانیە، من قایل نەبووم، وتم: من سواری فیلە کە ئەم، بەو جۆرە من لە سەر فیلە کە بووم و موفتی و هەموو زانیانی ش لە دەورم

بوون و چوین بۆ ږوو به ږوو بوونه وه که و هه موانیش هوتافیان ده کیتشا بۆ هاندان و ته شجیع
کردم ...

که وتینه مونا قه شه له سهر (خاتم النبیین) و نه و هه مان قسه ی کردو منیش هه مان
فه رموده کام پیتوت که خاتوو عانی شه ریوایه تی کردوه، ناویراو قه ناعه تی نه کرد؟! بۆیه وتم:
ده که وایه پرسیاریکت لیده که م؟ وتی: فه رموو! وتم: تۆ کوږی باوکت نیت؟! توره بوو وتی: چۆن
گومان له نه سه بم ده که یت و دایکم تاوانبار ده که ی؟ وتم: من گومان نابهم و تاوانبارت ناکهم،
به لām به لگه یه کم به ری که تۆ کوږی باوکتی؟! وتی: دایکم ده لای من کوږی باوکم، وتم: دایکت
تاقه نافرته تیکه و به و پیتودانگه ی تۆش بیت شه هاده ته که ی یه کیتکه و هه رناگیری، ئنجا وتم:
ږه وایه دایکت راست بکات و عانی شه ی دایکی موسلمانان راست نه کات! به مه میرزا غولām
ده مکتو بوو نه ی ده زانی چۆن ږزگاری بیت، ئیت ږوو به (الله اکبر) و به و جۆره خوا شکاندی
و ږسوا ی کرد...

دوا ی نه وهش له و گوښاره ی که هه فتانه ده رمان ده کرد هه موو قسه و بیرو بۆ چونه
سه قه ته کانی ناویراوم هه لته وه شاند و کاریکم پینه کردن با به ده وای شږی نه کردبی! به مهش
میرزا غولām بیتاقهت بوو، نه شی ده توانی وه لām با ته وه، ناچار نامه یه کی بۆ ناردم له
۱۹۰۸/۴/۱۵ داو داوای مریاهله ی کردو تیا نووسیوی: بسم الله الرحمن الرحيم
و یستنبذک احق هو؟ قل: ای وربی انه الحق.

حضرت المولوي ثناء الله السلام على من اتبع الهدى ان سلسلة تكذيبى جارية فى
جريدتكم اهل الحديث من مدة طويلة، انتم تشهدون انى كاذب دجال مفسد مفتر، ودعواي
للمسيحية الموعودة كذب وافتراء على الله.

إني أوديت فيكم إيذاءً، وصبرت عليكم صبراً جميلاً، لكن لما كنت مأموراً بتبليغ الحق من
الله وأنتم تصدون الناس عني، فأنا أدعو الله قائلاً: يا مالكي البصير القدير العليم الخبير، تعلم ما في
نفسي إن كان دعواي للمسيحية الموعودة افتراء مني وأنا في نظرك مفسد كذاب، والافتراء في
الليل والنهار شغلي، فيا مالكي أنا ادعوك بالتضرع والإلحاح أن تميتني قبل المولوي ثناء الله،
واجعله واتباعه مسرورين لموتي، يا مرسلني أدعوك أخذاً بحظيرة القدس لك أن تفصل بيني وبين
المولوي ثناء الله، إنه من كان مفسداً في نظرك كاذباً عندك فتميته قبل الصادق منا، ربنا افتح
بيننا وبين قومنا بالحق وانت خير الفاتحين .

ربيع الاول ١٣٢٥ هجري

الراقم عبد الله الصمد/ميرزا غلام أحمد المسيح الموعود

عافاه الله وأيد عزه

شيخ (ثناء الله) ش بهمه پازی بوو که خوا دروژن له ناوېهری، خوا دوعاکه ی گیرا کردو پاش چل پژ له ۱۹۰۸/۵|۲۵ د میرزا تروشی کولیره بوو له ناو ناوده ستدا گیانی ده رچوو. دوی نه ویش شیخ ثناء الله چل سالی تر ژیا و خزمه تی نیسلا می کردو له سالی ۱۹۴۸ د وفاتی کرد..

با هیمن ببنه وه!

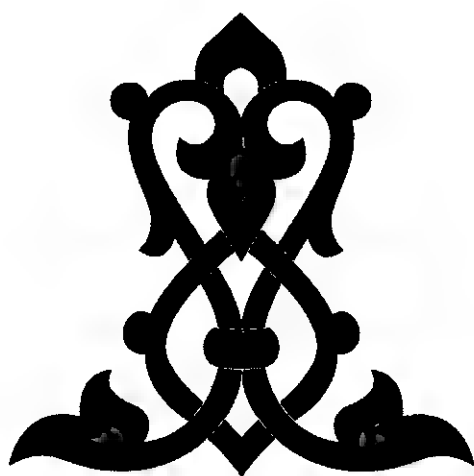
دوژمنانی هق و راستی هرله دیر زه مانده خه لکیان تو قاندوه له هق و راستی و، پروپاگنده ی زوری ناهه قیان بؤ کردوه تاخه لکی به هیمنی گوی نه گرن و پرونده کهنه هق، همیشه بانگخوazan و پیغه مبه رانیان به فالچی و جادو و گهر و کژنده پهرست و مترسی له سه رناسایشی تانک و کومل و ناسایشی نه ته و بی داناه، که له راستیشدا هیچی وایه بویه بانگخوazan نه بی هه ولبدن نه و خه لکه هیمن بکهنه وه له کاشو هه وایه کی ناسایی و هیمندا هق و راستی بگه یه نن پتیا ن.

کاتی خو ی فیرعون د دنیا بوو (موسا) راست ده کات که چی ده یوت ﴿ قَالَ أَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَمْوَسَىٰ ﴾ طه: ۵۷ نه ی موسا تو هاتوی به سیحره که ت مالمان کاول بکه ی ت؟ خاک و نیشتمانان بشیوینی؟! ننجا هه رنه مه شی خسته سه رده می خه لک و پتی و تن: ﴿ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴾ الشعراء: ۳۵، له پژی پرویه پرویه بونه وشدا له گه ل جادو و گهراندا، راجیاییان هه بوو، دوا یی سه ریان کرد بده کدا و به وه یه کتریان هاندا که موسا ده یه ولی گه ل برا که یدا به جادوه که یان له خاک و ناومان ده رمان بکه ن و نیشتمانان بجه نه مه ترسیه وه رتیا زی ژیا مان تیک به ن ﴿ قَالُوا إِن هَذَا لَسِحْرٌ مِنْ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَ بِطَرِيقَتِكُمُ الْمُثْلَىٰ ﴾ طه: ۶۳، کافرانی مه که ش به هه مان شیوه نه یانوت نه گهر شوینت بکه وین به رژه وهندی به کاغان ده که ونه مه ترسی یه وه، په نگه هه موو عه رب په لامارمان بدن و ده سه لاتی ناییمان نه می تی و بازار گانی مان تروشی

که ساد بن ﴿وَقَالُوا إِن تَتَّبِعِ الْهُدَى مَعَكَ تَمُوتُ مِنْ أَرْضٍ مُّكَرَّمَةٍ لَّهُمْ حَرَمٌ ءَايِنًا يُجِيزُ
إِلَيْهِ تَمُرَّتْ كُلُّ شَيْءٍ وَرِزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾ وَكَمْ أَهْلًا مَكَّنَّا مِنْ
قَرْبِهِمْ بِطُلُوتٍ مَعِيشَتَهَا فَنَالَكَ مَسْكَنُهُمْ لَوْ تَشْكُرُ مِنْ بَعْدِهَا لَا قَلِيلًا وَكُنَّا نَحْنُ الْقَارِئِينَ
﴿٥٨﴾ وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى حَتَّى يَبْعَثَ فِي أُمَمٍ رَسُولًا يَنْذِرُ لَهُمْ ءَايِنًا وَمَا كُنَّا

مُهْلِكِي الْقُرَى إِلَّا أَهْلُهَا ظَالِمُونَ ﴿٥٩﴾ القصص: ٥٧ - ٥٩، همدروها نه یانوت: همد
جادو و گهره، شاعیره، بهندو باوی پیشینانی هیناوه، نازاوه چیه و سالان دهشیوتنی، باوک و
نولاد له یه دهکا، جا نهوه چیه هیناویته تی نیمهش نه توانین نهوه بلینن ﴿وَإِذَا تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَاذْكُرُوا
ءَايِنُنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِن هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٣١﴾ الانفال: ٣١
تنجا چند سالتی جنگ بهریابوو له نه فامدا سولخی حوده بییه هاته کایهوه و هه رچهند
زوری هه هاوه لان به لایانهوه قورس بوو، که چی پیغه مبهدر ﴿رَبِّكَ وَتَنْ نَامَهُ كَيْ مَوْزُورُ كَرْدُ،
نه مهش بونهوهی جنگ نه میتنی و خه لکی هه موو هیور بینهوه، هه رواش ده رچوو خه لکی
هیمن بوونهوه و هه رچی باسی نیسلامی بۆیکرایه موسولمان ده بوو، پیشتتر چند موسولمان
بوو بوو لهو ماوه که مه دا زیاتر موسولمان بوو .

به راستی نیستاش راگه یاندنه کان زور جهخت ده که نه سهر نیم لایه نهوه ده یانهوهی نه لکی
بتوقیتین له نیسلام به ناوی تی زورهوه که هیچ پیتاسه یه کی بۆ نه کراوه، که نه مهشی نه لکی
بانگ خوازان قورس تر ده کات بهوهی که له هه ولی بهرده وام دا بن بونهوهی خه لکی هه رچینهوه
تاوه کو باشتر هه ق و راستی وه رگرن .





سەر فرازی



سوپاس و ستايش بڅواي پمروه‌ردگارو دروودو سه‌لاميش لسم‌رگيانى سمردارى پيغه‌مبران و يارو ياوه‌ران.

نازيزان و دڅستانى زغيره‌ي بهرو نيسلام، وا لدم بهرگى حموته‌مه‌دا به نيوه‌ي به‌ريز ده‌گينه‌وه به څمه‌ليک باس و خواسى نيمانى و نيعجازى نوټى قورشان و سوننه‌ت و موسلمانېونى بهرده‌وامى خه‌لکى له‌مه‌مو لايه‌کى دنياوه، که هه‌مووى به‌لگن لسم‌ر نه‌وى که پاشم‌پوژ بڅ نيسلامه .. خو نه‌مه‌ش له راستيدا هه‌قيقه‌تيکى به‌لگنه‌ويسته، چونکه به‌رنامه‌يه‌ک خوا شايه‌تى بڅ بدات، که گموره‌ترين و مه‌زترين شايه‌تیه، دياره هه‌موو شتيک له‌م بوونه‌وه‌دها شايه‌تى بڅ نه‌دات و سهره‌فاميش هر بڅ نه‌وه ﴿قُلْ اَيُّ شَيْءٍ اَكْبَرُ شَهَادَةً قُلْ اَللّٰهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَاَوْحٰى اِلٰى هٰذَا الْقُرْآنُ لِأَتَذَرَكُمْ يَهْدٍ وَمَنْ يَبْلُغْ اَيْتَكُمْ لَتَشْهَدُوْنَ اَنْتَ مَعَ اللّٰهِ الْاِلَهَةِ اٰخَرٰى قُلْ لَا اَشْهَدُ قُلْ اِنَّمَا هُوَ اللّٰهُ وَاحِدٌ وَاِنِّىْ اَرِىْءُكُمْ تَشْرِكُوْنَ﴾ الانعام: ۱۹ ..

نيسلام تاکه رنځگای نازادى، ناسروده‌يى، دلنيايى، ناشتى، هيمه‌ت به‌رزى، سمرفرازي‌يه، سمرفرازي نه‌ک هر له دنيا‌دا به‌لکو سمرفرازي له دنياوقيامه‌تدا، بڅ به‌تريکه‌ي (۲۷) جار له قورناندا (افلح، تفلحون، المفلحون) هاتوه، نه‌مه ييجگه له‌وى روژى (۵) جار نيسلام له‌پري بلندگؤ‌کانموه سروودى (حي على الفلاح) نه‌دات به‌گوټى دنيا‌دا ..

نيسلام ده‌وله‌مه‌ندترين به‌رنامه‌يه به‌درتڅايى مي‌ژوو، هه‌روه‌ک پيغه‌مبر ﷺ ده‌فرمويټ: (ولاتنقضي عجايبه) عه‌جايباتى قورشان ته‌واونايتټ و (ولا يخلق على كثرة الرد) به‌زور خوټندنه‌وى کون نايټ و مروؤ بي‌زار نايټ (ولا يشع منه العلماء) زانايان ليتى تيرنابن .. زانايه‌کى روژ‌تاوايى له کونگره‌يه‌کى نيعجازى عيلمى قورشان و سوننه‌تدا به ناماده‌بووانى وت: نه‌گه‌ر نه‌وه‌موو راستيه‌ي له نايه‌که‌ي نيوه‌دايه لاي نيټمه بوايه دنيا‌مان هه‌لده‌ستانه سمرپيؤ نه‌مان ده‌هيشټ دانيشن. زور جى داخه، بانگخوازيک يان وتاريټريټرټک که مينېره‌که‌ي رسول الله ى ليگرتووين، نه‌زانى نه‌لى چى و وتارى سالى په‌نجاکان دووباره‌کاتموه ته‌نها نيش رايى کات، له‌کاتيتکدا دوژمنانى نه‌م دينه پرچه‌ک کراون به‌هه‌موو هوکاريکى سيعراوى سمرده‌م و پيام نه‌وى له خسته نه‌ريت .

ئیمان و زانست:

لە ئەوروپا لەسەدەکانی ناوەراستدا، کیشمەکیشیکى گەورە دروست بوو لە نێوان کەنيسەو زانایاندا، تیگەیشتی لەدەقەکان و بیرکردنەوی نازاد لە لایەن پاپاکان وقەشەکانەو قۆرخ کرابوون،سەرانی کەنيسە دەیانویست قسە نەبێ لەسەر و قسەى خۆیانەو و کەس قسە لەقسەیاندا نەکات، دیارە ئەمەش لەگەڵ فیتەتی مرۆفدا ناگونجێ، بۆیە پیکدادان دروست بوو، زانایان لیکۆلینەوێان دەکردو بیروبۆچوونی خۆیان بەخەلکی دەگەیاندا، سەرانی کەنيسەش دەیانویست پێیان لیبگرن .

هەندێ زانا باسی خرپیتی زەویان کرد، سەرانی کەنيسە دژیان وەستانەو کافریان کردن و، تەنانت کارگەیشته ئەوێ کە زانایەك لەسەر بیروبۆچوونی بسوتینێ، ئەمە درێزەى کینشا هەتا کەنيسە و زانست لەیەك جیاکرانەو و بیروبۆچوونی کەنيسە خرایەو ناوچار دیواری خۆی .

هەندێ کەس ویستیان ئەم ئەزمونە تالەش بگۆزنەو لای نێمەو، نیسلام لە چوار دیواری مزگەوتدا بەندبکەن، دیارە ئەمەش نەچوو سەربۆیان، چونکە هەرگیز نیسلام دژی زانین و زانست نەبوو، بگرە هەمیشە هانی بیرکردنەو و سەرخەدانی داو و، فیتیبونیتک کەلەبەر خۆبیت بە عیبادهت داویەتیە قەلەم . ئەوێتا قورئان دەفەرمویت :

﴿ قُلْ أَنْظَرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ﴾ یونس: ۱۰۱

﴿ إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّمُؤْمِنِينَ ۝ ۲ ﴾ وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُتُّ مِنْ دَابَّةٍ آيَاتٌ لِّقَوْمٍ

يُوقِنُونَ ﴿ المجاثية: ۳ - ۴

﴿ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴾ العنكبوت: ۲۰

﴿ وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا

نُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَجَنَّاتٍ مِنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ

وَالرُّمَّانَ مُشَيْبًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ انظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَرَوِّجُوهُ إِنِّ فِي ذَٰلِكُمْ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

﴿ ۹۹ 》 الانعام: ۹۹ .

واته: پییان بلی، سیرکمن چی له ناسمانه کان وزه ویدایه، بهراستی له ناسمانه کان و زه ویدا بهلگه و نایاتی زور هیه به برواداران و له دروستیبونی خۆتان و گیانله بهرانی ده و رویه رتان بهلگهی زور همن بۆگه لیک که یه قینیان هیه، پییان بلی: بگه پین به زه ویدا سیربکه زیان چۆن دهستی پیکردوه، ههروه ها سیرکمن دره خسته کان چۆن به رویوم ده گرن و چۆن نهو به رویوم به پیده گات .

له باره ی زانیانی شهوه ده فرمویت: ﴿ شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَابًا مَّا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴾ آل عمران: ۱۸، واته: خوی گه وه خوی شایه تی داوه و ده ریخستوه و سه مانندی ته که بهراستی جگه لهو هیچ خوی به کی تر نه که شایانی بهرستی بیت، ههروه ها فریشته کان و خاوهن زانسته کانی ش (له پیغه بهرانی و زانیانی)، که بهر پیگه به کی راست و دروست نه یسه لنینن خوا هه می شه داد به رویه ری په هایه و جگه لهو زاته خوی به کی تر نه و نهو بالاده ست و دانایه .

* ﴿ وَمِنَ النَّاسِ وَالْدَّوَابِّ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَنُهُ، كَذَٰلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴾ فاطر: ۲۸ واته: بهراستی زانیانی که له خوا ده تر سن .

* ﴿ وَبَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴾ سبا: ۶ ، واته: نهوانی زانست و زانیانی لایه، نه هلی کیتاب یان زانیانی تر، شایه تی نه ده ن که نه مه ی له خوا وه بۆت هاتوه هه ق و راستی به .

* ﴿ يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ يَمَّا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴾ المجادلة: ۱۱ . واته: خوی گه وه نهوانی نیمانیان هینا وه له نیتوه نهوانه شتان که زانست و زانیاریان پیدرا وه چهنده ها پله بهر زیان ده کاته وه ..

سەرڭدانى گيانلەبەران:

يەكۈن لىو بەدىيەتتارە سەيرانى كە سەرنجى زانايانى پاكىشاۋە، ورچى قوتبەكانە كە لە باروزروفىكى زۆر قورسدا ئەزى و، بەردەوام سەھۆل ۋەستەلەك ناۋچەكانى داپۇشىۋە، خۋاى گەۋرە بەجۆرىك ئەو ورچەى دروستكردوۋە كە بەرگەى ئەو باروزروفە بگىرىت، لەژىر پىستەكەيدا چىنىك چەۋرى ھەيە بە نىستورى (۱۰) سىم، نەمەش بۆنەۋەى بېيت بە چىنىكى نەگەيەنەرى گەرمى، ۋەبەھۆى نەمەشەۋەيە كە ئەتوانى بە دەسمەت دوۋەزار كىلۆمەتر بېرىت لەناو ئەو دەريا بەستەلەكانەدا، بۆخواردنى ئەوجۆرە ورچەش خۋاى گەۋرە گوڭرەكەى دەرياي دانائە، كە لەناو ئەو دەريا بەستەۋانەدا ئەزى، ورچەكە تۋاناي بۆنكردنى بەھىزەو نىچىرەكەى خۆى دەۋزىتەۋە تەنانت نەگەر لەژىر (۱۰۵) مەتر سەھۆلىش دابىت.

ھەرۋەھا دۆلفىنىش لەدەريادا زۆر بەخىرايى مەلە دەكات و گىژەلۈكەيەك لەناۋەكەدا دروست دەيىت كەكارناكاتە سەرلاشەى بەھۆى پىكەتەى پىستى دۆلفىنەۋە كە سى چىنە و دەتوانى ئەو قشارى ناۋە بۆى ..

ھەرۋەھا ھەندى تۆ ھەن ژەھراۋىن، بالندەى(ماكۇ) كە جۆرىكە لە تۋوتى و لە ئەمىرىكا دەزى، كە ئەو تۆۋە ژەھراۋىيە دەخوات يەكسەر دەچىت بۆناۋچەيەك كە جۆرىك قورى خەزەفى لىيەو پارچەيەكى دەشكىنى و قوتى دەدات، ئەوقۇرە خەزەفىيە ژەھرەكە دەمىزى و بەمەش بالندەكە لە ژەھرى تۆۋەكە رىزگارى دەيىت.

زانايان لەپىرى وردىبۋەنەۋە لەدروستكراۋەكانى خواۋە، زياتر دەسەلاتى پەرۋەردگارىان بۆ دەردەكەۋىت وزۆريان دىنەۋە بەرەۋنىمان و نىسلامەتى، ۋەك زاناي ئەۋرۋى (مىلان)كە لەكۆتايى كۆنگرەى ھەشتەمى نىعجازى عىلمى قورئان و سۈننەتدا مۇسلمانىۋونى خۆى پاگەياندو وتى: من سى و پىنچ سال دۋورىۋوم لەخواۋ لەنىمان، بەلام لەپىرى دىراسە ولەپىرى زانستەۋە پىرى نىمانم دۆزىۋە ...

أنطوانی فلو:

یەکیکی ترلهو زانایانه ناوی (أنطوانی فلو)یە، کە پرۆفیسۆریکی بەریتانییە لەبوارى فەلسەفەداو تەمەنى هەشتاوێك سالتو، لەپاترە سالتوێو پێی نیلحادی گرتۆتەبەر.

لەسالى (١٩٥٠)دا لە بواری ئەكادییادا ناسرا بەهۆی وتاریكێموه كە بڵاوی كردهوه، دەیان سال دیفاعی لەبیروپرای خوێ و لەنیلحاد كرده لە زانكۆی ئۆكسفۆرډو ئەبیردین و زۆر لەزانكۆكانی ئەمەریكاو كەندها، كەمامۆستا بوو تیایاندا..

لەم سالتانی دوایدا ناویراو نیمانی هێنا بەموه كەخوایهکی بالادەستی حەكیم هەیه كەنەم بوونەموهه ی بەدییهێناوه.

ناویراو پاش شەست سال لە فیکری نیلحاد بۆی دەرکەوت كە لەگومرایی و سەرگەردانیادیە، بەهۆی وردبوونەموه لەدیراساتی زانستی زانایانی زیندەوهرزانی لەبوارى (DNA) دا، كەزۆر ئالۆزو سەرسوڕهێنەر، زانایان بەناشکرا پاش دیراسه ی (DNA) وتیان كە حەقەن خوایهکی بالادەست هەیه كە نەم (DNA) ه یه یەم جۆره بەدییهێناوه ..

بەئێ، شێوهی لولپێچی نەو (DNA) ه یە وەلامه بۆ هەموو ئەوانه كە دەیانوت مەژۆ و بوونەموه بەرێكەوت دروست بوون، دیاره رێكەوت نەستەمە بتوانی (DNA) رێك بجات .. زانای بەناویانگ (فرانسیس کریك) كەیهکی بوو لەوانه ی شێوهی لول پێچییهكە ی دۆزیهو نیعترافی كرده كە موعجیزهیهك هەیه لەپشت هەقیقهتی ئەسلی ژیانموه، زانایهکی تریش بەناوی (لید ادلمان) لە زانكۆی (ساوپ كالیفۆرنیا) لەلۆس ئەنجلوس رایگهیاندا كە یهك گرام لەو (DNA) یه توانای خەزنی ئەوەنده زانیاری هەیه كەلەیهك تریلۆن سیلی (مضغوط)دا جێی دەبیتموه.

لەكاسیتیکی ئیدییدا بەناویشانی (تایا زانست بوونی خوی دۆزیهوتموه؟) (أنطوانی فلو) بە ناشکرا باسی جوانی و مەزنی دروستکراوهکانی خوا دەرکات و باسی هەرسهێنانی فیکری نیلحادی دەرکات .. هەموهه له هەولێ زۆردایه بۆ گێرانهوه ی ئەوانه ی كەشوێن پێیان هەلگرتوه لەنیلحاداو دەرئیت: (لەبەرئموه بەدلتیاییموه بیروپۆچوون و نووسینهكەم کاریان

کردۆته سهركۆمه لێك كهس، من نه مهوێ ئهو زهره روزيانه فیکری یه پیم گه یاندوون راستی بکه مهوه^۱

دکتۆر برونۆ غیدرونی:

ناوبراو که به پێوه بهری مرصدی فله کی یه له فهره نسا و به پێوه بهری لیکۆلینه وه کانی نهستییه و ههساره کانه له بنکهی نیشتمانی بۆ لیکۆلینه وهی زانست و، پسرپۆره له پیکهاتن و په ره سه ندنی ههساره کان و، نزیکه ی (۱۰۰) لیکۆلینه وهی بلاو کردۆته وه ژماره یه کی زۆر کۆنگره ی زانستی فله کی نیو دهوله تی پیکهستوه ..

شهم زانایه یه کی که له ههساره زاکانی بواری نیسلامه تی له فهره نسا و په نجا باسی بلاو کردۆته وه له باره ی عیلمی کهلام و ته صوف . له نیوان سالانی (۱۹۹۳ تا ۱۹۹۹) بهرنامه یه کی هه بوو له ته له فزیۆنی فهره نسی به ناو نیشانی (ناسینی نیسلام)، نیستاش سه روکی ده زگای نیسلامه بۆ دیراساتی عولیای پیکهستوو.

برونۆ غیدرونی که ناوی خۆی کردوه به (عبدالحق) ده لێ: ئیمه وهك موسلمان ده زانی که جیاوازی نیه له نیوان هه قیقه تی زانستی و هه قیقه تی نایینی دا، به لام گه یشتن به هه قیقه تی زانستی له پێی تاقیکردنه وه و دیراساته وه یه گه یشتنیش به هه قیقه تی ناین له پێی وه حی یه وه یه، نه وه تا قورئان له یه کهم نایه تی وه ناماژه بۆ ئهم راستی یه ده کات و ده فهرموێ: ﴿أَقْرَأْ بِأَسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝۱ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝۲ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ۝﴾ العلق: ۱ - ۳ ..

ناشکرایه یه کی له ناوه پیرۆزه کانی خوای گه وره (الحق) ه منیش که (عبدالحق) م ئه رکی سه رشافه که هه ول بدهم و کار به کهم تاله هه قیقه تی زانستی و هه قیقه تی نایینی تی به گه م .

دکتۆر مصطفى محمود:

دکتۆر مصطفى عمود یه کی که له و که سایه تیانه ی که پۆلێکی باشیان بیهیه له بواری نو سین و ناساندنی نیسلامدا، ناوبراو پزیشکی پسرپۆر بوو له نه شته رگه ری می شک و نه عصاب دا، نه مه بیجگه له وه ی نه دیبیکێ شساره زاوړۆشینبیر بوو.

۱- (پێگهی هارون یه حیا)

لهزه مانى عبدالناصردا له ميسر، فهرومانيك ده رچووكه كه س نابى دوو كاريكات،
نه ميس وازى له بواري پزىشكى هيناو خهريكي كاري نه ده بى بو.

سه رها به نيلحاد ده ستي پيكره، واى ده زانى كه عيلم نه توانى وه لامي هه مووشتيكي
باهه وه، به لام كه گه يشته نه وه نه غامه ي كه زانست بواري تاييه تي سس نوورداري خو ي هه يه و
زور شت نه مي نن كه وه لامي بوي نيه، كه وه ته گه ران به ناييني زرا ده شتي ويوزي و دواتر پتي خو ي
دو زيه وه له قورثاندا.

پرسيا ري ليكرا پزىشك چو ن ده توانى نه ديب بيت، وتى: پزىشك په يوه نديه كي به هي زي
به ژيان و نه يتيه كانيه وه هه يه، ته نها پزىشكه كه زور ناماده ي ساته وه ختي له دا يك بوون و
دواساته كاني مردن و گيان كي شان ده بيت .

له ته مه ني لا و تييدا رو شين بيران و قه لاهم به ده سته كان چاويان به مادديه ت و غه رب به
شه واره كه وتبوو، بوي نه ميس كه وتبووه ژير كاري گه ري مادديه ت و نيلحاد وه، نه م گه شته شي
سى سالي خاياند له گه ران به كتيب وشه و غووني ويپر كرده وه تا گه يشته يه قين،
په را و تيكي شي نوو سي به ناوي (رحلتي من الشك الى الايمان) كه با سي گه شت و نه زموني خو ي
ده كات له كو فروه به ره و نيمان .

دكتور مصطفى عمود ويستي به رنامه يه كي ته له فيزيو ني پيشكه ش بكات به ناوي (العلم
والايمان)، ته له فيزيو ني ميسري بودجه يه كي زور زور كه ميان بو دانا كه ۳۰ جونه ي بوو بو
نه لقه يه كه، ناماده كردني نه ويه رنامه يه ش نه و پره پاره يه به شي نه ده كرد چو نكه سه فه ر كردني
ده ويست بو بنكه زانستي يه كاني ولا تاني بياني و نا گاداريوون له دوا دوزينه وه كان.

خو اي گه و ره كاره كي بو ناسان كردو پيا و تيكي خواناسي ده وله مه مند كه به مه ي زاني
چه كي پر نه كرا وه ي دا به كه چهندي ده و يت ده يداتي به مه رجني نه ويه رنامه يه بو خزمه تي نيسلام
به ره م به يني، به لا .. دكتور تواني به هاو كاري شه و خيرخوازه (۴۰۰) نه لقه ي (العلم و
الايمان) بو ته له فيزيو ن به ره م به يني كه كاريكي زور مه زن بوو بو خزمه تي نيسلام، دواتر
ته له فيزيو ن به بى هو به رنامه كي وه ستان.

نيستا دكتور پيربووه وله جه ناحيكي مزگه وته كي خو ي (مزگه وتي مصطفى محمود) دا
نه زي كه له سالي (۱۹۷۹) دا دروستي كرده وه، له مزگه وته كه دا سى بنكه ي ته ندروستي هه يه
كه چاره سه ري هه ژاران ده كات و له مه ركه زه كه شي دا چوار ته له سكوب هه يه و چهندي

ما مؤستایه وانهی فهلك دهلیتموه، لمو پروانگهیموه که سهیر کردن و بیرکردنموه له ناسمانه کان و زهوی بهشیکه لمعیبادت، همروهها مزگموته که مهقهفیکیشی تیابه..

پاش گهشتیکی دوورو دریزی ژیان دهلا: (ته گمر پرسیارم لیبکری پاش نهم گهشتی ژیانم، که نایا من چیرۆک نووسم یان هونهرمنه، یان پزیشك دهلیم: نهوی که من مهبسته مه له ژیاندا نهویه که خزمتکاری وشه (لااله الاالله) بم و به ژیانم و به زانینه کم پئی خیر پیشانی خه لکی بدهم. ۱..

موعجزاتی قورئان و سوننهت

یه کهم: بوردیهی نهیبور

یه کیتک له موعجیزه کانی قورئان نهویه که باسی رووداوو بهسهرهاتی میژوویه کی دیرین دهکات، که لمو پرۆژگارهی پیغه مبهردا ﷺ نهخۆی و نه گهله کهمی نهیانه زانی، همروه ک قورئان له م بارهیهوه دهفرمویت: ﴿تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْمُنِقِبَةَ لِلْمُنْقِبِينَ﴾ ﷻ مود: ۴۹.

نهم قورئانه وه حییهو له خوایه کهوه هاتوه که زانییه بهه موو نهینیه کانی ناسمانه کان و زهوی، همروه ک دهفرمویت: ﴿قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ الْغَيْبِ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا ذَكِيًّا﴾ الفرقان: ۶.

فیرعمونه کان که هزاران سال له پیش پیغه مبهردا ﷺ ژیاون، قورئان باسی خۆی و گهله کهمی دهکات تابیی به پهنلو عیبهت بۆ موسلمانان.

فیرعمون یه کیتکه لهو فرمانه هویانهی که لهو نیهمیان که مه له میژوودا، لهزه برو زهنگ و خودسهری دا، که خۆی له خه لکی کردبوو به خواو دهیوت: (أنا ربکم الاعلی) خوای گمورهش کردی به پهنلو زه مانه ﴿فَاخَذَهُ اللَّهُ تَكَالُ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى﴾ ﷻ التازعات: ۲۵. خوای گموره (موسای) بۆ ناردن به بهلگمو بورهانی ناشکراوه، وه ک عساکمی دهمتی که فری نه دا نه بوو به مارو که

نمیگرفتند نموده به عساکه، قورنان ده فرمودیت: ﴿وَمَا تِلْكَ يَمِينُكَ يَمْوَسَىٰ ۖ قَالَ ۖ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّؤُا عَلَيْهَا وَاهْتَسِبُ بِهَا عَلَىٰ غَنَمِي وَلِيَ فِيهَا مَنَازِلُ أَخْرَىٰ ۖ﴾ ﴿١٧﴾ قَالَ أَلْقَهَا يَمْوَسَىٰ ﴿١٨﴾ فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْعَىٰ ﴿١٩﴾ طه: ۱۷ - ۲۰ همروه ها دوو معجزه ی تریشی همبوکه قورنان له باره یانسه ده فرمودی: ﴿أَسْأَلُكَ بِكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجُ يَصْنَاءٌ مِنْ غَيْرِ سُورٍ وَأَضْمَمَ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ ۖ فَذَلِكَ بَرْهَنَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ ۖ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ﴾ القصص: ۳۲ واته: دستت بخبره باخه لتوه، که دهرت هینا سپی ده بیت بهی نموی هیچی بیت، همروه ها له ترس و بیمدا بازوه کانت بهیتمروه یهک نامیتی، نم دوو موعجزیه دوو به لگن له لاین پهروه ردگار تموه بۆ سه فرعون و دارو دهستی، بهراستی نموانه گه لیک یاخ و نالبارو تاوانبار بوون .

تنجا پهروه ردگار که نموو معجزانه ی بۆ ناردن و پروایان نه کرد تووشی نه بوونی و وشکه سالی و که می بهروویومی کردن، به لکو بگه پرتموه وپند وهرگرن: ﴿وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصٍ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذْكُرُونَ﴾ ﴿الاعراف: ۱۳۰﴾، له جیاتی نموی پروا بهیتم به موسا پتیان وت: هرچی بکه میت ناتوانی جادوومان لی بکه میت، تنجا پهروه ردگار چند به لایه کی بۆ ناردن که لهوه ناچیت له هه موومیژودا هیچ گه لیک ناوا تاقیرکریبتموه، خوی گموره به لای لافاوو کوللوه ونه سپی و بۆق و خویتمی بۆ ناردن، له کاتیکدا نموانه چنده ها به لگه ی پروون بوون، که چی نموان همر لووت بهرزیان کردو خویان به گموره زانی، بهراستی گه لیک تاوانبار بوون.

جاکاتیکش همر به لایهک لهو به لایانه به سه ریانا ده هات په نایان ده برد بۆ موسا و ده یانوت: نه ی موسا فریامان بکهوه، له پهروه ردگار تیارپزروه بۆمان، بمو په یانه ی که خوا لای داناویت، سویتند به خوا نه گهر نم به لایانه مان له سه ره لگرنی نموسا بیگومان باوهرت پی ده کمین و نموی نیسرا نیلیش نازاد ده کمین و له گه لثا ده نیترین، جا کاتیک به لا کافان له سهر لاده برن بۆ کاتیک دیاریکراوه که نموان پی ده گمیشتن، نهواخیرا په یانه کانیاں ده شکاندو له سنوور ده رد هچوون، جائیمهش تۆله مان لیسنندن و نوقمی ده ریامان کردن، چونکه نموان باوهریان به به لگمو موعجزه کانی نیمه نه بوو به درویان داده ناو نموان لی پی تاگابوون

﴿ وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِيَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا نَخْنُ لَكَ يٰمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٦﴾ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ
الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالْذَّمَ ءَايَتٍ مُّصَلَّتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿١٣٧﴾
وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا يٰمُوسَى اذْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ لِيَكُنْ كَشَفْتِ عَنَّا الرِّجْزَ
لَنُؤْمِنَ لَكَ وَلَتُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٣٨﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ إِلَى أَجَلٍ
هُم بَلَّغُوهُ إِذَا هُم يَنْكُثُونَ ﴿١٣٩﴾ فَأَنْقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا
عَنَّا غَافِلِينَ ﴿١٤٠﴾ الاعراف: ١٣٢ - ١٣٦. جا نهوانه ی قورنان لهم مهسه له یدها باسی کرد هندیکی
له تهورات و نینجیلدا هاتووه و هندیکیشی تیا نه هاتووه، بۆ غورنه باسی (توفان)ه که تنها
له قورناندا هاتووه، ههروه ها غه رق بوونی فیرعه ون و تیاچونی و ده رهیتانه وهی بهوشیوه یه
له قورناندا یه لای نهوان باسی نه هاتووه، دیاره تنها قورنانه که پاریزراوه له خواوه،
پهراوه کانی تر هه مووی ده ستکاری کراون و بهرده وامیش ده ستکاری ده کرین، بۆ غورنه
نینجیله کان چهند جۆرن وجیاوازی زۆر له نیوانیاندا یه .

ههروه ها تاجهند سه ده ش دوا ی پیغه مبه ر ﷺ تهورات و نینجیل وهرنه گیردرانه سه ر زمانی
عه ره یی و تنها زانایانی گا ور و جووله که ده یانزانی.

زۆر له و راستیه میژوو ییانه ی قورنان باسی کردون، پاش هندی دۆزینه وهی
ناسه واری میژوو یی که هه زاران سال له مه ویر به زمانی هیرۆگلیفی تۆمارکراون ده بنه به لگه ی
راستی قورنان بۆ خه لگی، له سه ره تای سه ده ی هه ژده یه می زاینی بوردی یه کی کۆن دۆزرا یه وه
که حه قده لاپه ره یه، له ناوچه ی (منفیس) له نزیک نه هراماتی (سقاره) له میسر،
مۆزه خانه ی نیشتمانی لیدن له هۆله ندا نه و بوردی یه ی کرپه وه له سالی (١٨٢٨) ز دا که باسی
سه رده می فیرعه ون ده کاو به زمانی هیرۆگلیفی نووسراوه ته وه، وه ژماره که شی له
مۆزه خانه که دا (٣٤٤) ه و به (بوردی یه ئه یبور) ناسراوه ..

له سالی (١٩٠٨) دا زانایه ک توانی زمانی هیرۆگلیفی بخوینیتته وه و به مجۆره ش زانایان
توانیان له و حه قده لاپه ره یه تیبگن که باسی سه رده می فیرعه ون وه لاو موسیبه ته کان ده که ن
به م شیوه یه:

أ- وشکه سالی: له لاپه ره ی (١١،٨،٥،٤،٣،٢) باسی وشکه سالی و ویرانی ولات کراوه ..

ب- خوئین: له لاپه‌ره‌ی (١٠، ٢، ٦، ٧) داباسی نه‌وه ده‌کات که ناوی نیل بووه به‌خوئین، ه‌روه‌ها ده‌لئ: موسیبه‌ت له ه‌ه‌موولایه‌که‌وه‌یه‌و خوئینیش له ه‌ه‌موو نه‌رزی میسر دایه .. ه‌ه‌موو ناوی پرویاره‌که بووه به‌خوئین، خه‌لکی وازیان ه‌یناوه له‌ناو خوار دانه‌وه و تینویه‌تی بلاوؤته‌وه .. ه‌ه‌روه‌ها له لاپه‌ره (١٣) دا دپړی (١٠) ده‌لئیت (نه‌وه پرویاره‌که‌مانه نه‌وه ناوی خوار دانه‌وه‌مانه، نه‌وه سه‌رچاوه‌ی به‌خته‌وه‌ریمانه، نازانین چی بکه‌یین). نه‌مه‌ش به‌پراستی به‌لایه‌که له‌وه‌ناچی ه‌یچ گه‌لیکی تری پښ تاقیک‌رایته‌وه، قورشان ه‌دروا ناماژه‌ی بؤ ده‌کات (والدم)، به‌خوئین تاقیمان کردنه‌وه، به‌لام نه‌گه‌ر سه‌یری نه‌و نووسینانه بکه‌یت تښ ده‌گه‌یت چ کاره‌ساتیک بووه، چ غه‌زه‌بیټک بووه خوا لی‌ی‌گرتون؟! ناوی پرویاری نیل سووربښ به‌خوئین، ناوی به‌رمیل و دۆلکه و په‌رداخ و مه‌رکانه و گشت شته‌کان له‌په‌ر بښ به‌خوئین؟! به‌پراستی نه‌مه ه‌ر له‌ده‌ست خوا دیت .. که‌چی وه‌ره به‌و موعجیزه‌ گه‌وره‌یه، به‌ویه‌لا له‌وئنه نه‌بووه‌ش نه‌گه‌ر پښنه‌وه!

ج- که‌می به‌رووبوم ... دیاره‌ که‌ناو نه‌ما به‌رووبومی چی ؟ که‌به‌ره‌که‌تی خوایی نه‌ما به‌رووبوم له‌کوی‌ده‌میښئ؟! لاپه‌ره‌ی شه‌ش دپړی یه‌که ده‌لئ: دره‌خته‌کان به‌رووبومیان نه‌ماوه و زه‌ویش سه‌وز نابښ و له‌وه‌ر نیه.

لاپه‌ره (١٠) دپړی دوو ده‌لا: (سوتان و ناگرکه‌وتنه‌وه وؤر بووه).

لاپه‌ره شه‌ش دپړی (٣) ده‌لئ (دانه‌ویله له‌ه‌ه‌موو شوئینیک خراب بوو، نه‌ما)، له‌لاپه‌ره (٦) دپړی یه‌که‌م ده‌لئ: ه‌یچ نیه لی‌زه نه‌به‌رووبوم و نه‌گژوگییا، ه‌یچ نیه لی‌زه مه‌گه‌ر برسیتي. له‌لاپه‌ره (٣) دپړی (١٠) وله لاپه‌ره (٦) دا ده‌لئ: میسر گریا، سه‌رچاوه‌ی ژیان نه‌ما، کؤشکه‌کان گه‌م و جؤوبالنده‌و ماسی تیانمه‌ما ..

له‌لاپه‌ره (٥) دپړی (٥) ده‌لئ (ته‌نانه‌ت مه‌رومالآتمان دل‌یان گریا)، ه‌ه‌روه‌ها له‌لاپه‌ره (٢) دپړی (٩) و لاپه‌ره (٣) دا ده‌لئ: نه‌وه مه‌رومالآته وازی لی‌ه‌یتن‌راوه‌و که‌س نیه بیله‌وه‌پښئ .. د- مردنی فیرعمون وغه‌رق بوونی:

له‌لاپه‌ره حموت دپړی یه‌که و لاپه‌ره (٢) دا ده‌لئ (نه‌وه فیرعمونه نه‌ما له‌بارو زرووفیک‌دا که له‌وه‌ویش شتی وا پروی نه‌داوه).

له‌م لاپه‌رانه‌دا باسی بؤق و باسی (نه‌سپي) نه‌هاتوه، ننجا دیاره له‌لاپه‌ره‌ی تر دا هاتوه و په‌نگه له‌ناو‌چووبن یان نووسه‌ره‌که ناماژه‌ی بؤ نه‌کردوه، به ه‌ر حال له‌په‌راوی "اثار مصر

القللم:ج:۱ " دا که جیمس بیکی نووسیویه تی ده لئی: (له دۆزینمه سهیره کانی زانای شوینه وارناس (بتری) له کاتی گهرانیدا له سالی (۱۹۰۵ - ۱۹۰۶) دا له گردی (الرتابة)، سوراحییه کی خه زه فی شینی دۆزیه وه که (۱۹) بۆق به ده ورایه وه چهند بۆقیکیش پیا سهرده که ون و ژماره یه کی زۆریش لسه ره ده که یه، نه مهش له په راوی (فیرعه ونی موسا کی به) دا باسکراوه لاپه ره (۹۱۲) که له لایه ن دکتۆر رشدی به دراوی یه وه نووسراوه، نه مهش په نگه نیشاره ت بیته بۆزۆری بۆق له وسهرده مه ی فیرعه وندا .

دووه م : سی ئی عجاز له ئایه تیکدا:

قورنانی په یۆز ده فهرمویت: ﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَتَأَتُّهَا الْمَلَائِكَةُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهِ غَيْرٍ فَأَوْفِدْنِي إِلَى الْكِنَانِ فَلَجَعَ لِي مَرْحًا لَمْ يَأْطِئْ إِلَهِ إِلَهُ مُومٍ وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ﴾ القصص: ۳۸ نه م ئایه ته سی لایه نی ئی عجازی تیا به:

۱- فیرعه ون خۆی له خه لکی ده کات به خوا، (مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهِ غَيْرٍ)، نه مهش دیاره مه سه له یه کی میژووی گرنه گه، چونکه گه لیککی خاوه ن شارستانی پیش زیاتر له چوار ههزار سال له ناوچه یه کی دوور له نیوه دورگه ی عه ره ب کی ده زانی که پاشای سهرده میت، که سهرده می موسایه سه لامی خوای لیبت، چی په رسته وه؟

چی به خه لک وتوه؟ خه لک هه لویتستی چی بووه؟ به ده یان په رسیاری تر که له م بهاره دا دینه پیشه وه، قورنان وه لامی نه مه نه دهاته وه به پیتی پتویست و به رنامه یه کی په ره ده یی تاییه ت و، دۆزینمه کانی ش له م سه دانه ی داویدا جه ختیان کرده سه رپاستیتی قورنان..

زانایانی شوینه وارناس و په سپۆرانی به واری میژوو ده لیتن: فیرعه ونه کان له (نوسره ی چواره مه وه) ده یان وت که کورپی خوای (رع) ن که خوای خۆره (إله الشمس) ه که میسریه کۆنه کان ده یان په رست، نه مهش وای کرد که نازناوی (رع) به جیتته سه ر ناوه کانیان، وه ک (رع) نپ) واته خوای نالتون، زانای شوینه وارناس (به رسته د) ده لیت: به لگه یه کی په ون له م بهاره دا سه روودی خۆره، که تیایدا ناسنامه ی پاشای میسر به وه دیت که (إله الشمس) ..

نه گه ر خوای گه ره پیغه به ره ی فیرنه کرد بی، چۆن ده توانی ناوا باسی گه لیک بکات که پیش سهرده می نه و ژیاون به هه زاران سال و له ولاتیکی دوور له ولاته که ی به ون و، هه موو فیرعه ونه کانی ش چوونیه ک نه به ون .

۲- نه‌گهر خوا نه‌بئی کئی ده‌زانی که نه‌وان چیان بۆ بیناکردن به‌کار هیتاوه، قورنان له‌باسی نه‌و سهرده‌مهی فیرعمون دا ده‌فرمویت: خشتی سورهو‌کراویان به‌کارهیتاوه، له‌کاتیکدا که زانیان له‌و بره‌ایه‌دا نه‌بون که‌خشتی سورهو‌کراو له‌پیش سهرده‌می پۆمانیدا به‌کارهاتبی له‌میسری کۆندا، نه‌مه‌ مایمه‌ تا زانی شویتنه‌وارناس(بتری) بریک خشتی سورهو‌ کراوی دۆزیوه له‌ بناغهی هه‌ندی بینا و هه‌ندی گۆردا، که نه‌گهرپتیموه بۆ نه‌و سهرده‌مهی که قورنان باسی ده‌کات ﴿فَأَوْقَدْ لِي يَنْهَمْنُنْ عَلَى الْوَلَدِ فَأَجْعَلَ لِي صَرْحًا﴾

۳- قورنان باسی که‌سیتک ده‌کات که فیرعمون کاری بیناکردنی پی سپاردوه و ناوی ده‌بات به‌(هامان)نه‌میش موعجیزیه، چونکه ناوی هامان که له‌زه‌مانی فیرعموندا بیت له‌تمورات و ئینجیلدا نه‌هاتوه، دکتۆر مۆریس بۆکای ده‌لێت: چووم بۆلای زانییه‌کی فیره‌نسی شاره‌زا له‌بواری میژوری میسردا، ناوی(هامان)م بۆ نووسی و وتم: نه‌مه له‌سه‌ده‌ی هه‌وتی زاینیدا باسی هاتوه، تۆ نه‌لێتی چی کوتی نه‌سته‌مه‌ شتی وا ببیت، چونکه نه‌م ناوه‌ ناویکی هیرۆگلیفییه و که‌سیش تا نه‌م دوایه‌ له‌م زمانه‌ تینه‌گه‌یشتوه... له‌م سه‌دانه‌ی دوایه‌دا که نه‌و زمانه‌ دۆزرایمه‌و ناسه‌واری فیرعمونه‌کانیان خۆینه‌وه، بینیان که که‌سیتک به‌ ناوی (هامان) به‌پررسی بیناکردن بووه له‌زه‌مانی فیرعموندا، وتی: برۆ سه‌یری (معجم اسماء الاشخاص فی الامبراطورية الجديدة) بکه که ناوی پاشاکانی میسر و که‌سایه‌تیه‌کانی کۆنی تیایه، که گه‌رام نه‌وه‌ی سه‌یر بوو نه‌و ناوه‌ دۆزیوه...

هه‌روه‌ها بینیم (به‌ زمانی نه‌لمانی)باس له‌ کاری نه‌و (هامان)ه ده‌کات که پله‌و پایه‌ی هه‌بووه‌سه‌رۆکی کرێکاره‌ به‌رد هه‌لکه‌نه‌کان بووه... که نه‌مه‌ش راستیتی قورنان ده‌رده‌خات که

ده‌فرمویت ﴿فَأَجْعَلَ لِي صَرْحًا لَمْ يَأْتِ إِلَى إِلَهٍ مُّوْتٌ وَإِنِّي لَأَعْلَمُ مِنَ الْكُنُيْنَ﴾

سینهم: فیرعمونی ذی‌الوتاد:

قورنانی پیرۆز باسی فیرعمون ده‌کات به‌سیغه‌تیکه‌ی که نه‌میش فیرعمونی(ذو‌الوتاد) ه و

ده‌فرمویت: ﴿أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ۖ ﴿٦﴾ إِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ﴿٧﴾ الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ

﴿٨﴾ وَتَمُودَ الَّذِي جَاءُوا الصَّخَرَ بِالْوَادِ ﴿٩﴾ وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْدَادِ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ ﴿١١﴾ فَأَكْثَرُوا

فِيهَا الْفُسَادَ ﴿١٢﴾ فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ﴿١٣﴾ إِنَّ رَبَّكَ لَبَاسِرٌ ﴿١٤﴾ الفجر: ٦ - ١٤

ناخۆمه بهست چى بېت له (ذوالاوتاد)؟؟، له تەفسیره کان دا هاتوه که مه بهست له فیرعه ونى خاوهن بینای مه حکم و دهسه لاتى چه سپاوه، دیاره نهم سیفته بهم جزره بېت گشتی یه و فیرعه ونه کانی تریش ههمان سیفته تیان هه بووه، تۆ بلتی فیرعه ونى زه مانى (موسا) ناوى (ذو الاوتاد) بووی؟؟ به لى، نه مهش نه و دۆزینه وه یه یه که (دکتۆر على فهمى خشم) له پهراوه کهیدا (الهة مصر العربية) باسى ده کاو ده لى: دواپاشای خیزانى یه کهم که له لیستی (مانیتۆ) دا ناوى هاتوه، ناوى (بیىخیس) بووه.

نهم وشه یه له سى بهش پىک هاتوه له زمانى میسرى کۆن دا: (بى، ان، خیس) که ماناکه ی (بى، ان) واته (ذو ال) وه (خیو) ش واته (اوتاد) وه (س) کهش زیاد کردنى یۆنانیه کانه بۆناوه کان.

که واته (ذوالاوتاد) وه رگێرانی ناوى فیرعه ونه که یه، که سهرده مه که یه ده گێرپیتته وه بۆ سى ههزار سال پيش زاین، که به راستى موعجیزه یه کی زۆر گه وه یه وه ک موعجیزه کانی تری قورئان.^۱

دیراسه کردن بهرده واهمه بۆ زانینى مه بهستى قورئان له (ذو الاوتاد)، هه ندی زانای ترده لێن: فیرعه ونه کان که ریزیان بۆ (اله شمس) دانه نا، له بهرده مه پرستگا کانیاندا (مسلة) یان دروست ده کرد، که بریتى بوو له پایه یه کی چوارلای بهردى بهرز ههروه کو مناره ی مزگه وت، که له سه ره وه ی باریک ده بێتته وه، نجا به مس یان به ئالتون داده پۆشرا بۆ نه وه ی که خۆر لى دا له دووره وه به رقیته وه، جایه کی له مه سه لانه له ژیریا به زمانى هیرۆگلیفی کۆن دپریک نووسراوه که به نیلاهی خۆر ده لیت (تۆ نه دره وشیتته وه له مه (اوتاد) ه بهردینه دا) ..

زۆر له فیرعه ونه کان (اوتاد) یان دروست کردوه، به لام په میسیسى دووه زۆرترین (اوتاد) ی دروست کردوه که ده گاته نزیکه ی (۳۰) دانه، جابۆیه په نگه فیرعه ونه که ی سهرده مى موسا (سه لامى خواى لیبت) په میسیسى دووه بېت، نه مهش بۆ چوونیکه و دیاسات بهرده واهمه.

چواره م: بهنى ئیسرائیل له قورئان دا:

قورئانى پیرۆز له زۆر نایه تدا باسى بهنى ئیسرائیل ده کات، نه مهش بۆ نه وه ی ببیت به په ندو عیره ت بۆ موسلمانان، بۆ نه وه ده فره مویت: ﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ

۱- په رارى (اليهود بين القرآن والتوراة ومعطيات العلم الحديث/عبدالرحمن غنيم).

الطَّوْرَ خُدُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمَعُوا قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأَشْرَبُوا فِي قُلُوبِهِم

الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ قُلْ يَسْكَا يَا مُرْكُم بِهِ إِيمَنُكُمْ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿البقرة: ٩٣﴾

واته: یادیان بیتنره وه نهوسرده مهی که په یامان لیوه رگرتن وکیوی گورمان به سهردا
بهرز کرده وه، فدرمانان پیدان: نه وهی پیمان به خشیون له تهورات به توندی بیگرن و لئی لاهه
دهن و گوپرایه ل بن، وتیان: بیستمان، کهچی به کرده وه پینجه وانه یان کردو یاخی بوون و گوپره که
پدرستی له دل و دهر وونیاندا روابوو به هوی بیباوه پریانسه وه، پیییان بلی: نیمانه که تان شتی
ناپه و اتان پیده کات نه گهر نیوه نیماندارن؟!

۲- ﴿مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمَعْ

غَيْرَ مُسْمِعٍ وَرَاعِنَا لَيْئًا بِالْسُنَنِهِمْ وَطَعْنَا فِي الَّذِينَ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَاسْمَعْ وَأَنْظُرْ أَلَا كَانَ

خَيْرًا لَهُمْ وَأَقْوَمَ وَلَكِنْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿النساء: ٤٦﴾ واته: همدیک
له وانه ی بوونه ته جووله که، قسه له جی خویدا دهستکاری ده که ن وبه ناره زووی خویان لیک
ده ده نه وه پیت ده لئین: بیستمان و په پیره ویشمان نه کردیت، گوی بگره ده گویت لی نه بیت !!
ههروه ها ده یان وت: (راعنا) و ده میان بز خوار ده کرده وه تامانایه کی هه له بیه خشییت و بیته
ته عنه و په خنه له دین، خو نه گهر به راستی نه وان بیانوتایه: بیستمان و گوپرایه لئین و توش
گویمان بزبگره و مؤله تمان بده تاتیبگه یین، چاکترو باشر بوو بویان، به لاه چونکه پاک نین
وده ورونیان نه خۆشه، خوا نه فرته لی کردوون به هوی کوفریانسه وه، بویه باوه پناهیتن که میک
نه بیت .

عیبارتهی (معناو عصینا) له هه مووقورناندا ته نه ا له م دووشوینه دا هاتوو و ته نه ا
جووله کهش وتوویانه، نه مهش راسته و نه مرز زیاتر ههستی پیده که یین، له نایه تی یه که مدا
به شپوه ی رابردو هاتوو (قالوا)، که نه مهش به لگه یه له سر رابردوویان که فدرمانی خویان
بیستوه و بی گوپییان کردوه، کهچی نایه تی دووه به شپوازی به دره وامی (استمرار) هاتوو
(يقولون)، تابه لگه بی له سر نه وکاته و له سر داهاتوش که هه روانه بن .

جانکه هه گوپرایه ل نه بوون به لگو دلپان داخواه و په رده ی پیادراوه ته غلیف کراوه
به بهرگی کوفرو سه رسه ختی نه وه تا قورنان له دوونایه تی تر دا هه قیقه تیکی تریان باس ده کات:

۱- ﴿وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ ۚ بَلْ لَمَنَّهُمْ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ قَلِيلًا مَّا يَوْمُنُونَ﴾ البقرة: ۸۸ ، وتیان: دله کاغان داخراوه، نه خیر وانیه، نه وانه خوا نه فرینی لیکردون به هوی کوفرو خوانه ناسیانهوه، که وایو کهم پرواده کن .

هروه ها ده فهرموی:

۲- ﴿فَمَا نَقْضِهِمْ مِثْقَلَهُمْ وَكُفْرِهِمْ بَيِّنَاتٍ ۚ اللَّهُ وَقَلِيلُهُمُ الْأَنْبِيَاءُ بِغَيْرِ حَرٍ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ ۚ بَلْ طَعَّ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا﴾ النساء: ۱۵۵ ، واته: به هوی په یان شکاندنیان ویتباوهریان به نایه ته کانی خواو کوشتنی به ناهقی پیغه مبهران له لایه نه وانه وهو نهوقسه یه یان که نه لاین: دلی نیمه داخراوه داپوشراوه، نه خیر وانیه که نه وان ده لاین: به لکو خوا موری ناوه به سمر دلایان به هوی بیتباوهریان وه، جاهر بزیه که میکیان نه بیت باوه پناهینن. (قلوبنا غلف) تنهها دووچار له دوو نایه ته داهاتوه ویزجوله کهش به کارهینراوه له یه کهمدا باسی راپردوویان ده کات و له دووه میشدا باسی نهوکاتوه داهاتوویان ده کات، له یه کهمدا باسی نهفرهتی خواهه کات بزیان و له دووه میشدا باسی مژکردنی دلایان ده کات که نه مهش بژته هوی نهوهی نیمانیان کهمدهو که میشیان نیمان دینن.

جا نه گهر نه قورنانه له خواوه نه بیت کی ده توانیت باسی راپردو داهاتووی گهلینکی دیاری کراو بکات و باسه کهش ناوا له سه داسه د بیتهدی به دریزایی چنده ها سه ده! نهوه حالتی جووله کهی نه سهرده مه که پاش ههزار و چوار سه د سال له کاتی هاتنه خواره وهی نه نایه ته، کامه یه نیمانی جووله که؟! دیاره نیمانیان کهمه وکه میشیان نیمان دینن به نیسلام و، بز خوشیان ژماره یان زورکه مه، لهوه ده چیت خوا بهره کهتی لیتپین، په نگه له هه مو دنیا دا ژماره یان بیست ملیونیک بیت. (نه مهش به پیچه وانه ی گاوه کانه وه که زورن و زوریشیان موسولمان ده بن) ..

به راستی نه مهش موعجیزه یه کی گه وره ی قورنانه، که هیچ پهراویک نیه هاوشانی بیت ﴿قُلْ أَنزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ (الفرقان: ۶)

پیتجهم: مردنی نه بو زهری غه فزاری:

له غه زهری ته بۆك دا نه بو زهر خوشتره كه ی نه ده پزیش و ته و او دوا ی خستبو له سوپای مرسلمانان، بۆیه ناچار كه لویه له كه ی دا به كۆلیداو شوین سوپا كه كهوت، له كاتیكدا پیتجهم مبه ر ﷺ و هاوه لآن لایان دابوو له دوروه وه نه بوزهری بینى به و حاله، كه به ته نها كه لویه ل و شتومه كه كانی به كۆلوه یه و دئ به ره و لای نه وان، پیتجهم مبه ر ﷺ فرمووی: به ته نه یایی ده پزیت و به ته نه یایی ده مریت و به ته نه یایش زیندو ده كریتته وه.

له زه مانى خه لیفه عوسماندا نه بوزهر چوو نه ناوچه ی (الربذة) و به ته نها له گه ل هاوسه ره كه ی و غولامه كه یدا نه ژیا، كاتیك له سه ره مه رگدا بوو ژنه كه ی گریا، وتی: بۆچی ده گریت؟ وتی: له م چۆلوه وانیه دا به ته نها چیت لی بكه یین و به چی كفت بكه یین؟ وتی: مه گری من له پیتجهم مبه رم بیستوه ﷺ كه فرمووی: یه كئى له ئیوه له چۆلوه وانیدا نه مرئ و كۆمه لئى برپادار ناماده ی جهنازه كه ی ده بن، جانه وانمى له ومه جلیسه دا بوون هه موو له ناو خه لكی و ناوه دانیدا مردن، ته نها من ماوم، كه نه وه تا له م چۆلوه وانیه دا نه مرم، جا چاودیری رینگاكه بكه كۆمه لئى برپادار بیژده تیده په رن، ژنه كه وتی: كاتی حه ج ته و او بووه كئى هیه بیژده ا بیت، وتی: ده تۆ چاوه رپى كه! كاتیك نه بو زهر وه فاتى كرد له سه ر رینگاكه دایان نا، نه وه نده ی نه به رد عبده الله ی كورپ مه سه ود و كۆمه لئك كه له عیراقوه هاتبوون بۆ عومره كردن به ویا تیپه رپین و وتیان: نه مه كئى یه ؟!

هاوسه ره كه ی نه بو زهر وتی: نه وه نه بوزهری هاوه لئى پیتجهم مبه ره ﷺ، نیت كفن و دفنیا ن كرد و عبده الله ی كورپ مه سه ود گریا وتی: به راس تى پیتجهم مبه ر ﷺ راس تى فرمووه (تمشی و حذك و تموت و حذك و تبعث و حذك).

شه شه م: نیوه رۆ خه و:

(CNN) له ۲۰۰۷/۲/۱۳ دا لیكۆلینه وه یه كئى بلاوكرده وه به نه ناوی (بنون له نو سینگه كاتاندا ته ندروستیتان باشده بیت) و تیا یا ده لئیت: نیوه رپوان سه رخه وئك بشكینن له نوو سینگه كاتاندا، مه ترسی تووشبوو تان به نه خۆشیه كانی دل كه م ده بیتته وه، نه م لیكۆلینه وه یه له سه ر (۲۳۶۸۱) كه س كرا له یۆنان له ماوه ی شه ش سالد، كه ته مه نى نه و كه سانه ی به شداریان كرد له ۲۰ ساله وه تا ۸۹ ساله بوو.

دکتور دیمتریوس که لیکۆلهره له کۆلیژی پزشکی زانکۆی هارفاردو زانکۆی نه پینا و بهرپرسی نهم لیکۆلینه و هیه شه ده لیت: نامۆژگاریم بۆتان نهویه نه گهر ده توانن پۆژانه سهرخه ویک بشکینن و نهو فرسه ته له کیس مه ده ن ..

دیراسه که ده لێ: نهوانی که سی پۆژی ههفته پۆژی نیو سهعات نیوه پوان بجهون، کیشی دل و نه خو شیه کانی که متر توش ده بن له چار نهوانی که نهو سهرخه وشکاندنه یان نیه.

شایه نی باسه که هه ندی کۆمپانیا پێ نه دات بهو سهرخه وشکاندنه بۆکار مه ند ه کانی له کاتی پشووی نیوه پۆیاندا، که نه مه ش بۆته مایه ی زیاده بوونی به ره مه میان، وه ک کۆمپانیای (یارد میتالز)ی نه مریکی بۆدابه شکردنی کانزاکان.

پاش نهم دیراسیه بابگه پێنه وه لای فهرمووده کانی سهروه رمان که پێش ۱۴ سه ده زیاتر ده فهرمویت: (قِيلُوا فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَا تَقِيلُ)¹، که به راستی نه مه ش به لگه یه کی تاشکرا به له سه ر نه وه ی که پێغه مبه ر ﷺ له خو به وه قسه ناکات ﴿وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۚ (۲) إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ﴾ النجم: ۳- ۴ .. ۲

حه وته م: زه رده خه نه: پێغه مبه ر ﷺ فهرمانی داوه به پرووگه شی و بوونی زه رده خه نه له سه ر لیو و فهرموویه تی (تَبَسُّمُكَ فِي وَجْهِ أَخِيكَ صَدَقَةٌ)²، نه مه شی له سه ر تاسه ری ژیا نی دا په په و کردووه وهه میشه پروو خوشو ده م به زه رده خه نه بووه، (جریر) که ها وه لیکیتی ده لیت: هه رکاتی که پێغه مبه ر ﷺ منی بینیی ت زه رده خه نه ی له سه ر لیو بووه بۆم. پۆژیک ده شته کیه کی وشک و نا حالی له پشت وه یه خه ی جله کانی پێغه مبه ر ﷺ به تو ون دی راده کیشیت و ده لێ: نه ی محم د لهو ماله ی خوا که لات ه فهرمان بده به شم به ن، نه ویش ئاو پی دایه وه و پێکه نی و فهرمانی دا پاره یان دایه.

له کاتی که دا که نه په ری تو و په سو له وان ه ی که له ته بووک دوا که و ته بوون، که چی لهو تو و په شه دا زه رده خه نه له سه ر لیوی بوو، هه ره ها ها وه لāن که داده نیشتن به یه که وه با سی سه رده می نه فامی یان ده کرد، پێغه مبه ر ﷺ به لایاندا ده رۆشت و زه رده خه نه ی له سه ر لیو بوو.

۱- صحیح الجامع الصغیر ۴۴۳۱

۲- موسوعة الإعجاز العلمي.

۳- ترمذی.

تەنانت لەدواساتەکانی ژيانیشی دا کە پەردەى مالهەى عانىشەى لاداسەىرى
 موسلمانانى کرد کەنوێژيان دەکرد، بۆ دواجار بە زەردەخەنەى موسلمانانى بەجێهێشت.
 ديارە پێغەمبەر ﷺ ھەر فەرمانێكى داوہ بۆ بەختەوہرى ئادەمىزادە، خوشى
 لەھەموو کەس زياتر پابەندبوو پێیەوہ. ئەوہتا پاش ھەزاروچوارسەد ساڵ زياتر (دیل کارنىگى)
 لە پەراوہ کەیدا (کيف تکسب الأصدقاء وتؤثر فى الناس) دا دەلێت: پەنگ و پرووى مرۆڤ
 باشترین ھۆکارە بۆدەرپرینى (مشاعر)، بۆیە پرووى گەشى و زەردەخەنە باشترین ھۆکارە
 بۆھاوڕێبەتى و ھاوکارى خەلکى، داوام لەقوتابىيەکانم کرد ھەریەکیان زەردەخەنەيان لەسەر لیو
 بێت بۆ کەسێكى دیارى کراو، یەکى لەقوتابىيەکانم کەبازرگان بوو ھات وتى: من ھاوسەرەکەم
 ھەلپارد کە پرووگەش و دەم بەزەردەخەنە بم لەگەڵیا، لەوہو پێش شتى وای لى نەبیینبوم، بەم
 کارە بەختەوہرىيەکى نوێم بینى کە پێشتر ھەستم پى نەکردبوو.

پاشان کارنىجى دەلێت: بىرت بێت کە زەردەخەنە ھىچى تێناچیت و ھىچى پێناچیت
 وسوودى زۆرىشت لى دەست دەکەوت، کەس نى نەتوانى بیکات و کەشیش نى پتویستى
 پێى نەبێت.^۱

هەشتەم: کۆدى دل:

کەئالى جەزیرەى وئانقى باسى پەراوێكى کرد کە دۆزینەوہیەکى گرنگ باسەدەکات کە
 بەھێندەى دۆزینەوہى جازیبەتى نەنیشتاين گرنگە، پەراوہ کەش ناوى (کۆدى دل)ە، THE
 HEARTS COD.

نەم پەراوہ باس لەوہ دەکات کە نەوکەسانەى دلایان بۆ دەگۆرڤریت زۆر شتیان
 دەگۆرڤریت، بۆ نمونە: یەکیک لەوانەى دلایان بۆ گۆرپوہ پێشتر لە سەتلیک ئاو دەترسا بھنکى
 تیایدا، کەچى دواى گۆرپنەکە دەچوو بۆ مەلەکردن و لەئاو نەدەترسا، یەکیکى تر کەھەرگیز
 نەچوو بەلای ھۆنراوہدا دواى دل گۆرپن نەکەوتتە ھۆنراوہ نووسین، یەکیکى تر کەترساوہ
 لەسەر تەپلەکیکەوہ بکەوتتە خواروہ، دواى ئەو نەشتەرگەرییە چوو بە شاخدا ھەلگەپراوہ،
 کەئەمەش وای لەزانایان کرد کە دان بنین بەگرنگى دل دا، کە بەجۆرێک لە جۆرەکان فەرمان

۱- (إسلام اون لاین).

دهكات به مېشك و، دل له پېش مېشكهويه بڼ برپاردان، ههروهه قورنان دهفرمويټ: ﴿وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا﴾ الإسراء: ٣٦
﴿وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ قَدَرًا﴾ القصص: ١٠.

﴿وَلِنَصْنَعِ الْإِنسَانَ﴾ أَفَسَدَهُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ ﴿الأنعام: ١١٣.
﴿وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَٰئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ﴾ الأعراف: ١٧٩
ههچهند دیراسات بردهوامه بهلام نهو چهند نایهتیه سهرهوه موعجیزیه بیان نا؟؟
(ولتعلن نبأه بعد حين).

نویهم:حه سادەت و چاوپیسى:

قورنان دهفرمويټ(ومن شر حاسد اذا حسد) پتغه مبه ريش ﷺ دهفرمويټ: (العین حق، ولو كان شيء سابق القدر سبقته العين وإذا استغسلتم فاغسلوا) ١ .

نوسهرولیتکۆلهری بهریتانی (لین ماکتاجارات) له پهپاوه کهیدا (کهپان بهدوای نهینى گهردوندا) دهو لیتکۆلیننهوانه کۆکردۆتهوه که لهسهر وزه کراوه .

نوسه دهئیت: لهسالى (١٩٧٣)دا که مهليک فەيصه‌لى کورې عبدالعزیز ويستى نهوت نه‌دات به پۆژناوا، ولاتانی پۆژناواو نه‌مريکا زاناکانيان کۆکرده‌وه داوايان لیتکردن که دیراساتی زۆر بکه‌ن له بواری وزه‌دا، زانایانیش زۆر شتی سهر سوپه‌ینه‌ریان دۆزیه‌وه له‌بواری و زه‌دا، که مهليک فەيصه‌ل تیرۆرکراو نه‌وتیش که‌وته‌وه به‌رده‌ستیان دیراساته‌کان سست بوون.

زانایان دیراسه‌ی پیکهاته‌کانی ناو ناوکی گه‌ردیله‌یان کردکه‌نه‌جولتین ویۆیان ده‌رکه‌وت که نه‌وجوله‌یه کاری تیده‌کریټ به‌سه‌یرکردنی نه‌و که‌سه‌ی که‌سه‌یری ده‌کات .

دیاره نه‌مه‌ش له‌که‌سیکه‌وه بۆ که‌سیکی ترده‌گۆرډریت، گه‌نجیک به‌ناوی (ماشو مانینگ) که‌خه‌لکی گوندی (لینتۆن)ی نزیک شاری (کامبردج)ه، ههر به‌سه‌یرکردن ده‌توانیت که‌وچک و چه‌قۆ بنوشتیتیتیه‌وه، هه‌روه‌ها سه‌یری کاترمیرده‌کات و له‌جوله‌ی ده‌خات، هه‌روه‌ها به‌سه‌یرکردن ده‌توانی کاربکاته‌ سهر پۆیشتنی خوین له‌بۆریه‌کانی خویندا.

زانای بایۆلۆجی نیدوارد فاموفما مۆستای زانکۆی مۆسکۆ لیکۆلینه‌وه‌ی کرد له‌سه‌ر
نافره‌تی پرووسی (نیلیا میخایلوفا) که له‌ دووری شه‌ش پێ وه‌ تنه‌ها به‌ سه‌یرکردن سپێنه‌و
زه‌ردینه‌ی هێلکه‌ له‌ یه‌ک جیا‌ده‌کاته‌وه‌.

ئه‌مه‌و سه‌دان لیکۆلینه‌وه‌ی تر نه‌وه‌ ده‌سه‌لێن که‌ چاو کاریگه‌ری خۆی هه‌یه‌، باشه
نه‌گه‌ر خوای گه‌وره‌ پێغه‌مبه‌ری فێرنه‌کردبێت، چۆن نه‌توانی‌ت (١٤) سه‌ده‌ له‌مه‌وبه‌ر باسی نه‌و
راسته‌یه‌ بکات، که‌هێشتا دیراسات به‌رده‌وامیشه‌ بۆدۆزینه‌وه‌ی زیاتر.

ده‌یه‌م: دوانزه‌ خه‌لیفه‌: پێغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمو‌ی: (لایزال ه‌ذا الدین عزیزا
منیعا لاثني عشر خلیفة کلهم من قریش)^١. هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمو‌ی: (لایزال ه‌ذا الدین قائما حتی
یکون علیکم اثني عشر خلیفة کلهم تجتمع علیهم الأمة وکلهم من قریش)^٢.
ئه‌مه‌ش بۆ خۆی موعجیزیه‌ نه‌گه‌ر سه‌یری مێژوو بکه‌ین ده‌بینین که‌ موسوڵمانان به‌هێزو
یه‌ک ریزبوون له‌ سه‌رده‌می:

چوار خه‌لیفه‌ی راشیدین، ئنجایا وازی دروست بوو تا هه‌سه‌نی کورپی عه‌لی ته‌نازولی
کرد بۆ معاویه‌، موسوڵمانان یه‌که‌که‌وتنه‌وه‌ له‌زه‌مانی معاویه‌دا، پاشان راجیایی دروست بووه‌وه
له‌ زه‌مانی یه‌زیدا، پاشان به‌ شه‌هیدبوونی عه‌بدوڵلای کورپی زوبه‌یرومردنی مه‌روانی کورپی
حه‌که‌م، موسوڵمانان بوونه‌وه‌ به‌ یه‌که‌ریز له‌ سه‌رده‌می (عبدالملك کورپی مه‌روان) و (وه‌لیدی کورپی
عبدالملك) و (سوله‌یانی کورپی عبدالملك) و (عومه‌ری کورپی عبدالعزیز) و (یه‌زید کورپی
عبدالملك) و (ه‌شام کورپی عبدالملك)، به‌مه‌ش ژماره‌یان ده‌بێت به‌ یانزه‌ خه‌لیفه‌ و، دوا‌ی ه‌یشام
ده‌وله‌تی عه‌بباسی هاته‌کایه‌وه‌و په‌رته‌وازه‌یی دروستبووه‌وه‌و، یه‌که‌ریزی نه‌ماو ئه‌مه‌ویه‌کان له‌
ئه‌نده‌لوس سه‌ریان هه‌ڵدایه‌وه‌.

تا ئه‌م‌پ‌رۆش حاله‌که‌ به‌رده‌وامه‌ و ماوه‌ته‌وه‌ بلێن که‌ پێغه‌مبه‌ر ﷺ هه‌والی داوه‌ که‌ له‌
نزیک قیامه‌تدا له‌سه‌ر ده‌ستی مه‌هدی دا موسوڵمانه‌کان ئه‌بنه‌وه‌ به‌یه‌ک ریز، که‌ نه‌ویش
قوربه‌شیه‌و ژماره‌که‌ش نه‌بێ به‌ دوانزه‌، ئه‌مه‌ش به‌راستی موعجیزیه‌.

١- مسلم.

٢- أبر داود.

يانزه يه م: مردنی بهرنامه بو داپيژراو

زانايان بزيان دهرکەوت کە بهرنامەي مردن له ناو هەموو خانەيه کدا دانراوه، هەروەک چۆن بهرنامەي ژيانى تيا دانراوه، کە هەردووکیان وەکو يەک گرنگن، جا نەگەر بهرنامەي مردن نەبوايه، لاشە نەي نەتوانى بەرگري بکات له نەخۆشى، نەمەش بەرراستى له قورنانيا ناماژەي بو کراره هەروەک دەرەرمویت: ﴿الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ﴾ المملک: ۲.

زانايان دەلێن لەدروستبوونی نوتفەدا و لە دروستبوونی يەکەم خانەو بەرنامەي مردنی تيا دانراوه، کە نەمەش قورنانيا ناماژەي بو دەکات و دەرەرمویت ﴿مَنْ خَلَقْتُمْ فَلَوْلَا تَصَدَّقُونَ ۚ﴾ ﴿أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ ۚ﴾ ﴿أَن تَرَىٰ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْمَخْلُقُونَ ۚ﴾ ﴿مَنْ قَدَرْنَا يَنْكَرُ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوبِينَ﴾ الواقعة: ۵۷ - ۶۰.

زانايان هەولێ زۆریاندا کە چارەسەري مردن و پيري بکەن نەياتوانی لەبەرئەوێ بهرنامەي مردن و نەجەلی دیاری کراو له هەموو خانەيه کدا دانراوه، نەمەش پێغەمبەر ﷺ ناماژەي بو دەکات و دەرەرمویت: (تداوو عبادالله، فإن الله لم يضع داء إلا وضع له دواء الا داء واحدا الهرم)^۱.

زانايان جینیکیان دۆزیهوه کەبەرپرسە له پیربوون و مردنی خانەو ناویان نا (التیلمیر)، ئەم مردنی خانانەش نیعمەتن نەگەر نەمریت له کاتی خۆیدا دابەشبوونی زۆر دابەش دەبیست و تووشی شێرپەنجە دەبیست.^۲

دوانزه يه م: بینای گەردوون: زانایانی سواری فەلەک جاران وشەي بۆشایی (فضاء) (space) یان بەکار دەهێنا بۆ بۆشایی ئاسمانەکان بەلام نیستا وشەي بینا (building) بەکار دێنن، چونکە پاش دیراسەو لیکۆلێنەوێ ئاسمانەکان لەپێی مانگە دەستکردهکان وکەشتیه ئاسمانیه کانهوه بزيان دەرکەوت کە ئاسمانەکان بینایهکی نەندازیبی توند و تۆلەو هەسارەکان یەکەي بیناو (خشتی) ئەو بینایەن، زانایان پاش ئەوینینانە باسی

۱- أحمد.

۲- (منتديات شبكة التوابون) و (موسوعة الإعجاز العلمي في القرآن والسنة).

نەندازەي بيناي گەردوون (هندسة بناء الكون) و باسي (جسري گەردووني) و (ديواري گەردووني) دەكەن و، دەلێن ماددەيەكي رەش كەناينەري (darkmatte) بۆشايي ناساني پەر کردۆتەو.

هەرەها لەرێتي سوبەر كۆمپيوتهرەو كەوتنەو نەخشەي ناسمانەكانيان دەستكەوت، بينيان كەناسمانەكان چنراو (والسماء ذات الجُبك)، هەسارەكان وەك دەنكي مراروي كە لەتەزييەكدا ييت، ناسمانەكان جوان دەكەن، ئەو هەتا زاناي بەناوبانگ بول ملير و هاوێلانێ دەلێن:

(بەرستي هەسارەكاني سەرەتا، يان باشتر بلێين خشتي سەرەتايي بينا لەهەسارەكان (لبناات البناء الأولى من المخرات)، هەر لەدەنكە دوو مراروي دەچن لەتەزييەدا كە ناسمانيان رازاندۆتەو) ..

بەرستي ئەمەش كەت وەت ئەو نايەتەي قورنانه كەداوا دەكات سەيري ناسمانەكان بكري كە چۆن بينا كراو و بەتەستيرەو هەسارەكان رازينراو تەو ﴿أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَلَيْنَتْهَا وَزَيَّنَتْهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ﴾ ق: ٦، ئەو بۆ سەيري ناسمانەكان ناكەن لەسەريانەو، كە چۆن بينا كراو و رازاو تەو و جوان كراو هيج كە لەبەر بۆشايي و نوqsاني يەكي تيانە .

ئەو سەيرە زانايان وشەي (كيف) (how) (چۆن) بەكاردين هەرەك قورنان، ئەو تە ناو نيشاني وتاري زانايەك بەم شتوێ يە كە دەلێ :

How did structure form in the universe واتە: چۆن پێكها تەو

بيناي گەردوون، نيتەست لەسەدەي بيست و يەك دا جاني زەي گەورە ئەدرت بۆ وەلامدانەو سەي ئەو پرسیارە قورنانيە لەلایەن زانايانەو، كە چۆن ناسمانەكان بينا كراو (كيف بيناها) بەلا قورنان لەچەندەها نايەتداباسي بيناي گەردوون دەكات:

﴿أَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ بَنَاهَا ﴿٢٧﴾ رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّيَهَا﴾ النازعات: ٢٧ - ٢٨

يان سويند دەخوا بەبيناي ناسمانەكان كە ديارە شتيكي گەورە و مەزنە ﴿وَالسَّمَاءُ وَمَا

بَنَاهَا﴾ الشمس: ٥

ههروه ها قورشان دهه رموت: ﴿ فَقَضَاهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَزَيْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصْبِيحٍ وَحِفْظًا ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴾ فصلت: ۱۲، نهوهی سهیره زانایان وینهی زور جوانی نهو نهستی رانه یان گرت که زور نه دره وشیتنه وه و ناویان نا (المصابیح الکشافه: flash lights)

باشه نه گهر قورشان له خواوه نه بیته، چون پیغه مبه ریکی نه خوینده وار ناوه ها چواره سه ده له مهویه ر داواله کافران ده کات که سهیری چونیتی بینای ناسمانه کان بکه نه؟ ههروه ها سهیری نهستی ره کان بکه نه که وه چرای دره وشاوه ناسمانه کان یان جوان کردوه، نهو ناسمانه نهی که بوشایی و ناته وای و نو قسانی تیانیه؟

به لئ هه میسه له قورنندا وشه ی (بناء) له گه ل ناسمانه کاند ا هاتوه ههروه ها له گه لیا باسی جوان کردنی ناسمانه کان کراوه، نهوه تا دهه رموت: ﴿ وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْتٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ﴾ الذاریات: ۴۷، تنجا باجاریکی تر گوی له قورشان بگرین دهه رموت: ﴿ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴾ البقرة: ۲۲

سیانزه یه م: شیواندنی ژینگه:

زیاتر له (۵۰۰) زانای ولاتان کژیوونه وه له کونفراسی کدا له فهره نسا له (۲) ی فبرایری (۲۰۰۷)، وه به یه ک دهنگ بریار یان دا:

یه که م: پژی وه پیس بوونی ژینگه له دریا و وشکانیدا گه یشتوته راده یه ک که له میژوو دا شتی وانه بووه، که ده بیته مایه ی به رزیوونه وه ی پله ی گهرمای زهوی سی پله .. دووم: ناده میزادیان دانا که به بررسی یه که مه له شیواندنی هاوسه نگی ژینگه، به جه نکه کان و پاشاوه ی کارگه کان و نامیره کانی وه ک نوتومبیل و .. هتد، که پژی وه ی کاربۆن نیستا له هه وادا ده مه ونده ی پژی وه ی کاربۆن له سی سده سال له مهویه ردا.

سی یه م: کونفرانسه که داوای له هه موو ده ولته تانی دنیا کرد فریای نه م حالته به کهن وزهوی له تیاچوون رزگار بکه نه.

به پاستی نه مهش به لگه یه کی تره له سهه ره گه وره یی قورشان که ناماژیه کی له م جوړه ی
 تیا به که دهه رمویت: ﴿ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ
 بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ الروم: ٤١. نایه ته که باس له دیارده یه که ده کات که نه بووه و
 ده رکه و تروه (ظهر) پاشان شتواندنی ده ریاکان و وشکانی ده خاته پال مرؤه (بما کسبت ایدی
 الناس) دوایش نینزاریان ده کات به سزایه که تاوه کو بگه رننه وه ﴿لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا
 لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ ١٠.

موسلمان بوونی به رده و ام

١- موسلمان بوونی قه شه ی میسری فهوزی صبحی سمعان:

فهوزی هر له مندالیه وه ناواتی نه وه بوو که ببی به قه شه و خه لکی ریزی لیبگرن و
 دهستی ماچ بکه ن، بژ نه مهش هر له مندالیه وه نه چوه که نیسه ی (زقازیق) له میسر و
 هه وتی نه دا فیری مه سیحیت بیت، دایک و باوکیشی که گاور بوون زور دلخوش بوون به
 کوړه که یان.

کهس له و پروایه دا نه بوو که نهم منداله له پاشه پرژدا له جیاتی قه شه یه تی نه بیته
 بانگخوازکی نیسلامی، ناویراو ده لیت: هوت نه ینیه که ی که نیسه لایه کی میشکی گرتبوم
 (التعمید، الاعتراف، شرب النبیذ، اکل لحم المسيح، الاب، الابن، الروح القدس)..

زور بیرم ده کرده وه له مه سه له ی له خاچدانی مه سیح (علیه السلام)، به و منالیه ش
 گومانم هه بوو له و مه سه له یه، چو ن ده بیت پیغه مبه ری مه سیح له خاچ بدریت له بهر پاکبونه وه ی
 گونا هی خه لکی، جا نه گهر مه سیحیش خوایه، یان کوړی خوایه، بژ و له خوی نه کات، با له
 گونا هی نه و خه لکه ببوری و نه وهش به سه ر خوی نه هی تی..

سا ن له دوا ی سا ن فهوزی زیاتر قا ن ده بوو له دینداریدا و شاره زایی زیاتری په یدا ده کرد
 تا بووه قه شه و خه لکی ریزی لینده گرت و ده هاتنه خزمه تی، نیعترافیان ده کرد له سه ره

تاوانه کانیان بهو هیوایه‌ی که له گوناھ پاک بینهوه، فهوژی له دلی خویدا دهیوت باشه نه‌گهر نه‌وخه‌لکه ساده‌وساکاره بین و نیعتراف بکه‌ن له‌بهرده‌م قه‌شه‌داو قه‌شه‌ش له‌بهرده‌م (بطریک) داو (بطریک) له‌بهرده‌م پاپاداو پاپاش له‌بهرده‌م خوادا، نه‌ی باشه بۆ یه‌کسه‌ر له‌نیوان خۆت و خوادا ته‌ویه نه‌که‌یت؟؟ بۆ که‌سیک نه‌یتی و گوناھه‌کانی خۆی له‌بهرده‌م که‌سیکی تردا باس بکات که نه‌و حاله‌ته‌ش زۆر شتی ناخۆشی لیده‌که‌وته‌وه له‌نیستغلال کردن به‌هه‌موو جزیره‌کانیه‌وه.

نهم قه‌شه لاوه بۆ ماوه‌ی نۆ ساڵ له‌م کیشه‌ ده‌روونی‌یه‌دا بوو نه‌ی نه‌توانی به‌ناسانی له‌ده‌ورو به‌ری و له‌سه‌رچاوه‌ی رزق و رۆژی‌یه‌که‌ی ده‌ست هه‌لگریت.

که‌وته خۆتندنه‌وه‌ی په‌راوی نیسلا‌می و قورنسانی پی‌رۆز، زۆر وه‌ستاو زۆر گریا له‌خزمه‌ت نهم نایه‌ته‌دا:

﴿وَإِذْ قَالَ اللَّهُ لِيُحْيِي أَبْنِ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُحْيِي إِلَهُهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالَ سُبْحَنَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١١٦﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١١٧﴾ إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَلَهُمْ عَذَابُكَ وَإِنْ تَغْفِرَ لَهُمْ فَاِنَّكَ أَنْتَ الرَّحِيمُ﴾

﴿الْحَكِيمُ﴾ المائدة: ١١٦ - ١١٨ فهوژی پاش خۆتندنه‌وه‌ی نهم نایه‌ته وه‌لامی‌زۆر له‌و پرسیاران‌ه‌ی ده‌ستکه‌وت که وێل بوو به‌دواياندا .. هه‌روه‌ها له‌باره‌ی بوون و هاته‌نه‌ دنیای مه‌سیحه‌وه نهم نایه‌ته وه‌لامی‌کی زۆر گه‌رنگ بوو بۆ دڵ و ده‌روونی ﴿إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾ آل عمران: ٥٩ .

فهوژی له‌و ماوه‌یه‌دا بانگه‌کرا بۆخزمه‌تی نیلزامی سه‌ربازی نه‌مه‌ش فرسه‌تیکی باش بوو که له‌که‌س و کاری دوور که‌وته‌وه و به‌خویدا بجیته‌وه، پۆژیک چوو بۆ که‌نیسه‌یه‌که له‌نیسماعیلیه، به‌بی نه‌وه‌ی به‌خۆی بزانی وه‌ک موسلمانان چوه‌ سوژده‌وه بۆ خوا، چاوی پر بوو له‌ناو، به‌دڵ دوعای کرد خوا هیدایه‌تی بدات و دامه‌زراوی بکات، خوای گه‌وره‌ش دوعاکه‌ی

گیرا کردو له سوژده کهي سهری هه لهنه پری دلی دامه زرا له سهر نیسلام و برپاری دا که موسلمان بیټ.

نینجا دوور له کس و کار موسلمان بوونی خوی راگه یاند و ناوی خوی کرد به (فهوزی صبحی عبدالرحمن المهدي).. کاتیک کس و کاری به مهیان زانی زۆر پیتیان ناخۆش بوو، به لām هیچیان بۆ نه کرا به امبهری، نه میش زۆر له خوا پاراپیه وه که خوی گهوره هیدایه تی که سوکاری بدات، هه رچه ند دایکی به گاوری مرد، به لām باوکی و خوشکه کهي پاش ماوهیه که هاتن بۆلای و موسلمان بوون.

نه وهی سهیره فهوزی نیستا مامۆستای وانهی ناینی نیسلامه له قوتابخانه کانی (منارات) له شاری جدهی ولاتی سعودیه. باوکی پاش سال و نیویک به موسلمان و هفاتی کردو خوشکه کهي شوی کرد به کورپکی گاور که نهویش موسلمان بوو، که نیستا نه میش بانگخوازهو بووه به نیمامی مزگهوتیکی شاری دهوچه له قهتەر^۱

۲- تهوبه کردنی گۆرانی بیژی تونسسی فهوزی بن قمره:

له وتهیه کیدا بۆ پینگهی (اسلام اون لاین) فهوزی وتی (من لاونیکی تونسیم و تواناو بههریه کی باشم هه بوو له بواری هونهری میلی دا که له تونس پهی دهوتریت (مزد)، تیاقلان بووم له ماوهیه کی که مداو سهرکهوتنی گهوره م به دهست هیناوناویانگم بههه موولایه کیدا بلابوهوه، دهسال له لوتکهی هونهری گۆرانی میلی دا بووم..

لهبارهی ژیانی رابردوشیهوه دهلیت: (من وه که هه موو هونهرمه نده ناوداره کان ژیانم کارکردن و ناویانگ و پارهو عیلاقات و سهفه رکردن بوو، جمهورپکی زۆرم به لای خۆمدا راکیشابوو .. من متواضع بووم و پهفتارم جوان بوو به جدی کارم ده کرد و په خنه ساردی نه ده کردمهوه).

من له خیزانیکی دیندار هاتوومه ته دنیاوه، چهند توانیبیتم که مته رخمیم نه کردوه له نوژه کافدا به تاییهت نه م چوار سالتی دواپی، که دوو دلی و ناپازی بوون له خۆم پرووی تیکردبووم لهبارهی گۆرانی وتنهوه، بۆیه نه گه رام به دواپی چاره سهرو پزگاریوون له وهاله ته.

۱- سایی: (مجلسنا).

وازهیتان له جیهانی گۆزانی وناویانگ ناسان نه‌بوو، خوا پاداشتی هاوه‌لانیم بداته‌وه، له مانگی په‌مه‌زانی (۲۰۰۱) دا چووم بۆ عومره کردن ..

له‌به‌رنه‌وه‌ی جهنگی ده‌روونی ناسان نیه و، وازهیتان له‌ناوو شو‌ره‌ت و دنیا هه‌ول و ئیراده‌ی ده‌وی، له دوا شه‌وی مانه‌وه‌م له مه‌ککه له نو‌یژی به‌یانیدا له حه‌رم له سو‌ژه‌ی پرکاتی دو‌وه‌مدا، هه‌ستم به هی‌ژیکی سه‌یر کرد له دل وده‌روو‌غدا، زۆر پارامه‌وه له خوا که هاوکاریم بکات، خوا‌ی گه‌وره‌ش هات به هانامه‌وه هه‌ر له مه‌ککه بریاری گۆپانم دا)..

من نیستا که له رابردووم په‌شیمانم و وازم هی‌ناوه له گۆزانی، زۆر خۆم به‌به‌خته‌وه‌ر نه‌زانم، سو‌پاس بۆ خوا که نیستا خه‌ریکی په‌روه‌رده‌کردنی مناله‌کافم، چهند جاری تر چوم بۆ حج و عومره و زۆریه‌ی کاته‌کافم خه‌ریکی بانگه‌وازکردم له تونس و مه‌غریب.

له سالی (۱۹۹۰ تا ۲۰۰۱) به ده‌یان ناهه‌نگی گۆزانی سازکردو زۆر ناوچه‌ی تونس گه‌راو، شه‌ش ناهه‌نگی له میه‌ره‌جانی قرتاجی ده‌ولیدا پیشکesh کردو، سه‌ردانی فه‌ره‌نساو نی‌تالیاو هۆله‌نداو نه‌لمانیا‌شی کرد بۆ ناهه‌نگ گێزان، پاش نه‌و هه‌موو ناویانگه‌ی به‌ده‌ستی هی‌نا، گه‌راپه‌وه بۆ لای خواو هه‌موو مه‌به‌ستی په‌زامه‌ندی خوایه، نی‌ستاش به‌هیوایه له‌بواری سه‌روودی نی‌سلامی‌دا کاریکات و خزمه‌ت به‌دینی خوا بکات، هه‌رچه‌نده وازهیتان له بواری گۆزانی هه‌ندی ده‌سته‌کوتی له کیس نه‌دات، به‌لام دیاره خوا ده‌رگای تری لیده‌کاته‌وه ﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ۖ وَرِزْقَهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ ۚ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ بَلِغُ أَمْرِهِ ۚ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا﴾ الطلاق: ۲-۳.

۳- موسسولمانبوونی سه‌ره‌وکی په‌کی‌تی جیهانی بۆ به‌رمه‌جه‌ی لغوی عصبی:

دکتۆر (وایت ود سمول) سه‌ره‌وکی په‌کی‌تی جیهانی بۆ (به‌رمه‌جه‌ی لغوی عصبی) موسلمانبوونی خۆی راگه‌یاند له‌سه‌ر ده‌ستی دکتۆر (عوض القرنی) دا له به‌هره‌ین، له‌کاتی کۆنگره‌ی جیهانی (به‌رمه‌ی لغوی عصبی) له ۱۴-۱۵/۷/۲۰۰۷.

له کۆنفرانسه که دا (دکتۆر عوض القرني) و تارىکى پيشکەش کرد له ژێر ناوى (البرجۃ اللغوية العصبية والدين)، شایانى باسه دکتۆر وایت ناوى خۆى گۆڕى پاش نيسلامبوونى بۆ (عبدالحميد) به ناوى کۆرە گهورەى شێخ قەرەنى یەو، شێخ قەرەنیش دەعوەتى عبدالحميد کرد بۆ هەج کردن له سەر مەسرهف شێخ قەرەنى، ئەویش دەعوەتە کەى قبۆل کردو، بە نیازە بە مال و مائالەو بچى بۆ سەردانى خێزانى دکتۆر قەرەنى.

دکتۆر وایت دکتۆرای هەیه له فەلسەفەى علوم داو دکتۆر قەرەنیش له بوارهو مونا قەشەى له گەڤ کردو هەرچى پرسى تارىکى هەبوو وەلامى دا یەو، سەرەنجام دکتۆر وایت گریاو وتى: ئەگەر ئەمە نيسلام بێت من موسلمانم، نەجا شایە قانێ هێنا بە نامادە بوونى (٦٠) کەس کە مومارەسەیان هەیه لهو بواره داو چوار کەشیش له مامۆستایانى زانکۆى سعودیه.

دکتۆر قەرەنى پێى وت: نایى پێۆزى نيسلام هاتوو وەلامى سى پرسىار بداتەو کە به شەریەتى سەرقال کردوو له سەر تاسەرى دنیا دا کە شەویش: من کێم؟ بۆچى دروست بووم؟ چارە نووسم چیه؟

دکتۆر وایت زۆر تامە زۆرى قسەکانى دکتۆر قەرەنى بوو، زۆر سەرسام بوو بهو قورئانەى کە گوێى لى بوو.

له و تەیه کدا دکتۆر وایت باسى گرنگى مۆسیقای کرد کە (پرايەنەرى بەرمەجەى لغوى عصبى) له دەوراتەکانیدا به کارى بهێنى، دواى وتى: له راستیدا ئێو پێوستیتان به مۆسیقا نیه، چونکە قورئانتان هەیه کە گەورەترین و گرنگترین مۆسیقایە کە گوێ و هەست و هۆش بهێژنى، و، کارى گەرتى زۆر گەورەى هەیه له سەر ئەعصابى نادەمیزاد و پشوو دانى.

دکتۆر وایت یان (عبدالحميد) داواى کرد کە دکتۆر قەرەنى بێى به جیگرى له ولاتى کەنداو دا، دکتۆریش له بەر سەرقالى زۆرى قایل نەبوو، دکتۆر وایت تکای زۆرى لێ کرد کە هەردەبى بێى به جیگرى سەرۆکى یە کیتى جیهانى بەرمەجەى لغوى عصبى له ولاتانى کەنداو دا، دکتۆر قەرەنى وتى: پازى دەم به مەرجى نامادە بران دەنگ بدەن، کە دەنگدانیان کرد هەموو بەیه ک دەنگ ئەویان هەلپژارد...

۴- موسولمانبوونی هونه رمه ندى ئىتالى جیوفانى

فیروتى:

ویتنه کیشی ئىتالى به ناوبانگ جیوفانى فیروتى هیچی له باره ی نیسلامه وه نه ده زانی، ته نانه ت به خراپی سهیری نیسلامی ده کرد، به هۆی نه وه ی که هۆکاره کانی راگه یاندنی پۆژناوا نیسلام به شیوه یه کی ناشرین ویناده که ن له بهرچاوی خه لکی...

له دوا ی کاره ساتی ۱۱ ی سیبته مبه ر بریاری دا که له هه قیه ته ی نیسلام تیبگات، که نه مه ش سه ره تایه ک بوو بۆی به ره و نیسلام و سه ره نجام موسلمان بوو، ناوی خۆی کرد به (عمد). له باره ی خۆیه وه ده لیت: له پیش نه وه ی موسلمان بم له خیزانیکی عیلمانی دوور له دیندا ژیاوم، باوکم کریکاریکی کۆمۆنست بوو، دایکیشم هه روا، هه موو ژیا نیان بریتی بوو له چیژ وه رگرتن له ژیا ن دوور له دین، منیش سه رقائی کاری خۆم و ویتنه کیشان بووم، تا ۱۱ ی سیبته مبه ر له نه مریکا پویدا.

له دوا ی نه و پوودا وه وه، که له پۆژناوا و نه مریکا که و تنه چه وساندنه وه و نازاردانی موسلمانان، من داوام له هه ندی براده رم له (پۆما) کرد که موسلمان بوون په راوی نیسلامیم به نه ی، هه رته وه نده بۆیا ن هینام وخویندمه وه بۆم ده رکه وت که نه م ئاینه ئاینیکی زۆر گه وه وه مه زنه وه ره چیم زانیوه له وه و پیش له باره یه وه هه مووی ناته واو بووه...

ننجا له موسلمانانی ئیتالیاه وه ره چیم نه زانیایه و تیی نه گه یشتمايه فیری ده بووم و قه ناعه تی ته واوم په یدا کرد که نیسلام چاره سه ری هه موو کیشه کانی مرۆ ده کات و هه رگیز رازی نابیت به زولم و ئیره اب..

عمد فیروتی داوا له موسلمانان ده کات که به هه موو زمانه کانی دنیا بابه تی نیسلامی له هه موو که ناله کانه وه بلاو به که نه وه تا نیسلام به پاکو پوختی و به ته واوی بگاته هه موو نه و خه لکه تینه و ی که ته نه نا به نیسلام تینو تیان ده شکى...

۵- به لکو موسولمان بیت؟!

نافره تیکی نه مریکی به ناوی نان سه پولدنگ پاش نه وه ی موسلمان ده بیت، په راوێک ده نوسیت به ناوی (نافره تیکی نه مریکی نیسلام ده دۆژیته وه)، زۆر باسی گرنگی تیا به، بۆ

نمونه ده‌لټ: (کاتې) موسلمانېوم هم موو پوژنک تروشی ته‌ده‌دایه‌کی تازه ده‌بوم، به‌لام ده‌مزانې که خوام له‌گه‌ل‌دایه، وه‌ک موسلماننکی تازه ده‌زام که کامیل نیم، په‌نگه له‌کوټایې ته‌مه‌نیشم دا ه‌رنه‌توانم کامیل بېم، به‌لام دل‌تیا م له‌وی که خوی گه‌وره شتیکم داوا لټناکات زیاد له‌توانام، دل‌تیا م که خوی گه‌وره ده‌ستم لټ به‌رنادات)....

ه‌روه‌ها باسی پروداوټک ده‌کات که به‌راستی پره له‌په‌ندو عیبرت و ده‌لټ:له سیټه‌مبه‌ری سالی (۲۰۰۱) دا که ه‌شتا‌مانگنیک تیپه‌ر نه‌بوو‌بو به‌س‌ر موسلمان‌بو‌غدا، لاوټک به‌عه‌ره‌بانیه‌کی (تسوق) وشت کرپن خوی به‌توندی پیا‌مالیم و زور نازاری دام، کاتې گرتیان و داد‌گایان کرد وتی: (به‌هوی نه‌وی که بالا‌پو‌شه وامزانې عه‌ره‌به)، نه‌یزانی که نه‌مریکیم...

نه‌ودو وچاری به‌ندکردن نه‌بو‌ه‌وه و سزایه‌کی قورسی و‌رده‌گرت له‌س‌ر نه‌و په‌فتاره ناهه‌مواره‌ی، منیش بیرم کرده‌وه له‌پیغه‌مبه‌ر ﷺ که خوی نه‌و تو‌زو خو‌ل‌ه‌ی پاک ده‌کرده‌وه که ده‌یان‌کرد به‌س‌ریاو خراپه‌ی نه‌ده‌کرده‌وه به‌رامبه‌ر نه‌وی که نازاری نه‌دا، وه‌ک موسلماننک بیرم کرده‌وه، که‌چی بکه‌م خزمه‌ت به‌ناینه‌که‌م بکات، به‌لاوه‌که‌م وت: لټ خو‌ش نا‌بم یا ده‌بی بجیته به‌ندی‌خانه‌وه، یان ده‌بیټ بجیته ده‌وره‌یه‌که‌وه که له‌مانای نی‌سلام تی‌بگه‌یت، نه‌ویش ده‌وره‌که‌ی ه‌ل‌پو‌ارد، چونکه سه‌د قات له‌به‌ندی‌خانه‌که باشتر بوو... نه‌وی سه‌یره لاوه‌که زیاتر له‌وماوه‌یه‌ی بزمان دیاری کرد‌بوو له‌ده‌وره‌که‌دا مایه‌وه، پاش شه‌ش مانگ له‌مانگی فبرایری ۲۰۰۲ دا شایه‌قمانی ه‌یناو موسلمان بوو...^۱

۶- موسلمان‌بوونی راهینه‌ریکی فلیپینی:

کاپتن (عبدالکریم نه‌رسیناس) راهینه‌ریکی مه‌له‌وانی فلیپینی‌یه، له‌گه‌ل نه‌وه‌دا که پسپو‌ره له‌و بو‌اره‌دا، پسپو‌ره له‌بواری زاشتی ده‌روونی دا، له‌باره‌ی موسلمان‌بوونی‌یه‌وه ده‌لټ: سوپاس بۆ خوا من یه‌که‌م موسلمانم له‌بنه‌ماله‌ی (نه‌رسیناس) که ه‌ه‌موویان مه‌سیحین، من له‌ژینگه‌یه‌کی مه‌سیحیدا گه‌وره بووم له‌(مانیلا) پایته‌ختی فلیپین، ه‌رله‌منالیمه‌وه له‌گه‌ل دایک و باوکم نه‌چووم بۆ که‌نیسه‌و نه‌گه‌ر نه‌وان بزیان نه‌کرایه، پیاوټکی پیری ناسیاومان ده‌هات به‌شوینماو ده‌یردم بۆ که‌نیسه...

۱- (منتدی طریق الإیمان للدعوة الى الله)

له سه‌رده می لاوتیتمدا که متر ده‌چووم بۆ که‌نیسه، به تاییه‌ت که له زانکۆ بووم،
هرچه‌ند زۆرم ده‌خوینده‌وه له‌باره‌ی مه‌سیحیه‌ته‌وه، لام سه‌یر بوو که‌چهند مه‌زه‌به‌ی جیاواز
هه‌بوو له مه‌سیحیه‌تداو زۆر پرسیا‌ری بۆ وه‌لام لادرووست بوو..

که‌هاغه سه‌عودیه، یه‌که‌م به‌یه‌ک گه‌یشتم بوو به موسلمانان، چونکه له مانیتلا موسلمان زۆر
که‌مه و زیاتر له‌خوارووی ولاتدا ده‌ژین و، هه‌یچمان له‌باره‌یان‌ه‌وه نه‌ده‌بیست مه‌گه‌ر هه‌ر
نه‌ه‌نده‌ی که‌شه‌ر ده‌که‌ن له‌گه‌ڵ حکومه‌تداو ده‌یان‌ه‌وێ جیا‌بنه‌وه.

له‌وانه‌ی که‌ پاره‌یتانم پێ ده‌کردن لاوتیکی سیانزه سال بوو که زۆر په‌وشتی به‌رزو جوان بوو،
وه‌عدیکی نه‌ه‌داو نه‌ییاته سه‌ر، زۆر پابه‌ند بوو به نیسلا‌مه‌وه، له‌کاتی خۆیدا نوێ‌ه‌کانی
ده‌کرد، هه‌ندێ نامیلکه‌ی نیسلا‌می و قورئانی به‌زمانی ئینگلیزی بۆ هه‌ینام و وتی: که
نه‌مانه‌ت خوینده‌وه ده‌زانی من بۆ وام؟

یه‌که‌م جار بوو له‌باره‌ی نیسلا‌مه‌وه بخوینمه‌وه، زۆر پاستیم بۆ ده‌رکه‌وت که منیش و زۆر
که‌سی تریش نایزانین...

نیسلا‌م رای کیشام به‌ره‌و لای خۆی و ناوی خۆم کرد به (عبدالکریم)، پێش نه‌وه‌ی
موسلمانیش بېم زۆر به‌رسام بووم به نوێ‌ی موسلمانان و جه‌ماعه‌ت کردنیان له‌دوای
نیما‌مه‌وه، دوای نه‌و لاوه‌ش که‌له‌شاری (جده) ناسیم، هاوه‌لام له‌کاردا زۆر هاوکاریان کردم و
زۆر نامیلکه‌یان دامی، که‌یه‌کێ له‌وانه مونا‌زه‌ره‌که‌ی شیخ (نه‌حمه‌د دیدات) بوو له‌گه‌ڵ
قه‌شه‌یه‌کی نه‌مریکیدا، که‌به‌پاستی شیخ نه‌حمه‌د دیدات زۆر به‌جوانی و موسه‌یتری به‌لگه‌کانی
خۆی ده‌خسته‌ پوو، نامه‌یه‌که‌م بۆ دیدات ناردو ده‌ست خۆشیم لی‌کردو داوام لی‌کرد که زیاتر له‌و
هیوارانه بکات بۆ پوون بوونه‌وه‌ی هه‌ق و پاستی..

چارم نه‌ما نه‌بوا‌یه موسلمان یم، هه‌رگیز نه‌و پۆژه‌م بیرناچی که تیا‌یدا موسلمان بووم و
نیما‌م هه‌تا به‌ خواو پیغه‌مبه‌رو پۆژی دوا‌یی.. من زۆر هه‌ست به به‌ختیا‌ری و ناسوده‌یی
ده‌که‌م و زۆر چیژ وه‌رده‌گرم له نوێ‌و سوژده‌بردن بۆخوا، به‌پاستی نیسلا‌م نایینکی مه‌زنه و من
شانازی ده‌که‌م که موسلمانم.^۱

۸- موسلمانبوونی جوڙيف مؤريس:

ناويراو نه مريکي يهو ته مهنی (۴۵) ساله و پسپڙه له بواړی نابووریدا، باوک و باپیری کاتی
خوی له نه فریقیاوه چوون بۆ نه مریکا، جوڙيف ماجستیری ههیه له نابووری دا و پابه ند بوو به
که نیسه وه.

له نه مریکا وه هات بۆ نوستورالیا بۆ کارکردن له گمډ چهن د هاوړینه کی دا که یه کیکیان
نافره تیک بوو به نیاز بوو که بیخوازی، له شاری سیدنی له فرۆکه خانه کېدا لایکی خواناسی
کۆمه لای ته بلیغ خوی ناساند به جوڙيف و به دووسه عات ناخواتن تیی گه یاند که نیسلام
به رنامه ی خوایه بۆ رزگارکردنی مرۆفایه تی، محمدو عیسا ش سه لامی خویان لی بیت به ننده و
نیروای خوان ..

جوڙيف ده لیت: لاهه که قورنانیکي وهرگيردراوی ټينگليزی پيښام، سټسعات له سه ريه ک
خويندمه وه، ټينگه يشتم که خواي گه وړه تاک و ته نهايه ﴿لَمْ يَكِدْ وَلَمْ يُؤَلِّدْ﴾ ٢ ﴿وَلَمْ
يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾ ٤ الاخلاص: ٣ - ٤ هه روه ها ټينگه يشتم که نیسلام به راستی
نه و ناینه یه که بۆ هه موو شوین و کاتیکه و تاکه پنگه یه که له خوام نزيك بکاته وه، بۆیه
برپارمدا که موسلمان یم، نه مه م به هاوه لآتم و ت، جاکاتی ده زگیرانه که م هات و قورنانی دی
به ده ستمه وه وتی نه و کتیبه چیه؟

وتم: نه وه قورنانه که په راوی موسلمانانه وه هه قمو له خواوه یه وه هه موو هه ست و هه شمی
داگیر کردوه و ده مه وی موسلمان یم، که نه مه م پی و ت خه ریک بوو شیت بی، چوو هه والی دا
به هاوه له کام و هه موو هاتن بۆ لام و که وتنه زه مکړدن نیسلام ..

ده زگیرانه که م وازی لی هینام و باوک و دایک و که س و کارم حاشایان لیکردم و، دواتر
هاوه له کام چوون بۆ یابان و به ته نیا مامه وه له نوستورالیا.

منیش له گمډ براده ره موسلمانانه کاغدا ٤٩ رۆژ چوم بۆ هیند و ٦٩ رۆژیش بۆ پاکستان بۆ
ده عوه کردن، ننجا برپارم دا بچم بۆ هه ج و، له پاکستان فیزه ی سی و لآتم وهرگرت، یه کی له و
ولآتانه که چوم به داخه وه که له مزگموت نویژم ده کرد دیار بوو موراقه به یان ده کردم، دواپی
گرتیام و سزاو نازاریکی زوریان دام و له به نديخانه یه کدا دایان نام که عه ره بی زوریشی تیا بوو،
پاشان سه فاره ی سویسری که نیشی سه فاره ی نه مریکیشی ده کرد له و لآته، ویستیان بمینن

نه یانتوانی، دوايي سويسريه کان نه مريکايان ناگادارکړد که ها ولاتيه کيان گيراوهو به هه ر حالتيک بوو به ربووم، کس و کارم و ايان زانی نه ماموم... من بوخوم دل خوشم و هيوم به پاداشتي خوي گوره به که ده فرموييت: ﴿فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَمَلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنِّي بِبَعْضِكُمْ مُّغْفِرٌ ۚ فَلَّذِينَ هَاجَرُوا وَأَخْرَجُوا مِن دِيارِهِمْ وَأُوذُوا فِي سَبِيلِي وَقَتَلُوا لَأَكْفِرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَا أَذْلُخَنَّ لَهُمْ جَنَّتِي بَحْرِي مِّنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ تَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ﴾ آل عمران: ۱۹۵..

پاشان چوومهوه بو نه مريکاو سالتیک له خسته خانه مامهوه تا هاتمهوه سه رخوم، نينجا هاتم بو کوهيت بو فيربووني زماني عمره يي و شاره زابووني زياتر له نيسلام، ليونه ي ناساندني نيسلام باوه شيان بو کرده وهو زور هاوکاريان کردم..

من رقم له کس نييه هه رچند تووشی نهو هه موو نارچه تيه بووم، من حه ز ده که م له ولاتي نيسلامدا بژيم و له ولاتي نيسلامدا برم، تا موسلمانان نويزي جه نازم له سه ر بکه ن، من له سه دا دووسه د پابه ند م به نيسلامه وه، دواي موسلمانبو نيشم ناوي خوم کرد به (محمد يوسف) له خوشه ويستی محمد و يوسف دا سه لامی خويان لي ييت. ۱.

۹- با نارام بگرين!

پياوړکی پيري خه لکی که نداو ده لیت: له مال و حالي خوماندا به ناسووده يي ژيانمان به سه ر ده برد، دژست و ناسياو سهريان کرده سه ر خيزانم که بوجی خزمه تکارتيک ناگرين خزمه تمان بکات، نه وه تا زوريه ي خه لکی خزمه تکارتيان گرتووه.. ناچار منيش چوم بو نو سينگه يه که بياني ده هينن بو کارکردن، نافره تيکيان بو دياري کردم، پرسياړم کرد موسلمانان؟ وتيان: نه خير (بوذي) يه، منيش نه م نه زانی (بوذي) چيه؟ هه رگيز شتی وام نه ييستبو..

حه وت مانگ نه م نافره ته له مالماندا بوو، هه تا بلتي چه وت و لاسار بوو، هيچی وای بو نه نه کردين و هه ر خه ريکی خواردن و خه و بوو، نه وانه ي ته گبريان بو کردين خزمه تکار بي نين نينجا پييان نه وتين نه وه بوجی نه و نه ده به ته حه مولن له گه ليا، بو ده ري ناکه ن ويپرته وه؟ منيش بيرم کرده وه، ده رکردني زور ناسانه، به لام بوجی هه ولته ده دين کارتيک بکه ين بو نيسلام، بوجی

نارام نه گرین و، بهرپه وشتی جوان و مامه لهی جوان به لکو موسلمان ببی و بتوانی یه کیک له دۆزه خ رزگار بکهین..

هموو نه دنامانی مالهوه بریارمان دا تانهوه پری ریزگرتن پیزی بگرین، جا نه نمو له نیمه حالی ده بو، نه نیمهش هیچ لهو حالی ده بووین، زمانه که یان نه ده زانی و، نه مانده زانی چون باسی نیسلامی بۆ بکهین، به لام همهیشه دیقه تی نه داین که دهستنوێژمان ده گرت و نوێژمان ده کرد، په مه زانیش هات، نه بیینی که به پۆژوو ده بین و ئیواران پۆژوو ده شکینین، ههروه ها له ته له فیزیۆن دا مزگوتی مه که و مه دینه ی نه بیینی که نوێژی ته راوچی تیا نه کرا، جاری وا هه بوو خۆی دایده گیرسان و به دیاریه وه داده نیشت و سهیری ده کرد..

حهوت مانگی تر نارامان گرت له گه لیدا، هیچمان له موچه که ی نه ده پری به لکو زیاده شان نه دایه، همهیشه له نوێژه کانیشم دا دوعای هی دایه تم بۆ ده کرد، تا ههوله کان به فه زلی خوا هاته به رو، پۆژیککی جومعه تی گه یان دین که نه یه وی موسلمان ببی، زۆر زۆر دلخۆشبووم.. به ئی موسلمان بوو، هه لسوکه وتی زۆر گوێدرا له گه لمانا، له سایه ی خواوه که گه پاشه وه لای کهس و کاری له ولاته که ی خۆی، میرده که ی له گه ل کوره کهیدا که ته مه نی (۱۴) سا ل بوو موسلمان بوون، پاشان دوو خوشکیشی موسلمان بوون، نیمهش نامیلکه و شتمان دا بویه به زمانی خۆی، که هه ندیک له نیسلام شاره زا بوو ناوی خۆی له (روهانی) وه کرد به (په یحانه) له سه ر ناوی دایه نی پیغه مبه ر ﷺ.

۱۰- تهویه هونه رمه نده مالیزی یه کان:

ههروه ک چون له نه وه ده کانه وه هه ندی له هونه رمه نده عه ره به کان وازیان له بواری هونهر هینا که نه نه گوڤا له گه ل بیروبا وه پرو عه قیده دا و، نهوانهش که ئافرهت بوون خویان دا پۆشی، به هه مان شیوهش هه ندی له هونه رمه نده کانی مالیزیا وازیان هینا لهو شتانه ی که مایه ی خه شم و قینی خوایه.. یه کی له وانه که برپاری دا تهویه بکات هونه رمه نده ئافرهت (ئوغی) ته مه ن (۳۷) سا ل بوو، که بهرنامه ی ته له فیزیۆنیشی پیشکهش ده کرد، وازی لهو بواره هینا و کۆمپانیایه کی گهشت و گوزاری دامه زراند بۆ بردنی خه لک بۆ حه ج و عومه ر..

ئوغی ده لیت: من نمو بریاره م له کاتیکدا دا که له عومه ر بووم سالی پار، بهراستی من دنیاو ناویانگ سه رقالیان کرد بووم، نمو دوو هه فته یه ی له حه ره م بووم خالی وهرچه رخا نم بوو،

که تیایدا زیاتر نزیك بوومهوه له پەروەردگارو زیاتر نیشام دامەزرا، بیریام دا که واز له نازناوی هونەریم (نوغی) بهێنم و بگه‌ڕێمه‌وه سه‌ر ناوه‌که‌ی خۆم که (فه‌وزیه نه‌حه‌د داود)ه... هه‌روه‌ها گۆرانیبێژی به‌ناویانگی مالیزی (موسا)ش به‌هۆی کۆمه‌ڵی (تبلیخ)هوه ژیا‌نی گۆڤاو به‌ته‌مایه نه‌و بواره به‌ته‌واوی به‌جی به‌ی‌لی.

هه‌روه‌ها هه‌فته‌ی ڤا‌بردوو هونەر‌مه‌ند و گۆرانی بیژو غایشکه‌ری پۆشاک‌ی به‌ناویانگ (تورکو ملا ساری) که‌ناسراوه به‌ پرچه‌ درێژه‌کانی، نه‌میش پ‌تی هی‌دایه‌تی گرتۆته‌ به‌ر .. هه‌روه‌ها هه‌واڵه‌کان ده‌لێن: که‌ هه‌ردوو گۆرانیبێژ(سه‌لیم و شه‌کیل) چه‌ند نه‌کته‌ریکیش ته‌وبه‌یان کردووه وه‌ک (ازمیل مصطفی) و (سیدی اورزا) و(شه‌اه‌ په‌زا) ..

گه‌رانه‌وه‌ی خه‌لکی به‌ره‌و نیسه‌لام ده‌گه‌ڕێته‌وه بۆ هه‌ول‌ی حکومه‌تی مالیزی و ده‌زگا نیسه‌لامی‌یه‌کان که‌پۆ‌لی باشیان هه‌یه له‌ ڤا‌گه‌یاندن دا وکاسی‌ت و کتی‌بی زۆر بلاوده‌که‌نه‌وه... (تیدریس نه‌حه‌د) سه‌کرته‌ری جه‌ناحی لاوانی حیزبی نیسه‌لامی ده‌لی‌ت (نه‌م سه‌رده‌مه سه‌رده‌می بوژانه‌وه‌ی نیسه‌لامه).

شایانی باسه‌ نیسته‌ا تیپی په‌یجانه‌ی نیسه‌لامی کاسی‌ته‌کانیان له‌ زۆر فرۆشتندا پ‌شپ‌رکی‌ده‌کات له‌ گه‌‌ڵ به‌ناویانگه‌ترین گۆرانیبێژی مالیزی دا^١.

١١- نیوه‌ی ته‌مه‌نی گه‌‌را به‌دوا‌ی هه‌قدا:

ژنه‌ نووسه‌رو شاعیری یابانی(سوی اورا) نه‌ندامی یانه‌ی نووسینی نیۆده‌وله‌تی و نه‌ندامی یانه‌ی پ‌ۆشنه‌بیری نیۆده‌وله‌تی سه‌ر به‌ وه‌زاره‌تی ده‌ره‌وه‌ی یابانی، سه‌ردانی میسری کرد پاش موسلمان بسوونی، پاش گه‌شتی‌کی دوور و درێژی گه‌‌را‌ن به‌دوا‌ی هه‌قدا، له‌چاوپ‌ێکه‌وتنیکدا ناوبراو که‌ ناوی خۆی کردووه به‌ خه‌دیجه‌ ناوا باسی ژیا‌نی ده‌کات:

❦ له‌ کو‌ی له‌دا‌یک بوو‌یت و مندا‌لی‌ت چۆن بوو:

له‌ تاییان له‌دا‌یک بووم، باوکم مام‌ۆستای پ‌زیشکی بوو، وه‌له‌به‌ر شه‌وه‌ی خ‌ێزانه‌که‌مان له‌ چینی سامورای بوو، واته‌ چینی جه‌نگاوه‌ره‌ د‌یرینه‌کان، زۆر جدی بوون له‌سه‌ر په‌رو‌رده‌کرد‌غان له‌سه‌ر گرنگی دان به‌په‌وه‌شتی به‌رزو خۆشه‌ویستی.

لهسیانزه سالیډا له یابان وله کولیتی ناداب زانکوی (کی ا و) فلهسه فهم خویند و بووم به
به ریو به بهری کومپانیای هاریکاری ریکخستننن ناینی و هرچی فلهسه فهم ده زانی له کومهلن
کتیډا بلاوم کرده وه .

• گهشته کهت به دواي راستیدا چۆن بوو؟

گهشته کهم به دواي راستیدا له چوارده سالیمه وه دهست پي ده کات که کومهلن پرسیارم لا
دروست بوو بوو، به دواي وه لامیاندا ده گه پام و، زور هزم ده کرد که خوا بناسم، له پتی زانسته وه
ده مویست خوا بناسم بزیه زانستی قورسم خویند وه ک فیزیای کاره بایی و فیزیای کهونی و بوم
ده رکوت که زانست گه یشتوته پله یه کی بهرز له لایه نی مادی دا، ههروه ها دیراسه ی زانستی
ده روون ناسیم کرد ..

له ناینه کانیشتا دیراسه ی (شنتاوی) و (بوژی) و (مسیحیم) کرد، ننجا بریارم دا بچم بۆ
میسر بۆ ناسینی خوا له پتی ناسه واری کۆنی میسریه کانه وه، سی پۆژ پيش شه وه ی بچم بۆ
میسر به قه ده ری خوا سهیری یه کی له وتاره کام ده کرد که له گوڤاریکدا بلاو کرابۆ وه، به دواي
وتاره که ی مندا وتاریکی تر بلاو کرابۆ وه له باره ی نیسلام له یاباندا، که له لایه ن
موسولمانی یابانی (سودا صفا) وه نوسرا بوو.. له دلی خۆمدا وتم: من که به ته مام بچم بۆ میسر
که ولاتیکی نیسلامی یه چاک وایه شتی که له باره ی نهو کومهلنگایه وه بزایم، په یوه ندیم کرد به
به پریز (سودا صفا) وه داوام لیکرد که یه کتری ببینن، دواي یه کتر ببینن و گفتوگو کردنیکی زور
بیرو بۆ چوونی گوژیم و وتی: له دوامه وه شایه تمان بلی: (اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا
رسول الله) منیش وتمه وه و دوو ها وه لی موسلمانیشی له گه ل بوون نه وانیش بوونه شایه ت..

• ههستت چۆن بوو که هاتیته میسر؟

له میسر مزگهوت و بانگ و نوژی به کومهلن پیاوان زور سه رنجی پاکیشام، که چۆن
به یه کسانن هه موو له بهرده می خوادا ده وهستن جا نیتر ده ولته مند بیت یسان هه ژار، گه وه بیت
یان مندا.. دواتر چوم بۆ ته زه هر و موسولمانبوونی خۆم راگه یاند.

• یابانیه کان چی زاله به سه ر بیرو هوشیاندا؟

نه وه ی بیرو هوشی یابانیه کانی داگیر کرده زانسته وه هه موو له هه ولدان بۆ بورژاندنه وه ی
نابوری یابان، نازادی بیروا هه یه و شوین نیزامی سه رمایه داری که وتون، یابانیه کان میراتیکی

پوځيان هميه كه له دیر زه‌مانه‌وه پريان ماوه‌ته‌وه و گرننگي ده‌دهن به پړوشت و سوز و به‌زه‌يي و دل‌سوزي، بويه ده‌توانن نيعتماد بكنه سر يه‌كتري و نيټ پيسي زور كمه تياياندا ..

* موسولمانان چنندن له يابان؟

موسولمانان ژماره‌يان كمه له ياباندا و له‌سه‌دا يه‌كيش نيه‌و، شپوهي نيسلام له‌به‌رچاوي يابانيه‌كان شپوټنراوه هيجي واي له باره‌وه نازانن،چونكه تنه‌ها زماني ياباني ده‌زانن و، دياره راگه‌يانندنه‌كاني دنياش به‌باشي باسي نيسلام ناكهن . نه‌مريكاش ده‌يه‌وي له‌هه‌موو بوارتيكدا غه‌زووي يابان بكات و (ثقافت) ي خوي فهرز بكات . شارستانيه‌تي پوژناوا لايه‌ني چاك و لايه‌ني خراپيشي هميه، لايه‌نه خراپه‌كمي كاري كړدوته سر يابانيه‌كان و پټوې ته‌لاق دان زياد بوه و پروداوي خو كوشتن زيادي كړدوه و نارامي ده‌روون كم پوټه‌وه ..

* پاش نه‌وهي موسلمان بوويت چوڼ بانگه‌واز ده‌كه‌يت؟

نيست خه‌ريكي نووسيني چنډ په‌پاويكم به‌ناوي (پټغه‌مبه‌ر محمد)، (نيشانه‌كاني پټغه‌مبه‌رايه‌تي) و (به‌رده په‌شه‌كه) و (قويه‌ي صخره) و (مزگه‌وتي اقصي)، نه‌مانه به‌زماني ياباني ده‌نوسم تا نه‌وهي له گه‌شتي ژياندا فيري بووم بيگه‌يه‌نم به يابانيه‌كان و نه‌هشيان بؤ راست بكه‌مه‌وه كه‌له‌به‌رچاويان شپوټنندراوه. هه‌روه‌ها له‌چنډ پوژنامه‌يه‌كي يابانيشدا وتار له‌باره‌ي نيسلامه‌وه بلاوده‌كه‌مه‌وه وهك، (اصاهي) و (مينتش) و (صدكاي) ..

* تودلتي مروفي ياباني نيستا تنه‌ها نيماني به مادييات و به عيلمه چوڼ قه‌ناعه‌تيان پي ده‌كه‌يت و، به‌ره و نيمان و نيسلام و غه‌بييات نه‌يانه‌يني؟!

گه‌شته‌كم كه سي سالي خايانده نه‌زمووني داومه‌تي و شاره‌زاي ته‌واوېشم هميه له نه‌فسيه‌تي يابانيه‌كان و شپوازي ناخاوتن له‌گه‌لياندا، به‌وه‌ش ده‌توانم ري راستيان بؤ روون بكه‌مه‌وه، دياره به‌رده‌وايش موعجيزاتي نه‌م نايه ده‌رده‌كه‌وي و، من زور دلخوشم به نايه‌تي ﴿ سَرَّيْهِمْ ءَايَتَنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَبَيِّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكُفْ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴾

۱۲- موسلمانبوونی پزیشکیکی مه سیحی:

(جی میشیل) ته من ۳۶ سال، بهرپرسی ده زگای به گاورکردن بوو، له نهلما نیای پوژناووه هاتبوو بۆ نیش کردن له سۆمال له سالی ۱۹۷۸دا له ژیر ناوی (پروژهی نیشتمانی بۆ چاره سهری کویری).. میشیل پزیشکیکی لیتهاتو بوو له بهاری موسلمانبوونیوه دهلی: زۆر دلخۆش بووم له کارکردن له سۆمال، پهنگه له بهرنهوه بیت که زۆر باش هاتن به دهنگمانهوه و جوان پیتشوازیان لی کردین، جا من له سهر گهرمی و سهرقالیم به کاری پزیشکیمهوه کاره سهرهکیه کهی خۆم بیرچوهوه که به گاورکردن بوو.. ههرزوو هاوهلی موسلمانم بۆ دروست بوو، که نه حوالتم ده پرسین و نه حوالیان ده پرسیم، چاوی چهنده ها که سم چاره سهر کردوو زۆر سهرکهوتوو بووم له کاره کاغدا و، به کویدا دهرویشتم به زمانی خۆیان سوپاسیان ده کردم و دهستیان به سنگهوه دهگرت بۆم ..

بروسکهیه کم له سهرۆکایهتی ریکخراوه کهوه بۆ هات له نهلما نیوه که بهجم بۆ دهرهیه که له بهریتانیا، چووم بۆ بهریتانیا و مانگیک مامهوه، نجاگه پامهوه نهلما نیای پوژناووه، ههزم ده کرد بهجمهوه سۆمال، کهچی ناریدیانم بۆ تهزانیا، نه مه ده زانی بۆچی، دوا مانگیکی تر ناریدانمهوه بۆ سۆمال، نه وهندهم پیتخۆش بوو، له خۆشیدا گریام ..

بهلی.. پاش پینج مانگ دابرانم گه پامهوه بۆ سۆمال و نهوانیش زۆر خۆشحال بوون، خۆشحالیه که باس ناگری، خۆشحالیه که زیاتره له خۆشحالی کویری که چاوی چاک ده بیتهوه، به تاییهت هاوه ته کم (محمد باهور)، بۆیه که گه پامهوه به کسهر دهعهوهتی کردم بۆ مالهوه، که چوومه مالیان باوکیم بینی که نینگلیزی ده زانی، کهوتینه گفتوگو، زۆرم پیتخۆش بوو که نینگلیزی ده زانی، چونکه نیت له پتی نه وهوه ده متوانی کاری دووه م به جی بگهیه نم که نهویش به گاورکردن بوو. کهوتنه باسی ناینه کان به گشتی و وتم: دوا یی دهجمه سهر باسی مه سیحیهت، که باوکی محمد زانی باسی ناین ده کم، نوسخهیه کی قورنانی گرت به دهستیوه و وتی: نه زانی نه م پهراوه چیه؟ نجا کهوته باسی وتی بهر پرسیاریکت ههیه له بهاری قورنان و نینجیل و مه سیحهوه، پرسیار بکه تا بۆت روون بکه مهوه، وتم: باشه چۆن؟ وتی: قورنان هه موو شتیکی تیا به ..

گه پامهوه سهر کاره کهی خۆم و بیرم ده کردهوه چۆن کاریکه مه سهر نهو پیاوهو بهیپنم به لای مه سیحیهتدا، چونکه نه گهر توانیم نهو بکه مه گاور، کهسانی تریش به ناسانی دین،

چونکه كهسايه تيه كي ناوچه كه بوو.. له سهردانى كى تر دا بؤ مالى (عبدالباهور)، باوكى پرسياى كاره كه مى ليكردم، منيش وتم: كارم پزىشكى يه؟ نيتر كهو ته باسى نهوى كه قورنان به دريژى باسى دروست بوون و قؤناغه كانى كؤرپه لى كردوو، وتم چؤن شتى واهديه؟ ننجا زؤر به جوانى كهو ته باسى نهو لايه نهو، نايشارمه وه واى لي كردم كه سهرسام يم به پراوئيك (۱۴۰۰) سال له موهبر هاتؤ ته خوارى! نيتر وام ليها ت كه پؤژانه سهردانى مالىانم ده كرد، نه مزانى كه چاوديريم له سهره؟!

نه دماى تيمه پزىشكيه كه داوايان ليكردم كه نيتر نه چم بؤ نهو ماله.. فهرمانيك بؤ هات له سهر و خؤمانه وه كه نهو ناوچه يه به جي بهيتم، كاتيكم زانى (عبدالباهور) ييش لهو ناوچه يه دور خرايه وه، هه ندى له بهر پرسام قه ناعه ت پيكرد كه ريم لي نه گرن كه بچم بؤ مالى (عبدالباهور)، دواتر هه والم بؤ هات كه (عبدالباهور) ده ستگير كراوه چونكه په يوه ندى له گه ل من هه بوو.. زؤر گريام له داخا، كه نه متوانى نهو گه شته ي له گه ل باوكيا دهستم پيكرد بو ته واوى بكه م.. زؤرى نه برد بروسكه يه هات له نه لمانيا وه داواى ليكردم كه سؤمال به جي بهيتم و بچم بؤ كينيا..

پيش نهوى برؤم سهردانى مالى (عبدالباهور) م كرد، باوكى زؤر به گهرمى پيشواى ليكردم و وتى له گه ل مانگى په مەزانداهاتى، مانگى پر خيتر و بهر كه ته، ننجا له گه ليان پارشيوم كرد و بينيم پيش به يانى هه موو خه لكى چوون بهر وه مزگه وت و منيش نهو پؤژه وه كه نهوان هيچم نه خوارد..

له (نايرؤى) له فرؤكه خانه پيشوايه كى گهرميان ليكردم و پيشان وتم كه له جياتى نوتيل ده چمه خانويه كى گهر وه وه، پاش چهند هه فته يه ك بروسكه يه كم پيگه يشت كه له بهر لايه نى نه منى نابى بگه ريم وه بؤ سؤمال، ههرچى پرسيام نه كرد كه س پيشى نه نهو تم لايه نى نه منى چى؟!

دواى بؤم دهركه وت كه سهرؤكايه تى ريكر خراوه كه له نه لمانيا راپؤرتى ته واوى لايه له سهر من، بؤيه پاش بير كردنه وه له قسه كانى (عبدالباهور) و باوكى، نامه يه كم بؤ سهرؤكايه تى له نه لمانيا نارد و تيايا نووسيم دلتيا بن به ته واوى كه هه موو شتيك باشه و، نه يم به موسلمان، نامه كم خسته سندوقى پؤسته وه و گه شتى دوو دليم كؤتابى پيهيئناو به هاوه لائىم وت: له (نايرؤى) نه گه ريم وه بؤ سؤمال چى نه بيت با بيت، نه گهر بشم كوژن نه گه ريم وه بؤ سؤمال،

جا هیچی وام پئی نه بوو پیی بگه پیمهوه بژیه هه ندی پیتیستی و جلو بهرگی خۆم فرۆشت بۆ نهوهی پاره‌ی بلیتی گه‌رانه‌وه‌م دابین بکه‌م به‌ره‌و سۆمال، که‌له‌راستیدا بلیتی چوون بوو به‌ره‌و نیمان.

که‌ گه‌یشتمه (مه‌قدیشۆ)، یه‌کسه‌ر چووم بۆ مائی (محمد باهور)، که‌ باوکی محمد باوه‌شی پیا کردم به‌ چربه‌ پیتم وت: (اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله)، به‌مه‌ش موسلمانبوونی خۆم راگه‌یانده‌وانوی خۆم گۆپی بۆ (عبدالجبار) و که‌وتیه‌ دیراسه‌ی قورنان و سونه‌ت ..

خوا پاداشتی (دکتۆر عبدالله نصیف) نه‌مینداری پابیتیه‌ی عاله‌می نیسلامی له‌ مه‌که‌که‌ بداته‌وه که‌ به‌ مه‌سه‌له‌که‌ی زانی، برپاری دا هاوکاریمان بکات و ده‌ست بکه‌ینه‌وه به‌ چاره‌سه‌ری چاری نه‌وانه‌ی ناساغ بوون، به‌لێ .. پرۆژه‌که‌ له‌ پرۆژه‌ی به‌گاورکردنه‌وه گۆرا بۆ پرۆژه‌یه‌کی پرخی‌ر و و به‌ره‌که‌ت که‌ خه‌لکی سوود وهریگرن و مایه‌ی په‌زنامه‌ندی خواش بیت^۱.

۱۳- موسلمانبوونی گۆرانی بیژی جیهانی بازارو:

گۆرانی بیژی نه‌مریکی جیهانی بازارو که‌ به‌دووه‌م گۆرانی بیژی جیهانی هیب هۆب دانه‌رنیت و گه‌وره‌ترین جائیزه‌ی نه‌وروپی گۆرانی و مۆسیقای وهرگرت که‌ناوی (پلاتین) ه.

ناوبراو له‌پیتی نه‌نته‌رنیتیه‌وه شاره‌زای نیسلام بووه‌وبانگخوازانی ناسیوه، به‌تایبه‌ت بانگخوازانی نووسینگه‌ی هاوکاری بۆ بانگه‌وازو نیرشاده‌وه‌وشیاری جالیات له‌ ناوچه‌ی (البدیعه‌)ی سعودی، له‌ ریاچ موسلمان بوونی خۆی راگه‌یانده‌و ناوی خۆی کرد به‌ بیلال. له‌ په‌یه‌ه‌ندی‌یه‌کی ته‌له‌فونیدا به‌برا بانگخوازه‌کانی وت: (وه‌رمگرن به‌برای خۆتان، ده‌به‌ به‌چووک و خزمه‌تکاران)، دیاره‌ که‌س نه‌وه‌ی لی‌ی ناوی، چونکه‌ هه‌موو خزمه‌تکاری دینی خواین^۲.

۱- رۆژنامه‌ی المسلمون ۲/ ۲۶۰

۲- (منتديات شبكة توابون الإسلامية).

کاتی له ده ست نه فسم پزگار بووم!

بانگخوازيك ده لى: کاتيک گه شستنه نه فريکيا و بنکيه کى گونجاومان ناماده کرد
بۆکارى خيږخوازى و بانگه وازکردن، نازانم چۆن باسى هه ست و نه ستى خۆمتان بۆيکهم، نه توانم
ته نه نه نه ونه ده بلين: دلّم خۆش بوو، شانازيم به خۆمه وه لادروست بوو، چونکه من له ناو هاوه لّانم
دا توانيم له گه لّ نه وليژنه خيږخوازيه دا بيم بۆنهم ولّاته دووره دهسته، له دلّى خۆمدا ده موت:
كهى بيتت بگه رپمه وه بۆلاى دۆست و هاوه لّانم و به شانازيه وه به سه رهاتى گه شته كه ميان بۆ
بگيږمه وه، كهى بيتت باسى نهو خه لّكه هه ژاره داماهه يان بۆيکهم كه برسيڤتى زه فري پى بردون
و كه نه فتى کردون، نيتمه ش كه هاوکارى و خيږمان بۆ بردبوون چهنده به رپتزو گه وره يى يه وه بۆيان
ده پوانين ..

تنجا بريم له وه ده کرده وه كه گه رامه وه لای هاوه لّان و دۆستانم چۆن به په رۆشه وه گويم
بۆده گرن و، خۆزگه م پيڊه خوازن كه خه لّكى په نجه م بۆ دريژده كهن و ده به باس و خواسيان، خۆمن
هه ره له مناليه وه هه زم ده کرد جيتى گرنگى پيڊان بم، خۆمن هه ندى تواناو ليها توو يشم هه يه
ره نگه خه لّكى تر نه يان بيتت ! له م خه يالا تانه دا بووم تانه و كچه بيانيمه بينى، كه وه هه وه
بروسكه لى ي دام، کرده وه كاني پيش قسه كاني!

له گه لّ يه كى له براده ره بانگخوازه كاغدا له ژير دره ختيكدا دانيشت بووين به جل و به رگى
سپى يه وه كه گه ردى ليتنه نيشت بوو چامان ده خواره وه، ديمه نيكم بينى زۆر كارى تىكردم !
نافره تىكى سووروسپى قژ زه ردى نه وروپيم دى جل و به رگى نه فريقيه كاني پۆشيبوو !! زۆر
خاكى بوو له ناوياندا، ده ستى ده هينا به سه رى مندا لّاندا و ته نانه ت لووتى بۆده سپرين، چووم
بۆلاى و ليم پرسى: چى واى ليكردوى هه مووخۆشى و شارستانى ولّاتى خۆت به جى به يلى و
بييته نيږه؟! سه ريتكى كردم و به ده ست عه لامه تى خاچى له سه رسنگى دروست کردو، ناماژه ي
کرد بۆ ناسمان و وتى: (من ليږه م تا په يامى به سود بگه يه نم به مانه) و، ناماژه ي کرد بۆ مناله كان!
ناليږه دا حه قيقه تى خۆم تيږه يشتم، وه لّامه كهى شه قازله يه كى توند بوويژم، نه ونا سكو لّيه
هاتوه پشتى کردۆته دنيا بۆ گه ياندى په ياميك كه له لای پونه بۆنمه هاتوه! نيتر په يامه كهى
هه رچى بيتت، لای نيتمه راسته يان نا مه سه له يه كى تره ! كه و ته نه وه به خۆما بجه مه وه، جارى
ناسه د جار!

من بۆليږه م؟! بۆخوا، يان له بهر نه فسى خۆم؟ بۆ گه ياندى په يامى نيسلام، يان بۆ شانازى
کردن و بوون به ده نگو باس؟ ناليږه دا خۆم بۆ نه گيرا و گريام، فرميڤسك ماناى تازه له دا يکبووى

له پۆرحم دا ناودا، كهوتمه موراجعههى حساباتم، كۆمهلى بپريارم دا كه ههموو پيرپوهى ژياڧى گۆرى... پاش چهند پۆژيك نارچههتى ههستم كرد نيهتيماماتم گۆردراوه، فيربووم، مه بهستم تنها خوابيت، فيربووم له نه فسم هه لگه پيمه وه، تامى نازا ديم چهشت له دهست نه فس، بىرى نهوقسه يه (عطاء الله)م كهوتمه وه كهوتويه تى (سقت نفسى الى الله فابت، فتركتها ومضيت). نه فسم پهل كيش كرد به ره و لاى خوانه هات، وازم ليهيتناو بوخۆم پۆيشتم!

خۆت به كه م مه زانه!

زۆر له ئيسلاخوازان، ته نانه ت هه ندئ له بانگخوازانيش تووشى نه خو شيه كه ده بن به بئى نه وهى به خو يان بزائن، كه نه وهش له شهيتانه وه يه وه ده يه وئ بئ به شيان بكات له خيروچا كه و چو نه پيشه وه، شهيتان له هه ولدايه تاهه ريه كه له ئيمه وا لي بكات له دواى قافله كه وه بيت و هيج ده وريكي نه بيت، نه گهر كه سيك تووشى نه م حالته بوو، پئى بلى بئى: نامۆژگارى خه لك بكه، وتاريك بنووسه، ده لئى: من له كوئ و نهوكاره له كوئ، هيتشتازۆرم ماوه بيه گه مئ، نه گهر پئى بلاى: ببه به سر مه شق و مامۆستابۆته وانهى تازه گهراونه ته وه و پئى راستيان گرتووه، نه لئى: منيش به شى خۆم كه م و كورتيه هيه و كهى خۆم چا كرد نه وسا له گه ل خه لكدا خهريك ده م، نه گه رپئى بلى بئى: نه گهر خو شت نيته هه وئى بده له خوابيدا وان هاوكارى و يارمه تى كۆيكه ره وه بۆ كارى دهعه وهى وخيروخا زى، ده لئى: به خوا شه رم ده كه م و ده ترسم تانه و ته شه رم لئى بده ن و گالته م پئى بكه ن!

نا به م جۆره نه و به ريزه راده كات له خيروچا كه، نه له بهر نه وهى حه زبه چا كه ناكات، به لكو له بهر نه وهى خۆى به كه م ده زانيت، دياره نه مه ش نه خو شيه كه له ديزه مانه وه هيه و ده شبيت! نه وه تا شيوخ حه سه نى به سى پيش سه دان سا ل ده لئيت: (خه لكينه: من نه متواني وه نه فسى خۆم گۆش كه م له سه ر نه وهى كه پتيويسته له گو يرايه لئى خوا، به لام نه گهر بر وادار تا خۆى ته وانه كات قسه و نامۆژگارى نه كات نه وا نامۆژگاران ته و او كه م ده بن و كه س نا بيت بانگه واز بكات بۆ لاى خوا، دياره كۆيو نه وهى بر واداران به يه كه وه و يادخستنه وهى يه كترى، مايه ي ژيانه وهى دليانه و هوشيار كه ره وه يه له غه فله ت و پاريزه ره له له بير چو نه وه... خوا سه لامه تتان كات بچه كۆرى زي كرو يادخستنه وه، ره نگه وشه يه كى بي سترا وچه ند كه ميش بيت سو ودى خۆى بگه يه ني ت).

به راستى خا وه نه زموون بو وه، چا كى پيكا وه، هه ر كه سه و به پئى خۆى خواى گه وه ره توانا وليها تنيكى دا وه تئ، باشه يتان زه فەرمان پئى نه بات و تو شى خۆيه كه م زانينمان نه كات

و، چي ده توانين وچون ده توانين خير وچاكه بكهين وهيچ به كه م نه زانين: (ولا تحقرن من المعروف شيئا ولو أن تلق أحاك بوجه طلق) پينغه مبه ر ﷺ ده فرمويټ: هيچ خير وچاكه يه كه به كه م مه زانه، نه گهر زهره خه نه يه كيش بيت له پروي كه سيكدا..

ئيسلام بو هموو كات و شوپينيكه:

نه گهر سهرنجي ئيسلام بدهين ده بينين شتانيكي حهرام كردوه كه له هموو كات و شوپينيكا مرؤف تالوده ي دهين و گيرده خوڻ پيره ي و، هميشه ش نهو شتانه خراپن، بو نمونه مه ي و سوو خواردن و زينا كردن و قومار كردن، هر خراپ بوون و هر خراپيش دهبن، هه زاران ساله خه لكى گيرۆده بوون پيره ي و به رده واميش گيرۆده ي دهبن، جا باشترين چاره سه ريش ئيسلامه كه توانيو به تي به چه ند رينمايه كه چاره سه ري بكات.

بو نمونه ئيسلام قومار كردنى به چه ند نايه تي ك حهرام كردوه و له كۆمه لگه ي ئيسلاميدا ته واو كه م بوته وه، به پينجه وانه شه وه كۆمه لگاكانى تر به مليۆنه ها كه سيان سه رقالي دهبن و زيانتيكى زۆر له تاك و له كۆمه ل ده كه ويټ، له م سه ده ي بيسټ ويه كه دا كه دنيا نهو هموو پيشكه وتنه ي به خۆيه وه بينيه، كه چي ٧٠% ي كۆمه لگاي به ريتانى يانسىي نيشتمانى هه فتانه ده كړن و، سالي (٢٠٠٦) به ريتانيه كان (٥٠) مليار پاوه نديان له قوماردا خه رج كردوه كه نه مه ش هه وت نه وه نده ي نهو پاره يه يه كه له (٢٠٠١) دا كراوه به قومارو، پيره ي قومار كردن له پتي نه تنه رنيته وه ٢٣% زيادي كردوه. له نه مريكاش (١٤٨) مليۆن كه س قومارچين و، رۆزانه يه كه مليۆنيان له پتي نه تنه رنيته وه قومارده كه ن. قومار كردن كيشه ي كۆمه لايه تي گه وره دروست ده كات و نه وانه ي كه قومارده كه ن له ٢٧% يان هه ولي خۆكوشتن ده دن و دووله سه ر ستي نه وانه ش هه ولي تاوان ده دن بو ده سكه وتنى پاره ..

نه مه ش نه كه ته نها كه ساني ناسايى به لكو زۆر كه ساني ناودار ده گريته وه، بو نمونه ياريزاني گۆلفي نه مريكي جۆن دالي ده لي كه له دوازه سالا ٣٣ مليۆن پاوه ندى زه ره كردوه له قوماردا.

چه ند گه وره مه زنه نه م قورخانه كه پاش هه زارو چوارسه د سال زۆر زياتر له جاران نه تواني فرياد په سي مرؤفايه تي بيت به ره وه هموو خيرو خوشيه كه و ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ

وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقَعَ بَيْنَكُمْ الْأَعْدَاةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ

أَنْتُمْ مُنْتَهَوْنَ ﴿الْمائدة: ٩٠ - ٩١﴾ زور زیاتر له جاران مروځایه تی ناتاجی پیښه تی، چونکه به پراستی په یامی نیسلام خواپه ک ناروږه تی که باش مروځ دهناسی و ده زانیت پتوښتیه کانی چین ﴿الآ بَعْلَمَ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ ﴿الملك: ١٤﴾

(جیمس) و (بیر کیم) په راوړکیان بلاوکرده وه به ناوی (نه و پوږه ی نه مریکا دانی نا به پراستیدا)، که تیایدا ناماری زوریان بلاوکرده ووهو له باره ی نه مریکاوه وده لټن: هر ۱۲ چرکه و تاوانیک رووده دات .

۱۹ ملیون نافرته ی نه مریکی تووشی ده ستریزوی کردنه هر بوون .

۱۲ ملیون مندال سهرگردان و بی جی وړین .

هر ۵ خولک و دزی په ک ده کریت .

هر ۱ خولک و نوټو میلیتک نه دزرت .

۱ ملیون نه مریکی له به نډیخانه دان و ۳ ملیونیش له ژیر چاودتیریدان . بازرگانی به ماده ی بیته و شکره وه سالانه ده گاته ۱۹۰ ملیار ډولار .

۳۰۰۰۰ کهس به لای که موهه سالانه خوځان ده کوژن .. دیاره نه م ژمارانه ش سالانه زیاترده بن، باشه توخوا نیسلام زرگاریان نه کات به چی زرگارد ه بن ؟؟؟! خو نه م پراستیه ش ناشکرایه و زور زه حمت نیه، نه گهر که سیک خوی نه خه له تیڼی، بو غوونه گلپیی له هر وک بوش کرا که بوچی به ملیاره ها ډولار له عیراق و نه فغانستاندا خه رج ده کات و ملیاره هاش بو چاره سهری نایدزو نه خوشیه کانی تر ته رخان ناکات، نه ویش له وه لامدا وتی: چاره سهری نایدز به ته رخان کردنی ملیاره ها ډولار ناپیت، نه گهر به پراستی نه تانه ویت چاره سهری بکه ن با نافرته تانی نه مریکا وه ک نافرته تانی کنداو حیجاب بکه ن !! .. هر وه ها کوندا لیزا رایس له چاوپتیکه تنیکدا له گه ل که نالی اله ره روژی هینی ۲۷/۷/۲۰۰۷ وتی: (نیسلام خیراترین ناینه له بلاو بوونه وده له نه مریکا و به شیکه له پتکهاته ی پوښنیری نه مریکی) .. سبحان الله

﴿وَحَدِّثُوا بِهَا وَأَسْأَلْنَهُمْ أَنْفُسَهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ﴾ ﴿النمل: ١٤﴾

قەلەم و لاستىك !

قەلەمىڭ ولاستىكىڭ لەسەرمىڭ بەيدەك گەشتەن ..

لاستىك: ھاۋرىم چۆنى؟

قەلەم: مەن ھاۋرىت نىم؟

لاستىك: بۆجى؟

قەلەم: چۈنكى رەقەم لىتە!

لاستىك: بۆرەت لىمە؟

قەلەم: چۈنكى ئەۋەي مەن دەينوسۇم دەيسرپتەۋە!

لاستىك: مەن تەنھا ئەۋەي ھەلەبىت دەيسرپمەۋە!

قەلەم: جا تۆ ھەقت چى يە؟

لاستىك: چۆن، ئەۋە كارى مەن!

قەلەم: جا توخا ئەۋە كارە؟!

لاستىك: نەرى ۋەللا كارىكى زۆر چاكە!

قەلەم: نا تۆ ھەلەيت ۋە لەخۇبايىت ..

لاستىك: بۆجى؟

قەلەم: بۆ ئەۋەي نەنوسرى چاكتە لە ۋەي دەسرپتەۋە؟!

لاستىك: سىرپنەۋەي ھەلە بەھىندەي نوسىنى راست گىرگە!

قەلەم: بۆتۆزىك سەرى داخست ۋە پاشان سەرى ھەلپى، لەۋە دەچىت قسەكانى لاستىكى

بەدەقلا چوۋىت، وتى: راست دەكەي!

لاستىك: ئىستاش رەقت لىمە؟

قەلەم: نارەقەم لەۋەنىيە ھەلەكەم بسرپتەۋە!

لاستىك: دەي مەنىش راست ناسرپمەۋە!

قەلەم: ئەيىنم بەردەۋام بچوك دەبىتەۋە!

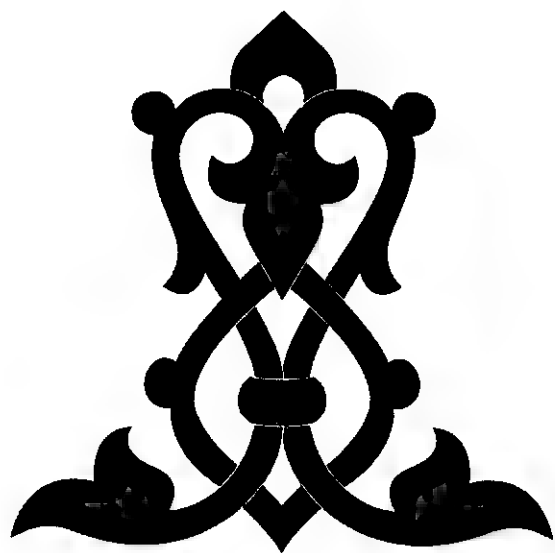
لاستىك: چارنىيە قورىانى ئەدەم بەبەشىك لەجەستەم بۆ سىرپنەۋەي ھەلەكان!

قەلەمىش بەخەمبارىيەۋە وتى: مەنىش ھەست دەكەم بەردەۋام بچوك دەبەۋە.

لاستىك: دالى دايەۋە وتى: ناتوانىن سۈۋد بەخەلەكى بگەيەن، تاقورىانى نەدەين

لەپتەۋانا.





پیشہ کی:

بہ ناوی خوی میہربان و درودو سلاویش لہسہر گیانی سہرداری پیغہ مہربان و یاریا و ہران و شویئکہ و توان، بانگخوازی بۆ خوا سولحاوی کوردستان جہنابی حاجی کاک نہمہدی شیخ، لہ مہکتوبات دا دہ لیت:

نہم نامہ میو نامہ کانی تریش بہ بہ لگی فہرموودہی پیغہ مہبری نازدار چاکترین دیارہ لہ لایہن دلسۆز و خوشہ ویستیکہ و بۆ خوشہ ویست و دوستیکہ بنیریت، سہرہ پای شوہش پەسەند نہ کردنی شو دیارہ بہ بہ لگی فہرموودہیہ کی تر دہ بیٹہ مایہی خەشی خوایی، دیارہ لیترہ دا مہبەست لہ دیاری دونیایی نیو فہرموودہ کانیش نہمانەن (ما اهدی مسلم لأخيه هدية أفضل من كلمة حکمة یزیدہ اللہ ہا ہدی او یردہ عن ردى) .

فہرموودہ کی تریش (ایما عبد جاءته موعظة من الله في دين فاتها نعمة من الله سقت اليه فان قبلها بشكر زاده الله نعماً اخرى والا لكانت حجة من الله عليه ... تا شو شویئہی دہ فہرموویت: ویزداد ہا تسخطاً^۱)

کہواتہ نہم فہرموودہیہ مژدہی خیر و دابارینی نیعمہتی خوایی بہ بۆ شو کہ سانہی کہ نہم نامانہ بۆ موسلمانان و باوہ داران بخویننہو، ہرہوہا بۆ شو انہش کہ گوئیان لیدہ گرن، لہہمان کاتدا ہرپہشہی سزاو خەشی خوایی بہ بۆ شو کہ سانہی نایاغویننہو و گوئیان لیناگرن.

لہ خوا دہ پاریمہوہ ہممو براکان پاریزراوین لہ گوناہو تاوانہ گہورہکانو، یارمہ تیشیان بدات تابتوانن کہ فارہتی گوناہہ بچووکہ کانیشیان بدەن . براکان گوناہ بہ گشتی دہ کریت بہدوو بہشہو، کہ نہویش بریتہ: لہ گوناہی گہورہ بچووک، ہر کاتیک خواہنی گوناہی بچووک، گوناہی گہورہی نہنجام نہدابو شو گوناہہ بچووکہ کانی بہہوی کارہ چاکہ کانہوہ خوی بہخشندہ لی خۆش دہ بیٹ، خوی گہورہ دہ فہرموویت: ﴿إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ﴾^۲ .
ہود: ۱۱۴ .

۱- کنز / ۶۴۳۴ .

خوینەری نازیز وا جاریکی تر پیتان دەگەینەو و درێژەمان دا بەزنجیرە ی بەرەو نیسلام، بۆ پیشکەشکردنی باشترین دیاری، کە هیوادارم سوودبەخش بیت و هەموو شمان بانگخوازی بۆ خوا سولحاوین .

خەوێکی سەیر!!

لەبەرئەوێ بەبەسی پر بەرەکەتی کاک ئەحمەد دەستمان پێکرد پێم باشە ئەم بۆسە تۆماریکەم وەک میژووێکی کوردوشاری سلیمانی .

کاک ئەحمەد لە (۱۲۰۸) کۆچی لەدایک بوو و لە (۱۳۰۵)ی کۆچی مائاوازی کردووە، (۹۷) ساڵ ژیاوە و، نزیکەی (۱۲۰) سالتیکە مەشخەلی نیمان و نیسلامەتی بەجێهێشتووە بۆ نەوێکانی دواى خۆی ..

لەسالتی هەزارو نۆسەدو پەنجاووسی دا شەوێکیان کاک ئەحمەدی شیخ نەچیتە خەوی حاجی مەلا شەریفی سەعاتچی کە دوکانەکی لەسەر شەقامی مەولەوی بوو، پێی دەلێت قەبرەکەم ناو هاتۆتە سەری، ئەویش بۆ بەیانی دەچیت بۆ لای حاجی محمدی سەلتە کە پیاویکی خواناس و ناوداری سلیمانی بوو، خەوێکی بۆ دەگێڕێتەو، ئەویش دەلتی جارێ بوەستە، شەوی داهااتوو هەمان خەو دەبینیتەو و دەچیتەو لای حاجی محمد و ئەویش دەلێت: جارێ بوەستە، شەوی سییەم هەمان خەو دەبینیتەو و دەچیتەو بۆ لای حاجی محمدو ئەویش دەلێت: دە ئنجا باهەوال بەدەین بە شیخ مەحمود کە لە داریکەلی بوو.

حاجی مەلا شەریف کە باسی خەوێکی کرد عەلی کورپی و جەزای کورپی کە ئەوکاتە هەرزەکار بوون وتیان: واز بێنە لەم خەو و شتانه دوایی قەبرەکە هەلبەنەو و وانەبیت چی وەلامی خەلکی بەدەینەو و چی زمانی کۆمۆنیستەکان دەگریت، حاجی مەلا شەریف گوتی نەدانی و چو بۆ داریکەلی و هەوالەکی دا بە شیخ مەحمود، ئەویش چەند کەسیکی راسپارد کە قەبرەکە هەلبەنەو، کاتیێ قەبرەکیان هەلدا و بەنامادەبوونی خەلکیکی زۆری شاری سلیمانی بینیان خەوێکی راستەو ناوی کارێزی مالتی قادری عیزەت بەگ کە دەکەوێتە پشت مزگەوتی گەورەو چۆتە سەر قەبرەکە و، بە ئۆتۆمبیلی ناگر کۆژانەو کە تازە هاتبوو سلیمانی ناوەکیان دەرداو دوایی دەورووبەرەکیان چیمەنتۆ کرد .

دهلئين كښنه كې تنه پهلپه كې پچوكې زهردي پښو بوه لای قاچيموه و نهوړی تری هیچی لینه هاتبو، په كې لهو كه سانه ی كه نه مهی پشت راست كرده وه ماموستا (نوری فارس چه خان) ه كه نهو كاته لاو بوهو ناماده ی نهو رووداوه بوهو به چاوی خوی بینویه تیو نیستا له زیاندايه .

هروه ها كاك جهزای حاجی مه لا شریف كه له (۲۰۰۶) دا كۆچی دوايی كرد بو كاك شیخ سالاری حه فیدی گیرایه وه وتی: كه كهوتنه هلدانه وهی قهبره كه سهرتا هیچ دیار نه بوو، دهستان له سهر دلمان بوو زور دهرساین كه خه وه كه راست نه بیټ، كه چی كه زیاتریان هلكه ند ناو دهر كهوت، كه به راستی نه مهش كه راماتیكي ناشكرای نهو پیاو باشه یه !

صحابی به ك له نهو روپا!

بانگخوازيك دهلیت: بوغم له نهو روپا و ترسی مردغم لیږه، هه ست و هوشی گرتبووم، تاوه كوسه ردانی شوینیكم كرد، هاوسه نگیم بو گه رایه وه، دلم خوځ بوو، فیږیوم چو ن نیه تم تازه بكه موه و ناماغبی خوم دیاری بكه م، تیگه یشتم هه ر من له نهو روپا نیم، كه سی زور له من چاكتر له پیش مندا گه یشتو ته نیږه، كه سانیك كه سور بوون له سهر مانه وه نه گهړانه وه. چوم بو جی نزرگه یه ك تا سلاوی لیبكهم و نزای بو بكه م، سواری كه شتی بووم له دهریای (مهړمهړه) بهره و بهشی نهو روپی نهسته نبول، شوینه كه زور جوان بوو، باخ و باخاتیكي سوزی جوانی ناودار ناوچه كې پازاندېه وه، هه زاران خانوی ناودامان سپی كه هه موویان هه زیان كرده وه لم جی نزرگه یه وه نريك بن له دهوړوبه ری جی خویان كرده وو، هه وشه ی دهره كې مهړمهړ كرابوو، له ناوه پاستیشدا نافوره یه كې جوان هه بوو، مزگه وتیكي جوان كه گومه نيك و دوو مناره ی هه بوو له بهرده میا بوو، نهوانه ی دهه اتن دهستونویان دهشت و له مزگه وته كه دا دوړكات نویان ده كرده نینجاسه ردانی جی نزرگه كهیان ده كرده سلاویان لیده كرد و دوعای خیریان بو ده كرده ..نهو جی نزرگه یه هی كه سیكي شیخ یان سؤفی نه بوو، بهلكو جی نزرگه ی هاوه لتيكي پیغه مبه ربوو...

نهو كاتی خوی پیش چوارده سده له (یثرب) وه چوو بو مه ككه له په یانی عه قه به ی دووه مدا په یانی به ست، كاتیكیش پیغه مبه ربو كۆچی كرد بو مه دینه مانگیك له مالی نهو دا مایه وه، تا مزگه وت و ماله كې ته وار بوو..

ئەم پياۋە نەبەردە ھەزرىت ﷺ لەگەڭ (مەسەبى كۆرى غومەير) دا كۆردى بەبراۋەھەموو غەزاكانى يېنى، لەگەڭ پېشەوا عدلى دا دۆى (خوارج) جەنگا، نىنجا چوۋ بەرەو ئەوروپا، ئەو ھاۋەلەش (ئەبۇ ئەيۇب) ..

پېئەمبەر ﷺ رۆژىك فەرموۋى (اول جيش من امي يغزون البحر قد اوجبوا): يەكەم سوپايەك كە لە دەريادا دەجەنگەن بەھەشتيان مەسۇگەرە ..
(نوم حيرام) وتى: ئەي پېئەمبەرەي خوا مەن لەوام؟
فەرموۋى: بەلى تۆ لەوانىت ..

نىنجا پېئەمبەر ﷺ فەرموۋى (اول جيش يغزون مدينة قيصر مغفور لهم) يەكەم سوپايەك جەنگى شارى قەيسەر دەكەن، خوا لىيان خۆش بوۋە. نوم حيرام وتى: مەنيان تيام ئەي پېئەمبەرەي خوا؟ فەرموۋى: نەخىر!

مەوايە يەكەم كەس بوۋ كەلە دەريادا جەنگا و كۆپەكەشى (يەزىد) يەكەم كەسە كە ھەۋلى فەتەھ كۆردى قۇستەتەننەي دا لەسالى (۵۲) ى كۆچىدا، كە ئەبۇ ئەيۇبىش لە سوپاكەيدا بوۋ، لەم جەنگەدا ئەبۇ ئەيۇب نەخۆش كەوت، كە يەزىد سەردانى كۆرد لەسەرە مەرگىدا پىتى وت:

سەلام بەگەنە بەخەلكى و ھەۋالىيان بەدەرى كە لە پېئەمبەرم ﷺ بېستەۋە (مەن مات لا يشرك بالله شيئا جعله الله فى الجنة) .. كە مەردم چەند تەۋانىتان مەنە پېشەۋە بۆ ناو خاكى دۆۋمەن ۋەبەر پىتەندا مەنننن لەو شۆنەدا كە بە دۆۋمەن دەگەن (فادفونى تحت اقدامكم حيث تلقون العدو).

بەراستى جوان لە جىھاد و ھەۋل و تىكۆشان تىگەيشوۋە؟ لەيەۋىت زىاتەر بىروات بەرەو دۆۋمەن نەك بەزىندىي بەلكو بە مەردوۋىش بەلى .. لە سالى (۵۲) ى كۆچىدا لە خاكى رۆمەدا گىيانى سپارد و لە لاي شوراكانى (قۇستەتەننە) بە خاك سىپەردا، كە مۇسۇلمانان ئابلوقەيان دابو... ئەو شەۋەي كە مەرد و ئاشتىيان بۆ بەيانى، رۆمەكان يەككىيان نارد و پىرسىياري كۆرد، ئەرى ئەمەشەو زۆر سەرقال بوون؟!

مۇسۇلمانانىش وتيان: گەۋرە ھاۋەلىكى پېئەمبەرەكەمان كۆچى دوايى كۆرد، وتيان: باشە ئاتىرسەن دەستكارى گۆرەكەي بەكەين؟ وتيان: بەخوا دەست بەرن بۆ گۆرەكەي نايەلەن زەنگىكى كەنيسەكانتان لە ۋلاتى نىمەدا لىتەرىت .. رۆمەكان ئاچار بوون كە ھەمىشە بىپارىزەن

و ناگاداری بن له بھر هه پره شی موسولمانان..ته نانهت که زانیان ناوا که سیتی پیروزه، له کاتی
بشارانیدا گلی سهر قهبره که یان لا نه دا تا بارانیان بۆ بباریت، بارانیشیان بۆ ده باری...

تَبَوُّهُ نَبِیُّو سَوِیَاکَه‌ی هَان نَه‌دَا بُو جِیْهَادُو نَعَم نَایَه‌تَه‌ی بُو دِه‌خَوِیْنَدَن ﴿وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ البقرة: ۱۹۵

نەبو نەیبو زۆر نازاواچا قایم بوو، هیڤشی دەبرد بۆ دوژمن، هەندیک وتیان: سبحان الله خۆی تووشی تیاچوون و تەهلۆکە دەکات! ئەویش پیتی وتن: ئێتو بەهەڵە لەم نایەتە تیگەشتوون و لێکی دەدەنەو، ئەو نایەتە لەسەر ئێمە هاتۆتە خوارەو، کاتی خۆی کە ئیسلام سەرکەوت و دەسەلاتی پەیدا کرد وتمان هەق وایە ئیتربجین بە لای مەلّ و مەلّ و باخ و باخمانەو، کەچی ئەم نایەتە هاتە خوارەو و هانی داين لەسەر جیهاد کردن و، سەرقالی دنیای دانا بە تەهلۆکە و تیاچوون.

برونى نەبو نەيۇب لە ئەوروپا ھۆكۈمەتلىكى سەرگەرتنى محمد الفاتح بوو پاش (۸۰۰) سال، چونكى لەكاتى جەنگە كەدا زانايان بەناو سوپا كەدا دەھاتن و دەچوون ھەتايان دەنان لەسەر ھەول و تىكۆشان و غونەيان بە گۆرى نەبو نەيۇب بۆ ئەھىنانەو، دەيانوت: پىغەمبەر ﷺ لە مەككەو كۆچى كرد بۆ مەدىنە و لە مالى نەودا دانىشت، نەمىش مەدىنە پىرۆزى بەجەھىشت، تا بىت و لىرەدا سەر بنىتەو... بەمەش ورەى سەربازەكانى محمد الفاتح بەرز دەبو ۵۵۰

پاش ههشت سهد سال له مردنی، مامۆستای محمد الفاتح (اق شمس الدین) ناسه‌واری گۆڤه‌که‌ی دۆزیه‌وه، (محمد الفاتح) یش مزگه‌وتی‌کی له‌برده‌میا دروستکرد و ناوی نا مزگه‌وتی سولتان نه‌یوب..جا عاده‌تی عوسمانیه‌کانیش وا بوو که هه‌ریه‌کی بپوایه به سولتان، به مه‌وکی‌کی زۆر به شکۆ ده‌چوو بۆ نه‌و مزگه‌وته و له‌وێ له‌سه‌ر قه‌بری نه‌بو نه‌یویی نه‌نصاری وه‌ک مه‌راسیمی‌کی بوون به سولتان شمشیری سولتان عوسمانی یه‌که‌میان نه‌دایه.^۱

موعجزه‌ی هاتن به‌رهو ئیسلام

قورنانی پیروژ تاکه په‌راوه که خوای گه‌وره په‌یمانی پاراست و بلاویونه‌وهی داوه به روزه‌ه‌لات و روژناو‌ادا هه‌روه که ده‌فرمویت: ﴿يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَنفُسِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾ (٨) هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾ الص‌ف: ٨ - ٩، و پیغه‌مبه‌ریش ﷺ ده‌فرمویت (سیلغ هذا الأمر - أي الإسلام - ما بلغ الليل والنهار) ..

قورن‌ان به پیچه‌وانه‌ی په‌راوه‌کانی تروه‌یه که ده‌ستکاری کراون و به‌رده‌وامیش ده‌ستکاری ده‌کرین و، هه‌رجی ده‌که‌ن نازانن چۆن له هه‌له‌و ناته‌واویه‌کانی په‌راوه‌که‌یان پرزگاریان بیت..

(کیتابی موقه‌ده‌س- تمورات و نینجیل) شتی وای تیا‌یه که شه‌رمه‌زارن له ناستیا، نه‌وه‌تا بوختان بۆ ده‌یان پیغه‌مبه‌ر ده‌که‌ن سه‌لامی خویان لی‌بیت، که (مه‌ی) یان خواردۆته‌وه و زینیان له گه‌ل (ع‌ارم) دا کردووه.. (هه‌روه‌ک لوط و داود و ابراهیم و زکریا.. هتد) سه‌لامی خویان لی‌بیت.. نه‌وه‌که‌سانه‌ش که کیتابی موقه‌ده‌سیان نویسه‌ته‌وه وه‌ک (مرقص) و (پولس) و (لوقا) .. هتد قوتابی هه‌زه‌ته‌ی عیسا نه‌بوون، نه‌وه‌کیتابی به‌ناو موقه‌ده‌سه که لمبه‌ر ده‌ستایه‌و وه‌رگێ‌رداوه بۆ نینگلیزی، نوسخه‌ی نه‌سلی دیار نیه، باشه له چیه‌وه وه‌رگێ‌رداوه که‌س نازانیت؟!

نونه‌یه‌ک له ته‌حریف کردن: له نوسخه‌ی نینگلیزی مه‌لیک جیمس ی کیتابی موقه‌ده‌س دا هاتووه: (Blessed are they that dwell in thy house. they will be blessed is the man whose strength is in, still praising you whose heart is set on pilgrimage as they pass through, you the valley of Baca make it a well) /PSLAMS (٤-٦)

(وه‌رگێ‌رانه عه‌ره‌بیه‌که‌ی) "طوبی لأناس عزهم بك طرق بيتك (الأصل كلمة الحج) في قلوبهم، (٨٤: ٦) عابرين في وادي البكاء يصيرونه ينبوعاً أيضاً ببركات يغطون مورة"

نیفتیرو ته حریفاتی گاورو جووله که کان ده کات، نهو تا لای نهوان نهو به لنگه گه ورهیه هاتووو
ناوا ته حریفان کردووو!!

نهم بابته دکتور زه غلول النجار له گۆشه یه کی خۆیدا له پۆژنامهی (الأهرام) دا بلای
کردهوه، وتاره کمانی ناویراو له نه هرام دا بووه ته مایه ی موسلمانبونی ژماره یه کی زۆر
له گاواره کانی میسر..

د. زه غلول ده لیت: پاش بلاو کردنه وه ی نهو وتاره، له سهر سه فهریووم له فرۆکه خانه
لاوکی مه سیحی به ناوی (جۆن) هات بۆ لام و پرسیری لهو باره یه وه کرد، منیش وتم: نینگلیزی
ده زانی وتی: به لای ده رچووی کۆلیژۆم و نیستا ژمیاریارم، وتم: زۆر چاکه نهو ههردوو ده که
نینگلیزیه که و عه ره بیه که یه له بهرده ستایه خۆت به راوردی بکه، بزانه ته حریف کراوه یان نا.

پاش نه وه ی گه پامه وه میسر بینیمه وه مۆده ی دامی که موسولمان بووه و ته نانه ت
په مه زان به رۆژوو بووه ته راویمیشی کردووو، ههروه ها وتی: دایک و باوکم مه سیحین و زۆر
ده و له مندند و ته نها منیان هه یه، ده ترسم موسلمان بووم ناشکرا بکه م جه لته لییان بدات،
منیش وتم: ده توانی جاری ناشکرای نه که ی له بهر نهوان.

پاش دوو مانگی تر بینیمه وه له دویه ی وتی: هاتووم لیته فیزی نیسلام ببم، تا بتوایم به
چاکی به ره ره چی ناحه زانی نیسلام به ده مه وه!

به لای... ده ستکاری کردنی ته ورات و ننجیل و پارێزراوی قورشان واده کات که خه لکی
دهسته دهسته له هه ر چنوار قورنه ی دنیاوه بپن به ره و نیسلام، دکتور زه غلول ده لیت:
به راورد کردنی ناینه کان و خسته نه پروی ته حریفاتی ته ورات و ننجیل مه سه له یه کی زۆر گرنگه که
موسولمانان و بانگخوازان کاری له سهر بکه ن..

دیبلۆماتیککی به ریتانی موسلمانبوو:

دیبلۆماتیککی به ریتانی به ناوی (هند جیم) که له سه فاره تی به ریتانی کاری ده کرد له
پاکستان، له مزگه وتی ناو په رله مانی پاکستانیدا موسولمانبونی خۆی راگه یاند و ناوی خۆی
کرد به (محمد ایوب)، ناویراو ده لیت: له نیسلامدا هه موو خێرو خۆشی و ده لامی هه موو
پرسیاره کاغ ده سته که وتووو.^۱

پۇژنامە نووسىڭى سويدى مۇسۇلمان بوو:

(مالين) مەسىھى پۇژنامە نووسى سويدى، مۇسۇلمان بولۇپ خۇي پاكە ياندۇ ناۋى خۇي كىرد بە (عائىشە) ۋە بۇ پۇژنامە ئىكس بىرنس دەۋى ۋە دەلىت: لە بەرۋورد كىردى ئاينە كاندا تەنھا لە ئىسلامدا گىشت پاستىيە كانم بۇ دەرگەۋت، بىرۋادارىم ۋام لىدە كات مېھرىبان ۋ لەسەر خۇم، مەن ئاسودە ۋە پەختىيارم كە سەرپۇشم پۇشپۇش، لە ئىسلامدا پىنگاى بىناتىنانى ژيانم دۇزىمە، قورئان سۇما ۋ گلىتەنى چاۋاغە، بەبى قورئان لە دەۋەۋى ژيان دەۋىم، لىرە بە دواۋە ھەلدە دەم بۇ زىاتىر شارەزا بولۇپ لە ئىسلام، بۇ ئەۋەى بىتۋام ۋە لامىڭى پاست ۋە دوستى ئەۋ كەسانە بەدەمەۋە كە پىرسىيار دەكەن ۋە پەخنە لە ئىسلام دەگىرن، چۈنكە ئىتەر ۋەك مۇسۇلماننىڭ پەقتار دەكەم ۋە دەۋىم ۋە دەبىت بە مۇسۇلماننى تىش بىرم.

مۇسۇلمان بولۇپ لاۋىڭى فلىپپىنى:

لاۋىڭى فلىپپىنى بە ناۋى (نورمەن) كە لەدايك بولۇپ سالى ۱۹۷۰ زىيە، لەگەل كۇمپانىيائى (الجال) ھاتە ۋلاتى سەۋدىيە بۇ ئىش كىردن، ناۋىراۋ مەسىھى بوو، دواتىر ھەۋت سالىڭ لەمەۋىەرلە پۇژى ھەينى ۱۱/۱۱/۱۴۲۱ كۇچى دا مۇسۇلمان بولۇپ خۇي لە نوسىنگەى جالىيات لە شارى (نەبھا) سەۋدىيە پاكە ياندۇ. كاتىڭ مۇسۇلمان بوو ۋتى: (لە مانگى پابىر دودا كاتىمىر ۱۱ شەۋلە كىركىرن بولمەۋە، خەۋىڭى زۇر خۇشم لىكەۋت، لە خەۋما بىنىم لە مەزگەۋتىڭدام ۋ خەلگى لە دەۋر مەن، (بەمەرجى مەن تەنھا مەزگەۋتم لە دەۋە بىنىبىو)، خەلگىم بىنى نوۋ دەكەن ۋ ھەيانبۇ لە كىرۋوش دا بولۇ ھەيانبۇ لە سۇژدەدا بوو، لە پىر پىاۋىڭى جىل ۋ بەرگ سىپىم بىنى، كە پىۋى زۇر نورانى بوو، لە پىشتىۋە فراۋانىيەكى زۇر گەۋرە ھەبۇ، كەۋتە دىمەۋە كە ئەۋ ھەزەرەتى (ئىبراھىمە) ..

پىتى فەرموم: (بەگەپىرەۋە).

ۋتم: چۇن بەگەپىرەۋە؟

فەرموى: بەگەپىرەۋە بۇ ھەق ۋ پاستى!!

خەبەرم بولەۋ، چوم بۇ لاي ھەندى مۇسۇلمان ۋ پىرسىيارى خەۋەكەم لىكەردن، قەناعەتم كىرد كە ئىسلام تەۋاۋىتىن ئاينە لە دىيادا، بە تايىبەت كەلەخەۋەكەمدا لە مەزگەۋتدا بولۇپ، لە

۱ - (پىنگەى: ئىسلام پەيك) ..

که نیسه یان په‌رستگایه‌کی تردا نه‌بووم، ښځا ناوی خۆم به‌بهره‌کته‌تی خه‌وه‌که‌کرد به
نیراهیم.^۱

کلود کوفاسی موسلمان‌بوو:

له سویرا (ده‌زگای موخابه‌رات) سیخوړنکیان نارد بۆ بنکه‌ی نیسلا می که‌ناوی (کلود
کوفاسی) بوو، تا چاودنن به‌رپه‌به‌ری بنکه‌که‌دکتور (هانی په‌مه‌زان) بکات که‌کچه‌زای
نیمام به‌ننایه و که‌سیکی گورج و گۆل و چالا که له‌بواری بانگه‌وازا دا..

(کلود کوفاسی) به‌پروکه‌ش وای پیشان دا که موسولمان بووه و زور هات و چو‌ی بنکه‌ی
نیسلا می (جنیف) ده‌کرد، پو‌ژ به‌پو‌ژ زیاتر نیسلا می لا خۆشه‌ویست ده‌بوو، پاستیه‌کانی بۆ
ده‌رکه‌وت و سهره‌نجام موسلمان بوو، چهند جاری تریش نارديان بۆ ولاتی (نه‌یجر) و (میسر) و
(موریتانیا) و (تورکیا) تا مه‌علوماتیان بۆ کۆیکاته‌وه له‌سهرنه‌و که‌سانه‌ی که‌ده‌یانویست جیهاد
بکه‌ن.

ناویراو داوای کرد وازی لیتینن و داوای ده‌ست له‌کارکیشانه‌وه‌ی کرد، نه‌وانیش پازی
نه‌بون، زوریان لیده‌کرد که بوختان بکات و تۆمه‌تی نا‌په‌وا بڅاته پال بنکه‌ی نیسلا می جنیف و
به‌رپه‌به‌ره‌که‌ی و شایه‌تی ناهق بدات له‌دژیان، نه‌ویش به‌هیچ جوړنیک پازی نه‌بوو کاری وا
بکات و له‌دادگادا که نه‌وه دوو‌جاره ناماده ده‌بیټ هیچی دژي نه‌و بنکه‌ی نیسلا می په‌نه‌دا
به‌ده‌سته‌وه.^۲

ته‌وبه‌ی گۆران‌بیټنیک:

گۆران‌بیټنیک عه‌ره‌ب (عمد المازم) پاش نه‌وه‌ی سروودنکی نیسلا می له‌سهر پیغه‌مبه‌ر ﷺ
وت (یا‌حبیبی یا‌عمد)، له‌چاپنیکه‌وتننیکي که‌نالی شارقه‌دا وتی: که‌پریاری داوه ژيانی
بگۆریت به‌ره‌و خیرو، نیت واز له‌گۆرانی بیټنیت و ته‌نها سروودی نیسلا می بلیت و هونه‌رنیک
پیشکه‌ش بکات که‌سوود به‌کۆمه‌لگا بگه‌یه‌نیت ..

ئەبىدال موسولمان بوو:

بەرگى ھەلبۇزاردى فەرەنسا، ياريزانى يانەى بەرشەلۆنەى ئىسپانى ئىرىك ئەبىدال موسولمان بوو ناوى خۇى كرد بە (بىلال) و لە پۇژنامەى (ئىسنادى دەوحە) ژمارەى ۳۰ اغسطس ۲۰۰۷ وتى: ھەر لە منالیموھ قەناعەتم بە ئىسلام ھەبوو، بۆیە موسولمان بووم و نافرەتتىكى موسلمانم ھىناوہ.^۱

بانگخاۋزىك (۴۰۰۰) كەس موسلمان دەكات:

ئەندازىار (عمد توفىق ئەحمەد سەد) لەسالى ۱۹۰۳ لەشارى (الفىوم) لە مىسر لەدايك بوو، باوكى بەپۆھبەرى بانكى ئەھلى مىسرى بوو لەو شارەدا، لەسەرەتاي ژيانىوھە كارىگەرى داىك و باوكى لەسەر بوو، لەلایەنى نوێژكردن و دىندارىدا، مالى باوكى جىژوانى كەسايەتیه ناینى و وێژەبى يەكان بوو، لەویدا كۆ نەبوونەوھ و دواى نوێژى خەوتنان كۆر و مەجلىسى قورنان خوتندىيان دەبەست..

لەم كەش و ھەوايەدا فێرى قورنان بوو نەك لە حوجرەكانەوھ، كە تاقەتى مامۆستاي حوجرەكانى نەبوو لەبەر زىرى و توندى مامەلەيان لەگەڵ قوتاياندا..

ھەروھە كارىگەرى مامۆستاي مزگەوتى (المواتمى) لەسەر بوو، بەتايبەت كە دواى نوێژى نيوەپۆ و عەسر وتارى ئەدا.. ئەمانە ھەمووى واى كرد كە پۇشنبىرىكى ئىسلامى لى دەرچىت..

ئەزمونىكى سەير و سەمەرە:

لە منالیدا وريا برو، پرسىارى زۆرى دەکرد، تا ناسۆى تىگەيشتنى فراوان بىت، لە ناوچەكەياندا مزگەوت و كەنىسە ھەبوو، ئەمەش پرسىارىكى لا دروستكردو پۇژىك لە داىكى پرسى: (دايە موسولمانان ئەچن بۆ مزگەوت بۆ نوێژ كردن و سوپاسكردنى خوا، ئەى ئەوانەى دەچن بۆ كەنىسە چى دەكەن؟ داىكى وتى: ئەوانىش سوپاس و ستايشى خوا دەكەن بەپىنى نايىنەكەى خۆيان).

ئەمىش لە وەلامەكەى داىكىوھە پرسىارىكى ترى لا دروست بوو وتى: جاكە ھەردوكيان سوپاس و ستايشى خوا دەكەن، بۆ لەيەك شوتندا كۆنابنەوھ؟

۱- (المجمع).

دایکی وتی: کوږم که میوانیکی زورمان دیت و له ژوری میوان جی نایسته وه، چی ده کهین؟؟

وتی: هندیکیان ده چنه هژله که، نه گهر زورتریش بن خیمه یان بژه لسه دهین.. (دایکی ویستی به وه لامینکی ساده و مه تتیقی وه لامی بداته وه که له گهل بیروبله ی تینگه یشتنیدا) بگوینت ..

رؤژیک وتی: دایه نه توانم بچم بژ که نیسه ستایشی خوا بکه م؟؟
دایکیشی ری لی نه گرت و نه و بیرکردنه وه یه به شتیکی سروشتی و فیتری دانا که مه ترسی له سهر نیه.. محمد که و ته سهر دانی که نیسه و تییینی نه وه ی کرد که که نیسه به نه رم و نیانی مامه له ی منال ده کهن، بژیه که و ته و تنه وه ی دو عاو نزا کانیان. کاتیک باوکی به مه ی زانی ویستی قه ناعه تی پیبکات و تیی بگه یه نیت که موسلمان نیسی به که نیسه نیه و ته نها نه چیت بژ مزگه وت، ههرچی کرد سوودی نه بوو، ههر شه ی لی کرد که نه گهر بچی بژ که نیسه پژژانه ی ناداتی، نه مهش سوودی نه بوو، نینجا باوکی چوو بژ لای بهر پژه بهری قوتابخانه که یان سا به لکو کار بکاته سهری شه ویش هیچی پینه کرا .. پاشان که فشاریان زور بژ هیتا چوو بژ لای مژده ده ری نه مریکی که نیسه ی نینجیلی میسته ر گه له وی .

له دووری کیلژمه تریکه وه له شاری (الفیوم) قوتابخانه یه کی مژده دانی مه سیحی هه بوو که نه م میسته ر گه له وی یه بهر پژه ی ده برد، محمد هزی کرد له وی بخوینتی و نه چیتته وه قوتابخانه کی خوی.. گه له وی په یوه ندی کرد به باوکی مناله که وه و هزی کوږه کی بژ باس کرد باوکیشی زور به رقی وه لامی دایه وه، دواتر گه له وی محمدی وهرگرت و جیسی خویندن و مانه وه ی بژ ناماده کرد ..

گه له وی وریا بوو بژ نه وه ی زور دژایه تی نه کری و کاره که ناسان بکه ویتته وه، له گهل نه وه دا که محمد وانه کانی قوتابخانه ی مژده ده ره کانی ده خویند، ماموستایه کیشی بژ ناماده کرد که قورنانشی پی بلیت، بهم جژه نه م مناله قورنانش و نینجیلیشی له یه ک کاتدا ده خویند، به لام له بهر نه وه ی که زور وریا و بیر تیژ بوو ورده ورده تییینی له لا دروست بوو له سهر نینجیل، بژ نمونه که عیسا سه لامی خوی لی بی به زیری به دایکی ده لی (مالک و مالی یا امرأة) که نه مهش پیچه وانه ی نه وه یه که له قورنانه دا هاتوه که زور چاک بووه له گهل دایکیار

دهه رمیت (وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَجْعَلْ لِنَفْسِهِ أَشِقِيًّا) ﴿٣٢﴾ مريم: ٣٢، نینجا کهوته تۆمارکردنی
تییینیه کانی له سهر نهو کوراسانهی که میسته ر گهلوی پیتی دا بوو.

پۆژتیک تییینیه کانی پیشانی مسته ر گهلوی دا که سی کوراسه بوو تا وهلام وهرگریت،
نهویش که خویندیه وه وتی: نهوهی نه مهی نویسه شه پتانه تۆ نیت.. محمدیش وتی: من
نویسمه، گهلوی وتی: وهلام لا نه، نه مهش محمدی بی هیوا کرد له مه سیحیه، نینجا
داوای له ناوبراو کرد که بیگه یه نن و نزیکه بکاته وه لهو مزگه وتهی که مامی نویژی تیا
ده کرد، پاش نهوهی گه یاندی و مامی بینی، مامی تکای بۆ کرد که بگه پیتیه وه مالی خویشان،
باوکیشی پاش نهوهی زانی که مناله که ی به قهناعه تی تمواوه وه هاتوته وه قایل بوو..

محمدی به ته مه ن منال و به عه قل گه وه له نه زمونه که پدا سه رکه وتوو بوو، حه زی به
بلاو کرد نه وهی خیر بوو، بانگ خوازیکه بچکۆلانه ی هیممه ت بهرز بوو، له قۆناغی سه ره تاییدا
له وانیه ناین هه ندی شتی ده ره ده ینا و له په ره ی گه وه دا ده ی نو سین و له چه ند شویتیکدا هه لی
ده واسین بۆ نه وهی خه لکی سوودی لی وهریگرن..

له قۆناغیکه تریشدا له گه ل هه شت ها وه لی قوتابخانه یدا بریاریاندا نه وهی که له وانیه ی
ناینمه وه فیتر بوون بچن بیگه یه نن بهو مزگه وته بچوکانه ی که جوتیاران له نزیک کیتلگه کانیا ن
دروستیان کرد بوو، له بهر نه وهی شوینی نویژه کانیش هه شت بوون و خویشان نۆ قوتابی بوون
یه کینکیان هه لپاژارد که بگه پێ به سه ر هه مواندا و کاره کانیا ن هه لسه نگیتی که نه مهش بۆ
ته مه نی نه وان کاریکی زۆر مه زن بوو.

له سالی ۱۹۱۸ چوو بۆ قا هیره بۆ خویندن، نینجا به ری کرد وه که پۆژنامه یه کی یه ک
لا په ره یی ده ریکات، پۆژنامه که ی ده رکرد به ناوی (التقوی) که ژماره ی یه که می هه زار دانه
بوو، نه م پۆژنامه یه تا سالی ۱۹۲۹ به رده وام بوو، نینجا بۆ خویندن نارديان بۆ سویره له ویش
بۆ نه وهی نهو روپیه کان شارهزا بکات له نیسلام خانه ی گه یاندنی نیسلامی دامه زراند، که
ده زگایه کی مه عنه وهی بوو به ته نها خۆی کاری تیا ده کرد، هه روه ها وتاری ده نارد بۆ پۆژنامه
نهو روپیه کان و به ره ره چی نهو گو مانانه ی ده دا یوه که ده خرانه پا ل نیسلام ..

پۆژانهش نامه ی خوینهرانی نهو پۆژنامه نه ی بۆ ده هات و وه لامی په سیاره کانی
نه دان وه ..

بۆ ماوەی پەنجاسال، لە ساڵی ۱۹۴۳ تا کۆتایی ژيانی لە ساڵی ۱۹۹۱ دا گۆڤاری (البريد الاسلامي) دەکرد.

بەم جۆرە لە ڕێگەی نامە ناردنەوە بەزۆریە زمانەکانی دنیا توانی بانگەوازی خوا بەدات بە گوتی زیاتر لە سەد هەزار بیانی دا کە بەلای کەمەوێ چارە هەزار کەسیان بە فەزلی خوا موسوڵمان بوون. کە ئەمەش بە راستی زەخیرەکی گەورەیی بۆ قیامت، خۆزگەمان بەخۆی !!

یەكەم زنجیری تەلەفزیۆنی ئیسلامی كەنەدی:

زنجیری تەلەفزیۆنی (little Mosque on the Prairie) واتا مزگەوتێکی بچووک لە نووسینی (زەرەقا نەواز) کە ئافەرەتێکی موسڵمانی کەنەدی بە ڕەگەز پاکستانی، لە شاری لیڤەرپوولی بەریتانیا لە دایک بوو و لە گەڵ تەلەفزیۆنی (CBC) ی کەنەدی کار دەکات، نوسەر و ڕۆژنامەنوس و سیناریۆنووسی فیلمە، نابراو لە چاپێکەوتنێکدا سەبارەت بە فیلمە نوێیەکی وێ: فیلمی مزگەوتێکی بچووک شتوازیکی نوێی کارکردنە لە نێوان هەر شەکانی تیرۆرستان و فیلمی کۆمیدی.

نابراو وێ کە لە هەفتەی یەكەمی ئاییشکردنی فیلمە کە لەسەر شاشەی تەلەفزیۆنی (CBC) ۲،۱ ملیۆن بینەری هەبوو، وێشی کە هیوادارم ئەم فیلمە دەرگایەکی نوێ بەسەر ڕەوێندی ئیسلامی بکاتەوێ لە کەنەداو خەڵک بزانی کە ئەم ڕەوێندەش هەر وەکو ڕەوێندەکانی تر خاوەنی خاڵی لاوازو تاییبەتەندی خۆیان، وێشی کە ڕەنگە ئەو فیلمە لە فیلمە کۆمیدییهکانی تر جیاواز بێت چونکە کۆمیدیا جیهانیکی فراوانە.

ماری دارلینک بەرھەمھێنەری فیلمە کە وێ کە بێگومان ئێمە بەو فیلمە ئەتوانین شتێک بکەین، بەوێ چۆن (۶۰۰۰۰) موسڵمانی کەنەدی خۆیان لە میدیاکانی کەنەدی دەبینن بە تاییبەتی دواي ڕوداوی ۱۱ی سێپتیمبەر، شایانی باسە زنجیرە تەلەفزیۆنی کەنەدی (مزگەوتێکی بچووک) باس لە ژيانی موسڵمانانی گوندێک دەکات لە شاری خەيالي (Mercy) لە هەريسي (Saskatchewan) بە شتێوەکی کۆمیدی کە ناتوانن لە گەڵ داب و نەريتي کۆمەڵگەی کەنەدی تێکەڵ بن و تووشی کێشەو ڕووبەرووبونەو دەبن بە تاییبەت دواي ڕوداوی ۱۱ی سێپتیمبەر.

ههروهه ها فیلمه که باسی کیشهو ناگزیه کانی نیتوان موسلمانانی نمو شارهش دهکا بههه بونی دوو رهوتی جیاواز، رهوتیک که به شیوازیکی مؤدیرن و هاوچهرخانه ته مسیلی نیسلام دهکن و پرووی راسته قینهی نیسلامی پیشانی کهنده دیه کان دهه دن، رهوته کهی تریش به پیچهوانه وه توندیره ون. فیلمه که کهله ۲۰ نه لقه پیکهاتوه له ۹ ی کانونی دووه می ۲۰۰۷ له سهر شاشهی تهله فزیۆنی (CBC) دهست به بلاوکردنه وهی کراو له ۷ ی نازاری ۲۰۰۷ کۆتایی پیهات و بریاره له سهر شاشهی هه مان تهله فزیۆن له ۳ ی مانگی ئۆکتۆبه ری داهاتوو دووباره پەخش بکریته وه. جیئ ناماژه یه که فیلمه که سهرنجی زۆریه میدیا جیهانیه کانی بۆ خۆی پاکیشاوه و بریاره له سهر شاشهی تهله فزیۆنه کانی ولاتانی شه وروپاش نمایش بکریت و له سهر شاشهی (که نال ۷) ی تورکیاش پەخش بکریت.^۱

ئامینه بانگخوازی ناوداری تورکیا:

ئامینه چه نک لیک ئۆغلو له دایک بسوی ۱۹۵۳/۵/۲۷ و دانیشتووی شاری (تهسته نبول) ه و نووسهرو لیکۆلهر و رۆژنامه نووسیکی موسلمانو له جیهاندا ناسراوه... دواين کتیبی که رۆمانیکی سهرنجی اکیش و فکری به بهناوی (الوردة المسيحية) وه گێرداوه ته سهر زۆریه زمانه کانی جیهان، ناوبراو داوکی کاریکی زۆر باشه له نیسلام و گرنگی پێدهدات چونکه ﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾ آل عمران: ۱۹ له م پێناوهشدا چه ندين جار زیندانی کراوه .

ههر له منداڵیه وه به رهنگاری ژيان بووه ته وه وههستی به ستهم و نادادپهروه ری کردوه، نینجیلی خۆیندۆته وه نینجا پرووی کردۆته ئاینی نیسلام، چه ندين موحازه ری له تورکیا و ده ره وهی تورکیا و تۆته وه. دووسال و نیو به ندرکرا دواي ده رچوونی کتیبیکی به ناوی (سرقوا عقیده الشباب بالاسئلة) له سالی ۱۹۸۵ گۆفاری (المکتوب) ی ده رکردوه و ئیستاش (به رپۆبه ری نووسینی) گۆفاری ناوبراوه و له سالی (۱۹۸۴) وه ده نووسیته و خاوه نی ۷۰ کتیبه. له دیداریکی سایتی به کگرتوودا نه م پرسیارانه یان لیکرد:

ژیانی خیزانیت؟ سهرتای هیدایهت و موسلمان بوونت؟

۱ - بۆ ناشانبرونی زیاتر ده توانن سهردانی وێب سایتی نهو فیلمه بکه ن به م نه دره سهی خواره وه
www.cbc.ca/littlemosque

تیروانیی دەوربەرۆ خێزانێ؟ ھاوڕێکانێ و دراوسی؟

ژیانی بەندیخانە؟ ژیانی نێستاو کارەکان؟

نامینە چەنک لیک ئوغلۆ: سەرەتا زۆر بەخێرایی و بەختەوێرم کە خوشکانی وەك نێوێ دەبینم، من کچیەک هەیەو شەش نەوێم لە ژیاندانە. لەسالی ١٩٩٣ سەردانی کوردستانم کردووە.

سەرەتای هیدایەتم چیرۆکیکی دورودریژە، من نەخشەکیش و نایشکەری پۆشاک بووم و لەگەڵ نەوێدا زۆر سەرکەوتوو بووم ناسودە نەبووم، یەكەم جار نینجیلەکانم خۆتێندەوێ و قەناعەتم نەهات، دوايي دیراسەي قورئانم کرد هەستم بە نارامی کردو دەرووتم ناسوودە بوو هەریژە بریاری بالا پۆشیم دا، مالهەم رێگر بوون، هەولیاندا پەشیمان ببەوێ.

لە شوێنی کارکردنیشم بەجۆرەها شتواری ناخۆش هەولیان دا پەشیمان بکەنەوێ، بەلام من بریاری خۆم دا، من نەوانیشم فێری قورئان کرد چونکە سوور بووم لەسەر موسلمان بووم.

سەبارەت بە ھاوڕێکانم زۆر لایان قورس و ناخۆش بوو، دژایەتیان کردم تەنانت یەکی لە ھاوڕێکانم سەگێکی هەبوو ناوی نا نامینە، منیش دەستم بە سەگەکان هێناو وتم: نەوێ نازەلیکی بێ تاوانەو بەزەیم پێیدا دێتەوێ، باش بوو خۆت ناوێنا نامینە چونکە لام ناخۆش دەبوو.

لەسالی ١٩٨٤ هەشت سال حوکم درام لەسەر ئەم کتێبە (سرقوا عقيدة الشباب بالأسئلة) بەلام تەنها دووسال و نیو لە زینداندا مامەوێ بەفەرمانی (تورکت ئۆزال) سەرۆکی ئەوکاتەي تورکیا نازاد کرام. لە بەندیخانەدا شتی زۆر سەیرم بینی، پۆرتیک چاو لیبوو ئەفسەریکی دکتۆر شتیکی بە سستەرەکەي وت نەویش هاتە لام و سەرنجیکی بە دەستەوێ بوو منیش وتم نەخۆش نیم وتی دەبێ دەرزێبەکت بۆ بکەم من هەر وتم نامەوێ، لە دوایدا دلێ نەرم بوو سەرنجەکەي بە دیواری کەدا کرد.

بەیانێک سەیرم کرد کچیکی یەهودی لە رکوعدا یە منیش پێم وت: موسلمان بووی؟ نەویش وتی نا خوا بەدوورم کا بەلام نێمەي یەهودی بریارمان داوێ تا دەگەینە دەسلالت نابێ خۆر دەرکەوێ و نێمە نووستووین، زۆر لام سەیر بوو نێمەي موسلمانیش بێر لەچی دەکەینەوێ.

جارىكى تر له دەرەوہ بوم ئافرەتیک ھاتە لام کہ دەرھینەری فیلم بوو وتى: گەنجەکان دین بۆ مزگەوت؟ منیش وتم بە ئی (الحمدلله) زۆرن، ئەویش کیشای بەسەریاو وتى: کەواتە هیچمان نەکردوو، چەند سالا (فیلمی جنسی) دەرەکەین پی دەچی پی سوودبی.

سەبارەت بە ژانی ئیستاشم وانەى خوشکام ھەبە و قوتاییەکان بە پەرۆشەوہ دین و موخازەرە دەلیمەوہ، دەموئی فیژی زمانی ئینگلیزی بېم، تەندروستیم تەواو نیە نازانم لەم تەمەنە فیژ دەبم یان نا، کەمى زمانی عەرەبى دەزانم و ھەول دەدەم زیاتر فیژم، دلم لای مۆسلمانانە لە ھەر شوێنیک بن و ھەز دەکەم نازادبن لە ژاندا و سەرەست بن .

مۆسلمانبوونی یاریزانیکی سویدی:

ھەفتەى رابردوو لە ناو ژمارەىەکی زۆری نامادەبوانى وانەى گشتى ھەفتانە کہ لەلایەن بانگخوازی کورد ئەندازیار (ئەحمەد موفتى) کہ ماوہى چەندین سالا ئەم وانەى بەرپۆدەچیت، یاریزانیکی بۆکسینی سویدی (پیتەر ھیتارا) مۆسلمانبوونی خۆى راگەیاندا. ناوبراو تەمەنى بیست و ھەوت سالا و لە ولاتی سوید لە دایک بوو و بەرپەگەز فیلەندییە، شایەنى باسە تاوہکو ئیستا لەسەر دەستی ئەم بانگخوازە کوردەدا (١١٤) کہسى سویدی مۆسلمان بوون.

مۆسولمانبوونی گەنجیکی سویدی:

لە ئەبجامى سەردانەکانى بانگخوازی کورد ئەندازیار ئەحمەد موفتى بۆ گرتوخانەکانى شارى یۆتیبۆرى، گەنجیکی تەمەن ٢٥ سالى سویدی مۆسلمان بوو. کہ ناوى ئەندریاس ئیریکسۆنە ئەمەش بەھۆى کاریگەرى ئەو وتارەوہ بوو کہ مامۆستای بانگخواز لە ٢٥/٩/٢٠٠٧ پێشکەشى زیندانىەکانى کرد. پاش ئەوہى کہ شایەتەنى ھینا بەئینى دا لە رۆژى داھاتوودا بەرۆژوو بیت.

یاریزانى بەناوبانگی ئەتەمانى کانۆدى:

یاریزانى بەناوبانگ (کانۆدى) کہ لە یانەى ئەندەلوس یارى دەکات، لەو کاتەوہى کہ بوو بە مۆسلمان پێش ھەموو یارییەک نوێژ دەکات. کانۆدى لە دایکبووى: ١٩٧٧/٩/٢ و دانیشتووى: لیۆن ی فەرەنسایە.

موسلمانېوونى ئافره تېكى ھۆلەندى:

سەرەتاي پەمەزانى ئەمەس! ئافره تېكى ھۆلەندى لەكاتى قەسەردىدا لە بەرنامەى يەكی
لەو رادیویانەى بۆ موسلمانانى ھۆلەندایە موسلمانېوونى خۆى راگەياند .
لەبەرنامەى راستەوخۆى رادیۆ (نیپۆ)داو لەیەكەم پۆژى مانگی پەمەزاندە كە تەجرەبەى
موسلمانانى بەرپەچەكە ھۆلەندى باس دەكرد، لە ناكاو ئافره تېك بەناوى (میرەندا ھۆتەن بۆس)
خۆى بە پېشكەشكارى بەرنامەكە ناساندو وتى: من لیروە موسلمانېوونى خۆم پادەگەيەنم.
بەرنامەكەش میرەندای تەمەن ۲۶ سالى داووت كرد تا ھاویەشى بەرنامەكە بكات و بیروپرای
خۆى لە بارەى ئیسلامەو دەربەریت، چى بیستوو و چى بینیو .

ھەواتئیرى ئیسلام ئۆن لاین نیت دەلى: لەگەل ئەویدا كە میدیاكانى پۆژناوا ویتەى
نەگەتیشى ئیسلام بۆ خەلكى دەگوژنەو، ئەوانەى كە لەبارەى ئیسلامەو توژیئەو دەكەن و
لە ئیسلام دەگەن لەماوەى ئەم چەند سالى رابردودا رۆژەیان بەرەو زۆر بوونە ...

چۆن ئیسلام ناسى؟

میرەندا لەناو بنەمالەیهكى مەسیحى كاسۆلیكدا گەرە بوو و دەلى: من ھەموو كات
گویم لەو بەرنامانە دەرگرت كە میدیاكان لە دژى ئیسلام بلاویان دەكردەو، ھەر كە چەند
پرسیارتك لە لام گەلە دەبوو یەكسەر پروم دەكردە توژیئەو دەستم بەخویندەو دەكرد لە
كتیبە ئیسلامى و نا ئیسلامیەكاندا .

میرەندا وتى: ھاوڵیەتى و پەیوەندى باشم لەگەل چەند موسلمانیتكدا ریتی توژیئەو
بۆ ناسان كردم و یارمەتیان دام بۆ گەشتن بە راستەقینە . ماوەیەكە بۆ توژیئەو بەدەست
ھیننانى وەلامى كۆمەلتك پرسیار لە مزگوتەكەى دراوسیتی مائان نزیك بوومەتەو .

ھەلبژاردن مافى خۆمە:

میرەندا وتى: ئەوێ زیاتر بەرەو ئیسلام رایكیشاوە ئەو بوو كە زانیویەتى ئیسلام
دواين نایینە و ھەلبژاردنى نایین مافى ھەموو كەسێكە و ئیستاش كە من نایینی ئیسلام
ھەلبژاردوو مومكین نیە كەسێك لە مافى ھەلبژاردن مەحروم بكات.

لەبارەى ھەلس و كەوتى دايك و باوكیەو لە گەلیا وتى: دەرگایان لەبەردەما داخست و
پەزىيان كرد كە من قبول بكەن یا رەفیقیكى موسلمانم قبول بكەن، ھۆیەكەشى دەگەریتەو بۆ
ترسیان لە شتێكى ناديارو نایانەوى بیناسن.

ئەمە يەكەم خالەت نەبوو: لە لاين خۆيەو نەو نيمام (رامى شوکورمان)ەى مېرەندا
موسلمانبونى خۆى لا پاراگەياندبوو لە پۆزى يەكشەممە ۲۰۰۵/۱۰/۹ بە نيسلام نۆن لاين نيتى
وت: ئەمە يەكەم خالەت نەبوو و دواين خالەتيش نابى .

هەروەها وتى: زۆر خالەتى لەم جۆرە پووى داو، كە خەلكانىك دىن و دلىياى خۆيان
لە نيسلاما دەبيننەو و نيمەش نەو مان لەسەر دەست بدەينە دەستيان و بەپىتى توانا
يارمەتيان بدەين بۆ شارەزابوونى زياتر، هەروەها وتى: مانگانە بەلاى كەمەو يەك هۆلەندى
لەم مەزگەوتەدا لەسەر دەستى مندا موسلمانبونى خۆى ناشكرا دەكات، ئەوانەى كە موسلمان
دەبن، لەچين و تووژىكى ديارى كراوين، بەلكو لە هەموو چين و تووژىكيان تىدايە، قوتابى،
مامۆستا، پزىشك، پياو ئافرەت . . هتد .

شوكورمان داواى لە موسلمانە نووتەكان نەو بوو: لە خىزان و بنەمالەكانيان دانەبەرىن
هەرچەند لەو پىشەشدا ناستەنگى زۆريان بىتەپى و وتى: من دەزام ئەوانەى موسلمان دەبن
فشارىكى زۆريان دەكووتە سەر، ناخۆشترينيان فشارى مەعنەويە، بەلام پىويستە دان
بەخۆياندا بگرن .

نارەحەتەكان: لەبارەى ئەو نارەحەتيانەو پەفيق ئەحمەد فەريس بە نيسلام
نۆن لاينى وت: نيمە لە شەستەكانا شەرفى موسلمان بوغان بەدەست هيتا، ئەو كاتە وەك
نيتىست نارەحەتى نەبوو، باش لە يادەمە كاتى كە من موسلمان بووم لە بنەمالەكەمەو هيج
نارەحەتەكم ترووش نەبوو، بگرە داىك و باوكيشم كاتى دىيان لەو كاتەو من موسلمان بووم
نيسلام چ كاريگەريەكى گەورەى لەسەر چاكبوونى پەوشت و موعامەلەى مندا هەبوو
نامادەگى موسلمانبونيان هەبوو، رەفيق پاش موسلمان بوونەكەى كە وەك مامۆستايەك و
واعيزىكى ناينى كار دەكات وتى: كات گۆراو، وینەى نيتىستاي نيسلام بەهۆى ميدياكانەو
گۆراو .

هەروەها وتى: هەلسوكەوتى هۆلەندىيەكان بەرامبەر ئەو موسلمان دەبى لە
يەكەمەو بۆ يەككى تر جياوازه، ئەوانەى موسلمان دەبن هەندىكيان گۆرانكارىيەكى
گەورەيان تيا دروست دەبى و سەرغى خەلكى رادەكيشن، هەندىكى تر بەشپۆيەكى ناسايى
دەگۆرپن، لەبەر ئەو هيج وروژان و كاردانەو يەكيان لى ناكەووتەو .

پەيامنېرى ئىسلام ئۆن لايىن نىيەت نامازە بۆ ئەو دەكات دىيارىكىردنى ژمارەى ئەو
موسلمانانەى بە رەچەلەك ھۆلەندىن كارىكى ناسان نىيە، چونكە ياساى ھۆلەندى پرى بەو
نادات سەرژمىرى لەسەر يەنەماى ئايىنىيەو بەكرىت، ئەوئەندە ھەيە موسولمانە چالاكەكان
ژمارەى ھۆلەندىيەكان بە دوانزە ھەزار دەخەملېتن و بەشى زۆريان شافرەتن. ژمارەى خەلگى
ھۆلەندا بە ۱۶ ملېۆن دەخەملېتري، ملېۆن و نيوپك موسلمانان تېدايە، كە لەسەدا ھەشتاي
ئەو موسلمانانە بە رەچەلەك تورك و مەغرىبىن، لەسەدا بېستەكەى تىرىش لە نەتەو
تايەفەكانى ترن .

موسلمانانى بەرىتانياو ھەملەى ئىسلام ئايىنى ئاشتىيە:

موسلمانەكانى بەرىتانيا راگەياندىكى فراوان بە ناوئىشانى (ئىسلام ئايىنى ئاشتى يە)
لەسەر ھۆكارەكانى گواستەو لە لەندەنى پايتەخت پرك دەخەن بە ناماھى راست كەردنەو
ئەو بېرو بۆچوون و تېگەشتەنە ھەلەنەى بەرامبەر موسلمانان و ئىسلام ھەيە .

پۆژنامەى (مسلم وىكىلى) راگەيانە نامانچ لەم كارە دەرختىنى وئەنى راستەقىنەى
موسلمانانى بەرىتانيە بۆ راى گشتى بەرىتاني، دكتور (عمد عبدالبارى) سەرۆكى ئەنجومەنى
موسلمانەكانى بەرىتانيا سەبارەت بەو كارە وتى: زۆرىنەى موسلمانانى بېتەنگى
بەرىتاني كەوتوونەتە ھوجول و ئەوانە ئىستە يەكدەگرن و ئەمەش پۆژەيەكى ھاندەرە .

دكتور (ھانى البنا) كە بەرپۆەبەرى گشتى ئىغاسەى ئىسلامى بەرىتانيە لە
بلاوكراوئەكى ھەفتانەدا راگەيانە: ئەم كارەى لاوانى موسلمانانى بەرىتاني پېتى ھەستان
دەلخۇشان دەكات، كە راپەريون لە پېناوى ئايىن و نىشتمانەكەياندا، ئەمەش كارىكى
نىشتمانە و شايانى سوياس و پېزانىنە، ھەرۋەھا پۆژنامەكە باس لەو دەكات كە قۇناغى
يەكەم لەم ھەملەيە بلاوكردنەوئەى دروشمى ئاگادار كەردنەو لە پۆژنامەو بلاوكراوئەكاندا دەگرىتە
خۆى. دروشمى (موسلمانان يەكگرتوون) لە بەناوبانگەرتىن بلاوكراوئەى بەرىتانيادا رادەگەيەن.

قۇناغى دووئە نامانچ تيايدا گەياندىنى ئەو نامەيەيە بۆ ھەموو كۆمەلگەى بەرىتاني،
لە رېگەى ھەملەى راگەيانەن لەسەر ھۆكارەكانى گواستەو لە لەندەندا بە دروشمى (شانازى
دەكەم بەوئەى موسلمانىكى بەرىتانيەم) كە لەسەر لاكانى پاسەكان ئەم دروشمە رادەگەيەن .

له بېر نه وهی مانگی په مه زانی ۲۰۰۷ نه م حمله یه به خویه وه ده یینی بویه برپاره پاسینکی گه وره که دروشمی (نیسلام نایینی ناشتی به) ی ه لگرتووه به شه قامه کانی لهنده ندا هه موو روژنک له کاتی به ریانگدا بگه ریت^۱.

موسلمانىوونى قەشەيەك:

هەروەك خۆی باسی دەكات: نێعمەتی نێسلام یەكێكە لە گەورەترین نێعمەتەكانی خوا و
ئەگەر تا مردن لە پاداشتی ئەو نێعمەتەدا سەجەدە بۆ خوا بەرین هێشتا هەر كەمە ..

نهو موسلمانان له سایه‌ی نیسلامدا ده‌ژي و بهو نیعمه‌ته گه‌وره‌یه‌وه پاده‌بویری، هه‌ست به‌چیزی نهو نیعمه‌ته ناکات وه‌ک نه‌وه‌ی لی‌ی مه‌حروم بووه و پی‌ی ده‌گات .

خوڤنه‌ری به‌رێز !! پێویسته که میك باسی خۆمت بۆ بکه‌م پێش نه‌وه‌ی باسی نیعمه‌تی نیسلام و هیدایه‌تی خواپیت بۆ بکه‌م، له‌وانه‌یه‌ لێم بپرسی: پێش موسلمان بوون و پاشتریش خه‌زانه‌که‌تان چۆن بوو ؟

خیزانه که مان له چوار کس پیڅکها تبوو: من و خوشکم و دایکم و باو کم . وه هـر
خیزانیکي تري فلهی پابند به ناین، رۆژانی یه کشه مه روومان ده کرده که نیسه و له رۆژانی
ههینی و یه کشه مه دا نامادهی قودداس و مه راسیمه کانی ده بووین، وه دانپیانان (الاعتراف) و
خواردن و پارانه وه ... هتد .. دانپیانان نه وه یه له بهردهم قه شه دا باسی نهو گونا هانه بکهیت که
له ماوهی ههفتهی رابردودا کردو ته .. هـر یه کیک پیویسته له سه ری له بهردهم قه شه دا نهو
دانپیانانهی هه بیته، جا هـر قه شه یه ک بۆ خۆی هه لده بۆ ژیرته با هه لی بۆ ژیرته و، نهو
قه شه یه ش له دوایدا پیی دهوترته باوکی رۆحی .. دانپیانان به یه کیک له جهوت رازو
نهینهیه کانی که نیسه داده نه ته .

خواردن و خواردنه‌و‌ش بریتیه له خواردنه‌و‌ی نه‌و شه‌را‌به تریه‌ی قه‌شه دوعای به‌سه‌را ده‌خوینی، ماوه‌ی سه‌عات و نیوێك ده‌خایه‌نی و به‌پیتی بیرویاوه‌ری خو‌یان شه‌و شه‌را‌به ده‌بیته خوینی مه‌سیح و نه‌وه‌ی له‌به‌رده‌م قه‌شه‌دا دان به‌ تاوانه‌کانیا بنی که‌و‌چکی له‌و شه‌را‌به‌ی ده‌درتتی به‌خواته‌وه .

۱- (نیسلام یهیک)

باوكم بازارگانی دانەوتلە بوو، دايكىشم لەبەشى برين پيچيدا كارى دەکرد، من ھەميشە پيتم خۆش بوو لەتەك باوكما لە دووكان بىم، بازارپيكي تىرى گەورەى دانەوتلەمان ھەبوو كە پەيوەندى بە ھەموو بنەمالەكەمانەو ھەبوو، وەك باپەرەو داپەرەو پوورەكانم .. من لاى باپەرەم جيئەكى تايبەتم ھەبوو، زۆر خۆشى دەويستم، لەگەڵ ئەویدا كە نامۆزاكانم ھەموو لە دەورما بوون، مامپيكي تىرىشم ھەبوو ئەويش زۆر خۆشى دەويستم و دەيوت: من بە كوپى خۆمت دادەنيم و من تەواو دلتيام كە باوكت وەك من نرخت نازانيت، - سوپاس بۆ خوا - من لە بازارگانيدا زۆر ورياو ليھاتوو بووم، دەمزانى لەتەك خەلكيدا چۆن مامەلە بكەم، سوپاس بۆ خوا بەرپەشت بەرزو خۆش رەفتار و راستگۆ لەناو خەلكى و خيژانەكەماندا ناسرابووم، ئەمە سرووشتى من بوو لە پيتم نىسلامەتيدا ..

سەرەتاي پووناكى:

لەسەرەتاي ھاتنى ئەو پووناكيەو كە نوورى نىسلام مالمانى پووناك كەردەو ھەستم بەو دەكرد دايكى ميهەرەبانم پرووى بەرەو نىسلامە، ھيچ پيتم سەير نەبيت دلتەكان لە نيوان دوو پەنجەى خوادان، چۆنى بويت واى دەگيژييت .. دەمبينى دايكم لە ناينى فەلە دوورە پەريژ دەبيت، تا واى ليھات نەدەپژيشت بۆ كەنيسە و ئارەزووى نىسلامى دەكرد، ئەوكاتەش لەگەڵ پەمەزاندا ھاوكت بوو، لاى فەلەكان پۆژو لە كاتيكتدا دەشكيتن كە ئەستيرەى ئاسمان بيئيريت، عادەتەن لەپيتم پۆژناوا بووندا ئەستيرەكان لييان دەبيئيريت، لەبەر ئەو لەپيتم موسلماناندا پۆژوو دەشكيتن، بەلام دايكم پۆژوو كەى نەدەشكاند تا بانگى مەغريب نەبوايە .. زۆرم پى سەير بوو، جاريكيان پيتم وت: دايا! ئەو تۆ چى دەكەيت ؟ تۆ پۆژوو كەت وەك نيتمە ناشكيتنى و لەگەڵ بانگى موسلماناندا دەيشكيتنى ؟! بەراشكاوى پيتم بلى .. ئەويش پيتم دەوتم: عيمادگيان! خۆت بەو ھەو ھەشغول مەكە .. بەو رەوشتانەيدا بۆم دەرکەوت كە ھەزى لە نىسلامە و پۆژوو پەمەزانى دەگرت نەك پۆژوو ھەزرا، پۆژوو ھەزرا پانزە پۆژ بوو، بەلام ئەو تا پەمەزان كۆتايى دەھات بەپۆژوو دەبوو، مانگەكەى دەگرت .. ھەندى ھەلوئىستى جوانى تىرلى دەبينرا بۆ غوونە: كاتى دەرسى شيخى شەعراوى لە دوانيسەرپوانى جومعەدا لەسەر تەلەفزيۆن دەستی پيئەكرد، زۆر بە بيئەنگى لەبەردەم تەلەفزيۆنەكە دادەنيشت و گووى لى دەگرت، وەك چۆن مندالتيك لەبەردەم باوكيدا يا قوتاييەك لەبەردەم مامۆستاكەيدا دادەنيشت، ئاوەھا و باشتر دادەنيشت و تەنانت نەگەر قسەشان لە گەلدا بكردايە وەلامى

نەدەدایەو، لەبیرمان نەچی لای فەلەکان ھەركات دەرسی شەعراوی دەستی پێبکرایە بە
 کاتیکی نەحس و شووم دادەنرا، بەلام نەمە لای دایکەم زۆر جیاوازی پێچەوانە بوو، لەو
 ماوەیەدا بەرنامەیەک ھەبوو بەناوی (کۆپتیک بۆ راویچوون)، کۆمەڵێک لە زانایان پێشکەشیان
 دەکرد، بۆ ئەو بەرنامەیەش دادەنیش و زۆر بایەخی پێ دەدا و گوتی بۆ وەلامەکان دەگرت ..
 نەم ھەموو گۆزانکاریانە لە دایکەدا و لەو ماوەیەدا شتیکی دیار بوو، کاتی دایکەم
 ویستی موسلمانبوونی خۆی ناشکرا بکات، پۆژی لەگەڵما دانیش و پیتی و تم: عیماد گیان! تۆ
 تەنیا کورمی و جگە لە تۆ کەسیکی تر پێنازانم رازو نەینیم بیاریزی، شیوەزاری دایکەم
 گۆراپوو، وەک نەو لە شتیکی بترسی، منیش پێم گوت: دایە گیان! خێرە! تەنانتە بۆ منیش
 دوو دڵ بوو قسەبکات یان نا، ئینجا لە قسەیەکدا وتی: نە .. نە .. تۆ کورپی گەورەمی و
 یەکەم شادییەکم بوویت لەم دونیایەدا، مومکین نیە پۆژتیک لە پۆژان بێر لە نازاردانی دایکت
 بکەیتەو .. لەم قسانە دایکەمە ترسیکی سەیر سەری بۆ دڵ و دەروونم کێشا، یەعنی چی:
 مومکین نیە پۆژتیک لە پۆژان بێر لە نازاردانی دایکت بکەیتەو!! نەم قسانە واتای زۆریان
 ھەبوو، زیاد لە چەند نیشانەیکە پرسیاریان ھەڵدەگرت .. لەنیو نەم بێرکردنەو خێرایەدا لە
 دایکەم پرسى: بۆچی وا دوو دڵیت؟ چی پووی داووە چی پوو دەدات؟ دایە گیان! دڵی خۆت و
 منیش ناسودە بکە، دایک ھەر دایکە، نا لەم کاتەدا دایکەم وتی: نەگەر ویستیان بکۆژن تۆ
 چی دەکەیت؟! وتم: کوشتن؟ کوشتنی چی؟! کى دەتکوژی؟! وتی: باوکت .. براکام .. خزمان ..
 وتم: لەبەر چی؟! تۆ باشترین خوشک بوویت بۆیان و ھەموویان خۆشیان دەوێت؟ دایکەم بە
 چاویکی پر فرمیسکەو سەرغیچی دام و وتی: نەگەر من موسلمان بێم تۆ چی دەکەیت؟! ئایا
 تۆش وەک ئەوان لە دژم دەجەنگی؟! وتم: دایک ھەر دایکە و تۆ لەھەموو حالەتیکدا ھەر
 دایکمی، دڵم پر بوو بە گریانەو دەستمان کردە ملی یەک و پیتی وتم: کورم! من نەم باسە
 نیوانان وەک پازتیک لای تۆ دادەنیم .. نەم ھەلوستە دایکەم پای تەکاندم و زۆر ھەژاندەم، لە
 دەرووفا پرسیاری زۆری سەرسوڕھێنەر ھەبوون و بێزکەگەلیکیش شپەزەیان کردبووم . دڵم
 وەختەبوو بتهقیّت و چارەسەریانم نەدەزانی ..

په گهم ناخوڅشی:

پاش نهم رووداوه به چمند پړوژنك كاتيك له قوتا بمانهوه گه پامهوه بۆ مالهوه دیتم دایکم له خال نه، پړیشتم سمری دولا به گام دا دیتم بهرگ و پۆشاکي نه ماوه .. هیچ کس له مال نه پور فاله کاته ها همسقم به نازاری جیابونهوه کرد، نازاری دوور بوون و دابران له دایکینکی میجره جان خهم و په ژاره دایگرثم، ترمیتکی نایندهم لی نیشت، ناواته خواز سوم نه مه خمو براهه نهك حقیقت .. گورج پړیشتم بۆ دوکان بۆ لای باوکم و پیتم وت: بابیه گیان! من پړیشتمهوه بۆ مال دایکم له مال نه پور .. وتی: له وانه یه پړیشتیت بۆ لای یه کی له ژنه کانی هاوه لی .. وتم: بابیه! ته نانهت بهرگ و پۆشاکه کانیشی له ناو دولا به کاندانه ماون!! باوکم وتی: کورم! نهوه چی ده لیتیت؟! بۆم دووباره کردهوه، نالیزه ده سهرسورمانی باوکم پتر بوو و به شپزه یی هه ستاو پیکه وه پړیشتینهوه بۆ مال، به راستی نه مه ناخوڅشییه!! دایکت له کوڅیه؟ له کوی؟! سوږندی ده خوارد که نه توره ی کردهوه و نه نازاری داوه و ناکوکی له نیواناندا نه پوره.

نهم ناخوڅشییه بالی به سهر هه موو بنه ماله که ماندا کیشا ..

وینایان: له بهر ده د دادگا به شپوه یه کی فهرمی موسلمان بوونی خوی راگه یاندوه و هه رگیز جارنگی تر ناگه پرتوه بۆ ناو مال و مندالی ..

شیرینی باوه:

بنه ماله که مان له تاوا شپت بوون و هاوسهنگیان له ده مست دابوو .. هه رچی نه شیت له جنهو و قسمی سوك و ناشی پین چهرامبر نیسلام و موسلمانان به ده میاندا ده هات .. باوکم و مام و خاله گام له خاله تیگی زۆر توره بوون و بیزار بووندا بوون، چونکه نه مه یان به گاره سات و لیله وضایتگی گه و ده دا نا ویه نمنگ و عاریتگی گه و ره یان ده زانی که پروی له بنه ماله که کردهوه، لهو کاشه ده نه وهی منی زۆر نازار ده ده نه وه سوو جیتو و قسمی سوك به دایکم ده گوتراو نه شم ده ترانی داکوکی لی بکه م و به ریه رچیان بده مه وه، نهو مامه شیام که منی زۆر خزش ده ویست ده پړیشت بۆ لای گاریه ده ستان و په یان نامه ی پدیتا پدیتا بۆ مۆر ده کردن که ده پخته زامنی و کهس ده منی بۆ دریز ناکات و کهس له گول کالتری پی نالیت و سۆزی دایکمی ده جولاند تا بکه پرتوه بۆ ناو مندا له کانی چونکه زۆر پیوستیان پیی هیه .. به لام

بئى سوود بوو .. دايكم تامى نيمانى چهشتبوو بهرپرچى همموو نهو ههولانهى دايهوهو پازى نهبوو جارتيكى تر بگهپرتتهوه .. سوياس بۆ خوا دايكم موسلمان بوو، نيمهشى واز لى هينناو بهو خوايهى سپاردىن كه سپارده زايه ناكات، كه نهوئش باشتىن پاريزهرو چاكتىن كۆمهكه و له همموو سۆزدارى بهسۆزتره ..

ههلوئىستى كه نيسه:

لهو كاتهدا من به پىڤ وپىڤى سهردانى كه نيسهم ده كرد و نامادهى همموو دهرسهكان ده بووم و بهتاييهت دهرسهكانى سيشههمن .. نهم دهرسهش لاي هممووان ديار بوو، قهشه خۆى وتارىڤى گشتى تيا دهدا كه پهيوهندى به بابتهى جۆراوجۆروهه ههبوو، بهتاييهت سياسى، زۆر به نازادى قسهى خۆى تيا ده كرد، پاي تيا دهردهپرى بئى نهوهى سانسۆرىڤ بهسهر قسهكانيهوه ههپيت، له يهكئى له دهرسهكانى سئ شههمدا باسى موسلمانبوونهكهى دايكمى ده كرد، قهشهكه وتى: فلانى كچى فلان دهناسن؟ (بهناو ناوى برد) نهوهى خۆى تهسليمى شهيتان كردو موسلمانبوونى خۆى راگهياندا و خيانهتى له مەسيح و مەسيحيهت كرد و خۆى و مندا لهكانى به موسلمانان فرۆشت ..

نهو ژنهى مەسيحى خواى دلسۆزى نهم بونوههرهى بهجيتهشت، ناوهها مەسيح نابرووى دهبات، پاش نهوهى كه خيانهتى له كه نيسه كرد خراوته زيندانى بهشى پهوشتهوه ..!! بهپاستى نهم قسهيه كاسى كردم وهختهبوو سهرنجى سهيرى نامادهبووان بمكوژى، وهك نهوه من گهورهترىن تاوانى بهدرهوشتيم كردبئى، وهك نهوه خوا پهنامان بدات من زىنام كردبئى، له دلى خومدا وتم: شتى وا مەعقول نيسه، دايكم خۆى بخته مەترسييهوه و واز له نايهكهى و په رستنى مەسيح بپيئى و واز له نيمه بپيئى (من و خوشكم) تا بهرهو پرووى نهم همموو بهلاو موسيبهته ببپتتهوه بئى نهوهى نيمه هيچ تاوانىكمان كردبئى، رقم لهخۆم دهبووهوه و ناواتهخواز بووم بمرم و گيانم ده رچپت .. له كه نيسه رۆيشتمه دهرهوه و خوا خۆى دهزانئى چۆن لهو جادهيهدا ده رۆيشتم، چاوم كهسى نه شه بپيئى، ئالهه كاتهدا كه من بهم همموو خهم و خهفتهوه ده رۆيشتم گويم له دهنگيڤ برو بانگى ده كردم: عيماد!! دايكمم بپيئى به پاريزهوه له نزيك مالى خۆماندا ده رۆيشت تا من و خوشكه كم بپيئى، يهكئى له ژنه دراوسىڤكانى بۆ نهوه ناردبوو تا من بپيئى و لهو كاتهدا كه له كه نيسه ده گه ريمهوه پيم بلپت كه دايكم چاوه پروانيم

دهكات، سهریه‌شده‌کی سەختم تووش ببوو، كۆمه‌لێ هەست و سۆزی دژ به‌یه‌ك له‌ناو دڵ و ده‌رووفا مل ملانییان ده‌کرد، نه‌وه دایکی به‌سۆزو میهره‌بانه .. نه‌مه نه‌و نافرته‌یه که خیانته‌ی له مه‌سیح و مه‌سیحیه‌ت کردووه دینه‌که‌ی خۆی فرۆشتووه و ده‌بی تۆله‌ی لێ بکریتمه‌وه .. له‌ نێوان نه‌م بیرو بیروکانه‌دا و له‌تاو په‌ژاره‌ی خۆم ناگام له‌ قسه‌ی تر نه‌بوو، ناوړم دایه‌وه پێم گوت: که‌ی له‌ زیندان ده‌رچوویت؟ کۆمه‌لێ ئافره‌تی هاوه‌لێ خۆی له‌گه‌ڵ بوو، هه‌موو به‌ جارێک وتیان: زیندانی چی؟ دایکت فەزلی قیامه‌تی داوه به‌سەر دونیادا .

دایکم وتی: کورم! عومده گیان! پێم وتی: نه‌مانه هه‌رچی تۆمەت هه‌بی بۆ منی دروست ده‌که‌ن، کورم نه‌م وه‌ره‌قه‌یه بگه‌ر، نه‌مه ناویشانی ته‌واوی منی تێدایه، به‌لام په‌یامم بده‌یتی که نه‌و ناویشانه به‌که‌س نه‌ده‌یت .. نیتیر سلّوم لێ کردو ده‌ستم ماچ کرد و له‌ناو ناماده‌بووه‌کاندا پیایه‌کی ریشداری تیاابوو، له‌گه‌ڵ خێزانه روو داپۆشراوه‌که‌یدا و پیاه‌که ده‌ستی خسته سه‌رشانم و وتی: خوا هیدایه‌تت بدات! به‌لام تا هی‌زم تیاابوو به‌ توندی ده‌ستم لا‌برد و دایکم به‌جێ هیشت و بۆ ماله تاریکه‌که‌ی خۆمان گه‌رامه‌وه، هیبه‌ی خوشکم بینی که نه‌ویش نه‌و سه‌رده‌مه منداڵ بوو، توانای نه‌وه‌ی نه‌بوو له‌وه‌ی له‌ ده‌روبه‌رمان روو ده‌دات حاڵی بی، سه‌رغی‌کم داو وتم: نه‌وه‌ی دایک و باوک ده‌یکات تاوانی منداڵ چیه‌ تیا‌یدا؟ نه‌م وشه‌یه‌شم له‌ مامۆستایه‌کی مه‌سیحیه‌وه بیستبوو، که له‌سه‌ر مه‌سه‌له‌که‌ی نێمه‌وه باسی کرد ..

کاریکی گزنگ له‌به‌رده‌ما بوو نه‌ویش سه‌ردانی دایکم بووله‌ خانوه‌که‌ی خۆیدا، کات پێش نوێژی نێواره بوو، پۆیشتم بۆ سه‌ردانی دایکم، که پۆیشتم زۆر به‌ گه‌رمی پێشوازی لێ کردم و منیش دانیشتم و سه‌یری نه‌م جێگه‌و مه‌نزله‌یم ده‌کرد چه‌ند خاکی موته‌وازیعانه‌یه، نا له‌و کاته‌دا بانگی دا (الله اکبر... الله اکبر ..) خوا له‌ هه‌موو گه‌وره‌یه‌ک گه‌وره‌تره، له‌ هه‌موو ده‌سه‌لاتێ به‌ده‌سه‌لات تره .. سوێند به‌و خوایه‌ی جگه‌ له‌خۆی خوایه‌کی تری به‌حه‌ق نییه، وه‌ک نه‌وه‌ی یه‌که‌ه‌جار بی‌ت له‌ ژیا‌ما بانگ ببیستم ناوه‌ها بوو، له‌گه‌ڵ نه‌وه‌دا که سه‌دان جاری تر گوێم له‌ بانگ بووه، به‌لام نه‌م بانگه‌و به‌ تاییه‌ت له‌و کاته‌دا شوێنه‌وارێکی زۆر گه‌وره‌ی له‌ دڵ و ده‌رووفا هه‌بوو که هه‌رگیز نه‌و هه‌سته‌م پێ نه‌کردبوو..

گورج دایکم له‌ ته‌نیشتمه‌وه هه‌ستا، پۆیشت ده‌ستنوێژی گرت و نوێژی نێواره‌ی کرد، به‌ده‌نگی به‌رز قورئانه‌که‌ی ده‌خوێند، نه‌وه یه‌که‌م جار بوو گوێم لێ بی دایکم قورئان بخوێنی ..

سوره تی نیخلاص (قل هو الله أحد)ی ده خویند، باس ناکړی نهو دیمه نه چ شوینه واریکی
 باشی له هه ست و سۆزی مندا هه بوو!! ناواته خوازبوم پرۆمه سر زه وییه که و لهو کاته دا که
 دایکم نویژی ده کرد هه ردو پیتی دایکم ماچ بکم، هه ستم ده کرد شتی دل و ده روغم
 ده شواته و، پۆشنایی و خۆشه ویستییه که هه موو گیانی داگیر کردبوو، گیانیکي تازه سه ری بو
 لاشم ده کیشا، تیشکی پرووناکییه کان کۆبوننه و، پاش هه ورو تهم و مژیکي زور و
 شه و زه نگیکی دريژ هه ستم به هه لهاتنی خۆریکی نوی کرد، گریان دایگرتم، که نهم دایکه
 بیتاوانم له لایه نهو قه شه یه و له ده رسی پۆزی سی شه مه دا چ سته مینکی گه و ره ی لیکراوه،
 ناواته خوازبوم نهو قه شه یه م بینیا یه ته و، له سر نهو تاوانه ی تۆله ی دادگه رانه ی خۆی
 و هریگرتایه .. که به ناهق ناو ها نهو تۆمه ته ی بۆ دایکم دروست کرد و ده یویست ناشیرینی
 بکات و له بهر چا و خه لکیدا بیشکی نیی .. نایا نهو دادگه رییه؟! نایا مه سیح فهرمانی به شتی
 واکر دوه؟؟ نه مه نهو قه شه یه یه که پۆزی یه کشه مان خه لکی باسی گونا ه ی خۆیانی بۆ ده که نه
 ؟! نایا نهو نمونه ی چاولیکراوی کۆمه لگی مه سیحییه؟! نه م پرسیارانه هه موویان و ه لایمان
 ده ویست .. ماوه ی سععات و نیو یک له خزمهت دایکما دانیشتم و پیکه وه ناغان خوارد، نهو
 پۆزه و نهو سهر دانه و هک خه ویکي خۆش و ابوو، خه ریک بوو پروانه که م شتی وا پروی دابیت و له
 راستیدا شوینه واریکی دیار و کاریگه ری هه بوو..

مونا قه شه ی قه شه یه ک:

کاتی لای دایکم پۆیشتمه ده ره وه زور دل ناسوده بووم و به ره و ما ل گه رامه وه، له پۆزی
 دواتردا پۆیشتم بۆ که نیسه بۆ ناماده بوون له وتاری پۆزی سی شه مه دا، هه مان قه شه وتاری ده دا
 و ده یویست قسه ناشیرینه که ی له باره ی نهو گه وه ره پاریزرا وه ته و او بکات، که له باره ی
 دایکی پاکي پاک داوینمه وه هه فته ی پیتشو ده سته ی پیکر دبوو. قه شه که وتی: نه ما فلان نافرهت
 دوتنی له لای بووم و پیم وت: کچم! مناله کانت زور پیوستان به تۆیه، به لام به داخه وه نهو
 نیستاش هه ر له زیندانه یه و زه هه تینکی زورم بینی تا توانیم قسه ی له گه ل بکم، چونکه خۆتان
 ده زانن که زیندان یا سا و پرۆگرامی چۆنه .. هه ر که س مه سیح بفرۆشیت نهو تۆله که ی ده بیت
 له دنیادا و پاداشتی هه موو خانی نیکیش ناوا ده بی!! نا لهو چرکه یه دا دیتم هه موو خه لکی
 که نیسه که سه رغیکی سه یری من ده دن، خۆم بۆ نه گیرا، له بهر ده م نهو تاغوته دا وه ستام و

بەدەنگی بەرز ھاوارم کرد و وتم: ئەي باوکمان! بابەس بێ، ئینجا رووم کردە ھەمووان و وتم: ئەي بەرپێزان! من دویتێ لەلای دایکەم بووم ئەو لە زیندانا نەبوو وەک نەم پیاوھە باسی کرد، بەلکو نەم پیاوھە زۆر درۆزنە، بگرە بە پێچەوانەي ئەو قسانەي نەم درۆزنە کردی ئەو لە دەرەوھەو نەگیراوە .. ھەموو بە جاریکا رویان کردە من و دەیانویست نارامم بکەنەو و پلەو پایەي قەشەم بچەنە پێش چاو، پاشان قەشەکە رووی تێکردم و وتی: عیماد ئەوھە چیتە کوڕم! بێدەنگ بە، عەبیە بۆ تۆ، چیت لێ قەوماوھە؟!

منیش پێم وت: تۆ درۆزنی، کاتیەک کە بەرەو روو قسەم لەگەڵ قەشەدا دەکرد ھەموو خەلکەکە بێدەنگ بوون، ئینجا رووم کردە جەماوھەري نامادەبوری ناو کەنيسەو پێم وتن: خەلکینە! من دویتێ سەرم لە دایکەم دا لەمالەوھە بوو، لە زیندانا نەبوو، کاتی گوتی لە بانگی مەغریب بوو ھەستاو دەستنوژی گرت و نوژی مەغریبی کرد، لەو پەری پاکی و خاوتینیدا بوو، وەللاھی لە نیوچاویا پەوئەق و روونیەکی بێ وینەم بینوھە، خەلکینە! دایکەم لە زیندانا نییە ھەرەک (باوکمان) بوختانی بۆ دەکات، ئەوھە ناوینشانەکە یەتی و ھەرکەس شارەزووی لێیە بابروات سەردانی بکات و سویندیشتان بۆ دەخۆم کاتی کە گویم لەو نایەتە قورئانیانەو بوو کە دایکەم دەبچویند، ئەو نایەتە ناو دەررونی منیان شۆرد و پاکیان کردەوھە، قەشەکە وتی: کوڕە! بێدەنگ بە، دەنا لە کەنيسە دەتکەمە دەرەوھە، باوکت نەیتوانیوھە پەرەردەت بکات ھەي کەم ئەدەب ...!!

وتم: پێم بەدە ئەي باوکە! تا لیت بپەرسم: نایا لە پێش نوژنا وەک موسلمانەکان خۆت پاک دەکەیتەوھە؟! نا لەویا بە گەرەو بچووکەوھە ھەموو شیت بوون و شاگری غەزەبیان لێ دەباری و ددانە جێرەیان دەکرد، ھەندیک دەیوت: بێدەنگ بە، لە سنووری ئەدەب تێپەڕیت!! ھەندیک دەیوت تۆ کەم نەدەبییت!! ھەندیکیش کەوتنە لێدانم.

قەشەکە رووی پەش داگیرساو دەرەزێ، لە پۆلەتیا تالی شان و شپەزیی لێ دەبینرا، دوا قسەي کرد و وتی: واز لەمە بیتن نەمە دایکی میتشکی شۆردۆتەوھە، نیت بە دل ئاسوودەيی لە کەنيسە ھاخە دەرەوھە، ھەرچەند لەوھش دەترسام کە لەمەولا چی روودەدات، دەستم بە گریان کرد، بەردەوام بووم لە گریان تا رووم کردە مائی یەکی لە ھاوھەلە دلسۆزەکانم .. لەمال نەبوو، دایکی کە منی بوو ھاوھە بینی دلی پێم سووتا و بەزەيی پیاما ھاوھە و وتی: (نەمە ھەموو بەھۆي دایکتەوھە بوو خوا تۆلەي لێ بستیئێ)، ھەر کە ئەو قسەيەم لەو ئافەرەتە بیست و ختەبوو

فیل و چاوپړاو:

له همدې پرژا منیش به باوکم وت که قهشه فلان بۆ کاریکې زور پټویست دپهویت بتبینیت، وتی: بۆچی؟ وتم: نازانم .. مامیشمی دهویت .. باوکم وتی: کهوابو پرژې جومعهی داهاتو سهری لی ددهین، له پرژې ههینیدا هرسیتکمان پښتین بۆ لای له کهنسه کهدا، پاش پری و پهسمی ههینی، باوکم و مام چاویان به قهشه کهوت و منیش ویستم پرژم له گه لیاندا قهشه که وتی: تۆ له دهره وهی ژوره که چاوه پړوان به، کاتی باوکم و مام هاتنه دهره وه زور خه مبار بوون، کاتی له باوکم پرسې مه سه له چیه؟ وتی: هیچ ..

له ماله وه وتی: دپهوی تۆ خوشکه کهت بۆ ماوهی سی پرژ له دیر له گه لیابن، زورم پی خوش بوو چونکه نهو دیره نهو باسی ده کرد له ناو دهرونی فله کاند پلهو پایه یه کی بهرزی هه بوو و کهراماتی زوریان لی ده گپراهه وه، وتم به باوکم: لهو شوینه دا سی پرژ ده میتینه وه؟ وتی: به لی .. وتم: باشه .. وتی: کهوابو پاش دوو پرژې تر خوت بۆ نهو سفهره ناماده بکه، به لام به پیچه وانهی عاده تی خۆمه وه باوکم زور خه مبارو په شیو بوو، پاش دوو پرژ مه وعیده که مان هات، باوکم له ناماده کردنی جانتا که دا یارمه تی دام و پیشم سهر بوو که هه موو پښاک و بهرگه کانی من و خوشکه که می ده خسته ناو جانتا که وه .. نیم پرسې: نه ری باب! بۆ هه موو جله کانی تی ده خهیت؟ نه مه ته نیا سی پرژه، باوکم پیی وتم: عیماد کوړم! له مه ولا خوت هه موو شتیک ده زانی، پښتینه مه ترانییهی قاهره وه، پاشان پښتین بۆ بهنی سویتف و له ریگه دا پرسیارم کرد نیمه بۆ کوړی ده ریښ؟ خو نیمه هیچ که سینکمان له بهنی سویتف نییه؟ وتی: له خوشترین حال و باشرین وه زعا دهن و پاش هه فته یه کیش خۆم دیمه وه بۆ لاتان، سهریم کرد کاتی باوکم هیبهی خوشکمی له باوهش گرت دهستی به گریان کرد و دهیوت: نه مه هه مووی په نی دایکت بوو، خوا هه قی لی بسیتنی .

گه یشتینه مه ترانییهی بهنی سویتف، باوکم له گه ل مه ترانه که دا قسهی کرد و پاشان نیمه یان برد بۆ مالتیک پییان دهوت: مالتی شه ماسه، سهرۆکی نه م ماله قهشه یه ک بوو سهر بهرشتی ده کرد، باوکم مالتاواپی لی کردم و وتی: چاوت له خوشکه کهت بی و نیتر پښت و به جیتی هیشتین، خوشکه که میان برد بۆ شوینی کچان و منیش له وی مامه وه، سهر بهرشتیاره که بردمی بۆ ژوریک زور بی که لک بوو، ته نگ و تار بوو، دهوت زیندانه،

هه موو قهره وئله كان دوو نهومي بوون، جله كان له پشته وه پينه كراو بوون، هه مووشيان يهك جوړو يهك رهنك بوون، خه لكينكي زوري هه رجي و په رجي تيا بوو، قسه كردنيان جنيو و توانج و قسه ي سووك بوو، له هاورپه تي نه وانه هيچ دلخوش نه بووم، پوژنيك له سهره رشتياريه كم پرسى: نه رى من كه ي ده گه رنجه وه بۆ پاريز گاكه ي خوّم؟ زور به رقه قى وه لامى دامه وه.. نهو پوژه به نيسبت منه وه پوژنيكي زور سخت بوو، ببوومه جتي گالتو پيكنه نيني هه مووان، هه ندى شتم له پشت قه شه كه وه له بهر كردبوو، هه ندى رينوني قه شه و سهره رشتياريه كانم ناماده كردبوو، له بهر نه وه هه موو ده يان وت: نهم كوپره له قسه كردن و مونا قه شه دا داهاتوريه كي گه وره ي ده بيت .. به شيويه كي په سمى له بهنى سويف دا بووم به شه ماس و له شيوى خاچدا قزيان بۆ برپم، پوژگار پوښت و له گه لاوه كانى نهو خاوووه دا خوّم گوښاند و بوومه كه سيكي خو شه ويست لايان، له بهر نه وه قسه ي جوان و خو شم بۆ ده كردن و پريشتم لى ده گرتن، له م لاي شه وه هه رجي نامم بۆ باوكم دهنوسي كه من زور بيتا قتم و له غه ريبيدام بى سوود بوو.

به ره وه بهنى مه زار:

له بهرپوه به رايه تي مه ترانيه ي بهنى سويفه وه برپاريك ده رچوو به گواستنه وه ي من و خوشكه كم بۆ بهنى مه زارى مينيا و نهم زانى بوجى!

قه شه يهك به تايبه ت له مينيا وه هاتبوو و وتى: عيماد و خوشكه كه ي له كوژن؟ پاش شش مانگ نه وه يه كه عجار بوو چاوم به خوشكه كم بكه ويّت .. ده ستمان كرده ملي يهك و له خو شى نهو ديواره پيكنه وه ده ستمان كرده گريان، له باره ي ژيانيه وه ليّم پرسى، وتى: نهو ماويه ناخو شترين بر گيهك سووه له ژيانيا، سهره رشتياريه كه به كوتك مامه لى له گه لدا كردوون، نهو قه شه يه ي هاتبوو به شو نماندا پتي وتين: نيّمه له بهنى مه زار له لايه ن مه ترانى بهنى سويفه وه ناگدار كراوينه وه كه تزو خوشكه كه ت له بهنى سويف ناسوده نين، له بهر نه وه گو ژرانه وه بۆ به يتول نيعمه، له ريدا قه شه كه له باره ي دايكه وه هه والى پرسى، مينش با سينكي وام بۆ نه كرد سوودى لى وه ريگريّت، له كو تا ي قسه كاغه وه وتم: پيّم وايه شيويه دايكم له بير چو وه ته وه و قه شه كه پيكنه نى و وتى: با شتر، جاتو چيت لى ده ويّت، تز له داهاتودا ده بيته قه شه يه كي ناودار و به نيزنى مه سيح پى دهنيتته ژيانى كي خو شتره وه ..

لېم پرسى: داخو كەى دەگەپسېنەوه بۆ لای باوكم؟! ئەویش وتى: پېم وابى ئەوه بۆتۆ شورەبىيە بە چاويكى ناوہاوه سەيرى دنيا بکەيت!! تۆ لہ ريزى ئەوانە دانراوى كە نامادە دەكرين بۆ ئەوہى بېنە قەشە، پېم وت: ئەى ھىبەى خوشكم؟ وتى: ھىبەى خوشكىشت پاش چەند سالتىكى تر شوو بە قەشەبەكى وەك من دەكات .. نيتەر لەويا ھەستم كرد كە لەلايەن كەنيسەوہ ھوكمى زيندانى ھەميشەبى بۆ خۆم و خوشكم براوہتەوہ .. گەيشتینە مەنزەلە نوپەكەمان، (بەيتول نيعمە) و لەناو خەلگيدا پېيان دەوت: قوتابخانەى تېكەلەوى سەرەتايى قىيتىيەكان .

لە ناو ئەم قوتابخانەشدا بالەخانەبەكى سى نەزمى ھەبوو. ئەوہ بەيتول نيعمە بوو، ژنيك سلاوى لى كردين و نيمەى برد بۆ لای قەشەى سەر پەرشتياري مالەكە .. ئەویش سلاوى لى كردين و بە ژنە سەرپەرشتيارەكەى وت: خواردن بۆ منداڵەكان نامادە بکەو باشترين پۆشاکيان بۆ بېنە و، ھىبەش بۆ ژوورەكەى خۆى ببە لە لای ھاوہلەكانى .. بەلام جىي عيماد لە قاتى خواروہبە، لای نەمىرو ساميح و پەتوف دا: لە راستيدا جىگەكە زۆر خۆشتر و باشتربو لەوہى بەنى سويف: چونكە ھەركەس دۆلاب و قەرەوئلەى خۆى ھەبوو، سەرپەرشتيارەكە ھەندى پۆشاکى نوپى بۆ ھىناين، لە راستيدا كاتى ئەو ھاوہلانەم ناسى لەوہەپرى ئەدەب پەوشت بەرزىدا بوون، نەمىرو ساميح برا بوون پەتوف لە نيتوانياندا غەربە بوو ئەوانەم زۆر خۆش دەويست، ھەمويشيان زۆر لە پېرژنە سەرپەرشتيارەكە دەترسان، ئەو پېرژنەى خوا لە ھەموو پەوشت و جوانىيەك بېبەشى كردبوو، تا بلنيت دلپەق و ناشيرين بوو، لە راستيدا ترسناك بوو، لەسەر دەستى ئەو پېرژنەدا ھەموو جۆرە تالپەكە چەشت و ھەموو جۆرە سەبزیكەم تاقىكرەوہ، تەنانت ئەو مالەى كە ناوئرابوو مالى نيعمەت، من ناوم نابوو: مالى نەگبەتى و زەھمەت .

قۇيان بۆ پرى؟

ھىبەى خوشكىشم قۇى سەريان بۆ ھەلپاچى و بۆيان چاك كرد، پېشيان وت: ھەربوتە پانزە سال بە شووت دەدەين؟! پۆژيكيان قەشە گەورەكە ھات و سەرى لى داين و ھەوالى پرسين، مامەلەى لەگەل لاوان و كيژەكاندا لەوہەپرى ئەدەب و پەوشتدا بوو. پۆژيک قەشەكە لىي پرسيم: حالت چۆنە؟ نېرە باشتەرە يان بەنى سويف؟ پېم وت: بەنى سويف زۆر لېرە دلۆفانتر

بوو.. به سهرساميه وه وتی: بۆچی؟ وتم: هۆکار نهو ئافره تهيه .. چۆن مامه له له گه له ناژه لا ده کات .. ناواش مامه له له گه له نيمه دا ده کات .. به کۆتک له گه له مانا رهفتار ده کات، قه شه سهرنجیکي دا که پرپوو له سهرزه نشتی و پیتی وت: نه م قسه يه دروسته؟! وتی: خۆت ده زانی مندا له درۆ ده کمن .. وتی: نا...!! نهو ژنه سهرپهرشتیاره ماوهی ههفته يه که به جوانترین شیوه له ته که لاواندا توانی رهفتار بکات، به لām ههر له گه له قه شه رهژیشت بۆ مینیا، بایدایه وه سهر رهوشته کۆنه کهی و بگره له گه له مندا به تايهت زۆر له جارن خراپتر بوو ..

ههولتی ههلهاتن:

په کم پی نه ده زانی تا ههلهتیم و ماله کهش زۆر به توندی پاسهوانیتهی ده کرا هیچ بواریکي ترم له بهرده ما نه بوو جگه له نامه نووسین بۆ باوکم، وه زعه کهی خۆمām بۆ شرۆفه ده کرد و ههولم ده دا سۆزیشی ببزوینم، به لکو بیت و له م تهنگانه گه وره يه خۆم و خوشکم پرزگار بکات، لهو ماوه يه شدا توشی نه خۆشی و لاوازی ببوم، چهند مانگه که تیه پری به لām وه که چهند سالتیک بوو. پاش پینج مانگی تر مانه وه م له بهنی مهزار رهژی ژنه سهرپهرشتیاره که زۆر به سهختی له گه له دووا، نهوی راستی بی منیش خۆم بۆ نه گیرا و وتم: ده که خوا تۆ له ت لی بکاته وه، ههر له گه له گوپی لهو نزایه ی منه وه بوو ناگری تی به ربوو، گورج کۆت که کهی هینا و به ربوو گیانم، نهو رهژه شه راپی مه رگی پی نۆشیم ..

خوا ده رووی لی کردمه وه:

نهو به یانییه ی که نهو پهریزنه سهرسهخته له من و نه میری هاوه لمی دا بۆ ئیواره کهی پاسهوانی ماله که به را کردن هات و بانگی کرد: عیماد کوره عیماد!! وتم: به لی .. مام فه می! چی پرووی داوه؟ وتی: باوکت هاتوه، نه وه تا له ده ره وه وه ستاوه و ده یه ویت تۆ هیه ی خوشکت ببینیت . تا توانام بوو به ده نگي به رز وتم: نه لا .. نه لا .. نهو مه ده خۆشه !! به راستی ته؟! .. کابراش زۆری پی خۆش بوو وتی: کورم ! وه لا هی باوکت هاتوه .. منیش گورج به را کردن رهژیستم و دیتم باوکم له بهرده رگا وه ستاوه .. خۆم خسته باوه شی باوکمه وه و گریانیکي به کوئ گریانم، باوکیشم که لیم ورد بووه خۆی پی نه گیرا و دهستی به گریان کرد و وتی: شه ی خوشکت کرا؟

وتم: نازانم!! وتی: نهوه چیته بۆ وا لاواز بوویت؟ نهخۆش بویت؟ منیش سه‌رنجیتکم دا که پرپوو له گلهیی و گازنده و هیچم نهوت تا نهوکاته‌ش شوینی کوته‌که‌کان به له‌شموه مابوون، پیشانم دا .. که نهوهی بینی به‌سه‌رسامییوه وتی: مومکین نییه نینسان کاری وا بکات و پرووی کرده سه‌ره‌رشتیاره‌کهو وتی: نه‌بو فلان له کوژییه؟ پتویسته نهو پیاوه بیینم .. وتی: کاری ههیه، ده‌توانی کوپه‌که‌ت بیینی و برۆیته‌وه هه‌زار جار خوات له‌گه‌ل بیت، باوکم وتی: من نامه‌وی گویم له ده‌نگی تۆ بۆ چونکه تۆ ناهه‌تیککی بۆ دلێت ..

ژنه‌که قسه‌ی به باوکم بری و وتی: بۆچ به‌ه‌و‌جۆره ده‌دوینیت؟ باوکم قسه‌ی پێی بری و وتی: گورج فلان قه‌شم بۆ بانگ بکه و نامه‌وی له‌وه زیاتر گویم له ده‌نگت بیت، نهوه من لی‌ره دانیشتوم و تا فلانه که‌سی باوکمان نه‌بینم نا‌رۆم، ژنه‌که گورج هه‌ستاو به‌ته‌له‌فۆن قسه‌ی له‌گه‌ل قه‌شه‌که‌دا کرد و پێی وت: با نه‌مشه‌و له ژووره‌که‌ی عیمادا بیت منیش سه‌به‌ینی زوو له لاتان ده‌بم ..

سه‌به‌ینی قه‌شه هاته‌وه‌و خواردنی بۆ خۆی و من و باوکم هی‌نابوو، پاش خواردنی نانی به‌یانی باوکم پێی وت: من ده‌مه‌وی مندا‌له‌کانم له‌گه‌ل خۆما به‌مه‌وه، قه‌شه‌که وتی: به‌داخه‌وه ناتوانم له‌وباره‌وه قسه‌ی زیاتر بییستم، واته‌ پێ به‌وه‌ها کارێک ناده‌ین، باوکیشم سو‌یندی خوارد و وتی: نه‌گه‌ر نی‌ستا عیماد و هه‌به و جل و به‌رگیان ناماده نه‌که‌یت هه‌موو شتێک له‌م ماله‌دا به‌سه‌ر مناله‌کانا ده‌شکینم!! نینجا هه‌ره‌شه‌ی له قه‌شه‌که‌یش کرد و وتی: هه‌ر نی‌ستا ده‌رۆم بۆ لای پارێزگای مینیا بۆ نه‌وه‌ی لای موسلمانه‌کان نا‌پروتان به‌بم، که چی به‌منالی خه‌لکی ده‌که‌ن!! نه‌ک هه‌ر نه‌وه نه‌گه‌ر جه‌نابی قه‌شه! تۆش گیان به‌سه‌لامه‌ت به‌هیت نه‌وه سو‌پاسی خوا بکه ده‌رووی لی کردوویته‌وه ..

ده‌رچوون له‌ زیندانی به‌نی مه‌زار:

کاتی قه‌سه‌کان ته‌واو بوو، خه‌یرا قه‌شه‌که به ژنه‌که‌ی وت: برۆ جل و به‌رگی عیماد و هه‌به ناماده بکه، نه‌ویش بۆی هی‌ناین و باوکم که ژنه سه‌ره‌رشتیاره‌که‌ی دی به‌ته‌وسه‌وه به قه‌شه‌که‌ی وت: نه‌ی فریشتی په‌حه‌ت! ته‌نیا پرسیارێکت لی ده‌که‌م: نایا به‌م جۆره قه‌زه‌نه‌ی نه‌م ژنه کردوویته‌ی مه‌سیح فه‌رمانی به‌ لی‌دانی منال کردووه؟! قه‌شه‌که سه‌رسامی خۆی ده‌رپری و پرووی کرده ژنه‌کهو وتی: پێم نه‌وتی: به‌م جۆره له منالان مه‌ده؟!

نیت من و باوکم و هیبەیی خوشکم لەو زیندانه هاتینە دەرەوە خواحافیزی کردنی ئەمێرو
 سامیخ و پرتووفی هاوێڵم کە لەو زیندانه دا بە جێم هێشتن هینامیە گریان، هەرگیز لە بیرم ناچی
 کە پێیان وتم: ئەوا تۆ دەپۆیت و لەم سزایەدا و لە گەڵ ئەو دڵ بەردینەدا نێمە جی دێلێت ..
 هەوالتیکی سەخت:

لە پێگە کە بەرەو شارە کەمی خۆمان دە گەڕاینەو، هەوالتی دایکم لە باوکم پرسی:
 ئەویش وتی: عیماد ئەو مەسەلەیه لە بیر خۆت بەرەو، چاوە کەم! شەش مانگ لە مەوێر
 دایکت مرد و فلان خالت بە ترومبیل لیتی دا .. بۆ من هەوالتە کە زۆر سەخت و دلتەزین بوو،
 بە باوکم وت: کەوابوو بۆچ پڕۆینەو بۆ شارە کەمی خۆمان؟! لە کوێو هاتوین دە گەڕاینەو بۆ
 ئەو، هەر دوویاتم دە کردەو: دایکت مرد .. دایکت مرد و دە گریام .. باوکم پیتی وتم: عیماد
 کوپم! زۆر شورەییە تۆ بگریت .. تۆ دە گەڕیتەو بۆ ناو کەس و کارت، شورەییە تۆ بگریت ..
 ژیان لە بەرەو مەتا دوور و درێژە ..

هیوام بۆ هاتەو:

پاش چل شەو لەو پووداوێ پۆژێک بە تەنیا لە دوکان دانیشتبووم خوای بالا دەست
 خۆشییه کی گەورەیی خستە دڵمەو، گویم لە دەنگێک بوو لە دەنگی دایکم دەچوو بانگی کردم:
 عیماد!!

ئەللا لەو خۆشییه!! منیش لە خۆشیدا خۆم خستە شامیزی دایکەو و نزیکەیی
 نیوسەعات هەر ئەمەم دووبارە دە کردەو: دایکم ماوەو نەمردوو .. الله اکبر .. دلتیا بووم کە
 باوکم ئەو حەقیقەتەیی لە من ون کردبوو، بۆ ئەوێ بیر لە دایکم نە کەمەو .. داوام لێکرد
 ناوێشانە کەمی خۆیم بدات .. ناوێشانە کەم وەرگرت و سەرلەنوێ دڵ و دەرووتم هیوای تێ
 کەوتەو .. پاش چەند پۆژێک سەردانم کرد و هیبەیی خوشکیشم برد بۆ لای تا چەند پۆژێک لای
 بیت .. نیتەر لەویدا حاڵی بووم کە ناردغان بۆ بەنی سوێف پیلانیکی دۆزەخیانە بوو لە لایەن
 قەشە کەمی گەڕەکی خۆمانەو ..

نامەیی قەشە کە:

هەر ئەو قەشەییە نامەییە کی بۆ ناردبووم و داوای ئەوێ لێکردبووم کە وە ک شەمەس
 لە ناو کەنێسەدا دەوری خۆم ببینم، دیتم ئەو داخوازی هەمووانەو هەر کەسم لە بنە مالتە کە مان

دهبینی دهیوت: بۆ له كه نيسه دهست به كار نابيت؟ نۆ مانگ رۆ و په سمى كه نيسه به پته بهرد بهلام زهوقم لى نه بوو، قه شهيش داواى نهوى ده كرد له قوتابخانه كانى يه كشه ممه دا ده رس به مندا لان بليمه وه، بهلام نه مكر د .

به يه كگه يشتنى كى سه ير:

وتويژ و قسه كردن و مناقشه ي زۆر له نتيوان من و لاوانى فهله دا پرووى دا له باره ي سى خوا بوون و له باره ي هه لئاسينى مه سيح و خوايه تى مه سيح و شتانى تريشه وه بهلام باس كردنى نه مانه زۆريان ده وى ت، ته نيا شتى كى كورت و سه يرتان بۆ باس ده كه م كه پاش موسلمان بووم پرووى دا، رۆژنىك له گه ل كۆمه لى لاوى موسلمان بووم، نه و قه شه يه م بينى كه بوختانه كى بۆ دايكم كرد و پيلانى نارد نه كه مى بۆ (به نى سويف) ساز كرد بوو، له سه ر شه قامه كه ده رويشت و چه ند لاويكى فه له شى له ته كا بوو كه هه نديكيانم ده ناسى، رۆيشتم لى نزيك بوومه وه سلاوم لى كرد و نه وى به شتوه زارى كى پر له هه لچونه وه وتى: ها كورى سه رليش تى واوى مه سيح چۆنى؟ منيش وتم: واز له م خه رافياتانه بينه .. بير له ده ورويه رى خۆت بكه ره وه، ده زانى تۆ له سه رگه ردانيدا ده وى ت؟ قه شه كه ش پتى وتم: (عيماد! خويى خۆت داوه به موسلمانان له بهر نه وى بزانى چۆن بخۆيت!) منيش پتم وت: نيا ده زانى پاپا ژنى هينا وه؟! خيرا گوتى: پاپا ژن ناهيتى.. گوتم: سوبانه للا پاپا ژن ناهيتى، بهلام خوا ژن دينى و كوريشى ده بى!! نتيوه زۆر سه ير نه وه له ئينسانى كى وهك پاپا حه رام ده كه ن بهلام بۆ خواى حه لال ده كه ن!! هه موو - به فه له و موسلمان وه - دا يانه پت كه نين و قه شه يش له داخا پرووى په ش دا گير سا!!..

جاريكيان مامۆستايه كم بينى كه له كه نيسه دا ده رسى به منالان ده وته وه كارى نه وه بوو رق و قين له دلى منالاندا به چي نى دژى نيسلام و موسلمانان، منيش پرسى ارم ليت كردو وتم: مامۆستا بۆچ ناده م گونا هى كرد و خوا عيساى نارد تا ببى ته قوربانى نه و تاوانه ي نه و؟ نه ي نه وانه ي پيش هاتنى مه سيح تاوانيان چيه ؟ به و تاوانه ي نادامه وه بتلينه وه، بۆ ده بى خوا له تاوانى ناده م خۆش نه بى و ده بى كورى خۆى بكاته قوربانى تاوانى كه نه و نه يكر دوه ؟ نيا عيسا كه هه لئاسرا و كوژرا نه گه ر خوايه چۆن توانييان خوا بكوژن و هه لى بواسن؟ نيا خۆى خۆى زين دوو كرده وه يان خوايه كى تر زين دووى كرده وه؟ نه گه ر مه سيح به په زامه ندى خۆى نه و كار هى كرد بۆ له كاتى هه لئاسيندا ها وارى كرد و وتى: { ايلى ايلى لى سى سبقتى؟ } واته: نه ي

خوايه! نهی خواهه! بۆچ به جېم دېلتيت؟ كه گوځى لىم پرسىارانوه بوو هه لهات و ناوړى نه دا يوه ..

موسلمانېوونى خوشكم:

پاش چىند پړۆځىك لىم قسانه، پړۆځى لىم ماله وه دانىشتبووم كه هيبه ي خوشكم له كه نيسه هاته وه، دېتم وېنه يه كى به دهسته وه يه كه له كه نيسه وه رېگرتېسو، ناله و كاته دا ته مه نى له دوانزه سالان تېنه ده پېرى، منىش لېم پرسى: هيبه گيان! نه و وېنه يه چييه؟ وتى نه وه وېنه ي حىزه رته ي مه سىحه له گه وړى مانگادا، كاتى ساواو شيره خوره بووه، منىش پېم گوت: نه ي نه وانه چىن به ده وړى حىزه رته ي مه سىحه وه؟ وتى: نه وانه ش ناژه لىن .. وتم: نه گهر بۆ نه وه يه كه مه سىح خاكى بووه كام له مانه بۆ مه سىح شياوتره .. له نىوان و ناژه لى و له گه وړى مانگادا بوايه، يا له مالىكى روته لى بى زرق و برق؟ زور شادمان بووم كه له كوژتايى قسه كاغوه گوځم له هيبه بوو وتى: منىش قه ناعه تم بهم قسانه نيبه له مه سىحييه تا و ناره زووم لىنه له گه لى تودا منىش موسلمان بېم، زورى پى نه چوو كه شايه قانى هېنا وتى: أشهد أن لا اله الا الله و أن محمدا رسول الله . ناي چىند شادمان بووم!! نه م هه لوىستى به ته وارى دلخوشى كردم ..

له كوژتاييدا:

پاش نه م گه شته دوور و دريژ و سه خته پړۆځىستىن تا له به رده م دادگا و به شيويه كى فېرمى موسلمانېوونى خۆمان ناشكرا بكه ين .. له لايىن به رېرسانى ده وله ته وه كوژسپ و ته گهرى زور خرايه به رده ممان و كارىان لى نالۆز ده كردىن، له لايىن فه له كانىشه وه فشارىكى زور كه و ته سىرمان، هه رچى كه نيسه ي ولايمان هه بوو هه مووى هاته سىرپى، به شيكى زورىان نه يانده توانى پروا بكه ن چۆن نه و عىماده شه ماسه ي قه شه نو قلانه ي بۆ لىد ابو كه ده بېته قه شه يه كى گه وره و به ناويانگ، نىستا وازى له فه له يه تى هېناوه و بووه به موسلمان؟! بى ناگابوون له وه كه هيدايت به ده ست خواهه و كاتى وىستى هيدايتى يه كى بدات وىسته كى دېته دى و به خته وه رى ده كات، نه وه ش كه نه و سىرگه ردانى بكات له ناو شىرك و بېباوه پيدا ده تلېته وه و كوړه وه رى و به ده ختى نامېزى بۆ ده گرېته وه:

﴿فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يُمْسَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصْعَقُ فِي السَّمَاءِ كَذَٰلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ﴾
 الانعام: ١٢٥

لهناو پيشوازی ژماره يه کی زور له خوشک و برایانی موسلماناندا موسلمانبوونی خوځمان راگه ياند و پيشوازيه کی گهرمان ليکرا، باوکيشم له گهل خيزانه تازه که يا مايه وه و نابهنارو سردانم ده کرد و هممو جارېک لؤمه و سهزه نشتی ده کردم، به لام من هر وازم له سردانی نه هيتا، تا نيستا وای ليها تووه بومه ته خو شهويستين کهس له دليا، نيستا سردانی که نيسه ناکات، له رږووه کانيانا به رږوو ناييت، له گهل به شى زوری فله کاند سردان و هاتووچوی نه ماوه، خو شهويستی دنيای زور کهم بوته وه، تا نيستاش من هر هه ولې له گهلدا نه دهم تا قه ناعه تی پي بکه م به نيسلام و انشاء الله به م نزيکانه دلې به نووری نيسلام پرووناک و ناوه دان ده بيته وه و داوام له خوشک و برایانی خو يته ريش نهويه دوعام بؤ بکه ن که خوا هيديه تی باوکم بدات و چاوی دلې بکاته وه.^۱

موسلمانبوونی نه سيويه کان:

شيخ عمر ادريس موفتي موسلماننه کانی نه سيويا راگه ياند زياتر له (١٢٠٠٠) نه سيوي هاتنه ناميزی نيسلام وه ته نها له سالی رابردودا، نه م ژماره يه به رده وام له زور بوندايه. نه وانهی دپنه ناو نه م دينه وه به شيويه کی زور باش په يوه ست پتيه وه، هه روه ها شيخ ده ليت به پتي وه کاله تی هه والی نيسلامی موسلماننه کانی نه سيويا زياتر له ٥٥% ژماره ی دانيشنوان پيک دينن که له بنه رته دا ژماره ی دانيشنوان ده گاته (٦٨) ميليون کهس. له گهل نه وه شدا رږلی سياسی که بگوغي له گهل خزيان نايينن، هه رچه نده زورينه پيک ده هينن تا نيستاش به ربه رنه کانی ده کرين، ده رباره ی رږلی ريکخراو و ده زگا خيرييه کان شيخ وتی: نه و ريکخراوانه هه لده ست به پيشکه شکردنی يارمه تی و پيداويستی هه ژاران له رتي دابين کردنی خواره مه نی و هه لکه نددنی بير و کردنه وهی خو تندنکه و خولی راهيتان بؤسانگخوازان به يارمه تی ريکخراوه نيسلاميه خيرخوازی يه کان.

١ - سرچاوه: (نيسلام په يک) له وتارنيکی خزيه وه وه رگراوه به ناوی: (قصه اسلام عماد المهدي الشماس السابق).

نووسه‌ری ئه‌مريکی مايکل ولفی سيکتري:

نووسه‌ری ئه‌مريکی مايکل ولفی سيکتريکه له دايکيکی مه‌سیحی و باوکیکی جووله‌که‌یه موسلمان بوو

شاراوه‌یی و نا‌پروونی له دینی مه‌سیحی و هه‌روه‌ها نه‌و ئالۆزی و شاراوه‌یه‌ی جووله‌که‌ وایان له مايکل کرد که دوور بکه‌وتیه‌وه لییان و دینی پروون و پر نووری نیسلام هه‌لبژێری، بۆیه نایینی نیسلامی هه‌لبژارد که یه‌ك ده‌ستورو سه‌رچاوه‌ی هه‌یه نه‌ویش قورئانی پیرۆزو سوننه‌تی پیغه‌مبه‌ره ﷺ، قورئانی پیرۆز دژایه‌تی ناکات له‌گه‌ڵ زانست و نه‌و کار و پروداوو باباته‌نه‌ی په‌یوه‌ندی به‌ دروستکراو و فه‌له‌ك و گه‌ردوونه‌وه هه‌یه .

دوای موسلمان بوون پیری له‌وه کرده‌وه که ده‌بیته‌ پوکنی پینجه‌میش به‌جی به‌ینی که یه‌کێکه له‌ ئه‌رکه‌کانی نیسلام نه‌ویش ده‌ج کردنه بۆ نه‌وانه‌ی نه‌توان پینی هه‌ستن.

مایکل یه‌که‌م جار له‌ کالیفۆرنیاوه بۆ سه‌عوديه نه‌چوو، به‌لکو بۆ مه‌غریب چوو، باس له‌وه ده‌کات که چۆن هه‌ستیکی هه‌بووه کاتیك گه‌شته‌وته مه‌غریب و له‌ناو کۆمه‌لیك مه‌غریبی که بۆ ده‌ج خۆیان ئاماده‌کردوه ده‌لیته: له‌ مه‌راکش ده‌ستم به‌و مامه‌لانه‌ی که پیتوست بۆ ده‌ج ئاماده‌کرد به‌ پیتی یاسا و زانیاری دینه تازه‌که‌م

له‌ مه‌راکش ماوه‌یه‌که‌م به‌سه‌ر برد هه‌تاوه‌کو له‌ پتیه‌وه فیتری ئاداب و مه‌ناسکه‌کانی ده‌ج بېم، مامه‌له‌ی موسلمانان بۆم زۆر باش و دلسۆزانه‌ بوو، هه‌روه‌ها زۆر به‌خشنده‌ بوون له‌گه‌ڵم .

بۆ یه‌که‌م جار که چوومه مه‌که‌که‌ی پیرۆز له‌گه‌ڵ هه‌زاران موسلمان که بۆ ده‌ج کردن هاتبوون به‌یه‌که‌وه له‌یه‌ك کاتدا ته‌وافمان ده‌کرد، سه‌ره‌پای زۆری نه‌و ژماره‌یه‌ی موسلمانان بێده‌نگیه‌که‌ نه‌و شوینه‌ی داگرتبوو هه‌ستت به‌ قه‌ره‌بالغی و پالان نه‌ده‌کرد. مايکل کتیبيکی به‌ناوی (الحج الى مكة) له‌ باره‌ی گه‌شته‌ نیمانیه‌که‌یه‌وه به‌ زمانی ئینگلیزی نووسیوه‌ و تیايدا وه‌سفی گه‌شته‌که‌ی کردوه‌ به‌ وردی و هه‌موو لایه‌نه‌کانی ده‌جی خستۆته‌ روو.^١

١- (نیسلام په‌یک - سایه‌ فارس) .

جیروۆکی قورئان نمونەیه که بۆ ژیان:

باسکردنی چیرۆکه قورئانییه‌کان نه‌ک ته‌نها پێویستی به‌ زانیاری زمانه‌وانیی و میژوویی هه‌یه‌، به‌لکو له‌وه زیاتر پێویستی به‌ که‌سیکه‌ چه‌ن‌دین جار قورئانی خوێندبێت‌وه‌، له‌ که‌لیدا ژبا‌ی‌ت و له‌ گه‌ژ با‌سه‌کانیدا ئی‌ن‌فع‌الی کردی‌ت ..

چیرۆکی قورشان دوو وهزینهی ههیه:

مەبەستەكانى قورشان بە غورنەى بەرجەستە پرونت بىكاتەو، لەگەڵ بەكارهێنانى كارىگەرى گۆرانەو لەسەر عەقل و دەروونى مرۆڤ، لەو چىرۆكانەدا كەسانىكى وەكو خۆت دەبينى، كەسانىك پۆڤىك وەكو تۆ لەسەر ئەم زەوىيەدا ژيان، كەسانىك دەهاتن و دەچوون، پێدەكەنين و دەگريان، حەزيان هەبوو، چىرۆكىش تەواو دەبێت و لە كۆتايدا چەند وێنەيەك لە مێشكتدا دەمێنێتەو .

جیاوازی چیه له نِسوان چیرۆکه کانی قورنان و ئەو چیرۆکانە ی زۆر له واعیزه کانی ده یانگیرنه وه؟

چیرۆکی قورنان نمونەیکە بۆ ژیان، بەلام زۆر لە چیرۆکەکانی واعیزەکان دەتەنە
دەروەهی ژیان، نمونەیکەت پێ دەتێت ناتوانیت دووبارە ی بکەیتەوه، چیرۆکی قورنان دیهویت
سوود لە ئەزموونی ئەوانی پێش خۆت وەرگیری، بەلام هیکایەتخوێن تەنها سەر سۆرمانی لە تۆ
دەوێت.

واعیزه نەزانەکان بە زۆری دوو جۆر چیرۆکیان لایە: چیرۆکی شت و پروداوە سەیرەکان و چیرۆکی نمونەى مرۆفە سەیرەکان. ههچیش له مانە توانای بەرجەستەبوونی له جیهانی رۆژانەى بیسەراندانە نییه، بۆ نمونە کەسێک چیرۆکێنکمان بۆ دەگێڕێتەوه، ئەمەیه بە کورتی و پاش لابردنی ترش و خۆشکەى: (پیاویکی خواناس هەبوو تەماشای نافەرەتێکی کرد، کاتێکیش هەستی بەو تاوانە گەورەیه کرد بە پەنجەى خۆى چارێکی خۆى دەرھێنا). بیسەر ناپەرەزایى دەرناپرێت بەلکو سەرسۆرمان، بەلام بیسەرى سەرسام ناتوانیئت چارێکی خۆى دەرھێنیئت، کەواتە بیسەر پتویستە لە ناست ئەو (خواناسییە) ئیفلێج بیئت، ئەوى مۆسلمانى سادە کەسێکی خراپەو تاوانبارە، ناگاتە قۆلەپێتى نمونە بەرزەکان، بیسەر دەبیئتە مۆفێکی ئیفلێج، تەنانتە عەقڵیشى ئیفلێج دەبیئت، چونکە ناپرسیت چۆن بۆ گوناھێکی وا بچۆک مۆفۆ

سزایه کی وا گه وره ی خوی بدات، نه گهر بشپرسیت نازانیت که مرؤف بؤی نییه زیان به لاشه ی خوی بگه یه نیت نه گهر بؤ سرینه وه ی گونا هه کانیشی بیت. جگه له نیفلیجی و بیده سه لاتی نهو چیرۆکه نه ره شبینیشیان به دوا وه یه، به لām چیرۆکه کانی قورنان ته رکیز له سه ره نه وه ده که نه کهس له ره هه متی خودا بیتهوا نه بیت، به لکو وه که یه عقوبی پیغه مبه ره پاش سالانیتی زوری ونبوونی یوسفی خۆشه ویستی و پاش گیرانی بینامینی برای یوسف به کوره کانی ده لیت بگه رپن به دوا یاندا و ﴿وَلَا تَأْتِسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَأْتِسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ﴾ یوسف: ۸۷ (له ره هه متی خوا بیتهوا مبه نه چونکه ته نه ها بیبا وه پان بیتهوان له ره هه متی خوا).

پرسیاریش دوا ی نه وه زیاده یه چونکه نه نجام دیاره، چیرۆکه هه لبه ستراره کان که زۆر له واعیز و نه زانه کان میتشکی میلله تیان پی تیکدا وه چیرۆکن بؤ سه سو پرمان و داپرانی مرؤف له نمونه (به ره زه کان)، که پاش لیکۆلینه وه ده ره ده که ویت به رز نین چونکه هه لبه ستراون، نه گهر هه شبوین و به راستی وا بووین قورنان و سونهت نیمزای خویان ناخه نه سه ره نه و کردار و ژیا نه سهیرانه، چیرۆکه کانی قورنان (فه رموده سه حیه کانیش هه روا) شتیکی ترن، نه وانه هانی مرؤف ده ده نه بؤ نزیک بو نه وه له نمونه به ره زه کان که نمونه ی به رزن و واقعیین و به راستیش هه روا بوون.

چیرۆک بؤ کارکردن، گرنگی کارکردن یه کی که له وانه کانی چیرۆکی ناده م و هه ووا. زانرا وه که ناده م به ری نه و دره خته ی خوارد که خودا له سه ری قه ده غه کرد بوو لیتی بخوات، قورنان وا باسی ده کات، ته وراتیش گونا هه که ده داته پال هه ووا، هه وواش ده داته پال ماره که، ته ورات عه زاب و نا ره هه متی ده کاته به شی ناده م و هه ووا، له عه نه تیش له ماره که ده کات، له و چیرۆکه شه وه تافه رت له فیکری که نیسه دا تا وانباریتی هه می شه ییه.

قورنان تا وانی خواردنی به ری دره خته که ده خاته پال هه ردوو مرؤفه که، ناده م و هه ووا (فاکلا منها) زۆر جاریش ناده م تا که تا وانباره ﴿وَعَصَىٰ آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَىٰ﴾ طه: ۱۲۱ هه رچه نه ده که ریت نه م تا ک کردنه به پیتی نه و به نه ما زمانه وانیه بیت که با سه که بؤ یه که کهس بیت و مه به ست لیتی کهسانی تری شه، وه که چۆن زۆر له فه رمانه کانی قورنان شی وازی نیری نه ی به کاره ی نا وه به لām مه به ست لیتی هه ردوو نیر و مییه.

دره خته که چی بووه؟ قورنان باسی نه کردووه چونکه هیچ له وه زع ناگوریت، ده لاین سیو بووه و ده لاین گه نم بووه، هرچییه کیش ده لاین قسه ی خزیانه، گرنه نه وه یه دره ختیک بووه و گرنه وانه که یه، شهیتان ته ماعیتی خسته بهر ناده م: ﴿فَوَسَّسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَتَّبِعُ هَلْ أَذْكَ عَلَى شَجَرٍ الْخُلْدِ وَمَلَاكٍ لَا يَبْلَى﴾ (که: ۱۲۰). (نه ی ناده م دره ختیک پی بلیم نه گهر لیتی بخویت نه مر ده بیت و مولکیکت ده ستگیر ده بیت تیاچوون نه زانیت؟) به لای کئی نایه ویت؟ شهیتان په بجهی خسته سهر حزتیکی گه ووه، به لکو گه ووه ترین حزی مرؤژ: نه مری، نه مریه کی ناداریش نا، نه مری له ناو خۆشییه کی نه براره، ناده م حزی کرد و له دره خته کی خوارد، نه بگامیش پیچه وانه ی پیشبینی بوون نه بگام نابروو چوون بوو لای خاوه نی نیعمه ته که، نابروو چوون بوو بی ده ستکه و تنی نه مری و مولکی نه براره .

وانه که زور له ناسینی جوړی دره خته که گه ووه تره: نه مری و خۆشی هه تاییت ده ی، کاری بۆ بکه، ده نا به ته نیا خواردنی بهری دره ختیک نه وه ناهیتیتته ده ست، با بزانی چوون تینه گه یشتن له و چیرۆکه، کارنه کردنیش به پیتی نه و چیرۆکه نیفلیجی به دواوه بوو، کاتیک نه وه یه که می نیسلام ناینه که یان وه رگرت زانیان پتوستانیان به دوو شته تا له به هه شتیکی هه تا هه تاییدا نه مری به ده ست به یتن، باوه ری پوخت له گه ل کاری چاکه، که س له وانه به ته ما نه بوو ته نیا شتیکی وه ک ناسینی پیغه مبه ر ﴿﴾ نه وه ی بداتی، سهرده م سهرده می هیمه ت و کارکردن و خۆماندوکردن بوو، به لām خه لک دواپی له نیسلام دوور که و تنه وه بۆیه له جیاتی کۆشش فیکره یه کی سهر دروست بوو: نه گهر بپرات به فلانه شیخ هه بیت پرگارت بووه، باوه ری پی بیتنه و له قیامه تدا خۆت له ژیر ئالا که یدا ده بینیته وه. له تبونیکیش له ناو ده روون و عه دلی موسلماناندا دروست بوو: پیاوچاکه کان نه و غمونه به رزانه ن که مرؤفی ساده مه گهر ته نها خه ون به وه ببینیت سه گی به رده رگیان بیت، جگه له و پیاوچاکانه ش خودی پیغه مبه ر وا ته ماشا کرا: نه وسا نه وانه ی له گه ل پیغه مبه ردا بوون هاوړپی بوون، نه ی نه وانه ی دوا ی نه و هاوړپیانه دینه دنیا؟

پیغه مبه ر ﴿﴾ ده فهرمویت: نه وانه ی دوا ی نه و و نه وان دین و بیتنه وه ی بینیتیان باوه ری پی ده هیتن هاوړپی نین به لکو براین. باسه که واهات و وا رۆیشت تا زه مانیک دره نگ،

زمانی نه‌زانی که تیتیدا شاعیران و مه‌لودنامه خوینان که‌وتنه هاوار له پیغه‌مبه‌ر به‌سه‌گی به‌رده‌رگای خۆی قبولیان بکات .

له نیتوان هاوړتیته‌ی و بریایه‌تی له‌گه‌ل پیغه‌مبه‌ر و بوون به‌سه‌گی به‌رده‌رگای نه‌و پیغه‌مبه‌ره ده‌ریایه‌که ه‌یه، په‌نگه نیتستاش ه‌ویه‌کی شکستی که‌سیتی موسلمان بزانیڼ: له‌جیاتی هیممه‌ت و کوشش (ه‌وولندان بۆ ده‌ستکه‌وتنی نه‌مری له‌پڼگه‌ی باوه‌ر و کرداری چاکه) ته‌مبه‌للی و پشت به‌ست ته‌ چاره‌سه‌ری سیحری، به‌کورتی: پڼگه‌ی ناسان .. ژه‌میک له‌به‌ری دره‌ختیک ..

بیرکردنه‌وه له‌ چاره‌سه‌ری سیحری ته‌نانه‌ت له‌ کاروباری دنیايشدا په‌یدا بوو: زۆر که‌س به‌م جوړه‌ بیر له‌ ده‌وله‌مه‌ندی یان پژگار بوون له‌ ه‌ه‌ژاری ده‌که‌نه‌وه: ده‌ستکه‌وتنی کوپه‌له‌یه‌کی نالتون، له‌ویش (واقعیت) سه‌فقه‌یه‌کی سه‌یری بازار پیتته‌ پڼگه‌یان وه‌کو پڼویه‌کی به‌ر پڼگه ... نه‌ی کارکردن و ناره‌ق رشت و به‌کاره‌یتانی عه‌قل؟ نه‌وه پڼگه ه‌مه‌ ده‌وره‌که‌یه .

چیروکی (ذوالقرنین) له‌ قورناندا وانیه‌کی دیکه‌یه بۆ کارکردن. نه‌و که‌سه کی بووه؟ نایا پیغه‌مبه‌ر بووه یا ته‌نها پادشا؟ که‌ی ژیاوه؟ چه‌ند پرسیاریکن له‌ مه‌به‌ستی چیروکه‌که دوورمان ده‌خه‌نه‌وه. په‌نگه به‌ه‌وی به‌لگه‌نامه میژویی و شوینه‌وارییه‌که‌نه‌وه له‌ دواړوژیکي نزیک یان دووردا نه‌وانه ناشکرا بن، به‌لام تا نه‌وانه ده‌زانریت چی له‌و چیروکه‌که بکه‌ین؟ (ذوالقرنین) پادشایه‌کی زۆر به‌هیتز ده‌بیت، ده‌گاته یه‌کیک له‌ شوینه‌کان و خه‌لکی نه‌و شوینه که‌ قورنان له‌ باره‌یان‌ه‌وه ده‌لیت به‌حال له‌ قسه‌ تیده‌گه‌یشتن، سه‌کالای لا ده‌که‌ن: یه‌نجووچ و مه‌نجووچ خراپه‌کارن، باجت ده‌ده‌ینی به‌و مه‌رجه‌ی دیواریکمان له‌ نیتوان نه‌م دوو کی‌وه‌دا بۆ دروست بکه‌یت، به‌ره‌سه‌تیک بیت نیمه‌ له‌و دوو تیره‌ به‌دکاره جیا بکاته‌وه، (ذوالقرنین) باجه‌که قبول ناکات و ده‌لیت: له‌جیاتی نه‌وه به‌هیتزی بازووتان کۆمه‌کیم بکه‌ن، ﴿فَأَعِیْنُونِی بِقُوَّةِ الْکَهِف: ۹۵﴾، نه‌غامیش به‌ بیرکردنه‌وی خۆی و به‌ بازووی نه‌و خه‌لکه دیواریکي به‌رز ه‌ه‌لسایه سه‌ره‌بی، دیواره‌که خراپه‌کارانی دوورخسته‌وه و خه‌لکی نه‌و شوینه فی‌ری کارکردن بوون. نه‌و پی‌اوه نه‌و میلله‌ته‌ی فی‌رکرد، نه‌و میلله‌ته‌ی به‌حال له‌ قسه‌ تیده‌گه‌یشتن، فی‌ری کارکردنی کردن. به‌شی (زانست) له‌و چیروکه‌نه‌دا ه‌یه؟

کهواته چیرۆکه‌کان وانه‌ی ژبانن، ژبانی ده‌روون و دل، به‌لام پاش نه‌وانه (زانست) دووره‌په‌ریژ ناوه‌ستیت. وه‌ک وتم زه‌مهن به‌لگهی میژووی و شوینه‌واری بۆ نه‌و چیرۆکه‌کانه‌ ناشکرا ده‌کات، به‌لام تا نه‌و کاته‌ مرۆڤ چی بکات؟ کهواته‌ سه‌ره‌تا سوود وه‌رگرتنه‌ له‌ چیرۆکه‌کان بۆ ژبان، دوايش هه‌ر ده‌ستکه‌وتییکی زانستی ده‌ستکه‌وته‌ بۆ چیرۆکه‌که‌، قورنان باسی چهند میلله‌تییکی کردوه‌ که‌ باوه‌ریان به‌ پتغه‌مبه‌ری خۆیان نه‌هیتناوو و نه‌بجام تیاچوونیان بوو، وه‌سفنی تیاچوونه‌که‌ش به‌ چهند شیویه‌که‌: له‌رزه‌، هاوار، بروسکه‌، قورنان بناغه‌یه‌ک بۆ زانستی شوینه‌وار ناسی داده‌نیت، کاتیک فرمان ده‌دات به‌ خه‌لکی به‌زه‌ویدا بگه‌ڕێن بۆ زانینی ناکامی بی‌باوه‌ران ﴿قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ﴾ النمل: ٦٩ خه‌لکی تر گه‌ران و چهند شوینیکیان دۆزیسه‌وه‌، کاره‌ساتییکی کتوپری چهند شارێکیان بینسی، غروونه‌یه‌کی دیار شارستانییه‌ته‌که‌ی (موهنجو دارو) له‌ دۆلی (سند)ی هه‌زاری سییه‌می پیش زاینه‌. شاره‌که‌ سووتا، سووتانه‌که‌ش کتوپر بوو چونکه‌ خه‌لکه‌که‌ ژبانی پۆژانه‌ی خۆیان ده‌برده‌ سه‌ر، وه‌سفیکه‌ بۆ هه‌ندی سزای ناو چیرۆکه‌کانی قورنان..

له‌ دورگهی (کریت)یشدا له‌ ناوه‌راستی هه‌زاره‌ی دووه‌می پیش زاین شاره‌کان توشی کاره‌ساتی گه‌وره‌ بوون، یه‌کیک له‌ شاره‌ گرنگه‌کان (کنۆسۆس) بوو که‌ وه‌کو نه‌و شارانه‌ی قورنان باسیان ده‌کات زۆر به‌هێزو ده‌وله‌مهند بوو، به‌لام هه‌روه‌کو نه‌و شارانه‌ له‌ ماوه‌یه‌کی زۆر که‌مدا تیاچوو، نه‌وه‌ی سه‌یریشه‌ نه‌وه‌یه‌ کانتراکانی ناو کۆشکی شاره‌که‌ دیارنه‌مابوون ته‌نانه‌ت له‌و شوینانه‌ش که‌ به‌هۆی ته‌پینی دیواره‌کانه‌وه‌ نه‌سووتابوون (پروانه‌ چیرۆکی شارستانییه‌تی وڵ دیورانته‌ به‌شی یه‌که‌می به‌رگی دووه‌م) جارێکی تریش کتوپریه‌کی نه‌و کاره‌ساته‌ زۆر له‌و سزایانه‌وه‌ نزیکه‌ که‌له‌ قورناندا باسکراون.

کهواته‌ بواریکی تر بۆ عه‌قل کرایه‌وه‌، با نێمه‌ی مرۆفیش به‌ زه‌ویدا بگه‌ڕێن، قورنان ته‌نانه‌ت پێمان ده‌لێت به‌ زه‌ویدا بگه‌ڕێن تا بزانیان دروستکراوه‌کان چۆن په‌یدا بوون، ئاسمان، زه‌وی، ته‌نانه‌ت زینده‌وه‌رانیان ﴿قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ العنکبوت: ٢٠

نوح و کەشتییه کەوی: تەوڕات باسی کەشتییه کە دەکات کە لەسەر کێوێ کانی (تارارات) دا نیش، بەلام قورئان دەلێت ناوی کێوێ کە (جوودی) بوو، میژوو و شوێنەواریش دوو میان پەسەند دەکات، کوردستانی ش لەگەڵ ئەو پەسەنکردنەدا بەرز دەبێتەو.

کتیبتیک بۆ میللەتان: چیرۆک لایەنی میژوویی لە مێشکی مەژێدا بەهێز دەکات، یەکیکی ش لە هۆکارەکانی تیکشکاندنێ کەسیتی میللەتانی لاواز ئەوێه تەماشای نیستا دەکەن و وادەزانن ئەم نیستایە کە لاوازی خۆیانە و بەهێزی ئەوانی ترە واقعییکە تا هەتا دەسەپیت، میللەتیش وا بیر دەکاتەو ناتوانیت کەشبینانە بیر لە دواڕۆژیش بکاتەو، چیرۆکی موسا و گەلە کەوی وانی تێدایە کە بۆ کورد گرنگە: چی میللەت کۆیلە دەکات و چی لە کۆیلەییەتی پرزگاری دەکات، خودا موسای بۆ گەلە کەوی نارد تا لە کۆیلەییەتی فیرعەون پرزگارییان بکات، خوا مەبەستی خۆی بەیان دەکات: (دەسەپیت چاکە لەگەڵ ئەوانەدا بکەم کە بە بێهێز تەماشای کران و بیانکە مە پێشەواو بیانکە مە میراتگر، دەسەلاتیشیان لە زەویدا بدەم) و ئەو شتە لەو میللەتە پێشانی فیرعەون و هامان و سەربازەکانیان بدەم کە لیتی دەترسان ﴿وَقُرَيْدُ أَنْ تَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ وَجَمَلُهُمْ أَمْتَةٌ وَيَجْعَلُهُمُ الْوَرْدَ﴾ ٥ - ٦

وێنێک لەم فی الأرض وئری فرعون و هەمکن وئود هەمایتهم ماکائوا یحذرؤن ﴿القصص: ٥ - ٦﴾ وانیە کە بۆ نێمە کە کۆیلەییەتی قەدەرێکی ئەزەلی نییە، کەس قەدەر نازانیت بۆیە میللەت تەنھا کۆششی لەسەرە، نایا کوردی ئەم ساتەمان پاش ژێردەستیی فیرعەونی عیراق و هامانە کەوی دەسەلاتی دەست نەکەوتوو؟ نایا ئەبوو بە یەکیک لەوانەوی میراتی عیراقیان بۆ ماوەتەو؟ نایا کورد بەو لاوازی خۆیەو لە ساتیکانە بووبو بە مەترسی بۆ صەدام و سەربازەکانی؟ خواش ئەوێ پێشان ئەدان کە لیتی دەترسان؟

چیرۆکی موساو ئیسرائیل پێمان دەلێت کەوا ئیسرائیلییهکان پاش پرزگاری زولمیان کرد بۆیە پێویستە کورد ناگای لە زولم بیت.

نەگەر بەشیکی چیرۆکی ئیسرائیلییهکانیش تەواو بکەین دەلێن کە میژوو کەیان پڕ لە سەریتیچی لە فەرمانەکانی موسا و خاوەی بوو، دواي ئەویش سەریتیچی لە فەرمانەکانی باقی پێغەمبەرانیان، زنجیرەیک بوو لە نالۆزکردنی ژیا نی خۆیان، زنجیرەیک لە بوهتان بۆ خەلک و بەتایبەت بۆ پێغەمبەرانیان تا گەیشتە ئەوێ بەو رەفتارە ژیا نی خۆیان ژەهراوی بکەن، کورد

زۆر جياوازه له جووله كه، بهلكو هينده جياوازه بۆته پتجهوانه‌ى جووله كه بهلام كورد ده‌توانيتت سوود له وانه‌كانى نه‌وان وه‌ريگريت تا هه‌مان هه‌له‌كانى نه‌وان دووباره نه‌كاتوه، نه‌وه‌شه گرنگترين سوودى چيرۆك بهلام به‌داخوه نه‌ك ته‌نها سوود له چيرۆكه‌كانى قورشان وه‌رنه‌گيراه بهلكو له‌وه‌ش خراپتر كورد سوودى له ميژووى خۆشى وه‌رنه‌گرتوه.

چهند چيرۆكيكى تريش به‌كورتى، چهند به‌هيژ بى نه‌وه‌نده‌ش ناگات له خۆت بيت له خۆت بايى نه‌بى: باسى وانه‌يه‌كى چيرۆكى (ذوالقرنين)م كرد، وانه‌يه‌كى تر هه‌يه، نه‌بجاره بۆ ده‌سه‌لاتداران، نه‌و كه‌سه‌ى له پۆژه‌هه‌لاتوه بۆ پۆژناواو به‌ پتجهوانه‌وه گه‌شتى كردبوو و ده‌سه‌لاتيكي مه‌زنى هه‌بوو نمونه‌يه‌ك بوو بۆ فهرمانه‌وايه‌ك خۆى به‌ گه‌وره نازانيتت.. سوله‌يانيش نمونه‌يه‌كى تر بوو، نه‌و ده‌سه‌لاته‌ى هه‌ببوو تروشى له‌خۆبايى بوونى نه‌كردبوو بهلكو داواى له خواى خۆى ده‌كرد يارمه‌تى بدات سوپاسى نيعمه‌ته‌كانى بكات، نه‌وانه هه‌بوون و نه‌و گه‌لانه‌ش هه‌بوون كه به‌ پتجه‌مه‌رانيان ده‌وت: كى له نيحه به‌هيژتره.

چهنديش زانا بى بزانه كه له‌تۆ زانتر هه‌يه: چيرۆكى موسا و نه‌و پياوه‌ش هه‌يه كه نازانين نايا پتجه‌مه‌ر بووه يا ته‌نها خواناسيك بووه و فهرمووده پيى ده‌ليت (الحضر) فهرمووده‌يه‌ك باسى نه‌و پرسياره ده‌كات كه‌له موسا كرابوو: كى زانترين كه‌سه؟ له‌جياتى نه‌وى بليت (خوا) وتى (خۆم)، خواش فهرمانى پيدا بجيتته لاي نه‌و پياوه كه له خۆى واته له موسا زانتره، ليره‌وه قورشان باسى ده‌كات چۆن پياوه‌كه به‌ موساى وت كه ناتوانيتت خۆى رابگريت و نه‌و شتانه‌ى ده‌يانبينيت لاي سه‌ير ده‌بن، چيرۆكه‌كه دريژه‌وه كورته‌كه‌ى نه‌ويه پياوه‌كه سى شتى زۆر سه‌يرى كرد: زيانى به‌ پاپۆزى نه‌و كه‌سانه گهياند كه به‌بى پاره سواريان كردبوون، ئينجا به‌بى هۆ مي‌ردمندالتيكى كوشت، دايش له شارتيكدا داواى خواردنيان كرد بهلام كه‌س مي‌واندارى نه‌كردن، هه‌ر له‌و شاره‌شدا ديواريك ده‌بينن خه‌ريكه ده‌رووخيت پياوه‌كه‌ش بى به‌رامبه‌ر چاكي ده‌كاتوه، موسا پاش هه‌ر يه‌كيك له‌و نيشه سه‌يرانه ناره‌زايى ده‌رده‌بريت، له داوى نه‌و سى رۆوداوه‌ش پياوه‌كه ليتى جيا ده‌بيتوه بهلام پاش نه‌وى نه‌يتنى نه‌و نيشانه‌ى بۆ رۆونكرده‌وه.

خاوه‌ن باوه‌رى؟ كه‌واته ده‌بى به‌هيژ بى: ني‌راهييم ته‌كانى شكاند نه‌ى بته نوټكان كى ده‌يانشكييتت؟ زۆربه‌ى خه‌لك مه‌راييان بۆ ده‌كهن، چيرۆكه‌كه‌ش بى ناو‌ردانه‌وى پيويست تيده‌په‌ريت.

کوشتنی یدک مرۆڤ وهکو کوشتنی ههموو مرۆڤایهتییه: چیرۆکی دوو کۆره‌که‌ی ئاده‌م (قورنان نالێت ناویان قابیل و هابیل بوو) دووباره‌ بوونه‌وه‌ی به‌سه‌ره‌اتی ئاده‌م و شه‌یتان بوو: ئاده‌م شکۆمه‌ند کرا شه‌یتانی‌ش هه‌سوودی پێ برد، نه‌و هه‌سوودییه‌ش فرپیی دایه‌ خواره‌وه‌، کۆره‌که‌ی ئاده‌میش که‌ بی‌نی قوربانییه‌که‌ی قبول کراو نه‌وه‌ی خۆی قبول نه‌کرا هه‌سوودی پێ بردو کوشتی، نه‌ویش وه‌کو شه‌یتان که‌وت، نه‌وه‌ دووباره‌ بوونه‌وه‌ی که‌وتن، نه‌ی کوا دووباره‌ بوونه‌وه‌ی شکۆمه‌ندی مرۆڤ، قورنان پاش چیرۆکه‌که‌ نه‌و بنه‌مایه‌ را‌ده‌گه‌یه‌نی‌ت:

﴿مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ

أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا﴾ المائدة: ٣٢ (هه‌ر که‌سی‌ک که‌سی‌ک بکوژێت وه‌کو نه‌وه‌یه‌ هه‌موو مرۆڤه‌کانی کوشتبێت، هه‌ر که‌سی‌کی‌ش مرۆڤێک زیندوو بکاته‌وه‌ (له‌ مردن پرزگاری بکات) وه‌کو نه‌وه‌یه‌ هه‌موو مرۆڤه‌کانی زیندوو کردبێته‌وه‌)

که‌واته‌ لاوازه‌کان ده‌توانن به‌هێزین و سه‌ریکه‌ون، زۆریه‌ی شوێنکه‌وتوانی پێغه‌مبه‌ران، نه‌وانه‌ش که‌ شوێنی پێغه‌مبه‌ری نی‌سلام که‌وتبوون، که‌سانێکی هه‌زاربوون، که‌سانێک بوون پایه‌یه‌کی کۆمه‌لایه‌تی به‌رزیان نه‌بووه‌، په‌خنه‌یه‌کی بێباوه‌رانی‌ش نه‌وه‌ بوو: نه‌ی نه‌و که‌سه‌ی ده‌لێی پێغه‌مبه‌ری خوای خاوه‌ن هه‌موو جیهانه‌کانم: نه‌وه‌تا ده‌بینین لاواز و هه‌زارو بێده‌سه‌لاته‌کان شوێنت که‌وتوون، نه‌وه‌ په‌خنه‌که‌یان بوو به‌لام نه‌وه‌هه‌زارانه‌ لای خوا به‌رزبوون، به‌رزتر له‌ بێباوه‌ره‌ پایه‌داره‌کان و ده‌وله‌مه‌نده‌کان، پێغه‌مبه‌ران له‌ گه‌ڵ شوێنکه‌وته‌کانیان خۆراگربوون، گوێیان نه‌دایه‌ تانه‌و ته‌شه‌ر، له‌ کۆتایی‌شدا نه‌وان به‌ردیانه‌وه‌ ..

هه‌موو باسه‌کانی سه‌روه‌ه‌ بریتی نه‌بوون له‌ هه‌موو باسه‌ پێویستییه‌کانی سه‌باره‌ت به‌ چیرۆکه‌کانی قورنان، نه‌وانه‌ دلۆپێکی ناو ده‌ریان، به‌لام ده‌رفه‌ته‌که‌ هه‌ر نه‌مه‌نده‌یه‌، له‌ناو چیرۆکه‌کانیشدا هه‌موو شتێک ده‌دۆزینه‌وه‌: عه‌قل، زانست، زانیاری گشتی، قورنان به‌شپوه‌یه‌کی گشتی کتیبێکه‌ بۆ ژيان، چیرۆکه‌کانیش به‌ نمونه‌ی به‌رجه‌سته‌ فله‌سه‌فه‌ی ژیا‌نمان بۆ ڤوون ده‌که‌نه‌وه‌.^١

١- نی‌سلام په‌یک/ فازل قه‌ره‌داغی.

لیکچوون و جیاوازی دووباره بوونهوهی چیرۆکه کانی قورئان:

قورئانی پیرۆز که بۆ پەرۆه ده کردنی ئاده میزاد هاتووه، به زۆر شیتواز ههولتی له گهڵ نه دات، ههندی جار باسی به ههشتی بۆ ده کات تا هیوای بداتی، نینجا باسی دۆزه خی به دوا دا دینی تا بترسی له سزای خوا، به مهش ترس و هیوای بۆ دروست ده کات..

ههروه هایه که له سه رسی ئی قورئان چیرۆکه و باسی پیغه مبه ران و به سه رهاتی گه له کانیان ده کات که به راستی به ند و عیبه رتی زۆریان تیدا یه و، له چه ند سو ره تی که دا باسی پیغه مبه ریک دووباره ده بیته وه، به لام له هه ر شو ئینیکدا بۆ مه به ستیکه و ناما ئی که تای به ت نه پیکی، که به راستی نه مهش مو عجیزه ی قورئانه.

راسته با سه کان باسی پیغه مبه ریک و گه له که یه تی به لام شیتوازی با سه که و په نگی با سه کان جیاوازن، واته له یه که چوون هه یه به لام جیاوازی شن، جیاوازی که شیان هه ندیک له سه ر وه ستان و ورد بوونه وه ی ده ویت، که لی ره دا چه ند غوونه یه که باس ده که یین:

یه که م: له باسی چیرۆکی موسا دا (سه لامی خوا ی لی بی ت): له سو ره تی (البقره) دا قورئان ده نه رمی ت: ﴿وَإِذْ أَسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرِبَهُمْ كَلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْتَوْا ۝۶۰ البقرة: ۶۰

واته: یادی ئه و نیعه ته به که نه وه، کاتی که موسا بۆ گه له که ی داوا ی بارینی باران و ئاوی کرد، ئی مهش پیما ن وت به گۆ چانه که ت به ده به (تاشه) به رده که دا، جا ئه و کاره ی نه نجام دا، به رده که دوا نزه کانی لی هه لقولا، بینگو مان هه ر هۆزیک چاو که ی خۆی ناسی، نینجا پیما ن وتن: ده بخۆن و بخۆ نه وه له رزق و پۆزی و به خششی خوا و تاوان و خرا په مه که ن له سه ر زه ویدا له کاتی که دا که به چاندنی تۆی خرا په وه خه ریکن.

هه مان باس له سو ره تی (الاعراف) دا دووباره ﴿وَقَطَعْنَاهُمْ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَمًا وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْبَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرِبَهُمْ ۖ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَمَ وَأَزَلَّنا عَلَيْهِمُ السَّمَاءَ وَالسَّالُونَ

كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُوا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦٠﴾

الاعراف: ١٦٠. واته: نيمه نموهی نيسرايلمان کرد به دوانزه تيرهو تايهفه، (دواى نموهی به بيابانی سينادا کوجيان دهکرد تووشی تينويهتیهکی زور بوون)، وه حيمان بز موسا نارد کاتیک گهلهکی داواى ناويان ليکرد که: دارعهساکت بده بهبردهکهدا، ههرکه نمو کارهی کرد بهبردهکه دوانزهکانی لی ههلقولا، بيگومان ههرتيرهو تايهفهیهک کانیاوی خوئی زانیو ههريشمان کردبه سيهر به سهريانموه (تا گهرما زوريان بز نههينيت) و گهزو و بالندهی شهلاقمان بز ناردن، دهبخون لهو ههموو رزق و روزه پاکانهی که پيمان بهخشيون، جا وه نهبيت نهوانه ستميان له نيمه کردبيت.

نهگهر سهرنجی ههردوو باسهکه بدهين و وردبينهوه، لهیهک دهچن و باسی یهک پرووداوه، بهلام له راستیدا لهیهکتری جياوازن، لهیهکهمياندا وشهی (فَأَنْفَجَرْتُمْ) هاتووه که تهقینی سهراچاوهکهو زوری ناوهکهیهتی ..

له دووهمياندا (فَأَنْفَجَسْتُمْ) هاتووه که ههلقولانی ناویکی کهمه..جا نهم دوو وشه جياوازه بز بهکارهاتووه؟

له وهلامدا دهلتيهههردوو وشهکه به مهبست بهکارهاتوون، ناوهکه لهسهرهتاوه که سهراچاوهکه تهقیوه زور بووه، دوايی بههزی گوناهباری و سهرسهختيانموه کهم بوتهوه.. لهیهکهم نايهتدا باسی نيعمهتهکانی خوا دهکات بويان، باسی ناوه زورهکه دهکات، بهلام کهباسی گوناهو تاوانيان دهکات باسی کهم بوونهوهی ناوهکه دهکات، کهواته قورنان ههرشتهو له شوتنی خويدا دای دهنييت..

دووه: له چيرۆکی ههزهرتی نيبراهيم دا (سهلامی خواى لی بيت): له سورهتی (الذاريات) دا قورنان دههفرمويت ﴿هَلْ أَتَاكَ حَدِيثٌ ضَلِيفٌ إِبْرَاهِيمَ﴾ (٢١) إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ ﴿٢٢﴾ فَرَأَى إِلَهُهُ فَجَاءَ بِمِجْلٍ سَمِينٍ ﴿٢٣﴾ فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٢٤﴾ فَأَوْحَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ وَبَشَّرُوهُ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ﴿٢٥﴾ الذاريات: ٢٤ - ٢٨ واته: نهی پيغه مبهري نايا ههوالی ميوانه بهريزهکانی نيبراهيمت پينه گهيشتهوه؟

کاتیک چوون بۆ سەردانی وتیان: سلاو، ئەویش وتی: سلاو لە نێوێش بیت، هەرچەندە ناتاناسم، ئەوسا نیتەر خۆی دزیەووە و چوو بە هاوکاری خێزانی، گوێرە کە یەکی قەڵەوی سەربەری و سوریا نەکردەووە هێنای و لێی نزیک کردنەو، فەرمووی لێکردن، کە بیینی ناخۆن، وتی: ئەو نەفەرموون، ئەو ناخۆن؟؟

ئێبراهیم ترسیکی لێنیشت (ترسا شتیکیان لە ژێر سەردا بیت) بۆیە خێرا وتیان: مەترسە نێمە فریشتەین، مژدەشیان پێدا کە خوا بەم نزیکانە منداڵێکی زانیان پێدەبەخشیت..

لە سورەتی (الحجر) یەشدا دەفەرموێت: ﴿وَنَبِّئْهُمْ عَنْ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ ۖ إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُونَ ۖ ﴿٥١﴾ قَالُوا لَا تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ۖ ﴿٥٢﴾ قَالَ أَبَشْرْتُمُونِي عَلَىٰ أَنْ مَسَّنِيَ الْكِبَرُ فِيمَ بَشِّرُونَ ۖ ﴿٥٣﴾ قَالُوا بَشِّرْنَاكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُن مِّنَ الْكَافِرِينَ ۖ ﴿٥٤﴾ قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَّحْمَةِ رَبِّهِ ۖ إِلَّا الضَّالُّونَ ۚ ﴿٥٥﴾﴾ الحجر: ٥١ - ٥٦ واتە: هەواڵیان بە دەری دەریارە میوانەکانی ئێبراهیم سەلامی خواى لێبیت، کاتیک کت و پر خۆیان کرد بە مالدان و تیان: سلاو، وتی: بەراستی نێمە لێتان دەترسێن فریشتەکان و تیان: مەترسە (نێمە لە لایەن خواوە پەوانە کراوین) و بێگومان نێمە مژدەى کۆرپێکی زۆر زانات پێ دەدەین..

ئێبراهیم وتی: نایا مژدەم دەدەنێ لە کاتیکدا کە ناوا پیری یەخەى گرتووم، جا بەجی مژدە دەدەن؟!

فریشتەکان و تیان: بەراستی مژدەت دەدەینێ، کەواتە لەو کەسانە مەبە کە ناوێدن لە بەخشەکانی خوا. ئێبراهیم وتی: نایا کێ ناوێد دەبیت لە پەرحەت و بەخشەکانی پەرەردگاری مەگەر کەسانیک کە گومراو سەرگەردانن..

لە یە کەمدا: باسی سەندنەوێ سەلامە کە و باسی گوێرە کە سورەو کراوە کەى کرد، چونکە تیشک خرایە سەر بەرپێزی میوانەکان ﴿هَلْ أَتَاكَ حَدِيثٌ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِ﴾ (الذاریات: ٢٤ - ٢٨، لێرەدا میوانەکان زۆر بەرپێزن و ئەمیش زۆر پێزی لێگرتوون..

به لّام له دووه‌مدا: باسی پرتزداری میوانه‌کان ناکات، بۆیه باسی ریزگرتنی نیبراهیمیش ناکات و کورتی ده‌کاته‌وه، نه‌مه‌ش له‌لای خۆشان هه‌روایه کاتیك کاتیك ده‌گێڕینه‌وه به‌پیتی شوێن و کات چهن‌دی پیتیست کات نه‌وه‌نده‌ی باس ده‌که‌ین.^۱

سییه‌م: قورئان له‌باره‌ی سزاو ئه‌شکه‌جه‌ی فیرعه‌ونه‌وه

بۆ به‌نی ئیسرائیل: ده‌فرمویت: ﴿وَإِذْ جَعَلْنَاكَ مِنْ ءَالِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكَ سُوءَ الْعَذَابِ يَذْبَحُونَ أَبْنَاءَ كُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَ كُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ﴾ البقرة: ۴۹ واته: بیری نیعمه‌تی رزگاربینستان بکه‌نه‌وه کاتیك رزگارمان کردن له ده‌ست دارده‌سته‌ی فیرعه‌ون که خراپترین سزاو نازاریان ده‌دان، کورپه‌کانیان سه‌رده‌به‌رین و ئافره‌ته‌کانیان ده‌هێشتنه‌وه به‌و کاره‌که‌ری و خزمه‌ت، نه‌وه‌ش به‌و ئیوه‌ تاقیکردنه‌وه‌یه‌کی گه‌وره‌ به‌و له‌لایه‌ن په‌روه‌ردگارتانه‌وه. هه‌روه‌ها ده‌فرمویت: ﴿وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ أَنجَاكُمْ مِّنْ ءَالِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكَ سُوءَ الْعَذَابِ وَيَذْبَحُونَ أَبْنَاءَ كُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَ كُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ﴾ ابراهیم: ۶۶

واته: یادیان به‌یئهره‌وه کاتیك موسا به‌گه‌له‌که‌ی وت، یادی نازو نیعمه‌ته‌کانی خوا بکه‌نه‌وه له‌سه‌رتان، کاتیك له‌ داروده‌سته‌ی فیرعه‌ون رزگاری کردن که به‌ ناخۆشترین شیوه‌ سزای ده‌دان، که یه‌کێ له‌و سزایانه‌ی سه‌ره‌پینی کورپه‌کانتان و هێشتنه‌وه‌ی ئافره‌تانتان به‌و، بیگومان نه‌وه تاقی کردنه‌وه‌یه‌کی گه‌وره‌به‌و له‌لایه‌ن په‌روه‌ردگارتانه‌وه.

جیاوازی نیتوان ئه‌م دوو ئایه‌ته‌ نه‌وه‌یه له‌یه‌که‌مدا (يَذْبَحُونَ أَبْنَاءَ كُمْ) له‌ دووه‌مدا (وَيَذْبَحُونَ أَبْنَاءَ كُمْ) ته‌نها (و)یک زیاده، که‌له‌یه‌که‌مدا باسی سزا که ده‌کات هه‌روه‌ک سه‌ره‌پینی کورپان و هێشتنه‌وه‌ی ئافره‌تان بیت، به‌لّام له‌ دووه‌مدا نه‌و (وا)ه نه‌وه ده‌گه‌یه‌نیت که سزاکان زۆرن و یه‌کێ له‌ سزاو نازارو تاقیکردنه‌وه‌کان سه‌ره‌پینی کورپان و هێشتنه‌وه‌ی ئافره‌تان به‌وه...

۱ - (على طريق التفسير البيناني للقران الكريم) د. فاضل صالح السامرائی.

سدرنج بده له پېښ باسی دووه مدا نايه تی ﴿ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا أَنِ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَذَكِّرْهُمْ بِآيَاتِنَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴾ {ایرامیم: ۵۰. هاتووه، واته نسویند به خوا نیچه موسامان په وانه کرد، هاورې له گهڼ موعجیزه ی زوردا فەرمانان پیندا که قوم و عهشرت له تاریکيه کان پرگار بکه بهره و نور و پووناکي، پوږه کانی خویان بهینه روه یاد، نهو پوږوانه ی که توله ی له بیباوه پان سهندو نیماندارانی سدرخت، بیتگومان لمو به سهره اتاندا به لگمو نیشانه ی زور هه به بو هه موو نهو که سانه ی که زور خوگرن له کاتی تنگانه داو، زور سوپاسگوزاریش له کاتی خوشیدا (صبار، شکورن)، بویه که باسی نارامگرتنی زورو سوپاسگوزاری زوری کرد، به دوایدا باسی زوری سزاکانی کرد که یه کتیکان سهرپرینی کوپان و هیشتنه وهی نافره تان بووه، به راستی قورنان زور بهوردی و حه کیمانه وشه کان به کارده هیتنی.

چوارهم: چیروکی نوح و گه له که ی سه لامی خوا ی

لِیْبِیْتُ: له سې سووره تدا باسکراوه و هر جاره ی گرنگی داوه به چهند لایه نیتک به پیتی پیویست و ناماځی سووره ته که...

۱. له سوورته ی (هود) دا ناماځه که سې شته که له سووره ته که دا ناماژي بو کراوه:

۱. ﴿ ذَٰلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْفُرَىٰ نَقُصُّهُ عَلَيْكَ مِنْهَا قَائِمٌ وَحَصِيدٌ ﴿١٠١﴾ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ لَمَّا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَمَا زَادُهُمْ إِلَّا تَتَابَعٌ ﴿١٠٢﴾ وَكَذَٰلِكَ أَخَذَ رَبُّكَ إِذَا أَخَذَ الْفُرَىٰ وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخَذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ ﴿١٠٣﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ ذَٰلِكَ يَوْمٌ تَجْمُوعُ لَهُ النَّاسُ وَذَٰلِكَ يَوْمٌ مَّشْهُودٌ ﴾ {هود: ۱۰۰-۱۰۳ واته: نه چیروکه و دهنگریاسانه بو باس ده که ی که ناگادار کردنه وه بیت بو خه لکی تا خویان له سزای ناخیره ت بپاریزن .

ب. ﴿ وَكَلَّا نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نُثَبِّتُ بِهِ فُؤَادَكَ ﴾ {هود: ۱۲۰ واته: مه به ست له م چیروکه دمه زانندنی دلی تزیه نه ی پیغه مبه رڼه که نه مه ش ناماځی دووه مه ..

ج. ﴿ وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَنُوعُظَّةٌ وَذِكْرٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴾ (معد: ۱۲۰) ناماغبی سیتیہ میس بز نوہیہ کہ ببی بہ ناموژگاری و یادهوہری بز پرواداران ..

لہبر ندم سنی ناماغبہ بہ دریتی باسی چند لایہ نینکی چیرۆکہ کہ کراوہ کہ نوہ سنی
 ناماغبہ ببینکی: ﴿ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِذِي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ . أَن لَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي
 أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ أَلِيمٍ . فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ مَا نَرِيكَ إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا وَمَا
 نَرِيكَ أَتْبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا أَنَّا بِادِيَ الرَّأْيِ وَمَا نَرَىٰ لَكُمْ عَلَيْنَا مِن فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ
 كَاذِبِينَ . قَالَ يَتَقَوَّمُ أَرَأَيْتُمْ إِن كُنتُ عَلَىٰ يَتَقَوَّمُ مِن رَّبِّي وَءَالِئِي رَحْمَةً مِّنْ عِندِهِ فَعُمِّيَتْ عَلَيْكُمْ
 أَنزِلُكُمْ مَكُومًا وَأَنْتُمْ لَهَا كَاذِبُونَ . وَيَتَقَوَّمُ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَا لَآ إِن أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا بِطَارِدٍ
 الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّهُمْ مُّكَلَّفُوا رِيبَهُمْ وَلَكِنِّي أَرَاكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ . وَيَتَقَوَّمُ مَن يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَفْتُمْ
 أَفَلَا تَذَكَّرُونَ . وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِندِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبُ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ وَلَا أَقُولُ
 لِلَّذِينَ تَزْدَرِي أَعْيُنُكُمْ لَن يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ إِنِّي إِذًا لَّمِنَ الظَّالِمِينَ . قَالُوا يَنْتَوَحُ
 قَدْ جَدَدْنَا فَكُفِّرَتْ جَدَدْنَا فَإِنَّا بِمَا تَعَذَّلْنَا كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ . قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيَكُمْ بِهِ اللَّهُ إِنْ
 شَاءَ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَن أُنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَن يُغْوِيَكُمْ هُوَ رَبُّكُمْ
 وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ، أَمْ يَقُولُونَ أَفَرَأَيْنَاهُ قُلْ إِنْ أَفَرَأَيْنَاهُ فَقُلْ إِنْ أَفَرَأَيْنَاهُ فَقُلْ إِنْ أَفَرَأَيْنَاهُ فَقُلْ إِنْ أَفَرَأَيْنَاهُ فَقُلْ
 وَأَوْحَىٰ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَن يُؤْمِنَ مِن قَوْمِكَ إِلَّا مَن قَدْ ءَامَنَ فَلَا يَتَسَوَّىٰ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ . وَأَصْنَعُ
 الْفُلَكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا وَلَا تُخَاطِبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّغْرَقُونَ وَصْنَعُ الْفُلَكَ وَكَلَّمَ مَرْ عَلَيْهِ
 مَلَأٌ مِّن قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ . فَسَوْفَ نَعْلَمُوكَ مَن
 يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُّخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ، حَقٌّ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنْزِيلُ فَقلْنَا أَنحِلْ فِيهَا مِن كُلِّ
 زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ ءَامَنَ وَمَا ءَامَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ . وَقَالَ أَرْكَبُوا فِيهَا
 بِسْمِ اللَّهِ تَجَرَّبْنَاهَا وَمُرْسَاهَا إِنْ رَأَيْتُمْ لَعْفُورٌ رَّجِعْ . وَهِيَ تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَىٰ نُوحٌ ابْنَهُ
 وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يَبْنَئْ أَرْكَبْ مَعَنَا وَلَا تَكُن مَّعَ الْكَافِرِينَ ، قَالَ سَتَأْتِي إِلَىٰ جَبَلٍ يَعْصِمُنِي

مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمُغْرَقِينَ ، وَقِيلَ يَتَّزِشْ أَبْنَى مَاءَكَ وَيَسْمَأْهُ أَقْلِي وَغِيصَ الْمَاءُ وَفُصِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ . وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ . فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ . قَالَ يَنْتُوخُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَتْلَنِ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ . عِلْمٌ إِنِّي أَعْطُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ، قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَتَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ . عِلْمٌ وَلَا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ، قِيلَ يَنْتُوخُ أَهْطِ بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَمٍ مِمَّنْ مَعَكَ وَأُمَمٌ سَنَمِتُهُمْ ثُمَّ يَمْسُهُمْ مَتَاعُ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿هود: ٢٥ - ٤٨﴾

٢. له سوره تی الاعراف یشدا جهخت کراوته سهر له ناوردنی له پر، بویه چند لایه نیکی کهم باس ده کات که ناموزگاری نوح و وه لام نه دانه وهی گه له کهی و تیاچرونی کافره کانه...
 نه وه تا باسی نامانجه که ده کات ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّن نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ ، ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّى عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الضَّرَّاءُ وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾ الاعراف: ٩٤ - ٩٥

له باره ی چیرۆکه که شه وه ده فرمریت: ﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ . فَقَالَ يَتَقَوَّمُوا عِبَادُ اللَّهِ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ . قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرِيكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ . قَالَ يَتَقَوَّمُوا لَيْسَ بِي ضَالَّةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ . أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ، أَوْعِبْتُمْ أَنْ جَاءَ كُرْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ، فَكَذَّبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلِّ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ﴾ الاعراف: ٥٩ - ٦٤

٣. له سوره تی (الشعراء) یشدا کافران داوای نایهت و به لگه و موعجیزه ده کهن، بویه قورنان به کورتی و به خیرایی بانگوازی نوح و وه لام نه دانه وهی نه وان باس ده کات و، جهخت ده کاته سهر له ناوردنی کافران وه که به لگه و نایهت و موعجیزه یه که بۆ قه ناعهت پینکردنیان،

هروك دهنرموت: ﴿كَذَبْتُمْ نُوحَ الْمُرْسَلِينَ، إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ، إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ، فَاتَّقُوا اللَّهَ وَالْطَّيْعُونَ، وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجَرْتُ إِيَّاهُ فَلَا عَلَى رَيْبٍ الْعَالَمِينَ، فَاتَّقُوا اللَّهَ وَالْطَّيْعُونَ، قَالُوا أَتُؤْمِنُ لَكَ وَاتَّبَعَكَ الْأَرْذَلُونَ، قَالَ وَمَا عَلَيَّ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ، إِنْ حَسَابُهُمْ إِلَّا عَلَى رَبِّي لَوْ تَشْعُرُونَ، وَمَا أَنَا بِطَارِدٍ الْمُؤْمِنِينَ، إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ، قَالُوا لَنْ نَمُوتَ بِشَيْءٍ لَنْ نَكُونَ مِنَ الْمَرْجُومِينَ، قَالَ رَبِّ إِنْ قَوِي كَذِبُونَ، فَأَفْتَحْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَنَجِّنِي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، فَأَجَبْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفَلَاحِ الْمَشْحُونِ، ثُمَّ أَخْرَقْنَا بَعْدَ الْبَاقِينَ، إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كُنَّا أَكْثَرَهُمْ مُؤْمِنِينَ، وَلَنْ يَرْكَهُمُ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ﴾
الشعراء: ١٠٥ - ١٢٢.

پينجهم: چيروكي نادم و ئيبليس له جهوت سووره تدا

هاتوووهو، هدرجاره و به شتيكي رووداوه كاني خستوته پروو كه بگوئيغت له گهل ناماغي سووره ته كه و بابته كاني پيش خوي و دواي خويدا :

١ - له سووره تي (البقرة) دا دهنرموت: ﴿وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَأِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ، وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَأِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ، قَالُوا سُبْحَنَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ، قَالَ يَتَادُمُ أَنْبِئُهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ، وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَأِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ، وَقُلْنَا يَتَادُمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَعْدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ، فَأَزَلَهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ، فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ، قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبَعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ

عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ، وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَلَكُوا بِمَا يَنْفَعُ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩-٣٠﴾
 هندی برگه‌ی نهم چیرۆکه ته‌نها لی‌ره‌دا باس کراوه، بۆ‌هه‌ونه که باسی فه‌زلی ناده‌م کراوه له
 لایمی زانست و فی‌ربو‌نه‌وه که نه‌مه‌شی پت‌یسته بۆ‌بوون به خه‌لیفه له زه‌ویدا، که نه‌مه‌ش
 ته‌وه‌ریه‌کی سو‌ره‌ته‌که‌یه.

جان‌ه‌گر سه‌ره‌جی سو‌ره‌ته‌که‌ی ده‌یین ده‌یین که هه‌لب‌واردنی پی‌غه‌مه‌ره‌ش ﷺ بۆ‌نه‌وه‌یه
 ناپه‌ته‌کانی خوا بۆ‌خه‌لکی به‌و‌ی‌ته‌وه‌و دڵ و ده‌رونیان پاک بکاته‌وه‌و فی‌ریان بکات، ﴿کَمَا
 أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ
 وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ﴾ ١٥١

هه‌روه‌ها داوا له پی‌غه‌مه‌ر ﷺ ده‌کات که پاش نه‌وی خوا زانست وزانین و هه‌ق و راستی
 دابه‌ و ریاییت شوین هه‌واو ئاره‌زووی نه‌ه‌لی کیتاب نه‌که‌و‌یت، نه‌گینا سه‌ره‌گردان ده‌بی و خوا
 هاو‌کاری ناکات و ده‌بیته‌یه‌کی له سه‌مه‌کاران: ﴿وَلَنْ رَضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصْرَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ
 مِلَّتَهُمْ قُلْ إِنَّ هُدَىٰ اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ
 وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ﴾ ١٢٠

﴿وَلَئِنْ أَتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ مَا تَبِعُوا قِيلَتُكَ وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ قِيلَتُهُمْ وَمَا بَعْضُهُمْ
 بِتَابِعٍ قِبَلَهُ بَعْضٌ وَلَئِنْ أَتَبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذَا لَعِنَ
 الظَّالِمِينَ﴾ البقرة: ١٤٥

ئومه‌تی نی‌سلام به‌و زانسته له‌خواوه بو‌ونه جی‌ته‌شینی زه‌وی، جان‌ه‌گر په‌یره‌وی به‌رنامه‌ی
 خویان کرد نه‌وجی‌ته‌شینی و په‌ته‌ه‌واپه‌تیه به‌رده‌وام ده‌بیته، گه‌رنا خوا لی‌یان ده‌سی‌تیته‌وه
 هه‌روه‌ه‌ک چۆن له نه‌ه‌لی کیتابی سه‌نده‌وه.

له سو‌ره‌ته‌که‌دا له چیرۆکی طالوت و جالوت دا جه‌خت ده‌کاته‌وه سه‌ر گرنگی نه‌و زانی‌نه‌و
 به‌ه‌و‌کاری‌کی گرنگی دان‌عنیت بۆ‌پیشه‌واپه‌تی: ﴿وَقَالَ لَهُمْ لَبِئْسَ مَا جَاءَكُمْ بِهِ قَالَ اللَّهُ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ
 طَالُوتَ مَلِكًا قَالُوا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً

مِنَ الْعَالِي قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسَاطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي
مُلْكُهُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٧﴾

کاتیکیش کۆمهلی طالوت سهرکهوتن و داود جالوتی کرشت خوای گهوره دهسلات و
حیکمهت و زانیی دا بهداود تا بتوانیت پیشه‌وایه‌تی بکات. جا سهرنج بده (وَعَلَّمَ ءَادَمَ
الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا) چند جوان نه‌گورنجیت له‌گه‌ل کەش و هه‌وای سووره‌ته‌که‌دا، نهم مه‌سه‌له‌یه‌ی
ناده‌می ته‌نها لی‌رده‌ا باس کردوه .

ب- له سووره‌تی (الاعراف) دا بهم جزوه باسی نا‌ده‌م کراوه:

﴿وَيَعَادُمُ اسْتَكُنَّ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ
الظَّالِمِينَ﴾، فَوَسَّوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْءِئِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا
عَنِ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ، وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لِنَاصِحٍ
، فَدَلَّهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْءَتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ
وَقَادَهُمَا رَبُّهُمَا إِلَىٰ آثَنَهُمَا عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَأَقُلْ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُّبِينٌ، قَالَ رَبَّنَا
ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ، قَالَ أَهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ
وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ، قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ، يَبْنَىٰ
ءَادَمُ قَدْ أَرْزَلْنَا عَلَيْكُمُ لِیَاسًا بُورِی سَوْءَ تَكُمُ وَرِیثًا وَلِیَاسُ النُّفُوسِ ذَلِكَ خَیْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ ءَايَتِ اللَّهِ
لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ، يَبْنَىٰ ءَادَمُ لَا يَفْلِحَنَّكُمْ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا
لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْءَئِهِمَا إِنَّهُ يَرَاكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ
لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٩﴾ - ٢٧

نهم نه‌لقه‌یه‌ی چیرۆک و ژیا‌ننامه‌ی نا‌ده‌م که لی‌رده‌ا باس کراوه به‌ته‌وا‌ی ده‌گورنجیت له‌گه‌ل
سووره‌ته‌که‌دا، شه‌یتان که دوژمنی سه‌سه‌ختی نا‌ده‌مه لی‌رده‌ا له‌به‌رگی د‌ل‌سوژی و ناموژگاریدا
د‌یت‌ه پیشه‌وه، (وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لِنَاصِحٍ)، به‌وه‌ش ده‌یان خه‌له‌تینیت، نهم

سویند خواردن و دهرپرینی دلسۆزی بهی شهیتان تهنها لیته دا هاتوو. نه گهر سهیری سووره ته که بکهین چهندجار باسی دلسۆزی تیاها توه، دلسۆزی و نامۆزگاری راسته قینه نه وه تا حه زره تی نوح به گه له که ی ده فرمویت: ﴿أَبْلَغُكُمْ رَسُولًا لِّيَ بَعْدَ نوحٍ﴾ وَأَنْصَحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾

نه وه تا حه زره تی هودیش به گه له که ی ده فرمویت: ﴿أَبْلَغُكُمْ رَسُولًا لِّيَ بَعْدَ نوحٍ﴾ وَأَنَا لَكُمْ ناصح أمين ﴿٦٨﴾

حه زره تی صالحیش به گه له که ی ده فرمویت: ﴿فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَ قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رَسُولًا لِّيَ بَعْدَ نوحٍ﴾ وَأَنَا لَكُمْ ناصح أمين ﴿٧٩﴾

حه زره تی (شوعه یب) یش به گه له که ی ده فرمویت: ﴿فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَ قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رَسُولًا لِّيَ بَعْدَ نوحٍ﴾ وَأَنَا لَكُمْ ناصح أمين ﴿٩٣﴾

وهك بینیتان دلسۆزی تهوه رهیه کی سووره ته که یه وه موو چیۆکه کانیش خزمهت بهو تهوه رهیه ده کهن، جا به راستی نه م دارشتن و چینه جوا نه موعجیزه یه کی قورنانه که هه قه له خزمهتیا بوه ستین ..

هه ره له م سووره ته دا قورنانه ده یه ویت نهو بهیرواوه یه کافران پوچه ل بکاته وه که شهیتان چو بووه بن کلیشه یان گوایه که حه جیان کرد نه گهرجلی نه هلی مه که که یان ده ست نه کهوت، نه بی به پرووتی ته واف بکهن گرایه جله کانی خۆیان به که لکی حه ج نایهت له بهر نه وه ی گونا هیان پیوه کردوه یان حه لال نیه، قورنانه فرمان ده دات به پرووتی ته واف نه کهن و ده فرمویت:

﴿يٰٓيٰٓسَٓءُ اٰدَمُ خُذْ زَيْنَتَكَ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِيْنَ﴾، قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللّٰهِ الَّتِيْ اَخْرَجَ لِبِاٰدِيْهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِيْنَ ءَامَنُوْا فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيٰمَةِ كَذٰلِكَ نَفَصِّلُ الْآيٰتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُوْنَ ﴿٣١﴾ الاعراف: ٣١ - ٣٢. رهنگه له بهر نه مدهش بیت که باسی رووت بوونه وه وهه ست به پرووتی کردنی ناده م و حه و ده کات که شهیتان خه له تاندنی. که واته رووت بوونه وه سیاسه تی دیرینی شهیتانه و دوژمنی هه تاهه تایانه و خۆتانی لیباریزن .. که واته نهو به شهی چیۆکی ناده م ﴿فَلَمَّا دَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْءَتُهُمَا﴾

وَطَفَعَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ ﴿٢٢﴾ خرمهت بهو تهوهریه دهکات و بزئیره دهگونجیت،
 تنجا دهفرمویت: ﴿يَبْقَىٰ آدَمُ لَا يَفْضَلُكُمْ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكَ مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا
 لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْءَٰتِهِمَا ۚ إِنَّهُ يَبْذُرُكُمْ هُوَ وَفِيهِ لَهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَأْتُونَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ
 لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٧﴾

ج- چیرۆکی ئادهم له سووره تی (الحجر) یشدا دهفرمویت: ﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَلٍ
 مِنْ حَمَلٍ مَسْنُونٍ، وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُورِ، وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ إِنِّي خَلَقْتُ بَشَرًا مِنْ
 صَلْصَلٍ مِنْ حَمَلٍ مَسْنُونٍ، فِإِذَا سَوَّيْتُهُ، وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ، سَجِدِينَ، فَسَجَدَ الْمَلٰٓئِكَةُ
 كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ، إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ، قَالَ يَتْلِي سَاءَ مَا لَكَ إِلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ،
 قَالَ لَمْ أَكُنْ لِأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ، مِنْ صَلْصَلٍ مِنْ حَمَلٍ مَسْنُونٍ، قَالَ فَخُذْ مِنْهَا فَاكً رَجِيمًا، وَإِنِّي
 عَلَيكَ اللَّعْنَةُ إِلَىٰ يَوْمِ الدِّينِ، قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ، قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ، إِلَىٰ يَوْمِ
 الْوَقْعِ الْمَعْلُومِ، قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ، إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ
 الْمُخْلِصِينَ، قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَىٰ مُسْتَقِيمٍ، إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ
 الْغَاوِينَ، وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ، لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ، إِنَّ الْمُنْفِقِينَ
 فِي جَهَنَّمَ وَعُيُونٍ، أَذْخَلُوهَا سَلَامًا مِمَّنْ ۚ ﴿٢٦ - ٤٦﴾

سهرنج بده پینج سوژده بردن دووباره بۆتهوه، ههر لهم سووره تهدا باسی تری
 سوژده هاتوووه به پیغه مبه ر ﴿وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ. فَسَبِّحْ
 بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ. وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ﴾ ﴿٩٧ - ٩٩﴾ لهم نهلقهیدا فیتلیک
 و پیلانیکی تری شهیتان باسده کات که جوانکردنی خرابه و دنیا به له رجاوی ئاده میزاد ﴿قَالَ
 رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ﴾ ﴿٣٩﴾ که نه مهش نه گونجیت له گهل
 سهره تای سووره ته کهدا که دهفرمویت: ﴿ذَرَهُمْ يَاسْكُتُوا وَيَسْمَعُوا وَيُلْهِمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ
 يَعْلَمُونَ﴾ ﴿٣﴾ دیاره کافران سهرقالی دنیان و ههر خهریکی خهو و خواردن و رابواردن و هیوای

زوریان به خزیانه ده توش وازیان لیبتنه تا لووتیان به قمبرو قیامه تدا ده ته قیت . تنجا به پیغه ممبر ﷺ و موسلمانانیش ده فرموت نئوه خاوهنی بهرنامه ی خوان که گه وره ترین نیعمه ته، کهاته چاو له دووی دنیا مهن و ناوات به مال و سامانی کافران مه خوازن که جوانیه که ی وه ک جوانی گولیکه که زووسیس ده بیت و هه لده وریت ﴿ وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ ، لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَخَفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴾ ۸۸

د- له سووره تی (الاسراء) یشدا بهم جوړه باسی نادهم هاتووه:

﴿ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ قَالَ مَا أَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا ، قَالَ أَرَأَيْتَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ لَئِنْ أَحَرَّتَنِي إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَأَحْنَنَنَّكَ دُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا ، قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ يَبْعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ جَهَنَّمَ جَزَاءُ مَنْ قُرْءًا ، وَأَسْتَفْزِرُ مِنْ أَسْطَعَتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأُجْلِبَ عَلَيْهِمْ بِحِيلِكَ وَرَجَلِكَ وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعِذُّهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ، إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ وَكِيلًا ﴾ ۶۱-۶۵ له نه لقه یه دا شهیتان نه یه ویت لغاو بکاته ده می نه وی نادهم و به دوی خویدا رایان کیشت (لأَحْنَنَنَّكَ)، یه کی لهو هوکارانهش که به ده سته یه بریتیه له نیستی فز کردن و به یانی درو ﴿ وَأَسْتَفْزِرُ مِنْ أَسْطَعَتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأُجْلِبَ عَلَيْهِمْ بِحِيلِكَ وَرَجَلِكَ وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعِذُّهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴾ ۶۴ تنجا سهیری گونجانی نه نه لقه یه بکه له گه له سووره ته که دا، و شهی (استفزاز) سی جار له قورناندا هاتووه هه مووشی له سووره ته دایه، جار تکیان له باسی نه وی نادهم و نیبلیسدا، جار تکی له باسی قوره یشدا که ده یانویست پیغه ممبر ﷺ نیستفزاز بکه ﴿ وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفْزِرُونَكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا وَإِذَا لَا يَلْبَثُونَ خِلْفَكَ إِلَّا قَلِيلًا ﴾ ۷۶ جار سییه میشل له باسی فرعه وندا که ویستی هه زه تی موسا و شوینکه و توانی نیستفزاز بکاو جی و پشیمان لی تیکبات ﴿ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ إِشْرَاقًا فَسَلَّ بَنِي إِسْرَءِيلَ إِذْ جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُمْ فِرْعَوْنُ إِنِّي لَأَظُنُّكَ

يَمْوَسَىٰ مَسْحُورًا ، قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أَنزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِصَآئِرٍ وَإِنِّي لَأَظُنُّكَ
يَنْفِرَعَوْتُ مَنبُورًا ، فَأَرَادَ أَن يَسْتَفِزَّهُمْ مِنَ الْأَرْضِ فَأَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا ﴿١٠١ - ١٠٣﴾
م- له سورتهی (کھف) بیشدا ده فرمویت:

﴿ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ ۖ
أَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِي وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ بِئْسَ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا ، مَا أَشْهَدُكُمْ خَلْقَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلْقِ أَنْفُسِهِمْ وَمَا كُنْتُمْ مُتَّخِذَ الْمُضِلِّينَ عَضُدًا ﴾ ٥٠ - ٥١ تنها لهم
سورته‌دا باسی نهوه ده‌کات که نیبلیس له (جن) ه، جا که نموان سرگردانن و گومراکهرن و
دوژمنتانن چون ده‌یانکه‌ن به دوست و هاوه‌لی خوتان، چون ده‌یاکه‌ن به هاوه‌ل و هاویه‌شی
خوا؟؟ که نه‌مه‌ش له چند نایه‌تی تری سورته‌که‌دا هاتووه و هدمووی ته‌واوکاری به‌کترین بۆ
نمونه:

١- ﴿ هَؤُلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَّوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمُ سُلْطَانٌ بَيِّنٌ
فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴾ الکھف: ١٥، هاوه‌لانی نه‌شکه‌وته‌که و تیان:
گه‌له‌که‌مان هاوه‌ل و هاویه‌شیان بۆ خوا بریارداوه به‌بی هیچ به‌لگه‌یه‌ک، کی له‌وه تاوانبارتره که
درو هه‌لبه‌ستی به‌دهم خواوه .

٢- ﴿ قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لِيُثْبِتُوا لَهُ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنهٗ بِهِ وَأَسْمِعْ مَا لَهُمْ مِنْ
دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا ﴾ ٢٦ ، لپره‌شدا جه‌خت ده‌کاته‌وه سه‌رنه‌وه‌ی که
هاوه‌لانی نه‌شکه‌وته‌که تنها خوا دوست و پشتگیرانه .

٣- ﴿ وَأَلْبِطَ بِشَرِّهِ فَأَصْبَحَ يَقُولُ يَقُلُّبُ كَفَيْتُ عَلَيَّ مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَقُولُ
يَلْبِثُنِي لَمْ أَشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا ، وَلَمْ تَكُنْ لَمْ فِتْنَةً يَصُورُنَّهٗ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مُنْصَرِفًا ، هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ
لِلَّهِ الْحَقِّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا ﴾ ٤٢ - ٤٤ خواوه‌نی باخه‌کان که باخه‌که‌ی تیاچوو په‌شیمان
بووه‌وه و تی: خوزگه هاویه‌شم بۆ خوا بریارنه‌دایه، جا که‌س نه‌بوو فریاده‌سی بیت بیجگه له
خوا، که به‌راستی تنها نه‌و دوست و فریاده‌سه .

۴- ﴿أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِنْ دُونِ آلِهَاتٍ إِنَّا أَعِذُّنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ نُزُلًا﴾

۱۰۲ نایا کافران دهیانهویتی که بهندهکانی من له نینس و جن بکهنه هاوهل و فریادپرسی
خویان؟؟

۵- ﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَحْدَهُ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ

فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ ۱۱۰، نهوئا دوا نایهتی سوورهتهکەش
جله وگیرییه له هاوهل و هاویهش دانان بۆ خوا .

نیستا سهیری نایهتهکانی چیرۆکی نادهم بکهروهه لهسوورتهی کهف دا، وردبهروهه چهند
بهجوانی له خزمهتی تهوهرهیهکی سوورهتهکه دایه (که تنها خوا دوست و پشتگیری
راسته قینهیهو تنها نهو ده بیئت بپهرستریت)، سهیرکه چۆن ماناو مهبهستهکان دهوله مههه
دهکات.

ن- له سوورتهی (طه) شدا دهفرمویت: ﴿وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِنْ قَبْلِ فَنَسَىٰ وَلَمْ يُجِدْ لَهُ
عِزْمًا، وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ، فَقُلْنَا يَنْتَادِمُ إِنَّ
هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكَ مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى، إِنَّ لَكَ أَلَّا تَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَى،
وَأَنَّكَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَصْحَى، فَوَسَّوَسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَنْتَادِمُ هَلْ أَذُنُكَ عَلَى
شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمَلِكُ لَا يَبَلَى، فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ
وَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَى، ثُمَّ اجْنَبْهُ رَبُّهُ، فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى، قَالَ أَهْبِطَا مِنْهَا
جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَأَمَّا يَا آئِنْتَكُمْ مَنِ هَذَا فَمَنِ اتَّبَعَ هَذَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا
يَشْقَى، وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَى، قَالَ
رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا﴾ ۱۱۵ - ۱۲۵ لهم نهلقهیهدا باسی بیرچوونهوی نادهم
کراوه، سهیربکه نایهتی پیش نهم چیرۆکه باسی ترسی پیغه مبهه ﴿﴾ دهکات که کاتیک وهی
بۆ دههات به پهله پهله دهیوتهوه له گهلایا نهوهک بیرى بجیتتهوه ﴿فَعَلَىٰ اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا
تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَىٰ إِلَيْكَ وَحْيُهُ، وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا﴾ ۱۱۴ واته راسته نادهم و

نهوه کانی بیرچوونه و هیان هدی به لّام نهوه مهسه له یه کی تره و نیتمه خۆمان قورنان له دلتا ده چه سپینین .. نه مهش په یوه ندی نهم نایه ته ده رده خات به چیرۆکه که وه .

ئینجا له سه ره تا وه باسی نهوه ده کات که نیتمه قورنانمان بۆ نه نار دویت نهی محمد ﷺ که بیته مایه ی خهم و خه فته و (شقاء) بۆت ﴿ طه . مَا أُنزِلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ﴾ ۱ - ۲ سه یرکه له چیرۆکه که شدا باسی (شقاء) ی ئاده م هاتوه که نه گهر شه یتان ته فره یان بدات و له به ههشت ده ریان بکات تووشی ده بن ﴿ فَعَلْنَا يَتَنَادُمُ إِنَّ هَذَا عَدُوُّكَ وَلِرَوْحِكَ فَلَا يُخْرِجُكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى ﴾ ۱۱۷ ننج نه گهر هه رکه س هاته دنیاو شوین به رنامه ی خوا که وت تووشی تیاچوون و (شقاء) ی دنیاو قیامت ناییت ﴿ قَالَ أَهَيْطًا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى ﴾ ۱۲۳ .. به م شیوه یه چیرۆکه که ته وه ره کانی سووره ته که ده وه له مه ند ده کات و هیچ شتیکی نیه له خۆوه به زیاده و به بی مه به ست هاتییت .

و- له سووره ی (ص) یشدا ده فرمویت: ﴿ إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنِّیْ خَلِقُ بَشَرًا مِّنْ طِیْنٍ ، فَاِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيْهِ مِنْ رُّوْحِیْ فَقَعُوْا لَهُ سٰجِدِیْنَ ، فَسَجَدَ الْمَلٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ اٰجَمْعُوْنَ ، اِلَّا اِبٰلِیْسَ اَسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكٰفِرِیْنَ ، قَالَ اِبٰلِیْسُ مَا مَنَعَكَ اَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِیَدَیْ اَسْتَكْبَرْتَ اَمْ كُنْتَ مِنَ الْعٰلِیْنَ ، قَالَ اَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْنِیْ مِنْ نَّارٍ وَخَلَقْنٰهُ مِنْ طِیْنٍ ، قَالَ فَخْرُجْ مِنْهَا فَاِنَّكَ رَجِیْمٌ ، وَاِنَّ عَلَیْكَ لَعْنَتِیْ اِلٰی یَوْمِ الدِّیْنِ ، قَالَ رَبِّ فَاَنْظِرْنِیْ اِلٰی یَوْمِ یُبْعَثُوْنَ ، قَالَ فَاِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِیْنَ ، اِلٰی یَوْمِ الْوَقْتِ ، قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَا اُغْوِیَنَّهُمْ اَجْمَعِیْنَ اِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِیْنَ ﴾ ۷۱ - ۸۳ له م نه لقه یه دا باسی خۆ به زل زانی ته که بهر ده کات، نه مهش په یوه ندی هدی به ته وه ره یه کی سووره ته که وه که هه ره له سه ره تا وه باسی ده کات که کافران خۆیان به زل ده زانن و لووت به رزی ده که ن له عاستی هه قدا:

﴿ ص وَالْقُرْآنِ ذِی الذِّکْرِ ، بَلِ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا فِیْ عِزِّ وَشِقَاقِ ﴾ ۱ - ۲ له کاتی که دا که عیززه ت و کیریا بۆ خوا یه نه وه تا ته نانه ت شه یتان دان نه یت به وه داو سویند به عیزه تی خوا ده خوات ﴿ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَا اُغْوِیَنَّهُمْ اَجْمَعِیْنَ ، اِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِیْنَ ﴾ ۸۲ - ۸۳ .

دهی کافرانی مه ککه نیتوه خاوهنی چین لهه بوونه وهره گه وره یه دا، فهرموون چیتان دهسه لاته؟؟
 دیاره خاوهنی هیچ نین و بهنده یه کی زه بوون ﴿أَمْرٌ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ
 الْوَهَّابِ، أَمْ لَهُمْ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَلْيَرْتَقُوا فِي الْأَسْبَابِ﴾ ص: ۹ - ۱۰.
 (بو زیاتر شاره زابوون له ته وهره ونا مانجی سووره ته کان داوا کارم له خوینته ری نازیز که
 بهراوی رازی قورنانی بخوینیتسه وه، که (خواطر قرآنیه)ی ماموستا عه مر خالیده وهرمان
 گپراوه).

تۆفانه که ی نوح ..

قورنان باسی به سه رهاتی گهلانی دیرینی کردوه، یه کینک لهو گهلانهش گهلی نوحه و
 ده فهرموت: ﴿كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ، إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ، إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ،
 فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا، وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ، فَاتَّقُوا اللَّهَ
 وَأَطِيعُوا، قَالُوا أَتُؤْمِنُ لَكَ وَاتَّبَعَكَ الْأَرْذَلُونَ، قَالَ وَمَا عَلَيَّ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ، إِنْ حَسَابُهُمْ
 إِلَّا عَلَى رَبِّي لَوْ تَشْعُرُونَ، وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ، إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ، قَالُوا لَنْ نَمُنَ بِكَ بِنُوحٍ
 لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ، قَالَ رَبِّ إِنَّ قَوْمِي كَذِبُونَ، فَافْتَحْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَنَجِّنِي وَمَنْ مَعِيَ
 مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، فَانْجِنَهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ، ثُمَّ أَغْرَقْنَا بَعْدُ الْبَاقِينَ، إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً
 وَمَا كَانَتْ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ، وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ﴾ الشعراء: ۱۰۵ - ۱۲۲... نم

باسهش نیعجازی غه بیی قورنانی تیابه که دۆزینه وهی پاشماوه کۆنه کان راستیتی دهسه لمینتی..
 سۆمه رییه کان باسی تۆفانیکیان تۆمار کردوه له سه ره له وحی قوری سووره وکراو که سالانی
 ۱۸۸۹ بۆ ۱۹۰۰ی زاینی دا دۆزرایه وه له لایه ن کۆمه لیک شوینه وارناسی نه مریکیه وه له
 عیراق، که باس له وه ده کات که پاشا (زبو سودا) خواناس و پارێزگار بوو، ناگادار کرا تۆفان
 ده بیئت، که شتی دروست کردوو خه لکانیکی پزگار کرد لهو تۆفانه وه که جهوت شه و جهوت
 پوژی خایاند .

ههروهه ها بابلی یه کانیس تۆماریان کردووه، له سالێ (١٨٧٢) دا (سیدنی سمیث) رایگه یاند که پتویسته پارچه کانی (مهلمه مهی گلگامیش) کۆیکریتوه که دوازه له وحهیه، که له وحهی یانزهی باسی تۆفانه که دهکات که دهلیت: پیاویک به ناوی گلگامیش، (خواکان) فرمانیان دایه که کهشتیهک دروست بکات و واز له موک و مال بێنیو، له سههر کهشتیه کهشی تۆوی هه موو شتیکی زیندووی هه لگرت، نهو کهشتیهی دروستی کرد درێژی و پانی وه کو یهک بوو .. بارانیکی زۆر باری و تاده گاته نهو ی که دهلیت: کهشتیه که له سههر شاخی (نیصیر) یان (نیزیر) نیشته وه که ده کهوتیه نیتوان دیجه و زابی خوارووه وه.

له نهو ی یه که مهی سه دهی سی پی پش زاینیشدا، له زه مان ی پاشا (أنتیوخوسی یه که م) (٢٨٠-٢٦٠) ی پش زاین یه کی به ناوی (بیروسوس) ی بابلی که کاهینی خوی (ردوک) ی بابلی بووه، به زمانی بابلی میژووی ولاته که ی به زمانی یۆنانی به سی بهرگ نویسه ته وه، که تیایا باس له تۆفانی که دهکات، که گویا پاشایه که به ناوی (نهکسیسویوس) له خهویا خوا ناگاداری دهکات له تۆفانی که هه موو زهوی ده گریتوه و هیچ ناهیلیو، فرمانی نه داتی که کهشتیهک دروست بکات، نهویش کهشتیهک دروست دهکات که درێژی یه که ی ١١٠٠ (یارد) وه پانیه که شی ٤٤٠ (یارد) وه هه موو خزم و هاوه لآن و زینده وه رانیس له بالنده و چوار پی له گه ل خواردن و خواردنه وه له گه ل خۆیدا بار دهکات.

تۆفانه که زهوی داپۆشی، کهشتیه که له سههر شاخیک له نگه ری گرت، خۆی و ژن و مناله کانی و کهشتیه وانه که دابه زین و پاشا سوچهی بۆ خوا برد و قوریانی کرد ... تهوراتیش له (نیصحاح) ی شەش تا (نۆ) له سیفری ته کویندا باسی نهو تۆفانه ده کاو ده لی: خوا بیانی که خراپی مرۆ زۆر بووه له سههر زهوی، خه مبار بوو له م رفتارهی مرۆ له زهوی داو په شیمان بوو له دلایا، بریاریدا که مرۆ و چوار پی و بالنده و گیانه وه ران له سههر زهوی نه هیلێ، ته نها نوح بهی لیته وه که پیاویکی به وه فا و چاک بوو .. نوح ناگادار کراو فرمانی درایه کهشتیه کی گه وه دروست بکات و به قیرو (قه تران) له ناوه وه ده ره وه داپۆشی تاناو نه چیته ناوی، له هه موو گیانه بهرێک دووان، نیترو میته کی تیا دابنی، نه مه بیجگه له ژنه که ی و مناله کانی و ئافره تانی ناو مالتی ...

چل شهو و چل پۆژ باران باری و کانیه کانی زهوی ته قین و ناسمانیش کرایه وه و تۆفانه که چل پۆژی خایاند له سههر زهوی .. هه رچی هه بوو له مرۆ و گیانه وه ران له سههر زهوی له ناو چون و

نوح و نهوانی له گه لیدا بوون مانهوه، تا که شتییه که له سهر شاخی ئارارات گیرسایهوه، هندی له میژوونوسان و موفه سیره کان لهو برپایه دان که تۆفانه که هه موو زهوی نه گرتوه و ده لێن: که له چوار شاری بیلادی پافیده هین دابووه (نور، نریش، شورباک، کیش) شوینه واره کانیش جهخت ده که نه سهر نهوهی که نهو شارانه تۆفانیکی لێی داوه له سالانی ۳۰۰۰ پێش زاینیدا ..

له ناوه پاستی مانگی نایاری سالی ۱۹۴۸ز دا شوانیکی کوردی تورکیا به ناوی رهشید سهرحان پاشاوهی تهخته کانی که شتییه کهمی نوحی دۆزیهوه که له سهر شاخی جودی بوو، که دانیشتوی دیتی (نه ساره)، نهوهی سهیره نه م ناوه ناوی هه مان نهو دیتییه که به زمانی بابلی به دیتییه کهمی نوح و تراوه که تیایا ژیاوه.

له سالانی دواي ۱۹۵۳دا چهند کۆمه لێکی شوینه وار ناسی سهردانی شاخی جودیان کردو فه حسی تهخته ی به بهرد بووی که شتییه که بیان کرد وه به (هاوتای کاریونی تیشکدهر) فه حسیان کردو بۆ زانینی میژووی تهخته کان بۆیان ده رکهوت ده گه پیتیهوه بۆ ۴۵۰۰ سال پێش ئیستا، فه زلی گه وره ده گه پیتیهوه بۆ لیکۆلهران (دیفید فاسولد) و (رون وایت) وه هه ولتی زۆری پرۆفیسۆری تورکی (احمد رسلان) له ماوهی چل سالدا په نجا جار سهرکهوته سهر شاخی جودی بۆ دیراسهی شوینی که شتییه که، که ته واه ده گه یی له گه ل نهوهی که له قورناندا هاتوه:

﴿وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَنَسَمَاءُ أَقْلِي وَغِيضَ الْمَاءِ﴾ هود: ۴۴

نهو وینانهی جیهازی رادار له قولی ۲۵ مه تر دا کیشاویه تی بۆ ژیر به شی دواوهی که شتییه که، زۆر ورده کاری که شتییه کهمی دیاری کردوه. که درێزیه کهمی نزیکه ی ۱۷۱ مه تر ده بی گه وره ترین پانی نزیکه ی ۴۶ مه تر ی که ده بی و معده هلی پانی نزیکه ی ۲۸ مه تر ی که ده بی، قولیه کهمی نزیکه ی ۱۷ مه تر ی که ده بی.

زانایان به پێگایه کی زانستی ته واه دیراسهی زۆریه ی پارچه کانی که شتییه که بیان پشکنیهوه. به لām لیره دا باسی (انجر) یان (مرساه) یان له نگه ری که شتییه که ده که ی، که بۆ له نگه رکردن و هاوسهنگی که شتییه که هه لواسراوه به گوریس و شتی زۆر به هیز به بنی که شتییه کهوه ...

یه کهم پارچه‌ی کهشتیه که دۆزرایه‌وه سیانزه دانه بوو لهو بهردانه‌ی له‌نگهر گرتن کهله بهرزایی هه‌زاران پێ له‌ناستی ده‌ریاوه دۆزرایه‌وه لهو پێیه‌ی کهوا داده‌نریت کهشتیه‌که‌ی پیا رویشتییت.

که ره‌نگه کاتی ته‌واو بوونی تۆفانه‌که‌و کهم بونه‌وه‌ی ناوه‌که هه‌زه‌تی نوح و هاوکارانی نه‌و گوریسانه‌یان پچرانبی و به‌رده‌کان بلاویونه‌وه. زانا‌یان ده‌لێن ره‌نگه (٢٤ مرساه) ی هه‌بووبی هه‌رچه‌ند نیستا (١٣) ی دۆزراوه‌ته‌وه، نه‌و له‌نگه‌ره به‌رداته مه‌دلی به‌رزی ٢٠٥ مه‌تره قوریشی (٤-١٠) ته‌نه، لی‌کۆله‌ر (دی‌فید فاسولد) که ناودارترین دۆزه‌ره‌وه‌و پ‌سپۆره له‌م مه‌سه‌له‌یه‌دا، جه‌خت ده‌که‌نه سه‌ر نه‌وه‌ی که نه‌و به‌ردی له‌نگه‌رانه نه‌ویه که له قورنانه‌دا ناماژه‌ی بۆ که‌راوه که بۆ خۆی مو‌ع‌ج‌یزه‌یه‌و ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿وَقَالَ اَرْكَبُوا فِیْهَا بِسْمِ اللّٰهِ بِحَرْبِهَا وَمُرْسَهَا اِنَّ رَبِّیْ لَفَقُوْرٌ رَّحِیْمٌ﴾ هود: ٤١ نه‌وه‌ی که لی‌کۆله‌رانی سه‌رسام کردوه، باشه چۆن نه‌و به‌رده قورسانه به‌رز که‌راونه‌ته‌وه‌و چۆن کون که‌راون، چۆن هه‌لواسراون به‌که‌شتیه‌که‌دا بۆ هاوسه‌نگی و هه‌ل‌گرتنی کهشتیه‌که له‌به‌رده‌م شه‌پۆلی زۆر به‌رزدا که وه‌ک شاخ بووه هه‌روه‌ک قورشان ده‌فه‌رمو‌ی: ﴿وَهِیْ تَجْرِیْ بِهَمِّ فِیْ مَوْجٍ کَالْجِبَالِ وَنَادٰی نُوْحٌ اٰتِنٰهُ وَكَانَ فِیْ مَعْرِزٍ یَنْبَغِیْ اَرْكَبْ مَعَنَا وَلَا تَكُنْ مَعَ الْکٰفِرِیْنَ﴾ هود: ٤٢ به‌لام دیاره وه‌لامی هه‌موو نه‌وانه له‌وه‌دایه که خ‌وای که‌وره ده‌فه‌رمو‌ی: ﴿وَأَصْنَعِ الْفُلَکَ بِأَعِیْنِنَا وَوَحٰیْنَا﴾ هود: ٣٧ وه بۆ رو‌یشتنیشی ده‌فه‌رمو‌ی ﴿تَجْرِیْ بِأَعِیْنِنَا﴾ القمر: ١٤...

له‌خزمه‌ت چه‌ند نایه‌تی‌ک‌دا :

پ‌روفیسۆر زغلول النجار له پێ‌گه‌که‌یدا ده‌لێ:

- ١- که قورشان ده‌فه‌رمو‌ی: ﴿وَقِیْلَ یٰتَاَرْضُ اَبْلَعِیْ مَاءَکِ﴾ هود: ٤٤ واته نه‌ی زه‌وی ناوه‌که‌ت قوت به‌ره‌وه، وشه‌ی (مَاءَکِ) هه‌روه‌ها که ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿وَالْاَرْضُ بَعْدَ ذٰلِکَ دَحٰهَا﴾ (٣٠) أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعٰهَا﴾ النازعات: ٣٠ - ٣١ واته: ناوی زه‌وی له‌خ‌زیه‌وه ده‌ره‌ینا، زانا‌یان پاش هه‌ول و کۆشش و لی‌کۆلینه‌وه‌ی زۆر بۆیان ده‌رکه‌وت، هه‌رچی ناوی سه‌ر زه‌وی هه‌یه

له ناوچه مرگه ی زهوی خۆیه وه هاتۆته ده ری به هۆی گپ کانه کانه وه، بۆیان ده رکه موت که ۷۰٪ی گپ کانه کان هه لمی ناوه... دیاره زه ویش له سه ره تایه وه که گپ کانی زۆر زۆری بووه، به ته هۆی پهیدا بوونی نهو ناوه که نزیکه ی ۴۰۰، ۱ کیلۆمه تر سیجایه) ..

۲- ﴿وَنَسَمَاءُ أَقْلَبِي﴾ هود: ۴۴ واته نهی ناسمان ناوه که ت بگره وه.

دوو زانای فیزیایی زهوی نه مریکی له سالی ۱۹۹۸ دا که ناویان (ولیسام ریان) و (التربتمان) ه، له پهراویکیاندا به ناوی (گوفان نوح) وتیان که پێش (۷۶۰۰) سال ناوی ده ریا و تۆقیانوسه کان بهرز بۆته وه و به (وادی بۆسفۆر) دا لافاویکی گه وه هاتوه به ته مایه ی کۆچ کردنی زۆری خه لکی ناوچه که.

به لām نایه ته کانی قورشان جه خت ده که نه سه ره نه وه ی که به ناوی ده ریا نه بووه به لکو به ناوی ناو زهوی بووه واته به ناوی شیرین بووه، که دۆزینه وه کانی که شتی نوحیش نه وه ده سه لمینێ له سه ره شاخی جودی که نهو پارچانه ی که شتی که له گلیکی نیشته نی ناوی شیرین دا نوqm بووه نهو گله نیشته نیه ش سنوویکی فراوانی له نیوان دیجله و فورات دا داگیر کردوه.

۳- ﴿وَعِصَ الْمَاءِ وَقِصَى الْأَمْرِ﴾ هود: ۴۴ واته ناوه که کهم بۆوه زهوی هه لمی مژیه وه، له ته وراتدا ده لێ: خوا بایه کی ناردو ناوه که نیشته وه، نازام با په یوه ندی چیی به به نیشته وه ی ناوه که، ههروه ها ده لیت:

که تۆفانه که جیهانی بووه، (سفر التکوین) (۲۴: ۷: ۱۸) دا، به لām منطق وا نالێ و دۆزینه وه کانیش جه خت ده که نه سه ره نه وه ی که له شاخه کانی تورکیا وه بۆ ناوچه یه کی فراوانی نیوان دیجله و فورات بووه... ههروه ها ته ورات ده لیت: پانزه گه ز ناوه که بهرز بۆوه و هه موو شاخه کانی داپۆشی، دیاره نه مه ش ته واو نیه نهو شاخه بهرزانه بهو پانزه گهزه چۆن داده پۆشێ... قورنان باسی نهو شتانه ی نه کردوه ..

۴- ﴿وَأَسْوَتَ عَلَى الْجُودِي﴾ هود: ۴۴

نه م نایه ته جه خت ده کاته سه ره نه وه ی که که شتی که له سه ره شاخی جودی گیرسا وه ته وه، لیکۆلینه وه کانی (مارتن روی) له سالی ۱۹۸۰ دا، (جون موتسو جمری) له هفتاکاندا جه ختیان کرده سه ره نه وه ی که پاشا وه ی که شتی که له سه ره شاخی جودییه، که له لایه ن شوانیکی کورده وه له سالی ۱۹۴۸ دا دۆزرایه وه له سه ره نهو شاخه، که (۲۳۰۰) مه تر له ناستی ده ریا وه بهرز ه..

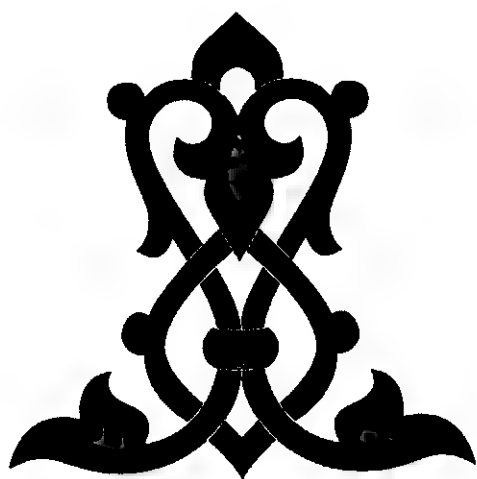
ئەو تۆفانە بۆتە مایەى نىشتىنى لىتەيەك بەنەستورى زىاتەر لە (۳) مەتر، تەمەنى دەگەرپتەو بۆ سى تا حەوت ھەزار سال پيش زايين... دكتور (رالف سولسكى) لەپەياگاي سمپونيان دا لە ئەمريکا، لەپاش دىراسەى پارچەکانى کەشتىە کە بۆى دەرکەوت کە تەمەنى دەگەرپتەو بۆ نزيکەى (۴۵۰۰) سال پيش زايين، ھەروەھا ئەمەش (مارتين روى) لەپژژنامەى (نويوزفر) لەندەن دا پايگەياند لە ۱۶ يەنایرى ۱۹۹۴ دا زانايانى پۆژژاوا زۆر ھەولياندا کە ئەودۆزىنەوانە لەسەر شاخى نارارات بىت، کە شاخى جودى (۲۵۰) ميل دوورە لىنى دەکەويتە لای خواروى پۆژژاواى شاخى ناراراتەو، ئەمە مایەو تە کۆمەلەى زانای پرووسى لەپۆژى جومەى ۲۵\۳\۲۰۰۵ لە کۆنگرەيەکى پۆژژنامەنوسيدا کە وەکالەتى (ئىنتەر فاکس بۆ ھەوال) بلاوى کردەو، پايانگەياند ھىچ پاشاوەو شۆتەنەوارىکى کەشتى نوح نىە لەسەر شاخى نارارات، بەلکو ئەو شۆتەنەوارە لەسەر شاخى جودىيە.

تېيىنى/ لەبەر ئەوێ گۆفارى ھەيف بابەتى (مانگە دەستکردەکان شاھەتى بۆ پيغەمبەردەدەن)ى بلاوکردەو لە ژمارەى (۱۲) دا بۆيە لە جياتى ئەو ئەم بەرگى ھەشتەمان دەرکرد و ئەو دەووبارە نەکردەو.

دواوتە:

کاروانى بەرەونىسلام بەردەوامەو ھەردەم ھەوالى نوێى بلاودەکړیتەو لەوبارەيەو، لە ئەنتەرنىت و گۆفارو پۆژژنامەکان و کەنالە ناسانىەکان دا، لەم زنجيرەيەدا ئەوئەندە بەسەو، ئەوێ گرنگەو جى دى دى لىخۆشە و زۆر زۆر سوپاسى خواى لەسەردەکەم ئەوێە کە بەھەزاران نوسخەى بەرەو نىسلام بە کوردستان و دەرەويدا بلاووتەو لەسايەى خواوہ لە ھەموو چين و تۆيۆنكىش سووديان لىوەرگرتووە...

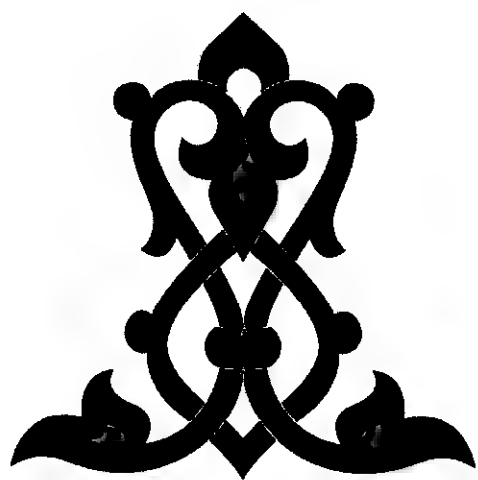
زۆر لەوتارىيۆ بەرپۆزەکان لەوتارى ھەينيدا بۆ ھەزاران نوێى خۆتنيان باسکردووە، لاوانيش بەتايەتى زۆر تامەزۆين، رۆژىک لە کتیبخانەى رۆشنير لاويکەم بينى کە قوتابى پۆلى چوارەمى ناوئەندى بوو، ھەموو نووسراوہکانى بەندەى خۆئەندبۆو کە پسپارم لىکرد دەربارەى زنجيرەى بەرەو نىسلام کە تاکوئى سوودى لىبينىوہ؟؟ وتى: خۆزگە ھەموو پۆژىک و بەرگىکى بەرەو نىسلام دەرچوايە!



۹

بهره و ئیسلام

بانگخوازی



پیشہ کی:

سویاس و ستایش بڑخوای پەرورہ دگارو دروودو سہ لامیش لہسہرگیانی سہرداری
پیغمبران و یارو یاوہران.

نازیزان و دوستانی زنجیرہی بہرہو نیسلام، وا لہم بہرگی نژیہ مہدا بہ نیوہی بہرپژ
دہگہینہوہ بڑ کڑمہ لیک باس و خواسی نیمانی و نیعجازی نویی قورنان و سوننہت و
موسلمانہوونی بہرہوہوامی خہلکی لہہموو لایہکی دنیاوہ کہ ہہمووی بہلگن لہسہر نہوہی
کہ پاشہرپژ بڑ نیسلامہ ..

لہ راپورتیکی پیگہی (سی ان ان) دا ہاتوہ کہ لہ دوانزہ سالدا ۱۲۰۰ مزگہوت لہ
نہمریکادا دروست کراوہ، واتہ سالی سہد مزگہوت، دیارہ نہمہش بہہوی نہو ژمارہ زورہی
نہمریکیہ کانہوہیہ کہ موسلمان دہبن کہ سالانہ زیاترہ لہ بیست ہزارکس.

لیکڑلہران دہلین: نہوانہی موسلمان دہبن دہبنہ بانگخازو باوک و دایک و ژن و منال و
خوشک و براو ہاوہلیان بانگ دہکھن بڑ نیسلام، نہمہ بیجگہ لہوہی کہ وازدہہینن لہ مہی و
ہہموو نہو شتانہی کہ خوویان پیوہگرتوہوہ ہہموو ہہم و غہمیان دہیبت بہوہی کہ خوا لہ
خویان رازی بکھن.

نیسلام ناینی فیتہتہ بڑیہ ناوا لہ ہہموو لایہکھوہ خہلکی دہستہ دہستہ دین بہرہو
لای، قورنان دہنہرمویت: ﴿ فَأَقْرَ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا
بَدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴾ السورہ: ۳۰
یہکی لہوانہی موسلمان بوہ دہلین: من کہ موسلمانہووم وا ہہست ناکہم لہ ناینیکھوہ چووم
بہرہو ناینیکی تر، بہلکو ہہست دہکھم ہاتووم بہرہو شاینیکی ناسایی کہ بڑ مرفایہتی
ہاتوہو گرنگی تہواو نہدات بہ جہستہوگیان.

لیکڑلہری نافرہتی بیانی (کارین فین نیوکیک) لہ پہراوہ تازہکہیدا (نافرہتان موسلمان
دہبن) دہلین: (نافرہتان زیاتر دین بہرہو نیسلام لہبہر نہوہی دادپہرہوہیو ریزو کھرامہتی
تیادہبینن).

قوتابیہکی زانکو لہ بہریتانیا دیراسہی نیسلامی کردو ویستی موسلمان بیبت،
ہاوہلیکی زور ہہولی دا پہشیمانی بکاتہوہ و داوای لیکرد کہ مانگیٹک مؤلہتی بدات تا

دیراسه‌ی نیسلام بکار هه‌مروناته‌واوی و که‌م و‌کوری‌یه‌کانی ب‌هاته به‌رده‌م که گوايه ناینیکی نیرهاب و تزقینه‌ره... ننجاً به‌گهرمی که‌وته خویندنه‌وهو دیراسه‌کردن سا به‌لکو ناته‌واوی بدۆزیتنه‌وه، جا نه‌ک هه‌ر هیچی نه‌دۆزی‌یه‌وه، به‌لکو موسلمانیش بوو و، هاته‌وه لای هاره‌له‌که‌ی و وتی: من ویستم له نیسلامت دوور ب‌ه‌مه‌وه که‌چی بۆم ده‌رکه‌وت که نیسلام نه‌وه نیه که له‌راگه‌یانده‌کانی پۆژئاوا‌دا باسده‌کریت و بۆم ده‌رکه‌وت که نیسلام ناینیکی هه‌قه‌و له‌خواوه هاتوره بۆ مروّفایه‌تی و، وا پیش تۆ موسلمان بووم.

سکریتی‌ری تاییه‌تی پاپا وریایی ده‌دات له موسلمان‌بوونی پۆژئاوا:

(جۆرج جاینزفاین)ی سکریتی‌ری تاییه‌تی پاپا به‌ندیکتی شازده، وریایی دا به‌ پۆژئاوا به‌وه‌ی که وه‌سفی کرد به (موسلمان‌بوونی پۆژئاوا) و وتی ناییت پۆژئاوا هیچ که‌مته‌رخه‌می و چار نو‌قاندنێک بنوینیت سه‌باره‌ت به‌ هینانه‌ ناوه‌وی قیه‌م و به‌های نیسلامی بۆ پۆژئاوا که ده‌گنجیت هه‌ره‌شه له‌ ناسنامه‌ی نه‌م کیشه‌ره بکات.

جۆرج جاینزفاین سکریتی‌ری تاییه‌تی پاپا له‌ چاوپێکه‌وتنێکدا له‌گه‌ڵ گۆفاری (دۆیچه‌ سایتۆنگ)ی ئە‌لمانی دا وتی:

(ناییت له‌ هه‌ولێ به‌ نیسلام کردنی پۆژئاوا بۆ ناگا بین و، پۆژئاوای وریا کرده‌وه پشت‌گۆی خست و گۆی نه‌دان به‌ هینانه‌ ناوه‌وی ته‌عالیم و به‌ها نیسلامی‌یه‌کان بۆ پۆژئاوا که به‌ پێی گومانی نه‌و ده‌کریت هه‌ره‌شه‌یه‌ک له‌سه‌ر ناسنامه‌ی پۆژئاوا دروست بکات).

هه‌روه‌ها جاینزفاین به‌رگری له‌ قسه‌که‌ی سالی رابردوی پاپا کرد که باسی له‌وه کردبوو گوايه نیسلام به‌ توندوتیژی بلا‌وبۆته‌وه، نه‌و قسانه‌ی که شه‌پۆلێکی توندی ناره‌زایی له‌ جیهانی نیسلامدا خولقاند.

سالی رابردو پاپای فاتیکان به‌ندیکتی شازده‌یه‌م له‌ وتاریکدا له‌ یه‌کیک له‌ زانکۆکانی ئە‌لمانیا وتی: نیسلام نایینی توندوتیژی‌یه و به‌ زه‌بری شمشیر بلا‌وبۆته‌وه و، نه‌مه‌ بی‌جگه‌ له‌وه‌ی قسه‌ی نه‌شی‌او و بی‌جیتی به‌رامبه‌ر به‌ پیغه‌مبه‌ری نیسلام ﷺ کرد.

له پروويه کې ترېشه وه نه سقه فی شاری کوټلنی ته لمانیا یواکیم مینسهر له چارېنکه ووتنیکدا که له دوايانه دا بلاوکرایه وه وتېوې: (کوکړدنی مسلمانان که لینیکې له پوښنېری نه لمانی و نه وروپیماندا دروستکړدوه).
 هم قسه و پرووداونه میسداقیه تی نازادی بلاو بوونه وی بیروپا له نه وروپا له داهاتودا ده خه نه ژیر پرسیار.

نیسلاام خیراترین نایینه له بلاو بوونه وه دا:

(کونزالیزا راپیس) ی وه زیری دهره وه نه مریکا له چارېنکه ووتنیکدا له گهل که نالی (الحره) وتی: ((نیسلاام له خیراترینی نهو نایینه ده ژمیتر دیت که له ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا دا بلاو ده پته وه)) و وه سفی نیسلاامی کرد به وه: (به شیکه له نه سیجی پوښنېری نه مریکی).
 له ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا دا ژماره یه کی زور له مسلمانان ده ژین و چه ندین پیکخواوو دامه زراوه یان هیه، که به پی پی سرژمیری حکومت له (۳٪) ی پیژوی دانیشتونانی نهو ولاته پیک دینن واته (۶) بؤ (۷) ملیون کهس ده بن. به لام پیکخواوه نیسلاامیه کان ده لین ژماره ی مسلمانان ده گاته ۱۰ ملیون کهس. دوی پروودای سیپته مبهری (۲۰۰۱) مسلمانانی نهو ولاته تووشی زوریک ته نگرچه له مهو جیاکاری هاتون له لایه نه ده زگا کانی پولیس و حکومتی نهو ولاته.

موسلمان بوونی دوو سهریاز:

هاوکات له گهل لیندوانه که ی راپیدا پوژنامه یه کی نه فغانی له (۲۰۰۷/۷/۲۶) راپیکه یاند که دوو سهریازی نه مریکی بوونه ته موسلمان و ژنیان له نه فغانستان هیتاوه.
 که سانیکې زور له پوژناواییه کان کاتیک سهردانی نه فغانستان ده کهن، موسلمان ده بن. به لام نه مه یه کهم جاره که سهریازی نه مریکی نیسلاامه تی خو یان ناشکرا بکهن.
 شایه نی باسه که سالی پاریش له کوردستان (۳۷) سهریازی کوژیای باشوور له شاری هه ولیتر نیسلاامه تی خو یان ناشکرا کرد و بوونه موسلمان.^۱

۱- له (نیسلاام تون لاین) وه.

پښتو ته بلابوونو هې ټيسلام:

دوژمنان بڼ نه وهې پڼ له بلابوونو هېه بگرن، هه موو هه ټيكيان خستو ته گهړ، بڼ نمونو له چاوييكيه وتنيكي سهرؤكي نه مريكي له گهل كه سايه تي مافناسي ميسري (هيشام قاسم) كه جانيزه ي نه مريكي اريه له بوري مافي مروفا له كوڅكي سپي، سهرؤك بوش پتي وت: (نيخوان موسليمين) به توانا ترين هيزي سياسين له ميسردا له گهل نهو هه موو دژايه تيه ي كه ده كرين، باري نابوري و گنده لي حكومت واده كات كه خه لكي له هه لېواردندا ده نكيان پيښه دن، بڼه نه مريكا سالي دوو مليار دؤلار نه دات وه يارمه تي به ولا تي ميسر بڼ نه وهې پڼ بگري ت له هاتنه پيشه وهې ټيسلامي هكان و نه يه لئيت ده وله تيكي ټيسلامي دابعه زري ت.^۱

جيگري رابهري گشتي براياني موسلمان ده لئيت: حكومه تي ميسري پتي به بيست كانديدي ټيمه داوه له بهرامبر په نجاو دوو هزار كانديد كراوي خوي بڼ هه لېواردن.^۲

له ناو ميسري شدا هه وله كان به رده وامن بڼ هه مان مه به ست، بڼ نمونو مليارد تري قيبتي ميسري (نجيب ساويرس) كه خاوه ني (۱۰) مليار دؤلاره ده وله مه ندي ترين كه سي ميسره و خاوه ني كه نالي (نو تي قي) يه، نار هه تي خوي ده رده بري ت له ديارده ي بلابوونو هې بالا پوشي له ميسردا و ده يه وي ت له سالي ۲۰۰۸ دا دوو كه نالي فعا يي تر دابعه زريني ت يه كيكيان بڼ هه وال و نه وي تري شيان بڼ فيلم، سا به لكو بتواني ري له بالا پوشي بگري ت.^۳

له زور لاشه وه ده يانه وي ت كه نه مريكا زياتر هان بدن له سهر پښتو ته له بلابوونو هې ټيسلام، بڼ نمونو نووسه ري نه مريكي (مارك ستاين) له په راوه كهيدا (نهاية العالم كما نعرفها) ده لئيت: (دا هاتو يو نه وانه يه كه وه چي زوريان ده بيت و متمان هيان به خويانه، نه م دوو سيفه ته ش له موسلماناندا هيه، له بهر نه وهې كه پوژناوا نهو دوو سيفه ته ي تيان يه سهره نجا ميان نه مانه .

۱- (المجمع ۱۷۷۴ له ۲۷/۱۰/۲۰۰۷).

۲- (روژنامه ي "حياة" ي لنده ني ۲۱/۳/۲۰۰۸).

۳- (المجمع)

همروه‌ها داوا له نه‌مريکا ده‌کات فرياي خوی بکه‌ويت نه‌گينا له‌ده‌نگی بانگی بلندگوئی
مرگه‌وته‌کانی نه‌مريکا خه‌به‌ريان ده‌بيت‌هوه و، نه‌گهر نه‌وروپاش يه‌کنه‌گرئ بؤ دژايه‌تی نیس‌لام
نه‌وه به‌ته‌ن‌ها نه‌مريکا ده‌ميټ‌يته‌وه بؤ نه‌و رټ‌گرتنه). شايانی باسه (محافظ)ه‌کانی نه‌مريکا داوا
له نه‌ندامه‌کانيان ده‌کمن که هه‌موو نه‌و په‌راوه بکړن و بيخويننه‌وه.^۱

هه‌واله‌کان هه‌موو جه‌خت ده‌کمنه سهر نه‌وهی که نیس‌لام به‌خي‌رايی بلاوده‌بيت‌هوه
بؤغونه:

۱- وه‌زاره‌تی دادی بولغاری به‌نيازه مرگه‌وت له‌چهند به‌نديخانه‌يه‌کيدا دروست بکات بؤ
نه‌و به‌ندکراوانه‌ی که‌له به‌نديخانه‌دا موسلمان ده‌بن و، هه‌لسوکه‌وتيان ده‌گۆرډرټ ولټيان
پازين.^۲

۲- وه‌زاره‌تی به‌رگري نه‌مساوی پرياری دا که دوو نيمام دابه‌زرتنی له‌سوپاکه‌يدا بؤ نه‌و
سهرپازه موسلمانانه‌ی که له‌سوپاکه‌يدان، که‌ژماره‌يان زياتره له‌هه‌زارکس .

شايانی باسه موسلمانان له‌نه‌مسادا نزیکه‌ی ۴۰۰ هه‌زار که‌س ده‌بن و ۵٪ی کوی
دانيشتوانی نه‌مسان و هه‌موو کۆبونه‌ته‌وه له‌ژير نالای رټ‌کخراوئیکی نیس‌لاميدا که پروفيسۆر
ته‌نس شه‌قفه رابه‌رايه‌تيان ده‌کات.^۳

۳- مۆرۆ بيرگر ده‌لټ: بلاوبونه‌وه‌ی نیس‌لام به‌ناسانی و به‌خي‌رايی له‌نه‌فريقادا
تۆقانونی!! (ملتقى المهندسين العرب-اعضاء الاسلام في لحظات الصدق). (ياره‌بی بتۆقن)!

۴- پۆژه‌ه‌لاتناسی نه‌مريکی وک سميث ده‌لټ: نه‌گهر موسلمانان نازاديان بدرټی و
نيزامی ديموکراتی حوکميان بکات نه‌وا نیس‌لام سهرده‌که‌ويت له‌ولاته‌کانياندا، ته‌ن‌ها به
ديکتاتۆريه‌ت ده‌توانرټ گهلانی موسلمان له‌ناينه‌که‌يان دووربخويننه‌وه.^۴

نه‌مه‌شه وايکردوه گهنده‌لترين و بوو ده‌له‌ترين حوکومسات هه‌بی له‌ولاته
نیس‌لاميه‌کانداوغه‌ريش پشتگيريان بکات، دياره نه‌مه‌ش قۆناغي‌که‌و تا سهر ناوا بۆيان

۱- (المجمع ۱۷۸۴/۱/۱۲/ ۲۰۰۸).

۲- (المجمع ۱۷۸۶/۱/۲۶/ ۲۰۰۸).

۳- (المجمع ۱۷۸۵ له ۱۹/۱/۲۰۰۸).

۴- هه‌مان سهرچاوه .

نالوت، وا ئىستا كۆمەللىك كەسىژىر داوا لە غەرب دەكەن كە ئىتر پالېشتى ئەو گەندەلچىانە نەكەن و مامەلە لە گەل ئىسلامىيەكاندا بکەن كە جەماوەر ئەوانىيان دەوتت.

۵- سەرۆكى مەجلىسى (قەدىس اثناسىيوس) ماکس مىشیل داواى لە هەموو مەسیحىيەكانى جیهان کرد كە هاوکاریان بکەن بۆ راگرتنى چوونى قىبىتيەكان بەرەو ئىسلام لەمیسردا و تى: ئەگەر بەو پرۆيە قىبىتيەكان بچن بەرەو ئىسلام مەسیحىيەك لە پرۆيەلەتتى ناوەراست دا نامىنیت.^۱

۶- لە سالى ۱۹۶۸ دا يەكەم مەزگەوت لە بەلجىكا دروستکرا و ئىستا ژمارەى مەزگەوتەكان گەيشتۆتە ۳۸۰ مەزگەوت و ژمارەى مۆسلمانان ۴۵۰ هەزار كەس دەبى لەكاتىكدا ژمارەى دانىشتوان هەمووى دە ملیۆن كەسە.

خەبىرى بەلجىكى نولفىنى سرفى لە پرۆژنامەى (لېبر بلجىك) لە ۱۳-۳-۲۰۰۸ دا دەلالت: (ئەگەر كۆچىردن ئاوا بەردەوام بىت بۆ بەلجىكا ئەوا لە ۲۰۲۸ دا مۆسلمانان دەبنە زۆرىنەى برۆكسلى پايتەختى بەلجىكا).

رېكخراوى راگرتنى بلاوبوونەوى ئىسلام وىستى خۆپىشاندا ئىك بکات دژى مۆسلمانان، عومدەى برۆكسل رېتى پىنەدان.^۲

۷- ولاتى سعودىيە هاوکاری مۆسلمانانى كۆريای باشورى کرد كە يەكيتى مۆسلمانانى كۆريای باشور دا بھەزرتن و بەردى بناغەى يەكەم قوتابجھانەى سەرەتايى ئىسلامى دابنن.^۳

۸- بان كيمۆن سكرتيرى گشتى نەتو يەكگرتووەكان داواى رېگىرى کرد لە دزايەتى کردنى ئىسلام و تى: زۆر لە مۆسلمانانىش قورىانى دەستى تيرۆرن.^۴

۹- بەيارمەتى كۆمەلەى بانگەوازی جیهانى لە شارى كىجالى پايتەختى پوئەندا لە مانگى نازارى ۲۰۰۸ دا يەكەم رادیۆى ئىسلامى دامەزرا.^۵

۱- (سایتى: طريق الايمان).

۲- ئىسلام تۆن لاین.

۳- (سایتى يەكگرتو).

۴- هەمان سەرچاوه.

۵- هەمان سەرچاوه.

موعجیزہی قورئان :

۱- ﴿وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُنْزِلَ آيَةً وَلَٰكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ (۳۷) وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَلُكُمْ

مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿الأنعام: ۳۷ - ۳۸﴾ کافرہ کان داوای موعجیزہ و بدلگہ و نشانہ بیان دہ کرد، خوی گہورہش (ہرچہند دہ توانیت ہر موعجیزہ کی بویت بینیریت) سرغیان رادہ کیشیت بؤ نہوہ موو نایہت و بدلگہ و نشانہ زورانی دہورہریان، بہتایہت گیانلہ بہران، کہ ہرچہند زانست پیش بکہویت و دیراسات بکریت زیاتر راستیتی نہم ناماژہ قورنائیہ مان بؤ دہردہ کہویت، کہ گیانہ وہران و بالندہ کانیش وک مرؤف نومہتن و نیازم و ہرنامہی تایہتی خویان ہہیہ، بؤ نمونہ:

۱- (گراہام کوری) دوو سال دیراسہی ہاتوچووی میروولہی کردو بؤی دہرکوت کہ ریگاہ کی خیرا ہہیہ نہو میروولانہی پیادہ پڑن کہ کاریان پیکخستنی ہاتوچوہیو، ریگاہ کی تریش ہہیہ کہ نہو میروولانہی پیادہ پڑن کہ باریان پیہیہ، لہم لاو نہو لاشوہ ریگاہی تر دیاری دہکن بؤ ہاتوچووی نہو میروولانہی کہ باریان پی نیہ.

زانایہ کیش دیراسہی میروولہی کرد بؤی دہرکوت کہ نیش دابہش دہکن و ہندیکیان خہریکی پاسہوانی و ہندیکیان خہریکی بہ ختوکردنی بیچوہوہ کان و ہندیکیان خہریکی پیداکردنی خوراکن و... ہتد، نہو زانایہش ہر کومہلہو رہنگیکی تایہتی کردن، پاش دوو ہفتہیہ کہ بینسی کارہکان لہ نیوان خویاندا دہگورنہوہ تاہہ مووان لہ ہہموو ہواریکدا شارہ زابن .

ہہروہا قورئان لہبارہی خانوو مہسکہنی میروولہوہ کہ زور وردہ کاری نہندازیاری تیایہو حسابی ہما گورکی و حسابی زستان و ہاوینی تیا دہکات دہفرمویت: ﴿حَتَّىٰ إِذَا أَتَوْا عَلَىٰ وَادٍ النَّمْلِ قَالَتْ نَمَلَةٌ يَكَايُهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسْكِنَكُمُ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾ النمل: ۱۸ (مَسْكِنَكُمُ) نافہرمویت (کھوفکم) (اوکارکم)، چونکہ وشہی (مَسْكِنَكُمُ) پر بہ پیستیتی و بہراستی مہسکہنہ، زانایانیش جہخت دہکہنہ سہر

بلیمه‌تی و وه‌ستایی می‌رووله له بواری بیناکردندا که سه‌د قات زیاتره له تواناکانی مرۆڤ به‌به‌راوردکردنی قه‌باره‌ی می‌رووله‌و مرۆڤ و ده‌لێن: (إن المهارات التي يتمتع بها النمل من حيث بناء وهندسة البيوت تجعله يتفوق على الإنسان، قياساً لحجم النملة، فإن النملة أقوى من الإنسان بمئة مرة على الأقل).

دکتۆر Bill Hughes لیکۆلێنه‌وه‌یه‌کی پێشکەش به‌ نه‌کادیمیای نیشتمانی بۆ زانست کرد که تیایدا پاش لیکۆلێنه‌وه‌ی زۆر بۆی ده‌رکه‌وت که هه‌ندێ می‌رووله‌ش وه‌ک مرۆڤ فووفیل و هه‌سه‌دیان هه‌یه‌و شه‌په‌ده‌که‌ن له‌سه‌ر رزق و پۆزی. جا نایا نه‌مه ته‌سدیقی قورنانه یان نا؟؟ که‌سێک چواره سه‌ده له‌مه‌به‌ر له‌ کۆی نهم پاستیه‌ی زانی که نه‌وه‌تا پاش هه‌ول و کۆششی زۆری ده‌یه‌ها زانا و پاش خه‌رج کردنی پاره‌یه‌کی زۆر ننجاشکرا ده‌بیته که نه‌وانیش نومه‌تن وه‌ک مرۆڤ.^۱

ب- خۆی په‌روه‌ردگار به‌رنامه‌یه‌کی تاییه‌تی بۆ هه‌نگ داناهه تا هه‌رده‌م نه‌و هه‌نگینه به‌رهم بێنی که شیفایه، هه‌روه‌ک ده‌فه‌رمویت: ﴿وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ اللَّبَالِ يَوْمًا وَ مِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ﴿٦٨﴾ ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَنُهُ، فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾ النحل: ٦٨ - ٦٩، پێغه‌مبه‌ریش ﷺ ده‌فه‌رمویت: (عليكم بالشفاءين: القرآن والعسل)^۱. زانایان تا ئێستا چی دی‌راسه‌یان له‌سه‌ر هه‌نگوین کردوه هه‌مووی پاستیه‌ی نهم نایه‌ته ده‌سه‌لمێنن که هه‌نگوین شیفایه .

دکتۆر گلینس راوند پسپۆر له‌بواری شێره‌غه‌دا پاش تاقیکردنه‌وه‌و دی‌راساتی زۆر بۆی ده‌رکه‌وت که هه‌نگوین چاره‌سه‌ره بۆ شێره‌غه‌ی پێست. هه‌روه‌ها چاره‌سه‌ره بۆ قورحه‌ی گه‌ده‌و قورقوپراگه.

١- (پێگهی عبد الدائم کحیل - عجائب الحشرات).

٢- رواه ابن ماجه.

له دیراساتی تریشدا ماده‌یه‌کی تریان تیادۆزیوه‌ته‌وه‌که دژی (التاکسد) هو سوودی هه‌یه
بۆ کۆلیسترۆل و له‌نامه‌یه‌کی دکتۆرای زانکۆی قناه له‌م سالد ۲۰۰۸ له‌ میسر هاتوه‌ که
هه‌نگوینی چیا سوودی هه‌یه بۆ دل و بۆریه‌ خۆینه‌کان.^۱

دکتۆر مۆلان ده‌لێت: هه‌نگ به‌ هۆی نه‌زیماتی تایبه‌ته‌وه ماده‌ی هایدروژین پیروکساید
دروست نه‌کات که (معقم) و (مطهر) هو هیچ ماده‌یه‌کی نه‌وه‌که هه‌نگوین (معقم) بێت.

هه‌روه‌ها زانیان بۆیان ده‌رکه‌وت که جاری واهه‌یه هه‌نگ رپی ده‌که‌وێت له‌ هه‌ندیک
خواردنی خراپ که ده‌بیته‌ مایه‌ی سه‌رخۆشکردنی هه‌نگه‌که بۆ ۴۸ سه‌عات، جا کاتی‌ک نه‌و
هه‌نگه سه‌رخۆشه ده‌گه‌ڕێته‌وه بۆ کووره‌که‌ی، هه‌نگه‌کانی تر یه‌که‌سه‌ر ده‌زانن که سه‌رخۆشه‌و
نایه‌لن داخل بپی و بچی به‌لای شانه‌ی هه‌نگوینه‌کانداو پیسیان بکات، جا نه‌گه‌ر هه‌نگیک
نه‌مه‌ی دووباره‌ کرده‌وه و یستی بیته ژووره‌وه قاچی ده‌شکێنن.

۲- پیش زیاتر له‌ چواره‌ سه‌ده قورنان ده‌فرمویت پۆح سپێکه له‌ خواوه‌و مرۆڤ
زانستیکی زۆر که‌می پێدراوه‌ له‌و به‌اره‌دا ﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي
وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا﴾ الإسراء: ۸۵

نه‌مه‌ش نه‌گه‌ر خوا فیزی سه‌زهره‌تی نه‌که‌ر دبیته‌ چۆن نه‌توانی باس له‌ شتی وابکات،
نه‌وه‌تا پاش هه‌زارو چواره‌ سه‌د سالی زیاتر هه‌مان پرسیار ده‌کری، ناخۆ له‌ نه‌هینی پۆح تیبگه‌ین؟؟
ناخۆ ده‌توانیته‌ به‌ کارلیکی کیمیایی یان هه‌ر شتیکی تر خانه‌یه‌کی زیندو و دروست بکریته‌؟؟
له‌ ۲۶ فیه‌ری ۲۰۰۸ دا گۆفاری ده‌یلی مه‌یل و تاریکی بلاو کرده‌وه به‌ناو نیشانی
(Life's Still One Big Secret) که باس له‌وه ده‌کات زانیانی زانکۆی نه‌دنبه‌ره له‌
به‌ریتانیایه‌ هۆی سوپه‌ر کۆمپیوته‌ره‌وه که باسی ۲۰ ملیۆن دۆلاره هه‌شت سالی دیراسه‌یان کرد،
سه‌ره‌نجام ده‌سته‌وسانی خۆیان راگه‌یانده‌ به‌رامبه‌ر به‌ سپی پۆح و دروستکردنی خانه‌ی زیندو.^۲

۳- دکتۆر ته‌ها نیبراهیم خه‌لیفه مامۆستای پروه‌کی پزیشکی و ده‌رمان له‌ زانکۆی
نه‌زه‌ره ده‌لێت: ماده‌ی (میثالوینویدز) ماده‌یه‌کی پرۆتینییه‌و کیریتی تیایه‌ و به‌ ناسانی
یه‌که‌ده‌گریته‌ له‌گه‌ل زینک و ناسن و فسفۆر داو زۆر گرنگه‌ بۆ له‌ش، تیمیکی زانا یابانییه‌کان

۱- (پێگه‌ی مه‌وسوعه‌ی نیعجازی عیلمی قورنان و سونه‌ت).

۲- (پێگه‌ی عبدالدام الکحیل).

کهوتنه گهړان بهدوای نهم مادهدهیه داو له ههنجیره زهیتون دا دوزیانموه و باشتړین ریژهش نهوهیه که زهیتونه که حموت نهوندهی ههنجیره که بیت .

دکتور تهها سهیری کرد قورنان شەش جار ناوی زهیتوونی بردووه و جاریکیش ناماژهی

بۆکردووه کهدهفرمویت: ﴿وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَنْبُتُ بِالدُّهْنِ وَصَنِيعَ لِّلْأَكْلِينَ﴾ المؤمنون: ۲۰. یهك جاریش باسی ههنجیری کردووه.

کاتیك دکتور تهها نهم باسهی نارد بۆ تیمه یابانیه که، سهروکی تیمه که موسلمان بوو، (براءة الاختراع) یشیان دا به دکتور تهها.^۱

۴- خوای پهروه دگار سویند دهخوات به (التین) و (الزیتون) و (طور السنین) و (البلد

الامین) لهسەر نهوهی که مروژی له باشتړین شیوه دا دروست کردووه: ﴿لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ﴾ التین: ۴.

نمونهش لهسەر نهم راستیه: زانایانی زانکزی (دیوک)ی نهمه ریکی پاش دیراساتیکی زور پایانگه یاند که ریخۆله کویره که چهندهها ساله واده زانریت زیادهیهو هیچ کاریکی نیه، وانیهو کاری مهزنی ههیهو خوای پهروه دگار به زیاد دروستی نه کردووه، کاره کهشی نهوهیه که بهرپرسه له بهرهمهیتان و هه لگرتنی کۆمه لیتیکی زور له به کتیاو جرابیم که به سوودن.

جاله کاتی هه ندی نه خوژی و سکچووندا که به کتیاو جرابیم ی ناو ریخۆله نامیتن، نهوا ریخۆله کویره فریای لهش ده کهوی به کتیاو جرابیم ی به سوودی نه داتی.^۲

۵- قورنانی پیرو زور و که می مهی حرام کردووه دهفرمویت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

إِنَّمَا الْحُمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ، إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْحُمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيُضِلَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ

۱- (منتديات اذكر الله).

۲- (موسوعه ی نیعجازی عیلمی قورنان و سونتەت).

أَلَصَلَاةُ فَهَلْ أَنْتُمْ مِنْهُمْ ﴿المائدة: ۹۰-۹۱﴾. ههروه‌ها پی‌نغه‌مبهر ﷺ ده‌فهرمویت ﴿ما أَسْكِرْ كَثِيرَهُ فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ﴾^۱.

جاران هه‌ندی کەس ده‌یانوت مە‌ی کە‌میکی هیچ زیانیکی نیه، تا دکتۆره سارا لو‌یس له‌زانکۆی بریستۆل وکۆمه‌لیک لی‌کۆله‌ری تر سه‌لمان‌دیان خواردنه‌وه‌ی کە‌میکی مە‌ی زیانبه‌خشه‌و کاریگه‌ری بۆ ده‌یه‌ها پۆژ ده‌می‌نی‌ت له‌سه‌ر له‌ش، په‌نگه نه‌مه‌ش هۆیه‌کی شه‌وه بی‌ت کە حه‌زهره‌ت ﷺ ده‌فهرمویت: نه‌وه‌ی مە‌ی بخواته‌وه تا چل پۆژ نو‌ژی لی‌وه‌رناگیرێ .

هه‌روه‌ها با نه‌وه‌شان له یاد بی‌ت کە ده‌فهرمویت: خوا چاره‌سه‌ری نی‌وه‌ی نه‌خستۆته نه‌و شتانه‌وه کە له‌سه‌ری حرم کردوون ﴿إِنَّ اللَّهَ لَمْ يَجْعَلْ شِفَاءَ كَمْ فِيمَا حُرِّمَ عَلَيْكُمْ﴾^۲.

هه‌روه‌ها ده‌فهرمویت: (إِنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ الدَّاءَ وَالِدَاءَ وَجَعَلَ لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءً فَتَدَاوُوا وَلَا تَدَاوُوا بِمَحْرَمٍ)^۳. وقد سئل الرسول الكريم ﷺ عن التداءي بالخمير فقال: (إنه ليس بدواء ولكنه داء)^۴.

دکتۆره‌کانی جه‌معی‌ی به‌ری‌تانی دڵ جه‌خت ده‌که‌نه سه‌ر نه‌وه‌ی کە هه‌رگیز مە‌ی ده‌رمان نیه و نه‌مه‌ش هه‌مان فەرمووده‌که‌ی حه‌زهره‌ته‌و له سه‌ده‌ی بیست و یه‌کدا نه‌وان ده‌یگه‌نی، نه‌مه‌ش ده‌قی قسه‌که‌یان: * However alcohol should not be used as a medicine and those who are teetotal do not need to start consuming alcohol to benefit their heart health.

کە نه‌مه‌ش دياره هه‌ر خوا فیری کردوه نه‌گینا له کۆی ده‌زانی‌ت مە‌ی ده‌رمان نیه و ده‌رده وشیفا له‌و شته حه‌رام کراوانه‌دا نیه و پاش دیراسات وله دوا‌ی زیاتر له چواره‌ده سه‌ده زانایان هه‌مان قسه‌ده‌که‌ن؟؟^۵

۶- قورئان ورده‌کاری‌یه‌کی زۆری ده‌کات له هه‌تانی هه‌ر وشه‌یه‌یکدا، بۆ نه‌ونه:

۱- رواه الترمذي.

۲- صحيح - ابن حبان

۳- رواه أبو داود.

۴- رواه مسلم.

۵- سائیتی عبدالدا‌نم الکعیل .

أ- کاتى زهید فه زلى پيغه مبهري ﷺ دا به سهر باوك و كهس و كاريداو لاي مایه وه، نه ویش وه كه وه فايه كړدى به كورې خوى، ده و ترا زهیدی كورې محمد، كه خواى گه وړه عاده تى (تبني) هه لوه شانده وه، فهرمووى نه مه باشته و عه داله ت تره لاي خوا (ذلك أقسط عند الله) واته: نه وى توش باش بوو به لام نه مه باشته بو تان نه مدهش وه ريزي كه بو كاره كسى پيغه مبهري ﷺ.

ب- کاتيک قورنان باسى حه زه تى موسا ده کات سه لامى خواى ليبييت ده فهرمويت له لاي راستى کيوى گور خواى گه وړه وه حى بو نارد ﴿وَنَدَيْتَهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْتَهُ يَحْيَا﴾
مريم: ۵۲

﴿يَبْنِي إِسْرَءِيلَ قَدْ أَفْجَيْنَاكَ مِنْ عَدُوِّكَ وَوَعَدْنَاكَ جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْمَنَ وَالسَّلَوى﴾ طه: ۸۰

له بهر نه وى (يعن) ماناي (به ره كه ت) هه لده گري، كه ديتته سهر باسى نه وى كه نه مانه ي بو پيغه مبهري ﷺ هاتوه له خوا وه يه و خو پيغه مبهري ﷺ له وى نه بو وه نه و پرو و دا وى نه بينيوه، نافه رموى له لاي راستى كيوى طور نه بويت نه كه به ره كه تدار نه بو وى لي بخوي ندر يتته وه، به لكو ده فهرمويت: ﴿وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ﴾
القصص: ۴۴

﴿وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَٰكِنْ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾ القصص: ۴۶.

نمونم زور باسكردوه له نووسراوه كاغدا، تكيه له شويى خويدا سه يري بكن، داواكارم كه وردب نه وه له قورنان وگرن گى بدن به و نووسراوانه ي كه له و بواره دا نووسراون يه تاييه ت (له خزمه ت قورنان دا) (پامان له قورنان) و (ژيانه وه) و (به هارى دلان) و (پازى قورنانى).

ج- خواى په وړه ردگار ده فهرمويت: ﴿يُرِيدُونَ أَن يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَىٰ اللَّهُ إِلَآ أَن يُمْسَ نُّورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾، هُو الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ﴾ التوبة: ۳۲ - ۳۳، هه وړه ها ده فهرمويت:

﴿يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾، هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ
بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿الصف: ٨ - ٩﴾

يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا: نه يانه وی نووری خوا بکوژیننه وه نیستاو له داهاتو شدا.

يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا: به دواي هژکاردا ده گه پښ که نووری خواي پی بکوژیننه وه. ننجا
(يُطْفِئُوا) که مانای کوژانه وهی ناگره کم بیت یان زور به کارده هیئت له جیاتی (یُخمدوا) که
مانای کوژانه وهی ناگری زوره.

واته: کافران به رد هوام له هه ولدان بۆ کوژانه وهی نووری نیسلامه تی کم بیت یان زور که
نهمهش موعجیزه یه و خوانه بیت کی ده زانیت دوژمنایه تی که به رد هوام ده بیت و هه موو
هژکاریکیش به کار دینن .

موعجیزه ی فهرمووده:

١- هه مووده زانین که ناو پاکره وه یه و، قورنایش ناماژهی بۆ کردوه و ده فهرمویت:

﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا لِّبَنِي إِدْرَىٰ رَحْمَةً وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا﴾ الفرقان: ٤٨ ..
ههروه ها داواکراوه موسلمان بۆ نویژکردن به ناو ده ستونیژ بشواو نه گهر ناویش نه بوو به توژی
گلنکی پاک ته یه موم بکات .

ههروه ها حه زرهت ﷺ ده فهرمویت: نه گهر سه گ ده می خسته قاپنکه وه جاریک به گل و
شهش جاریش به ناو بیشون. نه مهش له بهر نه وهی که قایرؤس و میکروپ هه یه له لیکی
سه گه که دا که به گل که پاک ده بیتته وه .

له فهرمووده یه کی ترده حه زرهت ﷺ ده فهرمویت: ﴿جُعِلَتْ لِيَ الْأَرْضُ مَسْجِدًا
وَطَهُورًا﴾ واته زه ویم بۆ کراوه به مزگهوت له کویتدا بیت نویژ ده کم و ههروه ها خاک و
زهویشم بۆ کراوه به پاکره وه . باشه حه زرهت ﷺ نه گهر خوا ناگاداری نه کور دیت چوزانیت گل
پاکو پاکره وه شه ؟؟

گوفاری (العالم الجدید) له سالی ٢٠٠٦ دا لیکوژلینه وهی زانا (جۆن وانگ) ی بلاوکرده وه
که له تاقیگه کانی شاری نیوجرسی کورده وی له نه مریکا له سه رگل که ده توانریت (نه تی
بایوتیکی) لیده ره یتریت.

همروه‌ها دکتوره ليندا وليامز جهخت ده‌کاته سر نه‌وهی که له گلډا زیاتر له مادده‌یه‌کی پاکه‌روه هیه، تاقیکردنه‌وه‌کانیش سه‌لمان‌دیان که قور ده‌توانیت موس‌ته‌عمه‌ره‌یه‌کی کامیلی جراثیم له ۲۴ کاژیردا له نابه‌ریټ، که نه‌گهر نه‌وه قوره نه‌بیټ لهو ماوه‌یه‌دا ۴۵ قات زیاد ده‌کات .

دکتور هایدل که‌زانایه‌کی بواری (الاحياء الدقیقه)یه ده‌لټی: (نیستا ده‌توانین په‌یوه‌ندی نیوان زانستی زه‌وی و خانمی زیندوو بدۆزینه‌وه، تا سالتیک له‌مه‌وه‌بر من گلم به پیس ده‌زانی، به‌لام نیستا به ماده‌یه‌کی پاکه‌روه‌ی ده‌زاعم) ..

پیش چند سالتیکش ژنه دکتوری فه‌ره‌نسی (لین برینیت)له قوری سه‌وزی فه‌ره‌نسی چاره‌سری نه‌خۆشی دۆزی‌یه‌وه وه نه‌تیبایوتیک به‌کاری هینا له کینیای ساحل‌العاج و، ریک‌خراوی ته‌ندروستی جیهانیش سه‌رسامی خویان به‌رام‌به‌ر دۆزینه‌وه‌که‌ی ده‌ربری .

نه‌مه‌ش به‌پراستی میه‌ره‌بانی خواجه و حیکمه‌تی تیایه، له هه‌موو دنیا‌دا منالان یاری به‌گل و خۆل ده‌که‌ن که نه‌گهر پیس بویه نه‌خۆشی‌یه‌کی زۆر بلاو ده‌بۆه ..

۲- وتمان هه‌زرت ﷺ ناگاداری کردینه‌ته‌وه له‌لیکی سه‌گ و فیری کردوین که نه‌گهر ده‌می خسته قاپیکه‌وه جارێک به‌گل و شه‌ش جاریش به‌ئاو بیشوین، که نه‌مه‌ش بۆخۆی موعجیزیه و که‌س لهو سه‌رده‌مه‌دا هیچی له باره‌ی میکروپ و فایرۆسه‌وه نه‌زانیه، نه‌مه‌ش بروه هۆی موس‌لمان‌بوونی چه‌نده‌ها که‌س .

که‌چی پشيله که هه‌روه‌ک سه‌گه هه‌زرت ﷺ به‌پاکی داده‌نیټ، جارێکیان نه‌یه‌ویټ له ناوتیک ده‌ستنوێژ بشوات، پی‌ی ده‌لټین: پشيله ده‌می تیخستوه‌وه لی‌ی خواردۆته‌وه، نه‌ویش ده‌فه‌رموټ: قه‌یناکه چونکه پیس نه‌وه پاکه ﴿انها لیست بنجس انما من الطوافین علیکم والطوافات﴾^۱.

پشيله به‌رده‌وام خۆی پاک ده‌کاته‌وه به‌زمانی که زیری تیایه، دکتور گورگیس مقصود سه‌روکی به‌شی تاقیگه‌کان له خسته‌خانه‌ی به‌یت‌ره‌ی دیمشق ده‌لټیت: به‌ده‌گمه‌ن له‌سه‌ر فه‌رووی پسيله جراثیم هیه، نه‌گهر بیټ نه‌وه نه‌وه پشيله‌یه نه‌خۆشه .

دکتوره جین جۆستافسن ده‌لێت: پاش به‌راورد کردنی لیکى مرۆڤ و سه‌گ و پشيله له تاقیگه‌دا بۆمان ده‌رکه‌وت که لیکى مرۆڤ يه‌ك له‌سه‌ر چواری لیکى سه‌گ جرابیم ی تیا به‌و لیکى پشيله‌ش يه‌ك له‌سه‌ره‌شتى لیکى سه‌گ (جراشیم) ی تیا به‌ .

دکتۆر سعید ره‌فاه له به‌یتیه‌رى ديه‌شق ده‌لێت: ماده‌يه‌كى پاكه‌روه هه‌يه له‌لیكى پشيله‌دا پیتی ده‌وتریت (لیزۆزیم). نه‌مانه‌ش هه‌مووى به‌لگه‌ى نه‌وه‌ن که هه‌زه‌ت ﷺ له‌خۆیه‌وه قسه‌ ناکات ﴿وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ، إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ﴾ النجم: ۳ - ۴ ، هه‌زه‌ت ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((نعمّ الادام الخلّ))^۱ واته‌: سه‌رکه پێخۆرو خواردنیکی چاکه. پاش چواری ده‌ده و تاقی کردنه‌وه‌ی زۆر زانایان جه‌خت ده‌که‌نه سه‌ر سووده‌کانی سه‌رکه و ده‌لێن: سوودی هه‌يه بۆ سه‌ك چوون و گه‌ده و پێخۆله‌ش پاك ده‌کاته‌وه، کرداری هه‌رس کردنی‌ش چالاک ده‌کات و (طفیلیات) ی پێخۆله‌ش له‌ناوده‌بات و، سوودی زۆره بۆ چاره‌سه‌ری هه‌وکردنی پووک و کلۆر بوونی ددان، بۆ نازاری جو مگه‌ش سوودی زۆری هه‌يه^۲.

۴ - هه‌زه‌ت ﷺ ده‌فه‌رمویت: ((الفطرة خمس: الختان، والاستحدا، وقص الشارب، وتقليم الأظفار، ونف الأباط))^۳. خه‌ته‌نه‌کردن له فیه‌ته‌وه‌یه، راستت فه‌رموه نه‌ی مامۆستای مرۆڤایه‌تی، نه‌وه‌ته پاش چواری ده‌ده پێکخراوی ته‌ندروستی جیهانی و به‌رنامه‌ی نه‌ته‌وه یه‌که‌گرتوه‌کان بۆ چاره‌سه‌ری نایدز له مارس ی ۲۰۰۷ دا جه‌خت ده‌که‌نه سه‌ر گه‌رنگی خه‌ته‌نه بۆ خۆپاراستن له نایدزو شێره‌به‌جه، که تانیستا نایدز زیاتر له ۲۵ ملیۆن که‌سی له جیهاندا کوشتوه .

له کۆنفرانسیکی جیهانی له‌شاری سیدنی ئوسترالیا بۆ چاره‌سه‌ری نایدز که ۵هه‌زار که‌س به‌ نوینه‌رایه‌تی ۱۳۰ ده‌وله‌ت به‌شداریان تیا کرد جه‌خت کرایه‌وه سه‌رگه‌رنگی خه‌ته‌نه بۆ خۆپاراستن و سنووردانان بۆ بلاو بوونه‌وه‌ی نایدز.

۱- مسلم.

۲- (پێگه‌ی مه‌دوسعه‌ی نیعجازی عیلمی قورنان و سونه‌ت).

۳- به‌اری.

له هیندستانیش مه‌جلیسی وه‌ته‌نی پزیشکی داواده‌کات که نه‌و منالانه‌ش که موسلمان
نین خه‌ته‌نه بکرتین، که نه‌مه‌ش ناره‌زاییه‌کی زۆری لای هیندۆسه‌کان دروست کردووه.^۱

ناشکرایه نایدز له‌ولاته نیسلامیه‌کاندا زۆر که‌متره له‌چاو ولاتانی تردا، که نه‌مه‌ش
گرنگی نایین ده‌رده‌خات له‌سه‌ده‌ی بیست و یه‌کدا، بیرمان نه‌چی که نیسلام هه‌مووی گونجابه
له‌گه‌ل فیره‌تی مرۆڤداو هه‌مووشتیکی بۆ به‌رژه‌وه‌ندی مرۆڤه‌ **﴿ فَأَقْرَ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا
فَطَرَتَ اللَّهُ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا يَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَٰكِنَّا أَكْثَرُ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴾** الروم: ۳۰

۵- قورنانی پیرۆز جه‌خت ده‌کاته سهر گویریایه‌لی پیغه‌مبه‌ر **﴿ دِه‌فرمویت ﴾** یَتَأْتِيهَا الَّذِينَ
ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ **﴿ محمد: ۳۳**

**﴿ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ
حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴾** النساء: ۶۵، هه‌روه‌ها هه‌رچی پیغه‌مبه‌ر **﴿** حه‌رامی
کات یان هه‌لالی کات هه‌ر له‌خواه‌یه‌و نه‌بی به‌گویتی بکرتی **﴿ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ
الَّذِي آمَنُوا بِهِ هُم مَّكْتُوبُونَ عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُم بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ
عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ
وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَاَلَّذِينَ ذَلَّلُوا لَمْ يَأْمُرُوا بِهِمْ بِعِزَّةٍ وَنَصَرَهُمُ اللَّهُ بِالنُّورِ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۚ
أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴾** الاعراف: ۱۵۷

هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ر **﴿** قورنان پاه‌ده‌کات و پرونی ده‌کاته‌وه بۆ به‌رواداران: **﴿ وَمَا أُنْزِلْنَا عَلَيْكَ
الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴾** النحل: ۶۴ **﴿ لَقَدْ
مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ ءَايَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ**

۱- (نیسلام تۆن لاین).

الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿١٦٤﴾ كَالْعَمَلِ عَمْرَان: ١٦٤، دياره قورئان
 په پراوه كه يوه و حيكه تيش سووننه ت و فمرموده كاني تى .

گوړپرايه لى بؤ فمرمايشته كاني حذرزه ت ﷺ به لگنه ويست بوو، نيمان و بړوا به بى نه وه
 دانه نه مه زرا، به لام له سه دهى دووه مى كؤچى يوه بيو بؤچوونيك سهرى هه لدا له لايه نه ههندي
 ناحالى و ناحه زه وه كه همرچى له قورئاندا هاتبى تنها به گوى نه وه ده كنه و، نه گهر
 له فمرموده دا شتيك هاتبى و له قورئاندا نه هاتبى وهى ناگرن، نه مه ش بؤ نه وهى
 پوونكر دنه وهى زؤر له عيباده ته كان وزؤر فمرموده تى حذرزه ت ﷺ له حلال و حرامدا
 پشت گوى بخرت .

نيستاش ههندي كه س وهك (محمد شحرور) و (نه محمد صبحى) نه و بيو بؤچوونه
 بلاوده كنه وه و پيگه تله كترؤنيان هه يو بلاوكر اوه يان هه يه، زانايان پروه پوويان بوونه ته وه و
 هق و راستى هه رده م ده خنه روو تا موسلمانان سرگرده ران نه بن .

سهره لدانى نه و ده ستو تاقمه كه پيغه مبر ﷺ هه والى پيداوه، دياره غه ييه و خواى
 گوره ناگادارى كړدوه، هه وهك ده فمرموت ﴿يُوشِكُ أَنْ يَقْعِدَ الرَّجُلُ مَتَكًا عَلَى أَرِيكْتِهِ،
 يَحْدُثُ بِحَدِيثٍ مِنْ حَدِيثِي، فَيَقُولُ: بَيْنَا وَبَيْنَكُمْ كِتَابُ اللَّهِ، فَمَا وَجَدْنَا فِيهِ مِنْ حَلَالٍ
 اسْتَحْلَلْنَاهُ، وَمَا وَجَدْنَا فِيهِ مِنْ حَرَامٍ حَرَمْنَاهُ، أَلَا وَإِنْ مَا حَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ مِثْلَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ﴾^١
 (لا ألفين أحدكم متكاً على أريكته يأتيه الأمر من أمري مما أمرت به أو نهيت عنه فيقول: بيننا
 وبينكم هذا القرآن فما وجدنا فيه من حلال استحللناه وما وجدنا فيه من حرام حرمناه. ألا
 وإني أوتيت الكتاب ومثله معه، وإن ما حرم رسول الله ﷺ كما حرم الله تعالى)^٢

راستت فمرمو نهى خوښه ويستى خوا، نه و تيمه دواى زياتر له چواره سه ده نه و ده ستو
 تاقمه ده بينين، نه گهر تنها نه م موعجيزه يه ت هه بى به سه بؤ كه سيك به عه قلى خو
 بيركا ته وه و تؤز قاليك ويؤدانى هه بيت .

١- صحيح الابناني: صحيح الجامع.

٢- المحدث: ابن تيمية/المصدر: القواعد النورانية - الصفحة أو الرقم: ٢٤

شایانی باسه له راپۆرتی سالی ۲۰۰۷ی نایینه کاندای که له ئەمریکا دەر دەرچی پشستگیری ئەوای تیا به بۆ ئەم دەستە و تاقە و بۆ (بەهائیه کان) که سەرگەردان و لەرێی راست لاینداره.

۶- خاتوو ئەسمای کچی ئەبویه کر به حەجایی وت کاتی که عبدالله ی کوری شهید کرد: أما إن رسول الله صلى الله عليه وسلم حدثنا (أن في ثقيف كذابا ومُبيرا) فأما الكذاب فرأينا، وأما المبير فلا إخال لك إلا إياه.^۲ واتە: حەزرت ﷺ پێی فرموی که له هۆزی (ثقیف) دا درۆزێت و خۆین رێزێت که خەلکی به هیلکا دەبات پەیدا دەبێت، درۆزێ که مان بینی (مەبەستی موختاری ثقیفی بوو که ئیدیعیای پیغه مەبرایه تی ده کرد)، پیاو کوژە کەش واده بینم که تۆیت .

هه والدان به پەیدا بوونی دوو کەسی لهو جۆره لهو هۆزه دا موعجیزه یه کی تری حەزرت ﷺ که هه والە که دیاره غەیبه و تەنها خواجه که ناگاداری کردووه. دواکەشیش که حەجج شهیدی کرد زانای پایه بەرز سه عیدی کوری جوبهیر بوو، سه ره فحام حەججیش به وهه موو تاوانه وه سه ری نایه وه.^۳

له باره ی پیغه مەبروه ﷺ وتیان:

ول دیۆرانت:

پۆژه لآت ناسی ناسراو و خاوه نی کتیبی به ناویانگی میژوویی (قصة الحضارة) ده لێ: ئەگەر ته رازووی کێشانه بۆ گه ره بی هەر گه ره یه که له ئەندازه ی کاریگه ری جیماوی دوا ی خۆی بێت له خەلکید، ئەوا محمد ﷺ گه ره ترین مه زنی میژوو بووه .

مایکل هارت:

مایکل هارت زانای بیرکاری و گه ردوونناسی له باره ی گه ره پیاوانی میژووه وه کتیبێکی نویسه به پێی بیر خۆی سه د کەس شیاوی ئەوه بوون ئەم ناویان بنوسی، پاش باس

۱- (المجمع ۱۷۷۰ له ۲۲/۹/۲۰۰۷) (پێگهی مه وسوعه ی نیعجازی عیلمی قورئان و سوننه ت).

۲- مسلم

۳- (هه مان سه رچاره) .

و لیکۆلینه وهیه کی زۆر لهو سه د که سه دا که سیکی له محمد ﷺ به شیواتر نه زانیوه بیکاته سه رافله ی کتیبه که ی.

له باره ی پیغه مبه ره وه ﷺ وتویه تی: گه وه ترین مرۆفی له هه موو میژووی مرۆفایه تی دا گه وه ترین شوینه واری هه بوو ییت محمد بووه، وه ته نیا که سیکیش بووه له میژوودا که سه رکه وتنی به واتای سه رکه وتن له هه ردوو ناستی دینی و دنیایدا به ده ست هیناوه ..
تۆلستۆی:

نه دیبی گه وه و به ناویانگی پروسی (لیف تۆلستۆی ۱۸۲۸ - ۱۹۱۰) وتویه تی: محمد ﷺ گه وه ترین و باشترین خزمه تی به کۆمه لگای مرۆفایه تی کردووه، نه وه نده به سه که گه ل و میله ته کی له تاریکی یه وه ده رهینا بۆ پروناکی و وای لیکردن بال بۆ نارامی و ناشتی شۆڕ بکه ن، پیاویکی وای شیاری هه موو پێژیکه ..
کارلیل:

نوسه ری به ناویانگی نینگلیزی (تۆماس کارلیل) له کتیبه ناو دا ره که ی خۆیدا له باره ی قاره مانانی میژووه وه ته نیا یانزه که سی دیاری کردووه، له پروانگه ی نه وه وه نه و یانزه که سه نوینه ری قاره مانیه تین له هه موو پرویه که وه، پیغه مبه ر ﷺ یشی هه لبژاردووه که پێشهنگی لیسته که و قاره مانانی قاره مانان بۆ.

له باره ی پیغه مبه ر ﷺ وتویه تی: محمد له مال و پۆشاک و هه موو کاریکی ژیا نیدا زاهید بووه، خۆراکی نان و ئاو بووه، وابوو چه ند مانگیك له ماییدا شاگر نه کرا وه ته وه، به ده ستی خۆی کراسی خۆی دووری وه ته وه، نایا فه خر و شانازی له وه گه وه تر نه بۆ؟ .. من راستی له رێباز و به رنامه کهیدا ده بینم و، بناغه ی گه وه ری و سه رکه وتنی له راستیه تیدا بووه، له بیرو هۆشی نه و پیاوه مه زنه دا شتیك نه بووه په یوه ندی به ته ماخی دنیا وه هه بوو بۆ ..

لامارتین:

نه دیب و شاعیری به ناویانگی فه رهنسی لامارتین له به شی دووه می کتیبی میژووی تورکیا باریس ۱۸۵۴ د وتویه تی:

نه وه ی سه رنجیکی ژیا نی محمد ﷺ بدات به و به هیزی و به هیوا بوون و بیر کردنه وه و تیکۆشان و خه رافات له ناو بردن و خۆگری و پایه داربوونه ی له جیگیر کردنی بناغه ی

نایینه کهیدا، هرکس نمو سهرنجه بدات دلتیا ده بیټ که چاووړای له ژیر سهردا نه بووه، له سهر ناهق نه بووه، به لکو عقیده یه کی بلاوکردو ته وه که له گمل عه قل و ژیریژیدا ده گوښی..
دائره تول معاریفی بهریتانی:

نيسنكلوږيډياى بهریتانی، هم قاموسه ی له م سهرده مه نویه ی خو ماندا که گرنګرین سهرچاوه ی زانستی متمانه پیکراوه، له ماده ده ی (م، ح، م، د) دا وتویه تی: نهوانه ی شوینه واری قول و همیشه بیان له میژووی مرؤفایه تی دا هه بووه زور که من له چاو نهو شوینه واره ی محمد ﷺ هه یبووه، شوینه واریکی نایینی قولی به دیهینا، لهو کاته وه بانگی بۆ کردوه تا نیستاش هر باوهړیکی زیندووه، ههوت یه کیکی دانیشتونانی هه موو سهر زهوی شوینه کهوته ی شهر یعده ته که ی نهون.^۱

موسلمان بوونی لویکی نه مریکی:

لویکی نه مریکی ده یو یت ده ست بکات به بازارګانی تلیاک، له بهر نه وه ی نه زمونی نه بوو، سهردانی هیندستانی کرد بۆ شاره زابون لهو بهاره دا. کاتیک ده ګاته هیندستان و له فرؤکه خانه ی دلی داده به زیت و سواری تاکسی یه که ده بیټ، به سایه ق تاکسی یه که ده لیت: بمبه بۆ هدر زانترین نوتیل (چونکه لهو جوړه شوینانه ره ګه تلیاک خوړویانده کانی تلیاک بیینیت).
سایه ق کهش نه ی زانی مبههستی له چی یه وای زانی پاره ی کهم پییه، وتی: نه تبهم بۆ شوینیک پاره ش نه ده یت و هه موو خر مه تیکیشت بکه ن! لاوه که ده لیت: بروام نه ده کرد که شویننی واهه بیټ!! زور سهرسام سووم و پیموت: بهراسته شویننی وا هیه یان ګالتم پیده که یت؟؟ وتی: ګالته ناکه م و بهراسته، نه گمر ده ته ویت به چاوی خوټ بیینه، وتم: نه مه ولاتی عه جاییاته، باشه بګه یه نه.

پاش ماوه یه که ګه یاندمیه شوینیک کو مه لئ لای ریشداری لی بوو، هاتن به رهو پیرمان و زور ریزیان لیګرتین، له دلی خو مده ده موت خوایه نه بیټ هم نوتیله چ نوتیلنیک بیت!! له خو مه وه ده ترسام تۆ بلی ی نه مانه خه لکی خراپ نه بن، ته نانه ت سایه ق کهش پاره ی لیوهر نه گرتم، نیو اره نانیان دامی و پاره یان لیوهر نه گرتم، شو له ترسا خه م لینده ده کهوت، له ژیر به تانیه که وه چاوم زیته ی ده هات، زور ده ترسام نهو شه وه بمکوژن، پوژ بووه وه هه ستام له خهوی بی خه و،

۱- (له سهرده می نویسه که ی نهو دا ههوت یه کیګ بوون، دنا نیستا پینچ یه کیکی جیهان).

شکور بۆ خوا سەلامەت بووم، بەیانی نانیان بۆ هیئام، ئنجا نووستمەووە هەقی شەویشم کردەووە دەموو عەسر لەخەو هەستام، نانیان بۆ هیئام ئەویش بە خۆرای، خواپە ئەمانە ئەبێت چی بن، ئەمەخەو یان هەقیقەتە؟

پاش ناخواردن لاوتکی ریشدار هات بۆ لام و باوەشی پیاکردم و ئەم لاوتنەولای ماچکردم و خۆی پێناساندم کە ئەمریکەو موسلمان بوو بەهۆی ئەم کۆمەڵەو کەپێیان دەلێن کۆمەڵەئەو دەعوو تەبلیغ، ئنجا کەوتە باسی نیسلام بۆم و ئەوەندە قسەکانی بەجی بوون قەناعەتم بۆ دروست بوو .

وتم: چۆن ئەتوانم موسلمان بێم؟؟ ئەویش پێنموونی کردم و هەستام خۆم شت و بردمی بۆ مەزگەزێکی نیسلامی گەورە شارو شاپەتاقم هێنا لە بەردەم کۆمەڵێک مامۆستای بەرپێژدا و موسلمانبووم، هەموو باوەشیان پیاکردم و پێرزیایان لێکردم، پاش ئەوێ باسی خۆم بۆکردن وزانیان کە بۆچی هاتووم و خوا رێی خستوم لەوان دەستیان کرد بەگریان .

شەش مانگ لەو مەزگەزە مامەووە کەپێی دەوترا مەزگەزی (نظام الدین)، زانیارییەکی باشم پەیداکرد لەبارەو نیسلامەووەو گەڕامەووە بۆئەمریکا، ئێستا مائەو مال و گەڕەکاوگەرەو دەگەرێم بۆگەیانندی پەيامی خوا.

دۆستان، پەيامی من پەيامی هەمووانە، بەداخەو خەلکی بێتاگان لەم نایینە پێرۆزە، تەنانت زۆر لە موسلمانانی ئەم ولاتەش سەرقاتی دنیان و نازانن بۆچی دەژین .^۱

۱- (پێگەو: الدعوة والتبلیغ) ..

موسلمان بوونی ئافره تىكى ئەمىرىكى:

ئافره تىكى ئەمىرىكى كە لە خەستە خانەيە كدا كاردەكات باسى موسلمان بوونەكەى خۆى دەكات و دەلەيت: بۆ يەكەم جار لە تەلەفزيۇنەوە گويم لەباسى نىسلام بوو، پىكەنىم بەباسەكە دەهات ..

دواى سالتىك پياوو ئافره تىك پىريژنىكيان هيتا بۆ چارەسەر كردن، ديقەتم دا ئافره تەكە زۆر شپىرزەيو بەردەوام دوعا دەكات، لىم پرسى ئەو پىريژنە داىكتە؟؟ وتى: نەخىر داىكى مېردەكەمەو لەولائىكى ترەو هاتوين بۆ ئەمىريكا بۆعيلاج! منيش زۆر لام سەير بوو چونكە يەكسەر بىرم لەداىكى خۆم كردهو كە پىش چوارمانگ شووشەيە بۆنم لەجەژنى داىكدا بۆ ناردبوو، من داىكەمەو لى ناپرسەمەو ئەوئىش خەسوويه تىوناوا بەپەرۆشە بۆى؟!

پرسىارم لىكردن لەو بارەيەو ئەوانىش باسى هەقى داىك و باوكيان كرد لە نىسلامدا، وام لىهات خەسوودىم بەو پىريژنە ئەبرد كە ناوا بە دەورو خوليا دىن، پاش چەند پۆژىك پىريژنەكە مرد، ئەو ژن و پياوهم بىنى هەروەكو منال بۆى دەگريان .

بەپراستى ئەم ديمەنە زۆر كارى تىكردم و لە دلەو هەزم دەكرد منالەكانم لە داهاتوودا ئاوابن لەگەلما، بۆيە چووم بۆ بنكەيەكى نىسلامى و چەند پەراوئىكم وەرگرت لەبارەى نىسلامەو، پاشان موسلمان بووم و شووم كرد بەلاوئىكى موسلمان و نىستا چەند منالئىكىشمان هەيە كە لەسەر نىسلامەتى پەرورەديان دەكەين و، لە نىوەى بەپىريش داوامان دوعاى خىرە^۱.

عومدەى شارۆچكەى ماكوان:

عومدەى شارۆچكەى ماكوان سەر بە ويلايەتى جۆرجياى ئەمىرىكى (جاك نيليس)ى مەسىحى موسلمان بوو.

ناويراو بە رەچەلەك سەنگالىيەو لەسالى ۱۹۴۶دا لەدايك بوو، تەمەنى ۶۱ سالەو پىنچ منالى هەيە، پرانامەى بەكالۆريۆسى لە هونەردا لەزانكۆى سانت لىو لە فلۆريدا وەرگرتووە .

دووسال لە ئىتەنتام سەرباز بوو بە پلەى رەقيب، بە هۆى نازايەتەو مەداليای زىوين و چەند مەداليای ترى پىدراو، نىستاش سەرۆكى شارۆچكەى ماكوانە و چوار جار بۆ ئەم

۱- گۆفارى (الدعوة)ى سعودى .

پۆسته هەلبژێردراوە تەو، دواى تەواو بوونی ماوەى ئەم پۆسته خۆى کانديد دەکات بۆ پەرلەمان
لە هەلبژاردنەکانى ۲۰۰۸ دا .

ناوبراو بەردەوام سەردانى مەركەزى ئىسلامى دەكات لە (بەلومفەلید رۆد) و پێنج فەرزهش
بە جەماعەت لە مزگەوت نوێژ دەكات.

شایانى باسە باوك و باپیری خەلكى سەنغالىن و موسڵمانن و كاتى خۆى كراون بە كۆیلەو
هێنراون لە ئەمرىكا دا كارىان پێكراوە.

ئىلیس جە ماوە رێكى زۆرى هەیه بەهۆى ئەوەى كە خزمەتى زۆرى هەموو چین و تۆنێژەكانى
ناوچەكەى كردووە وای كردووە كە ماكوان بێتە سەكێك لە پێشكەوتوترین شارۆچكەكانى
ئەمرىكا.^۱

جیگرى وەزیری ئەوقافی سوڤدانى :

بیتەر لاویكى مەسیحى خەلكى خوارووی سوڤدان بوو، لە دێیەكى موسڵمانان دەنویشت،
ئەمەش وای لێكرد كە لە قۆناغى ناوەندى دا موسڵمان بێت و بۆ دووساڵیش
موسڵمان بوونەكەى شار دەو، تا پۆژێك بەكەس و كارى وت كە موسڵمان بوو، باوكیشى زۆرى
پێناخۆش بوو گریاو وتی: ئیتەر تۆ كۆرى من نیت و وائەزەم مردوویت!

كاتى بیتەر گەراپەو قوتابخانە و حالەكەى بۆ بەرپۆهەرى قوتابخانەكە باسكرد، ئەویش
نامۆزگارى كرد كە وا پێشان بدات هەر مەسیحیە تا خرا دەرووسەك دەكاتەو، ئەمەیش كە
هاتەو مالهەو هەندى پیاوماقوول لەمالیان بوو كەوتنە لۆمەكردنى و وتیان: تۆ بەموسڵمان
بوونت بویته عەرەب و دیارە بەپارە كریویانیت، ئەمەیش هەرچى موناقدەشەى لەگەڵ كردن
سوودی نەبوو، سەرەنجام بەو دەمكوتى كردن كە وتی: من هەر مەسیحیم .

پاش شەش مانگ باوكى مردو خۆى بوو بەرپرەى خێزانەكەیان ننجە موسڵمانەتیەكەى
ناشكراكردو كەس نەیتوانى پێى لێبگریت، ننجە كەسوكارى بانگكرد بۆ ئىسلام و لە سایەى
خواوە داىكى و براكەى و مامى و هەندى لە نامۆزاكانى موسڵمان بوون، پاشان خویندنى تەواو

۱- (ئىسلام نۆن لاین) .

کردو دکتۆرای هیئا، ئیستا جیگری وهزیری ئهوقافی سۆدانی.یه. نهم باسه خۆی بۆ دکتۆر (محمد موسی الشریف)ی گێڕاوه تهوه.^۱

به کویری موسلمان بوو :

فیکتۆر ئهرنالډۆی بهرازیلی کویر بوو له نهجامی تهقینهوهی کارگهی کیمیایی تایبته به دروست کردنی (تهلی عهمهلیات)که نیشی تیا دهکرد..

سی و پینج ساله نابراو موسولمان بووه و هۆگری مزگهوتو تهمهنی ههشتاو پینج سالتیک دهبیته، ناوی خۆی کردووه به (محمد) و زۆر شادمانه به ئیسلامهتییه کهی، گۆڤاری (سیدتی) لهندهنی له ژمارهی شه مه ۲۹/۹/۲۰۰۷ دا نهم ههوالهی بلاو کردۆتهوه له بارهیهوه:

محمد ئهرنالډۆ ئیسلامی ناسی له پیتی هاوڕێیه کییهوه که تهسلی میسرییهو ناوی (محسن شرنوبی)ه، که نامۆزگاری کرد پاش کویری بوونه کهی بێ هیوا نهبی و نارام بگری و وهی بهرز بێ و خۆی فیری زمانی عهرهبی بکات و موسلمان بیته، چونکه ئیسلامهتی هیواو نارامی و ئاسوودهیی به مرۆڤ ده به خشیته.

(محمد) دهلیته: هاوه له کهم زۆر نایهتی قورئانی بۆ پاقه ده کردم و منیش زۆر دلشاد بووم به قسه کانی، نایه ته کانی قورئان بهرچاویان پوون ده کردم و باشت له ژیان و فلهسه فهی بوون تیده گهیشتم، که قورئانیان بۆ ده خویندم نهتوت دنیا به چاو ده بینم! قورئان بۆ من نهو چاویلکهیهیه که دنیای به پوونی پێ ده بینم..

(محمد) مووچهیه کی که می خانه نشینی هیه که بهوه دهژی و بهرده وامیش سهردانی مزگهوتی شاری (سان پاولو) دهکات و، له قوتابخانهیه کی زمانی عهرهبی به چاکی فیری زمانی عهرهبی بووه..

۱- (المجمع ژ ۱۷۶۶ ۲۵/۸/۲۰۰۷).

راگه ياندنى حيزيىكى ئىسلامى له فنلەندا:

(عبداللہ تامى) فنلەندىيەو پۇژى پىنچ شەممە ۲۰۰۷/۹/۶ موسلمان بووہ و راىگە ياند
كه حيزيىكى ئىسلامى پىك دەھىنى بۇ گە ياندنى دەنگى (۵۵) ھەزار موسلمانى ئەو ولاتە له
سەرووى ئەوروپا.

تا ئىستا دەيان كەس پەيوەندىيان پىئوہ كردووەو، ئەم ھەولتى كۆكردنەوہى پىنچ ھەزار
كەسىتى تا بتوانى وەك حيزيىكى سىياسى تۆمارى بكاو ئىجازەى بۇ وەرگى.
له كۆنفرانستىك دا (عبداللہ) كه ناگر كۆژنەوہ بووہ و له سەندىكا دا كارى كردووە له
ريزى چەپەكاندا، راىگە ياند: ئەو دەيوئى بەرگى له بەھا بالاكانى ئىسلام و مافى موسلمانان
بكات له ولاتىكدا كه ۹۰% پىرۆتستانتە.

عبداللہ داوا دەكات كه مەي له كۆگا گەورەكاندا نەفرۆشريت و سزاي ئەو كەسانەش
بدرى كه فاحىشە دەكەن و داواش دەكات كه ئازەل بەپى شەرىعتى ئىسلامى سەر بېردريت.
ھەروەھا داواش له حكومەت دەكات كه له سىياسەتى دا بى لايەن بيت و ئەو ژمارە
كەمە سەريازەشى كه وەك بەشداری پەك له نەفغانستانە بىگىرپىتەوہ بۇ ولاتەكەى..

حيزى ئىسلامى فنلەندى بە نپازە دوو كورسى بەدەست بەيتى له مەجلىسى شارەوانى
ھلسنكى دا له ھەلبۇاردنى (۲۰۰۸) داو، وا پىتشىبىنى دەكات كەلە ھەلبۇاردنى تەشرىعى
۲۰۱۱ دا دوو كەس كانديد بكات، ھەروەك له تەلەفزيۇنى (واى ئىتل ئى) بلأوى كردەوہ..
ئىستا موسلمانان ۱% گەلى فنلەندى پىك دىنن كه ژمارەيان (۵،۳) مليون كەسە و زۆريەيان
(توركى و نەفغانى و نىرانى و عىراقىن).

فيكتوريا رايىي ياريزان :

بە گوپرەى سەرچاوەكانى ھەوال ياريزانى تۆپى پىي (كۆلۆمبيا) و يانەى (تشايقۇرى
توركى) (فيكتوريا رايىف) و خپزانەكەى موسلمانپوونى خۇيان راگە ياندووە، له دواى ئەوہى
ھەردووکیان بزيان دەرکەوتووە كه ئايىنى ئىسلام تەواوگەرى ئايىنەكانە بۇ ھەموو لايەنەكانى
ژيانى مرؤف.

ڦيكتوريا زۆر به خوشحالي يهوه باسي له موسلمانبووني خوي كردووه و پايگهيانندووه:
 ناييني نيسلام وهلامي بۆ هه موو نهو شتانه پييه كه مرؤفه كان پيويستيان پييه تي.^۱

موسلمانبووني قه شهيه ك :

﴿ ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ﴾ البقرة: ۲، نهم نايه ته ي سورته تي (البقرة)
 بوو به خالي وه چهرخان له ژياني قه شهيه كي نه مريكي به ناوي (سيفريدو رويس) به جورتيك كه
 واز له نه سرانيه ت به ينييت و موسلمانبووني خوي پايگهي نييت و، دواتر ناوي خوي بگوريت بۆ
 (علي گواتيمالا).

له وانه يه به سهرهاتي گۆرانكاري له ژياني كه سيكدا له نه به پري چه په وه بۆ نه به پري
 راست به شيويه كي چاوهروان نه كراو له خه يال يان مه حاله وه نزيك بيت به لام كاريگه ري
 وشه كاني نهم نايه ته له سهر دل و دهرووني نهم قه شهيه بوون به سهره تاي گۆرانكاري له ژيانيديا
 و نيتر نهو خه يال و مه حاله بوون به واقع و حه قيقه ت. شايه ني باسه (علي) به شداري حه جي
 سالي (۲۰۰۷) ي كردووه كه يه كه م حه جي ته ي و، پۆژنامه ي (الشرق الأوسط) له (مُني)
 چاوپيكه وتني له گه ل كردووه وه لئيت:

قه شه بووم له شاري كوين له باشووري ويلايه ته يه كگرتوه كاني نه مريكا و خه ريكي
 بلاو كرده وي نه سرانيه ت بووم له به نديخانه كاني نهو شاره داو، له پيئاوي نه مه شدا هه ولم ددها
 و خۆم مانه دوو ده كرد، چونكه قوتابي قۆناغي كۆتايي بووم له قوتابخانه ي پيگهياندي
 قه شه كاندا.

به ر له ده رچوونم له قۆناغي كۆتايي نهو قوتابخانه يه، به پيئي به رنامه ي خويندنه كه مان
 ده بوايه شاره زاييمان هه بيت ده رباره ي په راوه ناسماني يه كان، تاوه كو نهو قه شانهي له وي
 ده رده چن شاره زا بن له باره ي هه موو كتيبه ناسماني يه كانه وه، يه كيك لهو په راوانه ش قورناني
 پيرۆز بوو، كه بوو به خالي وه چهرخانم به ره و نيسلام.

کاتیک لاپه‌ره‌ی یه‌که‌میم کرده‌وه، چاوم که‌وته سهر سه‌ره‌تای سوره‌تی (البقرة) ﴿ذَٰلِكَ
 اَلَّذِیْ لَا رِبَّ فِیْهِ هٰذِی الْفَتْحٰی﴾ البقرة: ۲، نهم نایه‌ته سهرنجی پراکیشام، که به هیچ جۆریک
 یواری سازش و نه‌ملاولای تیا نیه، چونکه باوی پیشه‌کی کتیبه‌کان وه‌هایه که نوسه‌ره‌کانیان
 به داوای لی‌سوردن له خوینهر ده‌ست پی ده‌کن سه‌بارت به‌هر کهم و کورتی‌یه‌ک که له
 نوسینه‌کانیان دا هه‌بیّت، یان هه‌ولای نه‌وه ده‌دهن که خوینهر عیبارته‌کانیان قبول بکات.
 به‌لام نه‌وه‌ی لهم نایه‌ته‌دا سهرنجی پراکیشام و به‌ره‌و لای خۆی کیشی کردم نه‌وه‌یه که من
 له‌برده‌م راستیه‌کدام هیچ گومان و دوودلی تیدانیه.. کاتیک ده‌فه‌رمویّت:

﴿ذَٰلِكَ اَلَّذِیْ لَا رِبَّ فِیْهِ﴾

پاشان ده‌لیت:

(ده‌ستم کرد به خویندنه‌وه‌ی قورنان تا گه‌یشتمه چه‌ندین زانیاری که پی‌چه‌وانه‌ی نه‌و
 زانیاریانه‌ن که له نایینه‌که‌ی مندا هه‌ن و، نه‌مه‌ش وای لی‌کردم بگه‌رپیمه‌وه لای قه‌شه
 گه‌وره‌کانی قوتابخانه‌که و پرسیاریان لی بکه‌م، به‌لام نه‌وان خۆیان له پرسیاره‌کانی من دزیه‌وه و
 نامۆزگاری نه‌وه‌یان کردم که قورنان نه‌خوینمه‌وه چونکه نه‌وه کاری شه‌یتان و موسلمانه‌کانه.
 نه‌مه‌ش وای لی‌کردم زیاتر سوور بم له‌سه‌ری و زیاتر نهم په‌رتووکه‌م خۆش بویت و بۆ
 ماوه‌ی چهند مانگیک هه‌رخه‌ریکی خویندنه‌وه‌ی بووم و، هاوکات باوه‌رم وابوو که هیچ مرۆفیک
 ناتوانیت له وینه‌ی نه‌و رسته و نایه‌ته‌ روون و ناشکرایانه‌ی له قورناندا هه‌ن داپیرژیت).

پاشان ده‌لیت:

(رۆژتیکیان له دوا‌ی گه‌ران و لی‌کۆلینه‌وه سه‌بارت به‌ نایینی نیسلام، گه‌رامه‌وه بۆ
 ماله‌وه و له خوا پارامه‌وه که رینماییم بکات به‌ره‌و راستی و، رڤگای نایینی راست و دروستم
 نشان بدات ... ئیتر نه‌وه‌بوو له مال هاته‌ه ده‌ره‌وه و که‌سی‌کم بینی که به‌ره‌و مزگه‌وت ده‌چوو،
 لیم پرسى ناوت چیه؟ وتی: سالم باعقیل، وتم: له‌سه‌ر چ ناینیکیت؟ وتی: نیسلام، هه‌روه‌ها پیتی
 وتم: که نه‌و ده‌چیت بۆ مزگه‌وت بۆ نوێژ کردن... منیش له‌گه‌لی رۆشتم بۆ مزگه‌وته‌که، له‌وی
 هیچ رپۆره‌سمیکم به‌دی نه‌کرد هاوشیوه‌ی نه‌وانه بیّت که له نایینه‌که‌ی مندا هه‌ن، هیچ
 وینه‌یه‌کم نه‌دی هه‌ل‌واسراییت، هه‌روه‌ها بۆم ده‌رکه‌وت که نهم نایینه هیچ په‌گه‌ز په‌رستی‌یه‌کی
 تیا نیه به‌و جۆره‌ی که له نایینه‌کانی تردا هه‌یه.

كهوت ههردوو قاچم وشك بوو نه‌متوانی له جینی خۆم بچوئیم و هه‌ستم به‌ خۆم نه‌کرد و له‌گه‌ڵ موچورکیکی سه‌یردا به‌ کول ده‌ستم کرد به‌ گریان و بۆ ماوه‌یه‌ك نه‌متوانی بچوئیم و نه‌و دیمه‌نه له‌ میشکمه‌دا چه‌سپی.

پینچ سال به‌هۆی حه‌بی خه‌وه‌وه ده‌نوستم، به‌لام کاتیك له‌ (منی) سه‌رم نایه‌وه، به‌بی نه‌وه‌ی حه‌به‌كان بچۆم خه‌وم لیكه‌وت و هه‌ستم به‌ حه‌وانه‌وه‌یه‌کی وه‌ها کرد كه ده‌میكه‌ لیی بی به‌شم و به‌دوایدا ده‌گه‌ڕیم.

حاجی عه‌لی گواتیمالا یه‌کیكه‌ له‌ ۱۷ هه‌زار موسلمان كه‌ پێشتر له‌سه‌ر نایینی جووله‌كه‌ و نه‌سراڤه‌ت بوون و به‌ته‌واوی ویستی خزیان هاتوونه‌ته‌ سه‌ر نایینی نیسه‌لام و هه‌ر هه‌موویان له‌ سایه‌ی یه‌ك نایین و له‌ یه‌ك خێوه‌تگه‌دا له‌ (منی) كۆبوونه‌ته‌وه‌ و یه‌ك دروشم و یه‌ك وته‌ دووباره‌ ده‌كه‌نه‌وه‌ (لبیک اللہم لبیک).

ئافره‌تیکی هۆله‌ندی و خه‌ویك :

دکتۆر محمد موسی الشریف موشرفی پینگه‌ی (التاریخ) ده‌لیت: دکتۆر مصطفی نوزجان كه‌ خه‌لكی نه‌سته‌نبوله‌ و مامۆستای زمانی عه‌ره‌بی‌یه‌ له‌ زانکۆی (روتردام) له‌ هۆله‌ندا، بۆی گێڕامه‌وه‌ كه‌ ئافره‌تیکی هۆله‌ندی موسلمان ده‌بی و شوو ده‌كات به‌ كورپکی تورك و دووگیان ده‌بی و هه‌ندی جار پارا ده‌بی كه‌ بۆچی موسلمان بووه‌، شه‌ویکیان له‌ خه‌ویا له‌به‌رده‌می قه‌بری باوكیا وه‌ستاوه‌ (كه‌ به‌كافری مردووه‌) و قه‌بره‌كه‌ ده‌كرێته‌وه‌ و باوكی به‌ سوتاوی و به‌ حالێکی خراب ده‌بینیت، باوكی داوای لێده‌كات كه‌ نه‌میش بچیت بۆ لای، نه‌میش ده‌لیت: نه‌گه‌ر بێم بۆ لات كۆزپه‌له‌كه‌ی سكم زیانی پێده‌گات، ننجا باوكی پێی ده‌لیت: زۆر جار پارا پیت و ده‌لیت كه‌ بۆچی موسلمان بوویت، ئایا وانیه‌؟؟ نه‌میش ده‌لیت: به‌لێ وایه‌، باوكی ده‌لیت: هه‌ز ده‌كه‌یت و ده‌كومنت لێیت، سه‌یری جه‌سته‌م بکه‌ چۆن سووتاوه‌، نه‌مه‌ش به‌هۆی نه‌و بیروباوه‌ڕه‌یه‌ كه‌ هه‌م بوو، كچم ده‌ست بگه‌ر به‌ ناینه‌كه‌ته‌وه‌ و پاشگه‌ز مه‌به‌ره‌وه‌، ئیتر داوای شه‌م خه‌وه‌ ته‌واو دانیایا بوو له‌ هه‌ق وراستی په‌یامی خوا.

ئافره تىكى نووسەرى دانىماركى:

پاش بلاۋبونەۋەي وىنە كارىكاتىرى يەكانى دانىمارك، كە ناھەقى يەكى گەۋرە بوۋ بەرامبەر ھەزرىت ﷺ، كاردانەۋەي مۇسلمانانىش بەرامبەرى ۋاى كىرد لى ئافره تىكى نووسەرى دانىماركى كەناۋى (نينا) بوۋ دىراسەى نىسلام بىكات و دواترىش مۇسلمان بىيىت و ناۋى خۇى بىكات بە عانىشە.

نينا دەلىت: خۇم نامادە كىرد بۇ ھەج و ھەركىز نەۋ خۇشەم بىرناچىت كە بۇ يەكەم جار پىم نايە فۇزۇكە خانەى جەدەۋە، خەلكىم نەبىنى ھەمۋى بەيەك بەرگەۋە بەۋبەرى شەۋق و خۇشەيەۋە دەستە دەستە كەۋتەۋە پى بەرەۋە مەككەى پىرۇز، كات زۇر بەخاۋى دەۋىشت و منىش زۇرم پەلە بوۋ بۇ گەيشت بە مالى خاۋا بىيىنى كەعبەى پىرۇز و، تامەزۇۋى يەكەم سوۋجە بروم لەۋ شۋىنە پىرۇزەدا.

ھەرنەۋەندەى شۇفەرە كەۋتى: ۋا گەيشتىنە مەككە، كەۋتە فرمىسك پىشتن، ھەركىم كىرد كەف و كۆلم دانەنە مەركايەۋە، تا خوشكىك كە لەگەلمان بوۋ ھۇشيارى دامى و، ۋتى: ۋاگەيشتىنە ناۋ مەزگەۋتى ھەرام. نازام چىباسكەم، مەگەر يەكى خۇى بىيىنىت و بزائىت چىيەۋ چۆنە.

ھەرچەند زۇر شارەزا نەبوۋم بەلام دەمزانى كە مەن فەرىزەيەكى گەۋرە نەنجام نەدەم و پاك نەبەۋە لە ھەمۋو پابردوۋم. ئىنجا نەزمۋونى خۇم لە پەراۋىكدا نوۋسىيەۋە سابدەلكو خاۋاى گەۋرە بىيكات بە مايەى ھىدايەتى دانىماركى يەكان.^۱

مۇسلمان بوۋنى نووسەرىكى جۈۋلەكەى ئەلمانى:

نوۋسەرو پۇشنىرى جۈۋلەكەى ئەلمانى تەمەن ۶۱ سال ھەرىك م بىرۇدەر كەتا سالى ۲۰۰۷ دۇژمىنىكى سەرسەختى نىسلام بوۋ، مۇسلمان بوۋ ناۋى خۇى كىرد بە ھەرىك ھەم بىرۇدەر ۋتى: ھەمۋو گۇيتان لىيىت مەن مۇسلمان بوۋم .

لە دىدارىكدا لەگەل نىمامى مەزگەۋتى پەزا لە نىۋوكۇلندا ۋتى: مەن شانازى دەكەم بەۋەى كە نەندامى ئومەتىك كە مىليارىك و سى سەد مىليۇنە.

۱-گۇفارى (الوطن) سەۋدى.

من له نازاریکی دهروونی دا یووم به زور سهر کوتم ده کرد، به موسلمان بووم پزگارم
 بوو. من وازم له ناینیک نه هیڅاوه به رهو ناینیکی تر به لکو گه راومه ته وه بو ناینیکی سرووشتی
 که مړوځ له سهر شو نابین و فسترته له دایک ده بیت.^۱

دووموسلمانى سویدی و كۆرىك:

پښکړاوی گه نجاني موسلمان نيواړي (۲۷-۲-۲۰۰۸) کورنیکيان بؤ دوو موسلمانی
سويدي به ناوای عهبدول وه دود فرانك وعبداللہ تۆماس سازکرد له قوتابخانهی سانت نیسکل
له شاری نیسکل یستونای سويدي له ژیر ناونیشانی (محمد ﷺ الرجل والنبي).

سەرەتا عەبدول وەدود كەله دواى موسلمانبوونىيەوه حەوت ساڵ لە مەدينە زانستە ئىسلامىيەكانى خوێندوو، باسى ژيان و پەوشتە بەرزەكانى حەزرەتى ﷺ كردو، ئنجە عەبدوللە تۆماس كەله دواى موسلمانبوونىيەوه دوو ساڵ لە مەدينە زانستە ئىسلامىيەكانى خوێندوو، باسى كەسايەتى پيغەمبەرى ﷺ كردو باسى وێنە كارىكاتيێرىيەكانى كردو وتى: هەرچەند جىي نارهزايى خەلكانىكى زۆرە بەلام سەرەنجام بە خيەر دەگەرتت بۆ موسلمانان .

سەرۆك پۇلىسى شارى سان ھۆزى موسلمانىبوو

پۇژنامەى سان ھۆزى تەمريكى لە ژمارەى ۲۰۰۴/۱۰/۱۲ دا بلاوى كرده وەكە (رؤب
دافيز)ى مەسيحى كە سەرۆك پۇليسى شارى سان ھۆزىيە، كە يەككە لە شارە گەورەكانى
تەمريكا موسلمانوو.

رۆژنامەكە دەلالت: ئاوبراۋ رەمەزان بە پۇژوو بوو ھەر ئىۋارەيەش لە مالى موسلماننىك
بەربانگى كردۆتەو.

له وتاریکدا روژنامه‌ی واشنتۆن تایمز له ۲۰۰۴/۱۰/۱۵ دا ده‌لێت: قوتابخانه‌کانی پایته‌خت و ده‌ورووبه‌ری دانیان ناوه به‌جه‌ژن و بۆنه ئیسلامیه‌کانداو قوتابییان بۆیان هه‌یه له‌و کاتانه‌دا ده‌وام نه‌کهن، له‌ ویلایه‌تی نیویۆرکدا به‌پێوه‌به‌رایه‌تی په‌روه‌رده پاش کۆکردنه‌وه‌ی ئیمزا له‌لایهن قوتابیانی قوتابخانه‌ی بروکلین ئیستا پێده‌دات به‌ قوتابییه موسلمانانه‌کان که له‌پوژی هه‌ینیدا دووسه‌عات ده‌وام به‌جێ به‌ێلن و بچن بۆ نوێژی هه‌ینی.^۲

۱- (سایتی، یہ کگرتوو)

۲- (سایتی ماموستا حسەن یینجونی).

گۆرانیبیژی میسری شاهیناز بووه بالاپۆش:

پۆژنامهی الجزیره ی سعودی له ۲۰۰۸/۳/۹ دا بلاری کردوه که کچه گۆرانیبیژی میسری شاهیناز که هاوسهری ناوازدانه (شادهم حوسهین) هه کورپیکیشی هیه، بووه به بالاپۆش و وازی له گۆرانی وتن هیناوه له نهجمی دیراسه کردنی نیسلام و هاندانی (حنان تورک) هوه که هاوهلی ناوبراوه.^۱

موسلمانبوونی ئەندازیاریکی دانیمارکی:

پۆژی یهکشهمه ئەندازیاری دانیمارکی نیکۆلا شایری تهمن ۳۴ سال لهسهر دهستی بانگخوازی کورد شهحمه موفتی له شاری یۆتۆیۆری سويد موسلمان بوو.^۲

مهريهه جهميلهه بانگخواز:

بهراستی قهدهری خوا له بندهکانیدا سهرسوپهینههه، هیدایهتی بۆ بندهکانی عهقل تیايا دههستت ﴿مَا كَانَ لِلّٰهِ اَنْ يَّتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحٰنَهُ اِذَا فَضَّحَ اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُوْنُ﴾ (۳۵) مريم: ۳۵

مهريهه جهميلهه يهکێکه لهوانههه که خوا هیدایهتی دا له سهردهمی دواکهوتویی موسلماناندا، له سهردهمی گومان و شوبهاتدا، له سهردهمی تیکشکاندنی خهلافهتی نیسلامیدا، لهو سهردهمی که دوژمنان وه گورگ ده میان ژهنبوووه گیان و لاشهه موسلمانان و ههريهکهی پارچهیهکی لی نهپچری..

مهريهه جهميلهه ناوی (مارگریت مارکۆس) هه، لهدايهک و باوکێکی جوولهکهی به بنهچه نهلمانی له سالی ۱۹۳۴ دا هاته دنیاوه له نیویۆرک.

ژيانی لهو کهش و ههواي نهفامی یههه بهلگهیه که خواي گهوره چاودێری کردوه و ههلی گرتوه بۆ کاریکی مهزن و دواپۆژێکی پوون..

ژياننامه و گهشتی نهه شازنه نهوهنده مهزنه که نهگهه نیعلامی نیسلامی خاوهنی خۆی بوايه و دهسلاتی خۆی ههبوایه دهبوو فليميکیان لهسهر دهريکرايه، که ژياننامهی نهو

۱- (نیسلام پهیک).

۲- (یهکگرتوو).

به راستی گرنگتر له زور لهو ژيانناهي که کړاون به فېم و به مليونه ها دؤلاری بؤ سهر ف
کراوه و مليونه ها کهس پېښويانه ..

نهم نافر له که هوبه وای نیویژک و نهم دا دؤلاری دؤر ده گرت له چوهوتی په کانی
نهم کؤم لگه به و هوبه نهمه کهسی نه ده کرد، هوبه که دؤلاری به لای مهی دا، گوئی به
مؤدیلات و جل و بمرگ و خو رازاندنوه نه ده دا دؤلاری به کانی ..

هر له مئالی مه و نه مادهی وانه یه که هوبه دؤلاری به حاکمیتی جووله که وتاری
پېشکەش ده کرد .. رۆژنیکان گوئی له وتاری حاکمیت که باسی نه وه کرد، که نیبراهیم
سهلامی خوی لی بیت باوکی نیسماعيله که عه رب ده چنه وه سهر نه وه، ههروه ها باوکی
نیسماعيله که جووله که نه وه نه ون ..

نهم گیزوله به بهم وتاره نه وه لا دروست بوو که جووله که و عه رب ده کړی پیکه وه بژین
مادام نه وه یه که باوکی ..

زور هزی ده کرد سهر پداته له فه لستین تا عه ربه که کان که نامؤزای جووله که کان له
نزیکه وه بناسیتا، به لام نهم هه وه خه یاله ی لی شیوا کانی پینی باوک و دایکی زور دلخوش به
برپاری دابه شکردنی فه لستین له سالی ۱۹۴۷ دا ... ههروه ها زوری لاسه بر بوو که دایک و
باوکی یارمه تیان کؤ ده کرده وه بؤ ده ولته تی جووله که .. له گه ل دایک و باوکیدا موناقه شهی
ده کرد که چؤن ده بیت دلخوش بن به دامه رازاندنی ده ولته تی نیسرائیل له سهر موک و مائی
عه رب ..

دایک و باوکی سهریان سورما له م ته رزه بیر کرد نه وه یه که چه که یان نه ویش که هیچ
وه لامیتکی ده ست نه ده که وت لییان، رووی کرده خویته ده وه، خویته ده وهش بردی به ره وه
هیدایه ت ..

سهره تا قورنائیکی وهر گیز دراوی خویته ده وه که (عهد بیکه ولی) به ریتانی وهری گیز ابو بؤ
سهر زمانی ښنگلیزی و رافه ی کرد بوو ..

نهم وهر گیز پانه زور کاری تیکرد و کاتی به راوړ ویشته کرد له گه ل وهر گیز پانه که ی (یوسف
علی) دا نهمی زور پېشکەش و هیز ته به ..

نیمنا سهریان که هوبه نیویژک و نهم دا دؤلاری دؤر ده گرت له چوهوتی په کانی
که به هه وایان که سهریان که هوبه نیویژک و نهم دا دؤلاری دؤر ده گرت له چوهوتی په کانی

ئینگلیزی.. دیراسه کردنی قورئان و سوننهت وای کرد که شاره زایی باش پهدا بکات و پئی لی نه شیویت و بهرچاوی پروون بیت.

له سالی ۱۹۵۲دا دواناوهندی ته واکرد و چووه کۆلیژی ناداب له زانکۆی نیویۆرک، به لام نهوهنده ماندوو بوو له گهپان به دواي پاستیداو، له بهراورد کردنی نایینه کاندای، نه خۆشکهوت و نزیکه ی دوو سال له خهسته خانه مایه وه بۆ چاره هه ری دهروونی، خه ریک بوو ته واکو بهروای به هیچ نه مینی، خواي گه و ره فریای کهوت و، به هۆی خۆیتندنه وه ی زۆره وه، به هۆی هیممه تی به رزییه وه، توانی له نه مریکا وه په یوه ندی بکات به زۆر له که سایه تی یه نا واره کانی نه و زه مانه، که هۆکاری په یوه ندی کردنیش زۆر گران و زه حهت بوون و وه که نه مپۆ نه بوون..

توانی په یوه ندی بکات به که سایه تی نا ودا ری موسلمان ی جه زانی ری یه وه (بشیر الأبراهیمی)، ههروه ها په یوه ندی کرد به مامۆستا (سعید رمضان) وه که زاوای نیمام به نا بوو هه له اتبوو له ده ست ده و له تی میسری و له جنیف ده ژیا، که نه ویش هانی دا په یوه ندی به مامۆستا (سید قطب) وه بکات.

له سالی ۱۹۵۴ و ۱۹۵۵ دا په یوه ندی کرد به مامۆستا (سید قطب) وه که نه و کاته له به ندیخانه دا بوو.. مامۆستا سه یدیش له پێگه ی (نه مینه) ی خوشکی یه وه هانی دا که کتیبه کانی مامۆستا مه و دودی بخۆیتتیه وه و په یوه ندی پتیه بکات..

نه م کیژه که ته مه نی نزیکه ی ۲۵ سالی ک ده بوو، عه قلی و ژیری زۆر له پیش ته مه نی یه وه بوو، له گۆفاریکی نیسلامی دا که له خوارووی نه فریقیا ده ره چوو و تاریکی مامۆستا مه و دودی خۆیتنه وه، په یوه ندی کرد به مه و دودی یه وه که له پاکستان بوو، دواي دوو مانگ وه لامی یه که م نامه ی دایه وه، سێ سال نامه و نامه کاری له نیوانیاندا به ره وام بوو، له کاتی کدا که مه و دودی زۆر سه رقالتی (کۆمه لای نیسلامی) بوو، که خۆی سه رکر دایه تی ده کرد.

نه م کیژه له نامه کانی دا هه رچی دژی نیسلام بلا و ده کرایه وه له پاگه یان دنی پۆژئا واکو به مریکا دا نه یگه یان ده مامۆستا و پرسیاری له سه ر ده کرد، هه ریه وه نه وه ستا به لگو پرسیاری ده رباره ی که سایه تی یه نیسلامی یه کانی نه و سه رده مه ش ده کرد، وه که (شاه وه لی الله ده لوی) که به نوێ که ره وه ی هه زاره ی دووه می کۆچی دا ده نریت، ههروه ها پرسیاری ده رباره ی (محمد إقبال) و بۆچونه کانی ده کرد و پای خۆی له باره یه وه ده خسته روو، مه و دودیش له زۆریاندا

لایه‌نگری پراکانی بوو هندی شتی شی بۆ راست ده‌کرده‌وه، که نه‌مه‌ش به‌لگه‌ی قوولی پۆشن‌بیری نه‌و کیژیه...

ده‌نگوباسی عبدالناصر و طه حسین و نه‌تاتورك دنیای پر کردبوو، نه‌میش هه‌ر له‌و دوروه هه‌لسه‌نگاندنی خۆی هه‌بوو بۆیان، له‌ کاتی‌کدا که زۆر له‌جه‌ماوه‌ری موسلمانانی جیهانی ئیسلامی به‌ هاشه‌و هوشه‌و پرپیاگه‌نده‌یان خه‌له‌تابوون، مه‌ریه‌م گالته‌ی به‌بیرو بۆچوونه‌کانیان ده‌هات و ده‌یزانی که نه‌وانه موسلمان نین به‌لکو دژی نابین کار ده‌که‌ن.

مه‌ریه‌م ناگاداری وردی جیهانی ئیسلامی بوو، ده‌یزانی نوورسی چ کاریکی کردوه، زۆر به‌ جوانی هه‌وله‌کانی هه‌لده‌سه‌نگینن و ده‌لیت: زیاده‌ ره‌ویان نه‌کردوه نه‌گه‌ر بلێن نه‌وه‌ی ماوه له‌ نیمان و ئیسلام له‌ تورکیادا فه‌زله‌که‌ی ده‌گه‌رێته‌وه بۆ هه‌ول و کۆشش و خۆگری (بدیع الزمان نوورسی) ..

هه‌روه‌ها پرسیاری کرد له‌باره‌ی قادیانیه‌کانه‌وه که سه‌ره‌تایان بوو له‌ بلاوکرده‌وه‌ی گومراییه‌کانیادا له‌ نه‌مریکا و خه‌ریکی دروستکردنی مزگه‌وتی (چرار) بوون بۆ سه‌ره‌گردان کردنی خه‌لکی به‌ فیتی ئینگلیز و دوژمنانی ئیسلام.. له‌ سالی ۱۹۶۱دا چوو بۆ لای (داود فیصل) نیمامی مزگه‌وتی (بروکلین) له‌ نیویۆرک و موسلمان بوونی خۆی راگه‌یاند و ناوی خۆی گۆرپی به‌ (مه‌ریه‌م جه‌میله) ..

تاقیکردنه‌وه و دامه‌زراوی:

کاتی‌ک که موسلمان بوو، پابوونی ئیسلامی سه‌ره‌تای بوو، موسلمانان زۆر له‌ ئیسلام دورکه‌وتبوونه‌وه، خوا په‌حمی کرد که ئیسلامه‌تی له‌ موسلمانانه‌وه یه‌کسه‌ر وه‌رنه‌گرت و هه‌ریه‌که‌ی به‌لایه‌کدا ببه‌ن، به‌لکو خۆی دیراسه‌ی قورنان و سونه‌تی کرد به‌ چاکی و به‌و دوو چرایه‌وه که‌وته پێ و زۆر خۆی راگرت..

هه‌ر له‌ سه‌ره‌تاوه سه‌رتاپا خۆی داپۆشی، که نه‌مه‌ش زۆر سه‌یر و سه‌مه‌ره‌ بوو بۆ نه‌مریکای نه‌و سه‌رده‌مه‌، له‌ ولاته‌ ئیسلامی یه‌کاندا خۆداپۆشین سه‌یر بوو، جا وه‌ره‌ له‌ نه‌مریکا.

زۆر دژایه‌تیان کرد و لۆمه‌یان کرد، ناوپی له‌ هیچ نه‌دایه‌وه ..

سەردانی مزگەوتى دەکرد، ھەندى مۇسڵمانى تۈرك و غەربى دەيىنى كە تا سەرتىسقان
لايەنگرى ئەتاتۈرك و عبدالناصر بون، ئەمىش باش لەو دووانە تىگەيشتىبوو، دەيزانى كە لە
ھەولئى نەھىشتىنى ئىسلامدان و فرىيان بە نىمان و ئىسلامەتىيەو نە!

مامۇستاكەي كە لە مزگەوتدا لە نەمريكا فيئىرى غەربى دەکرد، زۆر لايەنگرى
ئەتاتۈرك بوو، بەتايبەت كە رېئى ھەجى ئەئەدا، گوايە ئابوورى تۈركيا باش نە و پارە سەرف
كردنىش بۆ ھەج كار دەكاتە سەرتابوورى تۈركيا.. ئەمىش گالتەي بەو قسانە دەھات و
دەيوت باشە ئەتاتۈرك خەلئكى ھان دەدات بۆ چوون بۆ ئەوروپا و بۆ خاريج بۆ ئەو كارناكاتە
سەرتابوورى بۆ ھەج كاردەكات؟!

قوتابىيەكى سەودى ھات بۆ لاي و وتى: (ھەق وايە قوتابىيە مۇسڵمانەكان لەگەن
گاۋرەكان ئامادەي كەنيسەي ناو زانكۆ بىن و لەگەلئاندا نوپۆي گاۋرەكان بگەن، يان ھەر ھىچ
نەبى ئامادەي وانە رەوشتىيەكانى مەسپىحى يەكان بىن لە زانكۆدا)!! كە ئەمەش بە راستى
دارووخانە تا دوا پلە، چۆن مۇسڵمان دىھەن ناوا بىر بىكاتەو و شوپىن مەسپىحى يەكان بگەوت؟!
رۆژئىك سەردانى بىكەي بازىرگەن تونسى كرد لە نيويۆرك، بىنى پىرە لە مەشروبات و،
ئافرەتتىكى فەرەنسىشى بىنى لئە بىگەكەدا كە زۆر سەرسام بىو بەكارەكانى (بورقېبە)
(سەروكى ئەوساى تونس) كە دژايەتى ئىسلامى دەکرد؟!

كاتىك مەريەم زانكۆي تەواو كرد دەگەرا بەدواي كارىكدا، لەبەر بالا پۆشىيەكەي كەس
كارى ئەئەدايە، چو بۆ مەركەزى غەربى لە نيويۆرك تا كارىكى بۆ بدۆزنەو، زانىان
جوولەكەيە و مۇسڵمان بوو ھەمى بۆ فيئىرى عبدالناصرىيە، پاش چاۋ پىكەوتنىكى ساردو
سپ بە ئاۋمىئدى جىئى ھىشتن.

لە مزگەوتدا ھەر جارە و قوتابىيە و تارىكى ئامادە دەكردو لە خەتەي ھەيىنى دا
دەخوينرايەو، سەرى ئەم ھات و تەتلىكى نووسى و ھاۋەلئىكى خويندىيەو، كە باسى ۋەزەي
مۇسڵمانان و دەردو نەخۆشى يەكانى كەردبوو، ھەر ۋەھا چارەسەرىشى بۆ دانابون، كە ئەوئىش
وازەيتان بوو لە دەردى ئەتەوايەتى... دواي وتارەكە قوتابىيەكان ھەمووئىي راست بوونەو
و ئارازى بوون لە قسەكانى!.. بەراستى مەريەمى تازە مۇسڵمان زۆر قوۋشى كەتتى كەردنەو
دژايەتى كەردن بوو لە بىروپاۋ عەقىدەيدا، ھەموو ئەوانەشى دەگەياند بە مامۇستاكەي مەودودى!

دايك و باوكى له سر نه وه بوون كه خانه نشين بكرين و، نيازبان بوو نهو شوقه يه يان كه چوار ژورر بوو چولای بكن و بچنه شوقه يه كى دوو ژورر يه وه، داوايان لى كرد كه خوى كارىك بؤ خوى بكات و لييان جياي ته وه، به ممش نه ونده تر سري ناسمانى لى هاته وه يه و دنياى لى تاريك بوو. زورجار ماموستا مهودودى كه ناگادارى بارو گوزهرانى بوو داواى لپده كرد كه كوچ بكات بؤ پاكستان كه چى نم هر دوو دل بوو، تا دواجار بريارى دا بچيت بؤ پاكستان...

ماموستا مهودوديش نامه يه كى ناسكى بؤ دايك و باوكى نارد و داواى لى كردن كه رپى بدن بچيت بؤ پاكستان و، هه موو ناسانكارى يه كى بؤ ده كن.... نه وانيش قايل بوو.

ماموستا مهودودى وتى: نيتمه رهنه نه توانين دؤلارت بؤ بنيرين و هاوكاريت بكه ين بؤ سه فهره كت، به لام به كه شتى و ره و خوا كه رعه.. نه ویش هه موو جرو جيازى كه چهند جانتايه ك بوو كوى كرده وه و سوارى كه شتى بوو.. نه وى سهره له نه سكه ندرى يه دابه زى و چو له مزگه وتينكدا نويزى كرد، نيمامى مزگه وته كه كه زانى له نه مريكاوه هاتوه و به ره و پاكستان ده چى، پيتى وت: تو شيت بووى له نه مريكاوه نه چى بؤ پاكستان؟!

سه ير كه ن نم نافره ته چهند نارامگر و خوگر بوو، ناخر نيمامى مزگه وت نه گهر خيتر ناليتى بؤ شهر ده ليتى!

پاش دهر و چهرمه سهرى يه كى زور گه يشته لاهور، ماموستا مهودودى زور رپزى ليتگرت و به ده مى يه وه بوو، دوو سال له مالى ماموستادا ژيانى برده سر، دوايى داى به شوو به يه كيك له شوتنكه وتوانى كه ناوى (محمد يوسف خان) بوو، مهربم خان هزى ده كرد كه مهودودى خوى بيهيتى، به لام ماموستا داواى ليتبوردينى لى كرد و پيتى باش بوو كه شوو به (محمد يوسف) بكات، هه رچند (محمد يوسف) هاوسه ريكى ترى هه بوو خاوه نى پينج مناليش بوو، مهربم زور لاي ناسايى بوو، وه هر له نه مريكاوه (فره ژنى) به چاره سر ده زانى و به حيكمه تى خواى داده نا كه له شهرعه كهيدا رپى پي دراوه..

(مهربم جه ميله) دوو كور و دوو كچى ليتى بوو كه تا نيستاش به يه كه وه ژيان به سر ده بن و هه موويان ژيان هيتاوه و شويان كرده وه و دوانزه مناليشيان هه يه!

ئىستا (واتە ۲۰۰۸) تەمەنى نىزىكە ۷۲ سائە و مايەى ھىدايەتى كەسانىكى زۆرە و چواردە پەراوى نوسىيە كە دوانيان كراون بە غەربى، كە يەككىيان پەراوى: (رحلتي من الكفر الى الايمان) ە.

بەردەوام دەرس و دەورى ھەيە بۆ ئافرەتان و ھەردەم خەرىكى بانگەوازە، چەندجار لە ھەشتاكاندا نامەى بۆ داىك و باوكى نووسى و بانگى كردن بۆ ئىسلام و باسى شارستانىەتى رۆژئاواى بۆ كردن كە ھەروەك رۆما خۆرى روو لە ئاوابوونە بەھۆى بەدپەشتى و بەرەلایى و ستەم كەردنەو، بەداخەوە موسلمان نەبوون و لە سالى ۱۹۸۵دا بە كافرى مردن.

مەريەم جەمىلە دەلى: چواردە سال بووم سەرم دا لە (يونسكو) و زۆر سەرسام بووم پىيان (كە زانست و رۆشنىرى جىھانى بەرەو پىش بىەن) بەلام دواىى بۆم دەرەوت كە يونسكو ھۆكارىكە بە كاردەھىتەرت بۆ نەھىشتن و ناشرىن كەردنى ژيارى ئىسلامى و رۆشنىرى ئىسلامى.

دكتۆر (محمد الشريف) كە نەم باسەى لە بارەى نەم شاژنەوە بلاو كەردەوە دەلىت: ژمارەى تەلەفۇنەكىم پەيدا كرد و پەيوەندىم پىئە كرد، لەبەر ئەوەى كە تا ئىستا جەجى نەكەردووە خۆى و مێردەكەىم دەعوەت كرد بۆ حج لە سالى داھاتوودا (ھەرچەند پىر بوو)، كە ھىوادارم بۆ رەمەزان پىنە مەككە و مەدىنە و تا كاتى حج پىننەو و موسلمانان سوود لە ئەزموونى بىيىن و لە زۆر شوپىن و تارەكانى پىشكەش بكات.

دكتۆر محمد دەلىت: لە تەلەفۇنەكەدا داواى لىكەردم كە بە موسلمانان رابگەيەنم! كە بەچاكى دىراسەى قورئان و فەرموودە بكەن و داوى شارستانىەتى خۆرئاوا نەكەون و دىراسەى (ثقافة) ئىسلامى بەچاكى بكەن.^۱

بانگەوازىكى گەشتىار:

دكتۆر محمد حرب دەلىت: عبدالرشيد ابراهيم لە (گارا) (نومسك) لە سىبىريا لە خىزانىكى موسلمان لە سالى (۱۸۵۷) ز لەدايك بوو، كە لە بنەرتدا خەلكى بوخاران، تا تەمەنى بىست سالى لە (قوچقار) خويندى كە قوتابجەنەكى بەناوبانگ بوو لەم رۆژەدا..

۱- (سايتى التارىخ).

عبدالرشید له تمهه نى لاوريتى يوه كهو ته بانگه واز كړدن له بيابانه كاني (قيرغين)، نينجا له سالى ۱۸۷۱ دا سده رى كړد بڼ حيجاز له پټى نهسته نېولوه بڼ ته واور كړدى خو پندنه كې، هشت سال له مېكه مېدينه مایه وه.. له مېدينه نيمام شاميلى ناسى كه زور گورو تينى دايه بڼ كارى نيسلامى، نجا چو بڼ نهسته نېول و له ویش جمال الدينى نه فغانى ناسى.

له جهنگى جيهانى يه كه مېدا چو بڼ نه وروپا تا دږى وروسيا كار بكت، له (به رلين) رڅژنامه (جيهادى نيسلامى) ده ركرد له سالى ۱۹۱۶ دا به زمانى توركى بڼ نه و ديله موسلمانان وروسيانې كه له جهنگدا گيرابون.

هر له سالى (۱۹۱۶ ز) دا بو شيخ عبدالرشيد بووه نو پنه رى موسلمانانې وروسيا له (جه مېدى گه لاني بيانى له وروسيا) كه له ستوكه وټم دامه زرا. نه مېش بڼ نه وې كه سته مى وروسيا دږى موسلمانان بگه يه نن به خه لكاني خورناو..

شيخ عبدالرشيد گه شتى كړد به جيهانى نيسلامى دا و پاشان له سالى ۱۹۳۴ دا چووه يابان و تيايا مایه وه تا سالى ۱۹۴۴، نه و ده ساله خه ريكى بلاو كړد نه وې نيسلام بو له يابان و ولاتانى دراوسپى دا..

ناو ته خواز بو كه پيش مردنى مزگوتيك ببينى له ياباندا، خوا كړدى دوو مزگوتى بينى دروست كړان..

له سالى ۱۹۳۹ دا وه زيرى مه عاريفى يابانى له په رله مان دا دا وى كړد كه شايينى مه سيحى و بوږيه تى عترافيان پى بكرىت، لايه نگرانى شيخ عبدالرشيدش له په رله ماندا دا وى نه و يان كړد كه نيعتراف به نيسلاميش بكرى، سى رڅژ ديراسه ي نه مې كړاو سه رنه جام نيسلاميش نيعترافى پى كړا له ياباندا كه نه مېش مایه وه و په نې شيخ عبدالرشيد بو. له سالى ۱۹۴۴ دا دنياى فانى به جى هينشت له تمه مېنى ۸۷ سالى دا و، هه موو كنه له كاني يابان هوالى مردنيان بلاو كړد وه و دستان و خوشه ويستانى له يابان و ولاتانى دراوسپشه وه ناماده ي مه راسيمى ناشتنه كې بوون.

شيخ عبدالرشيد بانگ خواز تكي لير او بو بڼ خوا، به زور ولاتى رڅژناو او ياباندا گه را بڼ گه ياندى بانگى خوا به نه بوونى و گيرفان به تالى يوه، به جزريك كه زرجار پاره ي بيتاقه ي سده ره كېشى پى نه بووه..

شیخ عبدالرشید کاریگەری زۆری ھەبوو بەھۆی لیپران و نیخلاسی یەوہ بۆ دینی خوا، تەنانتە جارێک سەفیریکی ولاتی چین، داوا لە ولاتەکی دەکات کە ناگاداری (شیخ عبدالرشید) بن، لەبەر ئەوەی مەترسیدارە، پرسیاریان کرد ئەو چی دەتوانێ بکات تا لێی بترسن لە ولاتیکدا کە دانیشتوانی نزیکەیی ملیاریک کەسە، وتی: ئەو راستە تەنھا پیاویکە بەلام قسەوکرداری یەکە!

شیخ عبدالرشید چەند پەراویکی نویسووە بە زمانی تورکی وەک:

۱- جیھانی ئیسلامی و بلایوونەوێ بانگەوازی ئیسلامی لە یابان.

۲- ژیا ننامەم.

۳- دادگایی کردنی ویژدان و تەرازووی نینساف.

۴- ئەستێرە زوھرە.

۵- ناسیا لە مەترسیدایە (لە یابانی یەوہ کراوە بە تورکی) سالی ۱۹۰۸ ی زایینی، ۱۳۲۸ ی کۆچی.

ژیاننامەکی دوو مۆجەڵە دەکە، یەکە میان (۶۲۰) لاپەرەیی گەورەیی و گەشتەکانی تیا یە بۆ تورکستان و سیریا و مەنغۆلیا و مەنشوریا و یابان و کۆریا و چین و سەنغافورە، بەشی زۆری ئەم مۆجەڵە باسی یابانە..

مۆجەڵە دی دووھەمی (۲۴۲) لاپەرەیی گەورەیی و لە سالی ۱۹۰۹ ز دا (۱۳۲۹) ی کۆچی لە ئەستەنبۆل چاپ کراوە، کە ئەمەش باسی گەشتەکانی شیخ عبدالرشید دەکات بۆ سەنغافورە و دوورگەکانی نۆقیانوسی ھیندی و نیوہ دوورگەیی عەرەب و ئەستانبۆل و تیایدا باسی حاالی مۆسلمانان دەکات لەو ناوچانەدا، بە تاییەت ئەو ستمەمی کە دەکرا لە مۆسلمانان لە دوورگەیی (جاوہ) و (ملقە) دا.

ھەروەھا باسی ستمەمی ئینگلیز و ھۆلەندی یەکان دەکات بەرامبەر مۆسلمانان.. ھەرلەم مۆجەڵە دەدا باسی سەفەری حەجی دەکات و تیایدا وەسفی ئەو کاتەیی حەجاز دەکات کە لە لایەنی میژوویی یەوہ مەسەلەییەکی گەرنگە. (پێگەیی المدینە دۆت نۆرگ).

د. محمد موسی الشریف لە بارەیی شیخ عبدالرشیدەوہ لە بەرنامەییەکییدا لە کەنالی (اقرا)

دەلیت:

شیخ عبدالرشید له تهمەنی لاویدا هات بۆ مهككهو مهدينه بۆ فێربوون، چەند سالتیک مایهوه تا تهواو بووه زانا له بواری نیسلامهتی دا، که گهراپهوه ولاتهکهی خۆی کرا بهقازی وجیگری موفتی، کهوته بانگهوازکردن و نامه‌ناردن بهم لاولادا، حکومهتی قهیسهری له چالاکي و ههجوولتی زۆری ترسان، که ههستی کرد پیلانی بۆ داده‌پێژن، چوو بۆ نهسته‌نبوڵ و داوای له خهلیفه‌ی عوسمانی کرد فریای موسلمانانی پرووسیا بکهوئ، به‌لام به داخهوه کاته که درهنگ و ناوهخت بوو، حالی موسلمانانه کانیش زۆر خراب بوو بۆیه خهلیفه هیچی بۆ نه‌کرا..

له جهنگی جیهانی‌دا پرووسیاو قهیسهر سه‌رقالێ خۆی بوو، بۆیه شیخ عبدالرشید گهراپهوه پرووسیاو کهوتهوه بانگهواز کردن..

له دوا پۆژه‌کانی ته‌مه‌نیدا، به‌یانیان پیش نه‌تر چهنلێ بتوانیایه شهو نوێژی ده‌کرد، پاشان نیمامه‌تی نوێژی به‌یانی بۆ موسلمانان ده‌کرد، پاشان نامۆژگاری ده‌کردن و ده‌رسی پی ده‌وتن، ئینجا دواي خۆره‌لاتن له حه‌ججه‌که‌ی خۆیدا دانە‌نیشت منالانی یابانی فێری قورئان خوێندن ده‌کرد.

شیخ عبدالرشید له لێهه‌یا جهنگی له سوپای عوسمانی دا دژی ئیتالیا، هه‌روه‌ها له‌سوپای عوسمانی دا دژی دوژمنان جهنگی له جهنگی جیهانی یه‌که‌مدا.

له‌گه‌ڵ ته‌وه‌وه‌بوو بارو زروقه نه‌هه‌مواره‌ی ته‌وه‌ پۆژه، ته‌م زاته پایه به‌رزه بانگه‌وازه وهری نه‌پرووخا کۆلی نه‌دا، ده‌یان سال خزمه‌تی ئیمان و نیسلامه‌تی کرد له چوارقورنه‌ی دنیا دا.. هه‌زاران په‌حه‌ت له شیخه‌ بانگه‌وازه، که انشاءالله هه‌روه‌ک پرووسوری دنیا بوو، پرووسوری قیامه‌ت و باره‌گای خوايی ده‌ییت له‌وه‌ پۆژه‌دا که هیچ نیه فریای مرۆڤ بکهوئ مه‌گه‌ر په‌حه‌تی خواو کرده‌وه‌ی چاک و بانگه‌وازی.

کارئیکی مه‌زن بۆ ئیسلام:

به‌رده‌وام بزوتنه‌وه‌کانی چاکسازی و گه‌رانه‌وه‌بۆسه‌ر نایین لی‌ره‌و له‌وێ ده‌رکه‌وتوون و پۆلی خۆیان بینیه‌، یه‌کێ له‌وانه‌ نه‌و هه‌وله‌یه‌ که‌ درا بۆ گه‌رانه‌وه‌ بۆ ئیسلام له‌سه‌رووی نه‌هه‌یریا که‌ ئیستا (تشار)ی پێ ده‌لێن، به‌ ره‌نج و هه‌ول و ماندوو‌بوون که‌سانێکی لی‌ پراو بۆ خوا توانیان که‌ ده‌وله‌تێکی ئیسلامی دا‌به‌زرێن له‌و ناوچه‌یه‌دا که‌ نزیکه‌ی سه‌د ساڵ درێژه‌ی کێشا، له‌سه‌ره‌تای سه‌ده‌ی نۆزده‌هه‌مه‌وه‌ تا سه‌ره‌تای سه‌ده‌ی بیست به‌مه‌ش بانگه‌وازی ئیسلامی به‌ نه‌هه‌ریقادا بلا‌وبۆوه‌.

عثمان دان فۆدیۆ:

نا‌یراو له‌ ساڵی ١٧٥٤ی زایینی له‌ وڵاتی (هوسا) له‌ دایک بووه‌ له‌ نه‌هه‌ریقیا... باوک و دایکی خواناس بوون و کارگه‌ری زۆریان هه‌بوو له‌سه‌ری، هه‌ر له‌ سه‌ره‌تای لا‌وتی یه‌وه‌ هه‌ستی به‌ نه‌فامی و جاهیلیه‌تی گه‌له‌که‌ی کرد و که‌وته‌ هه‌ول دان بۆ چاره‌سه‌رکردنی. زۆرجار به‌ شانازی یه‌وه‌ باسی نه‌وه‌ی ده‌کرد که‌ (هه‌وا)ی دایکی و (پوقیه‌)ی نه‌نکی فی‌ری خۆ‌ئێندیان کردوه‌ له‌ منالیدا، که‌ نه‌مه‌ش پۆشنه‌یری خانه‌واده‌که‌ی پیشان ده‌دات له‌و پۆژگاره‌دا.

شیخ (جبریل) مامۆستای بوو، دوو فه‌زلی گه‌ره‌ی هه‌بووله‌سه‌ری:

یه‌که‌م: به‌ جوانی په‌روه‌رده‌ی کرد و که‌سایه‌تی بۆ دروست کرد.

دوه‌م: یه‌که‌م که‌س بوو که‌ به‌یعه‌تی له‌گه‌ڵ کرد له‌سه‌ر جیهاد کردن له‌و ناوچه‌یه‌دا...

عثمان دان فۆدیۆش هه‌میشه‌ فه‌زلی مامۆستا که‌ی له‌به‌رچاو بوو زۆرجار نه‌م دێره‌ هۆ‌ئراوه‌ی ده‌وته‌وه‌:

ان قیل فی بحسن الظن ماقیل فموجة أنا من أمواج جبريلا

واته‌: نه‌گه‌ر به‌ (حسن الظن) خه‌لکی به‌ گه‌ره‌یی بۆ من به‌روانن و باسم بکه‌ن، نه‌وا من

شه‌پۆلێکم له‌ شه‌پۆله‌کانی شیخ جبریل.

بانگه‌واز کردن له‌و ناوچه‌یه‌دا که‌ بی‌وی‌پۆ‌چوونی نه‌فامی می‌شکی خه‌لکی پێ کردبوو

کارئیکی ئاسان نه‌بوو، نه‌مه‌ بی‌جگه‌ له‌وه‌ی که‌ کێشه‌مه‌ کێشی گه‌وره‌ هه‌بوو له‌سه‌ر ده‌سه‌لات و

پزق و پۆزی و چه‌وسانه‌وه‌ی خه‌لک، له‌و ناوچه‌یه‌دا له‌ زۆر شوێنی نه‌هه‌ریقادا هۆ‌زایه‌تی زāl بوو،

دوژمنایه‌تی و ناژاوه‌ی نیتوانیان نه‌مه‌پرایه‌وه، راسته سه‌دان سال بوو نیسلام گه‌یشتبووه نه‌و ناوچه‌یه به‌لام به‌داخه‌وه به‌باشی په‌پړه نده‌کړا و که‌سانیک به‌ناوی ریټبازی سوډیه‌ته‌وه یان له پټی سحر و جادووه‌وه خه‌لکیان نیستغلل ده‌کړد.

له‌م که‌شوه‌مایه‌دا شیخ عثمان که‌وته بانگه‌واز کردن و پرگار کردنی گه‌له‌ک‌ی له جاهیلیت و ده‌سه‌لاتی کاربه‌ده‌سته سته‌مکاره‌کان، سهره‌نجام توانی ده‌وله‌تیک‌ی نیسلامی دابه‌زرینیت که زیاتر له سه‌د سال به‌رده‌وام بوو.

شیخ عثمان له بانگه‌وازه‌که‌یدا پږلی گرنگی نافره‌تی خسته‌پروو له هینانه کایه‌ی راپه‌رین و هوشیاربوونه‌ویه‌کی کڅمه‌لایه‌تی دا، نافره‌تانی بږ خوا سول‌حاویش هاتنه‌مه‌یدان و پږلی به‌رچای چاکیان بین‌ی.

هه‌روه‌ها شیخ عثمان سوودی وه‌رگرت له هونراوه و موه‌شه‌حات که‌له‌و سه‌رده‌مه‌دا باویو بږ گهر‌مکړدنه‌وه‌وه به‌رزکړدنه‌وه‌ی وه‌ی شونیکه‌وتوانی، هه‌ر له‌پټی هونراوه و موه‌شه‌حاته‌وه په‌وشتی به‌رز و کاری چاکه ده‌ماوده‌م ده‌پوښت و خه‌لکی هان نه‌دا به‌و ناقاره‌دا...

له سالی ۱۷۷۴ ز تا ۱۸۰۳ ز واته سی سال بانگه‌وازی کرد به‌بږ نه‌وه‌ی بیسه‌لا پرویه‌پروبوونه‌وه پرویدات له‌گه‌ل کاربه‌ده‌ستاندا.

له‌م قوناغه‌دا چه‌نده‌ها په‌راوی نووسی و بلاوی کرده‌وه که ده‌گاته زیاتر له (۱۵۰) دانه، هه‌ر له‌م قوناغه‌دا بوو که به شارو لادیکاندا ده‌گه‌راو توانی کڅمه‌لینکی زور لایه‌نگرو قوتابی په‌یدا بکات، که وینه‌ی جوانی راسته‌قینه‌ی نیسلام بڅنه به‌رچای خه‌لکی.

په‌نج و خه‌باتی شیخ عثمان هاته‌به‌ر و هاوالاتیان وایان لیتها شتیک بږ نه‌مری خوی تیا‌بویه نه‌یانه‌کرد، نه‌مه‌ش وای له پاشای ناوچه‌که کرد که داوا له شیخ بکات ناوچه‌که به‌جی به‌یل‌ی... شیخیش برپاری دابو کڅج بکات، کڅچی کرد و شونیکه‌وتوانیش له هه‌موو لایه‌که‌وه کڅچیان کرد له‌گه‌لیا، نه‌م قوناغه‌ش تا سالی (۱۸۰۸ ز)ی خایاند.

شیخ عثمان توانی ده‌وله‌تیک‌ی نیسلامی دابه‌زرینیت و سه‌د سالی‌ش به‌رده‌وام بیت تا نینگلیز هاتنه ناوچه‌که‌وه، نه‌وکاته پاشای ناوچه‌که سوپایه‌کی ناماده‌کرد بږ پرویه‌پروبوونه‌وه‌ی پرواداران، له‌م جه‌نگه‌دا موسلمانان سه‌رکه‌وتنیک‌ی گه‌وره‌یان به‌ده‌ست هینا، به‌م جوره جیهادی

چه کداری هاته کایهوه و بديعت کرا له گه ل شينخدا وه ک سهر کوده و پيشهوا له سهر قورنان و سوندهت.

شيخ عثمان و تاريخي کي به تواناو شاعري کي ليکناوه بوو، رهوش بهرز و متواضع بوو، پابه ند بوو به شهر عی خواوه، خزه ويست. بقو له لای خه لکی.. بهم جوړه به ههول و کوشی که سيني کي بوخوا سولخواي بانگخواز نیسلامه کي لخوا نه فریادا ره گی زیاتر داکوتا و نمونده کي جوانی بالای پیشکesh کرد..

له سالی ۱۸۱۷ دا شيخ عثمان کوشی دواي کورد و نهوه یه کن خواناس و چاک و بهرهمي کي فیکري به پيژي له دواي خزی به جيه يشت.

سوفيا ماسترنیالی:

پزیشکی بسپوړی ژنان و منال بوون پوړم، نوم (سوفيا ماسترنیالی) بوو، له وهندي کي نيردراودا بووم بز بهنگلادش به مده بهستی گزيښی پر دواړو پوړيو خه لکه کي، بهلام به رواهت و نيشانم دا که بز چاره سهرکردنی نهو ژنه ههژارانه چوپوین، هه بهستان بوو که نیسلام بشيوتين و، وا بيخهينه بهرديدهيان که نیسلام هژکاری سهره گی و راسته وخوی نه هاهمه تيبه کانی نهو خه لکه يه به گشتی و هی نافره تانیشه به تايبه تی له ههژاری و دواکه وتووی و نه خوشی، به ده مهوه چوني کي ديارم لهو ژنه نه خوشه ههژارانه وه نه دی، به لکو يه کي له نه خوشه کان له مده بهستی شاراهم تيگه يشت بزيه ههولای دا بوم پوړونی بکاته مه که نیسلام په يامي کي له بن نه هاتووی نه براوه يه، پیغه مبه ر (د.خ) گاتيک که به براوه ران ويستي ان له باوه ره کي ساردی بکه نه وه پتي فرموون: (والله گهر خور به نه لای راست و مانگ به نه لای چه پم بهرام بهر به وهی واز لهم نايه به يينم، وازی لی ناهيتم تا کو خواي گه وره ده ری نه خات و سهر نه که وييت، يان سهرم له پيناويدا دانه نيتم).

نهو ژنه نه خوشه بهر ده وام بوو له سهر پوړونکردنه مه کانی و وتی هر چه ند ههژار و نه خوشم واز له دينه کهم ناهيتم، تم نايه مه زنه ی نيتم نکولای له نايه به پيشينه کان ناکات به لکو بو نه وهی موسلمان نيمانی ته و او بځ، پتيوسته بر وای به هه موو پیغه مبه ران و بهر نامه کانيان هه ييت.

نەم لیدوانە بوو ھۆی ئەوێ کە ھانم بەدات بە گیانیکی بێ لایەن و دوور لە پق و کینە ھەولێ ناسینی نیسلام بەدەم، بۆیە کارەکم بەجێ ھێشت لە (دکا) ی پایتەختی بەنگلادیش، رۆشتم بۆ مەلبەندی نیسلامی لەندەن، ھەر لەوێ خواى پەرورەدگار دڵ و پۆحسێ والا کرد بۆ لیکۆلینەوێ نیسلام و، (سۆفیا ماسترنیالی) بووبە موسلمانێکی یەکتاپەرست بەناوی (خالدة رحمة الله).

موسلمان بوونم وەك بێداربوونەو بوو پاش بێ ناگایی و لەھۆش خۆچوون، لە ھەمان کاتدا زەھریکی سەخت بوو بۆ لێپرسراوانم کە ھیواى زۆریان بەمن بوو کارەكەمان لە بەنگلادیش سەرکەوتوو بکەم، من نەخۆش بووم، بەلا.. نەخۆش بووم، ژنە ھەژار و نەخۆشەکانی بەنگلادیش بەھێزی نیمانیان چارەسەریان کردم، پاش ئەو گەرنامەو بۆ (دکا)، بۆخەمتی خەلك و ھەولدان بۆ ئەوێ نەم نایینە مەزنە ھەموو دنیا بگرتەو.

پێی فۆگل ئیسلامی دۆزییەو:

پێی فۆگل (pierre vogl) کە نیستا نازناوی (أبو حمزة) ی لە خۆی ناو، گەنجیکی ئەلمانی یەو لە ساڵی ۱۹۷۸ لەدایک بوو لە ساڵی ۲۰۰۲ موسلمان بوو.

پێی لە خێزانیکی مەسیحی دا گەرە دەبێت و سەرەتایی و نامادەیی لە قوتابخانەییەکی سەر بە کلیسە تەواو دەکات و تا ئەو قۆناغە تەمەنیشی ھەر لەسەر مەسیحییەت پەرورەدە دەبێت، پاشان لەگەڵ گەرە بوونیدا زۆر پرسیاری لا دروست دەبێت کە لە نایینەکەى خۆی دا وەلامێکی تەواو و دروستی ناگاتە دەست...

نەمەش وای لێ دەکات کە لە دنیای مەسیحییەت دوور بکەوێتەو خۆی بە دواى راستییەکاندا بگەرێت، بە تاییەت لە کاتێکدا کە رۆژێک قەشەیک کە وانەى لا دەخویند پێی رادەگەییەنێت کە ئینجیل گۆرانکاری تێدا کراو.

(پێی) ھەلەدەستێت بە خویندنەو و لیکۆلینەو لەسەر نایینەکانی تر وەکو جوولەکە و بوژی، بەلام دلی ھەر ئارامی پێدا نایەت و بەردەوام دەبێت لە گەران بە دواى راستیدا، دواچار لە چاوا پێکەوتنیکی لەگەڵ ئەندامێکی پارتی مەسیحی توندپەرەى ئەلمانی (پارتی مەسیحییانی ئەلمانیای ناوەرەست) پێی رادەگەییەنێت کە ئەرکی سەرەکی پارتەکەى ئەوێە کە

ئىسلام لە ئەلمانىا تەشۋىھ بىكات و پى لە كوردنەوى مەزگەوت بىگىت، نەمە وا لە پىي دەكات
 كە لە ئىسلام بىكۆلەيتەو بزانى نەم نەينەش چى پىيە بۆ مەزۇفايەتى، بىريارى خۇاى گەورە
 وابو كاتىك دەگەپتەو مەلەوە خوشكىكى قورنانىكى تەرجه مەى ئەلمانى لەلا دەبىت،
 ئەمىش چەند جارىك قورنانەكە دەخوئىتەو و لە وشەكانى قورنان دەكۆلەيتەو و بىرى لى
 دەكاتەو و ھەست دەكات كەنەم وشانە ھى مەزۇ نىە وھىچ كىتەبىك بەم شىوہە بەپىزو بەھىز
 نىە.

دوو سال تەدەپەپىت و ئەو ھەر لە لىكۆلەينەو دايەو، واى لى دىت ھەستىت بە نوئۇ كوردن
 و باس كوردنى ئىسلام بۆ كەسانى تر بى نەوہى شەھادەت بىئىت و بە ناشكرا مۇسلمانىتى
 خۇى راگەيەنەت، تا ئەو كاتەش سەردانى ھىچ مەزگەوتىكى نەكردبەو.

پۆژىك بەبۆنەى ھاورىيەكەيەو ناچار دەبىت كە بچىتە مەزگەوتەو، دواى نوئۇ كوردن
 پىياوئىكى پىر لەناو مەزگەوتەكە دەپرسىت: تۆ تاكە مۇسلمانى لەناو خىزانەكە تدا؟

پىي خورپەيەك بە دلەدا دىت چونكە تاكو ئىستا شاھەقمانى نەھىناو و مۇسلمانىتى خۇى
 پانەگەياندو، پاش كەمىنك وەلامى پىاوہەكە دەداتەو دەلەت: بەلا ھەر مەن مۇسلمانم (أشهد
 أن لا اله الا الله وأن عمداً رسول الله).

بەم شىوہە أبوجمەزە پىي راستى ئىسلام دەدۆزىتەو و دەلەت: تەنھا لە ئىسلامدا وەلام
 وەردەگىت كە بۆچى دىتە دىناو و ھۆى دروست بوونى نەم بوونەو و گەردوونە چىيە..
 نەوہى بە دواى راستىدا بگەپت پىي ئىسلام دەدۆزىتەو، پاشان أبو حمزە دەچىت بۆ سەودىە و
 (۳) سال لەسەر ئىسلام دەخوئىت و فىرى زمانى عەرەبى دەبىت و ھەر لەو كاتەو خۇى
 تەرخان دەكات بۆ گەياندى نەم پەيامە پىرۆزە و پوونكردنەوى راستىيەكان.

چەندىن وانە و موحازەراتى ھەيە لەسەر بابەتى ھەمەجۆر بە پوونكردنەوہەكى
 ئىسلاميانە لە زانكۆكانى ئەلمانىا، ھەر لەو كاتەو چەندىن كەس لەسەر دەستىدا مۇسلمان
 بوون، زىاترىش خۇى تەرخان كەردو و بۆ ئەو گەنجانەى كە بەناو مۇسلمان بەلام پىي ئىسلاميان
 ون كەردو و ھەوليان لەگەل دەدات تاكو بگەپتەو بۆ سەر پىگە راستەكەى. وانەكانىشى

ده‌توانریت به زمانی نه‌لمانی له سائیتی (www.diewahrereligion.de) ببینریت و
گوئ بیست بیټ.^۱

دکتور کای لوهر چۆن موسلمان ده‌بیټ!

دکتور کای لوهری نه‌لمانی که پزیشکیکی گشتیه، له کاتیځدا له‌گه‌ل هاوسه‌ره‌که‌یدا
گه‌شتیک به‌ره‌و دوه‌ی ده‌کن، ده‌چن بۆ لای نیبراهیم ناجی که موراجعینکی عه‌ره‌ب بوو بۆ
چاره‌سر کاتی خۆی هاتبوه‌ لای، نیبراهیمیش بانگه‌یشتی خۆی و هاوسه‌ره‌که‌ی ده‌کات بۆ
ماله‌وه بۆ نیواره‌خوانیک.

دکتور لوهر و خیزانه‌که‌ی (کاترین) زۆر به‌خۆش‌حالیه‌وه به‌ره‌و مالتی نیبراهیم ده‌که‌ونه
پ، له‌دوای به‌خیر هاتنیان پیتان ده‌لین نهم نیواره‌یه ته‌نها باس له نیسلام ده‌که‌ین، (کای) له‌و
کاته‌دا تۆزیک دلگران ده‌بیټ و ده‌لټ له‌ دلی خۆیدا من خۆم بۆ نیواره‌یه‌کی خۆش ناماده
کردبوو به‌لام وا دیاره به‌ پێچه‌وانه‌ویه، چونکه وه‌ک زۆریه‌ی نه‌و که‌سانه که له نیسلام نازانن
دلی پر له‌ گومان و شک ده‌بیټ له به‌رامبه‌ر نیسلام.

ده‌ست ده‌که‌ن به‌ پرسیار کردن ده‌رباره‌ی نیسلام و نه‌و پرسیارانیه که له نایینی
مه‌سیحیه‌ت دا وه‌لامی نییه، شایه‌نی باسه دکتور کای مه‌سیحیه‌کی باوه‌ردار ده‌بیټ تا نه‌و
کاته، له‌ کۆتایی نیواره‌که‌دا کای لوهر هه‌ست ده‌کات که نهم نیواره‌یه خۆشترین نیواره‌ی ژیا‌نی
بووه، چونکه هیچ کاتیځ وا نازادانه نه‌یتوانیوه پرسیار و وه‌لامی گونجاو وه‌رگریت.

بۆ پۆزی دوا‌یی دکتور کای و خاتو کاترین به‌ یه‌کتر ده‌لین که دوتین شوه ده‌رگایه‌کی
نوئ له ژیا‌نیاندا کرایه‌وه که بێ ناگا بوون لی، له‌به‌رنه‌وه به‌رده‌وام ده‌بن له‌سر لی‌کۆلینه‌وه
له‌سر نیسلام و دوا‌ی ماوه‌یه‌کی که‌م له‌ سالی (۲۰۰۵ز) دا هه‌ردووکیان موسلمان ده‌بن و،
زۆر سه‌رسام ده‌بن به‌و ئیعه‌ازه زانستیانه‌ی له‌ قورنان دا هه‌ن.

شایه‌نی باسه دکتور کای له‌ په‌مه‌زانداه‌موو قورنانی پی‌ۆزی به‌ ده‌نگی خۆی به‌
ته‌رجه‌مه‌ی نه‌لمانییه‌وه تۆمار کردوه و به‌وشیوه‌یه ده‌توانریت بگات به‌ ده‌ستی هه‌موو
که‌سیځ، هه‌روه‌ها کتیبیځی له‌گه‌ل هاوسه‌ره‌که‌ی کاترین به‌ناوی نیسلام چیه‌یه ده‌رکردوه به‌
زمانی نه‌لمانی بۆ نه‌و که‌سانه‌ی که موسلمان نین.

۱- سائیتی: خوشکان.

دکتۆر کای ده‌لێت (٤٣) ساڵ مه‌سیحی بووم نهم ده‌زانی خوای گه‌وره‌ چی له‌ نێمه‌ ده‌وێت و چی ده‌لێت و چی ده‌رامه‌و، دواى مردن چی چاهه‌رێمانه‌و، به‌هه‌شت چۆنه‌ و دۆزه‌خ چۆنه‌... به‌لام سوپاس بۆ خوا له‌ نیسلاام دا وه‌لامی نهم پرسیارانه‌م هه‌ممووی وه‌رگرت، هه‌روه‌ها ده‌لێت: گه‌وره‌یی نیسلاام و خۆشیه‌که‌ی له‌وه‌دایه‌ که‌ وه‌ک مه‌سیحیه‌ک وه‌ز له‌ دینه‌که‌ت ناهێنی به‌لکو به‌ نیسلاام بوونت دینه‌که‌ت ته‌واو ده‌که‌یت نه‌و که‌لینه‌ پر ده‌که‌یته‌وه‌ که‌ هه‌ته‌.

دکتۆر کای له‌ گه‌ڵ آبه‌و حمزه‌ سایتی (www.diewahrereligion.de) ده‌به‌ن به‌پێوه‌ که‌ سایتیکه‌ زۆر کاری ده‌عه‌وی له‌خۆ گرتوه‌.^١

ئه‌نالیندا و گه‌شتیك به‌ره‌و نوور :

ئه‌نالیندا ده‌لێت: من له‌ دایک و باوکێکی نایسه‌نده‌ی - دانیمارکیم و له‌ ساڵی ١٩٦٦ له‌ ریکجافیک له‌دایک بووم، من منال بووم که‌ خێزانه‌که‌مان کۆچی بۆ که‌نده‌ و پاشتریش بۆ شاری نیویۆرک کرد... له‌ ته‌مه‌نی ١٦ ساڵی دا خوێندنی دواناوه‌ندیم ته‌واو کرد، و له‌ ساڵی ١٩٨٨ دا به‌لگه‌نامه‌ی به‌کالۆریۆسم له‌ زانکۆی مه‌کگیل ی مۆنکریالی که‌نده‌ا به‌ده‌ست هێنا...

له‌وکاته‌وه‌ من گه‌شت به‌ ده‌وری دنیا دا ده‌که‌م، بۆ لیکۆلێنه‌وه‌ و بۆ کارکردن و، له‌ ساڵی ١٩٩٠ یه‌شه‌وه‌ دانیمارک بووه‌ته‌ بنکه‌ی نیشته‌جێ بووم، له‌ ساڵی ١٩٩٧ دا کاتێ که‌ زمانێ عه‌ره‌بیم له‌ زانکۆی قاهیره‌ دا ده‌خوێند - که‌چه‌ نینگلیزیکی مه‌سیحی هاوه‌لێم نینگیلیکی به‌ هه‌ردوو سه‌رده‌می کۆن و نوێه‌ بۆ کریم و پێشکه‌شی کردم، و زۆر پێی دله‌خۆش بووم، چونکه‌ من بریارم داوه‌و که‌ پێویستم به‌وه‌ هه‌یه‌ ناوه‌روکی نینگیل و بابته‌کانی بزاه‌م، بۆیه‌ هه‌ستم به‌وه‌ ده‌کرد که‌ زۆر زه‌حه‌مه‌ته‌ من به‌ خۆم بلێم: مه‌سیحی بێ نه‌وه‌ی به‌ وردی نینگیل بخوێنه‌وه‌.

هه‌ممو نینگیل خوێنده‌وه‌، له‌ به‌رگه‌وه‌ بۆ به‌رگ، له‌ کاتێ خوێنده‌وه‌یدا تێبینیه‌کانی خۆم تۆمار کرد، و کاتێ له‌ خوێنده‌وه‌ی بوومه‌وه‌ ده‌رکم کرد که‌ نه‌سازیه‌کی زۆری تێدایه‌و، وه‌ک وه‌سفێ خوا و باس کردنی ئافره‌ت .. ته‌مه‌ بێ نه‌وه‌ی باسی هه‌ممو نه‌وانه‌ بکه‌م که‌ پۆلس له‌ سه‌رده‌می نوێ (نینجیل) دا نووسیوی. کاتێ له‌ باره‌ی پیاوه‌ پیرۆزه‌ کانه‌وه‌ (په‌غه‌مبه‌ران سلاویان لێ یێت) وه‌ک نوح و لوط و داود تاد. بابته‌کانم ده‌خوێنده‌وه‌ هه‌ستم ده‌کرد که‌ من بێ پێزم به‌رامبه‌ریان، له‌ سه‌رده‌می دێرین (العهد القديم - ته‌ورات) دا زۆر موسام خۆش

١ - هه‌مان سه‌رچاوه‌.

دهويست و موعجب بووم پتي و، له سهرده مي نريش (العهد الجديد- نينجيل) دا موعجب بووم به عيسا سلاوي خودايان لي بيت ...

زور به پتهوي باوهرم به خدا هه بوو: کاتي له خویندنه وي تهورات بوومه وه، ويستم تملوودتي تهواري جووه کان به دهست بينم، به لام بي سوود بوو نه متواني، هه ميشه ده مبيست جوو دان نانين به جووله که بووني هه رکه سيک بيت به جووله که، چونکه يه کيک دايکي جوو نه بيت به جووله که حساب نيه .

من نايينيکم دهويست باوهشي بو خه لکي کراوه بيت، ماوهيه کيش له باره ي بووداييه وه خه ريکي خویندنه وه بووم، بوم ده رکه موت که تهویش بو من ناشي، چونکه بووداييه کان باوهريان به خدا نيه، منيش زور باوهرم به خوا هه بووه و ههيه، من و دايکم عاده تمان به وه وه گرته بو له باره ي هندوسييه وه مونا قه شه بکهين.. له بهر نه وه زور بايه خم پي ددا، به لام هندوسييه کانيش خوي زوريان هه بوو، له بهر نه وه بريارم دا نيتر لهو باره وه باس و خوا سيکم نه بي، له واقعي شدا تو ناتوانيت بجي ته ناو هندوسييه وه ..

کاتي نه ندرئ عومهری کورم له نوکتوري ۲۰۰۱ د له دايک بوو، له خوم پرسي: ناي له ناوي هه لوه م، يان نا؟ له ويادا ره زم کرد و هستم ده کرد: من دالاني بي تاوان هه تمن ده چنه به هه شته وه، له ناو هه لوه نرين يان نا؟! به هه حال بيرم له وه ده کرده وه که له گه ل نه وه دا من له خي زانيکي پرؤتستانتي دا پنگه شتووم و گه وه بووم، باوهرم بهو مه سيحييه ته نيه که ههيه، نيتر چون مناله که ي خوم پيشکه ش بهو نايينه بکه م؟! هه رگيز باوهرم به سييون نه بوو، باوهرم به وه نه بوو که ميره م دايکي خواو، عيسا کوري خوا بيت، باوهريشم به وه نه بوو که هه لواسيني عيسا و له خاجداني له بهر پاکر دنه وي نيتمه بوويت و، هه رگيز باوهرم بهو هاواري عيسا نه بوو که له سهر خاچه که وه گوايا گو تبتي: نه ي خوايه! نه ي خوايه! بو به جيم دتليت و وازم لي دتيت؟ له کاتيکا نه گهر بو پاکر دنه وي نيتمه بوايه ده بوايه بيزانيايه که نه و پيغه مبهريکه و نه و نه رکه ي پي سپتر دراوه ..

وا په روه ده کرابووم که زور رقم له نيسلام و موسلمانان بيت، نه مه راستيه که و ده بي پي لي بنيم.. له هه مان کاتي شدا دوزمني عه رب بووم، پيش نه وه ي بو خویندني زماني عه ربه ي پرؤمه قاهره (ته نها حزم له خه تي جواني عه ربه ي بو)، نا هه قم مه گرن، چونکه من له نه مريکا گه وه بووم، هه ميشه فيلمه نه مريکيه کان وا وني نه ي عه رب نيشان ده دن که

خەلگىكى خراپىن و، ئافرەت دەچەسىننەو، دىندارىكى دەمارگىر و تۆقىنەرن و، ئىنسانىتىكى سىروشتى نىن و، خەلگىكىن زىرەككىيان سىنوردارە..

هاوسەرگىرى:

لە سالى ۱۹۹۹دا بۆكارکردن لە يەكەن لە سەفەرەتخانەكاندا گەرامەو بۆ دىەشق و، ھەر لەوى لە سالى ۲۰۰۰دا چاوم بە نەندازىارىكى موسلمان كەوت بە ناوى موھەننەد و، لەگەل يەكتر ناشنا بوىن و، پاش ماويەكى كەم بە پەسمى بويىنە ھاوسەر... لە دانىمارك و لە پۆژھەلاتى ناوھەراستىشدا، خەلگىكى زۆرم لە موسلمانان بىنى بوو، وەك حەقىقەتەك لە ژيانى خۆمدا زۆر كەسى تىرىشم لە چاك و خراپ و لە يەھوودى و مەسىحى و موسلمانان و بوودى و ھىندۆسى بىنى بوو.. بەلام سەير نەو نەو پىنم وابوو ھەموو شەو موسلمانانەى من بىنىومن نوینەرايەتى ئىسلام دەكەن، وە لە ھەر كاتىكدا پرسىارىكم لە بارەى ئىسلامەو ئاراستەى موسلمانىك كەردىت، شتىك بوو تە سىخورمەيەك بۆم، لەوانەيە بلىتم لەھەر كەسىكم پرسى بىت، ئىدىعەى نەو كەردووە كە ئاگادارىسەكى باشى لە بارەى ئىسلامەو ھەيە، تەنەت نەوانەش كە زانىارى ھەلەيان پىدەدام ھەروەك لە دواییدا بۆم دەرکەوت، باشتەر وابوو تەنھا بىيان وتايە: (نازاغم)؛ يان (لىتى دلتيا نىم)!

من ھەرگىز حوكم بەسەر مەسىحىيەت يا ھەر ئايىنىتىكى تەنەداو لە پەوالەتى شوین كەوتوانىيەو، سەير نەو بوو ھەر عەرەبىكم بىنىيە، لە ھەلس و كەوتى نەو ھەو حوكم بەسەر ئىسلامدا نەدا.. لەگەل نەو شدا كە عەرەبەكان ھەمويان موسلمان نىن، بەلكو پەرستان و كاسۆلىكى و جوولەكە و قىبىتىيان تىدایە، نەمە لەلایەكەو، لەلایەكى تىشەو بەشى زۆرى موسلمانان عەرەب نىن، وەك موسلمانانى نەندەنوسىاو، مالىزىاو، چىن و، ھىند و، رۇوسىا و، ئەمەرىكاو، سوید و، ئەفرىقا و،... ھتە.

وا پىگەيەنرا بووم، كە تەنھا بەسەر لایەكدا خۆم دانەبۆم، كەچى لە بەرامبەر ئىسلامەو وانەبووم، كاتىكى زۆرى وىست، تا دەرگم پىن كەرد.. تەنھا لە پاش سەعاتىكى دىارىكرەو لە وتوویژ و ناخاوتن (ھەندى كاتىش دەگەيشە ھەراو جىدال)، لەگەل مێردەكەمدا، بە نەندازەيەكى پىنوىست ھۆشم كرايەو و گەيشتمە نەو قەناعەتە كە من وینەيەكى تەواو و ھەمەلایەنەى ئىسلام لانەبوو..

لىكۆلىنەو و خۆپەندەو قورئان:

رەمەزانی سالى ۲۰۰۲ لە مانگی تشرینی دووھەدا بوو داوام لە موھەننەد کرد، ئەگەر بۆی بلوێ یارمەتیم بدات - چونکە کاتی کەم بوو - بۆ ئەوێ قورئان بە عەرەبی و بە یارمەتی تەرجومەیکە باش بخوێنمەو، کاتێ قورئانم خوێندەو، بیرم لێ دەکردەو کە چەند جوانە، زانستییە و بەسۆزەو ڕیزی لە ئافەرەت گرتووە، من لەوێ پێش ھەر کتییەکم لەبارەي ئیسلامەو دەخوێندەو لەلایەن نا موسلمانانەو نوسرابوون، ئیسلامیان بە شێوێکە سەلبی پێشان دەدا... ئەوانی کە لە دژی ئیسلامیان دەنوسی ھەندێ کات بە پەچر پەچری ئوونەکانی قورئانیان پێشکەش دەکرد، بەشیکیان لە ئایەتە کە دەخستە پێش چاوە بەشە کە ی تریان دەشاردەو، یان بە شێوێکە ھەڵە تەرجومەیان دەکرد، لەبەر مەبەستیکی خۆیان یان بێ مەبەست، من بە ئەندازەیکە پتووست لە زمانی عەرەبیدا شارەزاییم پەیدا کردبوو، تا ئەوێ بزانم کە ئەو قورئانەي دەخوێنمەو لە ھیچ کتییەک ناچیت تا نیتا من لە ژياندا خوێندییتمەو، زانیاریەکی زۆرو، ئاماژەي زانستی تیا، وە کە باسی زەوی ناسی و، زانیاری دەریاکان و زەریاکان، و کۆزە لە ناسی، و بنەجەي ژيانی کردووە...

ئەي خوا! من ھەمیشە دەمبێست کە قورئان نوسخەیکە کۆپی کراوی ئینجیلە، بەلام ھیچ یەکتێک لە مانە لە ئینجیلدا نییە، زۆر بە سەرسامییەو لە خۆم دەپرسی: چۆن مەزفێک پێش ھەزار و چوار سەد سال ئەمانە بزانییت و بیان نوسییت؟! لە کاتی کەدا زۆر لەم شتانە لە سەردەمی خۆماندا نەبێت نەزانراو!

تا لەویدا بیرم کردەو، تۆ بلیت ئەمە بەھۆي زانیانی گەردوونی و بیرکاری و جوگرافیا زانی عەرەبەکانەو نەبووییت، بەلام کە بە قوولی بۆ مەسەلە کە پۆچووم، دیتم ھیچ زانیە کە لەوانە لەناو عەرەبی پێش ئیسلامدا نەبوون، و ئەو شوێشە زانیاریە لە دای ھاتنی ئیسلامەو دروست بوو، پاش ئەوێ خوێندمەو کە موسلمانان بارەریان وایە جووڕەئیلی فریشتە لەلایەن خواوە قورئانی بە وەحی بۆ پیغەمبەر محمد ﷺ ھیناوە، ئەم قورئانەش بەردەوام بوونە بۆ (کلمة الله العليا).^۱

۱ - (ماموستا ھەسەنی پێنجوینی).

له فاتیکانه وه بۆ ئه زههه..

ئیدریس توفیق کههه نووتی له پۆما خویندوو به تی و ئیستا ته مه نی له چل سالی زیاتره و پاش نه وه ی گومانی له بیروپراکی دا بۆ درووست ده بیته، دیت بۆ شاری غه رده قه که ده که ویتته سه ر ده ریای سوور له میسر بۆ پشودان، پاشان ده چی بۆ قا هی ره له و ی هه لسوکه وتی موسلمانان کاری تیده کات و که ده که پیتته وه به ریتانیا نه بیته مامۆستای دوانا وه ندی و وانهی ناین ده لیتته وه.

پاش کاره ساتی ۱۱ ی سیبته مبه ر زیاتر دیراسهی نیسلام ده کات و، چا ویشی ده که ویت به یوسف نیسلام و پیی ده لیت: که سیک چۆن موسلمان ده بیته؟ نه ویش ده لیت: به شایه تمان که خواتاک و ته نه ایه و عه مد پیغه مبه ری خوا یه، وه پینچ نوژی رۆژانه و پۆژووی په مه زان. نه میش ده لیت: جامن کیشم نییه له تاک و ته نه ایی خوادا و په مه زانیش له گه ل قوتابییه موسلمانانه کاغدا به پۆژوو بووم.

یوسف نیسلام وتی: ده ی که وایه بۆ موسلمان نابیت؟

نه ویش وتی: جاری بپارم نه داوه.

نیه نه وه نده ی نه بر د بانگی دا و موسلمانان ریزیوون بۆ نو یژکردن و، شه ویش که له دوا ی ریزه کانه وه دانیشتبوو زۆرگریا و به خۆی وت ئه م خۆخه له تانه تاکه ی؟

به راستی موسلمان بوون بریتی یه له گه رانه وه، گه رانه وه بۆ فیه رته، نه میش فیه رته هه لده بژی ری و له ته زه هه ر موسلمان بوونی خۆی را ده گه یه نیت و ناوی خۆی ده کات به ئیدریس توفیق و نه که ویتته بانه گه واز کردن و ته مه ش سایته که یه تی www.idristawfiq.com.

ناو برا و ده لیت: ده توانی ت زۆر به پینگیه کی ناسان نیسلام پیشکه ش به خه لک بکری ت و به راستی کیشمه کیش نییه له نیوان شارستانی ه کاندای نیسلام به خیرایی بلا و ده بیته وه و سالانه سه د هه زار نه مریکی موسلمان ده بن و نیسلام دینی ک نییه هه ر یه که شه مان بۆی به چیه که نیسه به لگو دینی که هه موو بواری کی ژیان ده گریتته وه.

واقیعی ئومەتی ئیسلام:

جیهانی ئیسلامی ئەمڕۆ لە سەرەتای تەوبە و پەشیمانی و گەرانه‌وه‌یدایە بۆلای خۆی گەرە، ئەویش لە چەند ڕووبەگەوه:

لە ناو جیهانی ئیسلامی دا بزوتنە‌وه‌و بانگە‌شه‌یه‌ك هەیە كە ویژدانى موسلمانان ئەورووژیتیت و بانگە‌شه‌یان ئەكات بۆ گەرانه‌وه‌ بۆ ئەم نایینە بە شتێه‌یه‌كى پاك و بێگەرد و ڕوون. ئەو هەست و ویژدانە زیندووی لەم ئومەتە‌دایە، ئەو كۆمە‌ڵە تەعبیری لى دەكەن و لىكى ئەدە‌نه‌وه‌ كە بە هەق هەلگى ئەم نایینە و كۆمە‌ڵى سەر‌كه‌وتوون، و بە‌هێچ شتێه‌یه‌ك نیمان و باوە‌ریان لەق ناییت و لانا‌دات هەرچە‌نده‌ ئەوانى تریش لاب‌ده‌ن. ئەگەرچى زۆرێك لەم ئومەتە لە ڕینگە‌ی راستى خۆى لاب‌دات و لەگە‌ڵ تە‌ورمى ئەفامیدا ب‌روات، ئەوان هەر بە‌رده‌وامن و جیگرن لە‌سەر ب‌یروبا‌وه‌رى راستە‌قینە‌ی ئیسلام و لە لۆمە‌ی لۆمە‌كه‌ران ناترسن و بە‌هێچ شتێه‌یه‌ك پاشگە‌ز ناب‌نه‌وه‌، ئەوانە ئەو كۆمە‌ڵەن كە پێغه‌مبە‌رى خوا ﷺ هە‌والى پى داوین لە بارە‌یانە‌وه‌ و دە‌فه‌رمو‌یت: (لا‌تزال طائفة من امتى على الحق منصوره لا‌یضرهم من خالفهم حتى یأتى أمر الله)

ئەم ئومەتە بە‌هێچ شتێه‌یه‌ك نام‌ریت و لە‌ناو ناچیت، چونكە هۆكارە‌كانى ژيانە‌وه‌ی تێ‌دایە، هەر كاتێك تە‌وبە‌ی كرد و گەر‌پایە‌وه‌ بۆ لای خوا، بە‌لگە‌ نە‌ویستە‌ كە خۆى گەرە سەر‌به‌رزى پى ئە‌به‌خشیت.

خاڵێكى تر ئە‌وه‌یه‌ كە چە‌نده‌ ڕۆژ‌نا‌وا ڕۆ بچى لە‌ مله‌ورى دا و هە‌نگاو بە‌ره‌و ڕووخان دا‌رمان بنیت بە‌ تاییبە‌ت لە‌ بواری ئە‌خلاق و ڕە‌وش‌ت و بە‌ها بە‌رزە‌كانى م‌رۆڤ، بە‌ ئە‌ندازە‌ی شە‌وه‌ موسلمانان عی‌ززه‌ت و سەر‌به‌رزى یان زیاتر دە‌بی‌ت بە‌ نایینە‌كه‌یان و زیاتر خۆیانى پێ‌وه‌ پابه‌ند دە‌كەن و دە‌یكە‌نه‌ قە‌لغانێك بۆ پاراستن‌یان لە‌و دا‌رمان و تیا چوونە‌ی ئە‌وروپای گ‌رتۆتە‌وه‌، ئە‌مه‌ بە‌به‌راورد لە‌گە‌ڵ گشت گە‌لانى تری دنیا‌شە‌وه‌ هەر راستە‌ چە‌نده‌ ناتە‌واوى و كە‌لێن لە‌م ژیارو شارستانیتیه‌ی ئە‌م‌ڕۆ‌دا دەر‌كه‌ون، ئە‌وه‌نده‌ موسلمانان زیاتر هە‌ست بە‌ سەر‌به‌رزى دە‌كەن و پابه‌ند بوون‌یان بە‌ نایینە‌كه‌یانە‌وه‌ پتە‌وتر و بە‌هێ‌زتر دە‌بی‌ت، ڕە‌فزی شوێن‌كه‌وتووبى و گ‌وى لە‌مشتى و پابه‌ند بوون بە‌و شارستانیتى یە‌ ئی‌فلاس بوو‌وه‌ دە‌كەن كە‌ خا‌وه‌نه‌كانى بانگە‌شه‌ی ئی‌فلاسیان لێ‌دا‌وه‌، سەر‌ سو‌رمان و ون بوون و شە‌قا‌وه‌ت و نە‌گبە‌تى خۆیان دە‌بر‌پ‌یوه‌.

نهوئش كه زياتر و زياتر مؤده دهره به خټرو چاكه نهوئيه كه سهرچاوه كانى نهم رابوون و تهوبه كردنه له چاوگه كه يوه ههلقولون و سوياس بؤ خوا هيچ ليلى سهكيان تيدا نيه، گه پانهوئيهك بؤ سهرچاوه بنه رته يه كان وهك كتاب و سوننهت و ژيانى پيشينه چاكه كانمان. له شويته جياجياكانى جيهان و به زمانه جياجياكان، نومته نيسلام دهستى كردووه بهوئى كه بزانيته پينگه و موقوفى له كوئدايه و نهو سهرچاوه راسته قينه چييه كه پتويسته له وټوه خالى دهست پټكردنى پياده بكات و ههنگاوى بؤ بنيت؟ به يارمهتى خراى گه ووه نهتيجه و دهره نجام ههر به دهست ديتت.

ژيارى پوژئاوا:

كئ جلوى داهاتوى به دهسته لهم جيهانهدا كه شه پوئل نه دات و شيواوه به پرووداو و گوزرانكارى و مهسه له گرنگه كان؟

نهم ههساره ي نيتمه واى ليتهاتوو بۆته شانو و مهلبه ندى باس كردن و را گوزينه وه! بۆته گوزپانيتك بؤ چهنده ها بيروپراى جزراو جزوو شهر و پيكادانيتكى بهردهوام. ده ي كئ له كوئاييدا سهرراز دهبيت و سهركهوتن به دهست ديتت؟

پيش نهوئى قسه له سهر داهاتوو بكرت، پتويسته ناوپريك له نيسته مان بدهينه وه و بيخهينه بهر باس و ليكولينه وه، چونكه نيسته ريگهيه كه بؤ شارهزا بوون له داهاتوو، بهلكو له راستيدا به شيكه له داهاتوو، چونكه سهره تاكهيه تى كه لييموه دهست پټ دهكات، كهواته پتويستمان به تپروانين و رامانيتكه بؤ نيسته مان كه تييدا دهژين.

كئ جلوى مرؤفايه تى به دهسته وهيه نه مرؤ؟

كئ فرمان دهكات به سهر مرؤفايه تى دا نه مرؤ؟

كئ زال و سهركهوتوو - نه گهر به پروكه شيش بيت - به سهر نهم ههساره دا؟

با ليروه ههنگاو هه لگرين به رهو داهاتوو، بؤ كئ نهبيت، غهيب و په نهان ههر لاي خواى گه ورييه، بهلام خوا هه ندى پټ و شويى داناوه لهم بونه وهره دا كه نه گهر ههر كهس لييان ورد بيتوه و سهرنجيان بدات و چاو رووشنى يهكى ههبيت بؤ داهاتوو، تيده گات كه داهاتوو بؤ كئ نهبيت.

ناشکرایه که نهو ژیار و شارستانی یی نه مړې بهر قه راره و له نارادایه و زال و سرکه وتوه ژیارى پوژناوایه، جا نیمه کاتیک قسه له ژیار و شارستانی پوژناوا ده کهین، مهبه ستیشمان پیی نهو درېژبوونه وه سروشتی و هزریه ی شارستانی پوژناوایه واته: پوژه لات و پوژناوا و هممو نهو ولاتانهش که له ژیر نالای نهو شارستانی تیه وه و له باز نهی نهودا ده خولینه وه.

نیشانه کانی پمانی ژیارى پوژناوا:

نیمه له پروی عاتیفه و سۆزه وه قسه ناکهین یان تهنه گه شیبینی یهك بیټ و بهس، بهلکو له پروی تیروانین و وردبوونه وه له دهقه شه رعیه کانه وه نه دوتین، که بیگومان بهسن بو نه وه ی باوه پمان دابه زریټ و متمانې ته اوامان لادروست بیټ پیوستان به سرچاوه ی تر نه بیټ، به لام بو نه وه ی پړوکه که پرونتر و ناشکراتر بجهینه پرو، با تیروانینیکی بی لایه نانه پرو به مهنه ج و په پړه ی ژیری پروت بکهین له کاتیکدا نیمه باس و لیکولینه وه له سر نه م مه سه لیه ده کهین.

برتراند رسل ده لیت: (به راستی پوژلی پیاوه سپی یه که ته او بووه)، پېش نهویش کومه له کتیب و بابه تیک نوسراون که کهسانی خاوه ژیری و تیگه شتن و بیرمه ند له کومه لگه ی نهو روپیدا نویسیان، که سانیکی ره شبین و بیټاگا نه بوون بهلکو فیهله سوف و عه بقه ری یه کانی پوژناوا خو یان له سر شارستانی خویان نویسیان و قسه یان له سر کردووه و چاره نووسی نهو شارستانی تیه یان خستو ته بهر باس و لیکولینه وه.

له پوژنترینی نهو کتیبانه ی له مواره دا نوسراون، کتیبیکه که له بیسته کانی پېشوودا نوسراوه، نهویش به ناوی (تدهور الحضارة الغربية - دارمانی ژیارى پوژناوا) نه م کتیبه کتیبیکى گه وره یه و خوی له سی بهر گدا ده بینیته وه و فیهله سوف و بیریارى نه لمانی (أوزوالد اشبنجلر) نویسیوه تی و نه محمد نه لشه ییانی کردوویه تی به عه ره بی، کورته ی نه وه ی لهو کتیبه دا هاتوه نه وه یه: کومه لیک دیارده و نامازوه نیشانه هه ن که نه گه ر له هه ر ژیارو شارستانی تیه کدا ده رکه وتن، نه وه نیشانې نه وه یه نهو شارستانی تیه به ره و خوار نه بیته وه و نه روخت و چاره نووسی پرو له هه لډیره.

نەم فەيلەسوف و بىرمەندە لىنكۆلنەوۋە دىراسەى گشت شارستانىتتەيەكانى كردوۋە وەك شارستانىتتى مەجۋوسىو يۆنانىو پۆمانى و تا پادەيەك ژيار و شارستانىتتى ئىسلامى كە بە شارستانىتتى عەرەبى ناۋى بردوۋە، ئىنجا بەوردى ژيارى پۆژئاۋاى دىراسە كردوۋە، بىنيويەتى كە هيچ ھۆكاريك لە ھۆكارەكانى پرووخان و دارپمان و پرووخانى هيچ شارستانىتتەيەك نەبوۋە لە ميژوودا كە لەم شارستانىتتى پۆژئاۋاىدە بەدى نەكردىت.

ھەرۋەھا زۆرىك لە ئەدىبەكانى ئەوروپاش دىراسەى نەم دياردەيەيان كردوۋە، بۆ غوونە (جۆرج نۆرويل)، نەك ھەر ئەۋبەلكو چىنىك لە ئەدىبەكانى پۆژئاۋا پەيدا بوون كە كۆلن ويلسن بە چىنى بى ئىنتىماكان (اللانتىمي) ناۋيان ئەبات، ئەمانە كۆمەللىك ئەدىب و پۆشنىبرن لە سوئدو نەرويج و بەرىتانيا و فەرەنسا و ولاتانى تىرىش، پەش بىنن بە داھاتوۋى شارستانىتتى پۆژئاۋا ھەموۋيان وريايان داۋە كە نەم شارستانىتتەيە بە شىۋەيەكى ترسناك بەرەو پرووخان دەچىت.

لەگەل ئەۋەدا كە زۆرىك بابەت و مەسەلە ھەن ناماژەن بۆ پرووخان و بەدۋاۋە ھاتنى ژيارى پۆژئاۋا، بەلام ئىمە لىرەدا ناماژە بۆ كىشەيەك دەكەين كە لەۋانەيە جىگەى سەرسۇرپانتان بىت، كە بەپاستى جىي ئەۋەيە لەسەرى بوەستىن.

شېنجلر دەلەت: كاتىك سەيرى گشت شارستانىتتەيەكانم كردو ورد سەرنجىم دان، بىنىم كە ھۆكاريكى ھاۋەش ھەيە لە گشتياندا كە بۆتە ھۆى دارپمان و پرووخان و پوكانەۋەيان. ئەلەت: (نەگەر ژن چوۋە دەرەۋە مالى بەجى ھىشت-ۋازى لە پۆلى خۆى ھىنا وەك دايك- بۆ ئەۋەى كاريكات و تىكەلاۋى پياو بىت و كەۋتە مونافەسە و پىشپىركى لە كاريكدا كە پياۋانى بۆ دروست كراۋە كارى ئەۋانە، ئەمە بىنگومان ھۆكارى دارپمان و پرووخانى شارسانىتتەيەكانە).

ھەرۋەھا ئەلەت: (نەم ھۆكارە لە شارستانىتتى يۆناندا بوۋە لە شارستانىتتى پۆمانىدا بوۋە لە شارستانىتتى مەجوسىدا بوۋە ئىستاش بە تەۋاۋى لە شارستانىتتى پۆژئاۋادا ھەيەو بەرجەستەيە). شېنجلر ئەم دىرانەى لە سەرەتاكانى سەدەى پابردوودا نوسىۋە، پىش ئەۋەى كە ھالى ژنانى پۆژئاۋا وەك ئىستاي لى بىت.

شارستانىتتى پۆمانى كاتىك پروخاۋ نەما كە شانۆكانى پۆمان لە چلەپزەي ھىزو تواناياندا بوون و تىكەلاۋى پياۋو ژن گەيشتبۋە چلەپزەي چالاكەيەكانى، ئەمە بوۋە ھۆيەك

له هۆیه کانی پووکانه وه و نه مانی، ههروهها شارستانییتی نه مپۆی پۆژناواش بهو شیوهیه، چونکه نهو نهتهوهیهی که ژن تیایدا دایکهو وهزیفهی دایکایهتی خۆی نهیینت، نهتهوهیه که بهردهوام گهغییتی و لاویتی له تازه بوونهوه دایه .

میژوونووسی جیهانی بهناوبانگ نارنۆلد توینبی کاتییک باسی ئهم کیشیه دهکات دهلیت: (رێژهی له دایک بوون لای موسلمانان کان دووچهندان یان زیاتره وهک لای نهو روپاییهکان، نه مهش مانای نهویه که پاش چهند نهویهک جیهانی پۆژناوا نهبنه که مایهتی به بهراورد له گهڵ جیهانی نیسلامیدا).

ههروهها توینبی خاڵیکی تریش زیاد دهکات و نهلیت: (مهی و مادهه بیهۆشکه رهکان جیهانی پۆژناوا لهناو نهبن و تهره توونای نهکن، له کاتییکدا که جیهانی نیسلامی وانیه)، جا نه مهش یه کیکه له هۆکارهکانی پیمان و لهناوچوون.

له لایهکی ترهوه پیشکهوتنی پیشهسازی و زانستی و تهکنهلوچی موعجیزه و دهستهوسانکه ریهک نیه که تنها نهتهویهک بتوانیت بهدی بهیئیت و نهتهوهکانی دیکه لێی بیبهش بن، وهک ههندی له پۆژناواییهکان گومانیان وایه، زۆریک له گهلانی پۆژههلات توانیوانه که شارستانییتی پۆژناوا و زانست و تهکنهلوچیا پۆژناوا لهخۆ بگرن و بتوانن ململانیی تهواوی پۆژناوای پێ بکهن و نهتهوهکانی خۆیا پێ بهرهو پیش بهرن، بۆ غهونه: (یابان) نیستا بهتهواوی ململانیی پۆژناوا دهکات و تهناوت لهناو مائی خوشیاندا غهزویان نهکات، له گهڵ نهوهشدا وازی له نایین و خوو نهريت و رهوشتی نهتهوهیی خۆی نههیناوه و نایینی بودایی پاراستوه .

ههروهها ههریهک له هیند و پاکستان بوونه خاوهنی بۆمبی نهتۆمی و زیاتریش لهوه بهردهوامن له پیشکهوتنی تهکنهلوچی که نه مه نهیئیت هیز و توانای پۆژناوایه، ههروهها چین وایه که به رووسیا دهگاتهوه و کۆریاش به پێوهیه، تایوانیش (چینی بچوک) وایه ململانیی نهو نهتهوانه دهکات و بهرهو پیش دهروات.

نه مانه هه مووی دهیسهملیتن که پیشکهوتن و زال بوونی زانستی و تهکنهلوچی نهو موعجیزه گهورهیه نیه که گهلانی تر نهتوان به دهستی بهیئین و تنها له بهر دهستی پۆژناوادا بیئ، به لکو گهلان و نهتهوهکانی تر بۆیان هیه که به شداری بکهن، سه رهتا فێری نه بیت و نهوکات به شداری نهکهیت، ننجا ململانیی نهکهیت و، له کۆتاییدا سهردهکهویت و له سه ره قاچی

خۆت دەوەستیت، ئەمە ئیستە بۆتە جینگە مەترسی جیهانی پۆژناوا و زۆر ترسیان لی نیشترە، بەلام سونەنەکانی خۆی گەرە هیچ کەسیک ناتوانیت پالی بنیت و خۆی لی بەدەر بکا.^۱

قەشە ئەمریکایەکان و تاوانی جنسی!

قەشە ئەمریکاییەکان سەر بە تایەفە کاسۆلیکی لە ساڵی ۱۹۵۰ وە تا ئەمڕۆ زیاتر لە ۱۱ هەزار تاوانی جنسییان ئەنجام داوە.

ئەبریشمی ئەمریکایی دووپاتی کردووە کە ۴۴۴۰ قەشە تۆمەتبار کراون بە کاری جنسی ناشەری، واتە ۴٪ ی ئەو قەشەنە کە سەر بەم ئەبریشەن.

لەلایەکی ترەوە ئەو کۆمەڵانەی کە نوێنەرایەتی ئەوانە دەکەن کە بوونەتە قوربانی جنسی دەلێن کە ژمارە کە زۆر لەو پێژەیه زیاترە کە باس کراوە.

شایەنی باسە کە لەم دوو ساڵی رابردودا کەنێسی کاسۆلیکی لە ئەمریکا تووشی پەخەنی زۆر توند بۆتەو بەهۆی نەگرتنەبەری پێ و شوێنی توند دژی ئەو قەشەنە سەر بەم کەنێسیەن و کاری جنسی نامەحەرم ئەنجام دەدەن، کە زۆریە هەرە زۆری قوربانی یەکانی دەستی ئەم قەشەنە مندان.

کاریدینال (بیرناردلۆ) لە بۆستۆن ناچار بوو دەست لە کارەکە بکێشێتەو بەهۆی ئەو زانیاری یە کە دزە کردووە و دەلا کە ئەو قەشەنە تۆمەتبار دەکری و تۆمەتە کە جینگێر دەبێت لەسەریان لەبری ئەوەی قەدەغە تەواویان لی بکری مامەلە لەگەڵ منداندا نەکەن، هەرچی ئەوەی دژیان دەکری ئەوەیە لە کەنێسیە کەو بۆ کەنێسیەکی تر دەگوێزرێنەو و پاش ماوەیەکی لە هەمان کەنێسیە هەمان شت ڕوو دەداتەو.

زۆریە قوربانی یەکانی دەستی کەنێسی لەبەر شەرمی خۆیان تا تەمەنیان دەگاتە ۴۰ ساڵ قسە ناکەن، ئەوجا باس لەو نابوو چونانە دەکەن کە قەشەکان بەرامبەریان ئەنجامی داوە. کە ئەمەش هۆکاریکی ترە بۆ ناشرینبوونی ژیری پۆژناوا و ڕوخانی، چونکە فەساده کە ئەوەندە تەشەنە کردووە گەشتۆتە قەشەکانیشیان.

۱- سائیتی: (دەنگی نیسلام).

دادپەروره‌ری ئیسلامی:

نوسه‌ریکی به‌ناویانگی پۆژناوایی ناوی (نارسه‌ر فوستله‌ر)ه، شه‌م نوسه‌ره هه‌ریه‌ک له شیوعیه‌ت و سه‌رمایه‌داری تاقیکردۆته‌وه له دوایه‌دا کتییکی نووسیوه و تییدا ده‌لێت: "زۆریک له خه‌لکی باسی خراپه‌کانی شیوعیه‌ت ده‌که‌ن و خراپه‌کانی سه‌رمایه‌داریان له بیر نه‌چیتته‌وه. زۆریکی دیکه‌ش باس له خراپیه‌کانی سه‌رمایه‌داری نه‌که‌ن و خراپیه‌کانی شیوعیه‌تیان له یاد نه‌چیتته‌وه. به‌لام من ده‌لێم: نه‌فره‌تی خودا له هه‌ردووکیان ییت. " ده‌لێت: "هه‌ردووک له‌و دووانه که‌وتونه‌ته لیواری نیفلاس و هه‌ره‌سه‌هتانه‌ن. " شه‌مه نوسه‌ریکی گه‌وره‌یه له‌سه‌ر ناستی جیهانی، وا نه‌زانم پاداشتی (نۆیل)یشی پێ به‌خشراییت، ده‌لێت: هه‌ردووکیان نه‌فره‌ت لیکراون و هه‌ردووکیان یه‌کسانن و هیچ دادپه‌روه‌رییه‌کیان تییدا نییه. که‌واته: کێ خاوه‌نی دادپه‌روه‌رییه‌؟

دادپه‌روه‌ری ته‌نها لای شه‌و نومه‌ته‌ په‌بانییه‌ خواپه‌رسته‌یه که‌ خاوه‌ن شه‌ریعه‌ت و به‌رنامه‌ی خواپه‌ر موخامه‌له‌و بگه‌ره‌و یینه‌ له‌گه‌ڵ هیچ که‌سیکه‌دا ناکات، شه‌و نومه‌ته‌ی که‌ خه‌لکی فی‌تری دادپه‌روه‌ری کرد.

ته‌نها دوو نمونه‌ دینییه‌وه، که‌ نمونه‌ ئیجگار زۆرن له‌سه‌ر دادپه‌روه‌ری و به‌رجه‌سته‌بوونی له‌ ژبانی شه‌م نومه‌ته‌دا.

یه‌که‌م: میسر له‌ رابردوودا له‌ژێر ده‌سه‌لاتی ده‌وله‌تی پۆمانیدا بوو، پۆمانه‌کانیش له‌ناو خۆیاندا له‌ دوو چین پیکه‌اتبوون واته‌ گه‌لی پۆم خۆیان دوو چین بوون - چینی گه‌وره‌کان له‌گه‌ڵ چینی به‌نده‌و کۆیله‌کان. ئنجا چینی کۆیله‌کان فه‌رمانه‌روایی شه‌و گه‌لانه‌یان ده‌کرد که‌ ژێرده‌ستی ده‌سه‌لاتی ئیمپراتۆری پۆم بوون وه‌ک میسر و شام.

به‌م شێوه‌یه‌ مرۆفی میسری کۆیله‌ی چینی پۆمه‌ کۆیله‌کان بوو، واته‌ کۆیله‌ی کۆیله‌ بوو، جا چی پرویدا کاتیک که‌ شه‌مانه‌ هاتنه‌ نایینی خواوه‌ و موسلمان بوون؟

دوای شه‌وه‌ی موسلمانه‌کان چوونه‌ میسره‌وه‌ و پزگاریان کرد، کاتیک کوپی شه‌و که‌سه‌ی که‌ میسری پزگار کرد، واته‌ کوپی عه‌مری کوپی عاص هات و زلله‌یه‌کی له‌ کوپی یه‌کێک له‌ قیبتیه‌کان دا، چی به‌دوادا هات و چی پرویدا؟

نهم قیبتیه که دوچار بنده بو له سهرده می پۆمانیه کاند، بار ده پیتیه و له میسر وه و بهر وه مه دینه بهر پئ نه که ویت و ده گاته لای عومهری کور ی خگاب و پتی ده لیت: کور ی فلان کهس زله می لید اوم، با لیره دا واز بینین له عدل و داد پهروه ری عومهر، واز بینین له وهی که نیسلام به هیچ شیوه یه ک زولم و ستم به ره و نابینیت و ری نادات که هیچ که سیک ستم له هیچ که سیک تر بکات، هر چه نده نهو ستمکاره گه و ره به ده سه لایش بیت، چونکه نهو تاوانیک یه که جار گه و ره یه و نیسلام ره تی ده کاته وه، بیننه سر نه وهی که چی وای له م قیبتیه کرد ریگایه کی دور و دریز بهر پیت و بیت له لای عومهر و داوای تۆله می خوی بکات، که چۆن بهر تاوان کور ی ده سه لاتداری میسر زله می لی داوه، له کاتیکدا که چند سالتیک له وهو پیش خوی و گه و ره ترین که سایه تی و ولاته که شی بنده ی بنده کانی نیمه راتوریه تی پۆمانی بوون، نه مه یه نهو شوپش و گۆپانکاریه گه و ره یه کی که نیسلام کردی و، نهو داد پهروه ریبه ی نیسلام هتیا به بوون و دروستی کرد.

دووم: سوپای قوته یبه ی کور ی موسلیمی باهلی که یه کیک بوو له گه و ره سهر کرده کانی سوپای نیسلام، زۆر ماندوو ده بن به ده ست خه لکی سه مه رقه نده وه تا فته ی ده کهن، نه ویش به ووی نه وهی که خه لکه که ی ری که و تن له گه ل سوپای نیسلامدا که چوارده وری شاره که یان گرتوه گری ده دن و پاشان ده یشکینن و غه در ده کهن، تا وای لی دیت که موسلمانان کان زۆر ماندوو ده بن و کۆمه لا که له پیاویان له ده ست ده دن.

نینجا قوته یبه هات هه مان کاری له گه لدا کردن، نه مجاره یان هات ری که و تن له گه لیا نده، پاش نه وهی ری که و تنه که به ستر او ته و او بوو، قوته یبه سوور ده یزانی که نه مجاره ش وه که جار ه کانی پیشوو ری که و تنه که ده شکینن و ده ست پشکه ری ده کهن، له بهر نهو نه مجاره ماوه که ی ته و او نه بوو نه مان ده ست پشکه ری یان کردو هیرشیان کرده سه ریان و شاره که یان گرت و زال بوون به سه ریاندا.

نا لیره دا داد پهروه ری نیسلام هاته مه یدان، نهو داد پهروه ریبه کی به هیچ شیوه یه ک هیچ گه لیک له گه لانی دنیا نه بینو یه تی و نه پیاده ی کردوو و نه باوه ری شی پتی بووه، زۆر سه یره چی واده کات که موسلمانان داد پهروه بن له کاتیکدا سه رکه و تن و جله ی شپ له ده ست نه وانا یه، خو دوژمه که یان چه نده ها جار غه دری لی کردن و په یانه که یان شکاند،

نهمانیس به ههمان شیوهی نهوانیان کرد تاكو نهجاره نهوانه دهست پیشخهري نهكهن، بهلام
نهخیر دادپهروهري نیسلام هیچ جیاوازی ناکات له نیوان موسلمانان وكهسانی تردا.

وتیان: نیمه ههر ده بیټ بچین بۆ لای خهلیفه ی موسلمانان، تاشکاتتان لی بکهین، نیت
بهروه خهلیفه ی موسلمانان كهوتنه ری، كه نهوكاته عومهری كوپری عه بدولعه زیز بوو.

وتیان: نهی عومهر نیمه په یامان مۆر كرد له گهڵ سوپاكه ی تۆداو ریکه وتنمان له گهڵ
کردن، كهچی غه دریان لی کردین و په یانه كه یان شكاند، نیمه هاتووین شكاتیان لی بکهین،
عومهر پرووی کرده موسلمانان و وتی: بهو شیوهیه بوون كه نهوان ده لیئین؟

موسلمانان و تیان: بهلا، وتی: بۆ نهو كار هتان كردوه؟

وتیان چونكه نهوان چند جار يك غه دریان له نیمه كردوه و په یانه كه یان شكاندوه،
نیمه ش وتان: چاكترین شت بۆ نهوه ی زال بین به سهریاندان نهوهیه كه په یانیان له گهڵ مۆر بکهین
و پاشان بیشكیتین و نیت زال ده بین به سهریاندان.

وتی: نهخیر، نابین و بیټ، فرمانی دا كه سوپاكه بیته دهره وه له شاره كه و په یانه كه
وهك خۆی بمیټته وه، با دوژمنه كانان به ناره زووی خۆیان درۆ بکهین، با چندیان پئ ده كری
غهدر و خیانه ت بکهین، نیمه درۆ ناكهین چونكه نیمه نومه تی عه دل و دادپهروه رین، نه گهر
ویستمان شهریان له گهڵ بکهین، نهوا ناگاداریان ده كهینه وه و پییان ده لیئین: كه ناگادارین و
خۆتان ناماده بکهین، چونكه نهو په یانه ی له نیوان نیمه و نیتوه دا هیه تا ماوه ی نه وهنده
نه خوات و نیت كاری پئ ناكهین، به هیچ شیوهیه ك نابیت له كاتی په یانه كه دا ههلكوتینه
سهریان، بئ نهوه ی ناگاداریان بکهینه وه، جا خه لكه كه سهریان سوپا له قسه كانی عومهر و
سهره تا وایانزانی راست ناکات و ههروا بۆ دلته واییه، به لام كه هاتنه وه بۆ ولاتی خۆیان
سهریان كرد شته كه تهواوه سوپاكه خۆیان ده پیچنه وه برۆنه دهره وه، نیت كاتيك نه مه یان
بینی هه موویان به كۆمه ل هاتنه ناو نایینی خوای گه وره وه و حه قیان قه بول كرد، نیت نهو
ولاته و خه لكه كه شی بوونه قه لایه کی پۆلایین له قه لاکانی نیسلام و ههر بهو شیوهیه مانه وه.^۱

كەناتى (العربية) و پۇژنامەى (الشرق الأوسط):

پۇژنارا دىيەۋىت بەزۇر ھۆكار وئەى ناشرىنى خۇى جوان بىكات، يەكى لىم ھۆكارانەش كەنالتەكانى راگەياندىنە بەكرى گىراۋەكانە ..

كارمەندىكى بەرچەلەك لاتىنى لى وەزارەتى دەرەۋەى ئەمەرىكا، بەكىك لى ھەرە گىرنگىرەن راپۇرتە نەئىنىيەكان سەبارەت بە كەناتى (العربية) و پۇژنامەى (الشرق الأوسط) دزە پى دەكات.

راپۇرتەكە چەندىن زانىارى گىرنگى لىخۇگىرتوۋە كە تا سالى ۲۰۰۵ لى پلىمى بەرزى نەئىنىدا پۇلىن كراون و لى بنەرەتدا نەم راپۇرتە لى سەردەمى كۇلن پاۋلى وەزىرى دەرەۋەى پىشۋى ئەمەرىكا دا ئامادە كراۋە لى ۲۸۰۰ لاپەرەدا پىشكەش بەو كراۋە، بەلام دواتر كورت كراۋەتەۋە و پوختەكەى لى ۱۹۰۰ لاپەرەدا پىشكەش بە كۇندالىزا رايىسى وەزىرى دەرەۋەى ئىستا كراۋە.

لىرەدا ئامازە بە ھەلبۇاردەيەكى نەو ھىندە دىكەين كە ئاشكرا كراۋە.

بىنەرى عەرەبى بە شىۋەيەكى گىشتى وا گومان دەبات كە ئامانجى (العربية) برىتيە لى مونافسەكردنى (الجزيرة) و پروياگەندە كىردن بۇ سىياسەتى سەۋدىيە.

سەرپاى ئەۋەى پوۋبەرۋو بوۋنەۋە و مونافسەكردنى (الجزيرة) سىياسەتتىكى ستراتىيى يە لى كەناتى (العربية) بەلام لى راستىدا ئامانجى بنەرەتى كەناتى ئاۋىراۋ بە پەيۋەندى ئەو دوو كەنالتە و ئەو دوو دەۋلەتەۋە ئاۋەستىت كە لى خۇيان گىرتوون، بەلكو دوو ئامانجى سەرەكى تر ھەيە لى پىشت (العربية) ۋە:

يەكەم: جوانكردنى وئەى ئەمەرىكا لى جىھانى عەرەبىدا (ھەرچەندە ھەندى ھەۋال و راپۇرتى تىا پەخش دىكرىت بە پىچەۋانەى نەم ئامانجەۋە، بەلام تەنھا بۇ پۇشىنى ئامانجە راستەقىنەكەيە).

گىرنگىرەن ھۆكارى ئاراستەۋخۇش بۇ بەدى ھىنانى نەم ئامانجە برىتيە لى بەرز راگىرنتى بنەما و ئمۈۋە و بەھاكانى ئەمەرىكا و خۇژنارا.

دوۋەم: شىۋاندنى وئەى ئىسلام (ھەرچەندە ھەندى ھەۋال و راپۇرت پىچەۋانەى نەم ئامانجەن بەلام ئەمەش دىسان تەنھا بۇ چەۋاشە كىردنە).

گرنگترین هۆکاری ناراستهوخۆش بۆ به‌دییه‌نانی نهم نامانجه بریتیه له هیرش کردن بۆ سهر بنه‌ما چه‌سپاوه‌کان و ته‌وژم و ره‌وت و هیما و بیره نیسلاویه مامناوه‌نده‌کان و هه‌ولدان بۆ شیتواندن و تیکه‌لکردنی هه‌موو بۆچوون و نه‌حکامه نیسلاویه‌کان، به‌جۆریک هه‌موو بنه‌په‌تیکی نیسلاویه بخه‌ریته ژێر پرسیار و قسه لیکردنه‌وه و ورده ورده وای لیبکریته قاییل به وتووێژ و گۆزان بیه.

نهمه‌ش شان به شانی بریکی زۆر لهو به‌رنامانه‌ی به‌ره‌به‌ره کاری خۆیان ده‌که‌ن که له‌ناو ده‌سته‌ی (العریبة و الشرق الأوسط) به شیتوه‌یه‌کی گشتی بوونیان هه‌یه.

سه‌باره‌ت به‌ پۆلی (العریبة) له‌ کۆکردنه‌وه و ورۆژاندنی جه‌ماوه‌دا له‌ کاتی هه‌لبژاردنه‌کاندا راپۆرته‌که ده‌لیت:

عه‌ره‌یه‌ پێشه‌نگ بووه له گواستنه‌وه‌ی رووداوه‌کانی توندوتیژی ناو عێراق به‌لام له‌ دیدو تیروانییکی نه‌مریکی یه‌وه وه‌ک له‌م خالانه‌دا ده‌رده‌که‌ویته:

• که‌مکردنه‌وه‌ی نه‌و دیمه‌ن و هه‌والانه‌ی باس له‌ کوشتن و پێکانی عێراقیه مه‌ده‌نییه‌کان ده‌کات که له‌ نه‌خامی هیرشی نه‌مریکیه‌کاندا به‌رکه‌وتوون.

• که‌مکردنه‌وه‌ی نه‌و دیمه‌ن و هه‌والانه‌ی باس له‌ چالاکیه‌کان و هیرشه‌کانی گروپه‌کانی به‌رگری ده‌کات بۆ سهر هیزه‌کانی هاویه‌پانان، تاوه‌کو گیانی مه‌عنه‌وی و وره‌ی داگیرکهر به‌رز بیه.

• گه‌وره‌کردنی نه‌و هه‌والانه‌ی باس له‌ پێکانی عێراقیه مه‌ده‌نییه‌کان ده‌کات که له‌ نه‌خامی چالاکیه‌کانی به‌رگریه‌وه به‌رکه‌وتوون، بۆ نه‌وه‌ی رق و کینه له‌ دلی خه‌لکیدا به‌رامبه‌ر به‌ به‌رگری دروست بیه.

گه‌وره‌کردنی کرده سه‌ربازیه‌کانی نه‌مریکاو شوێنه‌واری بۆ سهر به‌رگری، به‌مه‌به‌ستی رووخاندنی لایه‌نی مه‌عنه‌وی به‌رگری.

نمونه‌یه‌که له‌م باره‌یه‌وه:

عه‌ره‌یه‌ سه‌باره‌ت به‌گاره‌ شاپروو به‌ره‌کانی نه‌مریکا له‌ نه‌بوغریب، پۆژی یه‌که‌می هه‌واله‌که نهم هه‌واله‌ی وه‌کو هه‌والیکی بنه‌په‌تی باس نه‌کردوه به‌لکو له‌ ۱۲ کاتژمێری هه‌واله‌کانی دا هه‌میشه له‌ هه‌والی دوهم یان سیه‌مه‌دا باسی کردوه، نیه‌ر کاتیک به‌رپرسیانی که‌ناله‌که زانییان نه‌مان به‌عه‌کسی هه‌موو که‌ناله‌ هه‌والیه‌کانی جیهانه‌وه‌ن که ده‌رکه‌وتنی

نه‌شکه‌نجدان و نه‌یهانه‌کانی نه‌بوغریبیان کردبوو به هه‌والی یه‌که‌م نه‌و کات ناچار بوون نه‌مانیش بیکه‌ن به هه‌والی یه‌که‌م.

به‌لام هاوکات هه‌ولی‌دا تا بۆی بکریت له بایه‌خی نه‌م کاره قیژه‌ونه‌ی نه‌میریکا که‌م بکاته‌وه، چونکه نه‌ده‌کرا به‌ته‌واوی پشت گوئی بجات، ناچار له پۆژانی نایینه‌ده‌دا چه‌ندین به‌رنامه‌ی له‌سه‌ر نه‌و توندو تیژیانه بلا‌وکرده‌وه که پۆیمی سه‌دام نه‌نجامیان داوه، تاوه‌کو شه‌رمه‌زارییه‌که‌ی نه‌میریکای پی‌ داپۆشیت.

هه‌رچه‌نده که به‌دواداچوون و ناماره‌کان به ژماره سه‌باره‌ت به بی‌ و جۆری هه‌واله‌کان ناماژه بۆ نه‌وه ده‌که‌ن پۆژنامه‌ی (الشرق الأوسط) تا به‌رواری هه‌لگه‌رسانی شه‌ری دووه‌می که‌نداو به شان و بالی سه‌دام و پۆیمه‌که‌یدا هه‌لی داوه به‌رگری و داکوکی له تاوانه‌کانی کردووه.

هه‌روه‌ها پاپۆرته‌که زۆر وه‌سفی (العریبة) ده‌کات که چۆن توانیویه‌تی پۆلی گزنگی خۆی بپینیت له شیوازی مامه‌له کردیدا له‌گه‌ڵ نه‌یارانی بی‌ری نه‌میریکیدا نه‌ویش به‌وه‌ی ده‌سته‌ی (العریبة و الشرق الأوسط) نه‌و جۆره که‌سایه‌تیانه‌یان فه‌رامۆش کردووه و چ که‌سایه‌تییه ئیسلامیه‌کان بن یان نیشتمانیه‌یه‌کان، به جۆرتک هه‌چ رووبه‌ریکیان بۆ ته‌رخان ناکه‌ن، به‌لکو لیستیکی ره‌شیان هه‌یه به تاییه‌تی بۆ نه‌و مامۆستا نایینیانه‌ی به شیخه‌کانی رابوون (شیوخ الصحوة) ناسارون، که به هه‌چ جۆرتک بایه‌خیان پی‌ نه‌دریت هه‌رچه‌ند هه‌ندی جار له ته‌له‌فیزیۆنی ره‌سمی سه‌عودی و که‌نالی (الجدد) دا ده‌رده‌که‌ون.

هه‌روه‌ها لیستی تریان هه‌یه بۆ چه‌ندین که‌سایه‌تی ته‌ر له غه‌یری که‌نداویش که به یه‌کجاری په‌تکارونه‌ته‌وه، گزنگترینیان به‌لای (الراشد) وه — نوسه‌ر له الشرق الأوسط — بریتیه له (عبدالباری عطوان) که به رای (الراشد) میوانداری کردنی نه‌و خۆکوشتنه له پیشه‌ی پۆژنامه‌گه‌ریدا.

پاپۆرته‌که ناماژه به‌وه ده‌کات که (العریبة و الشرق الأوسط) سه‌رکه‌وتوو بوون له مامه‌له‌کردنیان له‌گه‌ڵ شیعه‌دا به نه‌رمی وه‌ک ده‌لێت:

کۆمه‌له‌که سه‌رکه‌وتوو بوون له مامه‌له‌کردنیان به نه‌رمی له‌گه‌ڵ شیعه‌دا، سه‌ره‌پای نه‌وه‌ی (الراشد) پیشتر به هۆو به‌بی هۆ هه‌میشه هه‌یرشی ده‌کرده سه‌ریان، به‌لام ئیستا به‌لای نه‌وه‌وه

بریتین له سدر کرده شهرعی و میانپوهو دیوکراتییه کانی عیراق، چونکه پایدیه کی بههیز بسون له پشتیوانی کردنی پلانه کانی نه مریکا دا.

بهلام تا نیستاش په خنهی ناراسته وخز ناراسته ی پوهتی سدر له عیراق و حزب الله له لوبنان ده کمن و باسکردنی هله کانیان هر بهره وامه، چونکه نه مریکا لای نهوان جاری هر شهیتانی گوره یه.

(العربية و الشرق الأوسط) توانیویانه وهرگری په یامه کانیان ناراسته بکه ن بۆ قسه کردن له سدر چنندین بابهت که نیداره ی نه مریکی ده یه ویت بیانگوزیت له ناوچه که دا، نه مهش له پتی بهرنامه ی جوړاو جوړه وه و له ژیر ناویشانی نازادی پاده رپریندا و توانیویانه نهو بابهتانه بجه نه ژیر گومان و قسه لیکردنه وه که تا ماوه یه کیش له مه ویر لای خه لکی که ندا و باسکردنیان له چوارچینه ی هیله سووره کاندا بووه.

بگره هندی جار له بهرنامه یه کدا که له (العربية) ترخان کراوه بۆ ده نگدان و پاپرسی بینهران چنده ها بابهتی تریش تاووتوی کراون که به شی نه بووه له بهرنامه کانی نه مریکا به جوړتک به بهره وندی نهو بشکیتته وه، له وانه باسی به کارهیتانی نهو جوړه مؤبایلانه ی کامیترای قیدیوی تیا یه، نه مانه و چنندین بابهتی تر.

لهو شتانهش که راپوړته که ناماژه ی پیداه نهو یه پایسپاردوه که بری پینج سده ملیون دۆلار کۆمهک ببه خشریت به (العربية) له ماوه ی ۵ سالدا که ۱۰٪ به شیوه ی نه قدی بیت و ۹۰٪ به شیوه ی یارمهتی لوجستی و هونه ری و بلاوکردنه وه ی پرویا گنده و ریکلام تیا یدا.

هۆکاری نه وهش که راپوړته که تنه ها ۵ سالی ده ست نیشان کردوه بۆ پیدانی نهو کۆمه که، ده گهرپته وه بۆ نهو ی که راپوړته که پتی وایه ته مه نی خه ملیتراوی (العربية) له داهاترودا بریتیه لهو ۵ ساله، چونکه له دوا (۲۰۱۰ز) وه میسداقیه تی به ته واری له ده ست ددهات و بایه ختیکی نهوتوی نامیتیت لای بینهری.

بهلام سه باره ت به (الشرق الأوسط) به بی نهو ی راپوړته که ناماژه بکات بۆ هیچ هۆکاریک پتی وایه که نه میان ده توانیت بۆ ته مه نیکی دریزتر لهو ی العربیه زیاتر بهره وام بیت و رۆلی خوی ببینیت.

وانه يهك له كوچه وه:

پاشه پوژ بۆ نيسلامه، نه مهش له راستيدا ههقيقه تيكي بهلگه نه ويسته، چونكه نه گهريه نامه يهك خوا شايه تي بۆ بدات، كه گه وره ترين و مه زنه ترين شايه تيه، دياره هه موو شتيكيش له م بوونه وه ره دا شايه تي بۆ نه دات و سه ره نجاميش هه ر بۆ نه وه ده ييت ﴿قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلِ اللَّهُ شَهِيدُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ أَتَيْكُمْ لَتَشْهَدُونَ أَنَّ مَعَ اللَّهِ إِلَهَةً أُخْرَى قُلْ لَا أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا هُوَ اللَّهُ وَاحِدٌ وَإِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ﴾ الانعام: ۱۹

به رنامه يه كيش خوا به ياني پاراستني دا ييت ﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَنَافِظُونَ﴾

الحجر: ۹، دياره پاريزراوده ييت، كه نه مهش ميژوو شايه ته و رووداوي كوچيش به كتيكه له بهلگه كاني نه م راستي به هه روهك شاعيريكي كورد زمان ده ليت:

خوبه و سوۆزی كوچ

وا زه برو زهنگ گيڤ بۆته وه
 وا شه وه زهنگ كو بۆته وه
 دار الندوه بۆ برياري
 ناگر له چاوي ده باري
 پيره شه يتان بۆته كو يڤا
 له سه ر تاوان ريكيان ده خا

نازيـــــزه كم، نه ي رابه رم
 ســـــه روه ره كم، پيغه مبه رم
 واســـــوۆزي خو يــــن.. مروه تي خيل
 زمان، نه ريت، ليت بوونه فيل

شهوى رقه، شهوى دهرفهت..
 شهوى كۆچه، شهوى غوريهت..
 وا شير تيزه بههيزهكان
 وا مير غهزهبي هۆزهكان
 رق له شمشيريان دهچۆرئ
 دلتيان... دونيا دهگۆرئ...
 دوا پيلانه.. نابلقهيه..
 قوتاريوننت موجيزهيه..



نهمشهو نهړۆى، ئيدى كهعبه
 هر بتهخانهى ستهم نهبئ
 نهمشهو نهړۆى، سپاردهكان
 هر چاويان له دوى تۆ نهبئ
 نهمشهو نهړۆى، تاريكستان
 چنگ له بينى شفهق دهنئ
 چراى نوميلى زهليلان
 بۆ همميشه خامۆشهبي



نهمشهو نهړۆى، ئيدى يهسريب
 نابيته شارى چراخان
 نهمشهو نهړۆى، نهوس و خهزرج
 مهنيوس دهن له ريگهوبان
 به فیتی جوو نارهى بوغات
 هەردووکیان دهکا وپو کاس
 نهمشهو نهړۆى، ئيدى ياران

مه‌حزون.. مه‌حزون، ده‌بنه باران
 نه‌مشهو نه‌پۆی، خێلی مه‌رحه‌ب
 دونیا ده‌که‌نه خوێن و ژان
 هه‌میشه هه‌ر په‌نه‌ان ده‌بی
 پیلانی ژێر ده‌ما‌مکیان



وا نه‌شکه‌وت و وا ڕێگه‌ویان
 وا ڕه‌شاله‌که‌ی نوم مه‌عه‌به‌د چاوه‌پروانن
 وا نازاد و وا کۆیله‌کان
 وا چکۆله‌ تۆقیوه‌کان چاوه‌پروانن
 وا گه‌ه‌ی تیر، شراخه‌ی شیر
 وا ته‌که‌یر و خوێنی شه‌هید چاوه‌پروانن
 وا ئو‌حود و به‌در و حونه‌ین
 وا ته‌بوک و وا خه‌نده‌ق و
 سه‌بر و نیمان چاوه‌پروانن
 وا ناره‌ته‌ی پالنه‌وان و
 (الله‌ اعلى و أجل) چاوه‌پروانن
 وا به‌قیع و بیرى قه‌لیب
 وا ڕه‌وی خێلی سامری چاوه‌پروانن
 وا هه‌زاران ناخی دێرین
 ملیاره‌ها ناواتی ژین
 هه‌زاران سالی چاو له‌ دوو
 ملیاران کلۆلی ونبوو چاوه‌پروانن

وا رڙما و وا قوسته تينه

وا کڙشکی سور

کڙشکی سپی چاوه روان...

له پيشوازی کڙچی خیرا

دوینا همووی نامادهیه

حالی ناکاوی جاپ درا

گه یشتنت سپاردهیه

سفه رت خیر... به خیر هاتی

کڙتایی هات قږ و قاتی

له خیللی خږت که بیتنازی

طیبه ده تکاته شای پازی

به یعت به پیرتهوه دینی

لمسر چاوانی داتدهنی

سفه رت خیر... به خیر هاتی

خه پږی، که تږی

گول و نور و نارام هاتی

دوا وته:

﴿ فَإِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ الرِّقَابِ حَتَّىٰ إِذَا أَثْمُمْتُمُوهُمْ فَشُدُّوا الْوَثَاقَ فَإِمَّا مَنًّا بَعْدُ وَإِمَّا فِدَاءً حَتَّىٰ تَضَعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا ذَٰلِكَ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَآنصَرْنَا مِنْهُمْ وَلَٰكِنْ لَّيَبْلُوًا بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَن يُضِلَّ أَعْمَالُهُمْ ﴾ محمد: ٤

خوای گه وره ئاینه که ی خۆی سهرده خات و سهرکه وتن ته نه ها له خواوهیه و، دهشیه ویت
ئیمه تا قی بکاته وه، بۆیه داوای ههول و کۆشمان لیده کات بۆ ئاینه که ی به هه موو شیوازیک،
ته نه نه ت نه گهر پیوستی به قوربانی دانیش بیت نه بی بیده ی و خواش پاداشتمان زایه ناکات،
نه بی هه م و غه م بۆ دینی خوا له پیش هه موو شتی که وه بیت، بۆ غه ونه:

۱- مامۆستا موسته فا مه شه ور ده رچووی کۆلیژی زانستی یه وه سالی ۱۹۴۰ دا
له ته مه نی ۱۹ سالی دا چو وه ریزی برایی نه وه وه سالی ۱۹۴۵ دا کاتی که داخوازی زویه ده خانی
نامۆزای کرد پی ی وت: تۆ نه بی بزانی ت سهر به هه وی شووده که ی ت، ناماده بووان هه موو نه م
قسه یه یان لاسه یر بو، چۆن تۆ بلی ی هاوسه ری تری هه بی ت؟ ننجا وتی: من بانگه وازه که م له
پیش هه موو شتی که وه یه وه نه بی رازی بیت به وه، نه ویش وتی: منیش له خزمه تیاده م .. نه م
نافره ته په یانی خۆی برده سه رو پشتی گرت و خۆگر بو له به رده م نزیکه ی ۱۹ سال به ندر کردنی
به نه هه قی می رده که ی دا و، مناله کانیشی گه وره کردو، ناوبرا ویش به فه زلی خواو یارمه تی
شازنه که ی گه یشته نه وه ی له ۱۹۹۶ دا هه لبۆژدر دا بۆ رابه رایه تی برایان تا کۆچی دوا یی کرد
له ۲۰۰۲/۱۱/۱۵ دا له و پۆسته دا بو.

۲- محم د الفاتح له لاوی تیدا مامۆستایه کی کوردی هه بوو، هه موو پۆژی که شوورا کانی
قوسته نینی یه له دووره وه پیشان نه داو نه وه ی تیا چاند که پۆژی که له پۆژان فه قی بکات، خوا
ناواته که ی هی نایه دی و فه قی کرد.

۳- دایکی سه لاهه دینیش به شیر ی نه به ردی کو په که ی گۆش کرد وه هر له مناله یه وه به
هیوا بوو قودسی بۆ رزگار بکات، نه جه دینی باوکیشی که پیاو یکی عه سه که ری بوو هه مان
هیوای پی ی بوو، بۆیه که سه لاهه دینی ته مه ن پینج سالی بی نی له گه ل کچه مناله کانی
گه ره کدا یاری ده کات، به رزی کرده وه دای به زه ویدا و تی: من تۆم بۆ نه وه نه بووه یاری بکه ی ت
له گه ل کچاندا، من تۆم بووه بۆ نه وه ی به رگری له قودس بکه ی ت. ننجا که دای به زه ویدا لی ی
پرسی: ئازارت گه یشت؟؟ وتی: به لی! وتی: نه ی بۆ نه گریایت؟ وتی: باو که گیان نه و
سوار چاکه ی قودس رزگار بکات ناب ی به که وتنه خواره وه یه ک بگری!

۱- پیته گی القوده.

۲- پیته گی (إخوان).

يوسف: ٦٤ هەر خوايه پاريزه روياريزگار، قورئاغويئي ميسرى محمد محمود الطبلاوى باسى نزموونى خۆى دهكات لهم بواره داو دهليت: باوكم زۆر دهپارايهوه كه خوا كورپكى بداتى كه هه لگري ئالاي قورنان بيت، خواى گه ورهش يهك كورپ دايه كه من بووم و قورنام له بهر كردو بوومه قورئاغويت، سهردانى ولا تانم كردووه له زۆر بۆنه دا قورنام خويندووه هاوشان له گه ل مامۆستا عبدالباسط دا موسلمانان له دهنگم رازين. دياره هه موو كه سيك دۆست و دوژمنى ههيه، له پرسهيه كدا قورنام دهخويند، قاوهيه كيان بۆ هينام وله بهرده ما دايان نا سهرقاڵ بووم و نهم خواردوه، يهكيكم له لاوه بوو وتى: مامۆستا قاوهكهت سارد بۆوه، خهريك بوو دهستى بۆ بيهم براده ريك هات و سهلامى ليكردم و تهوقه ي له گه ل كردم و قاوهكه م نه خواردوه، جاريكى تر ويستم دهستى بۆ بهرم ههستم كرد دهستم قورسهو دهستم گيپرايهوه، دهستم كردوه به قورنان خويندن، نهوه ي تهنيشتم كه زانى ناغۆمه وه نهو خواردى يهوه، نهوهنده ي نهبرد حاالى تينكچوو به پهله برديان بۆ خهسته خانه و باشبوو فرياي كهوتن، دوايى بۆمان دهركهوت كه ناحهزان ژه هريان بۆ تيكردبووم و خوا پاراستمى.^١

۵- له همر بواریکداو هەرچیت بۆ ده کریت بیکه بۆ دینی خوا، یاریزانیتکی وهک
 نه بوتریکه له گۆڤه پانی یاریدا توانی دینی خوا سهرخات، نهویش بهوهی له سالی ۲۰۰۶ دا
 له یاری ههلبژاردهی میسردا له (کأس الأمم الافریقیه) دا پاش نهوهی که به (ضریبات ی ترجیحی)
 یاریه که بیان برده وه فانیله که ی دا کهند تا فانیله که ی ژیره وهی ده ریکه ویت که له سه ری نووسرا بوو
 (فداک یار سول الله). نه مهش وه لامیک بوو بۆ نهوانه ی که دژایه تی جهز هه تیان ﷺ ده کرد،
 به تابهت نهو کاته ی که وینه کاریکاتیری یه کان بلاو کرایه وه.

٦- دڻيا به نيسلام ته بابه له گهڻ زانستد او له سه دهی ٧ تا سه دهی ١٧ ی زایینی دنیا له موسلمانانوه زانست فیږده بوون، فواد سزکین له (٢٥) موجه له دا له نه لمانیا ږوځی موسلمانانی تو مار کړدوه له به ره و پیش بردنی زانستدا، جانه گهر به ده سیسه ی دوژمنان ماوه یه ک موسلمانان له گوږه پانه که دوور که وتونه تموه زوړ ناساییه که بیڼه وه مه دیدان، بهرته ای نه مه ش ده رکه وتوه و کومه ټیکې زوړ له زانا موسلمانان کان نیستا سره گرمی دیراستن و ژماره یه کی

١- سائتي: (الرواق).

به‌رچاو (براءة الاختراع) بیان به‌ده‌سته‌تی‌ناوه، که نه‌مه‌ش مژده‌یه به‌ داهاتویه‌کی گه‌ش بۆ نی‌سلام له‌ هه‌موو بواری‌کدا.

۷- له‌ بانگه‌وازدا په‌له‌په‌ل زیانده‌گیه‌نی‌ت، چونکه‌ کاری بانگه‌واز نی‌شکرده‌ نه‌سه‌ر نه‌فسی به‌شه‌رکه‌ نه‌وه‌ش کاری‌کی ئاسان نی‌ه، نه‌بی‌ت بی‌روباوه‌ر په‌گ داکوتیت، ننجا به‌رگه‌ ده‌گری‌ت و به‌روبووم نه‌دات، هه‌روه‌ک دره‌ختی بامبۆ له‌ ولاتی چین که‌کاتیک تۆوه‌که‌ی ده‌چیت‌ری‌ت تا چوار سال‌ ته‌ن‌ها چه‌که‌ره‌یه‌کی بچووک ده‌کات و هه‌ر خه‌ری‌کی په‌گ داکوتان ده‌بی‌ت، له‌سالی پین‌جه‌میشدا نه‌که‌و‌یت‌ه‌ بالا به‌جۆری‌ک که‌له‌و سال‌ده‌ا هه‌وت مه‌تر بالا ده‌کات.^۱

نه‌مه‌ش مانای وانیه‌ به‌بیانوی په‌گ داکوتانه‌وه خۆ له‌ بانگه‌واز بدزرت‌شه‌وه، نه‌گه‌ر وه‌ک دره‌ختی بامبۆش ده‌بی باشه‌ چوارسال‌ په‌گ داکوته‌ به‌لام به‌ سالتیکیش هه‌وت مه‌تر بالا بکه‌و هه‌قی هه‌ر چوار سال‌ه‌که‌ بکه‌روه‌.

با نه‌وه‌شمان بیرنه‌چیت که‌هی واهیه‌ به‌فه‌زلی‌خوا زووبه‌رهم نه‌دات، وه‌ک نه‌و نی‌مانه‌ی که‌ جادو‌وگه‌ره‌کانی فیرعه‌ون هینایان له‌ماوه‌یه‌کی زۆرکورتدا، کاتی هه‌ق وپاستیان بۆ ده‌رکه‌وت یه‌کسه‌ر ته‌حه‌ددای فیرعه‌ونیان کرد و ناماده‌بوون بۆ قوربانیدان.

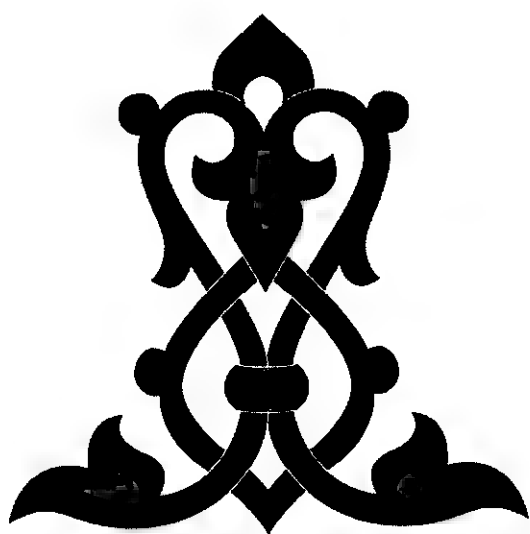
فیرعه‌ون هه‌ره‌شه‌ی لیکردن و وتی راست و چه‌پ هه‌لتان ده‌واسم، په‌گ و پیشه‌تان ده‌ردینم، ته‌فروتوناتان ده‌که‌م، وتیان چیت له‌ده‌ست دیت بیکه‌، نی‌مه‌ تازه‌ پروامان به‌ خرای په‌روه‌ردگار هیناوه‌^(۷۶) قَالَ اٰمَنْتُمْ لَهٗ ۚ قَبْلَ اَنْ اٰذِنَ لَکُمْ اِنَّهٗ لَکَبِیْرُکُمْ الَّذِی عَلَّمَکُمُ السِّحْرَ فَلَا تُقَطِّعُوْا اَیْدِیْکُمْ وَاَرْجُلَکُمْ مِّنْ خَلْفٍ وَّلَا صَلْبَیْکُمْ فِیْ جُذُوْعِ الشَّجَرِ وَلَنَعْلَمَنَّ اَیْنًا اَشَدُّ عَذَابًا وَّاَبْقٰی ﴿۷۷﴾ قَالَوْا لَنْ نُّؤْثِرَکَ عَلٰی مَا جَآءَنَا مِنَ الْبَیِّنٰتِ وَالَّذِی فَطَرَنَا فَاَقِضْ مَا اَنْتَ فَاِضٌ اِنَّمَا نَقْضِیْ هٰذِهِ الْحَبْوَۃَ الدُّنْیَا ﴿۷۸﴾ اِنَّا اَمْنَا بِرَبِّنَا لِیَغْفِرَ لَنَا خَطِیْئَتَنَا وَاَمَّا اَکْرَهْتُنَا عَلَیْکُمْ مِنَ السِّحْرِ وَاللّٰهِ خَیْرٌ وَّاَبْقٰی ﴿۷۹﴾

۸- نامانجی خۆت دیاری بکه‌و به‌به‌رنامه‌ کاریکه‌، گه‌رنا دوو تیپ پین‌ه به‌رچاوت که‌ سه‌رقالی دوو‌گۆلین و له‌ پر چه‌ند که‌سی‌ک شیشی گۆله‌کان لابه‌ری‌ت، (هه‌دف) نه‌ما، چی ده‌قه‌ومیت؟؟ که‌س نازانی نامانجی چی‌یه‌ و یاری‌یه‌که‌ش مانای نامیتیت.

۱۰

بەرەو ئىسلام

ئاینىكى جیهانى



پيشه کی:

سویاس و ستایش بۆ خوی پوره دگار و درودو سهلام له سه ر گیانی پیغه مبهرو یار و یاوه رانی...

خوی گه وره هه ر له به ره به یانی ئیسلامه تیه وه، که موسلمانان هیشتا چه ند که سیك بوون و کافران گالته یان لی ده هات نه وانه هیچیان له ده ست بیست و هیچیان پیبکریت، ته نانته به ته مابوون، چاوه ری بوون وه ک به فر له گه رمای جاهیلیه تدا بتوینه وه و هیچ باس و خواستیکیشیان نه مینی. نا له و کاته وه قورشان باسی جیهانی بوونی خوی ده کات و په یان ده دات به خواناسان که پاشه رۆژ بۆ نه وانه .. که به راستی نه مه خوی له خۆیدا موعجیزه یه کی گه وره یه ..

چاوه ری بن ئیمه ش چاوه رین:

قورنان ده فرمویت:

۱- ﴿فَذَكِّرْ فَمَا أَنْتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا مَجْنُونٍ أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَّبَرَّصُ بِهِ﴾

رَبِّ الْمُنُونِ قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُتَرَبِّصِينَ ﴿الطور: ۲۹﴾

واته: نه ی محمد نامۆزگاری نه و خه لکه بکه، چونکه تنۆ به هۆی نازو نیعمه تی پوره ر دگارتیه وه نه فالجیت و نه شیتی، کافران ده لێن: نه مه شاعیریکه و چاوه رانی مه رگی ده که مین! پێیان بلی: چاوه روان بن منیش له گه ل ئیه ودا چاوه ریم (بزانین سه ره نه جام کی سه ر ده که ویت و کی سه رفرازه).

۲- ﴿قُلْ كُلُّ مُتَرَبِّصٍ فَتَرَبَّصُوا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَى﴾

﴿طه: ۱۳۵﴾ واته: نه ی پیغه مبه ر ﷺ پێیان بلی: هه موو لایه ک چاوه روانن، وه ئیه وش چاوه ری بن، له ناینده ودا ده زانن که کی خاوه نی به رنامه و رێبازی راست و دروسته و کیش رێبازی هیدایه تی گرتۆته به ر.

۳- ﴿قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَا إِلَّا إِحْدَى الْحُسَيْنَيْنِ وَمَنْ نَرَبَّصُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمْ﴾

اللَّهُ بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهِ أَوْ بِإِذْنِنَا فَتَرَبَّصُوا إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبَّصُونَ ﴿التوبة: ۵۲﴾ واته:

به کافرو دوورپوه کان بللې: نایا نیتوه له یه کیڅک لهو دوو سره نجامه چاکه زیاتر چاوه پروانی چیمان
 بڼ ده کهن له کاتیڅکدا هردووکیان چاکن و ناواتیان بڼ ده خوازین (که سره که وتنه، یان شهید
 بوون) نیتمهش هه میسه چاوه پتی نهوه ده کمین خوی گه وره به لاو سزایه کی تایبه تی خڅرتان به
 سهردا ببارینې، یان به دهستی نیتمه توشی شکستی و نه هامه تی بن، ده نیتر نیتوه چاوه پری بن
 و نیتمهش له گه ل نیتوه دا چاوه پتین.

حه زرهت ﷺ هه میسه دلنیا سوو لهو راستیه ی که خوا ناین و بهرنامه ی خڅی
 سرده خات، کاتی گه پرایه وه له طائف پاش نهو هه موو زه حمت و نارپه حتی و ماندوویه تیه، به
 زهیدی هاوسه فهری فهرموو: نه ی زهید خوا ناین و بهرنامه ی خڅی سرده خات.

چاکه و زمانی هه سوود :

ده لپن نه گهر خوا بیهوی چاکه و فزیه لیتک ناشکرا بکات، زمانی هه سوودی بڼ ده کات
 به سه به ب که باسی بکا و خه لکی هه موو بیبیستیت، کافره کانیش ده یانو یست مه نه ی
 نیسلامه تی بکه ن، زور به وریایی چاودیری نه وانه یان ده کرد که پرویان ده کرده مه ککه و
 ده که وتنه قسه بڼ کردنیان تا نه چن به لای هه زره تدا ﷺ و گوئی بڼ نه گرن ..

که چی نه یان ده زانی به م کرده ویه یان خزمه ت به نیسلام ده کهن و خه لک زیاتر به په روښ
 ده بیټ بڼ ټیگه یشته لهو شته ی که نه مان ناوا باسی ده کهن.

کاتیک (طفیل)ی دوسی، سره وک هڅی (دوسی)یه کان هات بڼ مه ککه، هر له رپوه
 زه میکی زوری هه زره تیان له لا کرد و داویان لیکرد لیی نریک نه بیته وهو گوئی لی نه گری،
 نه ویش له ژیر کاریگه ری قسه کانی نه واند لڅکه ی خسته گوئی یه وه، دواتر که ته وافی که عبه ی
 کردو هه زره تی بینی ﷺ، خڅی پی نه گیراو که وته گفتوگو له گه لیداو سره نجام موسولمان بوو..
 خوا جوله که کانی مه دینه شی موسه خه رکرد بڼ بلاو بوونه وهی نیسلام له مه دینه دا، چونکه
 کاتی خڅی به نه وس و خه زره جیان ده وت: به م زوانه پیغه مبه ریک دیت و نیتمه شوینی ده که وین و
 نیتوه له ناوده بین، جا کاتی هه زره ت ﷺ باسی نیسلامی بڼ نه وس و خه زره ج کرد نه وانیس
 وتیان به راستی نه مه نهو پیغه مبه ریه که جوله که هه میسه باسی ده کهن، نه مهش بووه هڅی
 نه وهی که موسولمان بن و پش جوله که بکه ون.

له سهرده می ته مړو شماندا نمونه زوره، شیخی بانگخواز (محمد العریفی) ده لیت: له دوو
 ته مریکیان پرسی له کاتی هجدا، که به چی موسلمان بوون، نه وایش وتیان: نیمه وهک نهو
 خه لکه سهرگرمی دنیا بووین و فرمان به سهر دینه وه نه بوو، کاتیک سهر وک بش وتاری دا
 دواي کاره ساتی یانزه سیبته مبر، هرچی وت ټیگه یشتین ته نها وشه یهک نه بیته نه مان
 ده زانی مانای چیه، نهو وشه یهش (نیسلام) بوو که چهند جارتک دوو باره ی کرده وه، نه مه وای
 لی کردین بگه پټین به دواي نیسلامدا و سهره غامیش موسلمان بووین.

پانزه هزار سویدی موسلمان بوون :

وه فدیکی لاوانی سویدی موسلمان له کونگره یه کی رږژنامه وانیدا له په یانگای سویدی له
 شاری نه سکهنده ریه ی میسری رایگه یاند که پانزه هزار هاو لاتی سویدی که ته مه نیان له
 (۲۰-۴۰) ساله موسلمان بوون پاش نهو وینه کاریکاتیر یانه ی که له دانیمارک بلاوکرایه وه
 به ته مابوون نیسلامی پی ناشرین بکه ن.

هده وه رایگه یاند که خه ریکی جی به جی کردنی چوار پرژهن بؤ خزمه تی موسلمانانی

سويد:

یه که م: فیر کردنی لاوان که چؤن له کؤمه لگای سويدیدا بږین.

دووه م: فیر کردنی زمانی سويدی بؤ نیما مه کان چونکه نه وهی نویی موسلمانان له و ولاته

عهده بی باش نازان.

سییمه: گرنگی دان به ژینگه پاریزی.

چواره م: گرنگی دان به گفتوگویی نیوان ناینه کان.

شایانی باسه نیسلام دووه نایینه له سويداو نزیکه ی نیو ملیؤن موسلمان له و ولاته دایه،

که ژماره ی دانیش توانی هشت ملیؤن و نیو ده بیته وله ژیر سایه ی نازادی بیرویا وه پشدا

موسلمانان به نازادی دینداری خو یان ده که ن و دهشتوانن باشترا نینه که یان بلاو بکه نه وه.

ته حریفاتی په پراوه پېشنه کان:

ناشکرایه که ته ورات و نینجیل و په پراوه کانی تر دهستکاری کراون، قورنائیش نه م راسټیهی تو مار کردووه ده فهرمویت: ﴿وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾ البقرة: ۷۵

واته: بېگومان دهسته یه که له جوله که کان گو فتاری خویان ده بیست له ته ورات دا، له ووه دوا دهستکاریان کرد دواى نه وهی که تیښگه یشبوون و ده یانزانى راسټیه که ی کامه یه . هه ووه هاد فهرمویت:

﴿فِيمَا نَقُصُّهُمْ مِنْهُمْ لَعْنَهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَلَسِيَةً يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَكَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ المائدة: ۱۳

واته: به هو ی په یان شکاندنیانه وه له عنه تان لی کردن و دلیانان په ق کرد، به رده وام که لامی خوا ته حریف ده که نه .. به راستی وشه ی (يُحَرِّفُونَ) موعجیزیه که مانای ته حریفاتی به رده وام، که نه مهش هاتوته دی و به رده وام په راوی پیروز ته حریف ده کریت، دتفید پارکر (که پسرپوره له بواړی ده سخته کونه کانی په راوی پیروزدا) ده لیت: به رده وام له نه ویه که وه بو نه ویه کی تر په راوی پیروز ده گوردیت نه مهش گوايه بو نه ویه خه لکی له وه تیښگنه که به که لامی خوی ده زانن .

له سینای میسر ۱۶۰ سال له مه و بهر ده سخته تیکی نینجیل دوزرایه وه که ۱۵۰۰ سال له مه و بهر نوسراوه ته وه که جیوازی زوری هیه له گه ل نینجیله کانی نیستاد، پروفیسوری نه مریکی بارت نیهرمان ماموستای دیراساتی ثانی له زانکزی کرو لاینای شمالی که پسرپوره له زانستی لاهوت و سه روك به شی دیراساتی عه هدی جه دیده و خاوه نی بیست په پراوه نووسه رتکی دیاره له نیویورک تایمزدا پاش بیست سال دیراسات ده لیت: نه وهی له به رده ستایه له

تهورات و نینجیل کهلامی خوانیه و دژایه تیه کی زۆرو نه گونجای هیه له نیوان دهستخه تکانیا، نه مهش وای لیکردوم که پروام پیی نه مینی.^۱

نه گهر بهراوردی نینجیله کان بکهین ده بینن که ناته وای و کهم و کوری و دژ به یه کی تیایه و نه م راستیهش زۆر له لیکۆلهران دانیان پیا ناوه له چهنده ها شوینی گرن گدا باسکراوه بۆ نمونه:

۱- لیکۆلهر (میل) ده لیت: لیکۆلینه وه م کرد له سه ر نیختیلافاتی نینجیله کان بۆم ده رکوت که له سی ههزار زیاتره.

۲- لیکۆلهر (کریسباخ) ده لیت: سه دو په نجا ههزار جیاوازی و نه گونجان هیه له نینجیله کاند.

۳- (دائرة المعارف البريطانية) ده لیت: (ویس تین) جیاوازی و نه گونجانی نینجیله کانی کۆکردۆته وه که ده گاته یه ک ملیۆن.

۴- (دائرة المعارف الفرنسية) ده لیت: ملیۆنیک جیاوازی و نه گونجان هیه له نینجیله کاند.

۵- لیکۆلهر (شولز) ده لیت: ژماره ی جیاوازیه کان نه ژمار نا کرین.

چهند نمونه یه ک له سه ر نه و جیاوازیانه:

۱- له نینجیلی (مێ) دا هاتوه (۱:۱) دا که عیسا کوری (داود) ه، که چی له هه مان نینجیلدا له (۱:۲۲) دا هه ر له سه ر زمانی مه سیح خۆی نه مه به درۆ ده خاته وه ده لیت: کوری داود نیه.

۲- له نینجیلی (مێ) دا مه سیح سه لامی خوای لی بیت: مه دخی نه وانه ده کات که ناشتی به رپا ده که ن (طوبی لصانعی السلام لأه م ی دعون أبناء الله) ۹: ۵.

که چی له (مێ) (۱: ۳۴-۳۶) دا هاتوه که عیسا سه لامی خوای لی بیت ده فرموی ت: (لا تظنوا إني جئت لأهمل السلام إلى الأرض، ما جئت لأهمل سلاماً، بل سيفاً).

۳- له (یوحنا) (۳۱: ۵) دا هاتوه که مه سیح فرمویه تی (لو أشهد لنفسي فشهادتي غير صحيحة)، واته: نه گهر شایه تی بۆ خۆشم بده م شایه تیه که م راست و ته وای نیه، که چی له

۱- (پیته کی عبدالدا ئه م الکحیل).

هه مان ئینجیلدا (۱۴:۸) ده لیت: (إني أشهد و شهادتي صحيحة) من شایه تی ده دم و شایه تیه که شم راسته.

۴- ئینجیلده کان هه ندئ شتیان وتوو له باره ی مه سیحه وه سه لامی خوای لیبت که هه رگیز پیغه مبه رتک شتی وا ناکات بۆ نمونه:

أ- گوايه مه سیح له عنه تی له دره ختی زه یتون کردوو چونکه له کاتی خۆیدا نه بیت به ربووم نادات (مرقص ۲۵:۷-۲۸، متی ۲۲:۱۵-۲۶)

ب- گوايه مه سیح پیغه مبه رانی پیشووی وه ک موسا و (یشوع) ی به دز داناوه (متی ۲۲:۴۶).

ج- گوايه مه سیح فه رمانی به قوتابیه کانی داوه که سه لام له هه موو که سی نه که ن که له رینگار باندای پتی ده گهن. (لوقا ۱۴:۱۲)

د- گوايه مه سیح رای کردوو له وه مه ستولیه ته ی خراوته سه ر شانی. (یوحنا ۸:۱-۱۲)

ه- گوايه مه سیح سوکایه تی و بی پژی کردوو به رامبه ر (مه ریه م) ی دایکی.

جا له گه ل نه وه ته حریفاته دا که له نوسخه کانی ته ورات و ئینجیلدا هه یه لیرو له وئ ده ستخه تی کۆنی میژوویی ده دۆزیتسه وه که ته حریفاتی که مته و مژده دده ات به هاتنی پیغه مبه ر (عهد) ﷺ و هه ندئ راستیان تیایه که هاوشیه ی نه وه یه که له قورئاندا هاتوو، نمونه ش بۆ نه وه (ئینجیلی به رنابا) یه که هه ر له کۆنه وه که نیسه ری ده گری له شوینکه وتوانی که بیخویننه وه ... (مرقص ۳:۳۱-۳۵)، (متی ۱۲:۴۶-۵)، (لوقا ۸:۱۹-۲۱).

نوسخه یه کی ته ورات :

له سائیتی (إسلام تایم دوت نیت) دا هاتوو له (۲۰۰۷/۵/۳۱) دا که (یحیی کوری یعیش) حاخامی جول که ی یه مهن، رایگه یاندوو که په راوێکی کۆنی ته وراتی له باوکیه وه بۆ ماوه ته وه که ده گه ریتسه وه بۆ (۵۰۰) سال له مه ویه ر و نه وه ته وراته وه ک ته وراته کانی تر ته حریفاتی به سه ردا نه هاتوو و پیکهاتوو له (۵۴) جوزو و، تیایدا مژده دراوه به هاتنی (عهد) ﷺ و، زۆر شتی تیایه که له قورئانیشدا به هه مان شیوه هاتوو.

۱- (نهم بابه ته له رساله یه کی جامعی یه وه وه رگراوه به ناوی (حریف التوراة و الانجیل) که (حمید عادل یزیدین) نویسه تی.

ناوبراو ده‌لټت: هه‌روه‌ك چۆن نيمانم به‌ حه‌زهره‌تى موسايه سه‌لامى خواى لټيټ، ناواش نيمانم به‌ (عمده) كه پيغه مبه‌رو نيژدراوى خوايه و سه‌لاواتيش ده‌ده‌م له سه‌رى . لټيان پرسى نه‌ى بۆ نابيت به‌ موسولمان ؟وتى: (إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ)، هه‌ركاتى خوا ويستى له سه‌ربوو شه‌وش ده‌بيټ.

هه‌روه‌ها ده‌لټت: باوكم له‌خه‌سته‌خانه‌يه‌كى به‌ريتانيا گيانى سپارد له‌سالى ۲۰۰۶دا و وه‌سيه‌تى بۆ كردم كه دلسۆزى نيشتييمان و دين بم و كارى چاكه بكه‌م و نويزو رۆژووم هه‌بى و درۆنه‌كه‌م و فيل له‌خه‌لكى نه‌كه‌م .

شايانى باسه له‌دواى وه‌فاتى باوكيه‌وه ناوبراو حاخامى جووله‌كه‌كانى يه‌مه‌نه^۱.

له‌موعجيزه‌كانى قورئان و فهرمووده

ده‌ركه‌وتنى به‌رده‌وامى موعجيزاتى قورئان و سونه‌ت واده‌كات كه بپيټه مايه‌ى هيدايه‌تى كه‌سانى كى زۆر له‌ رۆژه‌لات و رۆژناوادا، وه نه‌مه‌ش هۆكارى كه له‌هۆكاره‌كانى جيهانپوونى نيسلام ..

۱- وارىسى زه‌وى به‌نده چاكه‌كانه: دكتۆرى

مه‌ندس(منصورالعبادى) مامۆستاي زانكۆى علوم وته‌كنه‌لوجياى نه‌رده‌نى ده‌لټت: خواى په‌روه‌ردگار فهرمانى داوه به‌ برواداران له قورئان وردبنه‌وه‌لى بكوته‌وه:

﴿ كَتَبَ آزَلَنَّهُ إِلَيْكَ مِيزَانُكَ لِيَتَّبِعُوا آيَاتِنَا وَلِنَذَكِّرَ أُولَ الْأَلْبَابِ ﴾ (ص: ۲۹)، ﴿ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ أَلْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا ﴾ النساء: ۸۲

يه‌كينا كه له‌ نايه‌تانه‌ى كه لى وردبوومه‌وه نه‌م نايه‌تبه‌يه كه ده‌فهرمويت:

﴿ وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ بَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاغًا لِقَوْمٍ عَابِدِينَ ﴾ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿ الانبياء: ۱۰۵، واته: سويند به‌ خوا به‌راستى نيتمه له كتيبي زه‌بوردا دواى له‌وحى (محفوظ) بپيارمان داوه، كه بيگومان به‌نده شياوو چاكه‌كانم ده‌بنه‌ خاوه‌نى زه‌وى، به‌راستى نا له‌م باسه‌دا مژده وپراگه‌ياندن

۱- نه‌م هه‌واله‌ش رۆژنامه‌ى (الاخبار القايريه) بلاوى كردۆته‌وه له (۳۰/۵/۲۰۰۷)دا.

هده به بۆ كه سانی خواپه رست و بهنده ملكه چه كان، نهی (محمد) نيمه تۆمان په وانه نه كړدوه
ته نها بۆ نه وه نه بېت كه بېته په همت بۆ هه موو جيهانه كان.

له رڼی كۆمپيوته رو نه ته رنځته وه گه پام به دواي **﴿ اَنْتَ الْاَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴾**
﴿ الانبياء: ۱۰۵ ﴾ له عهده د قه ديدا كچل وشهش سيفره، هه روه ها گه پام له (عهده دى جديد) دا
كه پي كه اتوه له بېست و هوت سيفر، هيچم نه دوزيه وه ته نها نه م ته عبيره نه بېت
له نينجلى (متى) دا كه ده لى: (طوبى للودعاء، لانهم يرثون الارض)..

نينجا گه پام به زه بورى هه زه رته د داودا سه لامى خواي لېبېت كه پي د هوترت (مزامير
داود)، كه پي كه اتوه له سهدو په نجا (مزمرا)، ته نها له (مزمرا) سى و هوته مدا نه و باسه
هاتوه، كه نه گه رته وېت سه ريايتك بۆ نه و به شه دابنې باشترين سه رياس نه م نايه ته يه كه
ده فهر مويت **﴿ اَنْتَ الْاَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴾** (۱۰۵)، خوزدياره زه بوريش ده ستكارى
كراوه، به لام په حمى خوا له وه دايه كه نه م باسه پي نځته وه و ده ستكارى نه كريت و به لگه بېت
له سه ر پاستيتى قورنان ...

ته ورات و نينجيل و زه بوريش نه ك له زه مانى هه زه رته د **﴿ اَنْتَ الْاَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴾** به لكو تادواي چهند
سده يه كيش و هرنه گيرد رابونه سه ر زمانى عهده يى، كه واته هه زه رته **﴿ اَنْتَ الْاَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴾** چۆن نه توانى ناوا
نامازه بكات به باسيتكى ناو زه بور و تانيستاش ماييت، دياره خواي گه وره كه ناگادارى
هه موو شتيكى نه م بوونه وه ريه هه ر نه و ناگادارى كړدوه. نه وه تا زه بور ده لىت:

((۱ - لا تَعْرِ مِنَ الْأَشْرَارِ، وَ لَا تَحْسُدْ عُمَّالَ الْإِثْمِ.

۲ - فَإِنَّهُمْ مِثْلَ الْحَشِيشِ سَرِيعاً يُقْطَعُونَ، وَ مِثْلَ الْعُشْبِ الْأَخْضَرِ يَذْبُلُونَ.

۳ - أَتَكِلُ عَلَى الرَّبِّ وَ أَفْعَلِ الْخَيْرَ. اسْكُنِ الْأَرْضَ وَ ارْزُقِ الْأَمَانَةَ.

۴ - وَ تَلَدِدْ بِالرَّبِّ فَيُعْطِيكَ سَوْلاً قَلْبِكَ.

۵ - سَلِّمْ لِلرَّبِّ طَرِيقَكَ وَ أَتَكِلْ عَلَيْهِ وَ هُوَ يُجْزِي.

۶ - وَ يُخْرِجْ مِثْلَ النُّورِ بَرِّكَ، وَ حَقَّقَ مِثْلَ الظُّهْرِ.

۷ - اِنْتَظِرِ الرَّبَّ وَ اصْبِرْ لَهُ، وَ لَا تَعْرِ مِنَ الَّذِي يَنْجَحُ فِي طَرِيقِهِ، مِنَ الرَّجُلِ الْمُخْرِجِ مَكَائِدَ.

۸ - كُفَّ عَنِ الْغَضَبِ، وَ اَتْرُكِ السَّخَطَ، وَ لَا تَعْرِ لِفَعْلِ الشَّرِّ.

۹ - لِأَنَّ عَامِلِي الشَّرِّ يُقْطَعُونَ، وَ الَّذِينَ يَنْتَظِرُونَ الرَّبَّ هُمْ يَرِثُونَ الْأَرْضَ.

- ١٠- بَعْدَ قَلِيلٍ لَا يَكُونُ الشَّرِيرُ. تَطْلُعُ فِي مَكَانِهِ فَلَا يَكُونُ.
- ١١- أَمَّا الْوُدَعَاءُ فَيَرْتُونَ الْأَرْضَ، وَتَتَلَدَدُونَ فِي كَثْرَةِ السَّلَامَةِ.
- ١٢- الشَّرِيرُ يَتَفَكَّرُ ضِدَّ الصَّدِيقِ وَيَحْرَقُ عَلَيْهِ أَسْنَانَهُ.
- ١٣- الرَّبُّ يَضْحَكُ بِهِ لِأَنَّهُ رَأَى أَنَّ يَوْمَهُ آتٍ!
- ١٤- الْأَشْرَارُ قَدْ سَلَوُا السَّيْفَ وَ مَدُّوا قَوَسَهُمْ لِرَمْيِ الْمُسْكِينِ وَ الْفَقِيرِ، لِقَتْلِ الْمُسْتَقِيمِ طَرِيقَهُمْ.
- ١٥- سَيَفْهَمُ يَدْخُلُ فِي قَلْبِهِمْ، وَ قَسِيَهُمْ تَنْكَسِرُ.
- ١٦- الْقَلِيلُ الَّذِي لِلصَّدِيقِ خَيْرٌ مِنْ نَرْوَةِ أَشْرَارٍ كَثِيرِينَ.
- ١٧- لِأَنَّ سَوَاعِدَ الْأَشْرَارِ تَنْكَسِرُ، وَ عَاضِدُ الصَّدِيقِينَ الرَّبُّ.
- ١٨- الرَّبُّ عَارِفٌ أَيَّامَ الْكَمَلَةِ، وَ مِيرَاتُهُمْ إِلَى الْأَبَدِ يَكُونُ.
- ١٩- لَا يُخْزَوْنَ فِي زَمَنِ السُّوءِ، وَ فِي أَيَّامِ الْجُوعِ يَشْبَعُونَ.
- ٢٠- لِأَنَّ الْأَشْرَارَ يَهْلِكُونَ، وَ أَعْدَاءُ الرَّبِّ كَبِهَاءُ الْمَرَامِيِّ. فَنُؤَا. كَالدُّحَانِ فَنُؤَا.
- ٢١- الشَّرِيرُ يَسْتَفْرِضُ وَ لَا يَغِي، أَمَّا الصَّدِيقُ فَيَتَرَأَفُ وَ يُعْطِي.
- ٢٢- لِأَنَّ الْمُبَارَكِينَ مِنْهُ يَرْتُونَ الْأَرْضَ، وَ الْمَلْعُونِينَ مِنْهُ يَقْطَعُونَ.
- ٢٣- مِنْ قَبْلِ الرَّبِّ تَنْبَتُ خَطَوَاتُ الْإِنْسَانِ وَ فِي طَرِيقِهِ يُسْرُ.
- ٢٤- إِذَا سَقَطَ لَا يَنْطَرِحُ، لِأَنَّ الرَّبَّ مُسْنِدُ يَدِهِ.
- ٢٥- أَيْضًا كُنْتُ قَتِي وَ قَدْ شِخْتُ وَ لَمْ أَرِ صَدِيقًا تُخْلِي عَنْهُ، وَ لَا ذُرِّيَّةَ لَهُ تَلْتَمِسُ خُبْرًا.
- ٢٦- الْيَوْمَ كُلُّهُ يَتَرَأَفُ وَ يُقْرِضُ، وَ نَسْلُهُ لِلْبَرَكَةِ.
- ٢٧- حَذَّ عَنِ الشَّرِّ وَ أَفْعَلَ الْخَيْرَ، وَ اسْكُنْ إِلَى الْأَبَدِ.
- ٢٨- لِأَنَّ الرَّبَّ يُحِبُّ الْحَقَّ، وَ لَا يَتَخَلَّى عَنْ أَتْقِيَائِهِ. إِلَى الْأَبَدِ يُحْفَظُونَ. أَمَّا نَسْلُ الْأَشْرَارِ فَيَنْقَطِعُ.
- ٢٩- الصَّدِيقُونَ يَرْتُونَ الْأَرْضَ وَ يَسْكُنُونَهَا إِلَى الْأَبَدِ.
- ٣٠- فَمُ الصَّدِيقِ يَلْهَجُ بِالْحِكْمَةِ، وَ لِسَانُهُ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ.
- ٣١- شَرِيعَةُ اللَّهِ فِي قَلْبِهِ. لَا تَتَقَلَّلُ خَطَوَاتُهُ.
- ٣٢- الشَّرِيرُ يُرَاقِبُ الصَّدِيقَ مُحَاوِلًا أَنْ يُمِيتَهُ.
- ٣٣- الرَّبُّ لَا يَتْرُكُهُ فِي يَدِهِ، وَ لَا يَحْكُمُ عَلَيْهِ عِنْدَ مُحَاكَمَتِهِ.

۳۴- انتظر الرب و احفظ طريقه، فیرفعك لترث الأرض. إلى انقراض الأشرار تنظر.

۳۵- قد رأيت الشرير عاتياً، وارفاً مثل شجرة شارقة ناضرة.

۳۶- عبر فإذا هو ليس بموجود، و التمسته فلم يوجد.

۳۷- لاحظ الكامل و انظر المستقيم، فإن العقب لإنسان السلامة.

۳۸- أما الأشرار فيأدون جميعاً. عقب الأشرار ينقطع.

۳۹- أما خلاص الصديقين فمن قبل الرب، حصنهم في زمان الضيق.

۴۰- و يعينهم الرب و ينجيهم. ينقذهم من الأشرار و يخلصهم، لأنهم احتموا به).

بهراستی دوباره برونه‌وی (عباد الله الصالحین) که دهنه جیگرو میراتگری زهوی لهم

بدشه‌دا، به‌لگه‌یه‌کی گه‌وره‌یه که حه‌زرت ﷺ ﴿وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۚ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ﴾

﴿عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ﴾ النجم: ۳ - ۵

۲- گیانله‌به‌ران نومه‌تن وهك مرؤف: قرنان ده‌فرموت: ﴿وَمَا مِنْ

دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَلُكُمْ مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ

رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ﴾ الانعام: ۳۸. نه‌مرؤ زانایان له هه‌موو کاتیک زیاتر هه‌ست به‌راستی‌تی نه‌م

نایه‌سه و موعجیزه‌که‌ی ده‌که‌ن، چونکه پۆژه‌پۆژ زیاتر دیراسه‌ی عاله‌می می‌روو و بالنده

و گیانله‌به‌رانی تر ده‌که‌ن، پۆژه‌پۆژیش زیاتر بۆیان ده‌رده‌که‌وی که هه‌موو گیانله‌به‌ران وه‌کو

مرؤ نومه‌تن و نیزام و یاساو سیفات‌ی تایبه‌تی خزیان هه‌یه، بۆ‌نخونه له جیهانی گیانله‌به‌راندا

هه‌روه‌ک جیهانی مرؤ له‌لایه‌که‌وه یارمه‌تی و هاوکاری هه‌یه و، له‌لایه‌کی تریشه‌وه فیل و

ته‌له‌که‌وه هه‌ق خواردن و درۆخه‌له‌تاندن هه‌یه... (له‌ به‌رگه‌کانی پێش‌شودا چه‌ند‌نخونه‌یه‌که‌مان

باسکرد).

زانایان دیراسه‌ی می‌رووله‌یه‌کیان کرد که پیتی ده‌وتریت (می‌رووله‌ی ناگر) له‌ نه‌م‌ریکا،

نه‌م می‌رووله‌یه‌ پێوه‌دانێکی هه‌یه که ده‌توانی دیفاعی له‌ خۆی پێبکات و دوژمنه‌که‌ی

له‌ناویه‌ریت.

كۆمەلنى زەردەۋالە ھەيە دەچنە شارە مېروولەۋە كرمۇكەكانيان دەخۇن جا بۆ شەۋەي
ھەستىشيان پېنەكرىت بۆنىك دەرئەدەن كەلەبۆنى مېروولەكان دەچىت و بەو بۆنە دەياغەلەتتېن
ۋەسەريان لى تىك دەدەن .

زانايەك لەزانكۆي رۆشستەرى شەمىرىكى پاش دىراسەۋلىكۆلپنەۋەي زۆر لەسەر
گيانلەبەران بۆي دەرگەۋەت كە ئەۋانېش درۆ دەكەن ۋەك مەرۆ، كەنەمەش لە وتارىكدا لەپىنگەي
ئەۋ زانكۆيەدا بلاۋكراۋەتەۋە .

بالئەدە ۋەمېروو وگيانلەبەرانى تىرىش لەرىنەۋەي دەنگ كاريان تىدەكات و توانايان ھەيە
ئەۋ لەرەلەرانە شىتەل بىكەن، توتى دەتۋانى لاسايى ئەۋ دەنگانە بىكاتەۋە كە
دەبېستىت، ئەمەش ۋاي لە دىكتور نېرچ جارقىس كەد كە مامۇستاي يارىدەدەرە لە زانستى
ئەعسابدا پاش لىكۆلپنەۋە لەسەر بالئەدەكان بلى (ئەم شىۋازى فېربوۋنى دەنگەي لاي بالئەدە
ھەيە ھەر ھەمان ئەۋ شىۋازەيە كە مەرۆ بەھۆيەۋە فېرى قسە دەبىت).

لىكۆلەر دىكتور رۆبەرت ھىكلېنگ كە چەند سالىك دىراسەي دەنگەي مېروولەي كەد بۆي
دەرگەۋەت كە مېروولە زامانى تايبەتى خۆي ھەيەۋە نامىرى تايبەتىش تۆمارى كەد، پاشان
ئەمەشى لە سالى ۲۰۰۶ دا بلاۋكردەۋە لە گۇقۇرى (جۇرنال ئۆف ساۋەند ناند قايرەيشن) دا .
ھەرۋە زانايان بۆيان دەرگەۋەت كە مېروولە شاخە ھەستىارەكانى بەكاردىنېت بۆ
ۋەرگرتن و ناردنى لەرەلەرى دەنگەكان .

زانايان بۆيان دەرگەۋەت پاش دىراسەي زۆر كە مەيمون ھەست بە عەدالەت و زولم دەكات
ۋ، ژيانى كۆمەلەيەتى غۇرىلاش لە ژيانى كۆمەلەيەتى مەرۆ دەچىت، ھەرۋە كە نىرەي
غۇرىلا لە خىزانەكەي جىادەبىتەۋەۋە خىزان بۆ خۆي پېكەۋە دەنى ۋ سەرگردايەتى كۆمەلەك
دەكات زۆر نەرمى دەنۋىنى بەرامبەرئەۋ كۆمەلەنەي كە خۇمەكانى سەرگردايەتى دەكەن، ئەم
دۆزىنەۋانەش ھەمۋەي بەلگەن كە گيانلەبەران ئومەتن ۋەك مەرۆ، پەنگە ھەندىك لايان
سەيرىيەت كەچۇن گيانلەبەران درۆدەكەن، مەگەر قورئان نافەرمۇيت: ھەزەرەتى سولەيمان

سهلامی خوی لیبت به هود هوده کی فرموو: بزاین راست ده کهیت یان درۆ ده کهیت ﴿قَالَ سَنَنْظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ﴾ النمل: ۲۷.

۳- په یوه ندى منالېوون به بوومه له رزه وه: نیعجازیکى تری قورنانی

یه که پیش چوارده سده له مه ویر قورنان ناماږه ی بۆده کات و زانستی سرده مهیش جهخت ده کاته سهری پاش دیراسه و لیکنلینه وه .

قورنان دفرموت ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَىْءٌ عَظِيمٌ يَوْمَ تَرْوَنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَرَىٰ وَمَا هُمْ بِسُكَرَىٰ وَلَٰكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ﴾ الحج: ۱.

واته: نهی خه لکینه له په روه ردگار تان بترسن و خوتان له خه شمی بپاریزن چونکه به راستی زهوی له رزه ی قیامت کاره ساتیکى زور گه وره یه و پروداو یکى سامناکه . له و پژه دا که کاره ساته که ده بینن، هممو شیرده ریک له شیر خوره کی بیثاگا ده بیت و فراموشی ده کات، هممو سکپړ و دوو گیانی کیش کۆرپه له ی له بارده چیت، خه لکی ده بینى وه کو سرخوشن، له راستیدا سرخوش نین، به لکو سزای خوی زۆرسهخت و سامناکه و سهری لیشتواندون .

کۆمه لیک زاناو لیکنلهری نه مریکی له نه نجامی دیراسه ی زه مین له رزه ی لوس نه غلجوس له سالی ۱۹۹۴ که پله کی (۶،۷) پله ی ریخته ر بوو، که بووه مایه ی زهره و زیانی (۴۰) ملیار دۆلار، بۆیان ده رکوت که نه و زه مین له رزه یه بوته هوی خیرا کردنی منالېوون، چونکه ویلاش هه ر به تنه ا رپړه ویک نییه بۆ گواستنه وه ی ممواد له دایکه وه بۆ کۆرپه، به لکو ویلاش هوکاری ده رکه کی کاری تیده کات و همدی هۆرمونات ده رته دات و کاره کاته سهر کاتی منالېوون .

باشه زه مین له رزه یه کی ناسایى دنیا نه م کاره بکات ده ی شه بی زه مین له رزه ی قیامت چۆن بیت به و هممو سامناکی و به هیژیه وه، دپاره بیگومان ده بیت هوی نه وه ی که هه رچی نافره تیک منالی له سکدا بیت له بارى بجى و پیش وهخت بیبیت.

۴- حەرامکردنی سوووخواردن موەجیزەیه کی تری

ئەسلا مە: قورئان دەفەرمویت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ، فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِن تُبْتِغُوا فَلََكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ﴾ البقرة: ۲۷۸. واتە: ئەي ئەوانەي باوەڕتان هێناوە، پارێزکار و خواناسن و واز لە پاشماوەی سوو بەیئن ئەگەر نیماندارن .

خۆ ئەگەر وا ئەکەن ئەو جەنگ لە گەڵ خواو پیغەمبەرە کەیدا پابگەیهنن، (کە سەرەنجامە کە یۆر سامناکە)، خۆ ئەگەر تەو بە بکەن و لە سوو خۆری وازبەیین ئەو تەنها سەرمایە کانتان بۆ هەیه وەری بگرنەو، ئە سەتەم دەکەن لە (قەرزەرەکان)، ئە سەتەمتان لێ دەکریت.

هەروەها دەفەرمویت: ﴿الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَن جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّهِ فَأْتَنَّهُ بِفُلَّةٍ مَّا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ، يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزِيهِ الصَّدَقَتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ﴾ البقرة: ۲۷۶. واتە: ئەوانەي سوو دەخۆن هەلسو کەوت ناکەن و راست نابنەو لە گۆردا مەگەر وەك ئەو کەسەي کە شەیتان دەستی لێوێشان دێت، (لە دنیادا سروشتی نین و، لە قیامەتیشدا وەك شەیت دەبن)، چونکە ئەوانە دەلێن: کپین و فروشتن وەك سوو وایە، (لە حالیکدا) خوا کپین و فروشتنی هەڵال کردوو سوو حەرام کردوو، جا ئەوێ نامۆژگاری پەرورەدگاری پیگەهشت و وازی هێنا، ئەوێ دەستی کەوتوو بۆ خۆی، کاری لێپرسینەوێش دەکەوێتە لای خوا، بەلام ئەوێ دەست بکاتەو بە سوو خۆری، نا ئەوانە جێنشینی ناو ناگری دۆزەخن و ژیانی هەمیشەیی تیا دەبەنە سەر.

خوا سوو لەناو دەبات و بەرە کەتی لێهەڵدەگریت، بەلام سامان بەخشین برەو پێ دەدات و بەرە کەتی تێدەخات، پیگومان خوا هیچ کافرێکی تاوانباری خۆش ناوێت.

ئەم چەند نایەتە کە سوو قەدەغە دەکات و جەنگ بەرپا ئەکات لە دژی یەکیکە لە موەجیزە گەرەکانی قورئان، ئەمە یەکیکە لەو شتانەي کە حەرام کراوە بۆ ئەو پۆزەي کە

قورئان تيايدا هاتۆته خوارهوهو بۆ نه مېرۆ و بۆ ههتا ههتا... خوا به خوايهتى خۆى ده زانیت كه مېرۆ لهو زه مانه داو تا قيامهتیش گيرۆ دهى سوو خواردن ده بېت و، سووش زيانى گهوره له نابوورى تاك و كۆمه ل ده دات بۆيه ناوا باسى ده كات...

نيزامى كۆمونيستى چونكه له گه ل فېتره ت دا نه ده گونجا ههرهسى هيتاو بوو به پهندى زه مانه، له بهرامبه ريشيه وه نيزامى سه رمايه دارى وا سه ره تاي تياچوونى له نه مريكا وه سه رى هه لدا وه دنياى سه رقا ل كرده وه، پشت به خوا نه مېش ده بېتته پهندى زه مانه چونكه له سه ر سوو خواردن بنيات نرا وه.

ئه م هه ره سه يئانه ش له خۆيه وه وه له گۆتره نه بو وه، ئه مه وه عدى خوايه بهرامبه ر نيزامى سوو خواردن كه به بهرچاوى هه موو دنيا وه نه مېرۆ دېته دى، نه مېرۆ بارى نابوورى نه مريكا له وه په رى خراييدا يه، قه رزارى ده ره وه نا وه وهى حكومه تى نه مريكى ده گاته (٤٥٠) ملىار دۆلاره عه جزى تيجارىشى زياتره له (٦٥) ملىار دۆلاره، له ملاشه وه مۆشرى بى نيشى و هه لئاوسان و بى كارى روو له زياد بوونه...

ئه م نه زمى مالى يه بو وه ته هۆى زيانى (٢,٤) تريليۆن دۆلاره، نزيكهى هه فتا كۆمپانياى په هنى عه قارشى كاره كانى هه لپه ساردو وه وه له سه ره تاي (٢٠٠٦) ه وه عه رچ كراون بۆ فرۆشتن و، زياتر له يانزه بانقى گه وره ش نيفلاسيان كرد.

هه ره ها (كريستوفر والين) كه نه ندامه له كۆمپانياى ليكۆلئينه وهى (تحليلات المخاطر المؤسسية) ده لیت: نزيكهى سه دو ده بانقى تر كه سه رمايه كهيان (٨٥٠) ملىار دۆلاره تا نا وه راس تى سالى (٢٠٠٩) داده خر تين.

سه رۆك بۆش و كاربه ده ستانى نه مريكا به (٧٠٠) ملىار دۆلاره ويستييان فرياي وه زعه كه بكه ون، به لام نه مه چاره سه رى ناكات، چونكه وه كه نه وه وايه بوتلى خوين بكه يته نه خۆش يكه وه كه خوينى زۆرى له بهر ده روات.

هه موو ولا تانى دنيا له م نه زمه يه دا به شيان هه يه وه هه ر ده ولته وه به پى خۆى زيانى ليكه وته...

له ملاشه وه بانقه نيسلاميه كان تا پاده يه كى زۆر سه لامه تن له زه ره رو زيان، كه به رى نه وه پارهيى كارى پيوه ده كه ن نزيكهى (٤٠٠) ملىار دۆلاره...

نەمپۆ لە ھەموو کاتێک زیاتر دنیا چاوی لەسەر نێزاسی ئیقتصادی ئیسلامیە کە وەک بەدیلتێک سوودی لێوەریگیرێ و مەژواوەتی لەم قەیرانە جەرگ پرە پزگار بکات.

پاش ئەو دارمانە گەورەیی نابووری و لاتان، پۆژنامە نابورییە گەورەکانی دنیا داوای پەڕپەری کردنی شەریعەتی ئیسلامی دەکەن لە باری نابووری دا، تا پزگاریان ببێ لە خراپی نێزاسی سەرمایەداری کە بۆتە ھۆی ئەو زەرەرو زیانە گەورەییە.

لە ئیفتتاحیە گۆڤاری (چالینج) ی پاریسی، رەنێس تەحریر (بوفیس فانسون) بابەتێکی بڵاوکردۆتەو بە ناوێشی (البابا أوالقرآن)، کە نەمەش مشتومڕێکی زۆری دروست کرد لە ناوەندە نابوریەکاندا، نووسەر باسی ئەخلاقیاتی سەرمایەداری دەکات و، باسی پۆلی خراپی کەنێسە دەکات کە نەیتوانیوە ئەو ئەخلاقیاتە بگۆڕێ و بێدەنگیش بوو لەو سوو زۆرە کەری پێکراوە.

ئەجەدەت: (وا ئەزەم ئیستا لەم ئەزمەیدا زیاتر پێویستمان بە خۆبەندەوێ قورئانە لە جیاتی ئینجیل، تا تێبگەین خۆمان و بانقەکانمان تووشی چی بووین، چونکە ئەگەر کاربەدەستانی بانقەکان پزریان لە قورئان و تەعلیمات و ئەحکامەکانی بگرتایەو پەڕپەریان بکردایە، تووشی ئەم پۆژە نەدەبوون).

ھەروەھا (رولان لاسکین) رەنێس تەحریری پۆژنامە (لوگۆرنال دیناس) لە ئیفتتاحیە ئەم ھەفتەیەدا داوای پەڕپەری کردنی شەریعەتی ئیسلام دەکات لە باری نابووری دا کە سوو حەرام بکێت، تا سنوورێک داخەریت بۆ ئەو ئەزمەییە کە بازاری جیھانی شەلقاندووە.

وتارەکە لە لاسکین لە ژێر ناوی (نایا وول ستریت گەشتۆتە ئەوێ کە پەڕپەری شەریعەتی ئیسلامی بکات؟) دا بوو.

لە پەڕاوێکییدا کە لەم داوییدا لێکۆلەری نیتالی (لوریتا نابلیونی) دەری کرد بە ناوی (اقتصاد ابن آوی)، نووسەر ناماژە بۆ پۆلی گرنگی تەمبیلی ئیسلامی دەکات لە پزگار کردنی نابووری پۆژناویدا.

ھەروەھا دەتێت: (دەکریت بانقە ئیسلامیەکان ببنە جیگرتیکی باشی بانقە پۆژناواییەکان)... نووسەریکی پۆژناوایش دەتێت: (نایا وول ستریت گەشتۆتە ئەوێ کە موسلمان ببێت)، ھەروەھا شارەزای باری دارایی ئەوروپی (سواتی تانیجا) دەتێت: (ئەزمە)

دارایی له نه امریکا بوارتیکي نالتونی باشی په خساندووه بۆ نابووری نیسلا می که کار به سوو نه کات).

وه کاله تی دهنگوباسی (برناما) بلاوی کرده وه که جیگری سه رۆکی (هینه النقدی هونگ کونگ ده لیت: گومان له وه دانیه که سورین له سه ر دانانی بهرنامه یه که بۆ ته مویلی نیسلا می و کردنه وه ی بازارتیک بۆ سه نه داتی نیسلا می)

ههروه ها وه زیره ی نابووری و مالی فهره نسی له (ملتقی) ی فهره نسی دووه بۆ ته مویلی نیسلا می دا وتی: ولاته که ی نیازی تی پاریس بکاته پایته ختی ته مویلی نیسلا می و کارناسانیه کی زۆر بکات بۆ بانکه نیسلا می یه کان. رۆژنامه ی لو باریزیان ی فهره نسی وتی: پاش ته زمونی بهریتانیا که یه که م بانک ی نیسلا می کرده وه له نه وروپادا له سالی ۲۰۰۴ دا، فهره نساش پری دا به سی بانک ی نیسلا می ولاتی که ندا و که لقی خو یان بکه نه وه.

ترسیکی بی دهنگ له سه ر شاشه ی ته له فزیونه کانه وه ده بیسن، ماموستای زانستی سیاست و نیقتصادی بهریتانی (جون گری) له وتاریکی پۆژنامه ی (دی نویزفر) له ژیر ناویشانی (ساته وه ختی تیکشکان و دارمانی هیزی نه امریکا) دا ده لیت: (به راستی سه رده می ده سه لاتی نه امریکا کۆتایی هات).

نهم ته زمه ی نابووری یه نه امریکا زۆر له (تسو نامی) خراپ ته که تووشی زۆر له ولاتانی جیهان بووه. نه امریکا وه کارون و عاد و سه ر سه خته کانی تر ده بیوت (من اشد منا قوه)، کی له گه لمانایه باشه، کی له گه لمان نیه مانای دوژمنه، ده یانوت: کی له نیمه به هیژ ترو ده سه لاتدار ته؟! تا سه ره نجام خوی گه و ره به تاوانی سوو خواردن و زولم و سته م په ندیکی دادان که نازانن چۆن لینی ده رچن.

وه زیری دارایی نه لمانی ده لیت: (به راستی جیهان هه رگیز جاریکی تر ناگه پرتیه وه حال ی جاران ی پیش نهم ته زمه یه)...

به راستی نه مهش نه و جه نگیه که خوی گه و ره رایگه یاندووه بهرام بهر نه وانه ی که سوو خوری ده که ن ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ﴾ البقرة: ۲۷۸

نعم جهنگه دوژمنانی خوای خستوته دله پراو کتیه که وه که زانای ثافره تی ده رونتاسی
 نه مریکی (نانسی مولیتور) ده لیت: (له نه زمونی بیست سالی کارکردندا، هه رگیز شتی وام
 نه دیوه که دله پراو کتیه هه موو ره قه میکی قیاسی شکاندوه).

نه وهی به ته مایه به سوو خوری ماله که ی زیاده بکات، زیاده ناکات چونکه ﴿يَمَحَقُ اللَّهُ
 الرِّبَا وَيُزِيلُ الصَّدَقَاتِ﴾ البقرة: ۲۷۶

هه ره وها (وما آتیتم من ربا لیربو فی اموال الناس فلا یربو عند الله)، هه زه تیش تیش
 ده فهرمویت: (ما أحد أكثر من الربا إلا كان عاقبة أمره إلى قلة)

نهمهش به ناشکرا له دنیا ی خه لکیدا هاته دی، ده ده وه مهندی به ریتانی له ماوهیه کی
 که مدا چل ملیار دۆلار زیانیان لیکهوت، له روسیاش گه وه ده وه مهنده کانیان بلیونه ها دۆلار
 زیانیان لیکهوت .

گه وه ترین بانقی نه مریکی وهک (لیمان برازهرز) و (نه نتجرتی) و (واشتن میوتشوال)
 نیفلاس بوونی خو یان راگه یاند، کۆمپانیای دنیایی (AIG) به هو ی پیدانی تعویجاتی
 (۱۱) بلیۆن دۆلاره وه هه ره سی هینا که له ته مهنی (۹۰) سالی کارکردنیدا زه ره رو زیانی
 ناوه های به خو یه وه نه دیوه .

نزیکه ی سئ ملیۆن نه مریکی خانوه کانیان له ده ست نه ده ن، چونکه ناتوانن قیستی
 مانگانه یان بده ن.

جیا کردنه وهی دین و دنیا، دین و سیاست، گو ی نه دان به هه لال و هه رام و چاویوشین له
 سوو خواردن، به بیانووی نه وهی که دین و نه خلاق په یوه ندیان نیه به نابوورییه وه، نه م
 سه ره نجامه خراپه ی لیکه و ته وه، نه مانیش هه ره وه که له ی شوعه بییان لی قهوما که ده یان وت:

﴿قَالُوا يَسْخَبُ أَصْلَوتُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ تَتْرَكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي
 أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ﴾ هود: ۸۷

شاره زایان ده لیتن بری نه و زه ره رو زیانه ی که تروشی بانکه کان و خه لکی بووه له جیهاندا
 ده گاته نزیکه ی (۶۰۰) تریلیۆن دۆلار.

نەوان نابووریە کەیان لەسەر سوو دامەزراند و دەیانوت (تیق تصاد بەبێ بانق نابێ و بانقیش بە بێ سوو نابێ)، ئەمەش وای کرد کە بەرەو جەهەننەم ھەرەسیان پێ بەیئێ: ﴿أَفَمَنْ أَسْسَ بُنْيَكْنَهُ عَلَى تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسْسَ بُنْيَكْنَهُ عَلَىٰ شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَاتَّخَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾ التوبة: ۱۰۹.

ئەم ئەزمەییە دەبیستە مایەیی ئەوێ کە لە کۆتایی ئەمسالدا (۲۰۰۸) بیست ملیۆن کەس کارەکانیان لە دەست بەدەن و بیکار بین، لە لایەکی تریشەوە پێکھراوی تەندروستی جیھانی دەلیت: (ئەم ئەزمەیی نابوورییە دەبیستە ھۆی شیوانی عەقڵی و دەروونیەکی زۆر لە جیھاندا).

تەنھا لە بۆرصدی ولاتانی کەنداودا لە یەک ھەفتەدا (۱۵۵) ملیار دۆلار ئەماووبووە ھەلەم، نیتەر چۆن دەولەمەندەکانیان لە داخا تووشی ھەزار دەرد نابن ﴿لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ الروم: ۴۱. ﴿وَلِيُذِيقَهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الَّذِي دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ السجدة: ۲۱.

##

(دکتور محمد عوضی) بانگخوازی کوهیتی له بهرنامهیه کدا وتی:

دوو لای دهوله مهندي خه لکی کهنداو، بریاریندا که بچن بۆ نه مریکا و لهویش سهردانى قومارخانه گه وره کهى لاس فینگاس بکهن که یه کیکه له سى قومارخانه گه وره کهى جیهان، نه مهش بۆ نه وهى له نزیکه وه حالى قومارو قومارچه کان ببینن.

که ده گهنه نهوئ و ده چنه ژووره وه، به پرتوه بهری قومارخانه که شافره تیکى شوخ وشهنگ و به توانابوو، ههستى کرد که نه م دهم و چاوانه تازهن و دهوله مهنديش ديارن، لیسان نزیک بۆوه و کهوته باسى یارییه کان ونه خیره و شاره زاییه که به بیست سال لهو شوینه دا کۆی کرد بۆوه کهوته به کارهیتانی بۆ نه وهى نهو دوو لاه لاس بات و به رهو قومارکردن بیان بات، پاش ههول و موحامه له یه کی زۆر، لاه کان پیتیان وت: نیمه ته نهها هاتوین له نزیکه وه له م شوینه تیبه گهین و، به هیچ جۆریکیش به لای قوماردا ناچین چونکه له نایینه کهى نیمه دا حه رام کراوه ..

نافره ته که نه م ههلو یسته ی لا سهیر بوو پرسى: بۆ ناینه کهى نیوه چییه و چۆنه؟ پاش ههندي گه توگۆ وتى: ده کرئ که سیکی شاره زام پیتناسینن تا زیاتر وه لامى پرسیاره کانم بداته وه ...

نهوانیش ته له فونى دکتور (مصباح الدُرینى) یان دایه، نافره ته کهش به ته له فون قسه ی له گه لکردو پاش باسوخواسیکی زۆر له بهاره ی نیسلا مه وه، نافره ته که گه یشته قه ناعه ت که نیسلا م نایینکی هه قه و له خوا وه یه بۆیه ناوا دژى قومارکردن وه ستا وه ته وه، جا بۆ خو شى لهو ماوه دوورودریژه دا و لهو شوینه دا، زه ره رو زیانى قومارکردنى به چاوى خۆى دیبوو، که چۆن چهنده ها کهس له پاش زه ره رکردن جه لته لیتی دابوون و، چۆن نهو هه موو پاره جوا نه لهو شوینه دا به فیرو ده دریت و چهنده ها مالى پى کاول ده بیت ...

نافره ته که به دکتور مصباحى وت: ده کرئ به ته له فون موسولمان بسم؟؟ وتى: به لئى، له گه لما بلئ: أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمدا رسول الله، نهویش وتى: أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمدا رسول الله...

٦- گرنگی دل: قورنانی پیروژ له بهاره ی دله وه ده فره مویت:

﴿ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا ﴾ الحج: ٤٦

﴿ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ﴾ البقرة: ٧٤

﴿هَلَمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا﴾ الأعراف: ١٧٩

﴿وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ، وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ النغبان: ١١

﴿وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ﴾ المائدة: ٤١

زانستی سهردهم پاش زیاتر له چوارده سهدو پاش هزاران دیراسات و لینگۆلینهوه نهم راستیهی قورنان دهسهلمیئن و دهلئین: راسته دل گرنگیه کی زۆری ههیه ...

پروفسیسۆر (گاری سچوارتز) پسپۆری دهروونی له زانکۆی نه ریزونا و دکتۆره (لیندا روسیل) دهلئین: به راستی دل تواناو وزیه کی تاییه تی ههیه که به هۆیهوه زانیاری (خزن) دهکریت و چاره سهر دهکریت.

ههر بۆیه میتشک به تهنها شت خهزن ناکات به لکو دل بزۆینهوهو چاودیره به سهریهوه ... پروفسیسۆر (گاری) دیراسهی سی سهد حاله تی چاندنی دلی کردو بۆی ده رکهوت که هه موویان گۆرانکاری له دهروونیاندا دروست بووه دوا ی نهو نهشته رگه ریهی بۆیان کراوه.

ههروه ها دکتۆر (پال پیرسان) دهلئیت: به راستی دل ههستی ههیهو به رگری له ش پرتک دهخات و زانیاری تاییه ت ده نیریت بۆ هه موو نه ندامه کانی له ش، نه مه شی له په راویکدا بلا و کرده وه به ناوی (کۆدی دل).

پیاویک که دلی ناساغ ده بیت نهشته رگری بۆ ده کن و دلی پیاویکی تری بۆ دانه نین که خۆی کوشتووه، نهم پیاوه پاش چاکبوونه وهی ژنی پیاوه که ده هیئنی و ههروه کو نهو خۆشی دهوێو وه کو نهو هه لئس و کهوت ده کات و پاش چه ند سالتیکیش ههروه کو نهو خۆی ده کوژیت ...

زانایان سه رنجیان داوه که نه وهی دلی (صناعی) بۆ دانراوه هه ست به دل په قیه کی زۆر ده کات که نه مه ش به راستی به لگه یه له سه ر نه وهی که دل نه رم ده بیت و په ق ده بیو نهو که سه نه ش به چاکی ههستی پێ ده کن.

قورنان به ناشکرا ناماژه بۆ ناوچه وان ده کات که به شی پێشه وهی میتشک پۆلی ههیه له درۆ کردندا ﴿نَاصِيَةٍ كَذِبَةٍ خَاطِئَةٍ﴾ العلق: ١٦، ناماژه ش بۆ نه وه ده کات که شتی راست له

دلدا هه‌لده‌گیرئ، که چل هه‌زار ده‌ماره خانە‌ی به‌تایبەت کاری (خزن)ی معلومات و پَینمایێ کردنی نەندامە‌کانی لە‌ش و می‌شک دە‌کەن، ئە‌وه‌تاقورنان ناماژە‌بۆ‌ئە‌مه‌ش دە‌کات و دە‌فرمویێ ﴿يَقُولُونَ يَا لَيْسَ لَهُمْ مَالٌ لَّيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ﴾ (الفتح: ١١)، واتە: ئە‌وه‌ی دە‌یلێ‌ن درۆیه‌و لە‌سه‌ر زمانیانە‌و راستیە‌که‌ نالێ‌ن که‌ له‌ دلایاندا‌یه‌.

ئە‌وه‌نده‌ش به‌سه‌ که‌ هه‌زرت عێ‌سایێ پێ‌ش چوارده‌ سه‌ده‌ زیاتر ناماژە‌ بۆ‌ پۆ‌لتی گ‌رنگی دل دە‌کات و دە‌فرمویێ: ﴿أَلَا إِنَّ فِي الْجَسَدِ مَضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ﴾^١.

٧- چیرۆکه‌کانی قورئان: قورئانی پیرۆز موعجیزه‌یه‌ له‌و چیرۆک و به‌سه‌رهاتانه‌دا که‌ ده‌یگیرێ‌ته‌وه‌ که‌ هه‌مووی له‌ عیلمی غه‌یبی خوادایه‌و ته‌نها ئە‌وه‌ که‌ حه‌زرتی عێ‌سایێ ناگادارکردوه‌، ﴿ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذَا جُمِعُوا أَمْرُهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ﴾ (یوسف: ١٠٢)، واتە: ئە‌ی محمد عێ‌سایێ نە‌م به‌سه‌رهات و چیرۆکه‌ی یوسف که‌ بۆ‌ت ده‌نیترین به‌ وه‌حی له‌ هه‌وال و به‌سه‌رهاته‌ شاراوه‌کانه‌، خۆ تۆ له‌لای براکانی یوسف نە‌بوویت کاتێ‌ک که‌ هه‌موویان خه‌ریکی بریاردان و پیلان گیران بوون.

﴿ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ﴾ (هود: ٤٩)

واتە: ئە‌ی محمد عێ‌سایێ ئە‌و باسانە‌ی بۆ‌مان کردیت له‌ هه‌واله‌ نادیاره‌کانه‌ که‌ بۆ‌ت ده‌نیترین، نه‌ تۆ ده‌ترانی و نه‌ هۆزو نه‌ته‌وه‌که‌شت پێ‌ش نە‌م باسه‌ی ئێ‌مه‌، جا خۆگرو به‌ ئارام به‌، چونکه‌ به‌ راستی پاشه‌ پۆ‌ژ بۆ‌ خواناس و پارێزکارانه‌.

جوان سه‌ره‌نجی نە‌م چە‌ند وشه‌یه‌ بده‌ (مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ)، نه‌ تۆ و نه‌ گه‌له‌که‌ت نه‌تانزانیه‌و.. نە‌م نایه‌ته‌ که‌ به‌رده‌وام خۆ‌پندراوه‌ که‌س نه‌هات ب‌لا: نه‌خێ‌ر ئێ‌مه‌ بیستوو‌مانه‌ .. زۆر له‌ چیرۆکه‌کانی قورئان وه‌ک گه‌لی ع‌اد و پر‌گه‌ری بونو لاشه‌ی فیرعه‌ون، وه‌ک زۆر لایه‌نی چیرۆکی هه‌زرتی یوسف له‌ ته‌ورات و ئینجیلدا نه‌هاتوه‌، هه‌روه‌ها قورئان زۆر

ورده کاري تيايه که پاش دؤزينه وهی دهستخه ته کان و پاشماوه میژوویییه دیرینه کان دهرده که ویت که قورنان راستی فرمووه وهک وشعی (سید) که بۆ میژد به کارهاتوووه تهنه لاهو شویتنه دا باسکراوه له باقی شویتنه کانی تری قورنان دا به (بعل) یان (زوج) هاتوووه هروهک ده فرمویت ﴿وَأَلْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَا الْآبَابِ﴾ یوسف: ۲۵، دؤزينه وه کان له م سده هییه دوایدا نهو هیان سه لماند که قیبتی یه کان کاتی خۆی به میژدیان وتوووه (سید) قورنانیش وشه کی نهوانی به کار هیتاوه. هروه ها تهورات و نینجیل (فیرعون) به کار ده هینن بۆ پادشای زه مانى حه زره تی یوسف و حه زره تی موسا، که چی قورنان بۆ پادشای زه مانى حه زره تی یوسف (ملك) به کار دیتى وبۆ پادشای زه مانى حه زره تی (موسا) ش (فیرعون) به کار دیتى... که نه مهش له م سده دانه ی دوایدا دهر کهوت که پادشای زه مانى حه زره تی یوسف چونکه له خۆیان نه بووه پتیا و تسووه (ملك) به لآم پادشای زه مانى حه زره تی موسا چونکه له میسر ییه کان خۆیان بووه پتیا و تسووه (فیرعون) که نه مهش موعجیزه یه کی گهر یه نه گینا نه م ورده کارییه میژوویییه خوا نه بی کى ده یزانی که ناوا له قورناندا ناماژی بۆ کردوووه.

تهورات و نینجیل که باسی میژدی نهو ژنه ده کات که حه زره تی یوسف له مالتیان بووه، به به پرتو به ری پۆلیس (یان به ناوه که ی خزیه وه) ناوی ده بات که چی قورنان ناوه که ی وهرده گیتیت بۆ زمانی عمره بی که ده کاته (عزیز إله الشمس) دیاره له نیسلا میشدا یه کتا په رستی هه یه (اله الشمس) نیه بۆیه لای ده بات له ناوه که و تهنه (عزیز) به کار ده هینی و ده فرمویت ﴿قَالَ مَا خَطْبُكَ إِذْ رَأَوْنَكَ عَنْ نَفْسِهِ قُلْتُ حَسْبُ اللَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَالَتِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ الْقَنَ حَصَصَ الْحَقُّ أَنَا رَأَوْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الْمُنْذِرِينَ﴾ یوسف: ۵۱

۸- موعجیزه ی ژماره یی: له سه ره تای نیعجازی ژماره ییدا (عبدالرزاق نوفل)

په راویکی دانا له باره ی دنیا و ناخیره ته وه تا بیسه لمیتنن که نیسلا م هاوسه نگی کردوو له نیوان دنیا و قیامه تدا و گرنگی به هه ردوولا داوه... له کاتیکدا که وشعی دنیا و ناخیره تی له قورنان دهر هیتا، بۆی دهر کهوت (۱۱۵) جار وشعی دنیا و (۱۱۵) جار وشعی ناخیره ت هاتوووه.

دواتر په راویکی دانا له باره ی مه لانیکه ت و شهیتانه کانه وه، به هه مان شیوه که وشعی (مه لانیکه ت) و وشعی (شیطان)ی دهر هیتا بینن که هه ریه که یان (۶۸) جار دووباره

بوونه ته وه، نه مهش وای لیکرد یه کم په راوی نووسی به ناوی (الإعجاز العددي للقرآن الكريم).

دیاره قورنان ههروهک پیغه مبه ر^{عليه السلام} ده فره رمویت (لا تنقضي عجائبه)، عه جائیهاته کانی ته و او ناییت، نه اندازیار عبد الدائم کحیل ده لیت (منیش که و تمه ده رهیتانی نهو نایه تانه ی که باسی نهو شتانه ده کن که خوا خوشی ده ویت و پیتی خو شه، ههروه ها نهو شتانهش که خوا پیتی ناخو شه و خوشی نا ویت، بوم ده رکوت که (۱۶) جار هه ریه که یان دوویاره بو ته وه ههروهک له م نایه تانه دا دیاره:

﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ البقرة: ۱۹۵ ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًا كَانَهُمْ بُنِينَ مَرْضُوعًا﴾ الص: ۴ ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْتَدِينَ﴾ البقرة: ۱۹۰. ﴿وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ﴾ الحديد: ۲۳

۹- شاری عه ده ن و موعجیزه یه کی گه وره: یه کیک له

نیعجازه کانی فره مووده ی پیغه مبه ر^{عليه السلام} نه ویه که ده فره رمویت: (عن حذيفة بن أسيد الغفاري قال: اطلع النبي ﷺ علينا ونحن نتذاكر فقال: ماذا تذاكرون؟ قالوا: نذكر الساعة. قال: انها لن تقوم حتى ترون قبلها عشر آيات، فذكر الدخان والدابة وطلوع الشمس من مغربها ونزول عيسى ابن مريم عليه صلاة وسلام وياجوج و ماجوج، وثلاثة خسوف: خسوف بالمشرق، و خسوف بالمغرب، و خسوف بجزيرة العرب، و آخر ذلك نار تخرج من اليمن تطرد الناس إلى محشرهم). (و في رواية عند مسلم: نار تخرج من قعر عدن تُرحل الناس) ، نه و ی مه به ستمانه له م فره مووده یه دا نه ویه، که بورکانیک له (قعر ی عه ده ن، بنی عه ده ن) ده رده چیت و خه لکی ده بات به ره و مه حشر، شاری عه ده ن زوری ی به ناوی ده ریا ده وره دراوه وله بنه رده تا زه وی یه که ی به و ی بورکانیک ی گه وره وه دروست بووه که له و ده ریا یه دا بووه، ته م بورکانه پاش هی توریوونه وه و سارد بوونه وه ی ده میکی چالی بو دروست بووه زور زور گه وره و فراوانه .

کەس لە پابردوودا نەیزانیووە کە شاری عەدەن لە سەر دەمی بورکان دروست بوو، تا نەو کاتە ئینگلیز داگیرى کرد و فرۆکە پەیدا بوو، کاتێک بە فرۆکە لە بەرزاییەکی زۆرەووە سەیری عەدەنیان کرد بینیان شارێکە پووە کەى چالە و دەمێکی بورکانی گەورەشی هەیە. بۆیە ئینگلیزەکان ناویان نا شاری دەمی بورکان (Kraytar)، نێتر بەم ناوێوە ناویان دەبرد نەك ناوی (عدن).

بەجێبەجێکی مەلەکی بەریتانی بۆ زانیاری بورکان لە سالی ۱۹۶۴دا کەوتنە دێراسەى بورکانی عەدەن بە سەرۆکایەتی پرۆفیسۆر (I.G.Gass) کە سەرەتای راپۆرتە کەى بەمە دەست پێدەکات کە دەلیت: (بەراستی بورکانەکانی نێستە وەک دەمەقاچان و یاری منالانە لەچاو بورکانی عەدەن دا).

نەمە لە کاتێکدا کە بورکانی زۆر گەورە تەقیووەتەو، وەک بورکانی (کراکاتر) لە نیندونیسیا کە لە سالی ۱۸۸۳دا تەقیووە، کە زانیان بە گەورەترین بورکانی دەزانن تانیستە، کە بوە هۆی کوشتنی سی و شەش هەزار کەس و خەلکی لە دووری پێنج هەزار کیلۆمەترەووە گۆییان لە دەنگی بوو، تۆز و خۆڵ و دوکەلێشی بۆ ماوەی یەک هەفتە روناکی خۆری شار دەو، وە بوو هۆی هەلۆشان و نەمانی زۆریەى نەو دوورگەى کە تیایدا تەقیووە، زانیان هێزی تەقینەوێ هێزی بورکانە کە مەزەندە دەکەن بە توانا و هێزی تەقینەوێ سەد بۆمبى هايدروژینی ... ئینجا بێرکەرەو لە قەسەى زانیان کە دەلیت: نەم بورکانە گەورەى وەک دەمەقاچان و یاری منالانە لەچاو تەقینەوێ کەى بورکانی عەدەن دا.

نەم فەرموودەى لە چەند پرووێه کەووە مووعجیزەى:

أ- حەزەت ﷺ دەفەر مویت (قەرعدن) کە هیچ کەس تا زەمانی داگیرکردنی ئینگلیز کە دێراسەیان کرد نەیزانیووە کە شاری عەدەن لەچالاییەکی بەرفراوانی دەمی بورکانی زۆر گەورە دایە .

ب- ديارە زۆریەى بورکانەکانی دنیا، کە جارێک تەقیووەتەو، زۆر ناساییە کە جارى تریش چالاک ببێو، بەتایبەت بورکانی ئاوا گەورەى وەک بورکانی عەدەن کە ناگر و شلەى تەواوێ خەلکی دەبەن بەرەو ساحەى مەحشەر، قورئانی ئامارە بۆ بوومەلەرزە و تەقینەوێ بورکان دەکات کە نەمەش بۆ خۆى هەر مووعجیزەى ﴿إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا وَأُخْرِجَتِ

الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ۝ . . . باشه کئی له زهمانی حمزه تدا سَلَمَت زانیویه تی په یوه نندی هیه له نیوان بورکان و یوومه له رزه دا؟ نه مړې پاش دیراساتی زور زانیان ده لَین: (یوومه له رزه وه کو ناگدار کړد نه ویه کی پېش وه خته بۆ هاتنی بورکان).

ج- له گمل باسی بورکانی (عهدهن) دا حمزه ت سَلَمَت باسی پوچوون ده کات که نه مهش دیسان به هوی زه مین له رزه به هیزه وه ده بیټ که پوچوونیکي زه وی له پوژه لات ویه کی کیش له پوژناوا و یه کی کیش له نیوه دورگه ی عمره ب ده بیټ، که نه مهش شتیکی ناسایی یه له پرووی زانسته یوه که له گمل نهو یوومه له رزه گورانه دا پرویدات.

۱۰- موعجیزه یه که له ئه هرامه کانه وه: زانیانی پوژناوا ده لَین:

یه که م که سیټ که ناماژی به وه کرد بیټ که به ردی نه هرامه کان به شی خواره وی به ردی راسته قینه یه نه وانی سه ره وهش له قوری سوره وکراو دروست کراوه پروفیسور (هنری لی جاتیلیر) که له سالی (۱۸۵۰) له فهره نسا له دایک بووه، به لام ته گهر ورد بینه وه ده بینین قورنان یه که م په راوه ده سټپیشخه ر بووه له راگه یانندی نهو راستیه دا که له زه مانى فیرعه ون دا له قوری (کلسی) بینای به رزیان دروست کردووه...

(هه رچه ند پوژمانیه کانیش له کوندا قوری کلسیان به کاره یناوه بۆ بینا پاش گهر مکردنیکي زور که نه م راستیه ش نه ندازیار (دافید مور) پاش دیراسه کردن دۆزیه وه). فیرعه ونه کان گلنکیان هیناوه که کلسی تیابیت و له گمل گلی ناسایی وناو تیکه لیان کردووه له قالبی تاییه تدا به گهرمی زور تا نۆ سه د پله ی گهرمی کوتله ی گهره ی وه که به ردیان دروست کردووه و بینای به رزیان پیدروستکردووه.

پروفیسوری نیټالی (ماریز کولیپاردی) له سالی ۱۹۸۱ داو، پروفیسوری فهره نسی (جوزیف دا فیدو فیتس) به رپوه به ری په یانگای جیو پزلیمه ر و چه نده ها زانای نه مریکی تریش له دواى سالی ۲۰۰۶ وه، پاش لیکنولینه وه ی زور جهخت ده که نه سه ر نه وه ی که به رده کانی ژیره وه ی نه هرامه کان به ردی راسته قینه ون و به رده کانی ترش هه مووی له قوردروستکراون له قالبی تاییه تداو زور گهرم کراون و زور به هیژواقیم بوون.

تەنەنەت پەرۋەسپۇر (جۇزىف دافىدۇڧىتس) لە تاقىگەدا بە دە پۇژ بەردىكى ھەمان شىۋە بەردى نەھرامەكانى دروست كرد لە گلى ناسايى و گلى كە كلسى تىابوو لەگەل ناودا و گەرمى زۆر.

پەرۋەسپۇر (لېن ھۆيس) مامۇستاي زانستى مەوادو ھەندەسەى نەوھویش ھەمان راى ھەيە.^۱

ئەگەر خوانەبىت ھەزرەت كارى چىيە بەوھى كە فەرەونەكان بىنای بەرزيان بەچى دروست كردوو، لە كاتىكدا لە ۱۸۵۰ دا زانايەك ناماژە بۆ نەمە دەكات و دىراسات و تاقىكردنەوھى تازەش بە پىشكەوتوترىن نامىر نەو راستىيە دەسەلمىن.

قورئانى پىرۆز دەفەرموئەت:

﴿ وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَأْتِيهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِي نَارًا عَلَى الطِّينِ فَاجْعَلْ لِّي صَرْحًا لَّعَلِّي أَطَّلِعُ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴾
القصص: ۳۸

قورئان لەم نايەتەدا بەناشكرا ناماژە بۆ نەوھ دەكات كە فەرەونەكان چۆن لە قورى سوورەوكرائ بىنای بەرزيان دروست كردوو.

۱- چارەسەرى توورەبوون: توورەبوون يەككە لەو سىفاتانەى كە ھەزرەت

ﷺ نەھى لى كردوو، جارێك پىاوێكى دەشتەكى عەرەب ھاتە خزمەتى و داواى نامۆزگارى لىكرد، نەویش فەرمووى: توورە مەبە! وتى: زياتر نامۆزگاريم بگە، فەرمووى: توورە مەبە! وتى: زياتر نامۆزگاريم بگە، فەرمووى: توورە مەبە!

لە پىنگەى (BBC) دا ھاتوو كە بانكى زانىارى (كاھوت) لەسەر نىنتەرنىت دىراسەيەكى كردوو كە بەرىتانيا لە سالتىكدا لە نەنجامى توورەبوون و شت شكاندندا (۱۶) مىليار جونەيھ زيانەند دەبىت... ئەوھش كە توورە دەبى پەرداخ و شوشەوات دەشكىنى... دىراسەكە كە لەسەر (۷۰۰) كەس كرابوو دەلەيت: پىاوان زياتر توورە دەبن لە چاو نافەرەتاندا... ھەرۋەھا دەلەيت: لە سەدا بىستى ئەوانە، قەرەبالغى شەقامەكان ھۆكارى

۱- (پىنگەى نەندازيار عبدالدام كەيل).

سەرەکی توورەبوونیان بوو، نیوہشیان لە چاوەڕێ کردنی سەر تەلەفون توورەدەبوون. تەنھا چارەکیکی نەوانەش دەیانزانای کە چۆن تەعبیر بکەن لە توورەبوونەکانیان بە شێوەیەکی نیجایی.

(دونا دوسون) پەسپۆر لە بواری دەروونی دا دەلێت: توورەبوون شتیکی زۆر ئالۆزە، زۆریە جارێش ھۆکارەکی دەگەرێتەوێ بۆ ترسان لە زەرەر و زیان، یان ترسان لە تووشبوونی شتیک، یان ترسان لەوێ کە بێ ھیوا بێی لە شتیک.

حەزەرەت ﷺ پەرورەدەیی موسلمانانی کرد لەسەر ئەوێ توورەبوونیان بۆ خوا بێ و لەبەر خوا بێ کاتیک کە فەرمانیک یان سنوریک لە سنوورەکانی خوا دەشکێنرێ، وە بۆ خۆشی سەر مەشق بوو لەم بوارەشدا، کابرایەکی دەشتەکی ھات و بە دەنگی بەرزو توورەییەوێ وتی: ئەم عەمەد لەو مائەم بەدەرێ کە خوا داویتی پێت... ھاوێلان ئەواندە لە شێوازی داواکەیی توورە بوون خەریک بوو بیکوژن، حەزەرەت ﷺ فریای مەوقیفە کەوت و فەرمووی: وازی لیبێتن بۆ من... حەزەرەت ﷺ پێی فەرموو: ئەو (بیت المال) چەندت دەوێت ببێ! کابرا گەورەیی و بەخششی حەزەرەت ﷺ بۆ دەرکەوت، موسلمان بوو، داوایش ھۆزەکی ھەموو ھێنا موسلمان بوون...

حەزەرەت ﷺ زۆر بە دانایی چارەسەری ھۆکاری توورەبوونی کابرای کرد، نەگەر وا نەبوایە دەیانکوشت و بە کافری سەری نەنایەو!

توورەبوون بەرگری لەشی مرۆڤ کەم دەکاتەو، دکتۆرە (آنا مارشاند) لە زانکۆی (بیتسبەرەیی ئەمریکی) دەلێت: ئەوانە کە زیاد توورە دەبن بەرگرییەکی تەواو لە لەشیاندا نیە. پاش دیراسەیکردن لە ھەمان زانکۆ بۆیان دەرکەوت کە ئەوانەیی توورەبوون و تەلقیح کران دژی (التهاب کبدی ڤایروسی) کە مەتر سوودیان لە تەلقیحە کە وەرگرت لە چاوە ئەوانە کە توورەنەبوون.

زانا ئەمریکییەکان دەلێن: ھەلچروون و توورەبوونی لاو و تازە پێگەیشتان دەبێتە مایەیی زیاد بوونی کێش و قەلەوی و تووش بوونی نەخۆشی دل.

بە کورتی زیانی توورەبوون لەسەر دەروون و لاشەیی مرۆڤ زۆرەو دیراساتەکانیش بەردەوام لەسەر تاسەری دنیا دا نەم راستییە دەسەلمێنن، ئا لێرەو گەورەیی نیسلا م تێدەگەین کە چۆن

کاری له سهر نهم لایه نه کردووو ههول ده دات موسلمانان وا لی بکات کۆنترۆلی توور بهیوونی
خۆیان بکهن که بهوهش پاداشتی چاکیان له خواوه دهست ده کهویتی :

﴿وَلَمَن صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ﴾ الشوری: ۴۳

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ البقرة: ۱۵۳

﴿وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾

الشوری: ۴۰

۱۲- ئەم ئۆمه ته هه رده مینیت:

(إن الله زوى لي الأرض. فرأيت مشارقتها ومغارها. وإن أمي سيلغ ملكها ما زوى لي منها. وأعطيت الكثرين الأحمر والأبيض. وإني سألت ربي لأمي أن لا يهلكها بسنة عامة. وأن لا يسلط عليهم عدوا من سوى أنفسهم. فيستبيح بيضتهم. وإن ربي قال: يا محمد! إني إذا قضيت قضاء فإنه لا يرد. وإني أعطيتك لأمتك أن لا أهلكهم بسنة عامة. وأن لا أسلط عليهم عدوا من سوى أنفسهم. يستبيح بيضتهم. ولو اجتمع عليهم من بأقطارها -أو قال من بين أقطارها- حتى يكون بعضهم يهلك بعضا، ويسبي بعضهم بعضا).^۱

واته: بێگومان خوا تهنگی زهوی بۆ هێنا مه وه یهك، خۆره لآت و خۆرنا وایم بینى، ده لآتى ئومه ته كه یشم ده گاته نه و راده یه ی كه بۆم هینرا وه ته وه یهك، هه ر دوو گه نجینه سوروسپییه كه شم پێ خه لآت كرا وه (گه نجی قه یسه روکیسرا). هه ر وه ها من داوام له پهروه ر دگام كرد كه ئومه ته كه م به گشتی به وشكه سالی و قات و قری له ناو نه بات و، دوژمنی به ده ر له خۆیان به سه ریاندا زال نه كات به راده یهك په گ و ریشه یان له بن ده ر بێنیت، هه ر وه ها پهروه ر دگام فه رموویه تی: نه ی حمد كاتى من پریارێكم ده ركرد تازه گه رانه وه ی ناییت، من نه وه م خه لآت كردوو به ئومه ته كه ت كه به وشكه سالی و قات و قری به گشتی له ناویان نه به م و دوژمنی به ده ر له خۆیان به سه ردا زال نه كه م په گ و ریشه یان له بن ده ر به ینیت، با وه كو هه ر چی خه لكی سه رزه ی هه یه له هه موو لایه كه وه گه له كۆمه کیان لی بکهن، تا وه كو خۆیان له ناو خۆیاندا هه ندێکیان هه ندێکیان له ناو ده بن و یه كتری به دیل ده گرن و یه كتری تالان ده كهن ..

ئەم فەرمودەيە موعجىزەيە لەو ھەدا كە دەفەرموى خوا گەنجى قەيسەرو كىسراى داومەتى، ئەمەش پاش چەند سالتىك لە وەفاتى ھەزرەت ھاتە دى.. ھەر ھەدا موعجىزەيە كە دەفەرموى نۆمەتە كەم نەبە وشكە سالتى و نە بەدوژمنانى دەرەكى لەناوناچن و ھەردە مینن مەگەر خۆيان بكەونە گيانى خۆيان .

ئەو مەژووى ١٤٠٠ ساڵە سەیری بكە بزائە ئەم پێشبینیە لە سەدا سەد تەواوە یان نا، جا ئەوسا بلى (أشهد أن محمدا رسول الله)..

پۆژە لاتەناسىكى ئىتالى دىفاع لە قورئان دەكات:

دكتۆرە (ریتا) كە مامۆستای ژياری ئىسلامى و مەژووە لە زانكۆى پۆما، تەمەنى لە شەست ساڵ تێپەریوە، زۆر بە جوانى دىفاع لە ئىسلام دەكات و دەلالت: من ھەر كىشەيەكى پۆحى و عەقیدىم ھەبێت دەچمەو لە قورئان بۆ دۆزینەوێ چارەسەر، چونكە لایەنى پۆحى قورئان زۆر بەرزەو ھىچ پەراوێكى تر ناگاتە قورئان، قورئان دەتوانى دلەكان زیندوو بكاتەو، ئەم بەھێزى لایەنى پۆحى يەكە وای كردووە بە دەیان ھەزار ئەوروپى بەرەو ئىسلام بێن لە كاتىكدا بە ملیۆنەھا خەلكى ئەوروپى بىر لە خۆكۆشتن دەكەنەو چونكە پاساوێكىيان نیە كە بۆچى دەژین و بۆچى بژین...

موسلمانان پێويستە كە نالای فەزایى و ھۆكارى راگەياندنیان ھەبێ بە زمانى ئەوروپى تا بتوانن دوژمنانى ئىسلام دەمكوت بكەن.

ھەر ھەدا دكتۆرە ریتا پەخەنە لە كارى بەگاور كردن دەگرێت كە پۆژئاوا ئەو ھەموو پارەيەى بۆ خەرج دەكات و نەبەمىشى نیە، ئەو ھەتا سالتى (٢٠٠٠ز)یان دانابوو ھەموو ئەفریقا بكەنە گاور، ھىچیان بۆ نەكرا.

باوكى دكتۆرە بۆ چەند سالتىك لە خەستەخانەيەكى سعودیە پزىشك بوو، ئەمەش وای كرد كە دكتۆرە لە موسلمانان تیبگات و دوايش بە قەناعەتى تەواو ھە موسلمان بێت، ھەر ئەمەش وای لێكرد كە نەچیتە كۆلیژى پزىشكى، بەلكو بچیتە بەشى مەژو و شارستانیەتى ئىسلامى و لەو بارەدا پەسپۆرى بە دەستبەیتى.

ئىسلام دەبىتتە يەكەم ئايىن لە برۆكسل:

پايتەختى يەككىتى نەوروپى دەبىتتە مۇسلمان لە بىست سالى تردا، نەمەش لە رۇژنامەيەكدا ھاتووہ كە باس لەوہ دەكات ئىستا يەك لەسەر سىنى دانىشتوانى شارى برۆكسل مۇسلمانن، پاش پانزە تا بىست سالى تر دەبنە زۆرىنە بەھۆى زاووزىو مئالبوننەوہ، شايانى باسشە لە سالى (۲۰۰۱) ھوہ ناوى (محمد) زۆرتىن ناوہ كە لە مئال دەرئىت لە برۆكسل.

ھەرۋەھا رۇژنامەكە دەئىت: لە كاتىكدا باوكان و دايكان پەنگە زۆر پابەند نەبن بە دىنەوہو بىيانەوئىت خۇيان بگويغىنن لەگەل كۆمەلگەدا، كەچى لاوان وتازە پىنگەيشتوان بە گەرمى پابەندن بە دىنەوہو پەرستشەكان بەجى دىنن.

تەنانەت لە ھەندى گەرەكدا ۋەك (مۆنلن بىك) وا دەزانى ھەر لە بەلجىكا نىت و لەسەر شەقامەكان ژمارەيەكى زۆر ئافرەتى بالاپۆش دەبىنى.

(جان فرانسوا باستىن) تەمەنى شەست و پىنج سالەو پاش مۇسلمان برونى پىنى دەئىن (عبداللە)، مۇسلماننىكى چالاكەو لە سالى (۲۰۰۴) دا حيزى لاوانى ئىسلامى دامەزراند، نەم حيزە لە ھەلباردن شارەوانى نەم دوايىدا توانى لەو دوو دائىرەيەى خۆى تيا ھەلباردبوو زياتر لە (۵۰۰۰) دەنگ بەئىن لە شارى برۆكسل دا.

ھەول بەدە لە رىزى پىشەوہ بىت:

ھەز دەكەيت لەناو دەرگاكدە دانىشى يان بچىت بەرەو ژوورو لای سەروو بگريت؟؟ ديارە نەمەش بە دەست خۆتە، لای سەروو يان بە مانايەكى تر رىزى پىشەوہ خىرى زياترە لە رىزى دواوہ.

نەگەر وتمان زوو ۋەرەو جى بگەرەو نەھاتى و جى نەما لە پىشەوہ لۆمەى خۆت نەبى ھى كەس مەكە.

ھەزەرەت ﷺ ھەندى لە ھاوہلانى دوا دەكەوتن بۆيە پىنى فەرموون: ۋەرنە پىشەوہو نوئىز لە دوامەوہ بگەن، نەوہى دواتر دىت با بىتتە دواتانەوہ، بەردەوام كەسانىك دوا دەكەون تا خواش دوايان دەخات. (تقدّموا فاتّموا بى، وليأتىم بكم من بعدكم، لايزال قوم يتأخرون حتى يؤخّروهم الله)^۱

نیین جهوژی ده لیت: (إن همت فبادر، و إن عزمت فتأبر، واعلم أنه لا يدرك المفاجر من رضي بالصف الآخر)...

نییمه رازی نابین به ریزی دواوه له وهستانی بهردهم نیشاراتی مرور!

نییمه رازی نابین به ریزی دواوه له سهرکهوتنی ناو فرۆکهدا!

نییمه رازی نابین به ریزی دواوه له پۆلدا!

نییمه رازی نابین به ریزی دواوه له بهر دهم نانهواخانهدا!

نیتەر چۆن ده بێت رازی بین به ریزی دواوه له مهسهلهی ناخیرهتدا، ههر له بهر نه مهشه

قورئان ده فرمویت (سارعوا، سابقوا، فلیتنافس المتنافسون).

شیوازی کارت بگۆره ئه گهر به رهه می نه بوو:

له ولایتیکی رۆژناوا پیاویکی کوژر شهبه کهی دانا بوو به لکو ههرچی بهویدا دهروات خیریکی پیبکات و شتیك پاره ی بۆ دانیت، کارتۆنیکیشی لاوه دانا بوو له سههری نووسرا بوو (من کوژم تکایه هاوکاریم بکهن)... کوژره که ههستی ده کرد کهم کهس خیر ی پئ ده کات، پاش ماوه یه که ههستی کرد خه لکی زیاتر لای لی ده که نه وه پاره ی بۆ داده نین، تومس که سیتیکی ژیر بهویدا تیپه رپیوو بیته نگ کارتۆنه کهی هه لگیژا بووه له سههری نووسیوی (له وه رزی به هارداین و ناتوانم جوانیه کهی ببینم) به مهش نهوانه ی بهویدا ده رۆیشتن زیاتر سۆزو به زه بیان ده جولا بۆی و پاره یان بۆ دانه نا...

هه ندی خیر زۆر گرنگه له ده ست نه چیت:

هه ندیک خیر فرسه تهو مه یه له ده ست ده رچیت، ههروه که پیغه مبهر ﷺ ده فرمویت (رَغِمَ أَنْفُهُ، ثُمَّ رَغِمَ أَنْفُهُ، قِيلَ مَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: مَنْ أَدْرَكَ وَالِدِيهِ عِنْدَ الْكِبَرِ أَوْ أَحَدَهُمَا أَوْ كِلَيْهِمَا ثُمَّ لَمْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ).

پیاویکی به ته مه نه به ناوی (حه یزان) له دتیبه که (۹۰) کیلۆمه تر دووره له (بُریده) وه له ولاتی سعودیه، له دادگاوه بهردهمی ناماده بوان و قازیدا گریا، ده زانن بۆ؟! نه (حه یزان) به ته نه ده ژیا و دایکیکی پیری هه بوو لای خۆی خزمه تی ده کرد، برا کهی که حالی باشت بوو ده یویست دایکیان بیاته لای خۆی تا باشت ناگای لی بۆ خزمه تی بکات، (حه یزان) یش رازی نه ده بوو، کار گه یشته دادگا، دادوه له پیریۆنه کهی پرسی لای کامیان ده بیست؟، وتی: نه میان

نهم چاومه و نهوی تریان چاوه‌کمی ترمه، نیت که دادوهر پیی باشتر بوو لای براکه‌ی تری (حه‌یزان) بیټ، (حه‌یزان) که نهو خیر و به‌ره‌که‌تی خزمه‌ت کرده‌ی له کیس چوو له داخا گریا؟!

پاک‌کردنه‌وی دل و دهر وون:

لاوتک هم‌وو به‌یانیه‌ک باپیره‌ی نه‌بینی به‌وپه‌ری شه‌وقه‌وه قورنان ده‌خوینیت، هه‌رچی سه‌یری خو‌شی ده‌کرد نه‌یده‌زانی قورنان خویندنه‌کمی بۆچی و چۆن سوودی لی‌وه‌رگریټ، بۆیه به‌یانیه‌کیان به‌ باپیره‌ی وت: باپیره، من هه‌ول ده‌ده‌م وه‌ک تو قورنان بخوینم، که‌چی هیچی وای لی‌ی حالی نا‌یم، نه‌گه‌ر لی‌شی حالی بم بیرم ده‌چیته‌وه، نیت نازام قورنان خویندنه‌کم بۆ چیه‌؟! باپیره‌شی وانیه‌کی کرداری دادا، پیی وت: کو‌ری خو‌م نهم سه‌تله‌ی که‌ خه‌لوزی تی‌ده‌که‌ین بۆ نا‌گردانه‌که‌مان بی‌به بۆ سه‌ر نه‌و رووباره‌و ناوی تی‌بکه‌و بۆم به‌ینه‌ره‌وه... کو‌ره‌ش نه‌یده‌زانی مه‌سه‌له‌ چیه‌! سه‌تله‌کمی که‌ خه‌لوز ته‌واو ره‌شی کردبوو هه‌لی گرت و چوو له‌سه‌ر رووباره‌که‌ پری کرد له‌ ناو و تا هاته‌وه هیچی وای تیا نه‌ما له‌به‌رنه‌وی کون بوو! ناچار جارێک و چه‌ند جارێکی تریش چوو پری کرده‌وه به‌لام ناوی تیا نه‌ده‌وه‌ستاو هیچی وای تیا نه‌ده‌ما که‌ بی‌باته لای باپیره‌ی، بۆیه حاله‌کمی بۆ باپیره‌ی باس کرد، نه‌ویش وتی: کو‌ری خو‌م نه‌وه حه‌قیقه‌تی مه‌سه‌له‌که‌یه که‌ تو ده‌ته‌ویت، خو‌ نه‌گه‌ر نه‌و سه‌تله‌ ناویش نه‌گریته‌ خو‌ی و تیا‌شیا نه‌میټی، سه‌یر که‌ پاک بۆته‌وه به‌هۆی نه‌و چه‌ند جاره‌وه که‌ ناوت تیا هیټا؟!... که‌واته قورنان بۆ خو‌ی خیر و به‌ره‌که‌ت و پاداشت و پاکبوونه‌ویه، چه‌ند له‌ خزمه‌تیا بیست سوودمه‌ند و به‌ره‌مه‌ند ده‌بیټ لی‌ی نه‌گه‌ر به‌خو‌شت نه‌زانیت، مه‌گه‌ر خوا نافرمویت: ﴿وَنَزَّلْنَا مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾ الإسراء: ۸۲.

بیرت بخه‌ره کار شتی زیاد بکه‌ له‌ دنیا‌دا:

نه‌گه‌ر له‌ دنیا‌دا شتی‌ک زیاد نه‌که‌یت و جی ده‌ستی‌کت نه‌بی، نه‌وه تو زیاده‌یت له‌م دنیا‌یه‌دا، هه‌روه‌ک (مصطفی‌ صادق‌ الرافعی) ده‌لیت..

کابرایه‌کی نه‌میریکی ته‌مه‌ن (۱۴) سا‌ل به‌ ناوی (تیری‌ فینبرگ) هه‌موو به‌یانیه‌ک خو‌ل و خاشاکی به‌رده‌رگا‌کمی ده‌بینی که‌ پشیله و سه‌گ و حه‌شه‌رات بۆیان هه‌لوه‌شاندوووه هه‌موو به‌یانیه‌ک نه‌بوایه بکه‌وتایه‌ته کو‌کردنه‌وی و بی‌خستایه‌ته‌وه ناو کیسه‌یه‌کی تر، تا بی‌ری خسته

کار و سئ سال دیراسه‌ی کرد له‌سه‌ر دروستکردنی کیسێک که بۆنیکی لی بیت، هیچ زیانیکی نه‌بیت و سه‌گ و پشيله‌و حه‌شه‌راتیش نه‌چن به‌لایاو هه‌زی پی نه‌که‌ن.

له‌ سالێ (۲۰۰۴) دا کۆمپانیایه‌کی دامه‌زراندو (۵۰) هه‌زار دۆلاری له‌ بانق وه‌رگرت و که‌وته کارکردن، ئیستا له‌ سه‌د بازاری گه‌ره‌ی نه‌مریکا کیسه‌کانی ده‌فرۆشرین و قازانجیکی باشی ده‌سته‌کووت.

بازرگانیکی سه‌رکه‌وتووی نه‌خوینده‌وار:

(بول أورفیل) که باوک و دایکی به‌ نه‌سل لوبنانی بوون و له‌ نه‌مریکا ده‌ژیان، هه‌ر له‌ منالیه‌وه‌ تووشی نه‌خۆشیه‌ک بوو که پیتی ده‌وتریت (دیسلکسیا)، نه‌م نه‌خۆشیه به‌ جوړیکه که میشکی نه‌خۆشه که ناتوانی له‌ پسته‌کان تی‌بگات و بیکات به‌ وشه.

هه‌ر له‌ پۆلی یه‌ک و دووی سه‌ره‌تاییه‌وه‌ بول تووشی نا‌ره‌حه‌تی بوو، له‌م قوتابخانه‌وه‌ بۆ نه‌و قوتابخانه ده‌گوێزرایه‌وه‌ سه‌ره‌نجامیش هیچ فێر نه‌بوو، که‌س نه‌یده‌زانی نه‌خۆشیه‌که‌ی چیه‌، به‌لام دایک و باوکی زۆر ژیرانه‌ مامه‌له‌یان له‌ ته‌کدا نه‌کردو هانیان نه‌دا که به‌ره‌و پیش بجیت و له‌ ژياندا جیتی خۆی بکاته‌وه‌و دوا نه‌که‌وێت.

(بول) له‌ بواری بازرگانیدا سه‌رکه‌وتنی به‌ ده‌ست هێنا، سه‌ره‌تا به‌وه‌ی شوینیکی زۆر بچکۆله‌ی به‌ کرێ گرت و جیهازیکی ئیستینساخی لی دانا له‌گه‌ڵ پێداویستی قوتابخانه‌دا له‌ نزیک یه‌کیک له‌ زانکۆکانی نیویۆرک له‌ سالێ (۱۹۷۰) دا.

پاش زیاتر له‌سی سال ئیستا (۱۷۰۰) مه‌رکه‌زی بازرگانی هه‌یه له‌ جیهانداو (۲۳) هه‌زار کارمه‌ند نیشی بۆ ده‌که‌ن و چالاکی بازرگانیه‌که‌ی زیاتره له‌ (۲) ملیار دۆلار.

ئیستاش ناتوانی پاش نه‌و هه‌موو سه‌روه‌ت و سامانه‌ بخوینیته‌وه‌و بنوسیت، گوێ بۆ ژنه‌که‌ی ده‌گریت که ناوی (ناتالی) یه‌ شتی بۆ ده‌خوینیته‌وه‌.

به‌ریدی (هۆت مه‌یل):

(صابر باتیا) پیاویکی هیندی موسلمانه و له‌ سالێ (۱۹۸۸) دا چوو بۆ خویندن له‌ زانکۆی (ستانفۆرد) له‌ نه‌مریکاو به‌ پله‌ی ئیمتیاز ده‌رچوو، ئنجا که‌وته کارکردن له‌ کۆمپانیایه‌کی ئینته‌رنیت دا .

(صابر) توانی بهرنامه‌ی (هۆت مه‌یل) دروست بکات له سالی (١٩٩٦) دا که زۆر به خیرایی بلاویوه‌وهو چوار سیفاتی هه‌یه که ناتوانی پیشپه‌یکتی له‌گه‌ڵدا بکری:

١- نهم به‌ریده به خۆراییه.

٢- تاکه کهسییه.

٣- نه‌ینیه.

٤- ده‌توانی له هه‌موو شوینیکی جیهانه‌وه به‌کار به‌یتری.

هه‌ر سالی یه‌که‌می به‌شدار بووانی له ده‌ ملیۆن که‌س تێپه‌ری، نه‌مه‌ش وای له (بی‌یل گیتس) کرد که خاوه‌نی (مایکروسۆفت) هه‌و ده‌وله‌مه‌ندترین که‌سی جیهانه‌، یه‌ر له‌ کرینی (هۆت مه‌یل) بکاته‌وه تا بیخاته (ویندۆز) هه‌و.

له سالی (١٩٩٧) دا (٥٠) ملیۆن دۆلاری دایه‌ رازی نه‌بوو، داوای (٥٠٠) ملیۆن دۆلاری لی‌ ده‌کرد، سه‌ره‌نجام له (١٩٩٨) دا به (٤٠٠) ملیۆن دۆلار لی‌ی کړی و، (صابر) یش وه‌ک راویژکار له (مایکروسۆفت) دامه‌زرا.

نیستا به‌شداربووانی (هۆت مه‌یل) گه‌یشته‌ (٩٠) ملیۆن که‌س و پۆژانه‌ش سی‌ هه‌زار که‌سی بۆ زیاد ده‌ییت.

(صابر) له‌ داه‌یتان نه‌وه‌ستا، توانی به‌رنامه‌یه‌کی تر دابنی به‌ ناوی (آرزو) که له‌ پتی نیسته‌رنیته‌وه ده‌توانی کرین و فرۆشتنی پی‌ بکه‌ی.

(صابر) نه‌وه‌نده‌ ناوبانگی ده‌رکرد، هه‌ریه‌که له (کلینتۆن) و (شیراک) و سه‌رۆک وه‌زیرانی هیندی (بیهار) فاجبانی ده‌عه‌تیان بۆ کردو چاوی‌تکه‌وتنیان له‌ گه‌ڵ سازدا .

شایه‌نی باسه‌ که (صابر) نه‌و پاره‌ زۆره‌ی ده‌ستکه‌وت که‌وته کردنه‌وه‌ی په‌مانگای ناینی و هاوکاری قوتاییانی که‌م ده‌ستی ولاته‌که‌ی ته‌نانه‌ت ده‌لێن نزیکه‌ی (٣٠٠) ملیۆن دۆلاری له‌و پێناوه‌دا به‌خت کردوه‌، که به‌مه‌ش (إنشاء الله) قیامه‌تی بۆ خۆی ده‌سته‌به‌ر کردوه‌.

بلاو بوونه وهی ئاشتیانه ی ئیسلام:

زۆرۈك لہ زاناين و داناياني پۇژناوا جەخت لەسەر ئەو دەكەنەو كە نىسلام بە ناشتى لە سەرتاسەرى دنيدا بلاوۆتەو، لەبەرئەوێ كە بۆخۆى توانايەكى لە پادەبەدەرى ھەيە لە پىنھامى و پى پيشانداندا، ئەو تە مژدەدەرى پرۆتستانتى (أركلورسدى مونت كرويسىس) كە لە سەدەى سيانزەى كۆچيدا ھاتۆتە وڵاتە نىسلامىيەكان دەلّيت: (ئەو ھەموو مەسيحيە عەرەبەى كە دەيبينن، بەلگەن لەسەر ئەوێ زۆر بە ناشتى ژيان و تىكەل بە موسلمانان بوون، نەگەر موسلمانان توندوتىژيان ھەبوايە بەرامبەريان و بە زۆر بيانكردنايە بە موسلمان، ئەو تە سەردەمى عەباسىيەكان مەسيحيەكان دەيانتوانى بىننەو، بە راستى تەنھا مانەوێ كە نيسەكانى مەسيحيەكان لە ئەفريقيا ئەو ھەموو ماوہ دوورو درىژە ئەو ئەداتە دواوہ كە بە زۆر كرابن بە موسلمان).

ههروهه نه میرو پۆژهه لاتناسی نیتالی (لیون کایتانی) (۱۸۶۹-۱۹۲۶) که دیراستای زۆری ههیه له سههر میژووی نیسلام و پۆژهه لات ده لیت (عه ره به کان که سیان نه چه وساندۆته وه له پیتناوی ناینداو، هه ولتیا نه داوه به زۆر کهس بکه نه به موسلمان، به هۆی نه وه شه وه مه سیحیه کان له ژیر سایه ی نیسلام دا دوا ی سه رده می فتوحاتی یه که م نازادی یه کیان هه به وه که هه رگیز له وه و پیش به خۆیا نه وه نه دیبوو). نینجا دیته سه ر باسی نه و خیر و سه ده قاته ی نه درا به پیرو په که وته و نه خۆشه مه سیحیه کان و نه و نامۆزگارییه ی که خوله فای راشیدین ده یان کرد بۆ چاک بوون له گه ل نه هلی زعمه تدا که ده یان وت (أوصیه بذمه الله وذمه رسوله أن یوفی لهم بمهدم و ألا یكلفوا إلا طاقتهم).

ههروه‌ها فه‌یله‌سوفی ئەم‌ریکی (جون تایلۆر) (۱۷۵۳-۱۸۲۴) ده‌لێت: (به‌راستی ناسانه‌ بزانیت بۆچی ئیسلام‌ وا به‌ خێرای له‌ ئەفریقایا ناسیادا ب‌لا‌بۆ‌ت‌ه‌وه‌، ئە‌وه‌ی ه‌ۆ‌کار و یارمه‌تیده‌ر بوو بۆ ب‌لا‌ی‌بو‌نه‌وه‌ی ئیسلام سه‌رقا‌لب‌و‌نی زانا‌یانی مه‌سیحی بوو به‌ بیرو‌رای سه‌یرو سه‌مه‌روه‌ وه‌ك فه‌زلی ژن نه‌هێنان له‌ ناسمانداو به‌رزبو‌نه‌وه‌ی پله‌ی ئە‌وه‌ی شوو ناكات به‌ره‌و پله‌ی مه‌لائیکه‌ت، به‌لایانه‌وه‌ وازه‌یتان له‌ دنیا پێگه‌ی پیرۆزی بوو، خۆنه‌شتن و گوتی به‌

خۆنه‌دان سیفاتی راهیبی بوو، له‌ملاشه‌وه نیسلام بیروباوه‌پێکی پاک و پوختی یه‌کخواناسی هیتا که له‌گه‌ڵ فیتره‌تا گوڤا).^۱

له‌ هۆکاره‌کانی بلاوبوونه‌وه‌ی ئیسلام:

نیسلام به‌هۆی ناسانی عه‌قیده‌و گوڤانی له‌گه‌ڵ فیتره‌تا زۆر به‌ خێرای بلاقبووه‌و له‌ زۆر جینگاشدا به‌بێ جه‌نگ ده‌له‌کانی فته‌ت کرد، نه‌م راستیه‌ش ژماره‌یه‌ک له‌ زانیان و بیریارانی پوژناوا دانیان پیا ناوه‌، وه‌ک پوژه‌لاتناسی فه‌ره‌نسی پروفیسۆر (مونتییه) (۱۸۵۶-۱۹۲۷) که قورنانی وه‌رگێراوه‌ته‌ سه‌ر زمانی فه‌ره‌نسی و خاوه‌نی په‌راوی (حاضر الإسلام و مستقبله) یه‌ ده‌لی: به‌ راستی نیسلام له‌ جه‌وه‌مه‌ردا ئاینیکی عه‌قلانییه‌ به‌ هه‌موو مانایه‌کی عه‌قلانییه‌وه‌، به‌ راستی عه‌قیده‌ی نیسلام یه‌کخواناسی و پێغه‌مبه‌رایه‌تی له‌ ده‌ل و ده‌روونی برپاواردا نه‌چه‌سه‌پێتی له‌سه‌ر بنه‌مایه‌کی جینگیری عه‌قل و مه‌نتیق. به‌ راستی ساده‌یی و ناسانی ته‌عالیمی نیسلام و پوونیه‌که‌ی دیارترین هۆکارێتی له‌ بلاوبوونه‌وه‌و چالاکی بانگه‌وازا بۆی، که نه‌مه‌ش له‌ غه‌یری نیسلامدا به‌دی ناکیته‌.

نه‌وه‌ش که پێشبینی ده‌کریته‌ بۆ عه‌قیده‌یه‌ک له‌م جوژه‌ که هه‌یج گری و گۆلی فه‌لسه‌فی تیا نیه‌و هه‌موو که‌س تیی ده‌گات، نه‌وه‌یه‌ که توانایه‌کی به‌هێزی سه‌رسوپه‌هێنه‌ری هه‌یه‌ بۆ کێشکردنی خه‌لک بۆ لای خۆی.

هه‌روه‌ها پوژه‌لاتناسی نیتالی (مه‌رانشی) (۱۶۱۲-۱۷۰۰) قورنانی وه‌رگێراوه‌ بۆ نیتالی و په‌راوی (دراسة عن الإسلام) ی نووسیوه‌ و به‌شداری کردوه‌و له‌ وه‌رگێرانی عه‌ده‌ی (قه‌دیم و جدید) دا، شاره‌زایی یه‌کی زۆری هه‌یه‌و نه‌و شه‌هاده‌ته‌ی نه‌یدات گرنگه‌ که ده‌لی: (نه‌گه‌ر که‌سیک به‌راورد بکات له‌ نێوان عه‌قیده‌ی پر له‌ نه‌سراوی مه‌سیحی و عه‌قیده‌ی قورناندا نه‌وا یه‌کسه‌ر واز له‌ عه‌قیده‌ی مه‌سیحی دینی و ده‌چیت به‌ لای عه‌قیده‌ی قورنان دا. زۆر گرنگه‌ که قورنان ده‌فه‌رمویته‌ ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ﴾ الحجرات: ۱۰ برپاواران به‌ راستی برای یه‌کترین، نه‌مه‌ له‌ ژبانی موسلماناندا زۆر به‌ چاکی ده‌رده‌که‌وێ و جێ به‌جێ ده‌بیته‌.

له‌ لای مه‌سیحیه‌کان، قه‌شه‌کان ده‌سته‌یه‌کی تایبه‌تن و ناماده‌ ده‌کریته‌ بۆ کاری مژده‌دان، له‌ کاتیکه‌دا له‌ نیسلامدا به‌و جوژه‌ نیه‌).^۱

۱- (د. عمده‌ عمارة).

دوعا كردن:

قورئانی پیرۆز گرنگییه کی زۆری داوه به دوعا کردن ههروهك دهفه رمویتی:

﴿وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ * فَاسْتَجَبْنَا لَهُ، فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَعِندَنَا وَذَكَرَ لِلْعَالَمِينَ * وَإِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِنَ الصَّابِرِينَ * وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِنَ الصَّالِحِينَ * وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغْضًى فَلَمْ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَىٰ الظُّلُمَاتُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْغَالِغَةِ * فَاسْتَجَبْنَا لَهُ، وَجَعَلْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ * وَذَكَرَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ * فَاسْتَجَبْنَا لَهُ، وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَاهُ، زَوْجُهُ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْكَرُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ﴾ الانبياء: ٨٣ - ٩٠

واته: یادی نه یوب بکه کاتیك هاناو هاواری بۆ پهروهردگاری برد (دواى نهوهى ماوهیه کی دورودریژ نهخۆش کهوتبوو، (جگه لهوه پشتریش مال و سامان و منداله کانی تیا چوو بوون) وتی: پهروهردگارا، به راستی من نازار و ناخۆشیم تووش بووه، تووش له هه موو میهره بانیک مبه ره بانتریت.

جا نيمهش نزامان گیرا کردو چووین به هانایه وه هه موو ناخۆشی و نهخۆشیه کمان له کۆل کرده وه، هه موو مال و مندالیمان پێبه خشیه وه نهوهندهی تریش له گه لیاندا، نهوه رهحه تیکى تایبه تی بوو له لایه ن نيمه وه، یاده وه ریشه بۆ بهنده خوا به رسته کان، که نه گهر نهوانیش تووشی به لاو ناخۆشی بوون ودوعاو نزیان کرد، خواى میهره بان به هه نای نهوانیشه وه ده جیت.

یادی (إسماعیل و إدريس و ذوالکفل) بکه ره وه، هه ریه که له وان له تاقیکردنه وه جۆراوجۆره کانداسه رکه وتوو بوون، له خۆگرو نارامگران بوون. نيمه هه موویانان خسته ژیر سایه ی په حهت و میهره بانى خۆمانه وه، چونکه به راستی نهوانه له چاک و پاکانن.

یادی (ذو النون) بکهرهوه که (یونس پیغه مبهره) کاتیک به تووریهی یهوه رژیشت، گومانی وا بوو که ههرگیز دنیای لی تنگ ناکهینهوه، (بهلام به پیچهوانه گومانه که یهوه خوا خستیه ناو سکی نههنگهوه)، جا له ناو تاریکایهکاندا، (تاریکایی شو و ناو دهریا و ناو سکی نههنگ) نژای کردو وتی: پهروهردگارا هیچ خوابهک نیه جگه له تۆ، پاکي و بی گهردی ههر بۆ تۆیه، به راستی من له سته مکاران بووم (کاتیک به بی نیزنی تۆ گهله که مم به جی هیشت)، نیمهش به هانایهوه چووین و پرگارمان کرد لهو غم و پهژاره و تنگانیهی که تیی کهوتبوو، بهو شیوهش نیمانداران پرگار دهکین.

یادی زه که ریاش بکهرهوه کاتیک هانای بۆ پهروهردگاری بردو وتی: پهروهردگارا، من به تنهای مهیلتهوه (نهویهکی چاک و پاکم پیبهبه خشه) تۆش چاکترین زاتیکسی که دواي من و ههمو مردویهک ده میتیتتهوه و (وارسی).

ننجا نیمه نژاکه یمان گیرا کردو یه حیا مان پیبهبه خشی، هاوسه ره که شیمان بۆ چاک کرد که منالی بی، چونکه به راستی نهوانه چالاک و گورج و گۆل بوون له نه بامدانی ههمو خیرو چاکه یه کدا و نژای به کولیان ده کرد، به نومیدی په حمت و به ههشتی نیمه و له دۆزهخ و خهشی نیمه ده ترسان و نهوان ههمیشه گهردن که چ بوون بۆ نیمه.

نا لیتهدا با ههلو یستهیهک بکهین له بهردهم تم پیغه مبهره بهریزه پایه بهرزانهدا نهوته ده کهونه نه خوشی و ناخوشی یهوه دوعا دهکن، نه مه بیجگه لهوهی که له خوشیش دا دوعایان کردوه.

دوعا بۆ خزی عیبادته، نه گهر که سیك دوعا نهکات خوای گهوره لیی زویر ده بیته، خوای گهوره ههز دهکات به کول بیاریینهوه لیی (ان الله يحب الملحين في الدعاء)، ههست به بهندایهتی خۆمان بکهین بهرام بهر خوابهکی بالا دهستی دهوله مه ند ﴿وَيَدْعُوكَ رَغْبًا وَرَهْبًا﴾ الانبياء: ٩٠

پیغه مبه ریش ﷺ که لهم بواره شدا ماموستا و سهرمه شق بووه دهستی موباره کی له باره گای خوادا بهر زده کردهوه، له سیه کی ناخری شو و سبایی سالتاندا و له کاتی خوشی و

ناخوښی دا و نه یفه رموو (اللهم إني أعوذ بك من زوال نعمتك، وتحول عافيتك، و فحشاء
نعمتك، و جميع سخطك)¹.

واته: په وروډگارار په نا ده گرم به تو له نه مانى نيعمه تت و ده ردويه لا کتو پرته کانت...
به راستى چا کى پټکاوه، د وردو به لا ده بارت و نازانى له کهيدا يه خهت پټ ده گړئ،
سديرى د ورو بورت بکه له مو بابه ته ده بينى، کابرايدک تووشى نه خوښييه کى چاو بوو که موو
له ناو چاوى ده هات و چاويکى کوږ بوو بڼ نه وهى چاوه کى تريشى له ده ست نه دات به رد وهام
سردانى نه لمانياى ده کرد بڼ عيلاج، نه م نه خوښييه نه م له پټنج مليوڼ که س دا يدک که س
تووشى ده بيت!

دکتور محمد العريفى بانگخوازى ناودارى نيسلامى سعودى ده لیت: چووين بڼ لای
دکتوريکى زانکو که هم مو مناله کانى و هاوسره کى و بوو که کى که يانزه که س بوون له
رووداويکى هات و چډا له ناوچوون، نيمان و خږاگرييه کى زور کارى تټکردين.. نهويه
د وردو به لای کت و پر، دوعا بکه پټش دابه زينى به لاو موسيبت خوات له ياد بيت، تا خواش
نهو کاته و دواى نهو کاته ش نه گهر خانه خواسته تووشى به لاو موسيبت بوويت فريات
بکه ویت...

هرگيز له دوعا کردن بټ هيو ما به، هيچ شتيک نيه له بوونه وردا له ژير ده سلات و
فهرمانى خوا دا نه بيت، نه زمونږه کانيش له بواى دوعا قبول بوون دا زورن، دکتور محمد
العريفى باسى ده وله مه نديکى سعودى ده کات که ناوى (ناصر مکيرش) ه، نه م پياوه تووشى
نه خوښى جگهر بوو، دا يکيشى هميشه دوعاى بڼ ده کردو ده يروت: خوا هه روک چوڼ جگهرى
پيداوى ناوه هاش جگهر ټکت پټ بداته وه... ناصر نه م دوعايه سدير بوو به لايه وه، چوڼ خوا
جگهر ټکى پټ بداته وه... نه م دوعايه هاته دى به وهى که له نه لمانياوه زهرعى جگهر پيدا بوو،
چوون بڼ نه لمانياو له وى پارچه يه که له جگهرى (عبداللہ) کورپان دايه، پاش ماوه يه که
جگهره کى بڼ دروست بووه وه.

باشترین قسه:

خوای پروهردگار داوای له موسلمانان کردوه که باشترین قسه ههلبژێرن له کاتی قسه کردن

دا، تا وه کو شهیتان نیوانیان تیک نه دات، ههروه که دهه فرمویت: ﴿وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ﴾ الإسراء: ۵۳

زۆر جار ههزرت ﷺ له کاتی قسه و نامۆزگاریدا به ناراستهوخۆ بهی ناوێردنی کهس نامۆزگاری کردوه، که بهمهش قسه و نامۆزگارییهکانی کهسی زویر نه کردوه و زۆر چاک جیئێ گرتوه، یان نمونهیهکی ههتاوه تهوه له پێی نهو نمونهیهوه نامۆزگارییه کهی گهیا ندوه...

پزیشکیکی زیره که قسهی بۆ کۆمهڵێک کهس ده کرد بۆ خوێن بهخشین، وتی: ده ریای (مردوو) له گهڵ ده ریایه (ته بهریه) له یهك شوێنهوه سه رچاوه ده گرن، بهلام ده ریای مردوو نارژێته ده ریایه کی تره وه هه یجی لی ده رناچیت، هه می شه مردوو ته تازه نابێته وه، به رده وام خوێی تیا ده نی شی، به پێچه وانه شه وه ده ریایه ته بهریه چونکه ده جولا و لیتی ده رنه چێ و نه به خشی زیندوو وه به رده وام ناوه کهی تازه ده بیته وه، که واته (هه رچی به خشی ته تازه ده بیته وه دیته وه جیئ، نه وه شی نه به خشی و چروک بیت تازه نابێته وه ده مریت)، نه م قسانه ته واهانی خه لکه کهی دا و به و په ری دلخۆشی و قه ناعه ته وه چونه ریزه وه بۆ خوێن به خشین.

کاریگه ری قسه ی خێرو هاندان:

زۆر جار قسه ی خێرو هاندان و، ژینگه ی پا ک و چاک، هۆکاری سه ره کین له دروستکردنی کهسانی لیها تو و هه لکه وتوو، له میژوو شدا نمونه زۆره له سه ر نه م راستیه:

۱- هه زرت ﷺ که ماموستا و سه ره مشق بوو بۆ دروستکردنی سه ره کرده و ماموستا، گرنگی دا به پهروه رده ی که چه زاکانی (حه سن) و (حه سین)، به زۆر شیوا ز هانی نه دان له سه ر پێشه وایه تی، جارێکیان له سه ر مینه بهر بوو حه سه نیش له ته نیشتیه وه بوو فه رموی (إن ابني هذا سيد، و لعل الله أن يصلح به بین فتنین من المسلمین). جارێکی تریش فه رموی (هذان إبنای و إبنای بنی، اللهم إني أحبهما فأحبهما، و أحب من يحبهما).

ههروه ها فه رموی: (الحسن و الحسین، سیدا شباب أهل الجنة). دیاره نه م فه رمایشتانه ی هه زرت ﷺ هه می شه له گوێاندا زرن گاهه ته وه، وه له سه ر شه رزی واقعی شدا

هاته دی، کاتیک (حسن) تەنازولی کرد لە خەلافەت بۆ (معاویە) بەمەش یە کپیزی کەوتەو ه ناو موسلمانان و خوا یەکی خستەنەو.

۲- عبدالله ی کورێ مەسعود بە لای کۆمەڵێکدا تێپەری کە سەر مەستی دنیاو گۆرانی وتن بوون و (زازانی کندی) بە دەنگە خۆشەکی هەمووانی هێنا بوو جۆش و خڕۆش. عبدالله ی کورێ مەسعود پیتی وت: (نەگەر ئەو دەنگە خۆشەت قورئانت پێبخویندایە تۆ نەگەیشیتە چ پلەیک)...

زازان بە هاوێڵەکانی وت: ئەو پیاوێ کێ بوو؟ وتیان: ئەو ئێین مەسعود بوو! ئەمە وای لێکرد کە یە کسەر بریاری تەوبەکردن بدات...

پای کرد بە دوای عبدالله ی کورێ مەسعوداو بە گریانەو جەلەکانی گرت و ئەویش باوەشی پیا کردو گریا و پیتی وت: (سلاو لە کەسێک کە نێستا خوا خۆشی دەوێت)... بەو قسانە ی ئێین مەسعود زازان لە دنیا یە کەوێ چووێ دنیا یەکی تر و ئەو یەردە ی جەهالەتە ی بەرچاوی گرتبوو لاچوو!

۳- یە کێ لە هۆکارەکانی گۆرانی ژیا نی عومەری کورێ عبدالعزیز ئەو بوو کاتیک ئەمیر بوو یەکیکی بەند کردبوو، (مُزاحم) کە پیاویکی باش و هاوکاری بوو پیتی وت: ئەو کابرایەت زیاد لە پتیویست بەند کردوو، ئەویش وتی: بەری نادەم تا تەواو دُنیا نەبم لیتی، مزاحم پیتی وت: ئەو عومەری کورێ عبدالعزیز، بترسە لەو شەو ی کە بەیانیەکی قیامەتە... بە راستی من خەریکە ناوێ کە تەم بیر دەچیتەو، ئەو نەندە بانگت دەکەن بە ناوی ئەمیرەو... عومەر دەئێت (هەر ئەو نەندە ی لە قەسەکانی بوو، پەردە ی سەرچاوم لاچوو، ئێوێش خوا پەحمەتان پێبکات تەزکیرە ی نەفسی خۆتان بکەن چونکە ﴿فَإِنَّ الذِّكْرَی نَنْفَعُ الْمُؤْمِنِیْنَ﴾ الذاریات: ۵۵

۴- (ئێین قدامە ی مەقدسی لە پەرایی (التوایین) دا باسی تەویدە ی (بیشر الحافی) دەکات و دەئێت: (بیشر سەرگەرمی دنیا و مە ی خواردنەوێ گۆرانی وتن بوو لە گەڵ هاوێڵانیدا لە مائەو، پیاو باشیک بە لای مائیاندا تێپەری و لە دەرگای دا، کارە کەریک هاتە دەرەو، لیتی پرسى: ئەمە مائی حورە یان مائی عەبدە؟ کارە کەرە کە وتی: مائی حورە (نازادە)! ئەویش وتی: راست نە کەیت نە گەر مائی عەبد بوایە ئەدەبی عەبدایەتی دەپاراست!

بیشتر له ژورره وه گوښی له قسه کانی بوو به په له هاته دهره وه له کاره کهره کهی پرسى نه وه کى بوو قسه ی له گهل کردی؟! نهویش وتی: له پیاو باش ده چوو! به په له به پتی په تی رږی به دواى کابردادو وتی: تۆ بووی له بهر ده رگای نیمه؟ وتی: به لا، پتی وت: چیت وت بیلیره وه! هه مان قسه ی پی و ته وه... بیشتر له مه به ستی کابرا تیگه یشت، که نه ده بی عبودیته ی له گهل خوا دا نه پاراستوه، به چوکا هات و پرومته ی خسته سهر زه ی بۆ خواو وتی: من عه بدم، من عه بدم... نیت ژیا نی به یه کجاری گۆردرا، بووه نهو پیاو باشی که نیستا ناوی دیت زانا یانی وهك نیمامی زه هه بی له کاتی ناو بردنیدا ده لیت (الإمام المحدث الزاهد الرباني القدوة، شیخ الإسلام بشر بن حارث الحافي)...

نیمام نیبراهیمی هه ربی له باره یه وه ده لیت (نه گهر عه قل و ژیری بیشتر به سهر خه لکی به غدا دا دابهش بکرایه به شی هه موویانی ده کرد و عاقل ده بوون)!

۵- منالیک به ناوی یعقوب له سه ده ی دووه می کۆچیدا کوری پیاویکی هه ژاری دوکانداربوو، هه زی له زانست بوو ده یو یست لای نه بو هه نیفه بهوینیت و باوکیشی هه زی ده کرد له دوکانه که یدا یارمه تی بدات، نه بو هه نیفه که لیته اتویی بینی سه د دره هه می دایه و وتی: که ی ته واو بوو هه وا لم به ده ری پاره ی ترت به ده می.

نه بو هه نیفه به هاندان و یارمه تی دان توانی نهو مناله بکات به و نه بو یوسفه ی که قاضي قضاة بوو له زه مانى هارونه ره شیدا.^۱

۶- محمد کوری نه محمد کوری عه فانیش لاویک بوو له سه ده ی هه وتی کۆچیدا له نه لقه ی قورناییدا له هه ژده سالی دا هه موو قورنایى له بهر کرد. کاتیک شیخه که ی ده ست و خه تی بینی پی وت: ده ست و خه ت له ده ست و خه تی نه هلی هه دیس ده چیت، نه مه وای لیکرد پروا به ره و فه رموده و بی بهو زانایه ی که به (الذهبي) ناویانگی ده رکردوه و خاوه نی زیاتر له دووه د په راوه وهك (سير أعلام النبلاء) و (تأريخ الاسلام) و... هتد.^۲

له ملامشه وه نه بی بزانی که نه زانی و بیتا گایی له قسه دا کاریگه ری خراپی ده بیت له سهر بهرام بهر، به ری به ره ی کۆمپانیایه کی کۆمپیوتهر به رنامه ی داننه نا بۆ دانیشتن له گهل

۱- (المجمع ۱۸۳۰).

۲- (المجمع ۱۸۳۰).

به‌پړيوه‌به‌ري کۆمپانيايه‌کي گه‌وره‌دا بۆ مۆرکردني گريبه‌ستتيکي گرنګ، بۆ نه‌مه‌ باش‌ترين
نه‌ندازياري خۆي بانگ‌کرد و پتي‌وت: هه‌فته‌ي داها‌تو کۆيو‌نه‌وه‌يه‌کي گرنګمان هه‌يه‌ له‌گه‌ل
به‌هيژ‌ترين پکا‌به‌رماندا، بۆيه‌ ده‌مه‌وي له‌جياتي نه‌م‌جله‌ وه‌رژشي و تراکسوده‌ي به‌رت‌خۆت
سپۆرت‌بکه‌يت و قات‌له‌به‌ر بکه‌يت و بۆينباخ‌به‌ستيت، تا‌جل و به‌رگت‌لايه‌ق‌به‌و
کۆيو‌نه‌وه‌يه‌بيت...

نه‌ندازياره‌که‌ هه‌ر‌که‌ لاي به‌پړيوه‌به‌ره‌که‌ي ده‌رچو، پرياري‌دا‌واز‌له‌ کۆمپانياکي به‌يني
و بۆ‌خۆي کۆمپانيايه‌ک‌دروست‌بکات، که‌ به‌ ئاره‌زووي‌خۆي چ‌جليکي بوئ‌له‌به‌ري‌بکات‌و
له‌جياتي‌گوئ‌دان‌به‌ رواله‌ت‌گوئ‌بدات‌به‌ کارکردن‌و‌نيبدا‌ع‌کردن.
پاش‌واژه‌ينساني نه‌م‌به‌پړيوه‌به‌ره‌که‌ي نه‌يتواني نه‌و‌گريبه‌سته‌ مۆر‌بکات‌و‌نه‌و
(صفقه‌)يه‌ي که‌ زۆر‌گرنګ‌بوو‌به‌ ده‌ستي به‌يني...

نه‌ميش‌پاش‌يه‌ک‌سال‌هه‌ول‌و‌ماندوو‌بوون‌تواني له‌گه‌ل‌کۆمپانيا‌گرنګه‌که‌دا‌نه‌و
گريبه‌سته‌گرنګه‌ مۆر‌بکات‌و‌له‌ بازاردا‌پيش‌کۆمپانيا‌کۆنه‌که‌ي خۆي‌بکه‌وي که‌کاري‌تيا
نه‌کرد‌به‌بن‌نه‌وي‌قات‌و‌بۆينباخيشي‌له‌ به‌ردا‌بيت... چيروکيکي‌له‌م‌شيوه‌يه‌ش‌به‌سه‌ر‌(بييل
گيت)‌دا‌هات‌و‌سه‌ره‌نجام‌بۆ‌خۆي‌کاري‌کردو‌بووه‌ ده‌وله‌مه‌ند‌ترين‌که‌سي‌دنيا.

دياره‌ رواله‌تيش‌به‌شیکه‌ له‌ کاره‌که‌و‌له‌ شوين‌و‌کاتي‌دياري‌کراودا‌پتيويسته، به‌لام
کيشه‌که‌ له‌وه‌دايه‌ که‌ نه‌م‌مه‌سه‌له‌يه‌ به‌پړيوه‌به‌ره‌که‌ي نه‌يتواني‌به‌ جواني‌بيگه‌يه‌ني، نه‌يتواني‌به
جواني‌قه‌ناعه‌تي‌پيبکات...

بيينه‌سه‌ر‌باسي‌وتاريژ‌و‌مامۆستا‌به‌پريزه‌کان‌ئا‌پيم‌بلا: چه‌ند‌وتاريژ‌ئومان‌هه‌يه‌ له
ماوه‌يه‌کي‌کور‌ت‌دا‌بتواني‌ت‌به‌ جواني‌و‌به‌ چاكي‌نه‌وي‌پتيويسته‌ بيگه‌يه‌ني‌به‌ خه‌لکي، دياره
زۆر‌که‌م‌مه‌گه‌ر‌(إلا‌ما‌رحم‌ربي)...

به ره که تی ته مهن :

نیمامی عومهر دوعای ده کرد که (اللهم إنا نسألك صلاح الساعات، والبركة في الأوقات) واته: پهروه دگارا نیتمه داوای سه لاج و چاکی ساته کانی ژیاغان و به ره که تی ته مهنان ده که مین لیت.

دیاره به شیکی ته مهن به مندالی و به فیروونه وه ده پوات، ینجا نهو به شمی ده مینیته وه گرنه نهو به چۆن سوودی لی بیسیری و چۆن به ره همداری. زۆر که س دیت و ده پوات و هیچی نه کردوه، که سانیکیش هه ن زۆر چاک سوود له ته مهنیان وهرده گرن و به ناشکرا نهو به ره که ته دیاره که باسما ن کرد، بۆ نمونه: نیمامی نهو وهی (۴۵) سال ژیا، به ره میکی زۆری هه بوو، که نیشانه ی ته مهنی پر به ره که تیتی.

له زه مان ی تازه شدا که سیک به ناوی (حامد ربیع) (۶۴) سال ژیا، توانی له ماوه ی ژیا نیدا ههوت دکتۆرا به ده ست به یتیت له چهند بواریکدا، نمونه ی تریش له م بواره دا زۆرن... هه موو شتیک له ژیا نتا به ناوی خوا وه ده ست پێ بکهو کۆل مه ده، تۆ هه ولت له سه ره و سه ره نجامیش خوا که ره...

﴿أَقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ * خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ * أقرأ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ * الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ﴾ العلق:

۴-۱

خوا وه ند ده ستی پیزی له مروؤ نا وه که زانست و زانیاری پێ به خشیوه و، هه ولدان له و پێنا وه شدا جوړیکه له عیبادهت، هه رچه ند به داخه وه نه مروؤ نومه تی (أقرأ) ناخوینیته وه... دکتۆر (عبدالکریم بکار) ده لیت: که سی به توانا و سه رکه وتوو سالی به لای که مه وه (۵۰) په راو ده خوینیته وه، واته مانگی نزیکه ی نزیکه چوار کتیب، نه گهر (۵۰) نه بی، هیچ نه بی نیوه ی که ده کاته (۲۵) و مانگی نزیکه ی (۲) کتیب، نه ی چی ده لیتی به وه ی سالی کتیبیکش ناخوینیته وه و هه ر نه لیتی ناو لایدا وه!!

حه زرهت ﷺ ده فره مویت: (اعذر الله إلى امرئ أخر أجله حتى بلغه ستين سنة) ١، واته: خوا بیانوی که سیک نه هیتتوه که شه ست سال ته مهنی دا وه تی... له شه ست سال دا نه گهر

بیست سالیسی لی لابهی به راستی (چل) سال کم نیه، یه کیکی وه کو سه عدی کوری مُعاذ تنهنا به ههوت سال نیسلامهتی گهیشته پلهیه که کاتیک وه فاتی کرد ههزرت ﷺ فهرمووی: عهرشی خوی بۆ له ریوه ته وه (اهتز له عرش الرحمن)... سبحان الله چ پله و پایهیه که... ته نانهت هاوه لآن که جه نازه که یان هه لگرتبوو سووک بوو به دهستیانه وه، ههزرت ﷺ فهرمووی: مه لانیکه تان له گه لیان هه لگرتوون... (خۆزگه مان به خۆی).

دلی خه لک خوش بکه :

یه کیکی لهو رینگایانهی که به هۆیه وه خوا له خۆت پازی نه که میت نه وه یه که دلی خه لکی خوش بکه میت، ههزرت ﷺ ده فهرمویت (ان أحب الأعمال الى الله تعالى بعد الفرائض إدخال السرور علی المسلم) واته: باشترین کرده وه لای خوی پهروه ردگار له دواي فهرزه کان خۆشی یه که بیدهی به موسلمانیک... .

بزانه چی دلی دهوویه ره کهت خوش ده کات، ههزرت ﷺ زیاتر نه مه پروون ده کاته وه ده فهرمویت (تکشف عنه کرباً، أو تقضي عنه ديناً، أو تطرد عنه جوعاً) واته: (به لاو موسیبه تیکی له کۆل که یته وه، یان قهرز تیکی بۆ به یته وه یان برسیتی لی دوور خه یته وه)... .
 ننجا ههزرت ﷺ ده فهرمویت (و لأن أمشي مع أخي المسلم في حاجة أحب الي من اعتكف شهراً في المسجد)... واته: نه گهر له گه ل برایه کی موسلماندا پرۆم بۆ جیبه جی کردنی کاریکی، به لامه وه باشتره له وهی مانگیکی له مزگهوتدا نیعتیکاف بکه... .

پاشان ههزرت ﷺ دیتته سهر مه سه له یه کی گرنگی تر که ههرچی نارام بگرتی و رقی خۆی نه پریتتی به خه لکی و ده سه لاتیسی هه بیته، نه وه خوی گه وه پاداشتی گه وه وه هیوای چاک ده خاته دلیه وه له قیامه تدا (ومن كف غضبه ستر الله عورته، ومن كظم غيظه ولو شاء أن يمضيه أمضاه ملأ الله في قلبه رجاء يوم القيامة، ومن مشى مع أخيه المسلم في حاجة حتى يُثبتها له ثبت الله قدمه يوم تزل الأقدام).^۱

برایه کی بانگخوازی عیرا قی ده یه ویت خزمهت به مالتیک بکات که باوکیان مرد بوو، چهند منالیتیکی له پاش به جی مابوو که هاتوچۆی مزگهوتیان ده کرد، نه م برایه داوای له برایه کی خاوهن پیشه کرد که یه کئی لهو منالانه له پشووای هاویندا لای خۆی بخته کار، له بهر

ئەوێ خاوەن کارە که هیچ پێویستی بەو مەنڵە نەبوو، ئەو بڕایە خۆی ئەو دوو سێ مانگە پاری ئەدایە تا بیدات بە مەنڵە، تا بەمەش لە هاوێلی خراب دووری بجاتەوێ فێری کاریک بێ و خۆشی بچێتە دێیانەوێ که یەکیکیان نیش دەکا و فێری هەلگرێتی باری مەسئولیەت بێ.

هەوتدان بۆ ئیسلام:

هەول و تێکۆشان بۆ ئیسلام لە هەموو بوارێکدا، جیهاد بە هەموو شێوازیکیەوێ هۆکاریکی گەورە، دەرگایەکی وڵایە بۆ چوون بەرەو پەرەزەماندێ پەرەردگار... مێژووی پەرەردی موسلمانانیش پڕن لە وانە و زۆر بۆ هەرکەسێک بێهێت... نێراهیمی کۆری آدەم لەگەڵ ئەوێ که چەند زاهید و خواناس بوو، تێکۆشەرێکی نوونەیش بوو، تا ئەو کاتە وەفاتی کرد لە سالی (۱۶۲)ی کۆچیدا، بەردەوام بوو لەسەر جیهاد کردن، لە رۆژەکانی کۆتایی ژیا نیدا لە دورگە یەک لە دورگەکانی بەحرێ رۆم دا بوو لەگەڵ سوپای ئیسلامدا، که زانی مەرگی نزیکەو دوا ساتەکانی ژیا نیتتی داوای کرد که تیرو کەوانەکە ی بۆ بهێنن، تیرو کەوانەکیان بۆ هێنا، گرتی بە دەستیەوێ تا گیانی سپارد...

دیارە هەرچۆن بمریت ناوا زیندوو دەکرێتەوێ، لە حالەتی جیهادا مرد بەو حالەتەش که باشتەین کارو کردەوێ لای خوا زیندوو دەکرێتەوێ! بە راستی دوا ساتەکانی ژیا ن و عاقیبت خێری مەسەلە یەکی گرنگە، شێخ عبدالحمید کشک و تارێژی بەناو بانگی میسری که هەرچەند نایینا بوو، خوای گەورە بەسیرەتی نیسانی دابوو، رۆژێکی زۆر گەورە ی بینی لە میسر و جیهانی ئیسلامیدا، لە سوجدەدا گیانی سپارد...

ناوبراو دەلێت: زۆر حەزم دەکرد خەو بە حەزەرەتەوێ ببینم ﷺ، شەوێک لە خەوما بە خزمەتی گەشتە نوێژی دەکرد و منیش لە پشتیەوێ بووم، که سەلامی دایەوێ بە دەستی موپارەکی عەمامەکە ی بۆ بەستم، بۆیە ئەو عەمامە یە سەر بۆ کەس دانانەوێتی (بەهەزاران پەرەمەتی خوات لی بێ)...

گەشتیارىكى بانگخوазى رۇمانى:

له (١٥)ی مایو (٢٠٠٨)دا گهشتیاری پښتانه (ستیفان لیس) ځوی و هاوسره کوی که گهشتیکیان دهسپیکردوه به نوتومبیله کوی ځویانه وه که له سهری نوسراوه (نیسلام تاینی ناشتی یه)، گهشتنه سعودیه و پاشانیش سهردانی (ناوچهی مه دام)یان کرد له نیمارات و سهرۆکی شاره وانی ناوچه که یان بیینی، که پیشوازییه کی گهرمی لیکردن بڅ نه و هه ولانه ی که نهیدا بڅ ناساندنی نیسلام له هه مو نه و شویتانه ی که بوی ده چیت، که بووه هوی موسلمان بوونی (٨٢) که س به تایبته له نه مریکا.

(ستيفان لىسا) ده‌لٲٲ (له ولاٲى نىمارات مىواندارىسه‌كى زۆر چاكىيان كردين) نىنجا دٲٲه سه‌ر گه‌وره‌يى نىسلام و باسى چىوۆكى موسلمانبوونى خۆى ده‌كات و ده‌لٲٲ: (له يه‌كئ له گه‌شته‌كاغدا له توركيا هاوړئ له‌گه‌ډ هاوسه‌ره‌كه‌مدا، پياسه‌مان ده‌كرد، به هه‌ركه‌س ده‌گه‌يشتم سه‌لامم لئ ده‌كردو هه‌ستم به نارامىيه‌كى زۆر ده‌كرد له ده‌رووغدا، جا كاتئ له يه‌كئ له لادىكانى توركيا بووين پرسىيارى ئوتىلمان كرد، ئوتىل نه‌بوو پىاوئكى موسلمان ده‌عوه‌تى كردين و شه‌و له مالىيان ماينه‌وه‌و زۆر خزمه‌ت‌يان كردين، ئه‌مه‌ وائ لٲكردم كه له باره‌ى ئاينه‌كه‌يه‌وه پرسىيار بكهم و بگه‌ړٲم به دوائ نىسلامداو سه‌ره‌غامىيش به‌ويه‌ړى قه‌ناعه‌ته‌وه خۆم و هاوسه‌ره‌كه‌م موسلمان بووين).

ناوبراو به نیازه سهردانی هیندو بهنگلادیش و بۆرما و تایلاند و چین و هۆنگ کۆنگ و تایوان و یابان و سه‌نغافوره و نه‌ندۆنیسیا و ئوسترالیا و نیوزیلاند و نه‌مریکا و نه‌وروپا بکا و یاشان بجه‌تته‌وه ولاته‌که‌ی خۆی.^۱

زِيَاد بُوُونِي مُوسْلِمَانِيوُون لِه ئيمارات:

(بنکه‌ی موسلمانان تازه) له نەبوونی رایگه‌یاند که ژماره‌ی نه‌و بیانیه‌ی موسلمان ده‌بن به شتیه‌یه‌کی به‌رچاو زیادی کردووه جه‌ختی کردۆته سهر نه‌وه‌ی که (٦٣٠) که‌سی بیانی له سهره‌تای دامه‌زراندنی بنکه‌که‌وه له پێش چوار سائه‌وه موسلمان بوون که له (٧٠٪)یان نافه‌تن.

(محمد ناصر) به پړۍ بهری بنکه که ده لیت (هفتانه نړیکه ی (۱۰) که س موسلمان دهن، که نیوهیان زیاتر فلیپینین).

همروه ها ده لا هیچ جوړه پرویا گنده یه کم نه کردوه بۆ بنکه کنه مان و سهره تا کاری بانگه وازمان به نوسینگه یه کی بچوک ده ست پتکرد بۆ بلاوکردنه وهی کتیبی نیسلامی و به وهش خه لکانیکي زوری بیانی سهردانیان کردین که هزیان به ناسینی نیسلام بوو.

پیاوړکی یه هودی موسلمان بوو:

(نارون کوهین) پیاوړکی ناینی یه هودی یه هاوسهره کی ناوی (فلوری) و کچه که شی (میری) ناوه، هممویان پتکه وه موسلمان بوون له شاری نهسته نبول له تورکیا.

نارون ته مه نی (۴۵) ساله و له که نیسه ی جوله که کانداه له نهسته نبول ماوه ی سی و پینچ ساله کار ده کات و، کاره که شی خویندنه وهی هژنراوه ناینیه کانه له کاتی مه راسیمه ناینیه کانداه، به هو ی نه وهی دهنگی خو ش بوو. ژنه که ی ماموستایه له یه کی له قوتا بځانه فهره نیسه کانداه...

نارون پاش موسلمان بوونی ده لیت (من پیزم هیه بۆ هه موو ناینه ناسمانیه کان، نیسلامیش ناینیکي تیرو ته واده و دوا په یامی خوا یه و، به راستی قورثانی پیرۆز هه موو په یامه ناسمانیه کانی له خوگر تروه).

سیهیناریک له سوید:

له بهرواری (۲۰۰۸/۱۰/۹) له شاری یوتیوری سوید سیمیناریک سازدرا له هوتیل لیسویتری هیدن، له ژیر ناوی (ناینی نیسلام و پۆل و کاریگه ری نه مان ناینه له سهر کۆمه لگای سویدی) بۆ پروفیسور (نۆکی ساندیر) سهرۆکی به شی نه دیان له زانکوی یوتیوری و پسپور له نیسلامناسی و بانگخواز ماموستا (نه حمد موفتی) به ریرسی مه کته بی راگه یاندنی نیسلامی سویدی. که زیاتر له سی کاترمیری خیاند به ناماده بوونی نوینه ری ههر شەش پارتە سیاسیه کی سوید و ژماره یه کی زوری که سانی نه کادیی و سیاسی نه مان شاره.

پروفیسور نۆکی له وته یه کدا وتی: (نیسلام به شیکه له م کۆمه لگایه و نه بیته ریز له بیرو باوه ریان بگیریته، راسته نیتمه له گه ل نازادی بیروراین به لام بلاوکردنه وهی کاریکاتی ره کی (لاش فیلکس) له سوید له سهر پیغه مبه ری نیسلام نیهانیه که به شوینکه وتوانی نیسلام، من له

گەلتانم كە ھەستان بريندار كراو ھە نازارتان چەشتوۋە، بەلام ئەو ھەش جىڭگەي پىزىرو پىزانىنە كە موسلمانانى سويد ھىچ پەرچە كىردارىكى توندىيان نەبو لەم كۆمەلگايە بەھۆي بلاو كىردنەو ھى كارىكاتىرە كە، چونكە خۆيان بە بەشىك لەم كۆمەلگايە دەزانن و نايانەو یت پەشتىوى روو لەم ولاتە بكات).

ھەر ھە ھەندازيار نەھەد موفتى، بانگخوۋى بەناوبانگى كورد لە سويد لە بەشىكى وتەكەيدا وتى: (زۆرىك لە موسلمانان بۆيە نىشتەجىي نەم ولاتەن چونكە پىزى ئاينەكان گىراو ھە بەھا نىنسانى و دىموكراسىيەكان كارى پىندەكرىت و نىسلام بۆتە بەشىكى دەنەپراو لەم كۆمەلگايەو، بۆ ھەر رووداو و پىشھاتىك نەبىت بە زمانى حىوارو گىفتوگۆ چارەسەرى بگەين. دوا بە دواي ئەو (فاتىمە فالك) نەندامى شارەوانى و نووسەرو پۆشنىر (كەتەرىنا ھىگلىد) بە وتەيەكى كورت بەشداريان كىردو ھەر ھەھا ھەرىكە لە نوپنەرى پارتە سىياسىيەكانى سويدىش بە پرسىارو ھەلام سىمىنارەكەيان دەولەمەند كىردو خوۋازيار بوون ئەم جۆرە سىمىنارە بەردەوام بىت بۆ ئەو ھى زىاتىر موسلمانان و خەلكى نەم ولاتە لەيەك بگەن. ھەر ھەھا بەلئىنى ئەو ھىيان دا لە بەرامبەر ھەر گىرفت و كىشەيەك كە روو لە موسلمانان دەكات بە زووترىن كات لە پىڭگەي زمانى حىوارو دىالوگ چارەسەرى بگەن.

نوپنەرى پارتەكان داوايان لە بانگخوۋ نەھەد موفتى كىرد كە سەردانىان بكات بۆ ئەو ھى كۆپى تايبەتى بۆ بگىيىن لەسەر نىسلام، ئەو ھى جىي نامازەيە نەھەد موفتى لە پىي وتارو كۆرەكانىو كە ھەموو پۆزى يەكشەممەيەك لە ھۆلى قەلاچۆ كىردنى ئەلكەول لە شارى يۆتۆزى سويدى نەبجامى دەدات تا ئىستا زىاتىر لە (۱۲۷) كەسايەتى سويدى لە مامۇستاي زانكۆ ياساناس و پزىشك و قوتابى زانكۆ لەسەر دەستيا موسلمان بوون، لە ۲۰۰۸/۱۰/۱۲ يشدا لە ھەمان ھۆل فەرمانبەرى دەزگاي ئىدارى (رۆبەرت ستراندت) ى تەمەن ۲۳ سال موسلمان بوو بەھۆي وتارى (نەھەد موفتى) يەو كە لە ژىر ناوى (نەركى مەروۋ و بەرپرسيارىتى لەسەر زەوى) دا بوو.^۱

۱- پىڭگەي يەكگرتو .

يانزه قه شه موسلمان ده بن:

يانزه قه شه له چه ند شوئينيكي كۆماري (تۆگۆ) له شه فريقيا موسلمان بووني خزيان راگه ياند له ناههنگيكا كه بانگخوازاني (پيكرراوي بانگهوازي نيسلامي جيهاني) سازيان كرد.

موسلمان بووني هاو لايتيان دورگه ي (بابوغي نيا) :

يه كي له نيمامه كانی دورگه ي (بابوغي نيا) كه نزيكه له نيندؤنيسياوه له خوارووي پؤژئاواي ئوقيانووسي هادي، له چاو پيكره وتينيكا له گه ل شه به كه ي (ABC) ي نه مريكي دا ده ليت: (ژماره يه كي زؤري هاو لايتيان له دورگه كه مان له سالاني (١٩٨٠) هوه دين به رهو نيسلام، زؤرديمان ههيه به ته واوي موسلمان بوون، واش پيشيني ده كريت له بيست سالي تردا هه موو هاو لايتيان دورگه كه موسلمان بن...

نه مهش له بهر نه وه ي كه په يره وي كردني نيسلام ناسانه و مرؤف بو خوي ده بيته نامؤژگار يكاري خوي و خواي په ره و دگار له هه موو شوينيكا و له هه موو كاتيكا له گه لتايه و، مرؤف له نيسلامدا خوشي و به خته وه ريه كي زؤري ده ست ده كه و يت).

بنكه يه كي ئيسلامي له بولغاريا:

موفتي گه و ره ي بولغاريا (ئه ليشا حاجي) له خو ناماده كردن دايه له گه ل عومده ي شاري (صؤفيا) ي پايته خت بو كردنه وي بنكه يه كي رؤشنبري بو ناماده كردني بانگخوازان. عومده ي شار (بويكو بارسيف) ده ليت: (پتويسته پي بدرئ به موسلمانان له بولغاريا كه فيري نايه كه يان بن).

موسلمان بووني په رستاريكي هندوسي:

(منی بانكيري ته مه ن (٢٥) سال په رستاريكي هيندي و، ميترده كه ي مافناسيكي گه و ره ي هيندي بو، كچيكي شش سالانيان هه بوو، بو كار كردن هات بو ولا تي سعودي و پؤژانه موسلمانان ديهيني كه پينج فره نويزيان ده كرد له ناو مزگهوت و ته نانه ت له سه ر جاده و شوسته كانيش، ورده ورده كه و ته به راورد كردني نيسلام و نايني هيندؤسي و سه ره نجم به قه ناعه ته وه موسلمان بوو، په يره ندي كرد به ميترده كه يه وه بانگي كرد بو نيسلام، ميترده كه ي زؤر خراپ وه لامي دايه وه و ايزاني ژنه كه ي تووشي نه خوشي ده وروني بووه، كه سه ره نجم بو ي

دەرکوت له ویه پری قه ناعه ته وه موسلمان بووه، له یهک جیابوونه وه، بهمهش دهستی له میتر و له کچه شمش سالانه کی هه لگرت که دیاره نهمهش له سهر دل و دهروونی دایک زور قورسه، بهلام بۆ خوا دهستی له ههموو شتیک هه لگرت.

(منی) کهوته بانگهواز کردن و وتاردان و ههوت کهس له سهر دهستیا موسلمان بوون، دوايش شوی کرده وه به موسلمانیکي هیندی ناوی (عبدالقادر) بوو بهیه که وه خیزانیکی موسلمانیان پیکهینا.

محمد سیتی خیزخواز:

نهم که سایه تیه ههشتا سال له مه وه بهر له خیزانیکی دهوله مهندي (سیخ) له پاکستان له دایک بووه، له سهر عاده تی ماله دهوله مهنده کان که مناله کانیان ده ناره لای ماموستای چاک، نهمایش مناله که یان ناره لای ماموستایه کی چاکي موسلمان، نهویش به خوو رهوشتی بهرزی کاری تیکردو سه ره نجام موسلمان بوو...

خیزانی (محمد سیتی) به موسلمانبوونی زور بیتاقت بوون و حاشایان لیکرد، بهلام له بهر نه وهی (محمد) چاوکراوه و بلیهت بوو له بازارگانیدا پیشکهوت و مال و سامانیکی زوری پیکه ونا، ژنی هیتا و مناله کانی خسته قوتابخانه ی له بهر کردنی قورنانه وه، بهلام مناله کانی لهو قوتابخانه دا بهر دهوام نه بوون، ناویراو زور خهمی ده خوارد به وهی که مناله کانی نه بوونه حافظی قورنان، به پیره بهری قوتابخانه که که زانی ناوها به خهمی له بهر کردنی قورنانه وهی پیی وت: مادام تۆ نه وهنده گرنگی نه دهیت به له بهر کردنی قورنان، وه ره گرنگی بده بهم قوتابخانه یه و یارمه تی بده و پیشی بجه، نهو قوتابیانهش ههموو وه ک کوری تۆن).

(محمد) نهم بۆچوونه ی به لاوه په سهند بوو، بیری کرده وه ماموستای باشیان بۆ دابین بکات، بۆ نهمهش سهردانی مه که کی پیروزی کرد و گهرا به دواي ماموستای باشدا که له سهر مه سهره فی خوی بیانات بۆ پاکستان بۆ وتنه وهی وانه ی قورنان، له مه که که چی گهرا بۆی دهرکوت که لایه نیک نیه گرنگی بدات به له بهر کردن و فیکر کردنی قورنان، هه رچه نده له ناو مزگه وته کاندالیره و لهوئ نه لقه کانی له بهر کردنی قورنان و فیکر بوونی هه بوو.

له دلئ خویدا وتی: جا باشه قوتابخانه ی له بهر کردنی قورنان له مه که کهدا هه بی له پیشتره و باشتره یان له پاکستان... دیاره له مه که که هه بی باشتره، بۆیه بیرو بۆچوونی خوی لهو

باره يهوه لای زانایانی مزگهوتی حرام باسکرد نوانیش کاره که یان به لاهه باش بوو... بهمهش یه کهم جه معیه ی له بهرکردنی قورنانیان له سعودیه دامه زرانده له سالی ۱۳۸۲ی کوچیدا، نینجا له پاکستانه وه سده ماموستای هیئا بویان تا لهو جه معیه دا کاریکه نه بۆ فیترکردنی قورنان.

دوای دوو سال، چوو بۆ مزگهوتی پیغه مبه ر^ﷺ له مه دینه هه مان جه معیه ی دامه زرانده و له دوای دوو سالی تر له (ریاض) یش هه مان کاری کرد. له ریاج جه معیه که به پینچ مزگهوت دهستی پیکرد، نیستا له سایه ی خواوه سده و بیست هه زار کهس له کوپو کچ لهو قوتابخانه قورنانیانه دا خهریکی فیتربوون و له بهرکردنی قورنان.

ژماره ی جه معیاته کانیش نیستا له سعودیه دا گه یشتۆته (۱۲۰) جه معیه، بهم کاره خیره ولاتانی تریشی گرتوه و نیستا له زور ولات دا (جه معیاتی تحفیظ) قورنان فیتری خه لکی ده کهن وهانیان نه دن له سهر له بهرکردنی... ناشکرایه خیری هه موو نه واندهش بۆ (عمد سیتی) ده نووسری که خواوه نی فکهره که یه وه لهو پیتاوه دا ماندوو بووه...^۱

نامه یه كه له شیخ (عائض القرني) یه وه بۆ (نیلسۆن ماندیلا):

شیوازی بانگه وازکردن بۆ دینی خوا له کات و شوین و له کهسیکه وه بۆ کهسیکی تر ده گوژپردیت، بانگخوازی بۆ خوا سولحاو هه ردهم له خه یالی نه وه دایه چ شیوازیك باشتره به کاری بهیئنی بۆ بانگه یشت کردنی خه لکی به ره و نیسلام...

شیخ (عائض القرني) که یه کیکه له بانگخوازه هه لکه وتروه بلیمه ته کان، خواوه نی ژماره یه کی زۆری وتار و په راوه و به رده وام له که ناله فه زایه کانه وه به رنامه کانی داده به زن له باره ی نیمان و نیسلامه تی و ژیا نامه ی هه زره ته وه ﷺ شیخ (عائض) خوینه ریکی چاکه وه له سهرده می لاویتییه وه شهیدای په راوه و له م باره یه شه وه په راوینیکی نووسیوه به ناوی (العاشق) که باسی عه شقی خو ی ده کات بۆ په راو، نه مه بیجگه له وه ی که نه دیب و نوسه ریکی چاکه وه به هه زاران دیر شیعریشی له به ره.

شیخ (عائض) ژياننامەى (نيلسون ماندیلا) كەسايەتى ناودارى خوارووى شەفرىقىا و جيهان دەخونىتەو، پاشان وەك نەركىكى سەرشانى نەم كەسايەتتە بانگ دەكات بۆ نىسلام و دەلەت:

لە: (عائض القرني) يەو

بۆ: سەروك نيلسون ماندیلا

سلاووىكى گەرمەت لى بېت سەركردەى مەزن:

من يەككىم لەو مەلئونەها كەسەى كە لە پۆژەلەت و پۆژشاوا ژياننامەكەتياڭ خويندۆتەو و هەوئۆ خەباتتياڭ زانیو، سەرسام بوون بەخۆگريت، سەرسام بوون بەقوربانيدان و تىكۆشانت لە پىناوى بېرواوە كەتدا، لە پىناوى نازادى خۆت و نازادى گەلەكەتدا، تا بوويتە نەستىرەيەك لە ناسۆى نازاديدا، بوويتە سەركردەيەكى جيهانى لە قوتابخانەى خەباتدا، مامۆستايەكى عەبقەرى لە دەستورى مافى مروڤدا.

بە راستى خەلكى لە تۆو چىروكى خەباتيان وەرگرتو، لە تۆو سوودمەند بوون بە سەرگوزشتەى پاىبەرزى و سەرودى كۆلنەدان و تەحەددى، بەمەش جەنابتان بوونە باوكى زۆرىك لەو چەوساوانەى كە ماف خوراون و، لە زىدى باو و باپىرانياندا چەوسىنراونەتەو، زۆردارى مەحرومى كردوون لە ژيانىكى خۆش... ئەوان لە تۆدا غوونەيەكى زىندوو دەبينن، سەرمەشقىكى چاك دەبينن لە ئارامگرتن و سووربوون و بەردەوامى دا، لە پەزىركردنى سەتمدا و بەردەوام بوون لە بەخشين و بەخت كردندا، تا مافەكان بەدەست دىن.

ئەى سەركردەى مەزن:

بە راستى نىسلام -ئانى پاستى خوا- ناينىكى مەزنە، گەورە پياوانى خۆش دەوى پۆز لە داھىنەران دەگريت، دەست خۆشى لە شەرىفەكان دەكات، كە تۆ يەككى لەوانە. بە راستى نىسلام ناينى يەكسانى يە، بە يەك چاوسەيرى عومەرى عەرەبى و بىلالى حەبەشى و سەلمانى فارسى و صوھەيبى پۆمى كردو.

بە راستى نىسلام ناينىكە پەزى سەتم و چەوسانەو دەكات و، هەموو جياوازى كردنىك لەسەر ئەساسى پەنگ و زمان و (جەنس) ئەداتە دواو و ناھىيەلا، خاى پەرەردگار دەفەرمويت

﴿إِنْ أَكْرَمَكُمُ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَكُمُ﴾ الحجرات: ۱۳.

ئەي سەرکردەي مەزن:

ئىسلام بە راستى گىرنگى ئەدات بەوانەي كە گەورەو مەزنن وەك جەنابتان، چونكە تايىنكە تەقدىرى فەزىلەت دەكاو بە گەورە سەيرى نارامگرتن دەكا و، ھانى دادپەرورەي دەدات و، ناشتى دەوئەت و، پەھمەت بڵاودەكاتەو، بانگ دەكات بۆپرايەتي.

ئەي سەرکردەي مەزن:

بە راستى گەورەيى دنياو شەرەفيكى جىھانى و ويسامى قورىانى دانت دەستكەوتو، تاجى سەربەستىت لەسەرکردو، بۆ ھەموو ئەوانەش پىوابوون بەخواو گوپرايەتي و شويىنكەوتنى پىغەمبەرەكەي ﷺ زياد بكە، كە ئەوێش بە دەست نايەت مەگەر بە ئىسلام، موسلمانە سەلامەت دەبي، موسلمانە گەورەيى و سەرفرازي دنيا و قىامەت دەست دەكەوئەت. پىزگارت دەبەت لە سزاي خوا... موسلمانە -ئەي سەرکردەي مەزن- تا زەوى و ئاسمان سلاوت لى بكات و ملىارىك و دووسەد ملىون موسلمانىش بەخىرەتانت بكەن و دەرگاكانى بەھەشتت بۆ بگريئەو.

ئەي سەرکردەي مەزن:

بە راستى تۆ دەستكەوتيت بۆ ئىسلام و پەسەيدىكىت بۆ موسلمانان، چەند جوانە كە وشەي ھەق و دادو ناشتى و ئازادى (لا إله إلا الله محمد رسول الله) لە دەست پىتە دەري، كە جوانترين پستەيە خوا ئارەبىتيە سەر ئادەمىزاد، كە سەي بەختەو، پىزگارى و خۆشى و سەرکەوتنى مرۆفە.

ئەي سەرکردەي مەزن:

ھەرچەند چاوم كەوتبى بە زانايان و سەرکردەكان و ھوكەماكانى عالەمى ئىسلامى وتريانە: خۆزگە نىلسون مانديلا موسلمان دەبو، بۆيە تكات لى دەكەم و ئاواتە خوازىشم كە بە دەنگى بەرزى زولال بليى (لا إله إلا الله محمد رسول الله)... كە ئەو كاتەش بەندەكانى خوا لە ھەر شەش كيشو، كەو، چەپلەت بۆ لى ئەدەن و مەككەش سلاوت لى دەكاو كەعبەش دەرگات بۆ دەكاتەو، دوانگەي موسلمانانىش ئاوە جوانەكەت ديتى.

تۆ بىيەت و ھەوت سال نارامت گرت لە بەندىخانەدا، تا كۆت و پتوھەندت شكاندو، سەرکەوتيت بەسەر سەم و، تاغوت تىك شكاند، جا بە موسلمان بوونت مەلھەمەيەك لە ئيمان بنووسە و چىرۆكيك لە ئازابى تۆمار بكەو تابلۆيەك لە تابلۆكانى مەردايەتي بنەخشىنە.

نهی سەرکردە ی مەزن:

بە خوا نێمە ی موسڵمان لە نیسلام دا نرخ ی نینسان و کەرامەتی نینسانمان دۆزیوەتەو،
تامی شیرینی نیمان و لەرزەتی گوێزایە لیمان چەشتووە، نێمە خۆشی عیبادهت بۆ خوا،
شەرفی سوژدە بردن بۆی و گەورەیی شوێنکەوتنی پیغەمبەرە کە یان دەستکەتووە... جا
چونکە تۆش گەورە ی لەلامان بەهۆی میژووی پرشنگدارتەو، حەز دەکەین بەشداریمان بکەیت
لەم ژيانە بەختیارەماندا لە سیبەری نیسلامدا.

نهی سەرکردە ی مەزن:

ئەو نمونە بالایە ی تۆ بانگی بۆ دەکەیت لە نیسلامدا دەیبینی، ئەو پەجمەتە ی لە دلتایە
لە نیسلامدا هەستی پێ دەکەیت و، ئەو عەدالەتە ی کە بانگی بۆ دەکە ی لە نیسلامدا پیتی
شاد دەبیت.

بە راستی نیسلام نارامگرتنی خۆش دەوێت، تۆش نارامگری، پێژ لە زیرە کەکان دەگرێت
و تۆش زیرە کەیت، بە گەورە سەیری ژیرەکان دەکات کە تۆش لە ژیرەکانی و، گرنگی دەدات بە
نازاکان کە تۆش نازايت.

نهی سەرکردە ی مەزن:

بە راستی پۆژانیکی خۆش ژيام لە گەل بێرەوهرییه کانتیدا (گەشتە درێژە کەم لە پێناوی
نازادیدا)، ئەوهم تیا بینییەو کە سەرسامی کردم لە گەورەیی و نارام و گیانفیدایی، بە خۆم
وت: خۆزگە ئەم نادەمی یە بلیمەتە هەلکەوتووە موسلمان بوايە، سا بەخوا هیچ نایینک شک
نايەم کە بۆ تۆ ببێ و تۆش بۆ ئەو ببی جگە لە نیسلام، هیچ بیروباوەریک نایینم پێژت
لێبگریت وە ک نیسلام، چونکە نایینی فێرتە، سنگ فراوان دەکاو، عەقل و ژیری نەدوینێ و،
نەفس پاک دەکاتەو، ئەخلاق چاک دەکات و پێژ لە مەژۆ دەگری و بوونەوەر ناوەدان دەکاتەو.

نهی سەرکردە ی مەزن:

من لە مەککەو لە گەل تۆ ئەدویم، لە پەنا کەعەدا، کە قورئان تیايدا نازل بوە و محمد
ﷺ تیايدا هەلبژێردراو، خۆری پەيامی تیا هەلهااتووە و بەکان و تاغوتەکانی تیا شکاو،
جاری مافی مەژۆی تیا دراو، زولم و ستم و چەوساندنەو ی تیا یاساغ کراو و دادو ناشتی تیا
نەشکر او.

پهروهردگارمان و پهروهردگارت - جل في علاه - دهفرموت: ﴿فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ

يَهْدِيَهُ يُمْشِرْكَ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ﴾ الانعام: ۱۲۵

نهی سهرکردهی مهزن:

به راستی ژيان کورت و ماندووکهره جا وهره ژيانی که سیکی وهک تۆ که له پیاوه
گهورهکانی، نهگهر نزیکهی نیوهی ته مهنت به ستهمدیدهیی و بهندکراوی بهسهر بردییت و، لهم
لاشهوه ژيانیکی ههتا ههتایی هه بییت له بههشتدا، که بپرواداران به خواو شوینکهوتوانی
پیغه مبهران دهستیان ده کهوت، هیوادارم نهو بهختهوهری و سهرکهوتنهت له دهست ده رنهچییت،
ههروهک فیهلهسوفی بهناوبانگ دیکارت دهلیت (به راستی ژيان شانۆگه ریه که مهشهدهی
یه که همان بینی، مهشهدهی ستهم و ستهملیکراو، سهرکهوتو ژیرکهوتو، بههیزو بئ هیز، کوا
مهشهدهی دووهم که عهدهالتی تیا نه بییت؟! زانایانی موسلمانیش وهلامیان دایهوه (مهشهدهی
دووهم پۆژی پرسینهوهیه له قیامهتدا، نهو پۆژهی که دادگای عهدهالت دانهرنی و تهنها خواش
حاکمه، تا ههر کهسی جهزای خۆی وهرگرئ، وه حوکم دهکات له نیوان بهندهکانیا لهو شتانهدا
که جیاوازیان هه بووه تیایاو ناکۆک بوون).

له کۆتایشدا پیتم خۆشه که پهراوه کهم (لا تحزن) به دیاری بنیترم بۆت که یهک دهنگی
زانایان و دانایانی هه لکهوتووی تیایه که بهختهوهری راسته قینه له نیسلام دایه.

داوا له خوی گهوهی پهروهردگاری عهرشی کهریم ده کهم که سنگت فروان بکات - نهی
سهرکرده - بۆ نیسلام ... وه قبولی بفرموو سهلامی موسلمانانی پیاو ژن و پیرو گهنج له
ههموو دنیاوه، سهلامت لی بئ.

د. عائض القرني

دكتور عبدالرحمان السميط:

له سالى ١٩٤٧ دا له دايك بووه له كوهيت، ههر له مناليهوه ههزى به كارى خيتر بووه، له قوناغى دواناوهنديدا له گهمل كۆمهلتيك هاوپييدا، له پارهى پوژوانهى خويان نوتومبيلتيكى ههرزان ده كړن و دواى دهوامى قوتابخانهيان يه كيكيان نوتومبيله كه به كار دههينى بو گواستنهوهى كړيكارى ههزار له سهر كاروهه بو مالهوه يان به پيچهوانهوه.

كاتيك له زانكوى بهغداد له كوليژى پزيشكى بوو، به شيكى پارهى خهرجى پوژوانهى دانهنا بو كړينى پهراوى نيسلامى و دابهشى ده كرد به سهر مزگهوته كاندا، كاتيك مينحهى ديراسى بو ده رچوو كه (٤٢) دينار بوو، وه بو نهو پوژه پارهيه كى زور بوو، زياده مه سرفى نه ده كردو پوژى يه كه ژهم ناننى ده خواردو ده مى خوى له زور شت ده گرته وه تا بتوانى كارى خيترى پي بكات.

ناويراو دبلومى هينا له زانكوى ليثهريول له سالى ١٩٧٤ دا و خويندنى بالاي له كهنه دا ته واو كرد، لهو كاته شدا كه له پوژواناو ده پويند، له ههر قوتابيه كى موسلمانى زانكو مانگى دؤلارتيكى وهرده گرت بو چاپكردنى ناميلكهى نيسلامى و دهينارد بو نه فريقياو خوارووى پوژه لاتى ناسيا وه كارتيكى خيترخوازى.

دكتور عبدالرحمان نه ندامى دامه زرينه رى زور كۆمهلهى خهرييه وهك (ههينهى خهبرى نيسلامى جيهانى و، مه جليسى نيسلامى بو بانگهوازو نيغاسه و، ... هتد).

ههروه ها زور ويسام و شه هاداتى ته قديرى و جائيزه و هه رگرتوه، به نرخرينيان جائيزه و مهليك فديسه لى جيهانى بوو بو خزمه تى نيسلام كه بره كهى (٧٥٠) ههزار ريالى سعودى بوو، ناويراو كردى به وه قف و، ده سته كه وتى نهو وه قفه و داننا بو خويندنى قوتابيانى شه فريقي له زانكوكانى ده ره وه و لات.

دكتور عبدالرحمان په نيسى مه جليسى نيداره و جهمعيه و عهونى مباحره كه پيشت ناوى (جهمعيه موسلمانانى نه فريقيا) بوو، له پي نه جهمعيه ته وه خزمه تتيكى زورى به نيسلام كرد له نه فريقياداو بووه به ريه ستيكى گه وره له پي به گا وركردندا لهو كيشوهره دا.

کاتیک گه پاره یوه له پوژناوا له خویندن چوو له لای داتیره ی نه و قافی کوهیت و داوای لیکردن که هاوکاری بکه ن بژ کاری خیرخوازی له نه فریقیدا، به لآم به داخه وه نه هاتن به ده نگیه وه خه ریک بوو ساردیشی بکه نه وه .

خوای گه وړه که ناگای له دل و نیه ته، کاره کوی بژ ناسان کرد به ووی که ژنیک پاره یه کی دایه بیکا به مزگه وت، نه ویش چوو بژ نه فریقیاو له ولآتی مه لاوی مزگه وته کوی دروست کرد، نه مهش بوو به سهره تايه کی خیر و کلیلی چوونه ناو نه فریقیا .

له نه فریقیا به چاوی خوای ملیونه ها که سی بینسی که چوژن برسی و پړهش و روتن و ریکخواه بیانیه کانیش چوژن له پتی خیرخوازیه وه ده یانه ویت بیانبن به ره وه مه سیحیه ت .

نه ووی که زوژ کاریگری هه بوو له سهر دل و دهروونی دکتور عبدالرحمان و وای لینده کرد که زوژ جار بشگری نه وه بوو، کاتی ده چوو ناوچه یه که وه و خه لکه کوی موسولمان ده بوون، نه و خه لکه ده گریان و زوژ بیتاقت ده بوون به ووی که دایک و باوکیان به بی نیمانی و دور له نیسلام سهریان ناو ته وه، نه وانه گلگیان له موسلمانان ده کرد، کوان و له کویتن بژ زووتر نه هاترون به هانایانه وه .

کاروچالاکی مه سیحیه کان له نه فریقیدا زوړه پاره وپولیکي زوړ له بهر ده ستیاندايه، دکتور (دافید بارت) شاره زا له بواری ناماری کاری مژده داندا له نه مریکا ده لیت: نه و که سانه ی که له ریکخواه کانی مژده داندا کار ده که ن نزیکه ی په غچا و یه ک ملیون که سن و، سیسه دو شه ست ته یاره له خزمه تیاندايه بژ گواسته نه ووی هاوکاری و نازوقه و پیوتیستی بژ هر کویتیک بیانیه ویت .

نزیکه ی (۴۰۵۰) چوار هه زار و په غچا را دیو ته له فزیو نیان هه یه، نه و پاره یه ی له سالتیکدا بویان دابن کراوه (۳۰۰) ملیار دولار بووه .

له هه مو لایه که وه (ته به روغات) یان بژ ده چیت، ته نانه ت کومپانیای مایکروسو فت له سالتیکدا ملیاریک دولار ی پی به خشیون، پیاوکی ده و له مه ندی هوله ندی خاوه نی (۱۱۴) ملیون دولار بوو هه مووی پی به خشین. له نا هه نگیکی کاری مژده داندا له نیویورک، یه کی له هاوکارانی کاری مژده دان بریاری دا که هر مالیک له دنیا دا نوسخه یه ک ینیجیلی بدریت و هر که سه و به زمانی خوای، بژ نه مهش رایگه یاند که نه م کاره ی (۳۰۰) ملیون دولار ی تیده چیت، هر نه و شه وه (۴۱) ملیون دولار ی بژ کزکرایه وه .

كاره كانى جه معيهى (العون المباشر):

تا كۆتايى سالى ۲۰۰۲، نهم جه معيه ته هستا به دروستكردى (۱۲۰۰) مزگهوت و چاوديرى (۹۵۰۰) منالى بى باوك و هه لگه ندى (۲۷۵۰) بيرى نيرتيوازي و، دروستكردى (۱۲۴) خسته خانه و دابه شكردى (۱۶۰) هزار تن خواردن وجل و بهرگ و دهرمان و، دابه شكردى (۵۱) مليون قورنان و، دابه شكردى (۶۰۵) مليون پهراوى نيسلامى به زمانه جيا جيا كانى نه فريقياو، دابىن كردنى (۲۰۰) مينهه ديراسى بۆ ديراساتى بالا له ولاتانى رۆژناو، كردنه وهى (۱۰۲) مهر كهزى نيسلامى و، جيبه جى كردنى پرؤزهى كشتوكالى له سهر (۱۰) مليون مهر دووجاى زهوى.

زه كاتى موسلمانان:

دكتور عبدالرحمان ده لىت: تنها زه كاتى ده وله مهنده عه ره به كان پيويستى (۲۵۰) مليون موسلمان دابىن ده كات، له بهر نه وهى برى نهو پارهيهى كه له دهره وه له ناوه وه بهر ده هينريت ده كاته (۲۲۷۵) مليار دۆلارى نه مريكى، كه زه كاته كهى ده كاته نزيكى (۵۷) مليار دۆلار، جا نه گهر هه ژاران (۲۵۰) مليون كهس بن يه كى (۲۲۷) دۆلاريان بهر ده كه وييت، كه نهم بره پارهيهش باشه بۆ كه سىكى هه ژار كه كارىكى پى دهست پى بكات و به هۆيه وه بۆيوى دابىن بكات.

مه ترسى و تياچوون:

دكتور عبدالرحمان ده لىت نسالانه ۸ كهس تا ۱۰ كهسمان تيا ده چييت به هۆى شهري ناوخۆ كيشه ناو نه فريقياوه، تا نيستا من دووجار جه لته لىتى داوم و زۆر نه خوشيشم ههيه به لام هه مووى له پيئاوى ناماغبى گهره دا هه رچى بى هه ر كه مه، نه وه (تۆماس نه ديسۆن) جارى وا هه بووه (۳۶) ساعات له سهر يه ك كارى كردوه بۆ نيختراعاتىكى، ههروه ها (كولونيل ساندرز) دوو سال له سهر يه ك هه ولتى دا بۆ ناساندنى مريشكى كنتاكي سوره و كراو به بازار، ته نانهت له ناو سه ياره كه شيدا دهنوست، تا سه ركه وتنى به دهست هينا، نيستا كۆمپانيا كهى ده هه زار چيشتخانهى ههيه له جيهاندا...

له ميژووى نيسلاميشدا نه وه (نه حمدهى كورپى حنبل) له به غداوه بۆ مه كه كه حه مالى كرد تا بتوانى بگاته مه كه كهو فهرمايشتيكى پيغه مبهري ﷺ دهست بكه وي، شايانى باسه

دکتور له غیر اقیش خزمه تی زوری پیښکه شکر د پاش پروو خانۍ رژیم پیښو، ته نانه ت جاریک لای (کوټ) هوه توووشی رووداوی هاتوچو بو، دهست و قاچی شکا.

دکتۆر عبدالرحمان ده‌لێت: مردن له کات و سات و پۆژی دیاریسکراوی خۆیدا دیت، مڕۆڤ به نه‌جەلی خۆی نه‌بیئت نامرێت، دووجار به‌ندکراوم جارێکیان له به‌غداد له سالی (١٩٧٠)دا، خهریک بوو له سێداره‌م بده‌ن، جارێکی تریش له به‌غداد له سالی (١٩٩٠)دا که محابراتی عێراقی له کوهیت ده‌ستگیریان کردم و، هێنایان بۆ به‌غداو نه‌شکه‌نجه‌و نازارێکیان دام گوشت و پیستی ده‌ست و ده‌م و چاوو قاچیان پرینم، له‌گه‌ڵ نه‌وه‌شدا هه‌میشه یه‌قینم هه‌بوو که نه‌وه‌ی خوا نه‌یکات نابێت.

* پرسیاریان لیکن پاش زیاتر له (۲۶) سال له بانگه‌وازو کاری خیر له نه‌فریقا ده‌لست چی؟

دکتور وتی: زور ناسوددهو دل خوشم که زیانم بهخت کرد بۆ بانگه‌وازی خواو یارمه‌تیدانی خه‌لکم نه‌فریقیا.

منالہ کانیشم ہەرلہ سەر تاوہ سەردانی ئەفریقیایان کردووہ بەشداریوون لەو خێرەدا، نێستاش گەورە بوون و دەرجوی زانکۆن، بە تاییبەت کۆرە بچوکه کەم (عبداللہ) کە پزیشکی بەیتەری تەواو کرد، هەول ئەدەم ژیانی بۆ داوین بکەم تا بتوانی دەست بەتال بێت بۆ بانگەوازو کاری خێر لە ئەفریقادا.

منیش به تہمام باقی ژبانم لہ نہ فریقیا لہ دی (مناکارا) لای ہوزہ کانی (نتیمور)
بہ سہر بہرم کہ رۆژانہ بہ دہیان کہ سیان لہری دی بہرنامہ کانی نئمہوہ موسلمان دہن .

بدلتی: دکتور دهیتوانی وه کو هه زاره ها دکتور و خاوه شهاده تی تر بیوتایه (ذرنا نکن مع القاعدین): وازمان لی بینن با نیمه ش دانیشین وه دانیشتووه کان، دیاره نه فس نه وهی پیخۆشه که له سایه ی سیبهر و ژیا نی پره فاهیه ت دا بیّت، به لام خوا ی گه وره (إن الله یغرس لهذا الدین غرسا یستعمله فی طاعته) واته :خوا که سانی ت که ده نی رۆ ده یان هی نی تته ناو ساحه وه بۆ نه م دینه و به کاریان دنی تا بینه حوججه ت به سهر خه لگی تره وه .

ئافره تىكى بانگخواز:

دايىكى وەلىد (هېلە كىچى ئابۇ حمىد) ئافره تىكى بانگخوۋى سەئۇدىيە لى شارى (رىياض) خزمەتلىكى گەۋرەى بە پەياممى خوا كىرد بۆ ماۋەى زىاتىر لى سى سالى.

لى كاتى شەرى (بۆسنە و ھەسك) دا مىردە كەى مىنالىكى نەم و لا تەى كە فالەت كىرد و نەمىش مىنالىكى تىرى كە فالەت كىرد، پاشان ھانى مامۇستاكانى ھاۋەلى دا لى قوتابخانە كە نەوانىش نەم كارە خېرە بىكەن، بە ھۆى نەۋەۋە توانىيان پانزە مىنالى بى باۋكى بۆسنەى كە فالەت بىكەن و مانگانە پارەيان بۆ بنىرن. دايىكى وەلىد لى رىتى پىرىئونىكى خزمىانەۋە بە ناۋى دايىكى عبدالرحمان ھانى دەر و دراۋسى نەدا كە زەكات و پارە و مالى كۆ بىكەنەۋە يارمەتى ھەزارو لىقە و ماۋانى پىتەن، نەمەش سەرەنجام دەرگايەكى خېرخوۋى لى دروست بوۋ بە ناۋى (دەرگاي نوور) كە نىستاش لى پۆژئاۋى رىياض كار دەرەكات.

دايىكى وەلىد پاش نەۋەى نەم مىنالى كە فالەت كىرد كەۋتە خۆتەۋا كىردن و خۆ پىتەيانەن لى رىتى كاسىت و پەرپاۋەۋە بەردەۋام شەم نوپىزى دەرەكات بە پۆژىش زۆر جار بە پۆژوۋ دەرپو تەنەت لىم دوايىدە پۆژ نا پۆژىك بە پۆژوۋ دەرپو ھەرەك پۆژوۋە كەى ھەزەرەتى داۋود سەلامى خۋالى لىتەت.

دايىكى وەلىد لى مالى خۇياندا ھەمۋە سەرىكى ھەينى وانەى بە دەرە دراۋسىكانى دەرەكات، جارى وا ھەمۋە ژمارەيان دەرەكەشە سەدو پەنجا ئافرەت. نەمە پىتەگە لىۋەى كە كىشەكانىيانى بۆ چارەسەر دەرەكات و جىنى پاز و نىيازى ھەمۋان بوۋ. لى لايەكى تىشەۋە مىردە كەى (ھەمىد الناجم) دەرەسى بە كورپانى گەرەك دەرەكات و ھانى نەدان لىسەر نوپىزى بەيانى لى مەرگەۋتدا و پىتەپرىكى بۆ دانەنان بۆ لىسەر كىردنى قورشان و پەرپاۋەخوئىندەۋە گۆپىگىرتن لى كاسىت و جانىزەى نەدانى.

دايىكى وەلىد ھەمىشە دەرەكات دەرەكات كە عاقىبەت خېرە بىت و لى كاتى وانەۋتەنەۋە بانگەۋاز كىردنە يان لى ھەرەمى مەككەدا گىيان بىسپىرىت، كورپىكى لى پۆستىكدا دانەمەزىت و دەرەكات بە دەم مامەلى دەرەزانە كەۋە لى مەككە، پىتە نوپىزى بەيانى لى ھەرەم دەرەكاتە مەراسىمى عومرە كىردن لى مانگى شەعبانى سالى (۲۰۰۸)، لى گەل كورپە كەى و كىچە كەيدا و، داۋايان لى دەرەكات كە نىتە پۆژوۋوش بىتەن لىسەر نەۋەى نەم پۆژە پىتە شەمە بوۋ. لى كاتى

تهواف دا دوعای زۆری کرد بۆ نهوانهی که دهیناسین و دوعای بۆ خۆشی دهکرد که عاقیبهت خیر بیت و خوای گهوره گیانکیشانی لهسهر سووک بکات، نینجا ناوپی دایهوهو باسی مردنی له پری بۆ کچهکهی کرد و وتی دهبیت بروادار نارامگر بیت، نینجا چوو له ئاوی زه مزه می خواردهوه و سه ریشی پی تهپ کرد... پاشان چوون بۆ صفا و مهروه و پاش پینج جبار هاتن و چوون له نیتوان کوره کهی و کچه کهیدا گیانی سپارد و کهوت، دهستیان دایه بالی هه لئێ گرنهوه سهیریان کرد قورس بووهو گیانی سپاردۆتهوه بهو خواهی که چهنده ها سال بوو بانگهوازی بۆ دهکردو ههولئێ نه دا له پیتناویدا...

پینج پۆژ پیش نهوهی بریت و تارکیکی دا لهبارهی مردن و نادابی سهرخۆشی کردن، کچه کهی ده لیت: دایکم بهرمالئیکی داخستبوو له سووچیککی ماله کهدا و هه میشه لهویدا نوێزی دهکرد و هه میشه پاخرا بوو نه گهر سه فهریشی بکردایه، کهچی کاتیک ویستمان بچین بۆ عه مره بهرماله کهی پیتچایهوه، من پیم ناخۆش بوو ههزم نه کرد بهرماله کهی هه لگرتیهوه نهو هه ر سوور بوو لهسهر نهوهی که لای بات، ههروهک دئی خه بهری دابیت که دوا سه فهره و جارکیکی تر لهسهر نهو بهرماله ناوهستی له باره گای خوادا بۆ خواپه رستی..

ناو براو خه ویککی دیبوو که کۆچی یه کجاری نزیکه و له حه ره مه دا ده بیت و به مناله کانی وت: خه ویکم بینیه نه گهر راست بیت چهنه پۆژیککی تر ده بینن دیته دی، بۆیه سووربوو لهسهر نهوهی بچی بۆ حه ره م و له فۆکه خانه زۆر دوعای بۆ میرده کهی کرد که بواری بۆ په خساندبوو بۆ بانگهواز کردن.

پاش نهوهی له مه کهکه به خاکیان سپارد و هاتنه وه بۆ ریاض مامۆستای مزگه وته کهیان هات بۆ سه رخۆشی کردن و وتی: به راستی دواي نهو نیت مزگه وته که مان پیتناز ده بیت به هوی نهو یارمه تیانهی که په حه متی دهینارد بۆ ده رس و ده وری مزگه وت و قوتابیانی مزگه وت، مناله کانی به مه دیان نه زانیبوو، دیاربوو نه مه یه کئ بوو لهو کارانهی که بۆ خوا ده یکردو حه زی نه ده کرد کهس بیزانیت، ههروهک زوبهیری کوپی عه وام ده لیت: (من استطاع منکم أن یکون له خبیة من عمل صالح فلیفعل)^۱

ئەبو ئەلەي مەودودی:

(حومەیرا کچی گەورە مەودودی) کە ئیستا مامۆستای زانکۆیە لە پاکستان لەبەشیکی یادەوهریه‌کانی دا دەلێت:

دایکمان ئومەتیک بوو لە نافرەتیکدا کۆیویووه، نۆ منالی بەختو کرد دایکیش و باوکیش بوو بۆمان، تۆزقالتیک کە مەترەخمی نەکرد لە پەرەردەکردنماندا، لەگەڵ ئەو هەموو سەرقاتییەکی کە هەبێو بە دەست میوانەوه، بە حوکمی ئەوەی کە باوکمان کەسایەتیه‌کی دیارو ناودار بوو، هەمیشە مالممان جەمی ئەهات لە میوان، ژنان لە لایەک و پیاوان لە لایەک. هەر لە منالیه‌وه دەمانبینی کە نویژی جومعه‌ لە مالمماندا دەکراو ژنان لە هەموو لایەکه‌وه دەهاتن و لە سەعات یانزوه‌ فەرش دانەخراو دایکم نویژی بۆ دەکردن و وتاری بۆ ئەدان، ئنجا دواي نویژ وانیه‌کی قورئانی پێ دەوتن، ئنجا هەر کەسو دەچووه‌وه مالتی خۆی. نویژی جەژنیش لە مالتی ئێمەدا بە هەمان شێوه‌ دەکراو دوايی جەژنه‌ پیرۆزه‌ لەگەڵ هەمواندا دەکراو پاشان شیرینی دابه‌ش دەکرا.

قوتابخانه‌کە یوسف:

حومەیرا دەلێت: هەرچەند یادی رابردو ده‌که‌مه‌وه، ئەو وێنەیه‌م دیتەوه‌ بەرچاو کە لە شه‌ویکی زۆرتاریکدا، کە تاریکی هەموو شویتێکی داگرتووه‌، دایکم وه‌ستاوه‌ و ده‌ستی مناله‌کانی گرتووه‌ و هەندێ لە پۆلیسه‌کان رووبه‌روومان وه‌ستاون و هەندیکیشیان مالممان ئەدەن بە یه‌کداو مالممان ده‌پشکنن. باوکیشم ده‌ستێ جلی کردۆته‌ جانتایه‌که‌وه‌و خۆی ناماده‌ کردووه‌ بۆ گه‌شتیک بەره‌و نادیار... لە پر باوکم وه‌ستا، به‌بێ ئەوه‌ی ئاورپاته‌وه‌ بە ده‌نگی به‌رز وتی: سه‌لامتان لی‌ی، خواتان له‌گەڵ، خوا بتانپاریزی... نێر له‌گەڵ پۆلیسه‌کاندا رویشته‌... ئەوه‌ یه‌که‌م جار بوو باوکم ده‌ستگیر بکریته‌ له‌ سالتی (١٩٤٨)دا، جا کە دوايی لە دایکمان پرسى بۆ باوکمان ئاورپی نه‌دایه‌وه‌ پێش رویشتنی؟ به‌ویه‌ری دڵنیايیه‌وه‌ پێی وتین: (به‌ راستی ئەوه‌ سوننه‌تی ئیبراهیمه‌ سه‌لامی خواي لی‌ بیت، کاتیک هاجه‌ره‌ی هاوسه‌ری و کۆره‌ شیرەخۆره‌کە به‌جێهێشت له‌ مه‌ککه‌ ئاورپی لی‌ نه‌دانه‌وه‌و قسه‌ی له‌گەڵ نه‌کردن، چونکه‌ ئاورپانه‌وه‌ بۆ دواوه‌ هیمه‌ته‌ و عه‌زیمه‌تی پیاو لاواز ده‌کات)...

دایکم هه‌میشه چیرۆکی پیغه‌مبه‌رانی بۆ باس ده‌کردین بۆیه تهنه‌ها به‌و ناماژه‌ کردنه له مه‌سه‌له‌که تیڤه‌یشتین.

کاتێ باوکم گه‌را، هه‌یچی وامان له ماله‌وه نه‌بوو، بۆیه دایکم ژيانی پۆژانه‌مانی گۆڤی، پێشتر که جلیان بۆ ده‌شتین، وازی له‌وه هه‌یناو خۆی که‌وته جل شتن، له کاتێکدا که مائی باوکی زۆر ده‌وله‌مه‌ند بوون و نه‌و کاره بۆ نه‌و زه‌حمه‌ت بوو، ئنجا خزمه‌تکاره‌کانی نيزندا بۆ نه‌وه‌ی خۆی چێشت لێنێ بۆمان و پاره سه‌رف نه‌که‌ین...

ئهم حاله‌ وا مایه‌وه تا بپه‌وه‌نێکی پیر که نوێژی هه‌ینی له مائی ئیمه ده‌کرد زۆری له دایکم کرد که له گه‌لماندا دانیشی و نه‌و هه‌موو یارمه‌تیه‌کی دایکم بدات و پیتی وت: (تۆ پشت به‌ خوا ببه‌ستم و بانگه‌وازی خۆت بکه‌و، نیشی مائیش وازی لێ بینه بۆ من).

چه‌ند وانه‌یه‌ك له په‌روه‌رده‌دا :

حومه‌یرا ده‌لێت: هه‌میشه دایکم ویردی (یا حی یا قیوم برحمتك استغیث) له‌سه‌ر زمانی بوو، هه‌میشه ته‌نگه‌نه‌فه‌سیه‌کی له‌گه‌ڵدا بوو، جارێك ته‌نگه‌نه‌فه‌سیه‌که‌ی زیاد بوو زۆر ماندووی کرد وتی: (مێرده‌که‌م له‌ به‌ندێخانه‌یه، نه‌گه‌ر شتێکم لێ بیت، مناله‌کاتم شه‌په‌زه ده‌بن و که‌س ناییت بێ به‌لایانه‌وه)...

نه‌نکم (دایکی باوکم) له نارامگرتن و دینداریدا له‌په‌ری دا بوو، هه‌میشه نامۆزگاری دایکمی ده‌کرد و پالێشتیکی باش بوو بۆی، هانی دایکمی نه‌دا که زۆر نازمان نه‌دات و هه‌موو داوایه‌که‌مان جێ به‌جێ نه‌کات تا له‌به‌ر زه‌حمه‌ت و نا په‌حه‌تی ژياندا بستانێن خۆمان رابه‌گرین و ده‌یووت: (من مناله‌کانی خۆم ناوا په‌روه‌رده‌ کردوه، جاری وا هه‌بووه، باشترین خواردنم پێ داو و جاری واش هه‌بووه نسکینه زیاترم له‌به‌رده‌م دانه‌ناو، جاری واش هه‌بووه ته‌نه‌ها نان و ماستم داونه‌تی)...

په‌نگه‌ نه‌وه‌ش بووین که باوکم ناوا بێ باکانه ده‌پۆی به‌ره‌و به‌ندێخانه‌و وه‌کو شاخ خۆراگر بوو له‌ به‌رده‌م ناحه‌زانی نیسه‌لامدا، هه‌میشه جانتای به‌ندێخانه‌ی حازر بوو ده‌رزی و ده‌زووی هه‌مه‌په‌نگی تیا بوو بۆ پینه‌کردنی جله‌کانی له‌ به‌ندێخانه‌دا...

هه‌رچه‌ند چووین بۆ به‌ندێخانه‌ بۆ لای باوکمان، نه‌نکم زۆر دلخۆش بوو، سووعبه‌تی له‌گه‌ڵ ده‌کردین و نوکته‌ی خۆشی بۆ ده‌گێژایه‌وه، لامان سه‌یر بوو ئهم پیریژنه به‌ راست ده‌چی بۆ به‌ندێخانه‌ بۆ لای کوپه‌که‌ی، یان ده‌چی بوکی بۆ ده‌گۆڕیژته‌وه؟!

ئەوئى سەير بوو باوكيشمان ئەدى بە ھەمان شىۋە بوو، ئەو كاتە لەو مەسەلەيە تېنەنەگەشتىن، دوايى زانىمان كە ئەيانويست پەرۋەردەمان بىكەن لەسەر بەھا بالاكان وفىرى خۇراگريمان بىكەن بەرامبەر تال و سۈپرىيەكانى ژيان.

ئەمە لە كاتىكدا خەلكى ترمان ئەدى لە دەۋرۋىرمان شىۋەنيان بوو لەو كاتەي دەھاتن تا ئەو كاتەي دەپۇشتەنەو.

تەنەنەت بەرپۇتەبەرى بەندىخانە لاي سەير بوو جارىك بە باوكمى وت: (ھەرگىز لە ژياندا خىزانم نەديۋە ئاۋا بە دلخۇشپىيەو سەر لە بەندىخانە بدەن، بە تاييەت دايكت كە ئافرەتتىكى پىرو لاوازو كەم توانايە)...

باوكم پىتى وت: (ئىمە مئالەكانان لەسەر ئارامگرى و پاڭى بوون بە قەزاو قەدەرى خوا پەرۋەردە كردوۋە، ئىستاش دەپەيۋىت كورەزاكانى ھەروا پەرۋەردە بكات).

لە سالى (۱۹۴۹) دا باوكم نامەيەكى بۇ برا گەورەكەي (أبوالخیر) ئاردو داۋاي لىنكرد كە دوو براكەم لەگەل خۇيا بەرپت بۇ بەندىخانە تا راپىن لەسەر پىنىنى ئەو حالەو لە داھاتودا چاويان لە ھىچ نەترسى و بتوانن پروبەپروۋى دوژمنانى خوا بىنەو.

نەنكم

ھومەيرا دەلەت: نەنكم ئافرەتتىكى خواناس بوو، ھەركاتىك توۋشى تەمەللى يان نەخۇشپەك ببوايە سەرى بەرز دەكردەوۋە سەيرى ئاسمانى دەكردو بەپەپرى خۇشەوۋە بە زمانى فارسى لە خوا دەپارايەوۋە دەيوت: (من نەخۇشم و تۆش دكتۆرمى) دواي شەو دوعايە چاك دەبوو... لە ھەموو ژياندا نەچوۋە لاي دكتۆرو ھەرگىز دەرمانى نەخواردوۋە، نەگەر شوتىنكى بشاوسايە يان ئازارنىكى ببوايە دەستى دەخستە سەرى و بە فارسى دەيوت (ئەي ئاوساۋى، ئەي ئازار، گەورە مەبە،) اللہ اكبر) ئىتر ئەو ئاوساۋىيە نەدەما.

نەنكم شارەزاىيەكى باشى ھەبوو لە زمان و نەدەبى فارسىدا، زۆر جار ھۆنراۋەي فارسى بە غوونە دەھىتايەوۋە لە قسەكانياو، كاتى قسەي بىكردايە ئامادەبووان ھەموو پرويان تىدەكردو بە زانىنى فراۋانى، ھەموۋانى سەرسام دەكرد.

دايكم دەيوت: (ھەرگىز كەسم نەديۋە ەك نەنكتان، ھەر شەئىتى خۇخۇيى تيا دروست نەكراۋە، ھەرگىز نەمدىۋە شتئ بۇ خۇى داۋا بكات)...

نه نكيشم ده يوت: (له سيمای سالتحان و خواناسان نهويه، كه ده ستاگر نهوه له هه شتي داوايان لتيكړي و ته ماعيان له هيچدا نيهو هيچ كوناكه نهوه)...
 دايكم ده يوت: (به راستي من ژيان له نه نكتا نهوه فير بووم)... نهويه سهره هم بووك و خه سووه هم ميشه يهك پا بوون و هه رگيز به نينيان تيك نه چوه !

نهفس به رزي:

حومه يرا ده ليت: هه ژاري ته واو پروي تيكردين، دايكم ناچار له بهر وه نالتونه كاني ده فروشت بؤ نهويه بژين و له خوښندن دوا نه كوين، له جه ژني په مه زاندا پتي ده وتين: نيتمه وا (زه كاتي فطر) مان داوه ناساييه داواي جلي تازه مه كن، له قوريانيشدا ده يوت: نيتمه قورياني ده كين گوئ مه ده ن به جلي تازه، گرنگ نهويه به جل و بهرگي پاكه وه بچن بؤ نويزي جه ژن... ناوا په روه رده ي ده كردين...

شه ويكيان نارد مان نه مابوو، نيشكه ره كه مان له مالي دراوسي ناردی قهرز كرد، دايكم زوري پيناخوش بوو، وتي: بؤچي پرست پينه كړدووم و قهرزت كړدووه له ماله دراوسي، نه مشه و هه رچونئ بوايه به شوږياو شتي تر به سه رمان ده برد، نيشكه ره كه مان وتي: ناخر زور ناساييه چونكه نه وان جاريك له نيتمه نارديان قهرز كړدووه بؤيان گيړاوينه ته وه، قهي چي ده كات نيتمه ش بؤيان ده گيړينه وه...

دايكم وتي: نه وان جيان و نيتمه جيان، با نه وان قهرز بكه ن ليتمان قهيناكه، به لام نيتمه قهرز ناكهين تا خه لكی نه لين: شيخ له بهنديخانه دايه و مال و مناله كهي موحتاجن و له سه ر خيري خه لك ده ژين.

به راستي نه توت خوا دايكمي له بهر باوكم دروست كړدووه، نه گهر دايكم نه بوايه به روا ناكه م حاله كه ناوا پرؤيشتايه و باوكم بيتوانيايه بهرگهي نهو بارو زرووفه ناخوشه بگريت.

هم به ندييه ي باوكم نزيكه ي بيست مانگيكي خياندو له (١٩٥٠) دا نازاد كراو له هه موو لايه كه وه هاتن بؤ پرؤزيابي...

تەفسیری (تفهيم القرآن):

حرمه يرا دەلتیت: باوکم بەردەوام خەریکی نووسین بوو، ئەگەر ئەوێ نووسیویەتی بەراوردی بکە لە گەڵ تەمەنیداو لە گەڵ پۆژەکانی ژيانیدا، سەرت دەسوورمیت، کە چۆن توانیویەتی ئەو هەموو کارە بکات، لە کاتی کەدا کە بارو زرووفی ژيانیشی لەبار نەبوو و سەرقاتی پێکخستنی موسلمانان و مەلانیی سیاسی و بەند کردن بوو...

باوکم خەمی بوو تەفسیری (تفهيم القرآن) تەواو بکات، ئێمەش وەك عادەتی منال کە سەرقالمان دەکردو کاتمان لێدەگرت، بە سوعبەتەو پێی دەوتین: (منالینە، ئەگەر وازم لێ نەین تەفسیرەکم تەواو بکەم، ئەزۆمەو بۆ بەندیخانە لەوێ تەواوی دەکەم، ئەگەر کاتم بگرن و نەین تەفسیری کەلامی خوا بکەم، خواي گەورە خۆی دەمباتەو بۆ بەندیخانە تا تەواوی بکەم).

دایکیشم هەمیشە نامۆژگاری دەکردین و دەیوت: (باوکتان نیزعاج مەکەن، ئەو زانایەکی نووسەر و موحەقیقە، پێیستی بە جەوێکی بێ دەنگ و هێمنەو داوای هێچی لێ مەکەن و دەرس و دەورو کێشە قوتابخانەتان مەبەن بۆ لای و، بە قسە کاتی مەگرن).

مامی گەورەم حەزی دەکرد باوکم خۆی دەست بە تال بکات بۆ نووسین و خۆی سەرقاتی خۆ پێشاندان و وتاردان و سیاسەت نەکات، بەلام بارو زرووفە کە وای دەخواست و باوکم ناچار بوو لە هەموو بوارەکاندا کار بکات.

پیاویك له دنیا یه کی تر دا نه ژیا:

حرمه يرا مەودودی دەلتیت: عەمیدی کۆلێژی زمانی عەرەبی لە شاری جدە (کە مامۆستایەکی نافەرەتی سوری) بوو پرسیاری لە بارە ی باوکمەو کرد منیش نەم دێرە بە دەما هات و وتم: (باوکم لە عالەمیکی تر دا نه ژیا) ئەویش زۆر وەلامە کە ی لا جوان بوو وتی: ئێین تەمبەش هەروا بوو.

باوکم حەزی بە نیفاق نەدەکرد، پۆژی لەسەر نان خواردن دایکم بە (عەمد فاروقی) برامی وت: (کۆرم نوێژە کاتتان لە کاتی خۆیدا بکەن، حەز دەکە ی خەلکی بلێن: کۆرەکانی شیخ مەودودی نوێژ ناکەن؟! پاش نان خواردن کە باوکم دەستی شت پێی وتین: (منالینە، کە

نوڤتاتان كرد خواتان له ياد بڻ و بۆ تهوى بکهن و نيهتتان ساف بکهن و، لهبەر باوکستان نوڤت
مهکهن).

باوکم پيڻى دهوتين: (هه موو کهس چاکه و خراپه ههيه، عاقل نهويه له چاکى خه لکى
سوود وهگرى و خۆى بپاريزى له خراپان).

باوکم ههروهک سوننه تى رسول الله ﷺ عهيبى له خواردن نه ده دۆزیه وه هه چى هه بوايه
ده بخواردو گوڤى نه نه دايه، نه گهر جاريك نيشکه ره که مان چيشته يکى سه قهت بکرايه، خويى
زۆر بوايه، يان بڻ خوى بوايه، پاساوى بۆ دهه ينيه وه ده يوت: (نهو رۆژانه چيشتهى خۆشان بۆ
لڻ دهنى، قهيدى چى دهکات با جاريکيش خۆش نه بڻ).

من کرى گرتهم چاوه پيڻى نه جر ده کهم:

خومه يرا مهودوى ده لڻت: چه ند مانگيک پيش نه وهى باوکم کۆچ بکات، يه کى نه قديکى
زۆرى له کارى باوکم گرت و تى: (خومه ينى توانى له نيراندا شۆرشيک بهرپا بکات، تۆ نه ت
توانى شۆرشى له پاکستاندا بهرپا بکهيت) باوکيشم زۆر له سهر خۆ پيڻى وت: (من کريگرته و
کريکارم بۆ خواو رۆژانه کرى خۆم وه ده گرم، من له سهرمه نه رکى سهرشانم رۆژانه به چاکى
جى به جى بکهم و رۆژانهى خۆم وه گرم، نيت من هه قم نيه به سهر باله خانه که وه کهى ته و
ده بڻو شيوهى چۆن ده بيت، من کريکارم له ههر کويدا دامبينى و هه رچيم پى بسپيرن نه وه
ده کهم، من له سهرمه به دل سوۆزى کاره کانم بکهم، له سهر من نيه کاره کان به ره و کوئ ده چن،
نه وه کارى خاوهن بانگه وازه نه ک کارى بانگه واز).

به راستى باوکم خۆى نه زر کردبوو بۆ بهرنامهى خوا، شهو و پۆژ بۆ خوا ده ژيا، هه چى
سيقاتى جوانى موسلمانانه هه بوو، هه ولئى نه دا له خۆيدا جيبه جيبى بکات، تا سهر مه شقيکى
جوان بيت بۆ خه لکى.

* هه رگيز تۆلهى بۆ نهفسى خۆى نه کردۆته وه.

* رق و کينهى له دلدا بهرامبه ر کهس هه لته گرتوه.

* قسهى به کهس نه وتوه وه وه لامى که سيشى به خراپه نه دا وه ته وه.

* هه رگيز درۆى نه کردوه وه غه يبه تى کهسى نه کردوه.

* له بهر خوا له لۆمهى لۆمه کاران نه ترسا وه له بهرامبه ر به لاو موسي به تدا خۆگر بووه.

* هەرگیز تهنازولی بۆ کەس نەکردوو و چاوەڕێی دەستی کەس نەبوو.

جاریکیان نەو قازیەیی کە فەرمانی لە سیدارەدانی بۆ دەرکرد، خانەنشین کرابوو، دەبیویست بچن بۆ ولاتانی کەنداو کار بکات و هات بۆ لای باوکم نوسراویکی باتن و تەزکیەیی بکات تا کاری پێ بدەن، ئەویش هەموو خراپی کابرای لەبیر کردو تەزکیەییەکی دایە لە ولاتانی کەنداو کاریکی باشی دەستکەوت... کە بە راستی ئەمەش لوتکەیی لەخۆ بردن و بۆ خوا سۆلحانە...

باوکم باسی کەسی بە خراپە نە دەکرد، تەنانەت (ذو الفقار علی بوتو) کە هەمیشە ھێرشێ دەکردە سەر باوکم، باوکم دوای خێری بۆ دەکرد و بە ئەدەبەو بەسی دەکردو دەبیوت: (داوا دەکەم لە خوا ھیدایەتی بدات و حاڵی ئومەت چاک بکات، تا عیبادو بیلاد لەو زیاتر زیانیان لێ نەکەوێت).

منال بووین لەگەڵ باوکم چووین بۆ نوێژی ھەینی، خەتیبە کە دژایەتی باوکمی دەکرد لە وتارە کەیدا وتی (ئەگەر یەکن لە شوێنکەوتوانی مەودودی مرد (لە ئەندامانی جەماعەیی نیسلامی) و نیتراو لەسەر قەبرە کەیی درەختیکی سیدر پواو مەرو مالاتیك لە گەلای نەو درەختەیی خوارد، حەرامە کەس لە شیریی نەو مەرو مالاتە بخوات)!

کە گەڕاینەووە برادەرانی باوکم زۆر زۆر پێدەکەنین بە بێ عەقڵی نەو خەتیبەو قسەکانی، کەچی باوکم ھیچ پێ نەکەنی و زۆر لای ناسایی بوو...

جاریکیان زانایەکی گەورەیی زانکۆیی ئەشرەفیە لە لاهور بە باوکمی وت: (شیخ ئەحمەد عەلی لاهوری زۆر خراپ باست دەکات و پەخنەت لێ دەگرێ، خۆزگە وەلامت بدایەتەو، چونکە پێدەنگیت شوبهەو گومان لە دلی خەلکدا دروست دەکات) باوکیشم وتی: (دیارە پێم ناخۆشە کە سێک بە بێ بەلگە پەخنەم لێ بگرێ، بەلام شیخ ئەحمەد عەلی وەکو خەلکی تر نیەو چاکەیی زۆرەو خوا بە چاکەکانی لێی خۆش دەبێت، بەلام من گوناھم زۆرە بەلکو بە ئارامگرتن و وەلام نەدانەووە خوا لە گوناھم خۆش ببێت).

دلتیا بوون لە خوا:

حومەیرا مەودودی دەلێت: وەفدیک لە فەلەستینەووە هاتن بۆ لای باوکم، پێش گەشتیان بە ماوەییەکی کەم زانیمان ئافەرەتیشیان لەگەڵدایە، لای نێمەش پیاوو ئافەرەت تێکەڵ نابن، بۆیە

به په له ناو باخه که مان چاککرد بۆ نافرته تان و باوکم داوای لیکردین که زۆر خزمه تی نافرته تان بکهین و پێزیان لیبگرین.

وههزه که وههزی باران بوو، که کورسیمان دانار په ده مان گیترا هه ورێکی په ش ناسمانی گرتسو له وه ده! سوو بهاریت، زۆر خه مان سوو به باوکمان وت: (ته گهر باران باری به سه ر میوانه کانداتووشی نیحراجیه کی زۆر ده بین و بۆ کوێ پاکهین!) باوکم زۆر له سه ر خۆ وتی: (ان شاء الله باران ناباریت) وتان: (باوکه، وهه سه ریکه، خه ریکه ده باریت)، باوکم دهنگی به رز کرده و وتی: (پێم وتن ان شاء الله باران ناباریت).

پاش نه وه به چاوی خۆمان بینیمان هه وه که به ناسماندا بلآوهی کردو جهوێکی زۆر خۆش دروست سوو، دواي نه وهی میوانه کان پێشیست و شته کافان کۆ کرده وه، هه ور جارێکی تر کۆبوو وه وه نه و شه وه تا به یانی باران باری.

ئنجما دایکم پێی وتین: (هه رگیز موناقه شه له گه ل باوکتان و نه نکتاندا مه کهن، گوێ بگرن و په یه وهی قسه یان بکهن، هه رچی بلێن خوا بۆیان ده کات، مه گه ر هه زه رت ﷺ نافر مه ویت (من عباد الله مَنْ إِذَا أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ أَبْرَهُ) (رُبُّ أَشْعَثَ أَغْبِرْ لَا تُفْتَحْ لَهُ الْأَبْوَابُ، إِذَا أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ صَدَقَهُ اللَّهُ)...

جارێکی تر به ندیخانه:

جارێکی تر له سالی (۱۹۵۳) دا باوکم راپیچی به ندیخانه کرایه وه، فلیمه که له نه وه نه وه دهستی پێ کرده وه، پاره یه کی کهم، هه شت منال له ده وری دایکیکی نه خۆش و لاواز، جارێکی تر فرۆشتنی نالتون و پێداویسته کانی خۆی، جارێکی تر نان کردن و جل شت...

نهم جاره تاوانه که قورس تر بوو به لای حکومه ته وه، چونکه باوکم په راوێکی نووسی له سه ر مه ترسی قادیانیه کان و نامانجه کانیان...

له مه حکه مه ی عه سه کهریدا حوکمی له سێداره دانیان بۆ باوکم ده رکرد، به ریارێکی زۆر سته مکارانه و نابه جی بوو، خه لکی هه ریه که وه به جوړیک، هه بوو ناحه ز سوو نه وهی به وه په ری عه داله ت ده زانی، نه وهی دۆستیش بوو دنیا ی لی تاریک بوو بوو...

دۆستانمان که ده هاتن به گریان وه وه ئیسه یان به وه په ری خۆراگری ده بینسی نه وانیش به خۆیاندا ده هاتنه وه و ناچار ده بوون داخ و خه مه کانیان به شار نه وه...

نهو پږڅه برپاره که ده رچوو، شهو که ی تا به یانی دایکم نویژی کردو له خوا پارپاوه، له دوی نویژی به یانی دایکم که وته قورنان خویندن و گه یشته نایه تی ﴿اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَاءُ وَزُلُّوا حَتَّى يَقُوْلَ الرَّسُوْلُ وَالَّذِيْنَ ءَامَنُوْا مَعَهُ مَقَىٰ نَصْرُ اللّٰهِ اَلَا اِنَّ نَصْرَ اللّٰهِ قَرِيْبٌ﴾ البقرة: ۲۱۴.

دایکم نایه ته کانی دووباره ده کرده وه و ده گریا، ننجا بانگی کردم و وتی: سه یرکه کچم نه م پمپاوه چنه د زیندوه، نه ما چوڼ خه م و خه فتمان ده پوه یتیتته وه چوڼ قسه مان له گه ل ده کات... من لهو کاته دا سیانزه سالتیک ده بووم، به راستی کچی گه وړه وه کو خوشک وایه بډ دایک، که هه موو شتیکی خوی لا باس بکاو دلّی خوی لا بکاته وه، هه میشه دایکم ده یوت: نهو نافره ته چنه د گوناوهر به دبه خته که کچی نه یتیت.

هه موو جیهانی نیسلام بډ باوکم خرڅشا برون، بډیه دوی چواره پږڅ نه نندامیکی کږمه لای نیسلامی هات و له پشت ده رگا که وه وتی: دایکتان بانگ بکه ن بډم، هه موو ترساین که خه به ری ناخوڅشی پی یتیت، که چی خوڅشه ختانه وتی: (پیرزیایستان لی ده کم، میری قه راره که ی گډږی به بیست و یه ک سال به ند کردن له گه ل نه شغال شاقه).

هر نه ونه ده کابرا قسه که ی ته و او کرد دایکم له پشت ده رگا که وه سوجه ی بردو وتی:

خوای گه وړه راستی فمرووه ﴿اَلَا اِنَّ نَصْرَ اللّٰهِ قَرِيْبٌ﴾ البقرة: ۲۱۴

هر نهو پږڅه دایکم خه ویکې بډ گتپاڼه وه، وتی (له خه وما فرډکه یه ک له لامانه وه دابه زی و باوکیشان ده ستی هه موومانی گرت بډ ناو فرډکه که و، فرډکه که به خیرایی فری به ره و ناسمان و، منیش سه رم گډډی خواردو زور ترسام، له پر فرډکه که وه ستاو باوکتان ده ستی گرم و دایبه زاندم، من زور ده ترسام، که چی باوکتان پیی وتم: سه یری خواره وه بکه چنه د سه رکه وتین، منیش سه یری خواره وه م کرد، دیار بوو زور سه رکه وتبووین، خه لکیم ده بینلی له خواره وه وه میرووله و بینا به رزه کانیش نه توت یاری منالان... نیتر له ویتدا خه به رم بووه وه. به راستی خه وه که ی ده قاو ده ق هاته دی، هه رچه نه د دایکم زور ترسا به لام خوای گه وړه بهو مه سه لیه (ان شاء الله) پایه به رزی دنیاو قیامه تی کردین.

پاش چەند سالتىكىش لە (۲۵ى ديسەمبەرى ۱۹۷۵)دا رېژنامەى (ئىفرىشيا)ى ھەفتانە كە لە لاھور دەرئەچى، لە دەمى پياويكەوھ لە شارى (سرحودھا) كە ناوى (مىيان رحيم بخش) بوو بلاوى كردهوھ كە وتبوى: (كاتىك مەحكەمە حوكمى لە سىدارەدانى بۆ شىخ مەودودى دەرکرد، لە خەوما ھەزرەتم بىنى ﷺ، دەپاراپىھوھ دەيفەرموو: (پەرورەدگارار پەرھمان پى بکە، پەرورەدگارار، بە راستى مەودودى بۆ دىنەكەى تۆ بانگ دەكاو ھەولتى بەرزکردنەوھى وشەى ھەق دەدات، پەرورەدگارار داوات لى دەكەم كە بە زىندووى بىھىلتى، پەرورەدگارار پەرھمان پىبکە نەى كەرىم).

ئىنجا لە پىر گويم لە دەنگىك بوو وتى؟: (نەى محمد، دوعاكە تمان قبول كىرد)...ئىتر لە بانگى بەيانى خەبەرم بۆھ... دلم لىدەنى زىادى كىرد، لەشم دەلەرزى، فرمىسك بە چاواغدا دەھاتە خوارى، خۆم بۆ نەدەگىرا، ماوھىيەكى زۆر لە جىگا كەمدا مامەوھو نەمدەتوانى بوليم).

دىارە تەفسىرى خەوھكەش نەوھ بوو كە باوكم رىزگارى بوو...

سىياسەتمەدارى سالتح:

ھومەيرا مەودودى دەلىت: لە سالى (۱۹۶۴)دا جارىكى تر باوكم راپىچى بەندىخانە كرايەوھو ئەبجارەش كىتبەكانى برد تا لە بەندىخانە نووسىنەكانى تەواو بکات، دايكەم پەكى كەوتبىو، نەنكىشم لە (۱۹۵۷)دا وھفاتى كىرد بوو كەس نەبوو دلئەوايىمان بکات.

پىش نەم دەستگىر كىردنە، رەئىس نەركانى سوپاو سەرزكى دەولەت (مەھد أیوب خان) بە نامادە بوونى والى پاكستانى رېژئاوا (نەمىر مەھد خان) چاويان بە باوكم كەوت، سەرزكى دەولەت بە باوكمى وت: (گەورەم جەنابى شىخ، گەل و دەولەت پىئوستيان بە زانستى جەنابە، ھىوام واىھ واز لە سىياسەت بىنى و خەرىكى زانست بىت).

باوكىشم پىتى وت: (بەرپىز نەيوب، تۆ تەمەنت ھەموو لە سوپادا سەرف كىرد، بۆچى رى من دەگىرەت چالاكىيە كۆمەلەيتىھەكانم ئەنجام بەدم ولە ژيان دوور بکەومەوھ؟ جا نازانم بە چ مەبدەنىك و ياسايەك بە من دەلىتى كە واز لە سىياسەت بەيتم؟)

سەرزكىش وتى: (جەنابى شىخ، سىياسەت گەمەيەكى پىسە، ناگوغى بۆ پياويكى سالتحى وەك بەرپىزتان خۆى لەو بوارە بدات).

باوکیشم وتی: (سازام رات چۆنه، واز بئین لئو پیسیه بهردهوام بی باشه یان ری خوشکەین بۆ کهسانی سالتج که خاوهن ئەمانەت و پاستگۆیی و نیخلاسن که ئەو پیسیه کۆتایی پی بهینن و پاکی بکه نهوه؟ ههروهک فەرمووتان جەنابی سەرۆک، سیاسەت قورۆ لیتاوه، منیش هاتومه ناوی پاکی بکه مهوه، تا نهوه کانی داهاتووش پیس نهکات و، بیته ره همت بۆ گهل و ولات).

ئنجا سەرۆک ویستی ئیغرای بکات به پارهو سامان و وتی: (جەنابی شیخ بۆچی به ناوی منالە کانتەوه کارگه دانامه زرتینی و بانکە کانیش چی قهرزت بوئ ئەتدهنی و هه موو ناسانکاریه کت بۆ ده کهین، چ ولاتیکی عه ره بیشت ده ویت ده تکهین به سه فیر).

جەنابی سەرۆک نهیزانی چ که سایه تیهک له گه لیا دانیشووه، که سایه تیهک که دنیای به لاهه هیچ نیه و هه موو شتیکی کردووه به قوربانی ئاینه کهی، ئنجا باوکم پیتیوت: (نه یوب تۆ هیشتا تینه گه یشتووی، به راستی بهم قسانه نیهانهت کردم)...

به راستی باوکم ئیمانی به قه برو قیامهت و ناخیرهت به هیتر بوو، به چاوی به سیرهت نهوهی نه دی که خه لگی تر بیئاگابوون لیتی، چاوه رپی به هه شت و پاداشتی ناخیرهت بوو...

شه هادهی دنیایی:

حومه ریا مه ودودی ده لیت: که سییه م جار باوکم به ند کرا له (۱۹۶۴) دا، (نه هه د فاروق) ی برام له کۆلیژی پزیشکی به پلهی (بالا) ده رچوو، منیش ماجستیرم هیئا له نه ده بی نینگلیزیدا به پلهی (بالا)، خه ریک بوو هه ردوو کمان له خوشیدا بال بگرین، داوامان له دایکمان کرد که جائیزه مان بداتی بۆ ئەو سه رکه وتنه ی به ده ستمان هیئاوه، که چی پیکه نی و هیچی نه وت.

دوای دوو سێ پۆژ، که هیچ گرنگیان پی نه داین، زۆر بیتاقهت بووین و وتان: (نیوه ته قدیری ئیمه تان نه کرد، ئیمه هیچ نین به لاتانهوه).

دایکم هیچی نه وت، بۆ ئیواره باوهشی پیا کردین و ناوچه وانی ماچ کردین و لای خۆی داینان و وتی: (خۆشه ویستام، نه مه مالتی زانای ئاینیه، له م ماله دا عیلم و عه مه ل گرنگه، پله و پایه ی دنیایی و شه هاده ی سه ر وه ره قه گرنگ نیه، نه وانه ی که به دوای شه هاده دا پاده کهن و کۆی ده که نه وه وهک نه وه یه که سه ر زه رپی سه ر بکهن، هه ر سه فر ناکات؟) به م نامۆ گاریانه

دلّمان ئاوى خواردهوهو ئهو خهوو خهياّله دنياييهى هه مان بوو وهك سه راب له بهر چاومان
په وايهوه...

نهخۆشكهوتنى باوكم:

به هۆى بهند كردن و ماندويهى زۆرهوه پۆژ به پۆژ تهندروستى باوكم خراپتر ده بوو،
ناچار دايمك پاش بيست و پينج سالّ وانه وتنهوى قورئانى له (يانهى ژنان) دا، وانه كانى كه م
كردهوهو سپاردى بهو نافرته بانگخوازانهى كه پهروهدهى كردبوون...

دايمك زانست و زانياريهكى بهر فراوانى هه بوو، پۆژيَك نافرتهيَك ليى پرسى: چ
پسپۆريهكت تهواو كردوه له شه هادهى ماجستيره كه تدا؟ نهوئيش وتى: كچى خۆم، ئيهو ن خاو ن
پروانامهى بهرزو ماجستير، من پروانامهى ناوهنديم ههيه له قوتابخانهى (مهليكه ديرى) له
ديلهى...

ژنهكه وهلامهكهى دايمكى بهلاوه سهير بوو ليى پرسى ئهئى كهواته ئه م هه موو
زانياريهكت له كوئى بوو؟!

دايمك وتى: من ژيانم له گه ل زانايهكى خواناسدا به سه ر بردوه، كه به سه عاتيكي فيرى
زانست و زانياريهكت دهبيت كه له چهنده ها كتييدا دهستت ناكهوى.

كۆچى دوايى باوكم:

حومديرا ده لّيت: كاتى نهخۆشيهكهى باوكم زيادى كرد پۆژيَك پيى وتين: (من زۆر زولّم
له خۆم كردوه، هه رگيز په جم به لاشه م نه كردوه، هه قى چاو م نه داوه له خه، چاوه كانم
خه ويان ده ويست من زۆرم ليده كردن بۆ شه و غوونى و نووسين، زۆر جار دواى نوئيزى عيشا
ده كه و قه نووسين كا تيَك به خۆم ده زانى بانگى به يانى نه دا، نه گه ر نه مه شم نه كردهيه نه م
نه توانى ته فسيري (تفهيم القرآن) تهواو بكه م، جا وا ئيستا چاوه كانم هه قم لى ده كه نه وه،
نه مه وئى پشوو بده م و چاو ليك بنيم، كه چى خه به چاو ما نايهت، پامه ينانون له سه ر شه و غوونى
و ئيستا ماناى نووستن و پشودانيان له بير چۆته وه... نه مه وئى بيرم مه شغو ل نه بى و پشوو بده م
به لام چونكه خۆم وا فير نه كردوه ناتوانم فكرم ساف بكه م و بير نه كه مه وه، خۆم زۆر ماندوو
كرد، بۆيه ئيستا نه كانم هه قم لى ده كه نه وه نه مپۆر نايه لّن تۆزى نيسراحت بكه م...

باوكم داووده رمانى كه مكر د نهوى نازارى ده خوارد شهوش نهوهندى تر تهن دروستيان پروخاند، دايكم تكاي ليكرد كه له گهل (نه محمد فاروق) ي برامدا بچى بژ نه مريكا، سهره نجام باوكم قايل بوو، براكه م كه له نه مريكا بوو گهرايه وه له (۲۶ مایو ۱۹۷۹) له گهل باوكمدا چوون بژ نه مريكا بژ عيلاج.

پاش سردانى چهند دكتوريك مانگى يه كه م باوكم باشر بوو، كهو ته نووسينى په راوړك له سهر ژيانى حذرته، له هه موو لايه كيشه وه خه لكى دهسته دهسته دهاتن بژ لايو زؤر به يان له وانه بوون كه به هؤى نووسينه كانى باوكمه وه پتې راستيان دؤزيبوه وه، يان باشر پابه ند بوو بوون به نيسلامه وه، پتيان دهوت: (نيمه هر به ناو موسلمان بووين، به راستى خوا به هؤى په راوه كانى توه هيدايتى داي و زياتر پابه ند بووين به نيسلامه وه، خوا پاداشتى خيتر بداته وه له سهر نيمه موسلمانان).

ته نانه ت يه كنى له وانه ي سردانى باوكميان كرد (نه ليكس هيلى) بوو خاوه نى په راوى به ناويانگى (الجنور)، كه نوسخه يه كى كتيبه كه شى پيشكه ش به باوكم كرد.

له (۸ سيپتېمبېرى ۱۹۷۹) دا بساوكم جهلته يه ك لييداو دواى دوو ههفته ش گورچيله كانى و جگهرى وه ستان و نهو ساته وه خته هاته پيشه وه كه راكردن نيه لتي، له (۲۲ سيپتېمبېرى ۱۹۷۹) باوكم له خسته خانه ي (بفيلو) له نه مريكا گياني سپارده وه به وخوايه ي كه هه موو نه چينه وه باره گاي نهو.

دايكيكى خوگر:

حومه يرا ده لتي: كاتيک براكه م له خسته خانه گهرايه وه، ههروهك په رؤ كؤنى ليتهاتبوو له خه م و خهفته دا، كه هه والى وه فاتى دايينى، دايكم دلته وايى كردو و تى (كوړم نارام بگره، سوپاسى خوا بكه، كه له سايه و سيپه رى باوكندا گه وړه بوويت، خهريك بوو له ۱۹۵۳ دا له سيداره ي بدهن، نه گهر نهو كاته پرؤشتايه نهوا هه ر شپوه شت نه ده كردو و تيه كه شى نه ده هاته وه يادت)...

دايكم دلته وايى هه مروانى ده كردو ده يوت: (بليين: انا لله و انا اليه راجعون)...

خه لكى نارامگرى دايكميان زؤر به لاهه سه ير بوو...

خالم (دكتور جهلال شه مسی) به سهاره كهی له (تورتوتوی كهنه داوه هات بۆ لای دایكم، خهريك بوو له داخا له هۆش خۆی بچئ، كه دایكمی بهر شیوهیه بیینی لای سهیر بوو وتی: خوشكم من به دريژایی پښگا نه گريم و له بیرى نه وه دا بووم چۆن بتوانم دلنه وايت بكهم.. نهویش وتی: برام نیمان به خواو پشت بهستن پښی و نارامگرتن سیفاتی بهرزن كه مرؤف به هویانه وه ده توائی پووبه پرووی گه و ره ترين تنگوچه له موو ناخوشی ببیته وه.

كاتيښك له فرۆكه خانەى نيويۆرك چاوه ريمان ده كرد و جهنازه كەى باوكم گەيشته فرۆكه خانە، ژنانى پاكيستانى و هيندى و نه فريقي زۆر هاتن بۆ فرۆكه خانە، چەند كەسيښكيان پرسياريان ده كرد ناخۆ جهنازه كه گەيشتبى، دايكم وتى: به لا گەيشتوه! وتيان: چوزانيت؟! وتى: من هاوسەرى نهوم، خوا ره جمى پيښكات! نيتر هه موو كهوتنه سهرخوشى له دايكم و گويم لى بوو به يه كترين دهوت: (به راستى نه وه يه نارامگرتن).

له سى كيشوهه نوڤريان له سهر كرد:

نهو موسلمانانەى هاتبوون بۆ فرۆكه خانەى نيويۆرك نه وه ننده زۆر بوون به شهش جار نوڤرى مردوويان له سهر باوكم كرد، له فرۆكه خانەى له نده نيش كه ده كهوتته كيشوهه نوروپاوه موسلمانانى نهوئ نوڤريان كرد له سهر باوكم، له (لاهور) يش له كيشوهه ناسيا ژماره يه كى بى نه نذازه موسلمانان نوڤريان كرد له سهر باوكم...

راسته باوكم سهرى نايه وه، به لام كاتى سهرى نايه وه و كوچى كرد كه له سهر تاسه رى دنيا دا نووسينه كانى وريا بوونه وه يه كى ئيسلاميان به ريا كرد كه تا قيامت پاداشتى بۆ ده نووسريت...

به سهر جله كوښيكا مه گرین:

كه گەيشتینه وه لاهور دايكم نامۆزگارى كردين و وتى: (به سهر نه م جهسته يه دا مه گرین، نه م جهسته يه جله كوښيكا، چونكه جهسته وهك بهرگيښك وايه بۆ رۆج، ههروهكو هه موو جل و بهرگيښكيش كۆن ده بى و پهنگى تيښك ده چى و پينه و په رۆ ده كرښت و به كه لښكى به كارهيښان نامښتى، نهو كاته رۆج نهو بهرگه له خۆى دا نه كه نى و فرڤى شه دات و بهرگيښكى نوورين له لايه ن خوا وه ده پۆشى ... به راستى ئيستا باوكتان زۆر ئيسراحتى كردوه، گه راوه ته وه بۆ لای نهو كه سهى كه پڤزى لى ده گرئ و قه درى نه زانى، نه وهى كه له نه مريكا له تابوتدا بۆتان

هاتۆتۆمه بهرگ و پۆشاکێکی کۆنه، ههیه بگهی بهسهڕ جل و بهرگ و پۆشاکێ کۆن دا؟! به راستی دایکم بهو شیوازه ناسانه پڕ مانایه توانی سه‌ه‌ووریان بدات و هه‌میشه سه‌رمه‌شق بێت.

بۆ يۆستى دىنيائىمان نە كىردۈۋە:

سەرۆك (ضياء الحق) داواى له دايكم كرد كه بيته نهدام له مهجليسى شيوخ دا، دايكيشم پازى نهبووهيچ پوستانك وهرگريت و وتى: نهخوم و نه منالهكانم بازرگاني بهناوى ميتردهكه مه وه ناكهين، تيمه ناوى نهومان بو نهو روزه دهويت كه قورئان دهفرمويت

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِذْنِ الْحَقِّ تِلْكَ ذُرِّيَّتُهُمْ وَمَا أَلْتَمَهُم مِّنْ عَمَلٍ

کُلُّ شَيْءٍ أَمْرِي بِمَا كَسَبَ رَهِيْنٌ ﴿٢١﴾ الطُّرُق: ۲۱. دواکارم له خوا که بیبہ شان نہ کات له پاداشتی
 ہووټ و کوشش و جیہادی و له فیردهوسی نمدلدا و له ژیر سیپہری عدرشدا کوټمان بکاتہوہ .

مردنی دایکم:

حومه‌ی‌را ده‌لیت: دایکم له دواړوژه‌کانی ژیاښیدا زور ناوی باوکمی ده‌برد و تنانه‌ت جارېک له گهرمای زوروی بی کاره‌باییدا که تنگه‌نه‌فه‌سی له‌گه‌لدا بوو له هوش خوۍ چوو، که هاته‌وه هوش خوۍ به دلخوۍ‌یه‌وه وتی: باوکتان بانگم ده‌کات وده‌لی سهرکه‌وه وهره بو نیره، سهرکه‌که‌ش و هه‌وا چهند خوۍ، چی ده‌که‌یت له‌و گهرمایه‌دا ..تنجا دایکم هه‌ناسه‌یه‌کی هه‌لکیشار وتی: تو خوا پیم بلۍ چوڼ پیم بو لات ؟؟ من چاره‌ری‌تی بانگه‌یشتی خوام وهیشتا بانگی نه‌کردووم.

له نښتواری هه ښی مانگی نیږیلي ۲۰۰۸ دواي بیست و چوار سال له کۆچی باوکم دایکیشم کۆچی کرد . پېم خوشه یاده و هری یه کاتم بهم دتړه هونراو یه کوتایی بهیتم که دایکم زور همزی پیده کرد که ده لیت :

ننم قریری العین الی یوم الحشر فقد ارتحنا من حمل الامانة وهموم الدنيا

دوا وته:

پیاویک له تورکیا به ناوی (صهبانچی) له ههزاری و هه مایهوه پیده گات و ده بیته دهوله مهنديکی ناوداری تورکیا، ده بیته خاوهنی چهنده ها بانق و کۆمپانیای گه وره ...

کورپکی نیفلیجی هه بوو، جارێک وتی: زۆر سهیره کۆمپانیای سه یاره م هه یه و کورپکم نیه سه یاره لی بخوریت...

(صهبانچی) نه وهنده دهوله مهنده بوو قهرزی نه دا به حکومه تی تورکی، چالاکیه کانی ته و او به بۆرسه وه دیار بوو...

کاتی نه خۆش کهوت چو بۆ نه مریکا بۆ عیلاج و له ویش وه فاتی کرد، بۆ چهنده پۆژیک هه واتی مردنیان شارده وه له ترسی دابه زینسی لیره ی تورکی و بۆرسه کان. ناوبراو نه وه هه موو مال و سامان و کۆمپانیایه ی به جیهیشت و نیستا که چه که ی ده بیات به یۆه ...

له سه ره مه رگیدا دوو وه سیه تنامه ی نووسی و داوای کرد که کاتیک مر د پێش ناشتنی له کاتی شۆردن و کفن کردنیدا یه که میان جی به جی بکه ن... کاتیک کفنیان کرد یه که میان کرده وه، داوای کردبوو جووتی گۆره ی له پی بکه ن و نینجا بینیش، نه وانیش پرس ی زانی ناینیان کرد، وتیان: له کفنه که زیاتر نابێ هیجی تری پتیه بی، ناچار بی گۆره ی ناشتیان! که له ناشتنی ته و او بوون وه سیه تی دوو ه میان کرده وه که نووسی بووی: (دنیایه ک وا بیت به و هه موو سهروه ت و سامانه وه نه توانی جووتی گۆره ی له گه ل خۆتدا به ری هه قه په ندی لیوه رگیرێ).

به راستی نه مه نه زموونی دهوله مهنده ترین که س و هه زارترین که سه، نه گه ر هه موو دنیاش هی تزی بیت ناتوانی جووتی گۆره ی له گه ل خۆتدا به یی، ته نانه ت کفن گیرفانی نیه؟! نه وروپیه کانیش که قات ده که نه به ری مر دوو ه کانیان و ده یان نیژن، له و راستیه تیگه یشتوون و قاته کان گیرفانی بۆ نا که ن...

ده ی که نه وه دنیا که بیت با قۆلی مه ردا یه تی لی به لکه یی بۆ بانگه واز کردن به لکو له و رینگه یه وه سه رفرازی دنیا و قیامه ت بین...

تا به یه که گه یشتنه وه یه کی تر به خواتان ده سپێرم .. هه رشاد و سه رفرازو بانگه وازی بۆ خوا سولتحوین .

پیرست

بەرگی یه کهم (نازادی)

لاپهړه	بابهت
۷	پیشه کی
۹	شکاندنی کۆت و پیوهنده کان
۱۱	به لگه کان
۱۵	موعجیزه کانی قورنان و سوننهت
۲۳	هاتنی بهرده وام بهره و نیسلام
۷۰	به رزبونه وهی ریژه ی موسولمانان له هیندستان
۷۱	موسولمانان له پشت کهمبونه وهی تاوانن له هژله ندا
۷۲	موسولمانان ده بنه زۆرینه له نه وروپا له کۆتایی سه ده ی بیست و یه کهمدا
۷۴	دواوته ی ثم به شه

بەرگی دووهم (ناسوده یی)

لاپهړه	بابهت
۷۹	پیشه کی
۸۰	حالی نوممهت
۸۹	ده زگا کانی لیکۆلینه وه
۹۰	له ری لادانی نافرته ی نه مریکی
۹۱	نه خۆشی نایدزو چهند ناماریک
۹۳	عهوله مه ی به درپه وشتی
۹۵	به ندیخانه کانی نه مریکا
۹۷	ناسوده یی له خواناسیندایه
۱۰۰	کهوتنه خواره وه و تیاچوون

۱۰۳	نه‌یانه‌وێ نووری خوا بکوژینه‌وه
۱۰۷	سه‌ربازی نه‌ناسراو
۱۱۳	گه‌ران به‌ دوا‌ی ئاسووده‌بیدا
۱۱۵	له‌ موعجیزه‌کانی قورئان و فهرمووده
۱۲۷	ده‌نگوباسی بلا‌وبوونه‌وه‌ی نیسلام
۱۳۵	بانگخواز وه‌ك خۆر وایه
۱۳۷	وریا به‌ دینی خوا سووك مه‌كه
۱۳۸	چیژی ماندوبوون بۆ خوا
۱۴۰	هه‌رچیت بۆ ده‌کریت بیه‌که

به‌رگی سییه‌م (دنیایی)

لایه‌په‌	بابه‌ت
۱۴۵	پیشه‌کی
۱۴۶	دنیایی
۱۴۸	سه‌رنج‌دان و بیرکردنه‌وه
۱۴۹	نه‌یتی نه‌ستیره‌کان
۱۵۱	پشتگیری خوا بۆ برواداران
۱۵۲	نه‌بو موسیلمی خه‌ولانی
۱۵۳	موسلمانانی جه‌به‌شه
۱۵۳	بارانیك پاش دوعای حاجییان
۱۵۴	نوورسی و یارمه‌تی په‌روه‌ردگار
۱۵۶	صلاح الدین و پاراستنی په‌روه‌ردگار
۱۵۶	دکتۆریك له‌ نیوه‌ شه‌ودا
۱۵۷	له‌ موعجیزه‌کانی قورئان و سوننه‌ت
۱۶۳	موسولمانبوونی به‌رده‌وام

به‌رگی چواره‌م (تارامی)

لاپه‌ره	بابه‌ت
۲۰۳	پیشه‌کی
۲۰۴	فیتنه‌و تاقیکردنه‌وه
۲۰۵	سهره‌نری بوون و کهوتنه خواره‌وه
۲۰۶	جۆره‌کانی فیتنه
۲۰۸	ترسناک‌ترین چهک
۲۰۹	پاگه‌یاندن چه‌کی سهرده‌مه
۲۱۰	پاگه‌یاندن له زه‌مانی عه‌وله‌مه‌دا
۲۱۱	جووله‌که‌کانی که‌نه‌دا
۲۱۲	ده‌ستگرتنی جووله‌که به‌سهر پاگه‌یاندندا
۲۱۳	له مو‌عجیزه‌کانی قورئان و فهرمووده
۲۱۵	گه‌وره‌ترین کرداری حسابکردن
۲۲۱	موسولمانبوونی به‌رده‌وام
۲۵۱	دوا و ته

به‌رگی پینجه‌م (ناشتی)

لاپه‌ره	بابه‌ت
۲۵۵	پیشه‌کی
۲۵۷	شاره‌زا به با‌سهرگه‌ردان نه‌بی‌ت!
۲۵۸	ده‌یه‌وی‌ت نی‌مامی موته‌قین بی‌ت و که‌چی؟
۲۵۹	برو بیانوو هی‌تانه‌وه
۲۵۹	خۆشنوسیکی به‌ناویانگی تورکی
۲۶۲	هاتن به‌ره‌و تی‌سلام
۲۸۶	ناحه‌زانی پی‌غه‌مبه‌ر دوا‌پراون
۲۸۷	فونه‌یه‌ک له کورد‌ستانه‌وه

۲۸۷	نمونه‌یه‌کی تری سدرده‌م
۲۸۹	داخستنی که‌نیسه‌کان له به‌ریتانیا
۲۹۰	له موعجیزه‌کانی ئیسلام
۳۰۶	میهره‌جانیکی گه‌وره له به‌ریتانیا
۳۰۷	دوا و ته

به‌رگی شه‌شهم (هیمه‌ت به‌رزی)

لایه‌په	بابه‌ت
۳۱۳	پیشه‌کی
۳۱۶	خۆراگری
۳۱۹	به‌راستی نهم تاینه سدی‌هه؟!
۳۲۰	نافره‌تێك مه‌لانیكه‌ت سیبهری بۆ ده‌كات!
۳۲۲	نوم شوره‌يك غوزه‌یهی نه‌نساری
۳۲۳	خوا ره‌حم به نه‌بو هه‌شهم بکات
۳۲۵	هیمه‌ت به‌رزی
۳۲۷	هیمه‌تی چوون به‌ره‌و حه‌ج
۳۲۹	ره‌جا کوپری حه‌یوه
۳۳۰	تاریق کوپری زیاد
۳۳۲	بانگخوازی نه‌ندا‌زیار نه‌حه‌د موفتی
۳۳۶	په‌ناگرتن به‌خوا له سارد بوونه‌وه‌هاتنه‌دواوه!
۳۳۸	هیمه‌تی نورالدین زنگی
۳۴۰	کاتێك سوار ده‌گلێت!!!
۳۴۳	هه‌لۆیستی مه‌ردانه
۳۴۵	کورده‌یکی مه‌رد
۳۴۷	شه‌هیدێك له‌نه‌ییریا
۳۴۷	نه‌بیله لۆییزێ بانگخواز
۳۴۸	زاهیدیکی رووخۆشی شه‌هید

۳۵۷	دلدامه زراوی و نه تۆران !
۳۵۸	بانگخوازی تادوا هه ناسه
۳۶۲	هیممهت بهرزی وهره قهه کوری نه وفه!
۳۶۲	چیرۆکیك بۆ په ند وهر گرتن
۳۶۴	مه سه له ی موباهه له
۳۶۶	با هیمن بینه وه!

بهرگی جهوته م (سهر فزایی)

لاپه ره	بایه ت
۳۷۱	پیشه کی
۳۷۲	نیمان و زانست
۳۷۴	سهر فزدانی گیانه به ران
۳۷۵	أنطوانی فلو
۳۷۶	دکتۆر برونۆ غیدرۆنی
۳۷۶	دکتۆر مصطفی عمود
۳۷۸	موعجزاتی قورنان و سوننه ت
۳۹۵	موسلمان بوونی بهرده وام
۴۱۲	کاتی له ده ست نه فسم پزگار بووم !
۴۱۳	خۆت به که م مه زانه !
۴۱۴	نیسلام بۆ هه موو کات و شوینی که
۴۱۶	قه له م و لاستیک !

بەرگی هه‌شتم (دیاری)

لایه‌په‌ره	بابه‌ت
٤١٩	پیشه‌کی
٤٢٠	خه‌وێکی سه‌یر!!
٤٢١	صحابی‌یه‌ک له‌ ئه‌وروپا!
٤٢٤	موعجیزه‌ی هاتن به‌ره‌و ئیسلام
٤٢٩	ئه‌زمونیکی سه‌یر و سه‌مه‌ره
٤٣٢	یه‌که‌م زنجیره‌ی ته‌له‌فزیۆنی ئیسلامی که‌نه‌دی
٤٣٣	نامینه‌ بانگخوازی ناوداری تورکیا
٤٣٨	موسلمانانی به‌ریتانیا و حه‌مله‌ی ئیسلام نایینی ناشتی‌یه
٤٣٩	موسلمانبوونی قه‌شه‌یه‌ک
٤٥٨	چیرۆکی قورئان نمونه‌یه‌که‌ بۆ ژبان
٤٦٦	لیکچوون و جیاوازی دووباره‌بوونه‌وه‌ی چیرۆکه‌کانی قورئان
٤٨٢	تۆفانه‌که‌ی نوح
٤٨٥	له‌ خزمه‌ت چه‌ند نایه‌تی‌که‌دا
٤٦٧	دوا و ته‌

بەرگى نۆيەم (بانگخوазىي)

لاپەرە	بابەت
۴۹۱	پىنشەكى
۴۹۲	سكرتېرى تاييەتى پاپا وريايى دەدات لە مسولمانبوونى پۇژناوا
۴۹۳	ئىسلام خىراترىن ئاينە لە بلاويونەوہدا
۴۹۳	مسولمانبوونى دوو سەرياز
۴۹۴	رېگرتن لە بلاويونەوہى ئىسلام
۴۹۷	موعجىزەى قورئان
۵۰۳	موعجىزەى فەرمودە
۵۰۸	لەبارەى پىغەمبەرەوہ ﷺ وتيان
۵۱۰	مسولمانبوونى لاويكى ئەمريكى
۵۱۲	مسولمانبوونى ئافرەتتىكى ئەمريكى
۵۱۲	عومدەى شارۆچكەى ماکوان
۵۱۳	جىنگرى وەزىرى ئەوقافى سۇدانى
۵۱۴	بەكۆرى مسولمان بوو
۵۱۵	راگەياندىنى حيزىيتكى ئىسلامىي لەفئەندا
۵۱۵	فىكىتۇرىا رايىى يارىزان
۵۱۶	مسولمانبوونى قەشەيەك
۵۱۹	ئافرەتتىكى ھۆلەندىو خەويك
۵۲۰	ئافرەتتىكى نووسەرى دانىماركى
۵۲۰	مسولمانبوونى نووسەرتكى جوولەكەى ئەلمانى
۵۲۱	دوو مسولمانى سويىدىو كۆرپەك
۵۲۱	سەرۆك پۇلىسى شارى سان ھۆزى مسولمانبوو .
۵۲۲	گۇرانىيىۋى مىسىرى شاھىناز بووہ بالاپۇش

۵۲۲	مسولمانبوونی ئەنداز یاریکی دانیمارکی
۵۲۲	مەریەم جەمیلەى بانگخواز
۵۲۸	بانگخوازىكى گەشتىيار
۵۳۲	كارىكى مەزىن بۆ ئىسلام
۵۳۲	عثمان دان فۇدىۆ
۵۳۴	سۇفيا ماسترنىيالى
۵۳۵	پىيى فۇگلى ئىسلامى دۆزىيەۋە
۵۳۷	دكتور كاي لوهر چۆن مسولمان دەيىت؟
۵۳۸	ئەنالىندا و گەشتىك بەرەۋ نور
۵۴۲	لە فاتىكانەۋە بۆ ئەزھەر
۵۴۳	واقىيى ئومەتى ئىسلامى
۵۴۴	ژىياري پۇژئاۋا
۵۴۵	نىشانەكانى پەمانى ژىياري پۇژئاۋا
۵۴۸	قەشە ئەمىرىكىيەكان و تاۋانى جىنسى
۵۴۹	دادپەرۋەرى ئىسلامىي
۵۵۲	كەنالى (العربىيە) و پۇژئامەى (الشرق الاوسط)
۵۵۶	ۋانەيەك لە كۆچەۋە
۵۵۶	خورىيە و سۆزى كۆچ
۵۵۹	دوا وتە

بەرگی دەیم (ئایینیکی جیهانی)

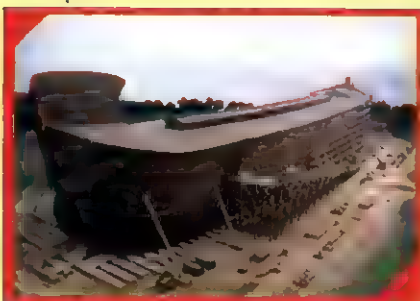
لاپەرە	پايدەت
۵۶۵	پیشەکی
۵۶۶	چاکەو زمانی حەسوود
۵۶۷	پانزە ھەزار سوویدی موسلمان بوون
۵۶۸	تەحریفاتی پەراوہ پیشینەکان
۵۷۰	نوسخەیکە تەورات
۵۷۱	لە موەجیزەکانی قورئان و فەرموودە
۵۹۳	رۆژھەلاتناسیکی نیتالی دیفاع لە قورئان دەکات
۵۹۴	نیسلام دەبیتە یەکەمین ئایین لە برۆکسل
۵۹۴	ھەول بەدە لە ریزی پیشەوہ بیت
۵۹۵	شیوازی کارت بگۆرە نەگەر بەرھەمی نەبوو
۵۹۵	ھەندی خیر زۆر گرنگە لە دەستت نەچیت
۵۹۶	پاککردنەوی دل و دەروون
۵۹۶	بیرت بھەرە کار شتیک زیاد بکە لە دنیا دا
۵۹۷	بازرگانیکە سەرکەوتوی نەخویندەوار
۵۹۷	بەمیدی (ھۆت مەیل)
۵۹۹	بلاوونەوہی ناشیانە نیسلام
۶۰۰	لە ھۆکارەکانی بلاوونەوہی نیسلام
۶۰۱	دوعا کردن
۶۰۴	باشترین قسە
۶۰۴	کاریگەری قسە خیر و ھاندان
۶۰۸	بەرەکتە تەمەن
۶۰۹	دلی خەلک خۆش بکە
۶۱۰	ھەولدان بۆ نیسلام

٦١١	گهشتيارىكى بانگخوازى رڤومانى
٦١١	زيادبوونى موسلمان بوون له ثيمارات
٦١٢	پياويكى يههودى موسلمان بوو
٦١٢	سيميناريك له سوويد
٦١٤	يانزه قهشه موسلمان دهبن
٦١٤	موسلمان بوونى هاوالاتيانى دوورگه (بابوغيڻيا)
٦١٤	بنكهيهكى نيسلامى له بولغاريا
٦١٤	موسلمان بوونى پهرستارىكى هندوسى
٦١٥	محمد سىتى خيرخواز
٦١٦	نامديهك له شىخ (عائض القرنى) يهوه بۆ (نيلسون مانديلا)
٦٢١	دكتور عبدالرحمان السميٲ
٦٢٣	كارهكانى جهمعيهى (العون المباشر)
٦٢٣	زهكاتى موسلمانان
٦٢٣	مهترسى و تياچوون
٦٢٥	نافره تيكي بانگخواز
٦٢٧	نهبو نهعلاى مهودودى
٦٤٢	دوا وته
٦٤٣	پيٲست

بہارِ ۵۰
تہِ سلام



پاشکووی وینہکان



شیووی گەشتیەگە ی نوح
بە بۆچونی زانیان



بەردی لەنگەر گرتن و وینە ی
ئەو تیمە ی گە دۆزیانەووە



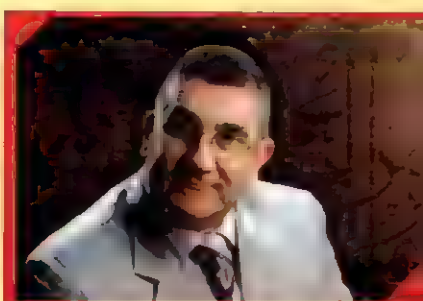
شوینەواری گەشتیەگە ی نوح
لەسەر شاخی جودی



بەردەکانی لەنگەر گرتن
بە ژیری گەشتیەگەووە



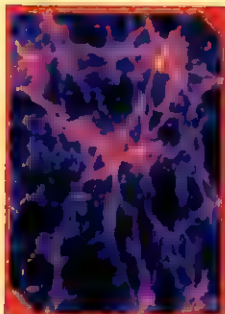
نەبو تریکە.. هەموو
فیداتین ئە ی پێغمبەری



نیدریس توفیق لە
قاتیکانەووە بۆ ئەزھەر



صابر طعيمة : ئەو ھونەرمەندەى لە پائىز
خولەگدا سەدو ھەشتا پلە ژيانى گۆز



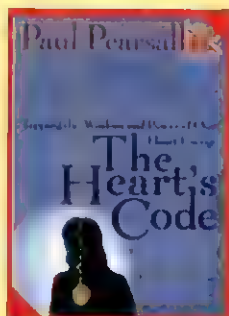
وینەى گەردوون كە بەگەلە
ئەستێرە چەراوە



راھبەنەرى فەرەنسى فېلېپ خۆى
و ھاوسەرگەى موسولمان دەبن



لەدۆزینەومكانى ئوور لە عێراق
كە بەلگەى ئەسەر زاستى قورئان



بەراوى گۆدى دڵ



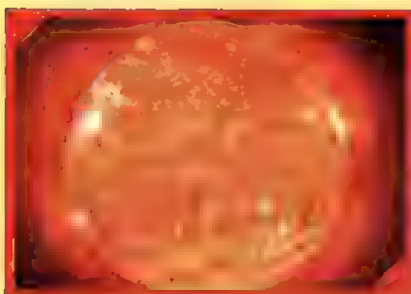
بەراوى (گەران بە دواى
نەینى ھێزى بوونەومردا)



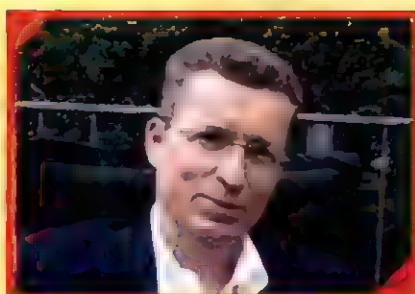
فانیلەى بانگەوازێكى لاوى بەریتانى
كە سەدان كەسى موسولمانكرد



بەگن ئە مەسەللەكان كە براوتە
گۆرمەانیكى فەرەنسا



لەم سەدەمەى دوايیدا زانرا گە
خۆر دەروات پە خێرايى
دوو سەد کىلۆمەتر لە چرگەمەگدا



موسولمانبوونى دکتۆر کای
لوهرى ئەلمانى



(بىنى فۆگلى) ئەلمانىي لە
٢٠٠٢) دا موسلمان بوو



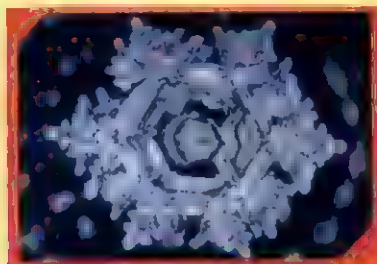
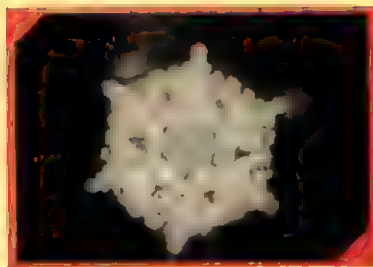
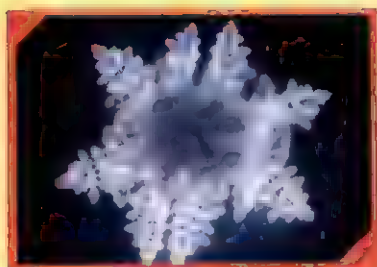
گەلە ئەستێرمى رینگای کاکێشان
کە خۆر يەکیکە لە ئەستێرمگانی
کە ژمارەیان سەد ملیار ئەستێرمە



وئسفی قورئان زۆر وردە لە لایەنى
زانستییەوه کە باس لە موسەفەرى خۆر
دەگات گە لەم دوايیدا دۆزراوەتەوه و
هەمان دەستەواژەى قورئانى بۆ بەکار دێنن.



عمەلى گواتيمالا لە کاتى حەجدا



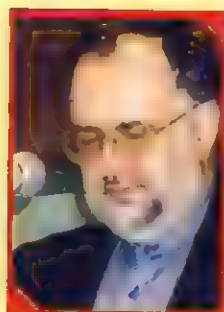
پروفیسوری یابانی مۇسارۇ ئۇماتۇ باش دە سال لیکۆلینمە سەلاندی که ناویش هەستی
هەیه و بەراویکی نووسی بە ناوی (نامەگان لە ئاوەود) ئەمەش چەند وینەیهکی
کریستالەکانی بەفرە لە کاتیکیدا که مۆسیقایەکی خۆش یان قسەی خۆش بۆ ئاویک
بکریت پاشان بیبەستیت هەروەها کریستالی ئەو بەفرانەش که ئاوەکەیان مۆسیقای رەق
و ناخۆش یان قسەی ناخۆش دەبیستن دیارە که وەک نەخۆش وان کزو شیواون...

وینە ی کریستالی ئاوی بەلوووعە ی شاری
تۆکیۆ که گلۆری تیکراوه پاش بەستنی
شیواوه و رەنگی مردووی گرتووه.





بانگخواری هیئندی د. زاگر نالیک



پروفیسور علمی بلوسین له
لوتکهای مارکسیه ته وه بهر وه نیسلام



راهینهری کاراتی جیهانی
نه حمه د که مال نؤکاماتو



بالوئیز رفیق جانین



گتیبی (سیکس ، زن . در تاریخ) به
زمانی فارسی سیامک ستوده له
نهمریکا دهریکردوه و مریوان
هملجیمی لهنا وهریکیراوه



بانگخواری بهرازلی انطوان الاشقر



نامهیهک

له شیخ علنج القرنی یه وه

بؤ نیلسون ماندیلا





وینەى (عهەدن) لە گوگل ئیـرسەوێـه کە
دەکەوێـته سەر دوورگەیهکی بۆـرکانی، کە
حەزرت (ﷺ) لە فەرمودەکەیدا ئاماژەى بۆ
دەکات و بەلگەیهکی گەورەى پێغەمبەراییەتییه.



بانگخوازی فەلپینی محمد سومای



(المسآة الفرعونية)
مەسەللە فیرعەونیەکان



تیری هنری لەکاتی سوچدە بردنیدا
لە گۆرمبانی تۆپی پێدا



سەربازێکی ئافەرمتی ئەمەریکی بەهەموو تەقایی جەنگەوێـهەمی
ئەنجامدانی نوێـزەکەییەتی، بۆیە زۆر بە ئاسایی دەچێـته
مرگەوتیکەوێـه و نوێـزەکەیی دەکات، لەکاتیـکدا کە ژپانیشی لە مەترسیدایە



لیستی بهره‌مه‌کانی

ناوهند راکریاندنی‌ارا

ردیف	نویسنده، مترجم	عنوان	تعداد صفحات
۱	رازی قورنالی	۲ چاپ	عمر خالید برهان محمدنمین نندازیار عوسمان
۲	محمدی دوزجه‌یی	۲ چاپ	خالید نیرتوغرون گونا غریب
۳	کاتر زیانته چونی ده‌گوزهرتی		محمدعلی قهره‌داغی
۴	جیشینی سرزه‌وی	۲ چاپ	عمر خالید له‌یلا تاهیر
۵	بی‌به‌ینی غوشه‌ویست	۴ چاپ	عمر خالید لامالنج محمدنمین
۶	زنجیره‌ی بهره‌نیسلام (۱۰ کتیب)	۲ چاپ	نندازیار عوسمان
۱۶	حمیدلی به‌صری چاپ	۲	به‌دریه عزیز
۱۷	هنگاونک بهره‌راستگونی	۲ چاپ	دانا عوسمان
۱۸	گفتوگزی عیترانی	۲ چاپ	محمد احمد عبدالجواد محمد عبدالرحیم
۱۹	نهیته‌کانی گمردوون لمنیوان قورلان و زالسعدا		عبدالداثم کحیل جمال محمدنمین
۲۰	نور پاوه‌ی لمدووی غزی ده‌گهریت	۳ چاپ	خالید نیرتوغرون شمیدا
۲۱	پرونده‌ی مندان - هونرو لیتزاین		یاسر محمود فرشته محمد
۲۲	غوشه‌ویسته‌کات (محمد ۱۹۹۹) بناسه		جاسم مطوع له‌یلا تاهیر
۲۳	یاداشتنامه‌ی ماموستایه‌ک (هرگی به‌کیم)	۲ چاپ	وه‌بی وه‌قاس نوزغلو د. زانا احمد
۲۴	یاداشتنامه‌ی ماموستایه‌ک (هرگی دوووم)		وه‌بی وه‌قاس نوزغلو د. زانا احمد
۲۵	غوشه‌ویستی راسته‌قینه		نعمت ذه‌بی، عزه‌الابراشی به‌هجرت جمیل
۲۶	نامیلکه‌ی به‌یامه‌کانی غوشکان ۳ چده‌ک له (۲۵) نامیلکه‌دا		عمر عبدالعزیز
۵۱	لایا هاوسریکی غوونیت		هه‌لاله محمد
۵۲	رنگای به‌هشت	۲ چاپ	عمر خالید تاریقی نه‌جیب
۵۳	ستم		دانا عوسمان
۵۴	سراپه‌کان نابه‌کانی		د. عوسمان هه‌لنجینی
۵۵	له‌نهیته‌کانی قورنالی پرورز		د. مصطفی محمود جمال محمدنمین
۵۶	لاوان و هاوین	۲ چاپ	عمر خالید محمد محمدمیرزا

ژ.	ناوی بابیت ، ژ. چاپ	نورسهر	وهرگڼې
۵۷	لورناني پېرؤز له ۱۰۰ لمرموده دا	د. محمد زکي خضر	سهيد صالح
۵۸	جواندين دپاری	سيما ماراشي	همدهوان
۵۹	موصحيزالي نهجهدی	بهشيك له پيامه کاني م. سعیدی نوری	فاروق رسولجي
۶۰	پديامي بيماران		
۶۱	مروؤ و ليمان		
۶۲	ميراجي پيغمبر ﷺ		
۶۳	سروشست هونره يا هونرمه ند		
۶۴	سونه تي پيغمبر ﷺ بې پليکانه و رښاره		
۶۵	وته بچوکه کان		
۶۶	نيخلاص و براه تي		
۶۷	مهلايکته و ژباني دوارؤز		
۶۸	نيجهاد لهم سردهمه دا		
۶۹	نور - خاتمانی باوه ردار	گؤنا محي الدين	
۷۰	پارانه وي رؤزانه	احمد عبد الجواد	عمر احمد نيزامي
۷۱	خوشه ويستاني خوا	ناري عبدالرحمن	
۷۲	موده ريستامه	ناوات نه بوبه کر	
۷۳	نعمه نه ناکارت رؤله ي شيرينم	عبدالله بن محمود البوسعدي	دايکي سروشت
۷۴	بې زمانان دينه زمان	صلاح الدين محمد بهاء الدين	
۷۵	گه شتيکي نوراني	عمر عبدالعزيز	
۷۶	خوږبه گه وره زانين	دانا عوسمان	
۷۷	خنجيلانه کم پيغمبر ﷺ خوشي ده ويت	عبدالله بن محمود البوسعدي	نامانج محمدنمين
۷۸	نويزي بهياني	فاتح محمد سميع	
۷۹	پدکم ههنگاو	فاتح محمد سميع	
۸۰	شه پتان لمدادگای لورنندا	عبدالحميد خورشيد	رهموند محمد ره لوروف
۸۱	پيغمبري چاوه وړانگراو	فتح الله گولته	حسن حه کريم
۸۲	ناکاري پيغمبران	فتح الله گولته	حسن حه کريم
۸۳	ريهری حاجي	مهلا موسای بياره	

۳.	ناوی بایعت ، ژ. چاپ	نووسر	وهرگتیم
۸۴	دروود - بهرگی به کم	فاتح محمد سمیع	
۸۵	دروود - بهرگی دووم	فاتح محمد سمیع	
۸۶	ژباښامدی حذرته یوسف (علیه السلام)	ناصر محمد شریف	
۸۷	کزپاسه کانی دوانگه	أحمد پوشتی	
۸۸	یز کچ و کوره لاره کم	هه لاله محمد	
۸۹	رازی هر دو و هوسر یز به کتر	سعيد صالح	
۹۰	نامیلکه ی (جوان نوټز کردن)	محمد عبدالرحیم	
۹۱	هوسنگی له کسه پتی پشمیردا	د. خالد سعد النجار	سیروان گنجان
۹۲	نامیلکه ی (بادی پروه ردگار)		بهره محمد علی
۹۳	نامیلکه ی (چند پازنک یز ژنان)	جی دژنالد والرز	شنو محمد رشید
۹۴	نامیلکه ی (چند پازنک یز پیوان)		
۹۵	نامیلکه ی (چند پازنک یز هاوریان)		
۹۶	نامیلکه ی (چپکی گول له حیراوه)	جعفر محمد الماس	
۹۷	پرسی خوټندنه وه		بهجت جمیل
۹۸	له زلی نوټز	ناصر سزانی	
۹۹	گیان و ماده	زنجیره ی (په ټیټك له دله وه) عمر خالید	بهره محمد حسن
۱۰۰	پدپامی خواپی		شعوم عهبدوللا
۱۰۱	پازیکردنی پروه ردگار		نسی محمد حمده عزیز
۱۰۲	نزا		نلاء به کر له جد
۱۰۳	نارامگری		ناصر محمد شریف
۱۰۴	شهرم		محمد صادق عبدالقادر
۱۰۵	داده زراوی		پورهان محمد دلمین
۱۰۶	مبه		پشتیران حمده مرزا
۱۰۷	تیکوژان له گمل دهر وندا		لهیلا تاهیر
۱۰۸	بالا پزشی		فاروق عومر نه جد
۱۰۹	له ژیا له وه		مریم حسن سعید
۱۱۰	خوشمویستی پروه ردگار یز به ښه کانی		لهیلا تاهیر
۱۱۱	هاو پیمتی		بهناز جمال
۱۱۲	تهو به کردن		ب. یوسکانی

ردیف	نام و نام خانوادگی	تاریخ تولد	محل تولد
۱۱۳	لحمیرایی خامدوه	عابدین رشید	بورهان محمدنمین
۱۱۴	راستی خوشهویستی بز پشمهیری خوا	ناصر محمد شریف	
۱۱۵	لحمایه ناوه جوانه کالی خوا	عمر احمد لیزامی	
۱۱۶	چمکیک له زیانامه می ماموستا نه محمد زه هاوی	کاظم ناصر المشاطی	بورهان محمدنمین
۱۱۷	نامیکه (پشمهیرایی و پشمهیری محمد)	لهو لهعلای مهودودی	بورهان حاجی علی
۱۱۸	خواهرستی	ناصر سزالی	
۱۱۹	به خرداچرونه مهیک له خوشهویستی پشمهیردا	لهلدازار عثمان	
۱۲۰	نامانج دهستیشان بکه - نامیکه	عمر خالد	لهیلا تاهیر
۱۲۱	خوشهویستی له نیوان لاواندا - نامیکه	عمر خالد	روخوش عومر
۱۲۲	په یامیک بز کچه قوتایی زانکز - نامیکه	د. عمر عبدالکالی	شمون عبدالله
۱۲۳	حاج و عمره - نامیکه	عمر خالد	ب. بزسکالی

بهره‌های چاپ‌کراوی ناوهندی راگه‌یاندنی تارا بو مندالانی نازیز
به شیوه‌ی نامیلک‌های وینه‌یی رنگ‌آورده‌نگ و قه‌شه‌نگ

۱۲۴	کلیلی پر نه‌تی	زنجیره‌ی سولیاکانی همن	گالیب میکری	گزن نا غریب
۱۲۵	پرواوپه‌وشت		عمر عبدالعزیز	
۱۲۶	نمله		ناکز محمد مابیر	
۱۲۷	په‌کمین رۆزوو	زنجیره‌ی مام بارام	به‌تول تیره‌کین	له‌جده‌د خالید
۱۲۸	به‌په‌روشی نعل‌لند			
۱۲۹	مزگه‌وتی دره‌وشاوه			
۱۳۰	باپه‌مبیرمان بناسین به‌شی په‌کهم ۳ چاپ			ناصر محمد شریف
۱۳۱	باپه‌مبیرمان بناسین به‌شی دووهم ۲ چاپ			
۱۳۲	به‌رخۆله‌کهم		له‌سما یونس	
۱۳۳	له‌لی قارهمان	ژبانی پنه‌مبیری نازدارمان له‌زمانی گیانداراله‌وه	عالیشه‌گون نایگن	ناشنا عوسمان
۱۳۴	گوئدریژه به‌ختموره‌که			
۱۳۵	به‌رده‌په‌شه‌کهو چه‌موه بجوکه‌کان			
۱۳۶	میرووله ژیره‌کان			

ئەم بەرھەمانەش لە ژێر چاپدان

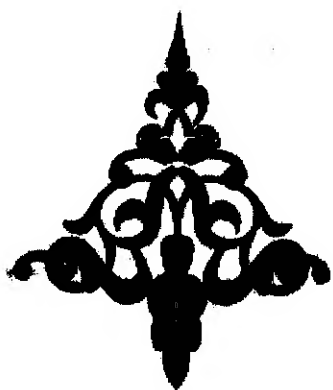
ژ.	ناوی بابەت ، ژ. چاپ	نووسەر	وەرگێڕ
١٣٧	نایستێل - کچە لاویکی بێ ئەوا	خالد ئیتر توغروڤ	گۆنا غەریب
١٣٨	سۆزی ئەتەوێ یا ئەتەوێ پەستی	مەلا سەید لەحمەد	
١٣٩	خاکی برون	دانا عوسمان حەسەن	
١٤٠	نۆی بوونەوێ	لەنداز یار عوسمان	
١٤١	زنجیرە ی ناپەلسی (٢٠) نامەڵکی پەرۆدەیی و یمانی	د. محمد راتب النابلسی	نامانج محمد ئەمین
١٤٢	راستی بەدیهێنان	فتح الله گولەن	
١٤٣	روژی دواپی - بەلێنە راستەقینە کە	د. عمر عبدالکافی	نامانج محمد ئەمین

بهره‌می بینراو و بیستراوی ناوه‌ندی راگه‌پاندنی ئارا

ن. سیدی	ن. نملقه	بایه‌ت	بهره‌م	
۳۷ دیفیدی	۱۰۰ فلم	فلمی دۆکیرمیتنی ئیججازی و زانستی و ئیمانی	زنجیره‌ی فلمه ئیججازه‌کان	۱
۶ دیفیدی	۳۶ نملقه	زنجیره دۆبلاژ کراوه‌کانی بانگ‌خوازی به‌ناوبانگ م. عمر خالید	بی به‌ینی خۆشه‌ویست	۲
۲ دیفیدی	۱۸ نملقه		گۆزانی مەزن	۳
۴ دیفیدی	۲۴ نملقه		به‌ناوی تۆوه ده‌ژین	۴
۴ دیفیدی	۲۹ نملقه		به‌هه‌شتی ماله‌کاغان	۵
۱ دیفیدی	۱ فلم	ژیانی م. سه‌عیدی نۆرسی له بارلا	راپۆنی بارلا	۶
۴ دیفیدی	۲۵ نملقه	گرنگ‌ترین ره‌وشت به‌ شیوه‌ی زنجیره‌ی کارتۆنی بهره‌م هاتووه بۆ مندالان	فلمی کارتۆنی ره‌وشته فورنانه‌کان	۷
۲ دیفیدی	۱۰ نملقه	چهند چیرۆکیکی به‌سوود بۆ مندالان	فلم کارتۆنی ئاکاره جوانه‌کان	۸
۲ دیفیدی	۸ نملقه	هه‌ندیک له‌و چیرۆکانه‌ی له فورناندا باسکراون و بۆ به‌ند وه‌رگرتن لییان	فلمی کارتۆنی چیرۆکه‌کانی فورنان	۹
۱ دیفیدی	۱ نملقه		فلم کارتۆنی ژیمانی م. سه‌عید نۆرسی	۱۰
۲۱ دیفیدی	۲۱ خه‌مه	به‌ ده‌نگی چهند فورنان خۆبێنکی به‌ناوبانگ	خه‌مه‌ی فورنان	۱۱

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com





ئەندازىيار عوسمان محمد رشيد
 لەدايكبوى ١٩٥٩ لە سلیمانی
 دەرچووی کۆلیژی ئەندازىيارى شارستانی
 زانکۆی سلیمانی ١٩٨١
 لەبەرھەمەکانی:
 بەرھەوێر و ھەروەردەى ئىسلامى.
 پەرچاو روونی.
 ھەرهەنگى بانگھوازان.
 رامان لە قورئان.
 ھەلوێستەپەك لە خزمەت قورئاندا.
 پەھارى دڵان.
 ژيانەود.
 بەرھەوئىسلام.
 نوى بوونەود.
 زەوق و سەلىقەى پىروادار.
 رازى قورئانى



ناوەندى راگرباندنى ئارا

ھەنگاونەك بەرھەو راگەیاندىكى كوردى ئىسلامى ھاوچەرخ